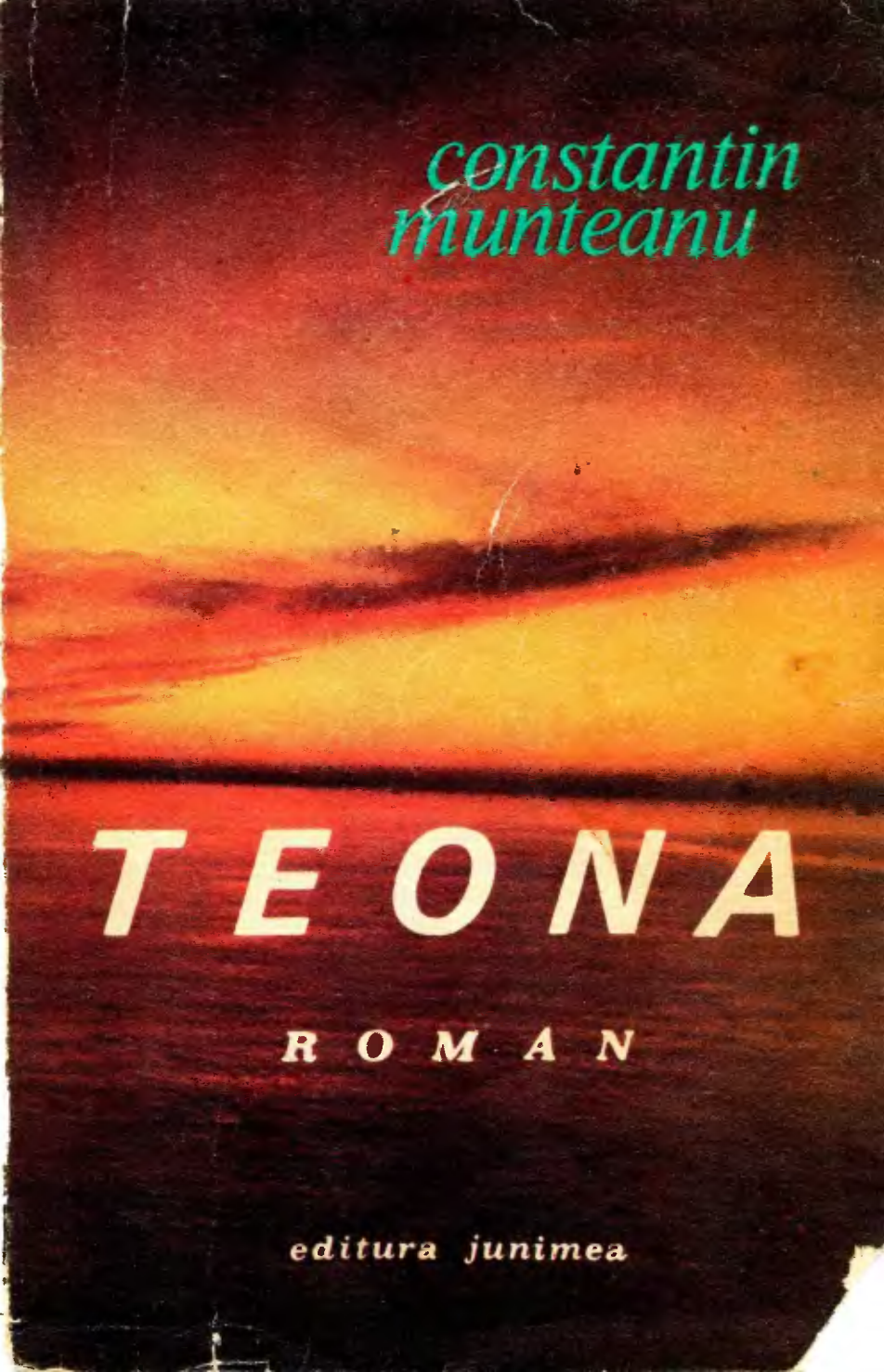
constantin
munteanu
TEONA
ROMAN
editura junimea

CONSTANTIN
MUNTEANU

TEONA

ROMAN

JUNIMEA
IAȘI • 1989

Soţiei mele, Lucica,

COPERTA APARŢINE AUTORULUI

ISBN 973-37-0021-5

— No, servus !

Mihai tresare. Abia acum, impresionat din nou, mai puternic, de rostirea acestor vorbe, înțelege pentru ce s-a grăbit încoace... „Dacă ea nu ar fi venit spre mine, se întreabă, eu aș fi recunoscut-o ?!“ Înclină capul într-un gest plin de politețe, prin care, de fapt, face o măsurătoare pe verticală : de după lentilele ochelarilor parabolici, doi ochi vioi, scînteind în lumina slabă a becurilor din jur, îl fixează, iar părul negru, încadrînd ovalul feței, își risipește buclele peste marginea gulerului ridicat împotriva vîntului rece.

— Sărut mîinile ! răspunde.

— Ai călătorit bine ?

— Da. Cum a fost la școală ?

— Fiică-mea s-ar părea că e îndrăgostită. Diriginta are motive să creadă... Bilețele în timpul orelor...

Un tînăr blond trece pe lîngă ei, preocupat de bagajele coborîte de șofer prin ușa din spate a autobuzului.

— La revedere !

— La revedere, ședere plăcută ! se grăbește Mihai să-i răspundă, apoi, pentru că femeia de lîngă el nu știe ce trebuie să facă — parcă ar vrea să-i spună ceva și se teme —, surîde, arătînd în urma tînărului : Am stat alături în avion. Vine tocmai din America. Lucrează acolo de cîțiva ani. Strungar. Bunica lui, care l-a crescut, e bolnavă... Închipuie-ți, încearcă un rîs scurt, amîndoi am avut emoții...

— Mă găsești schimbată ?

— Ca să-ți răspund la întrebare, ar trebui să-mi amintesc cum arătai acum doisprezece ani.

Femeia scapără în colțul gurii un zîmbet ascuțit. „De ce-am trăit cu impresia că era frumoasă, ba chiar fermecă-

toare ?“ se întreabă el, simțind gustul amar al iluziei destrămate. La lumina zgîrcită a becurilor cocoțate în înaltul cerului, femeia din fața lui i se pare un cenușiu monolit de tăcere și răceală, asemeni serii acesteia, cu șfichiuiri de vînt aspru și strat gros de mîzgă pe trotuare. „De ce-am fost idiot și-am forțat lucrurile ?! Trebuia să fi lăsat totul așa, un mugure gata să crape, a cărui existență, odată fixată în conștiință, mă putea purta, vreme îndelungată, cu închipuirea, prin cele mai înflorite livezi. Mi-ar fi fost sufletul tot timpul plin de soarele risipit în mulțimea florilor și aș fi avut temei să scriu ceva, poate chiar o poveste de dragoste...“

...Totul a început demult, în 1971, cu doisprezece ani în urmă, la un curs de perfecționare, din vremea căruia Mihai nu-și mai amintește decît de două tinere colege : o munteancă dizgrațioasă și agasantă prin impertinența cu care se băga în sufletul tuturor și o ardeleancă timidă, reținută și retrasă, probabil complexată, pe care el, tînăr singur, a curtat-o asiduu. Îl atrăsese la ea, din prima clipă, vocea domoală, maternă aproape, rostind cuvintele cu pronunțate inflexiuni ardelenești, ceea ce i-a amintit de doamna cu care discuta de un timp, la Valea Brîndușelor, problemele de plan ; cea pe care, mai apoi, cînd o întîlnea în stația de autobuz sau pe alee, o saluta simplu, colegial aproape, dar cu mult respect. În ultima vreme, începuse să observe că femeia îi răspundea binevoitoare, ba chiar cu oarecare plăcere. O chema Teona. Altceva, despre ea, nu mai știa și nici nu credea să-l intereseze anume, vreodată. O trecuse deja la capitolul *inaccesibile*, cum fusese, pe vremuri, în studenție, acea superbă doamnă Ella, și cum, de altfel, o consideră acum pe fiica acesteia, fermecătoarea Doris. Și-apoi, atunci, el venise la Valea Brîndușelor să obțină transfer, să plece în redacția vreunei reviste ; nici nu concepea să lucreze mai mult de doi-trei ani într-o uzină. Ajuns la cursul acela, vocea colegei din Ardeal l-a acaparat. Apoi s-au împrietenit. Ba a existat, după terminarea cursurilor, și un schimb de scrisori între ei. Înainte de despărțire, tînăra femeie îl asigurase că poate să-i scrie pe adresa de acasă. La întrebarea lui nedumerită : „ce va zice soțul ?“, ea a răspuns că acesta o înțelege, iar Mihai a fost și mai derutat. Cum adică o înțelege ?! și-a zis el, speriat de gîndul că soțul ei, la furie, ar putea să se folosească de vreo scrisoare a lui, să-l tîrască prin nu știu ce proces de adulter. Așa că a lăsat-o mai moale și, din cîte ține minte, scrisorile lui erau protocolare. Anii au trecut, aducînd uitare, dar, după apariția unui roman al său, Mihai a

primit o scrisoare. Cîteva rînduri așternute frumos, rotund, de elevă premiantă, prin care femeia se bucura de izbînda lui, îl felicita pentru carte și-și încheia epistola cu o frază care l-a lovit adînc, pe el, tînărul autor : „Și totuși, cartea ta, care mi-a plăcut așa de mult, m-a făcut să bănui că ești nefericit în dragoste. Liliana.“ La expeditor, era și adresa, alta de data asta : strada Octavian Goga, nr. 5. Chiar și orașul era altul, mai mare, dar tot din Ardeal. Mihai nu i-a răspuns. Era, pe atunci, îndrăgostit de Ana, actuala soție, și nu-și închipuia că mai poate avea relații cu altă femeie, chiar cele platonice, de pînă acum. Apoi, după vreun an-doi, cînd și-a zis să facă ordine în dosarul cunoștințelor — ori poate din dorința ascunsă de-a mai evada —, i-a mulțumit Lilianei, tardiv, cu scuzele necesare. Și din nou au trecut ani, Mihai a mai fost prezent la televiziune sau la radio cu piese de teatru, în librării cu alte cărți, iar la Combinatul Chimic Valea Brîndușelor se preocupa și se preocupă de aceleași probleme tehnice, zi cu zi. Uneori și noaptea, cînd trebuie să dea libere șefilor de schimb, lucru binevenit de altfel, pentru că-i rămîne ziua, să poată sta acasă cu fetița, s-o ducă în parcul zoologic sau să bată împreună străzile orașului, oprindu-se la fiecare loc de joacă, unde este instalat vreun leagăn, din care abia reușește s-o ia, și asta numai după ce-i promite două gumițe chinezești. Așa că poate fi văzut mereu pe stradă ducînd de mînă o fetiță cu o față rotundă și niște ochi mari, albaștri, care mestecă fără nici o jenă cîte două gume odată, ținîndu-le uneori între dinți și trăgînd cu mînuța, lungindu-le, pentru ca, apoi, lăsîndu-și capul pe spate, să soarbă încet fîșia întinsă. Cînd Mihai o ceartă, fetița pare o clipă derutată, apoi se uită la el cu o așa privire, că izbucnesc amîndoi în rîs și-și văd mai departe de plimbare. Marea plăcere rămîne totuși parcul zoologic, unde fetița dă biscuiți iepurașilor sau se amuză de cum reușește tatăl ei să arunce bucăți de pîine direct în gura larg deschisă a ursului de dincolo de gratii. Mereu singur alături de fetiță, Mihai a trezit bănuieli, astfel că, prin toamnă, prietenul lui, inginerul Petre Graur, i-a mărturisit nedumerirea unuia, care l-ar fi întrebat : „Vlădeanu e văduv ?“ Drept răspuns, Mihai a schițat un zîmbet și s-a întors imediat cu spatele. „Ascultă, Mihai, l-a rotit Petre cu fața spre el, de ce nu-mi spui nimic ?“ „Ce ?“ „Sînt, cred cel mai bun prieten al tău, ne știm de-atîția ani...“ „Petre, s-a scuzat Mihai, în condițiile actuale, cînd timpul liber înseamnă alergătură între două piețe sau două alimentare, iar lîngă casă rămîn atîtea de făcut, nu știu

dacă-ți mai arde să ieși la plimbare de braț. Uneori, sincer să fiu, spun mersi dacă am timp să-mi întîlnesc soția măcar în pat..." Petre Graur l-a privit lung, bănuitor și i-a răspuns schițînd un surîs amar : „Și-atunci, Mihai, ce facem ? Ne-ntoarcem la condiția omului de peșteră ?... Eu am trei copii, și totuși..." Dar Mihai nu l-a mai ascultat. Săptămîna trecută, după un schimb de noapte, a hotărît să rămînă și-n schimbul de dimineață. La ora șase, i-a predat situația secției șefului din schimbul întîi. Pînă la șapte și jumătate, cînd începe programul celor cu muncă numai de zi, s-a dus în birou și a pus capul pe brațele așezate unul peste altul pe luciul sticlei, sub care stau fotografiile fetiței la diferite vîrste și cîteva decupaje din ziare, printre care și o superbă poză a lui Marquez stînd desculț la masa de scris.

Din somnul greu și adînc, zbuciumat de chinul unui vis în care se străduia să explice de ce un scenariu de film trebuie să aibă un conflict măcar pe măsura unei piese de teatru, a fost smuls de sunetul strident al telefonului, semn că era chemat din afara combinatului. S-a întristat la gîndul că-l sună Ana, să-i relateze cine știe ce boacănă făcută de fetiță, să-l scoată pe el vinovat că ea a ajuns tîrziu în stația de autobuz ori să-l întrebe de ce n-a venit acasă cu schimbul de noapte, să-și fi luat liber azi, deși el i-a explicat aseară că vrea să adune mai multe zile lucrate în plus, pentru ca la vară, pe vremea cireșelor, după ce-și va umple iar geanta cu conserve, să plece la țară, în casa părintească, să stea singur cuc, să poată scrie la romanul pe care îl are în plan.

— Da, vă rog ! a răspuns ca de obicei, pe un ton calm, pentru că niciodată nu poți ști cine-i la celălalt capăt al firului.

— Cu domnul Mihai Vlădeanu, vă rog !

— Da, eu sînt. Spuneți, vă rog !... a răspuns Mihai obosit, convins că-i cineva de la altă întreprindere, care vrea relații despre produsele de care se ocupă.

— No, servus ! a auzit o voce cu o inflexiune de mare căldură, care i-a umplut întreaga ființă, risipindu-i oboseala nopții nedormite. Sînt Liliana... Te-am căutat — și centralista a fost foarte drăguță că mi-a făcut imediat legătura cu tine — zic, te-am căutat să-ți spun că am terminat de citit ultimul tău roman... Te felicit, Mihai, din suflet te felicit ! Reușita ta e o mare bucurie pentru mine...

— Ia stai un pic ! s-a neliniștit Mihai. Care Liliană zici că ești ?

La celălalt capăt al firului, femeia a rîs ușor, feminin și tandru, amuzată de-a binelea. Apoi, în următoarele clipe, lucrurile s-au clarificat, și, odată convorbirea încheiată, Mihai a început să se plimbe alene prin birou, fluturînd hîrtia din mînă, pe care a notat numerele de telefon de acasă și de la serviciu ale Lilianei. La prînz a sunat-o. Apoi, și-n zilele următoare, mereu tot mai dornic să audă acel *servus,* devenit pentru el fericirea unei mari părți a zilei.

Luni a lucrat pînă tîrziu, supraveghind o intervenție făcută instalației. Cînd să plece, a sunat-o acasă.

— Mihai, a exclamat Liliana, ce mult mă bucură telefonul ăsta !... Nu, nu m-ai deranjat... Ei, am apă caldă și-am pus la spălat totul de prin casă, dar... Știi ceva ? Uite, telefonul ăsta am să-l consider drept mărțișor — cel mai frumos ! — din partea ta, pentru ziua de mîine. Mulțumesc ! Te-aș întreba dacă n-ai drum pe-aici, dar știu, e tare departe, mi-ai mai spus... Dacă, totuși, vreodată..., dă-mi telefon. Să nu-ți faci probleme că nu ai unde sta. Vii la mine. Am o casă mare. Nu ? În fond, putem păstra o bună amiciție...

Invitația l-a tulburat. „O experiență în plus", a conchis, iar a doua zi, într-o discuție cu Adriana Barbu, șefa serviciului tehnic și cu adjuncta acesteia, doamna Tamara, a adus vorba de filtrele fine pentru combinatul de îngrășăminte chimice din orașul în care locuiește Liliana.

Tamara a tresărit. Părul ei ondulat, cu foarte multe fire albe, dînd impresia unui pom în floare, s-a scuturat de cîteva ori. Ochii l-au fixat pe Mihai.

— Te-am informat de cîteva săptămîni că ți se cere sprijinul, a murmurat ea, părînd mai degrabă că oftează.

— Problema filtrelor zace la noi, la centrală, de un an ! s-a înfuriat șefa serviciului tehnic. N-am zis că dumneavoastră sînteți cel mai în măsură, domnule Vlădeanu, dar... Doamna Tamara crede că v-ați specializat în polimeri... Oricum, era de dorit, măcar, să se ducă cineva pînă acolo. Înțeleg că-i departe, dar... unul are copil mic, altul soția gravidă, tată bolnav și tot așa... Iar la Direcția tehnică din minister toți sînt în alertă. Ba chiar s-a primit zilele trecute o solicitare și pe linie de partid. Am să vorbesc cu tovarășul director general să desemneze dînsul pe cineva de-acolo, de la voi din secție. Poate-i dă o primă și... Oricum, trebuie să răspundem solicitării, să nu se spună la minister că nici măcar n-am avut bunăvoință.

— Mă duc eu, a săltat Mihai din umeri. Dar nu pentru primă, — nu-i în obișnuința mea să primesc —, ci pentru că-s cel mai în temă.

A solicitat să ducă și corespondența pentru minister, să poată merge la București, iar de acolo, mai departe, cu avionul. Cînd i-a telefonat, Liliana s-a bucurat, deși a părut mai degrabă derutată, dar în final a adăugat : „Am ședință cu părinții la școală, la fiică-mea. Mă voi scuza. Nu, nu-mi spune că te descurci. Am să te aștept la autobuzul care vine de la aeroport.“ În graba lui, Mihai a uitat s-o întrebe cum va fi îmbrăcată și nici nu i-a spus cum va arăta el. Liliana însă l-a recunoscut. Imediat ce a coborît din autobuz, s-a apropiat de el, întîmpinîndu-l cu rostirea aceea, parcă în fața lui, la numai un pas, ar fi fost însăși Teona. Dar n-a fost ! Iar el, acum, înghite cu greu nodul din gît. „Ce rost are să încurc viața acestei femei ? se întrebă trist. Chiar dacă-i divorțată, după cum am înțeles, o noapte petrecută în locuința ei, fie și numai ca *bun amic*, e totuși o *implicare*...“ Iar el, acum, știe ce-nseamnă să te implici în viața unei femei, mai cu seamă cînd ea nu e atît de frumoasă, încît să-și permită luxul multor asalturi din partea bărbaților cu intenții serioase. O rea — sau numai defectuoasă — înțelegere a vieții l-a făcut să gîndească așa încă din primii ani de studenție. Tînăr chipeș, cu gesturi molcome, de moldovean timid — (atunci încă nu-l citise pe E. Lovinescu, să afle că „moldovenii au un cusur : timiditatea ; și o calitate : talentul“) —, avea ochi mari, ce deveneau subit melancolici, cum la fel de repede se aprindeau la vederea unei femei frumoase. Poate și pentru că era absolvent — meritoriu, e drept — al Liceului Internat din Iași, pe atunci doar liceu de băieți, unde singurele persoane feminine ce-i călcau pragul, afară de personal, nu puteau fi decît rudele elevilor ori fetele de la „Ibrăileanu“, invitate în grup la reuniunile din sîmbăta Paștelui. Numai că în acea seară, fără să afle prea mulți, „elevul meritoriu“ risca exmatricularea, sau măcar tunsul zero, renunțînd la tangou în favoarea unei escapade la Mitropolie. Pentru plăcerea atît de firească de-a privi fete sau femei frumoase, nici un loc nu i se părea mai potrivit ca biserica la Înviere — noapte a începutului de primăvară, cînd îmbrăcămintea groasă a fost lăsată deoparte și s-au scos din dulapuri hainele ușoare, pe talie, ce dau un plus de grație corpului și destind obrazul într-un zîmbet senin, iradiind căldură. „Uite-o pe actrița cutare“, șoptea cineva în apropiere, și Mihai căuta cu privirea

în jur, pînă vedea undeva, mai într-o parte, în mijlocul unui grup de 4-5 persoane, o femeie blondă, de o frumusețe serafică. „Balerina cutare", și Mihai descoperea o tînără îmbrăcată într-un pardesiu alb, strîns puternic pe talie. „Maestrul cutare..." „I-ai citit ultima carte?" „Cum de i-or fi publicat-o?!" „Important e că i-au publicat-o..." Și, o bună bucată de timp, Mihai se uita pe furiș spre maestru, iar în zilele următoare mergea la bibliotecă să ceară cartea despre care auzise șoptindu-se. Citea și alte opere — mai ales pe cele din programa școlară —, le comenta la ore, frumos, cu sîrg, poate cu prea mult sîrg, că nu depășea decît rareori nota 8 la limba română, dar asta nu-l deranja : se știa as la matematică și fizică, și-i ajungea. Acolo, întotdeauna doi la pătrat făceau patru, pe cînd, în literatură, țăranii erau puțin altfel decît cei din Sînzieni, satul lui natal. Și nici unul dintre copiii eroilor literari, chiar meritoriu fiind, nu pierduse vreun examen de admitere, pentru că venise unul cu poruncă de la raion. Dar astea erau gînduri neformulate, de existența cărora adolescentul Mihai Vlădeanu nu era conștient — și cu atît mai periculoase, căci ele, gîndurile, se cuibăriseră în subconștient și săpau... Iar în timpul ăsta, elevul, aflat la ora opțiunilor, a ales : Fizica Atomică. Nu pentru că suna frumos, ci pentru că, la vremea aceea, era tot ce putea fi mai „de viitor". A plecat spre Universitatea din București într-o dimineață, la sfîrșitul verii, vreme la care se țineau atunci admiterile. Și-a umplut geamantanul de carton cu cele cîteva culegeri de probleme, cu cărțile de liceu, mîncare și cămăși de schimb. Maică-sa l-a condus o bucată de drum, despărțindu-se la marginea satului, în dreptul cimitirului. Apoi, singur, printre țarină și pădure, a luat-o către șoseaua națională. Din capătul unui lan a ales două pălării de floarea-soarelui și, scuipînd cojile în vînt, a așteptat la marginea șoselei pînă ce un camion a oprit și l-a luat spre gara din Roman. Nu, n-a fost frondă nici faptul că, în vreme ce toți, surescitați, discutau pe lîngă Universitate ce și cum trebuia făcut la teza abia terminată, el stătea pe trepte, mînca ce mai rămăsese din pălării, împărțind cu generozitate și altora. „Muică, fir-aș al dracului, tu ești oltean de-al nostru, din Băilești! s-a entuziasmat un candidat văzîndu-l. Du-te, mă, naibii, și mănîncă semințe la Obor, sau în gară, nu aici, în centru, că ne faci Oltenia de rîs", a conchis acela, alăturîndu-i-se. „Mai întîi, că nu-s oltean, și-apoi, dac-am venit aici, n-o

să-mi fac Moldova de rîs. Dimpotrivă ! Cum ai rezolvat exercițiul, tot ca ei ?“ l-a întrebat Mihai, arătînd spre cei de alături, care-și argumentau greșeala din teză cu trimiteri la cursuri universitare, de care el nici nu auzise. În mersul sigur al elevului meritoriu a fost prima clipă de derută : ceilalți vorbeau de cărți pe care el nu le consultase, luaseră ore — așa spuneau : „am luat ore“ — cu nume ce sunau frumos, mulți erau aduși la trepte cu mașini de lux... Frondă i se părea comportarea lor, că-și aprindeau țigară de la țigară — deși pînă mai ieri fumaseră doar în veceu, cu unul postat la ușă, ținînd „de șase“ —, treceau strada să mai bea încă o cafea și atacau marile probleme ale fizicii cînd, de fapt, erau la un biet examen de admitere. Chiar derutat, Mihai mai avea încă deplină încredere în sine. În sine și-n încurajarea prietenului său Liuță, un oltean cu vreo cincisprezece ani mai în vîrstă, muncitor într-o fabrică, pe care-l cunoscuse cu doi ani în urmă pe litoral, într-un spital de ortopedie. Deși concurenților li se asigurase cazare la căminele studențești, Mihai preferase să stea la Liuță, mai ales că acesta locuia foarte aproape, în spatele spitalului Colțea. După examene, s-au dus împreună să vadă listele. Mihai s-a înghesuit și el, a așteptat pînă i-a venit rîndul să ajungă în fața avizierului, și, odată ajuns, a început să parcurgă lista de la coadă spre cap, oprindu-se de fiecare dată pe la mijloc, întorcîndu-se iar de unde-o luase, cu privirea tot mai tremurîndă. „Ai reușit, mă !“ l-a auzit pe Liuță, care stătea cu degetul înfipt în geamul avizierului, undeva pe la începutul listei. A fugit cu primul tren înapoi, acasă. Mama lui, venită de pe cîmp, l-a răsplătit luîndu-i obrajii între palmele scorțoase, sărutîndu-l cu imens drag pe frunte, iar tatăl, după ce a lăsat jos din spate sacul în care adusese o damigeană din țuica de prune făcută la cazanul de lîngă iaz, l-a strîns în brațe, l-a pupat pe creștet, i-a bătut umerii între palme, apoi desfăcînd gura sacului și trăgînd ciucălăul ce servea de dop, a ridicat damigeana : „Ia, că-i fi flămînd și obosit...“ Și, uitînd cu toții de vaca ce trebuia mulsă, de porcii care au adormit flămînzi, ori de rațele pitite pe sub lemne, au golit o bună parte din damigeană, așezați în jurul mesei din fața bucătăriei de vară, pe care aburea o mămăligă mare, strălucea în faptul serii albul unei jumătăți de caș pe o strachină smălțuită și-n tigaia de pe foc sfîrîiau bucăți din porcul tăiat în iarnă, pus la păstrare în oale de lut. „Vezi, să fii cuminte și să înveți, l-a povățuit mamă-sa, că ești departe de noi, printre străini.“

„Cum ţ-ăi aşterne, aşa ăi dormi", a conchis taică-su, iar pentru Mihai vorbele astea valorau cît o carte întreagă de învăţătură. Întors în Bucureşti, s-a înscris la cămin, dar continua să stea mai mult pe la Liuţă, pe care îl ajuta la promovarea liceului făcut la fără frecvenţă. Într-o zi, acesta s-a întors de la serviciu însoţit de o tînără. „Violeta, i-a prezentat-o. Face şi ea liceul, tot la fe-fe." „Eşti nebun ?! a auzit-o Mihai mai tîrziu pe femeie şuşotind cu Liuţă în camera alăturată, care ţinea loc de bucătărie. Doar nu vrei să mă laşi cu puştiul ăsta ?!..." Mihai s-a retras dintr-o dată în sine, ca după o lovitură. S-a întins leneş pe pat şi s-a preocupat de cartea găsită în apropiere, pe colţul unei noptiere. Cei doi, Liuţă şi Violeta, intrînd în cameră, au părut derutaţi de aerul lui rece, indiferent. Femeia a murmurat o scuză, căutîndu-şi poşeta, dar pînă să coboare Mihai la marginea patului, să-şi ia rămas bun, Liuţă a rupt tăcerea : „Auzi, Mihai, Violeta zice că vrea să mănînce o prăjitură. O însoţeşti la cofetărie ?" „Da", a săltat el cu simplitate din umeri. La ieşirea din cameră, Liuţă i-a strecurat în mînă cîteva bancnote şi l-a strîns de braţ cu putere. S-au oprit la prima cofetărie ieşită în cale : un tînăr înalt, tăcut, sau mai degrabă trist, cu gesturi molcome şi cu privirea mereu în jos, ori căutînd în jur, dezorientată ; alături, o femeie cu vreo cinci-şase ani mai mare, femeie tînără, frumoasă. Au zîmbit amîndoi la auzul unei glume spuse de cineva prin apropiere şi, pentru prima oară, şi-au aruncat o privire. Apoi au început, cu timiditate, să discute despre liceu, despre examene şi despre cărţi. Mihai se simţea în elementul său ; răspundea cu precizie la întrebările femeii, punea el întrebări, îşi exprima păreri. „Mă conduci ?" i-a şoptit Violeta cînd s-a lăsat noaptea şi, fără să mai aştepte răspunsul lui, s-a ridicat şi a întins o bancnotă fetei care-i servise, reprimînd totodată gestul lui Mihai de-a scoate banii. „Studenţii nu plătesc", a rîs ea ajungînd afară, apoi a indicat cu un gest încotro să pornească. Au străbătut străzi întortocheate, pînă au ajuns în faţa unei porţi. Cînd Mihai se aştepta să vadă mîna femeii oferindu-i-se să-şi ia rămas bun, s-a simţit strîns uşor de braţ. „În curte sînt nişte pietre, să nu te loveşti de ele", i-a şoptit Violeta, apoi a deschis poarta şi a pornit-o înainte, oprindu-se la o uşă din capătul celălalt al clădirii — o construcţie aducînd mai degrabă a baracă —, pe care a descuiat-o încet, poftindu-l pe el mai întîi. „Violeta !" a auzit Mihai vocea unei femei, care-l făcuse să tresară înspăimîn-

tat, dar n-a putut să scoată nici un cuvînt, că o palmă puternică i-a acoperit gura, împingîndu-i capul adînc în pernă, aproape sufocîndu-l. „E ora cinci, nu mergi ?“ a mai întrebat femeia de afară, apoi a plecat. „Gazda... a șoptit Violeta, lipindu-și buzele de urechea lui Mihai. Dimineața mergem împreună la serviciu. Azi însă...“

„Ia te uită, ai înviat ! s-a bucurat Liuță, ieșit să-i deschidă ușa de la intrare. Ai găsit biletul meu ? Nu știam ce-i cu tine, că n-ai mai dat pe aici...“ Mihai a îngînat ceva, rușinat să-și mărturisească jena de-a se mai întîlni cu el după ce stătuse două zile și două nopți împreună cu Violeta, dar cînd a găsit la cămin biletul prin care era chemat de urgență, s-a și grăbit să vină. „Ce zici, bărbate, de Violeta ? l-a întrebat Liuță pe un ton șăgalnic, evident insinuant. Nu ți-e dor s-o mai vezi ?...“ „Dă-o naibii de proastă ! a izbucnit Mihai, să pareze ironia prietenului. Bate bulevardele, în loc să pună mîna serios pe carte, să iasă din maghernițele alea...“ „Idiotule ! i-a șoptit Liuță, împingîndu-l înapoi spre ieșire. Violeta e-aici, la mine, te-așteaptă... Du-te !... măcar să nu nu te vadă, că de auzit, sigur te-a auzit...“ Și Mihai a plecat, fără pic de remușcare, convins de cele spuse. Un timp n-a mai întrebat de Violeta, și a făcut-o din orgoliu, deși îi era dor de ea, o îndrăgise chiar, dar cînd s-a hotărît s-o revadă, Liuță a strîns din umeri — îi pierduse urma. „Auzi, în privința asta, a femeilor, și nu numai, ar trebui să discutăm“, i-a zis prietenul și a început să-i vorbească pe un ton în care se amestecau grija de părinte cu confesiunea prietenului mai mare, umblat prin viață. Fronda, tot mai vizibilă în Mihai, își arăta colții, iar tînărul student lăsa să se înțeleagă că nu se prinde nici un sfat de el, dar acum, la ceasul maturității, înțelege că una din șansele vieții lui a fost întîlnirea cu acest Liuță, care, „coborît“ mai demult în București dintr-un sat de la poalele munților din Oltenia, purta în sufletul lui larg o bogată încărcătură de bun simț și o frumoasă înțelegere a noțiunii de om. De la el a învățat Mihai abecedarul vieții de oraș și a înțeles, totodată, că în relațiile cu o femeie trebuie să se poarte cu atîta demnitate și să împingă lucrurile spre partea frumoasă a vieții încît, la despărțire, femeia să simtă nevoia să exclame, chiar și în gînd, un „mulțumesc !“ pornit din suflet. Așa se face că și acum, aflat în mica piață, în fața unei femei revăzute după doisprezece ani, despre care nu știe aproape nimic, își zice că nu are nici un rost să se implice aiurea în viața ei.

— Spune-mi, Liliana, rupe el tăcerea, ai reușit să-mi rezervi o cameră la vreun hotel ?

— Da, la „Carpați". Chiar voiam să-ți spun...

„Și cu invitația de-a sta la tine cum rămîne ?" o întreabă în gînd, reprimîndu-și cu greu un surîs ironic. Sentimentul deziluziei totale l-a cuprins cu și mai mare putere. Nu-și dorește decît să ajungă la hotel, să se arunce în pat și să doarmă. Mîine dimineață va rezolva urgent problema pentru care a venit în delegație, apoi, cu trenul de după-amiază, va pleca spre Moldova. De mult n-a mai avut în el atît de acută dorința de-a fi acasă. I se face brusc dor de fetița și, aruncînd o privire ceasului de la mînă, știe că la vremea asta Cristina mai are încă de băut din cana cu lapte, începută cu vreo jumătate de oră în urmă, găsind întotdeauna motive ca, între două înghițituri, să se ducă în cameră, la păpuși, să ia vreo carte cu poze ori să se învîrtă prin bucătărie.

— Pe aici, arată Liliana o stradă în stînga. Vrei să te ajut ?

— Mulțumesc ! Sînt ușoare. Am oroare de bagaje grele cînd plec în delegație, surîde Mihai. Cel mai fericit am fost odată, cînd am plecat la București cu mîinile în buzunare.

Femeia îl privește din cînd în cînd iar el se străduie să fie cît mai degajat. „Ce de-a timp irosit ! Pe puțin trei-patru zile. Puteam începe scenariul radiofonic ; am promis celor de la Radio că-i gata în februarie, dar..." Din cauză că strada n-a mai fost măturată de mult, mîzga e de-a dreptul noroi și, după aspectul sordid al caselor, Mihai are impresia că se îndreaptă spre marginea orașului.

— Am ales drumul ăsta pentru că-i mai de-a dreptul, spune Liliana. Uite, asta-i statuia Unirii, un grup statuar, de fapt. E, cred, cea mai bună lucrare a sculptorului ; păcat că nu are spațiu în jur, să poată ieși în evidență.

Mihai se uită avid spre hotelul din față, răsărit ca din senin la cotul străzii : o clădire nouă, paralelipipedică, un fel de cutie de chibrituri, așezată pe lungime. „Prima impresie — bună !" se bucură el cînd vede că ușile se deschid automat, comandate de un dispozitiv aflat sub dalele de marmură de la intrare. În hol, răsună strident muzica de la bar, iar mesele sînt ocupate în întregime cu tineri și tinere. Se beau cafele și bere străină. Doar la două-trei mese, băuturi tari. O fată în salopetă din catifea raiată de culoare roșie iese în fugă de după panoul cu afișe teatrale și trece printre mese,

fluturîndu-şi cu graţie mîna în semn de salut spre cei care o strigă, majoritatea dintre ei studenţi străini.

— Toată camera ? întreabă recepţionera.

— Da, răspunde Mihai, sperînd să se odihnească în voie.

Completează formularul primit, ia cheia şi, întorcîndu-se la fotoliul în care s-a aşezat Liliana, întreabă, mai mult din politeţe, deşi este ferm convins că femeia va prefera să-l aştepte în hol :

— Vrei să urci ?

— Da, aprobă ea cu plăcere şi pornesc împreună spre lift.

Ajunşi în cameră, Mihai îşi lasă bagajul, agaţă pălăria şi paltonul în cuier, apoi scoate din sacoşa de plastic florile cumpărate în Bucureşti.

— Pentru tine... oferă buchetul Lilianei.

Ochii femeii par şi mai vii, licărind prin lentilele ochelarilor, alungindu-se spre tîmple pînă seamănă cu două migdale, iar buzele, conturate brusc, depărtîndu-se uşor în timp ce şoptesc un „mulţumesc !“, dezgolesc albul unei danturi frumoase.

— Coborîm imediat, să mai zăbovim la o cafea în hol, spune Mihai, înviorat brusc. Doar să mă spăl pe mîini şi pe faţă...

Primul lucru pe care îl zăreşte în oglinda mare, cît jumătate din peretele băii, este zîmbetul amar, de insatisfacţie, înflorit în colţul gurii. Apoi, firele albe, constituindu-se în adevărate pete cenuşii, la ambele tîmple.

„...Scriam cîteva pagini la scenariul radiofonic, începeam romanul plănuit sau citeam naibii o carte !...“

La ora asta şi-ar fi adormit fetiţa spunîndu-i o poveste „serioasă“, apoi s-ar fi ridicat din pat şi s-ar fi aşezat la masa de scris... Ieşind din baie, cu gîndul încă la Cristina, îi vine, brusc, să rîdă : cu vreun an şi jumătate în urmă, pe cînd aceasta abia trecuse de trei ani, s-a apucat într-o seară să-i citească o poveste. „Nu-mi place ! s-a supărat fetiţa. Vreau o poveste serioasă.“ „Şi care-s poveşti serioase ?“ a întrebat el. „*Capra cu trei iezi, Scufiţă Roşie, Ursul păcălit de vulpe...*“ a răspuns fetiţa, iar Mihai, aflat în dialog cu „publicul“, a înţeles că mai lesne poţi îmbrobodi un cititor matur cu apa tulbure a unei scrieri alambicate, decît să-l faci pe un copil să asculte lectura unei poveşti lipsită de-o construcţie clară, unitară şi simplă.

— Acum zîmbești frumos, senin, îl întîmpină Liliana, iar glasul ei domol, cu tonalitate de tandrețe, îl face pe Mihai să-și scape un mic gest de surprindere, ca o tresărire. Ai fost tare posomorît pînă adineauri, rîde femeia. Îți pare rău pentru timpul irosit ?

— Poftim ? !

— Mi-nchipui că timpul unui prozator este drămuit la culme. Chiar s-a ivit așa repede o problemă pentru aici ?

— Nu. Era deja la noi o problemă pentru combinatul de îngrășăminte de-aici și-am luat-o eu. O treabă urîcioasă, cu niște filtre ciudate...

— Ai s-o rezolvi ?

— Nu, evident. Așa cum se întîmplă în multe asemenea ocazii, venim, vedem, spunem că nu producem, că nici nu întrevedem o soluție, încheiem un act în acest sens semnat de ambele părți, iar ei vor continua să importe filtrul...

— Și-uite-așa, progresăm ! conchide Liliana.

Mihai îi aruncă o privire calmă, dar pătrunzătoare tocmai prin stăruința cu care se înfige în ochii femeii.

— Am glumit...

— Eu nu. Pentru că nu pot realiza peste noapte ceea ce alții, dacă nu mai deștepți decît mine, atunci cu mai multă experiență, vor fi cercetat și încercat îndelung. Coborîm ?

Jos, în hol, reușesc să găsească două locuri la o măsuță într-un colț, lîngă unul din stîlpii de rezistență ai hotelului. Se așază amîndoi fără să-și dezbrace hainele groase, pentru că nu ar avea unde să și le pună.

— Te rog, bei ceva ?

— Doar cafea.

Mihai merge la bar și se întoarce cu două cafele. Un timp, Liliana scotocește prin poșetă.

— Nu găsesc, și doar știam că am luat pachetul...

— Să aduc de la bar, se oferă el.

— A, nu, te rog ! Dacă le aveam, fumam...

Cafeaua e amestec. Asta îl face pe Mihai să-și simtă stomacul răzvrătit înainte de-a-și muia buzele. Întrebată, femeia refuză din nou să bea coniac ori bere, adăugînd că preferă doar cafeaua, dar ceașca din fața ei stă neînceputâ deși, în cîteva rînduri, mîna albă, cu degete prelungi, fine, a ridicat-o spre gură. „Să știi că eu obișnuiesc să pierd timpul altfel, o dojenește Mihai în gînd. Numai în biblioteca personală am pe puțin cîteva sute de cărți încă necitite, la care se adaugă cele pe care ar trebui să le recitesc acum, cu ochii maturității. N-am

vreme de pierdut în cîrciumi, fie ele chiar și braserii de lux, ca aceasta... Judecînd după prețuri, simte nevoia să completeze, că doar acolo se găsește luxul."

— Îmi spui și mie de ce surîzi ? întreabă Liliana.

— Am un prieten, doctor în Chimie, care-mi reproșează mereu că eu, ca scriitor, nu obișnuiesc să pierd cîteva ore pe săptămînă stînd în vreo cîrciumă, să observ lumea de-acolo, să mai am și alt fel de personaje, că..., zice el... și Mihai saltă din umeri, încercînd un gest evaziv.

— Da ! aprobă Liliana. Continuînd așa, vei ajunge să ai numai personaje „frumoase", cu un statut social bine definit, iar conflictul va fi, desigur, anost... Poate fi băută, se precipită ea, arătînd cafeaua. S-a sedimentat.

— Nu îndeajuns ca să poată înlocui apa, îi surîde Mihai după ce gustă din ceașca sa.

Prin fața lor trec perechi de tineri spre sala mare a restaurantului, de unde răzbate vocea unei cîntărețe. La o masă din centru, doi copilandri, amîndoi blonzi, unul frumos, cu o figură de domnișoară, iar celălalt urît de-a binelea, cu ochi șireți, de vulpe la pîndă, trag pe rînd țigară după țigară din pachetul așezat desfăcut în buzunarul de la piept al unui student străin, care pare total prins într-o discuție cu fata în costum de catifea roșie. Văzută din profil, stînd dreaptă în scaunul cu spătar, sprijinindu-și cotul stîng pe masă iar degetul arătător pe rama ochelarilor, fata îi pare lui Mihai de-a dreptul fermecătoare, mai ales că-i stăruie în amintire imaginea trupului ei mișcîndu-se cu grație printre mese, fluturînd mîna dezinvolt. Întorcîndu-se mai mult, ochii lui întîlnesc zîmbetul discret al Lilianei, apărut în colțul gurii, vrînd parcă să închidă în el împreunarea buzelor frumos conturate. Stă mult timp așa, învăluind-o cu privirea.

— Ești frumoasă, Liliana ! îi spune el simplu, ca un oftat, într-o exclamație de o naivitate dezarmantă.

— Nu, Mihai ! tremură capul femeii, cu privirea rămasă fixă în ochii lui. Nu, nu trebuie !!...

Tresărirea aceasta are în ea ceva dureros, iar Mihai înțelege că sufletul femeii așezate alături de el, cu genunchii atingîndu-se de-ai lui, se află într-o stare în care doar jignirea profundă sau extazul îl poate aduce.

— Iartă-mă !

— Să nu se mai întîmple, te rog !

Palma ei coboară încet, dar cu siguranță, pe dosul mîinii lui. O palmă moale și fierbinte. Atît de fierbinte, că Mihai ar

vrea s-o întrebe dacă nu e răcită, învățat fiind, de cînd are fetița, să ghicească temperatura numai din simpla atingere a mîinii. O privește iar. Dincolo de transparența ochelarilor, ochii ei s-au migdalat din nou, și, în plus, adîncurile lor au luminițe tainice, care ar putea trăda o mare fericire, dacă paranteza din colțul gurii n-ar închide în ea veșnicul surîs trist al buzelor incolore, fade aproape, evidențiind lipsa oricărei griji pentru aspect — și totuși atît de feminine prin linia fermă, frumos răsfrîntă, ce le conturează pregnant în întregul obrazului impersonal.

— Știi, Mihai... pare strangulată de emoție vocea Lilianei. Am impresia că nu reușesc să fiu o gazdă bună... Mereu mă întreb cum trebuie să mă port, ce anume să fac, dar... Visam, e drept, să vii, dar nici chiar așa : „Mîine plec spre București, apoi, mîine seară, sînt la tine..“ Închipuie-ți ! rîde Liliana de-a dreptul amuzată iar Mihai, surprins de explozia ei — „Doamne, ce frumos știe să se bucure !“ —, o privește cu nesaț. Închipuie-ți, zic, o altă femeie ar fi părut de-a dreptul scandalizată : „Nici la coafor n-am cînd să mă duc !...“

— Închipuie-ți, i-o retează Mihai, înțelegînd subit coordonatele jocului, o *altă femeie* nici nu m-ar fi interesat. Chiar dacă, pe lîngă coafor, ar fi invocat ora de manichiură. Plus drumul la croitoreasă pentru ultima probă, și...

— Și... ?... întreabă Liliana prinsă în joc.

— Și scuzele de rigoare, prin telefon sau prin viu grai, față de eventualul prieten permanent.

— Față de un prieten *permanent*, accentuează Liliana, nu te scuzi. Îi rămîi fidelă. Te scuzi față de cei de *circumstanță*, adaugă ea pe un ton apăsat, acuzator aproape.

— Există și din aceștia ?

— Nu dau răspunsuri cu caracter general.

— Dar în ceea ce te privește ?

— Un lucru intim mărturisit nu mai e intim.

Se uită unul la altul, bucuroși de înviorarea discuției și-și zîmbesc cu plăcere. Apoi, se întunecă amîndoi, refugiindu-și privirile spre cestile de cafea — una golită pe jumătate, lăsînd să se vadă hoaspa umflată pe fund, iar cealaltă abia atinsă. Larma din jur e la apogeu. Se aud comenzi într-o română stîlcită, se fac prezentări, se spun vorbe de rămas bun și, în special, se rîde. Peste tot, afară doar de trei-patru mese, printre care și cea la care stau ei, se fumează. De preferință, țigări străine.

— Liliana, rupe Mihai tăcerea, știi că nu-mi mai amintesc nimic din cursul acela ? A fost o chestie atît de idioată, că, afară de tine și cîteva amănunte legate de persoana ta, restul e ceață.

— Și de mine ce-ți amintești ?

— Că ne-am plimbat cu barca în Cișmigiu, dar nu sînt sigur că asta a fost cu tine ; că am mers cu troleibuzul spre Herăstrău, unde am participat la o mică petrecere și... cam atît.

— Și... de drumul cu troleibuzul nu te mai leagă nici o amintire ?

Mihai simte că e pe punctul de-a roși ca un adolescent. Își amintește cu precizie cum, stînd lîngă Liliana în troleibuz, o necăjea spunîndu-i că nu merg la Herăstrău, ci într-un cartier unde are el un prieten, care a plecat în concediu și i-a lăsat cheia. Femeia de lîngă el, speriată, nu reușea decît să repete un „nu, nu trebuie !", însoțindu-și vorbele de aceeași tresărire a capului, ca o electrizare. O comportare în care se putea ghici mai degrabă un suflet în derută, decît o dorință exprimată ferm. „Acolo, i-a arătat el niște lumini după ce au coborît din troleibuz, sînt blocurile... Colegul meu stă în primul, la etaj..." „Dar... nu... De ce ții neapărat ?!" „Ești frumoasă, Liliana ! s-a înflăcărat Mihai. Îmi ești dragă..." „Sînt căsătorită, nu-nțelegi ?" „N-o să se întîmple nimic, îți jur ! O să stăm împreună, îți voi spune vorbe frumoase, pe măsura ta... Și, cînd ai să vrei să pleci, te voi conduce înapoi, la cămin..." Mihai îi luase mîna într-a sa. Pe măsură ce vorbea, simțea degetele femeii prinzînd vlagă, căutîndu-i-le pe-ale lui, într-o atingere ușoară, ca o dorință de protecție. „Dacă vrei, a forțat Mihai jocul, poți rămîne jos, la intrare. Urc numai eu, să văd dacă n-am lăsat robinetele de apă și de gaz deschise." Degetele Lilianei au tresărit, strîngîndu-se, parcă s-ar fi agățat de el. „Atunci, a adăugat el, urcăm împreună, dar nu-ți promit că voi sta cuminte..." De data asta, mîna femeii a rămas moale, parcă i-ar fi spus : „Cum vrei tu...", dar Mihai a împins lucrurile și mai departe : „Gîndește-te bine ! Poți refuza să urci. N-am să insist." Mîna femeii s-a retras dintr-a sa. La lumina becurilor de la clădirea din față, Mihai a observat cum Liliana și-a ridicat ochelarii pe frunte, ștergîndu-și discret ochii umezi. „Deci ?" a întrebat Mihai scurt. Femeia s-a oprit, l-a privit fix, lung, apoi, fără o vorbă, a întors întîi capul, după care s-a rotit, într-un gest de acceptare tacită, continuînd

drumul. Și, pentru prima oară, lui Mihai i-a părut teribil de rău că n-a luat troleibuzul în sens invers, spre cartierul în care s-a mutat Liuță, cu cîțiva ani în urmă, pe cînd el mai era student.

— Unde sîntem aici ?! a tresărit Liliana, rămasă în loc, învăluită de lumina becurilor din jur.

— Restaurantul *Miorița. Colegii ne-așteaptă.*

Reacția femeii a fost o explozie scurtă de rîs. A făcut un pas către el, a întins brațele pe după gîtul lui și i-a șoptit cu gura lipită de ureche : „No, răule, de ce m-ai chinuit ?!..."

— Chiar nu-ți amintești ? insistă Liliana, rotind între degetele ei prelungi, de o frumusețe stranie, ceașca plină pe jumătate cu acel șmac negru, dezagreabil.

— Îmi amintesc, spune Mihai simplu. Cred că-i singurul moment pe care mi-l amintesc precis. Nici nu știu dacă ți-am cerut iertare pentru comportarea mea de atunci.

— Nu, te rog ! tresare Liliana, și Mihai observă din nou tremurul scurt, ca o electrizare. Nu vrei să discutăm despre altceva ? Vorbește-mi de ce-ai făcut tu între timp, Mihai Vlădeanu ! se aude șoapta ei, modulînd inegalabil cuvintele.

Rostirea numelui întreg capătă în dicția Lilianei o nuanță aparte, care-l neliniștește pe Mihai, așa cum neliniște a produs în sufletul lui și frumusețea stranie a mîinilor ei.

Pe un ton calm, prietenesc, povestește, în mare, ce anume a făcut în acești doisprezece ani scurși. Cînd află anul în care s-a căsătorit, Liliana îl întrerupe :

— Deci, aproape șase luni, am fost amîndoi liberi. De ce nu m-ai căutat ? Poate, acum, eram împreună.

Remarca aceasta, un fel de cerere în căsătorie exprimată tardiv, naște în Mihai un gust acru, urmat de dorința isprăvirii cît mai repede posibil a întîlnirii. A renunțat chiar și la plăcerea de-a o auzi vorbind. Îi ascultă totuși „partitura", știind din experiența lui de viață că nimic nu o bucură mai mult pe o femeie nefericită — și el înțelege că Liliana e în situația asta — decît să-și împărtășească unui prieten eșecul vieții conjugale. Află astfel că-n urmă cu șase-șapte ani, ea s-a simțit rău cu nervii, a plecat la Sinaia în speranța unui tratament, acolo a stat un timp, dar fără rezultat, s-a întors acasă pe nepusă masă, numai că masa era pusă — la propriu —, iar în jurul ei stăteau soțul și prietena acestuia. A zis „bună seara !", și-a lăsat bagajul, a gustat din mîncare și-apoi s-a culcat. Singură. Ca de obicei.

„Așa-mi trebuie ! oftează el. O experiență în plus. Mai bine citeam o carte..."

— Vezi, Mihai, își continuă Liliana șirul vorbelor pe un ton calm, de confesiune, eram conștientă de starea mea și nu-mi făceam probleme, dar simțeam că mă doare altceva : treceau anii, timp în care puteam să fiu alături de un om care are nevoie de mine, căruia să-i pot fi de folos. Asta mă durea : treceau niște ani, și eu îi pierdeam aiurea, cînd, foarte bine, i-aș fi putut dărui celui care avea nevoie...

Din toată indiferența abia mascată de gesturi mărunte și priviri fugare, Mihai se rupe dintr-o dată și devine atent, fără măcar să dea de bănuit cîtuși de puțin femeii de lîngă el. Trăiește un moment asemeni acelora din timpul lecturii unei cărți de cîteva sute de pagini, cînd parcurge capitol după capitol, urmărește destinele personajelor, descoperă cu plăcere evoluții surprinzătoare, sau se mîhnește pentru timpul irosit, căci are senzația — cînd cartea e indigestă — că mestecă la nesfîrșit un zgîrci și, dintr-o dată, se oprește : în curgerea frazelor întîlnește o idee ori o afirmație demnă de reținut. Scoate creionul, o subliniază, apoi o copie pe o hîrtie. Așa s-a întîmplat și acum ; Liliana a spus un lucru demn de toată atenția : regretul unei femei pentru timpul cheltuit degeaba cînd, undeva în lume, un bărbat ar fi avut nevoie de aceste clipe — conștiința valorii sale prin ceea ce poate însemna pentru alții. Nu neapărat prin ceea ce realizează, ci prin ceea ce — eventual — ar realiza altul, căruia să-i fie tovarășa ideală, partea de echilibru în viață.

— Îmi place cum îmi atingi mîna... Ce fain e ! rîde Liliana.

Mihai observă din nou scînteierea ochilor migdalați, pătruns plăcut de rostirea cu pronunțat accent ardelenesc a cuvîntului „fain". Își vede vîrful degetelor plimbîndu-se peste degetele femeii, într-o atingere abia perceptibilă. „De ce m-a impresionat mîna ei ? ! Doar e o mînă obișnuită, poate puțin cam mare... Ba nu e mare, pentru că și ea e o femeie înaltă, dar e... simplă, sau, mai bine-zis, e o mînă corectă : degete fine, prelungi, unghii îngrijite, dar nu lăcuite — și-atît."

— Aș vrea să plec. E tîrziu...

— Da, desigur ! tresare Mihai, rupt din șirul gîndurilor. Să te conduc.

— Nu. Iau mașina sau un taxi...

— Măcar pînă la stație.

Afară, mîzga a început să înghețe. Un vînt rece, usturător, vine de departe, dinspre Apuseni. Mihai vrea să ofere Lilianei brațul, sau, măcar, să-i atingă mîna, dar reacția ei e aceeași : „nu, nu trebuie !", exprimată prin gesturi.

Pînă în centru, străzile sînt străbătute în liniște, ca doi oameni ce nu mai au ce-și spune.

— Vezi intrarea în biserică ? îi arată Liliana. Arcul este construit asimetric. Anume a fost executat așa, pentru că, pe atunci, se susținea că numai Dumnezeu face lucruri perfecte. De-aceea, constructorii au făcut o imperfecțiune cu bună știință.

După cîțiva pași, se oprește, arătînd spre tabla indicatoare a stației de autobuz. Mihai ar vrea să insiste să mai stea împreună, dar nu-și găsește cuvintele. Abia cînd se zărește un autobuz apropiindu-se, îngînă :

— Te rog, îl iei pe următorul...

— Oricum, nu-l luam pe ăsta, rîde femeia. Nu merge în cartierul meu.

Mihai tace, înfuriat de-a binelea. Liliana îl ignoră, preocupată de gulerul pardesiului, care nu stă ridicat, să-i apere gîtul de vînt.

— Pe mîine ! spune ea, cînd următorul autobuz oprește în stație. Nu mă suna la serviciu. Sună-mă acasă, după cinci.

Din politețe, Mihai rămîne locului pînă ce pleacă autobuzul, schițînd un gest de salut în urma lui, în speranța că femeia și-ar fi aruncat privirea înapoi. Cînd se uită la ceas, rămîne surprins : abia nouă și jumătate ! „Uite pentru ce am făcut sute de kilometri !..." Merge la cabinele telefonice din piața apropiată și sună acasă. Fetița e sănătoasă. Doarme. Băiatul stă la televizor. Da, a cumpărat cîte ceva din București. A căutat și ață muliné pentru brodat. O să mai caute și pe-aici. Păi, spre casă crede că pleacă mîine. Ce-i asta „crede" ?! Păi... încă n-a ajuns la combinat, nu știe cît are de lucru acolo. Ce lucru ?!, și sîmbătă ?, cine ia fetița de la cămin ? Bine, o să-ncerce el să plece mîine, dacă nu la prînz, atunci mîine-noapte, ajunge sîmbătă la prînz și se duce direct la cămin. Abia are timp să mai spună „săru' mîna !", că pumnul de fise s-a isprăvit.

Drumul înapoi spre hotel i se pare lung și obositor. Ce-o să facă pînă mîine ?! N-are la el nici măcar un ziar. De obicei, ia o carte. Acum a uitat. Cînd nu cunoști pe nimeni, un oraș, oricît de mare, e, la urma urmei, un pustiu. Aici n-o cunoaște decît pe Liliana. De care abia s-a despărțit. Pentru

totdeauna, desigur. Mîine, la ora trei după-amiază, are un tren spre Moldova. Se întoarce cîțiva metri și se uită la arcul gotic asimetric. El, dac-ar fi fost constructor, l-ar fi făcut simetric. „Pe naiba !“ își rîde, trăgînd pălăria mai bine pe cap. O spune acum, cînd biserica are funcție decorativă, nu atunci, cînd toate se făceau cu voie de la popă iar Inchiziția și-avea specialiștii ei... Din sala Operei de peste drum ies grupuri de oameni. „Mai bine mergeam la spectacol...“ O femeie, zărită cu coada ochiului, îi reține gîndurile, făcîndu-l să-și uite regretele. „De unde-o știu ?!...“ Privește după ea : mers elegant de femeie mîndră, stăpînă pe sine. Palton și tocă dintr-o blană rară, cizme negre, poșetă de lux. O portieră albă se deschide tocmai cînd ea ajunge lîngă mașină. Urcă încet, cu siguranță de polițist în misiune. „Vreo artistă“, gîndește Mihai și-și vede de drum. Dar numai după cîțiva pași se oprește locului, cu privirea aiurea, în neant.

— Teona ! strigă ca o revelație.

Se repede spre taxiul care se apropie și, înainte de-a se așeza ca lumea în banchetă, arată înainte :

— Urmărește mașina aceea ! Vreau s-o opresc.

— Care din ele ? întreabă șoferul, arătînd cu privirea spre mulțimea de mașini ieșite din parcarea teatrului.

Mihai face un gest de lehamite și coboară, sub droaia de apostrofări venite din partea celor aflați la coadă, în așteptarea unui taxi.

„Nu cred că era Teona, își zice cînd, frînt de oboseală și de foame, dar și de durerea din ceafă, ajunge aproape de hotel. Probabil era soră-sa, că prea avea gesturi sigure și ținută țeapănă, de jandarm.“

Intră în braseria hotelului și caută un loc la o masă.

— Două beri, spune chelnerului. Plătesc trei, adu-mi două, precizează în șoaptă, cînd i se spune că s-au terminat.

„Trebuia totuși să gonesc aiurea cu taxiul, poate aveam noroc... Aș fi oprit mașina și... Da, i-aș fi cerut să-mi spună ce știe de Teona... A trecut atîta timp..., am dreptul... sau datoria dacă..., să pun o floare pe mormîntul ei...“

O senzație de frig îl cuprinde în întregime și-l scutură violent. Din interiorul unui *Mercedes* alb, doi ochi mari, albaștri, vii — poate singura impresie de viață într-un sfîrșit de toamnă ce împresura totul — îl învăluie în apa lor calmă. Un calm de durere mocnită... Amintirea acestei impresii devine tot mai vie, pe măsură ce dinții lui mușcă puternic dosul pumnului încleștat, repezit spre gură, parcă să înăbușe o nouă

exclamație. Era sigur că a uitat-o definitiv, că rana s-a vindecat. Dar imediat ce a auzit-o pe Liliana vorbindu-i, modelînd cuvintele asemeni *ei*, a înțeles că s-a înșelat — și se teme! Se teme, pentru că nu mai vrea să treacă iar prin vămile unor stări de sentimente, spre ținutul stării de spirit, al cărui nume...

— Teona... murmură totuși, parcă vrînd să se elibereze și-și ascunde în buzunarul paltonului pumnul mușcat.

Chelnerul se întoarce cu două sticle. De sete, Mihai golește trei pahare la rînd, privind absent în jur. Peste muzica venită de la bar și-n zumzetul celor de pe la mese, glasul unei femei se face tot mai auzit. O exclamație obscenă, pe care doar bărbații o folosesc, este repetată cu o plăcere voluptoasă. Mihai devine atent. La o masă lungă, înconjurată de tineri, fata în roșu se sprijină cu palma stîngă de umărul unuia, în timp ce arătătorul drept și-l înmoaie într-un pahar cu bere, îl ridică apoi pînă în dreptul ochilor, îl privește extaziată, după care îl înmoaie din nou, dar într-un pahar aflat în partea cealaltă a mesei. Aruncă stăpînului paharului aceeași injurie, spusă cu toată gura și, după ce privește iar degetul ridicat în aer, începe să și-l sugă. Tînărul blond și frumos ca o domnișoară o tot ia de braț și-i spune ceva, rugînd-o desigur să plece, dar fata, atît de darnică în injurii la adresa celorlalți, se mulțumește doar să-l lovească ușor cu degetul peste nas. Unul dintre cei de lîngă ea îi adresează o chemare. Fata însă, așezată acum pe colțul mesei, devine gravă: „Degeaba ai bani și ești tuciuriu. Caută-ți o muscă, știi ce-i aia?, Musca domestica, sau... solo!" Și face spre el un gest vulgar, stîrnind hohote de rîs.

Prins între vorbele fetei în roșu și durerea pumnului mușcat, Mihai renunță brusc să mai bea ultimul pahar. Se ridică și pleacă grăbit. Ajuns în cameră, trîntește ușa cu putere și, abia stăpînindu-și gura încleștată, se repede în baie. Închide ochii, să nu vadă cum stomacul său aruncă totul afară. Apoi, înjurîndu-se în gînd pentru reacția nedorită a organismului, se spală îndelung și se bagă în patul de la perete. O clipă se gîndește să roage telefonista de serviciu să-l sune dimineață la șase, dar, din cauza frigului ce l-a apucat, renunță. Pînă-n prînz o să ajungă totuși la combinatul chimic, să-și vizeze delegația și să schimbe două-trei vorbe cu careva de pe acolo.

*

Broboane mari i se preling pe lîngă nas în jos, lateral, spre colțurile gurii. Ochii umezi abia mai reușesc să distingă

detaliile. Spatele îl doare cumplit din cauza poziției în care stă de o oră, să poată privi, iar piciorul bolnav e săgetat de-a lungul coapsei de dureri la mișcări bruște, în ciuda celor trei-patru tablete pe care le-a luat deja. A mers mult și artroza i-a reamintit că nu-i chiar atît de sănătos, ca să se poată osteni cît vrea. Ar cam fi vremea să-l caute pe doctorul Manoliu, să-și facă un control, eventual să se opereze.

— Asta-i ! spune șeful secției, după ce ajung afară și-și scot amîndoi măștile de gaze. Haidem la mine în birou să ne spălăm.

Așezat în fotoliul vechi, jerpelit, dar cu arcuri moi, păstrînd încă în nări mirosul săpunului cu care s-a spălat, Mihai soarbe din ceaiul chinezesc oferit de șeful secției.

— Și eu prefer ceaiul, spune inginerul. Cînd beau cafea amestec, imediat mă balonez și am aceleași dureri pe care le acuzați dumneavoastră : aici, aici și aici, arată el cîteva puncte ale abdomenului. Îmi pare rău că directorul nostru lipsește azi, dar...

— Eu zic să încheiem noi amîndoi actul acela, insistă Mihai obosit. Oricum, discuția cu directorul n-ar ajuta la nimic.

— Totuși... ați fost așteptat ! Nu dumneavoastră personal, ci vreun inginer de-acolo, de la Valea Brîndușelor. Erați singura speranță. Din import nu mai primim. De cîteva luni, mergem cîrpind bucăți din filtrele vechi, dar pierdem la calitate. În zona de îmbinare, filtrarea e defectuoasă. N-am livrat un gram de îngrășămînt la export anul ăsta.

— Atunci, poate dați și țăranilor din satul meu natal...

— Ce sat ?

— Sînzieni.

— Ce județ ? întreabă inginerul în timp ce pune mîna pe telefon și formează un număr pe interior. Măi Feri, spune el celui care răspunde, uite, schimbă inginerul tonul, a venit domnul Vlădeanu de la Valea Brîndușelor în problema filtrelor fine... Nu-l putem refuza, te rog ! Și ce dacă n-ai direcție spre Iași luna asta ?! Îl rog eu pe director mîine să semneze expediția. No, servus !

— Domnule... încearcă Mihai o intervenție.

— Tibor e numele meu, îl completează celălalt.

— Domnule Tibor, mulțumesc ! Dar... sînt pus într-o situație delicată : eu vă spun că nu pot face nimic și dumneavoastră...

— Pentru deranj, domnule, pentru deranj! Ce, e-așa lesne să vii atîtea sute de kilometri ?!, că eu, numa' cînd merg la Cluj, sau la București, îmi uruie trenul o zi în cap... Da'..., schimbă el tonul, să vă mai gîndiți, totuși... Acu', mai avem bucăți din filtrele vechi, dar cînd n-om mai avea... Și-s atîtea combinate !... Ați văzut doar cum funcționează : aici se stabilește calitatea îngrășămîntului, prin procentul de substanță activă filtrată...

— De ce să vă mint sau să vă dau speranțe în van, spunîndu-vă că vom face, iar peste cîteva zile, cînd ajung la mine la combinat, să vă trimit un telex cum că nu producem și nici n-avem în planul de asimilări așa ceva ?

— Domnule Vlădeanu..., rîde celălalt, legănîndu-se în scaun, parcă noi nu știm cum e cu planurile astea de cercetare..., de asimilare... Orice problemă tehnică nerezolvată e un ou al lui Columb : trebuie să se găsească unul și să dea cu ea de pămînt. Pe chestia asta a filtrelor fine, de la noi din centrală s-au dus vreo doi în străinătăți. Habar n-am ce-au văzut ei, sau ce-au aflat, eu am rămas să mă zbat în continuare, iar peste două-trei luni, cînd n-o să mai am ce cîrpi, nici eu, nici cei o sută și ceva de oameni din secție n-o să mai luăm salariul întreg. Deja sîntem penalizați pentru nerealizarea sarcinilor la export. Eu nu zic să ne faceți un filtru exact ca ăsta ; poate arăta și ca un ciorap de damă, dar să filtreze.

Mihai e obosit și flămînd, spatele-îl săgetează dureros cînd se mișcă, burta îi e balonată, din cauza unei napolitane mîncată la chioșcul din fața combinatului, așa că nu-și dorește decît să termine odată și să plece acasă. Îl convinge pe inginerul Tibor să încheie o minută, în care consemnează ce a văzut și precizează că la Valea Brîndușelor nu produc și nici nu au în plan așa ceva, iar la insistențele celuilalt adaugă că își va informa superiorii de necesitatea instituirii unui plan de cercetare în vederea asimilării acestui sortiment. Coboară din tramvai în centru, merge la agenția CFR să-și ia bilet, dar diagrama e dată la gară. Intră în librăria de peste drum să cumpere ceva pentru copii. Găsește o carte de colorat pentru fetiță, un volum de Jules Verne pentru băiat și — ca surprinderea să-i fie deplină — vede pe raftul de autoservire un teanc de volume din poeziile lui Villon. „La noi s-ar fi dat din depozit, sau de sub tejghea, în cel mai bun caz", își zice el și cumpără două exemplare, gîndind că unul i-l va oferi lui Petre Graur. În drum spre hotel, cînd tocmai încetinește pasul să admire clădirea Universității, privirea îi e reținută de o

fată ce se grăbește, ducînd sub braț un pachet. Este îmbrăcată într-un costum de catifea roșie raiată și poartă ochelari.

— Sărut mîinile ! o acostează. Fiți amabilă, unde este rectoratul ?

— Îmi pare foarte rău, nu știu, că nu-s studentă !... răspunde fata săltînd din umeri, apoi, grăbită, își vede de drum, lăsînd în urma ei impresia unei tinere pline de amabilitate, remarcîndu-se prin delicatețea gesturilor și simplitatea dublată de feminitate a mersului elegant — atu-uri sigure pentru un tînăr pornit în căutarea unei prietenii trainice.

„Abia cînd vezi una ca ea într-un restaurant, în postura de-aseară, îți apreciezi la justa valoare soția", gîndește Mihai, hotărît să ajungă mai repede acasă și pornește grăbit. La hotel, deschide conserva chinezească, mănîncă toată carnea tocată de vită așa sleită cum este, bea un pahar cu apă și mai înghite o tabletă, apoi se întinde pentru vreo jumătate de oră, să-l lase durerea de cap. Dacă la unu și jumătate pleacă spre gară, ajunge la timp să stea și la coadă pentru bilet. Dar, cînd telefonul sună o dată, scurt, trezindu-l, crede că-i soneria de acasă, de la intrare și, înainte de-a se ridica să deschidă, întinde mîna în stînga, s-o învelească pe fetiță mai bine cu plapuma, așa cum face de obicei. Cade din patul strîmt de hotel și rămîne în genunchi, cu o mînă sprijinită de noptiera pe care telefonul sună a doua oară.

— Da, vă rog ! răspunde înfuriat, continuînd să stea în genunchi.

— No, servus ! Am impresia că te-am trezit... Te rog să mă ierți !

„Ce plăcere să asculți vorbele astea, rostite de ea așa, ardelenește !" se bucură Mihai, rostogolindu-se cu greu înapoi în pat.

— M-a furat somnul, murmură, căutînd să aprindă veioza, să vadă cît e ceasul.

— E trecut de șase și... mi-am zis să te sun... Știi... și-aseară ți-am telefonat, dar nu ajunseseși la hotel, apoi n-am mai vrut să te deranjez. Nu mi-a plăcut deloc întîlnirea. A fost... Aș fi vrut să discutăm multe... Mai bine te invitam la mine ; măcar am fi băut o cafea ca lumea. Ce program ai acum ?

La ora asta trebuia să se apropie de Vatra Dornei. În zori, ar fi fost acasă, și-ar fi luat pijamaua și s-ar fi băgat în pat lîngă Cristina. Ea ar fi întins mînuțele, simulînd că o face prin somn, deși e prima care se scoală dimineața. L-ar fi

pupat, ar mai fi stat cuminte cîteva minute, apoi ar fi început întrebările : „Ce mi-ai adus ? Unde-ai fost ? Păpușă mi-ai luat ? Azi mă duci la cămin ? Nu vreau ! Dorm cu tine... Hai, tăicuțule, te rog ! Îți promit să stau cuminte, nici nu mă mișc pînă dormi tu..." Și tot așa, pînă se face ziuă. Ar fi mîncat împreună cu fetița, întîi ar zice că se duce la serviciu cu autobuzul de prînz, dar, poate de oboseală ori de somn, ar rămîne să doarmă după-amiază cu Cristina, în speranța că noaptea, fiind odihnit, ar putea scrie ceva. Însă, pe la ora două, Ana va avea grijă să telefoneze : „Du-te jos și cumpără..."

— Nici un program, răspunde Mihai, gata să facă o glumă de genul : „Mi-e dor de-o coadă", dar nu ar fi sincer, că ieri, după ce-a terminat treaba la minister, a mers în piața Amzei și a cumpărat zece pachete de unt, care, acum, stau într-o plasă agățată de fereastra hotelului, în afară, la răcoare.

— Atunci, dacă nu ai nimic împotrivă, te rog să accepți invitația de-a veni la mine, aude vocea caldă, prietenească, a Lilianei.

Nu atît luat prin surprindere și nici din cauză că ar fi amețit de somnul adînc de pînă acum, cît mai ales cucerit de căldura ce o simte revărsîndu-se din vorbele auzite, Mihai acceptă cu plăcere. Femeia se oferă să vină să-l ia din centru, dar el, înțelegînd că asta ar însemna o pierdere de măcar jumătate de oră, întreabă la a cîta stație trebuie să coboare. Liliana îi spune că la a șasea, unde este o biserică ortodoxă din lemn. De altfel, la ora ce-o fixează el, îl va aștepta acolo.

„Oricum, am timp să prind trenul de noapte..." gîndește Mihai după ce închide telefonul și se ridică din pat alene, cu o imensă părere de rău pentru culcușul cald. Se bărbierește, apoi se îmbracă. Face un pachet frumos ambalat din volumul de Villon și cel de Jules Verne, îl pune într-una din sacoșele de plastic pe care le are întotdeauna în geantă, în speranța că, venind de la serviciu, sau mergînd prin orașul în care este în delegație, găsește ceva „bun". Coboară. La recepție se interesează de cel mai apropiat magazin de flori. Ajuns în centru, cu buchetul de flori și sacoșa într-o mînă, iar cu cealaltă stăpînindu-și pălăria împotriva vîntului care aduce rafale de fulgi, se îndreaptă spre cabinele telefonice din fața poștei centrale, așezîndu-se la una din cozile formate. În cabina din fața căreia s-a hotărît să aștepte, un tînăr și o tînără, studenți desigur, se ajută la manevrele de obținere a unei legături interurbane. Cît timp linia e ocupată sau nu se formează numărul, ei își surîd, spun ceva în șoaptă, un fel de tachinare reci-

procă, „tu-mi porți ghinion", și, cînd numărul s-a format, fata ia receptorul, chemîndu-l și pe băiat mai aproape, să audă ce i se spune. Au ochii plini de zîmbet, iar mîinile lor se ating reciproc în gesturi de o infinită tandrețe. După cum vorbește fata, la celălalt capăt al firului este, desigur, mama ei, care-i spune ceva și cei doi își lipesc tîmplele, să audă împreună. La sfîrșit, băiatul ia receptorul, adresează și el vorbe de respect, fata mai spune un „sărut mîna, sărută-l și pe tata cînd vine de la serviciu", apoi părăsesc cabina, pornind alături în direcția complexului studențesc. Au în ei atîta frumusețe, cu care primenesc atmosfera, că Mihai se simte pe moment cu douăzeci de ani mai tînăr, însetat de-o plimbare alături de-o fată dragă, atît de dragă, că marea și unica dorință îi e aceea de a-i putea atinge mîna.

„Ce-oi fi fost atît de idiot că n-am privit niciodată cu interes în jur, alături de mine ?!... Cît de frumoasă trebuie să fie o căsnicie cu o fostă colegă de facultate, sau măcar de generație !..., cu care să fi trăit împreună febra examenelor, durerea unei restanțe pentru toamnă, așteptarea zilei cînd se dau bursele ; să-ți amintești acum, la ceasul maturității, de colegi, de spectacole, excursii și să faci, chiar și numai — sau numai ! — pentru tachinare, reproșuri la amintirea cutărui dans oferit altuia... Dacă ieși din facultate necăsătorit și ajungi într-un oraș necunoscut, și mic pe deasupra, riști să aduni ce-a mai rămas, sau — ce-i mai rău ! — ce-au rebutat alții..."

— Bine, dacă n-ai terminat problemele la combinat, doar n-o să vii așa..., fără să-ți faci datoria, spune Ana în telefon pe un ton blînd. Te-așteptăm duminică, atunci. Nu uita de ață... Uite fetița...

— Tataaa... se aude vocea Cristinei. Ce-mi aduci ?

— O carte cu poze, răspunde Mihai, apoi, auzind exclamația de nemulțumire a fetiței, întrebă : Tu ce vrei să-ți aducă tăticu' ?

— Mmm... vreau... tărăgănează vorbele Cristina, iar Mihai aude în receptor vocea îndepărtată a lui Adrian, care-și necăjește sora spunînd : „chitară cu băț", numai că fetița, entuziasmată, repetă și ea : Vreau chitară cu băț !... Îmi iei ?

— Bine, îți iau ! promite Mihai.

După schimbul de vorbe de rămas bun, iese din cabină și întreabă pe primul tînăr întîlnit unde se află magazinul de instrumente muzicale. Pornește în direcția indicată, dar „Muzica" a închis la ora 18, așa că se grăbește înapoi, către stația

de autobuz. Deja ora de întîlnire, fixată cu Liliana, a trecut. Spre norocul lui, autobuzul vine imediat. Postat în față, lîngă șofer, numără opririle, coborînd la a șasea. Pustiu. Un colț de oraș în care se intersectează două linii de tramvai și trec din cînd în cînd autobuze mari, cu burduf. Un singur telefon public la o depărtare apreciabilă, dar, cum putea Mihai să jure, nu e folosibil. Liliana — nici urmă. Dar nici biserica de lemn nu se vede. Mihai întreabă pe primul trecător.

— Biserica? Trebuia să coborîți la următoarea, arată omul cu mîna în urma autobuzului care tocmai a trecut.

O stare de iritare profundă îl cuprinde pe Mihai. Ar vrea să lase totul baltă, să se întoarcă la hotel. Speră totuși s-o întîlnească pe Liliana, să-i spună să-și învețe mai bine orașul în care locuiește. El a numărat exact șase stații, cînd, de fapt, trebuia să coboare la a șaptea. Acolo, cînd ajunge, după un marș forțat, doar cîțiva pasageri. Alături, o biserică din lemn de toată frumusețea, dar nu are timp s-o admire. Caută un telefon public, însă toate pe care le găsește, luîndu-se după indicatoarele prinse pe clădiri, se află în interiorul unor magazine închise la ora asta. Începe să întrebe pe toți trecătorii și e trimis ba într-o parte, ba în alta.

„Doamne, ce-i fac! Știu bine c-am s-o caut pînă mîine în zori!" se aprinde el, hotărît să continue, dar numai după cîteva minute, auzind departe în spate uruitul unui tramvai, își încetinește mersul și-și zice că, dacă e să-i spună ceva Lilianei, o poate face și de la hotel, după ce va fi băut jos în hol o vodcă mare, iar sus, în cameră, se va fi încălzit de-a binelea sub dușul fierbinte, singurul loc într-adevăr cald. Tocmai se gîndește să se întoarcă spre stație, cînd cineva din întunericul unei porți boltite în piatră îl întreabă:

— Ei, ați mai aflat ceva?

— Nu, răspunde Mihai, recunoscînd în tînărul care se apropie pe unul dintre cei întrebați.

— Am luat din casă harta orașului; o am de-acum doi ani, cînd m-am mutat aici, arată tînărul. Numai nume mari în jur: Goga, Rebreanu, Conta, Iorga..., dar cînd întrebi pe cineva, e ca-n gluma aceea a lui Mark Twain: toată lumea vorbește de clasici, dar nimeni nu-i mai citește... Ia să vedem, zice și desface harta, ieșind în mijlocul străzii, sub becul agățat între doi stîlpi.

Cu simțul lui de orientare, Mihai înțelege imediat ce privește harta că mai are de traversat două străzi, apoi, la stînga, e Octavian Goga. Mulțumește cu căldură tînărului și

pornește mai departe, la deal, oftînd prelung. Are momente cînd, revoltat de-a binelea, se oprește, cumpănind dacă nu-i mai cu cap să se întoarcă la hotel. De-acolo, prin telefon, sigur îi va putea spune vreo două Lilianei, să-și răzbune osteneala și timpul pierdut. Dar se răzgîndește imediat, zicîndu-și că, măcar pentru setea lui de cunoaștere, tot merită să-i facă o vizită. Și-apoi toată osteneala și vremea irosită îi sînt răsplătite de căldura vocii : un timbru plăcut, cu o inflexiune ce-i amintește de Teona...

„Teona !...“ se cutremură Mihai, încetinind pasul. Doi ochi mari, albaștri, luminînd trist întunericul acelui *Mercedes* alb... Apoi, nimic... Amețit, cu ochii umezi, a pornit-o aiurea, spre calea ferată, traversînd-o. A lunecat pe prundișul rambleului, a căzut pe spate și a rămas așa, pînă tîrziu, cu privirea înfiptă într-un cer înnourat. Dar era mai tînăr, și tatăl lui trăia încă. Bolnav, e drept, dar trăia. Poate că atunci nu-și dădea seama, dar acum înțelege cîtă dreptate avea scriitorul acela ieșean, redactor la editură, care, la o discuție, din una-n alta, ajunsese să spună : „Domnule, formidabil ce sentiment de siguranță îți dă prezența tatălui ! Eu, dacă eram cu tata, puteam să mă încumet noaptea în cea mai adîncă pădure, sau să trec printr-un sat plin de dușmani... Era de-ajuns că-l știam pe *tata* lîngă mine, chiar dacă ar fi trebuit, bătrîn fiind, să-l duc de braț“. Atunci, cu ani în urmă, căzut pe spate pe rambleul căii ferate, la cîteva minute după despărțirea de Teona, Mihai găsea în el mînia de-a se mai uita la cer și de-a urla. Chiar dacă fără glas, dar tot urla. Întrebînd totodată : de ce, Doamne, de ce ?! Acum însă, cînd se apropie de 40...

— Bună seara !...

Din întunericul străzii pe care a cotit, știind cu precizie că e aceea pe care o caută, o siluetă feminină s-a apropiat de el : face un pas, apoi altul și încă unul, tot mai șovăielnic.

— Sărut mîinile... răspunde Mihai calm, parcă pregătind terenul s-o înfrunte în următoarele minute, după primul schimb de replici.

— Mihai, no, servus ! se bucură Liliana și întinde mîinile, atingîndu-i ușor brațele. Mă temeam că m-oi fi înșelat și e altcineva... No, bine, ce s-a întîmplat ? Am fost în stație, am stat douăzeci de minute peste, am venit repede acasă să văd dacă n-ai telefonat, iar acum plecam din nou, poate-ai ajuns între timp.

— Mi-ai spus să cobor la a șasea, ori biserica e la a șaptea, precizează Mihai încet, încă nehotărît să atace.

— Doamne ! exclamă Liliana, apăsîndu-și cu putere palmele pe brațele lui. Șoferul a oprit și la stația facultativă... Iartă-mă, te rog ! Îmi pare rău !... Dar..., schimbă ea tonul, adăugîndu-i o nuanță gravă, trebuia să întrebi de biserică...

— Eu am numărat stațiile.

— Ca să vezi... Îmi pare rău ! Numai mie pot să mi se întîmple asemenea... Și doar sîntem amîndoi ingineri, nu ?, am fi putut analiza orice detaliu... Cum de-am încurcat lucrurile ?! N-avem nici o scuză. Ba tu ai una ! se luminează ea. Ești scriitor... adaugă, și izbucnesc amîndoi în rîs, pornind alături de-a lungul străzii. Pe-aici, arată Liliana o cărare între două resturi de zăpadă. Uite-așa s-ar fi întîmplat și aseară dacă nu veneam la autobuz, sînt sigură... Te-aș lua de braț, dar chiar pe strada mea și-ncă și pe întuneric..., ce-ai să zici de-atîta curaj ?

Din Mihai au pierit brusc oboseala și furia. Ar vrea să găsească o replică și s-o poată lua el de braț pe Liliana, să întregească atmosfera de bună dispoziție stabilită între ei, dar cum nu-i spontan decît arareori, preferă să tacă, lăsîndu-se îndrumat prin gesturile scurte făcute de mîna femeii. Dintr-o singură privire, la lumina unui bec agățat pe un stîlp, admiră casele din jur : frumoase, cufundate în liniștea unei înserări devreme. Ar face o comparație cu vilele din orașul în care locuiește el, dar pentru asta ar fi trebuit să vină ziua și să fie singur, să poată privi îndelung. „Și totuși, gîndește, ca o concluzie la cît a văzut pînă acum, cele de la noi sînt bijuterii. Păcat doar de scările metalice atașate ulterior, cînd au fost împărțite muncitorilor ! Să vezi lîngă o vilă cochetă o scară exterioară din profile metalice și din tablă striată, făcînd legătura între balcon și sol, e înfiorător."

— Asta e casa mea, rostește Liliana simplu, deschizînd portița metalică, iar Mihai, pînă să-și arunce privirea spre clădire, se trezește deja în fața ușii de stejar, ornată cu fier forjat, pe care mîna femeii o împinge ușurel, invitîndu-l înăuntru.

Un hol încăpător, aproape pătrat, cu un cuier pentru haine fixat în perete și o oglindă înaltă, așezată în colț, sub becul puternic, într-o poziție ce trădează o foarte bună cunoaștere a legilor opticii, dar și o căutare a locului. Te poți vedea în cele mai bune condiții și în întregime. Tocmai ceea ce lui Mihai îi lipsește acasă — veșnic motiv de supărare pentru Ana în serile cînd merg la teatru. Atunci, el promite că va trage lumină pînă deasupra ușii, pe hol, va fixa o

oglindă colo, în colț, dar totdeauna se găsesc alte treburi mai urgente.

— Te rog ! pune Liliana mîna pe paltonul dezbrăcat de el și-l așază pe un umeraș înainte de-a-l agăța în cuier. Pe aici ! schițează un gest delicat, de gazdă, spre cele cîteva trepte care duc la primul nivel.

Alte trepte coboară la demisol, de unde se aude gazul metan arzînd în sistemul de încălzire, iar o scară laterală, în dreapta, cu balustrada din lemn alb, de tei, face legătura cu etajul.

Liliana deschide o ușă, invitîndu-l într-o cameră spațioasă, cu cinci corpuri de bibliotecă, pline de cărți, astupînd un perete întreg și jumătatea celuilalt ; o fereastră mare, acoperită cu perdea de nylon, incredibil de albă, cu motive florale ; draperii verzi, plușate, strînse în lateral ; o măsuță și două fotolii, un balansoar, o canapea, iar la capătul ei, o altă măsuță, cu o stivă de cărți și reviste tehnice aflate într-o dezordine de studiu, peste care tronează telefonul. Pe pereții zugrăviți simplu, atît de simplu că porțiunile neacoperite de mobilă dau impresia că luminează camera, stau agățate cîteva tablouri originale. Dintre toate — cinci la număr, de cel puțin trei autori diferiți —, două reține atenția. Primul este de-a dreptul dureros : un tînăr de o frumusețe rară, poartă pe frunte o coroniță din frunze de stejar și trandafiri, iar în mînă ține diploma făcută sul ; se vede doar o frîntură din *Premiul I.* Privirea lui e înlăcrimată. În planul doi, cîteva siluete grațioase, frînte la jumătate. Este intitulat „Premiantul". Al doilea, o Golgotă în flăcări, un adevărat festin al culorii, reține în mod deosebit atenția lui Mihai.

— „Dorința artistului", spune Liliana, observîndu-i privirea.

— De pictorul Cetină, completează Mihai. Puteam să pariez ! Te rog ! spune el, oferind femeii florile, al căror ambalaj l-a scos deja, lăsîndu-l pe colțul mesei.

— Mulțumesc ! se bucură Liliana și, mai mult decît aseară, prin transparența ochelarilor, Mihai observă jocul de lumini din ochii alungiți fascinant spre tîmple. Le voi așeza alături de cele primite ieri, spune ea, îndreptîndu-se spre fereastră.

Abia acum observă Mihai pianul mare, cu coadă, care umple un colț de cameră. Pe el stă o revistă și, mai spre mijloc, vaza cu florile oferite aseară.

Încet, aproape cu teamă, dar mai degrabă cu delicatețe, degetele femeii aleg pe rînd cîte o floare din buchet, așezînd-o cu grijă alături de celelalte.

Preocupat să lase lîngă bibliotecă sacoșa cu cele două cărți, Mihai rămîne dintr-o dată descumpănit, simțindu-și privirea furată de colțul unde se află Liliana. Încălțată într-o pereche de pantofi cu toc potrivit, îmbrăcată într-o rochie frez, foarte ușor strînsă pe talie, pare zveltă, cu o mare degajare în mișcări. A terminat de aranjat florile și tocmai se întoarce spre el. Cei doi-trei pași, făcuți de la pian pînă în fața lui, au, prin eleganța și simplitatea lor, ceva maiestuos.

— Te rog, Mihai Vlădeanu, să încercăm să depășim primele minute, care pot fi pline de stîngăcie. Simte-te în largul tău. De altfel, vei rămîne singur un timp, cît pregătesc cafeaua.

„Ce naiba poartă în oraș cizmele alea diforme, cînd are picioare atît de frumoase ?!“ gîndește Mihai, aruncînd privirea în urma ei, în timp ce se așază într-un fotoliu.

— Mamă dragă, se precipită Liliana, reîntoarsă în încăpere, iartă-mă că nu te-am întrebat : tu ai mîncat ceva seara asta ?

S-a lăsat ușor pe vîrfuri, îndoindu-și mult genunchii, să-l poată privi în față, de aproape. Palmele ei s-au sprijinit pe brațele fotoliului, iar Mihai simte apropierea lor de degetele lui, care stau încleștate pe luciul lemnului. Tonul cu care a fost întrebat — mai ales rostirea acelui „mamă dragă“ — și gestul de apropiere îi dau curaj, făcîndu-l să-și descleștеze degetele mîinii drepte și să atingă mîna femeii. Dar, dincolo de ochelari, în ochii ei, observă cum tremură iar neliniștea.

— Mulțumesc ! Sigur am mîncat, spune calm, lovind ușurel mîna femeii cu vîrful degetelor, convertind atingerea într-un simplu semn de întărire a spuselor, înainte ca Liliana să rostească acea respingere : „nu, nu trebuie !“, pe care el și-o amintește ca pe cel mai enervant lucru din întîlnirea de-aseară. Am mîncat înainte de-a porni încoace, adaugă, încleștîndu-și din nou degetele în brațul fotoliului.

Pe obrazul alb, luminos al femeii, trece o umbră, încrustînd în colțul gurii paranteza surîsului amar.

— Bine. Să știi că la noi, în Ardeal, nu se repetă de multe ori invitația la masă, ca la voi, în Moldova, îl avertizează Liliana, înveselindu-se de-a binelea pe măsură ce, vorbind, se ridică și merge prin cameră. Am fost cu... cineva la Iași, la niște rude și-a trebuit să mănînc într-o zi cît într-o săptămînă.

Se apropie de fereastră și trage draperiile plușate, nu înainte de-a-și fi aruncat privirea în afară, spre vila de peste drum, parcă să se convingă dacă o privește cineva sau nu.

— Adevăru-i, rîde ea încet, n-am mîncat în viața mea sărmăluțe așa de bune ca atunci și nici tochitură de porc la ceaun, amîndouă cu mămăliguță moale. Ce preferi ? întreabă, preocupată de discurile din raftul bibliotecii.

— Ce-ai ales ? arată Mihai spre discul din mîinile ei.

— *Concertul în la minor* de Grieg.

— Minunat ! Partea a doua mai ales.

Cînd trece spre ușă, Liliana încetinește pasul lîngă fotoliu, simțindu-se, de data asta, urmărită cu interes de ochii lui Mihai. Iese, însoțindu-și scuza că-l lasă singur de același gest semirotund, un fel de : „camera îți aparține". Mihai știe că a devenit sigur pe el și-și impune calmul necesar, din interiorul căruia s-o poată urmări pe Liliana. Peste amintirea ei — o fată frumoasă, dar timidă pînă la bănuiala de complexare —, o dată cu primul telefon primit săptămîna trecută, a adăugat căldura din glasul acesteia, felul inimitabil în care știe să vorbească, dînd vorbelor o aură de bucurie, ca o mulțumire adusă clipei și și-a construit, astfel, imaginea femeii dorite. Acum, plimbîndu-se încet pe lîngă corpurile bibliotecii, admirînd cu o sinceritate plină de gelozie titlurile aflate pe rafturi, își amintește de nopțile săptămînii trecute. Lucrase cîteva zile schimbul doi și, de fiecare dată, ajungea acasă către miezul nopții. Uneori, Ana era trează, dar încercările lui de-a o aduce lîngă el se soldau cu remarca : „Ce trist e să constați că propria-ți soție nu se lasă sedusă și preferă să adoarmă cu o oră mai devreme !..." Cînd, chinuit de dorință, căuta să-și găsească somnul, printr-o asociație de gînduri cum numai momentele de tensiune pot să nască, și-a amintit vorbele unui coleg de facultate ajuns geofizician, singur undeva în munți, căutînd uraniu. Era cu vreo zece ani în urmă și, întîlnindu-se în București, au stat îndelung în fața unor halbe cu bere. „Știi, Mihai, i-a spus colegul, uneori mă simt atît de singur acolo, în munți, că ajung să închid ochii și-mi lunec palma pe scoarța vreunui copac. E cumplită conștiința singurătății, născută din dorința comunicării unor stări și sentimente simple, omenești... Nu lipsa unei femei — am deja relații cu o doctoriță de la sanatorul TBC din apropiere —, ci necesitatea imperioasă a unei prietene pe care s-o simt cu sufletul alături de-al meu..."

— L-ai citit ? întreabă Liliana, uitîndu-se peste umărul lui.

— Nu. Romanele mari le citești ori înainte de-a se fi pronunțat criticii, ori după ce trec primele valuri ale entuziasmului. Apropo, face Mihai un gest scurt cu capul în direcția pick-up-ului, n-ai impresia că Grieg al tău seamănă cu Respighi, sau invers ?...

Un val de roșeață năpădește obrazul Lilianei în timp ce ochii, deveniți subit rotunzi, par să-l țintuiască pe Mihai. În liniștea camerei, doar acordurile din *Serbările romane* de Respighi sînt vii, contrastînd cu nemișcarea celor doi, care continuă să se privească lung.

— Am să-i lungesc urechile Danielei ! clatină din cap Liliana încet, cu tristețe. Iar a ascultat muzică și a inversat coperțile plăcilor.

— Păcat ! surîde Mihai, răsfoind dezinteresat o carte. Să știi că am simțul umorului. Mi-ar fi plăcut s-o fi făcut tu intenționat...

— Mihai Vlădeanu, cum crezi că mi-aș fi permis ?!

Mirarea înflorește din nou Lilianei zîmbetul pe conturul feminin al buzelor, aprinzîndu-i spontan luminițele din ochii deveniți migdalați. Mersul ei dezinvolt, pronunțînd pentru o clipă rotunjimea coapsei prin poala rochiei lovită ușurel de genunchiul rotund, stîrnește o pală de aer în care Mihai rămîne învăluit mult timp. O urmărește cu ochii calmi în aparență, cum revine în încăpere ținînd între palme tava plină cu gustări. Apoi, aduce sticle cu bere, pahare și, în sfîrșit, un serviciu pentru cafea în doi. Are în gesturi o grijă excesivă ca totul să fie aranjat unde trebuie și, de fiecare dată, întîrzie o secundă în plus înainte de-a se retrage, încă nehotărîtă dacă mai are sau nu ceva de adăugat. E gata să tresară și să asculte cel mai mic reproș făcut de cineva din apropiere.

— Te rog ! întinde ea mîna într-un gest domol, mai degrabă matern, arătînd spre fotoliu, dar, observîndu-l pe Mihai rămas tot lîngă bibliotecă, se neliniștește : Ce-i cu tine ?!

— Poftim ?! A, nimic, surîde acesta, sprijinindu-se de spătarul balansoarului. Te admiram. Ai în gesturi ceva de prințesă, dar și de Cenușăreasă în același timp.

Zîmbetul abia înflorit îngheață pe obrazul Lilianei, iar mîinile ei, tremurînd scurt, nervos, lasă farfurioara și ceașca să cadă pe masă cu zgomot. Într-o singură clipă, Mihai ajunge lîngă ea și-i prinde brațele, obligînd-o să-și înfrunte privirile. Pe obrazul împietrit și-n adîncurile ochilor negri, se citește durerea profundă, redeșteptată acum.

— Doamne, Liliana, ce-am făcut ?! spune Mihai încet, îngrijorat, atingînd cu vîrful degetelor obrazul palid.

Pentru că femeia nu protestează, întreaga lui palmă lunecă pe lîngă ureche, peste buclele părului, coboară pe umăr, în jos pe braț și se oprește pe mîna atîrnînd inertă lîngă corp, strîngîndu-i-o ușor.

— Nimic, Mihai, nimic, tremură vocea Lilianei.

Obrazul ei se dezgheață încet, recăpătîndu-și culoarea. Paranteza surîsului, devenit deja trist prin adîncimea încrustării, închide iar zîmbetul buzelor. Se privesc lung, pregătind parcă gestul următor. Tăcerea însă e spartă de un ciocănit ușor în ușă.

— Poftim, poftim ! invită Liliana, înviorîndu-se.

O puștoaică de vreo treisprezece-paisprezece ani intră în cameră cu timiditate, salutînd încet. Liliana o prezintă, iar Mihai, după ce strînge ușor mîna întinsă, oferă cele două cărți.

— Aș vrea să mă ierți, surîde el. Știu că ai trecut de Jules Verne și cred că n-ai ajuns încă la Villon. Primește-le totuși ca pe un mărțișor.

Pe obrazul fetei se citește o bucurie sinceră, spontană. Apoi, mamă și fiică discută două-trei minute despre lecții și despre mîncare. O voce caldă și calmă, de mare apropiere sufletească și cu adevărat maternă. O atitudine cuminte, nu de copil ascultător, ci de prietenă mai mică, receptivă la sfaturi.

— Mulțumesc încă o dată ! arată fata spre cărți și se înclină într-o mișcare abia schițată, dar de o mare expresivitate, apoi se retrage, murmurînd un „bună seara !"

— Face balet ? întreabă Mihai.

Liliana confirmă din privire, în timp ce picioarele, care au stat cu genunchii alăturați, cuprinși între palme, se mișcă puțin, apoi dreptul descrie un arc domol, așezîndu-se peste stîngul. Palmele ei, doar atingînd rochia, au răsfirat cutele, potrivind poala. Totul, într-un gest de o aleasă delicatețe, care trezește în Mihai amintirea imaginii unei mari balerine din America Latină, prezentată de curînd la televizor într-o emisiune dedicată dansului.

— Ai făcut și tu balet ?

Privirea Lilianei tresare și se aruncă fulgerător spre el, fixîndu-i ochii. O clipă numai. Secunda următoare, steluțe reci, asemeni soarelui oglindit în gheața spartă, joacă îndărătul ochelarilor deveniți glaciali.

— Doamnă Liliana ! o amenință Mihai în glumă. Ce facem ? Tăiem nasul celui care se mai supără la vreo întrebare ?

Liliana rîde încet, bine dispusă, apoi se ridică de pe marginea canapelei. O clipă, Mihai are impresia că imaginea femeii despică înălțimea camerei. Imediat însă vede palmele ei coborînd spre măsuță, trăgînd după ele întregul trup, care nu se arcuiește, ci se lasă pe vîrfuri, împrăștiind poala rochiei într-un clopot imens în jurul pantofilor.

— Te rog, Mihai ! oferă degetele sculpturale ceașca.

Mihai gustă mai mult din politețe, dar imediat înțelege că-i o cafea bună și bea cu plăcere.

— *Mais où sont les neiges d'antan ?* [1] oftează el mai apoi, lăsîndu-se adînc în fotoliu, cu ochii închiși.

Cînd revine la realitate, în fața sa, cu palmele sprijinite de brațele fotoliului, privindu-l lung, de aproape, stă Liliana :

— Și eu, care aseară am crezut că bei doar ceai de tei !...

— Beau cafea multă cînd scriu... răspunde Mihai simplu.

Imediat însă înțelege exclamația Lilianei și surîde :

— Ceai de tei nu beau nici cînd mă întîlnesc cu cineva care-mi propune relația de buni amici.

Întinde mîna și atinge ușor obrazul femeii cu vîrful degetelor. Dincolo de ochelari, ochii ei stau calmi, cu unda privirii liniștită, plină de o tristețe mocnită. Palma lui Mihai cuprinde obrazul ca într-un cuib :

— Ești frumoasă, Liliana !... Știu ! izbucnește el imediat în rîs. „Nu, nu trebuie !"

Femeia aprobă, clătinînd capul îndelung. Apoi se ridică, trece pe lîngă fotoliul în care stă Mihai și zăbovește un timp la pick-up.

— Mi-nchipui că nu fumezi, dar te rog ! o aude și-i vede mîna cum întinde spre el un pachet *Kent* început deja.

În tăcerea instalată între ei doi, primele acorduri din *Patetica* de Beethoven încarcă atmosfera mai mult.

Fumează amîndoi în liniște. Mihai — cufundat în fotoliu. În fața lui, pe celălalt fotoliu — Liliana : picior peste picior, cu poala rochiei acoperind jumătatea genunchiului drept, aflat deasupra. Cînd și cînd, se privesc deschis, cu seninătate.

Acordurile pianului, în finalul părții întîia, dînd contur unui dialog pătimaș, devin sublime. Dacă lumina ar fi stinsă,

---

1 Dar unde-s zăpezile de altădată (fr.) — Villon.

Mihai și-ar lăsa capul pe spate, sprijinit de fotoliu și ar închide ochii. Senzația de ireal e tot mai prezentă în el.

— Spune-mi, Mihai, afară de plimbarea cu barca și de drumul cu troleibuzul nu-ți mai amintește și altceva ?

„Da ! ar vrea Mihai să exclame. Îmi amintesc cum doream să te aud mereu vorbind, pentru că..."

— Nu, clatină din cap. Nu-mi amintesc. Totuși, cînd am fost noi la cursul acela ? Mai ții minte anul ?

— Vara lui șaptezeci și unu. Așa cred. Ba-s sigură, șaptezeci și unu, așa-i ! Daniela avea aproape doi ani. O lăsasem în grija unei familii... Știu că desele tale absențe de la cursuri erau legate de niște drumuri zilnice pe care le făceai la Casa Scînteii. Spuneai că ți se va juca, în toamnă, o piesă la cîteva teatre din țară...

Mihai a rămas cu privirea asupra Lilianei, fixînd-o continuu. Brusc, în el s-a redeșteptat o stare de sentiment pe care o uitase încet-încet, așa cum numai timpul-dușman, sau prieten, poate să mănînce amintirea marilor trăiri. În primăvară acelui an, în vremea festivalului de teatru pentru tineret, o redactoră de la o revistă l-a prezentat unui bărbat cu funcție mare în lumea teatrului. „Dînsul este Mihai Vlădeanu, autorul piesei pe care..." „Da ? ! s-a mirat interlocutorul, întinzîndu-i o mînă caldă, prietenească. Dai tare, dai tare ! a rîs el. Piesa e bună, e aprobată. Așteptăm să vedem ce vor scoate teatrele din ea."

— Ce-i cu tine ? rîde Liliana, și flutură mîna prin fața ochilor lui Mihai.

— Nimic. Amintiri...

Pentru că *Patetica* și-a stins ultimele acorduri, Mihai întoarce privirea către colțul de bibliotecă. Lîngă pick-up, ecranul mare al televizorului, cenușiu, pare un ochi mort, ce-l înfioară.

— Să-l deschid ?

Mihai ridică privirea. Lîngă umărul lui, palma Lilianei stă gata să facă un gest de atingere. Ochii ei calmi, întrebători în expresia cu care l-au fixat, așteaptă răspuns.

— Observ că ai și umor, își lipește Mihai palma de-a femeii.

Degetele lor se preling în atingere, pînă se despart.

— Preferi altceva ?

— Poate mai tîrziu.

Liliana a pus placa de la început, s-a așezat iarăși în fotoliu și-și reia țigara din scrumieră. Arată, printr-un gest

scurt, ospitalier, spre sticlele de pe masă, dar Mihai face semn că nu. Fumează iarăși amîndoi tăcuți, acaparați de muzică.

— Într-una din zile, mi-ai promis că-mi dai să citesc piesa cu care urma să debutezi în toamnă, rupe Liliana liniștea, parcă integrîndu-se dialogului dramatic din sonată. Eram cazați cu toții la un cămin al sindicatului. M-ai așteptat pe hol, într-un fotoliu. Am ieșit din cameră așa cum stăteam în pat : îmbrăcată într-un capot matlasat. Ai ridicat privirea spre mine, apoi ai lăsat să cadă textul piesei pe măsuța de alături. „Doamne, ce fină și cît de frumoasă ești !“ ai exclamat. Și, uitînd complet de ce ne-am întîlnit, am stat de vorbă mult, despre literatură, apoi despre filmele și teatrele din oraș. Mi-ai lăudat îndelung un film cu Alain Delon și Charles Bronson, pe care tocmai îl văzuseși. Am vrut chiar să mergem amîndoi la ultimul spectacol, dar era tîrziu...

Femeia se oprește. Ia cheia pentru bere, deschide o sticlă și toarnă în pahare.

— Bine-ai venit !

— Bine te-am găsit !

Umple din nou cestile cu cafea și aprinde încă o țigară.

— A doua zi am chiulit de la ultimele ore și m-am dus la „Republica“ — actuala sală „Scala“ — să văd și eu filmul. Aveam întîlnire cu tine acolo. Întîrziasem multișor. Am intrat în sală, sperînd să te regăsesc la ieșire. Nici urmă de Alain Delon. Rula *Neamul Șoimăreștilor*. Îl văzusem deja. Am încasat gluma. Întîi zîmbind : „Să vezi ce-i fac !“ Apoi, cînd, la ieșirea din sală, printre cei cîțiva spectatori, tu nu erai, mi-au dat lacrimile. Pînă la cămin îmi tot făceam planuri cum să te cert. Apoi am hotărît că cel mai demn e să-ți întorc spatele și să nu răspund solicitărilor tale de-a ieși în hol. Dar n-a venit nimeni să mă anunțe că mă aștepți. Nici măcar a doua zi. Asta m-a jignit profund, pînă la umilință.

— Îmi pare rău ! murmură Mihai, cu ochii în jos.

Apoi, ocolind cu grijă privirea Lilianei, prinde ceașca de cafea, bea jumătate și trage din pachet o țigară.

— Să nu-ți închipui că ți-am povestit toate astea ca să-ți reproșez gluma cu filmul. Mamă dragă, mă crezi ?

Mihai tresare. Lîngă genunchii lui stă Liliana, plecată din nou, să-i poată întîlni privirea.

— Mihai Vlădeanu ! îl amenință ea, imitîndu-l. Ce facem cu cel care se supără ?

Palma lui Mihai se apropie încet și-i atinge obrazul. Liliana primește atingerea cu plăcere, ba chiar vine în întîmpinare, lăsîndu-și capul într-o parte, puțin, atît cît să-și îndese obrazul în căușul palmei.

— Din păcate, și eu am încasat gluma cu filmul, oftează Mihai. M-am dus dimineață la primul spectacol, să-l revăd singur, în tihnă. Apoi...

Derutată de glasul domol, sugrumat, Liliana se retrage cuminte la locul ei. Urmărește cu privirea cum Mihai se ridică, mută brațul pick-up-ului de la început și se reașază. Vorba lui domoală, cu inflexiuni moldovenești adesea, are uneori accente grave, parcă ar vrea să puncteze compoziția sonatei :

— Aveam un prieten în lumea teatrului. Ne cunoscusem la festivalul din primăvara aceea, și, cum descoperisem că eram amîndoi din aceeași comună, se stabilise între noi... Întîi mi-a spus c-am rămas pe lista de repertoriu, ba chiar piesa a fost apreciată ca fiind combativă. La a doua refacere, a fost trecută cu vederea, iar la a treia, eliminată. Îl așteptam pe prietenul meu în stația de autobuz de la Universitate, dar începuse să se ferească de mine. Era singurul cu care puteam discuta, că toți ceilalți fugeau din ședință în ședință. Se împiedecau mereu de mine pe la uși. Unul dintre ei, aflînd cine sînt, m-a strîns de braț cu violență : „Să nu te mai prind pe aici ! Locul scriitorului nu-i pe la uși. Du-te acasă și scrie !“ Nu-mi dădeam prea bine seama ce se întîmplă cu mine. După acel sfat, chiar am vrut să fug acasă și să scriu. Acum sînt sigur că așa aș face. Atunci însă, tînăr dramaturg, știam — de fapt, simțeam ! — că trebuie să mă confrunt cu publicul. Poți fi istoric de sertar, prozator de sertar, chiar și poet de sertar, dar un dramaturg, mai ales tînăr și de factura pe care mi-o recunoșteam, nu poate exista și nu se poate dezvolta decît în confruntare cu scîndura scenii. Atunci, cu cîteva luni în urmă, prin februarie-martie, o regizoare a vrut să monteze piesa mea la naționalul din I., dar eu nu fusesem de acord, pentru că dădusem drept de premieră altui teatru, condus de un regizor care mă amețise cu vorbele lui multe și mari, dar găunoase. Cînd mi s-a spus că piesa a fost eliminată de pe lista de repertoriu, am înțeles, din instinct, că, prin gara mea, trecuse deja trenul dramaturgului Mihai Vlădeanu.

— Scuză-mă ! murmură Liliana, atentă să curețe scrumul țigării de marginea scrumierei.

Mihai n-o întreabă pentru ce. Privește doar cum mîna ei rotește încet țigara.

— S-a mai jucat piesa ?

— Anul trecut, într-o sală studio. Dar nu mai eram nici eu același, nici piesa, nici momentul... Îmi pare rău de neînțelegerea cu filmul !

Ochii celor doi se întîlnesc. Pentru prima dată, Liliana își scoate ochelarii. Mihai are în față un obraz oval, cu linii frumoase, feminine, dar adunate în expresia unei tristeți discrete. Buzele femeii se deformează de surîs înainte de-a începe o confesiune calmă, aproape în șoaptă :

— Aveam douăzeci și șase de ani atunci. Trecută printr-o facultate, căsătorită și cu un copil. Totuși, tu ai fost primul care, într-o explozie de sinceritate, mi-ai spus că sînt fină și frumoasă. Fuseseși atît de convingător în clipa aceea, dar și în ceasurile cît am stat apoi de vorbă, că mi-ai redat deplin încrederea în mine. Te rog ! Pentru frumusețea acestei muzici ! face Liliana un gest cu paharul.

Mihai bea încet, cu plăcere. Ochii lui urmăresc mîinile calme în aparență ale femeii. Ghicește nervozitatea degetelor și așteaptă.

Liliana își pune ochelarii, schimbă o privire lungă cu el și saltă ușor din umeri.

— Ai avut dreptate... Port, cred, în mine ceva de cenușăreasă. Pentru că am fost, într-adevăr, cenușăreasă. Un tată vitreg, sever și o mamă, deși *bună*, mai rea decît una vitregă. Nu mi-a lipsit nimic toată copilăria. Nimic, afară de copilărie. Ca de altfel și-n vremea căsătoriei ; nu mi-a lipsit decît... esența ! adaugă ea dintr-o dată, parcă ar ofta.

Mihai bea puțină cafea și-și reia țigara aproape stinsă, derutat de ultima afirmație a femeii. Întreabă din privire dacă să toarne bere. Ciocnesc, apoi beau încet, fiecare întîrziind paharul în atingerea buzelor.

— Voiam să mă fac artistă, continuă Liliana. Ai mei îmi găseau mereu defecte : ba-s prea înaltă, ba nu văd bine, ba nu știu să cînt, ori n-am cultură... La terminarea liceului, dosarul meu a fost dus la Politehnică. Mi-am zis că nu-i totul pierdut. Am început să citesc mult. Mergeam de una singură la concerte și la spectacole. La filme stăteam întotdeauna în spate, să le pot savura. Mă interesa prea puțin întîmplarea. Analizam îmbrăcămintea și mai ales conduita. Acasă, în fața oglinzii, pe furiș, repetam unele gesturi. Știam, dintr-un ar-

ticol, că într-un cadru de film nu e nimic, sau aproape nimic, întîmplător. - Analizam totul, începînd cu poziția paharelor pe masă, pînă la reacția personajelor în timpul discuțiilor. Vizionam filme de Bardem, Fellini, Antonioni, Visconti, regizori ce-și distribuiau rolurile unor actori și actrițe cu adevărat de rasă. Erau unele filme pe care le vedeam de cîte două-trei ori. Mi se părea că am întotdeauna ceva nou de învățat. Un critic literar mare, cred că-i vorba de Eugen Lovinescu, înainte de-a citi un roman, căuta scena de dragoste. Dacă realizarea artistică a acesteia îl convingea, se apuca de carte. În filme, căutam și eu cu asiduitate scena de dragoste, considerînd-o punct nodal. Revedeam unele doar pentru această scenă, din care eu, femeia, simțeam că mai am ceva de învățat. Credeam, și mai cred, că modul în care se rezolvă momentul intim dă de fapt tonul întregii vieți afective a unui cuplu. Iar din viața afectivă înfloresc toate celelalte...

Liliana se oprește. Îl vede pe Mihai cu cotul stîng sprijinit de brațul fotoliului, apăsîndu-și fruntea ușor, ritmic cu vîrful degetelor. Din țigara ținută degajat între degetele mîinii drepte trage cîte un fum cînd și cînd.

— Nu te-ai schimbat prea mult, Mihai, face ea un gest cu palma. Doar că erai mai impetuos. Uneori, gesturile îți erau largi, parcă voiai să cuprinzi lumea în brațe. După discuția de-atunci, de pe hol, cînd mi-ai spus că-s fină și frumoasă, am mers în cameră și-am stat trează pînă spre ziuă. Nu observasem la tine încă vreo aluzie, sau vreun gest... Eram sigură că aveai o iubire căreia îi rămîneai fidel. Exclamația ta însă și discuția purtată m-au răscolit într-atît încît, plecînd la film, am dat de înțeles colegelor de cameră c-aș putea să lipsesc o zi, două... Eram hotărîtă să... Și, încasînd gluma cu filmul, apoi absența ta, m-am simțit extrem de umilită. Cu o zi înainte, cînd mi-ai spus vorbe frumoase, mi-am zis că am fost înșelată în tot ce-am avut mai de preț : viața mea intimă. Pentru că întotdeauna mi se spunea că-s urîtă și necioplită, că n-o să se uite nici dracul la mine. Vedeam în tine salvatorul meu spiritual. Apoi, cînd nu te-am întîlnit la ieșirea de la film... Un timp, am crezut că te-ai întors la tine la uzină. Dar a patra zi, venind la ore, te-am găsit dormind cu capul pe bancă. M-am așezat încet, alături, pe locul meu, hotărîtă să nu-ți răspund la vreo întrebare. Mai credeam că ai vrut să rîzi de mine. Simțind pe cineva alături, tu ai ridicat puțin capul și ți-am zărit fața. Păreai mai bătrîn cu zece

ani. N-ai spus nimic. În timpul orelor, ai stat cu tîmpla rezemată de podul palmei stîngi și-ai refăcut drumul matematic de la legea a doua a lui Newton pînă la relația spațiu-timp în teoria lui Einstein, un test de performanță pentru un fizician. Întîi am vrut să te ignor, apoi m-am tot uitat și-am sfîrșit prin a fi fascinată de rapiditatea și precizia calculelor. Cînd s-au terminat orele, te-ai întors spre mine și, pe un ton firesc, ai schițat un gest : „Bem o bere ?“ Mai tîrziu, stînd la o masă în Cișmigiu, te-am întrebat ce faci acolo la uzină. Ai răspuns urît, înfuriat : „Un rahat ! Mă uit la niște țevi și aștept să se întărească un șmac turnat în ele.“ Nu te-am mai întrebat nimic și nici tu nu mi-ai spus. Pe cît erai de abătut, pe-atît mă simțeam eu de fericită. Înțelesesem că n-ai făcut o glumă cu filmul, deci admirația ta pentru mine fusese reală. Într-un tîrziu, înainte de-a ne ridica de la masă, ai murmurat : „Am pierdut o bătălie, nu tot războiul...“ N-am înțeles la ce te referei, dar te simțeam plin de durere. Dacă m-ai fi luat de mînă, te-aș fi urmat orbește. Dar tu erai dus cu gîndul în alte sfere. Un timp am crezut că tristețea ta vine din vreo pricină de dragoste. Apoi n-am mai crezut nimic. Mă bucuram de prezența ta și-atît. Ba... surîde Liliana, de cîte ori am avut sau am un necaz, îmi repet și eu vorbele : am pierdut o bătălie, nu tot războiul...

Se oprește. Lasă țigara pe buza scrumierei și-l fixează continuu cu privirea. Cum însă nu primește vreun răspuns, face o mișcare domoală, părăsește fotoliul și vine în fața lui.

Mihai ferește foarte puțin degetele, ridică ochii spre ea, apoi și-i cuprinde în arcada formată de degetele mare și mijlociu, apăsîndu-și-i.

— Lumina din tavan e prea puternică... șoptește el ca o scuză.

Liliana aprinde lampa de pe noptieră și stinge becurile. Cînd trece pe la spatele lui, ezită cu mîna în aer, gata să facă un gest de atingere. Nu e sigură dacă ochii bărbatului erau într-adevăr umezi, sau numai obosiți.

— Întoarce discul, te rog ! se uită Mihai spre ea, auzind-o că umblă la pick-up.

— Nu. Vreau să pun altceva.

— Știi altceva mai potrivit *acum* decît *Sonata lunii ?* întreabă el, știind că cele două sonate, în interpretarea lui Valentin Gheorghiu, au fost imprimate pe același disc.

Dar nu primește răspuns. Și nici nu aude vreo mișcare. Surprins, întoarce capul. Cu fruntea rezemată de marginea

unui raft și cu privirea asupra discului, Liliana își mușcă rădăcina degetului arătător.

— S-a întîmplat ceva ? o întreabă el încet, cînd ajunge alături și-și lipește palma de brațul ei.

Femeia tresare, privindu-l speriată :

— Îmi pare rău ! Discul e zgîriat...

Mihai se retrage, făcînd pași mici, indecișI.

— Dacă regret că nu-s altceva decît scriitor, atunci e că n-am avut norocul să mă nasc cu har pentru muzică, murmură, parcă ar ofta.

Deschide pianul și-și lunecă privirea peste întreaga claviatură, sorbind-o.

— Mi-ar fi plăcut să înalț sufletele oamenilor pe culmi accesibile doar prin mijlocirea artei...

Se așază pe scaunul rotativ și atacă primele note din partea a doua la *Sonata lunii.*

— Nu ! strigă Liliana cu vocea sugrumată și, după ce mai rămîne locului două-trei clipe, se rotește spre el.

Îndărătul ochelarilor, Mihai zărește privirea femeii fixîndu-l dojenitor. Hotărît să destindă atmosfera, ridică mîinile, parcă s-ar preda. Apoi, în timp ce părăsește scaunul rotativ și lasă capacul peste clape, surîde :

— Ai dreptate. Obiectele de cult nu trebuie atinse de profani.

Liliana îi mai aruncă o privire scurtă, șoptind un „scuză-mă !", apoi trece pe după măsuță și ia serviciul pentru cafea, părăsind încăperea. În urma ei, Mihai își face de lucru cu discurile de pe raft. Alege *Oratoriul de Crăciun* de Bach și vrea să-l pună pe suportul pick-up-ului. Descoperă însă că pe partea cealaltă a discului ascultat pînă acum, unde se află înregistrată *Sonata lunii,* cineva a făcut zgîrieturi adînci. Surprins, așază totul cum era mai înainte, și-și reia locul în fotoliu.

— Mărturisesc sincer că ieri mi-a fost teamă, surîde Liliana, așezînd pe măsuță serviciul cu cafea aburindă. Așteptam să văd coborînd din autobuz un tip în blugi, cu oarecari plete și o pipă aruncată în colțul gurii. Dar n-a fost așa. Cînd ne-am așezat în braseria hotelului, eram sigură că, o dată cu cafelele, vei aduce și o vodcă dublă, după care îmi vei spune cum se face că n-ai luat încă Premiul Nobel pentru literatură. Dar n-a fost nici așa. Chiar nici... nici un... ? face Liliana un gest evaziv și roșește discret.

— Viciu ? întreabă Mihai grav. Da, desigur ! Și nu numai unul. Beau mult, enorm, dar numai whisky și numai cînd

scriu. Și tot cînd scriu, fumez havane. Uneori beau ceai din sămînță de cînepă indiană — un sortiment productiv, introdus la noi de scurt timp. Are unele proprietăți halucilogene. Cît despre celelalte vicii, chiar dacă sîntem buni amici, mă simt jenat să le rostesc cu glas tare. Și-apoi, mai e și precauția, să nu se audă...

Liliana îl privește fix. Obrazul ei s-a înroșit continuu, iar acum pare să irupă de atîta sînge adunat în el. Dar cînd observă încolțirea unui zîmbet pe buzele lui Mihai, explodează :

— No, fir-ai tu ! Dacă te-ai vedea ce fain ești cînd minți !

Rîd amîndoi mult timp, încet, cu plăcere. Cînd obosesc și se opresc, Mihai îi ține mîna, strîngînd-o ușor.

Liliana se lasă încet pe călcîie și-și reazimă coatele de genunchii lui :

— Mai ești supărat că te-am oprit să cînți ?

— Oricum, m-aș fi oprit singur. Sînt un profan. Atît cuprinde repertoriul meu : cîteva note din *Sonata lunii.*

— Nu cred ! Le-ai executat nu numai corect, ci cu oarecare virtuozitate.

— Mai degrabă cu patimă, așa cum se fac lucrurile dragi. Chiar și dragostea ! șoptește Mihai și se apropie să o sărute.

Dar imediat se retrage și clatină din cap, tremurîndu-și privirea :

— „Nu, nu trebuie !“ o imită.

De dincolo de ochelari, ochii migdalați ai Lilianei îl învăluie cu calm, iar buzele i se răsfrîng, conturînd surîsul :

— Ce fain știi să fii ironic !

Palmele lui Mihai strîng între ele, ca la rugăciune, pe-ale Lilianei :

— De ce ești supărată pe *Sonata lunii ?*

— Tu de ce-o iubești atît ?

Palmele amîndurora se desfac încet. Doar privirile continuă să se înfrunte.

Liliana se retrage și se așază pe canapea, departe, tocmai în capătul celălalt : picior peste picior, brațele ușor depărtate, odihnindu-se pe colțul noptierei de alături și pe spătarul canapelei.

Mihai gustă din cafea, lasă ceașca la loc și se cufundă în fotoliu. Cînd întîlnește privirea Lilianei, face un gest scurt cu palmele, apoi începe :

— Cu două săptămîni înaintea cursului de reciclare, la care am fost amîndoi, eu am mai stat în București cîteva zile.

Mi-am bătut din nou piesa la mașină, într-un anume format, pe hîrtie poroasă, în vederea multiplicării ei la xerox și distribuirii teatrelor. Atunci m-a învățat un prieten notele astea, după ce mi-a cîntat de nenumărate ori întreaga sonată. Ne împrietenisem la Casa Scînteii : el aștepta plecarea la un curs de vară pentru pianiști, organizat pe Coasta Dalmației.

Mihai se oprește. Întinde mîna, prinde paharul cu bere și soarbe cîte puțin, clipe în șir. Se teme să nu fi roșit. Adevărul nu-i chiar ăsta. În zilele acelea, aștepta dimineți întregi pe culoarul lung, pentru că întotdeauna cel cu care trebuia să discute ba era plecat, ba nu venise încă, ori, mai apoi, dactilografa nu-i terminase textul. În celălalt fotoliu din jurul mesei de discuții lua loc mereu o fată deloc frumoasă, tăcută, cu un păr castaniu, lung pînă la umeri, căzîndu-i continuu pe obraz, așa încît era nevoită din clipă în clipă să-și scuture capul, spre a-și dezgoli fața. Au intrat în vorbă, întrebîndu-se reciproc : nu l-ai văzut pe cutare ? Ea avea probleme la direcția muzicală. Terminase conservatorul și aștepta să fie trimisă la un curs de vară. Locuia la niște mătuși. După-amiaza mergea întotdeauna la Conservator să exerseze. Mihai s-a oferit s-o însoțească.

— Nu-i greu, încearcă și tu, i-a spus fata, ducîndu-l de mînă spre pian.

A treia zi, știa să execute cîteva acorduri din *Sonata lunii*. A patra, a plouat torențial. A cincea zi, Mihai s-a întors la uzină. Cînd a revenit la București, a telefonat la direcția muzicală.

— Pentru cursul acela au candidat pe puțin douăzeci de pianiste, i s-a răspuns. Dacă nu-i știți numele...

A rămas cu îndemînarea de-a executa cele cîteva note. Și cu amintirea vagă a unor zile cînd avea în față spectrul unei fericiri mari, profunde. O senzație redeșteptată mereu de *Sonata lunii*.

— Soțul meu, rupe Liliana tăcerea, cuprinzîndu-și genunchii între palme, vine uneori pe-aici, pe acasă. Discutăm de una, de alta, ca doi oameni civilizați, apoi se așază la pian. De fiecare dată spune că se va ține de promisiune și, doar, va improviza ceva. Întotdeauna însă, cînd mă aștept mai puțin, atacă partitura asta. O face calm, fals. Eu mă înfurii. El se ridică și pleacă liniștit. În urma lui, fără să-mi dau seama de ce, izbucnesc în plîns.

— De ce v-ați despărțit ? întreabă Mihai.

Liliana îl privește deschis și saltă ușor din umeri. Palmele ei lasă genunchiul, stau un timp nehotărîte, apoi se preocupă de țigări.

— Așa am convenit amîndoi că-i mai bine.

— Te rog să-mi scuzi indiscreția !

— Desigur ! Dovadă că ți-am răspuns.

Mihai se ridică din fotoliu și, după ce ezită un timp în fața unui tablou, confirmînd din privire că-i o pictură bună, se apropie de raftul cu discuri. Cercetează încet, cu atenție. La un moment dat o simte pe Liliana în spate, privind pe lîngă umărul său. Întoarce capul.

— Am venit să-ți ajut să te decizi, spune Liliana plină de zîmbet.

Întinde mîna, ia discul de pe suportul pick-up-ului și-l pune la loc, în copertă.

Mihai privește mîinile femeii, apoi spre ochii ei. Schimbă amîndoi priviri lungi, pline de zîmbet. Și, din cînd în cînd, ochii lor se aruncă spre disc, apoi iar se întîlnesc, gata să se umple de sclipirile unui rîs spontan.

— Numai ? întreabă Mihai.

— Știi vreun alt motiv ?

— Pînă aleg eu un disc, tu voiai să pui *Patetica* în copertă...

— Nimic nu-ți scapă, nimic nu-ți scapă ! rîde Liliana și-i ia umerii între palme iar capul și-l pleacă mult, pînă își sprijină fruntea de pieptul lui. Da, voiam să nu vezi în ce hal am maltratat partea cealaltă, murmură ea cu o urmă ușoară de rîs în glas.

Imediat însă, vocea i se frînge. Simte cum palmele bărbatului i-au cuprins între ele mijlocul, abia atingîndu-l. Stau nemișcați clipe în șir. Mihai se gîndește să se plece și să încerce iar să o sărute. Îl reține însă privirea ochilor limpezi, ridicați spre el, și umerii strînși între palmele femeii.

— Dacă-ți spun din nou că ești frumoasă, ai să gîndești : ce scriitor prozaic !

Surîzînd, buzele Lilianei se apropie, apoi, brusc, un fior trist îi taie obrazul. Cu pas domol, se întoarce la canapea.

Mihai a rămas cu spatele rezemat de bibliotecă. O privește lung :

— Voi repeta totuși vorbele lui Marquez : „Întotdeauna am crezut că nu există nimic mai frumos în natură decît o femeie frumoasă."

Liliana se uită la el calm, senin. Doar colțul drept al gurii, într-un tîrziu, se strînge ușor, ca un zîmbet discret, aproape ironic.

Mihai pune, la întîmplare, un disc. Apoi se reîntoarce la fotoliu. Înainte de-a se așeza, întinde mîna și atinge abajurul lămpii de pe noptieră. Acoperit mai bine, becul trimite în jur o lumină slabă. Cu coatele sprijinite pe brațele fotoliului, Mihai își îngroapă ochii în palme. Cînd melodia se termină, aude un foșnet ușor. Înțelege că Liliana a trecut pe lîngă el. Îi aude rugămintea :

— Vorbește-mi de anii ăștia, doisprezece, dar altfel decît am făcut-o aseară amîndoi.

Ridică fața. Liliana a pus alt disc — după primele acorduri, pare să fie Ravel —, iar acum stă din nou lăsată pe călcîie, sprijinindu-se ușor de genunchii lui.

— Altfel... surîde, cu un vag aer de tristețe.

— Da ! hotărăște Liliana, obligîndu-l să-și înfrunte privirile. O dată, atunci, te-am întrebat de ce nu te însori. Mi-ai răspuns că, pînă la treizeci și cinci, patruzeci de ani, vrei să fii liber, să scrii... Ai spus-o cu atîta patimă, că nu m-am îndoit nici o clipă de existența unei vocații în tine.

— Și cînd am spus asta ? întreabă Mihai încet.

— Înainte de gluma cu filmul, evident ! rîde Liliana.

— Dar nu a fost o glumă, ți-am mai spus.

— Ba da, Mihai, da ! clatină Liliana din cap cu îndîrjire.

Apoi, ca săgetată, se oprește. Ochii ei lucesc diabolic. Seceră obrazul lui Mihai, oprindu-se în direcția pick-up-ului. Încet-încet, privirea i se subțiază, pierzîndu-se aiurea. Buzele ei se mușcă pe rînd, apoi surîd, luminînd întregul obraz cu intensitatea unei trăiri de moment.

— Ce fain e !... murmură. Și eu regret adesea că nu am talent pentru muzică... Doisprezece ani !... oftează și se ridică încet.

Rămîne în picioare în fața lui Mihai. Ar vrea să întîlnească privirea bărbatului, dar cum acesta stă din nou cu capul plecat, se mulțumește să surîdă. Apoi, întinde mîna și-i atinge cu vîrful degetului arătător fruntea.

— A fost o glumă ! clatină ea privirea îndelung, afirmativ, cînd îi întîlnește ochii. O glumă a destinului ! precizează amar.

Umple paharele cu bere, le ciocnește și-i oferă unul. Nu spune nimic. Bea în tăcere. Mihai soarbe și el berea, fără vreun cuvînt. Liliana scoate o pernă din comoda de lîngă ca-

napea, apoi o pătură din păr de cămilă, învelită într-un cearșaf bleu și se cuibărește ca un om înfrigurat :

— N-aș vrea să te superi că stau așa. Îmi dai țigările ? întinde ea mîna spre masă.

Mihai se ridică, mută brațul pick-up-ului de la începutul melodiei, așază fotoliul chiar lîngă canapea și toarnă cafea în cești. Buzele Lilianei rămîn mult pe ceașcă, într-o atingere nesfîrșită. Cînd melodia se termină, în încăpere se instalează impresia unui gol imens. Mihai repune discul de la început. La întoarcere, întîrzie, atingînd cu vîrful degetelor petalele unei flori din vaza de porțelan.

— Te-ai căsătorit din dragoste, Mihai ? o aude pe Liliana.

Tocmai se pleca să ia pachetul cu țigări de pe masă. Întrebarea l-a descumpănit, făcîndu-l să mai stea două secunde sprijinit în vîrful degetului arătător.

— Scuză-mă ! aude imediat șoapta ei.

Mihai prinde în palmă pachetul și se apropie. Cînd îndreaptă ochii spre Liliana, să-i răspundă, rămîne perplex. În fața lui, pe pat, în semiîntunericul camerei, stă o femeie învelită cu o pătură din păr de cămilă îmbrăcată în cearșaf. Are doar o singură mînă scoasă deasupra, puțin întinsă spre el. Pe pernă, s-au răsfirat cîteva bucle ale părului.

Ochii lui Mihai se închid strîns, pînă la durere. Nu ! Nu poate fi Teona !... Dar așa a văzut-o ultima oară : întinsă în *Mercedes*-ul alb, învelită cu o pătură îmbrăcată cu cearșaf..., paralizată de la jumătate în jos..., cu mîna întinsă spre el...

— Eu n-am făcut-o ! șoptește Liliana ca un oftat, și-l observă pe Mihai cum tresare. Ziceam de căsătorie, surîde cînd el o privește. Cu Andrei, fostul soț, fusesem o bună camaradă. Într-o seară — eram studentă în ultimul an —, am mers amîndoi la concert. S-a prelungit mult din cauza unor bis-uri. Andrei m-a condus pînă la ușă. Venea de multe ori la noi. Era primit cu prietenie. În seara aceea, mi-a deschis ușa soțul mamei. A zis ceva furios, c-am întîrziat. Imediat a apărut mama și, fără să scoată o vorbă, mi-a ars cîteva palme. Andrei m-a luat de mînă și-am coborît împreună scările. Peste cîteva zile, se oficia căsătoria.

După o clipă de tăcere, Liliana adaugă :

— Și-abia peste multe alte zile deveneam... femeie, soția lui...

Mihai ascultă învăluit în tăcerea izvorîtă din nemișcarea totală în care a rămas. Chiar și ochii lui stau într-un singur loc, pe mîna stîngă a femeii, băgată sub colțul pernii.

— Spune-mi, Liliana, rupe el tăcerea instalată deja, tu mai mergi la Operă ?

— Doamne, Mihai !... se aude rîsul femeii înăbușit de brațul apăsat pe gură. Merg, bineînțeles !

Mihai ar vrea să afle dacă nu cunoaște o femeie cu haină și tocă dintr-o blană scumpă. Soțul ei vine și o ia cu un *Mercedes* alb. Dar dacă va fi întrebat de ce se interesează, ce-ar putea răspunde ?! Că o caută pe Teona ?, sau că vrea măcar vești despre ea ?

— Aseară a fost o premieră, *Flautul fermecat*, își amintește Liliana. Am avut și bilete reținute, voiam să-ți propun, dar... Ai văzut afișele azi prin oraș, nu ?

Mihai încuviințează plin de zîmbet, bucuros că n-a mai fost nevoit să dea explicații. Mîna lui, lăsată în jos, pe lîngă fotoliu, atinge degetele femeii oprite pe marginea patului.

— N-aș vrea să vezi în tot ce ți-am spus o confesiune de domnișoară bătrînă, se aude vocea clară, dar domoală a Lilianei. Am ținut să știi că exclamația ta m-a smuls dintr-o temniță în care mă coborîsem singură mai adînc decît ar fi vrut cei din jur. Spui unui copil că-i prost, la un moment dat, ca să-l ambiționezi. Dar îi lauzi și meritele, oricît de modeste, ca să-i dai curaj... Cred că-n noaptea aceea, după ce mi-ai spus că-s frumoasă, l-am urît pe soțul meu. Nu trebuie să te căsătorești, din caritate, cu o femeie, nici să dovedești noblețea ta sufletească. Iar dacă ai făcut-o, se impune să-ți dai osteneala s-o simți și să se simtă soția ta...

Mîna lui Mihai s-a oprit brusc, după ce, clipe în șir, întîlnind degetele Lilianei, le-a atins într-o mișcare domoală, ca un sărut prelung.

Liliana mișcă brațul și întoarce palma, lipindu-și-o în întregime de-a lui Mihai. Îi caută cu insistență ochii. Întîlnindu-se, privirile lor se reține. Calme și senine. Muzica s-a oprit de mult. Camera întreagă e cuprinsă de o liniște stranie. Doar de departe, de dincolo de ușă, dinspre demisol, se aude flacăra gazului metan în sistemul de încălzire, ca o șoaptă prelungă, îndemnînd la tăcere.

Cînd, nehotărît, bărbatul face primul gest de apropiere, ochii Lilianei tremură iarăși, însoțind șoapta :

— Nu, nu trebuie !

Și, pentru prima oară, Mihai nu se mai simte derutat. Înțelege că vorbele astea, rostite de-atîtea ori, sînt de fapt o chemare tainică, plină de dorință.

*

Ajuns afară, în aerul înghețat al dimineții de primăvară, Mihai aude, în urma sa, zăvorul yalei pocnind o dată. Apoi, după un timp, a doua oară. Din stradă, la fereastra mare, întunecată, se distinge un chip. În jur, peste tot, întuneric. Pînă și vila de peste drum e cufundată în tăcere. Liliana i-a spus că acolo locuiește o familie prietenă. Mihai a înțeles că femeia nu s-ar simți prea bine în ochii vecinilor să fie văzuți împreună la prima oră a dimineții. Și nici n-a acceptat să rămînă să doarmă la ea pînă la prînz, cînd Liliana se va întoarce de la serviciu. A hotărît să plece acum, înainte de ora cinci. Merge alene, refăcînd drumul de aseară. Din cînd în cînd, încetinește pasul mai mult, admirînd vreo vilă. Nu încape comparație! Aseară s-a înșelat. Cei ce și-au construit vile în orașul în care locuiește el sînt totuși oameni ce-au strîns cureaua la refuz. Aici însă majoritatea vilelor sînt vechi, de pe vremea cînd fiecare construcție, echivalentul vreunei moșioare, a venitului sau a cîștigului unei munci de medic ori profesor, se dura în piatră, cu saloane mari de primire și cu oglinzi de Veneția, acoperind pereți întregi. Mihai își amintește cum aseară, grăbind pasul înfuriat, și-a lăsat totuși privirea furată de vila pe lîngă care trece acum. Cineva deschisese ferestrele de la parter, să aerisească. Reține imaginea unui interior rivalizînd cu o sală de muzeu. Oamenii acestor ținuturi, la adăpostul munților de incursiunile tătarilor sau otomanilor, au moștenit plăcerea de-a dura cămin temeinic, în piatră. Uneori poate prea închis. Pe Mihai, de cîte ori vede, chiar din goana trenului sau a autobuzului, gospodării împrejmuite cu zid cărămiziu, îl strînge în spate. Și-atunci, își amintește cu drag gardurile de formă, cu cîțiva spini trași printre două-trei sîrme, delimitînd grădinile consătenilor săi. În dimineața aceasta însă, orașul prin care se plimbă îl fascinează. Cînd ajunge în dreptul catedralei, se uită îndelung la bolta asimetrică. În fond, meșterul trebuie să fi fost un om îndrăgostit profund de viață și de artă. Căci sufletul lui, dăruit prin măiestria sa, se regăsește în ansamblul operei. Dragostea i s-a împlinit în chipurile sfinților sculptați în abside, poate chiar în acea madonă cu mîinile împreunate la piept. Ce mai contează o concesie făcută puterii timpului, cînd adevărata Putere peste Timp a rămas el, Artistul, prin această construcție ?!...

Străduțele întortocheate, ducînd spre hotel, au ceva pitoresc în lumina difuză a dimineții. Sus în cameră, Mihai își

lasă paltonul pe spătarul fotoliului, aruncă pălăria pe televizor și se întinde pe pat, oftînd prelung, cu ochii subțiați de beția plăcerii. Un somn năvalnic trece peste pleoapele lui, închizîndu-le, în timp ce întreaga-i ființă e cuprinsă de o stare de fericire profundă. Peste un timp însă, tresare speriat și se uită la ceas : șase și jumătate. Cere centralistei un fir cu orașul și formează numărul Lilianei.

— Ce drăguț ești ! se bucură femeia. Da, n-am auzit soneria ceasului, închipuie-ți ! Nici nu știu ce visam, dar era așa fain !

După ce termină convorbirea, Mihai roagă centralista să-l sune peste două ore, apoi se culcă. Somnul adînc de mai înainte, chiar așa scurt, sau poate tocmai de aceea, a făcut să-i dispară oboseala. Se îmbracă și pleacă în oraș. Magazinele încă n-au deschis, așa că ia tramvaiul din centru și coboară la platforma chimică.

— Ei nu, există telepatie ! rîde inginerul Tibor cînd îl vede intrînd în birou. Chiar mă gîndeam la dumneavoastră. Unul și-același cu scriitorul Vlădeanu și să nu-mi spuneți ?!... No mintenaș fac rost de-o țîră cafea naturală, de la protocol.

Pleacă grăbit și se întoarce cu un borcan pe fundul căruia sînt cîteva linguriță de ness.

— Ei, care-i baiul ? întreabă el, cînd, așezați amîndoi față-n față la masa de discuții, sorb din cestile cu caimac gros.

— Domnule Tibor, m-am reîntors pentru două probleme. Prima : vreau o bucată de filtru, s-o studiez. Doi : dumneavoastră, cîrpind bucățile de material filtrant, pierdeți la calitate tocmai prin locul de îmbinare.

— Evident !

— Eu propun sudarea bucăților. Știu ! rîde Mihai, văzîndu-l pe interlocutor că vrea să intervină. Materialul din care este făcut, nu se topește, ci se carbonizează. Există, la polimeri, un amestec de acizi care, la anumite temperaturi îi dizolvă parțial, iar părțile dizolvate se pot lipi. Dacă aveți aparat de lipit în mediu inert, că acizii necesari sigur se găsesc în laborator, putem încerca...

— Ești formidabi, domnule ! rîde Tibor.

Vreme de două ceasuri, cei doi execută mai multe variante de lipire.

— E o idee... face Mihai un gest timid spre bucățile de filtru care, lipite cum a propus el, par să reziste la efort.

Rămîne să găsiți dumneavoastră un procedeu mai productiv de lipit.

Tibor clatină din cap cu o încîntare evidentă. Întreabă la un telefon dacă directorul s-a întors și-l conduce pe Mihai în pavilionul administrativ.

— Țineam să vă cunosc, întinde directorul combinatului mîna spre Mihai, apoi face un gest, arătînd scaunele așezate în jurul unei mese.

După un timp, o femeie în halat alb aduce trei cafele și apă minerală. Mihai își expune clar și detaliat considerentele tehnice pentru care propune soluția de lipire și, în plus, vine cu păreri privind întreaga linie tehnologică, ale cărei utilaje sînt construite în majoritate din mase plastice, rezistente la acizi. Directorul îl ascultă calm, apoi, ca din senin, începe să-l întrebe de salariu, de familie și alte chestiuni personale.

— Toate astea, conchide el, puteți să le aveți și aici. Plus cîteva sute în plus la retribuție. Și nu-i nevoie să promiteți, nici eu nu pun condiția rezolvării problemei filtrelor fine. Avem destule alte chestiuni care implică bogate cunoștințe despre polimeri. Gîndiți-vă ! Dacă vă hotărîți, personal mă îngrijesc de transferul dumneavoastră.

Odată ajunși în secretariat, înainte de a-și strînge mîinile, directorul mai face un gest categoric spre Mihai :

— Nu trebuie nici să acceptați și nici să refuzați acum. Cît privește preocuparea dumneavoastră pentru literatură, veți găsi mediu prielnic și aici. Nu-s un mare inițiat, dar mă consider un iubitor și susținător al culturii, măcar în măsura în care alți directori fac tot ce se poate, uneori și peste poate, pentru fotbal.

Mîna directorului, întinsă prietenește, strînge cu putere pe-a lui Mihai.

— Și totuși, vă rog să vă gîndiți că bucățile de filtru fin, oricît le-am cîrpi, tot se vor termina odată. Iar acest odată va fi prin vară...

Își strîng mîna din nou, cu mai multă căldură. Mihai ia tramvaiul și coboară în centru. La magazinul „Muzica“ roagă vînzătoarea să-i aleagă o vioară și un arcuș tipul o pătrime. Nu știe cît talent muzical va avea Cristina, dar și-o închipuie primind „chitara cu băț“, încercînd-o prima dată sub privirea lui plină de zîmbet. Asta îi dă o profundă stare de fericire. Pentru Adrian găsește la magazinul sportiv un bluzon de velur modern și practic. La agenția de voiaj vrea să cumpere bilet

pentru trenul de după miezul nopții, dar se răzgîndește în ultimul moment. Alături, la „Bijuteria", stăruie îndelung în fața galantarelor. Îi reține atenția o pudrieră plată, lucrată în filigram. Oglinda din interior semăna a fi de cristal. Dar nu-i decît o sticlă superioară. Concavitatea ei este astfel calculată încît, de la distanța obișnuită a brațului, cînd femeile se pudrează, capul și o parte din bust se văd în întregime, cu o claritate perfectă. Apropierea oglinzii, permite reliefarea anumitor părți ale feței, fără să le deformeze. Mihai se uită să vadă ce bani mai are, apoi cere două bucăți (pentru Ana și pentru Liliana), ambalate separat, în cutii de plastic, pe care stau scrise, în mai multe limbi, urări prilejuite de Ziua Femeii. În drumul lui spre ieșire, purtînd încă cele două cutii în mînă, înainte de-a le băga în sacoșă, se observă în oglinda înaltă, pe lîngă care tocmai trece : o privire calmă, pe un chip senin. „E posibil ?!" se întreabă cu tristețe, oprindu-se în fața catedralei, să mai privească o dată arcul asimetric. Nici măcar n-a tresărit. „Sînt un odios ?" se simte răscolit, în timp ce stă pe o bancă și admiră altarul catedralei. „Poate ! își zice mergînd spre hotel. Dar asta e ca în teoria relativității : depinde din ce sistem de referință privești..."

*

I-a telefonat Lilianei după-amiază, la ora patru. Femeia dormea. S-a scuzat c-a furat-o somnul, apoi, că nu-l invită la ea ; tocmai și-au anunțat sosirea o mătușă și un unchi. O sfîrșeală teribilă a pus imediat stăpînire pe Mihai. De mult n-a mai trăit această senzație. Poate din ziua în care Teona i-a spus că s-a hotărît să se întoarcă la soțul ei.

— Totuși, n-aș putea să te văd puțin ? a îndrăznit Mihai.

— Așteaptă-mă jos, în hol, te rog ! Voi încerca să vin pe la ora șase.

La ora cinci, Mihai era deja în hol, instalat într-unul din fotoliile de lîngă fereastră. Portarul — același tip jovial de aseară — a încercat să-i țină companie, dar a fost expediat. Acum, Mihai nu se mai poate gîndi la nimic. Frigul de la geam i-a înghețat picioarele. Dar nu-i pasă ! O asemenea stare i se întîmplă să-l cuprindă cîteodată la masa de scris, și numai după ore îndelungate de travaliu la vreo scenă de dragoste, în special la finalul ei, cînd cei doi parteneri și-au spus totul. Scena din ultimul roman, cel aflat în editură, a scris-o pe cînd stătea

de unul singur acasă, la Sînzieni. Scrisese o zi întreagă într-o liniște deplină, punctată cînd și cînd de trilurile unei mierle în nucul de la poartă, sau de zgomotul căruțelor pe drum. Spre seară s-a culcat. A dormit puțin. Apoi, o dată cu noaptea, s-a trezit. Și-a făcut o cană de cafea naturală și s-a apucat iar de lucru. Pe la miezul nopții, s-a simțit acaparat total. I se părea că retrăiește durerea din momentul despărțirii de Teona, cînd sora și cumnatul acesteia, veniți s-o ia din spitalul județean, au oprit mașina în fața combinatului și l-au anunțat. Teona simțise nevoia să-i mai spună ceva, un fel de ultimă și dureroasă mărturisire. După care el, debusolat total, a luat-o aiurea peste calea ferată și a zăcut mult timp căzut pe spate la baza rambleului, în compania unei tufe de mătrăgună, clătinată de vînt.

— Bună seara !

Luat prin surprindere, Mihai ridică privirea. În fața sa, la distanță de numai doi pași, stă o femeie de-o eleganță vestimentară desăvîrșită, încadrîndu-i parcă frumusețea discretă. Un pardesiu dintr-un material crem, cu vagi nuanțe de bleu, puse în evidență de lumina tuburilor fluorescente. Pe cap, o tocă din același material. Eșarfă, rochie crem, pantofi cu toc, asortați rochiei. Ține poșeta crem sub braț și mănușa stîngă în mîna dreaptă, înmănușată.

— Am întîrziat ? întreabă Liliana firesc, luminîndu-și fața de zîmbet.

— Nu.

— Atunci ? De ce mă privești așa ?

— Să-mi îmbăt privirea pînă la refuz, să am imaginea ta pentru totdeauna.

Liliana se lasă ușor pe vîrfuri, să-l poată privi de aproape :

— Cînd îmi spui vorbe frumoase, mă simt de parcă mi-ai oferi flori. Mulțumesc !

Se privesc tăcuți. Femeia, rămasă jos, lîngă genunchii lui, își pune mănușile pe măsuța de alături, peste poșetă, apoi întinde mîna și-i atinge obrazul, prelingîndu-și vîrful degetelor pe sub ureche, pînă la ceafă.

— Ești trist ! șoptește, apropiindu-se. N-am putut să vin mai repede, crede-mă !

— Îmi pare rău că ți-am încurcat niște probleme de familie ! răspunde Mihai.

Liliana se așază în fotoliul de alături, întorcîndu-se mult spre el. Face un gest de atingere, după care, hotărîtă, ia mîna lui între palmele sale, strîngînd-o cu putere :

— Mamă dragă ! Tu ești oaspetele meu. După-amiaza aceasta îți era rezervată.

Mihai se uită lung în ochii ei. Zîmbetul conturat pe buzele femeii convertește prompt tristețea sufletului său într-o puternică bucurie a regăsirii.

— Spune-mi, Liliana, vrei să bei ceva ?

— Da, vodcă ! aprobă ea din privire, cu o reală plăcere în glas.

Dar cînd Mihai încearcă să se ridice din fotoliu, să meargă la bar, mîinile Lilianei îi prind brațul :

— Un scriitor, știm noi care, spunea într-o carte a sa că amintirile beților sînt diforme, uneori hidoase.

— Atunci, o cafea ? surîde Mihai.

— Dorești cu tot dinadinsul să mă ții aici, în frigul de pe hol ? întreabă ea cu o nuanță de reproș în voce.

Se ridică amîndoi și pornesc spre lift. Sus în cameră, Liliana își lasă pardesiul în mîinile lui Mihai, pantofii aproape de noptieră și se urcă pe patul de lîngă perete, cuibărindu-și picioarele sub pătură, cu un aer de copil fericit. Cînd îl vede pe Mihai că se așază pe marginea patului ținînd în mînă un mic pachet, capul ei se lasă mai pe spate, pînă se lipește de perete, să-l poată privi în întregime, cu ochi nedumeriți.

— De 8 Martie n-am să fiu aici. Te rog ! oferă Mihai cadoul. Regret că n-am găsit și flori !

Liliana desface încet ambalajul. Admiră mult timp, apoi, murmurînd cuvinte de mulțumire, se ridică în genunchi și-și trece brațele pe după gîtul lui Mihai. Îmbrățișați, cad amîndoi pe pat. Rîd amuzați și rămîn așa : Mihai, sprijinit cu ceafa de pernă ; Liliana, cu tîmpla pe pieptul lui. Toca a căzut din capul femeii și stă răsturnată lîngă ei, pe cearșaf. Mihai o admiră, în timp ce-o rotește între vîrfurile degetelor. Îi vine în minte imaginea femeii ieșite de la Operă ieri-seară, cu haină și tocă de blană. Are din nou intenția s-o întrebe pe Liliana dacă în drumurile ei la spectacole n-a cunoscut o asemenea persoană. Imposibil să nu-i fi reținut atenția, mai ales că nu oricine e luată într-un *Mercedes* alb ! Dar nu se hotărăște să rostească întrebarea. Ba chiar, o clipă, simte în el o răbufnire de furie. Acum ar fi putut avea o viață fericită, alături de o femeie dragă, cu o mare putere de înțelegere. Așa i-a rămas în amintire Teona. Deși, la despărțire, cînd, paralizată, pleca în mașina soră-sii, i-a mărturisit că-ntr-o zi, pe cînd stăteau împreună și ea dorea să iasă la film iar el scria, ar fi vrut să-i strige : „Ce-mi pasă mie de scenariul tău ?“ El știe că n-ar fi

făcut-o vreodată. Sau se amăgește cu gîndul ăsta. Are nevoie să opună cenușiului vieții de zi cu zi o imagine luminoasă, gîndurile să-i fie legate de o femeie dragă. Dar asta era pînă ieri. Acum...

— Ascultă, Mihai Vlădeanu ! rupe Liliana tăcerea cu vocea șoptită, dar rostirea numelui întreg, chiar cu inflexiunea ce numai ea știe s-o dea glasului, prevestește ceva grav. Am o bună prietenă. Un timp a locuit și ea pe-acolo, pe la voi, în Moldova, dar s-a întors cu amintiri neplăcute, poate și din cauza mariajului nereușit. Chiar dacă are oarecare repulsie față de moldoveni, admiră sincer tot ce-a produs Moldova.

— Ce-ar putea „produce" niște... ? întreabă Mihai cu un glas stins, în care se ghicește jignirea.

— De ce-mi retezi vorba ? ridică Liliana privirea spre el.

Își culcă din nou tîmpla pe pieptul lui și-și continuă gîndul :

— Ea mi-a semnalat ultimul tău roman. După ce l-am citit, m-a întrebat ce părere am. Îi spusesem deja, mai de mult, că te cunosc. „Păcat că-i nefericit !" a exclamat ea în timpul discuției. Mi-a spus că așa i se pare ei citind printre rînduri.

— Zău ! rîde Mihai. Pot să știu și eu ce profesie sau, măcar, ce grad de cultură are această... prietenă a ta ?

Ofensată, Liliana sare din pat și se oprește tocmai lîngă fereastră. Se întoarce spre el și rămîne așa, privindu-l îndelung.

Mihai o vede cît e de firească în gesturi și înțelege că furia ei, chiar în momente mai dificile, nu poate depăși pragul unui calm de aleasă ținută sufletească, de la înălțimea căruia se impune interlocutorului, obligîndu-l să-i fie pe măsură, sau să renunțe.

— Renunț ! gîndește Mihai cu glas tare. Îmi retrag vorbele, te rog ! se corectează imediat.

Liliana surîde, încrețindu-și colțul gurii. Rămîne locului, sprijinită cu spatele de pervazul ferestrei.

— Am făcut acolada de mai înainte pentru a ajunge la problema nefericirii. Dacă știam că ești căsătorit, nu ți-aș fi telefonat, spune ea cu tristețe vădită în glasul aproape stins.

— Liliana, ce rost are să umbrim fericirea acestei seri ?

— Are, Mihai Vlădeanu ! Pentru că ea nu poate fi deplină cînd e clădită pe nefericirea altora.

Mihai face cîțiva pași prin cameră, în timp ce rîde încet, amuzat, spre surprinderea totală a Lilianei.

— Ești tu o femeie de excepție, crede-mă, o amenință șăgalnic, oprindu-se în fața ei, dar n-ai să mergi pînă acolo încît să-mi compătimești soția.

— Aseară ți-am spus c-o invidiez și nu-mi retrag vorbele ! răspunde apăsat Liliana.

Se așază din nou pe pat, cu spatele rezemat de pernă, dar cu genunchii strînși la piept.

— Parcă ești *Cumințenia pămîntului* de Brâncuși, rîde Mihai, apropiindu-se.

— Stai aici, lovește ea încet cu palma jumătatea de pat rămasă liberă. Poate că era mai bine să fi băut ceva decît să fi avut loc discuția asta ciuntită.

— Ciuntită ?! o privește Mihai nedumerit.

— În intenția mea a stat cu totul altceva. Doream să știu, de fapt, dacă soția ta te prețuiește. Nu ca scriitor, căci asta este o condiție *sine qua non*. Altfel, cum sfîntul ai mai putea scrie dacă nu te-ai bucura de stima și înțelegerea celor foarte apropiați ?!

Mihai se uită calm spre ea, gata să murmure : uite că se poate ! Dar se abține. Vrea să-i lase Lilianei posibilitatea de a-și duce pînă la capăt gîndul.

— Dacă nu prețuiește *asta*, face Liliana un gest categoric cu palmele, după care își strînge iar genunchii cu brațele, spune-i să mă întrebe pe mine cum se poate ajunge la sanatoriul de boli nervoase. Cred că are dreptate prietenul acela al tău cînd te sfătuiește să mai zăbovești prin cîrciumi. Eu m-aș exprima altfel : *printre oameni*. Marea durere, la o adică, nu-i că se opun doi-trei șefi la aplicarea invenției tale. Drama cea mare e-n noi și-n contactul nostru cu cei mai apropiați. Romanul social are, în ultimă instanță, personaje cu probleme umane. Un director, oricît ar fi el de general ori de adjunct, dimineața vine la uzină cu o stare sufletească ce-și are rădăcina și în ambianța familială.

Liliana se oprește, vrînd parcă să-și tragă răsuflarea.

— Vezi, Mihai, continuă ea după clipe lungi de liniște, eu am avut o căsnicie foarte fericită. La prima vedere. Venind dintr-o copilărie și-o adolescență de cenușăreasă, m-am trezit doamnă, în înțelesul familial al cuvîntului. Iar soțul meu, pentru mine, nu era nici cîrpă, cum s-a exprimat prietena mea despre voi și nici muiere, cum se zice despre alții. Era „domn". S-a inițiat în electronică, să-mi poată înțelege universul. Eu am învățat bridge și pocher, să-i țin companie în unele momente. La zilele festive ale anului aveam casa plină de mu-

safiri. Îmi amintesc de o seară de Anul Nou superbă. Petrecerea a ținut pînă în zori. Toți au conchis c-a fost cea mai frumoasă petrecere. Dar după ce-au plecat musafirii, mi-am dat seama că eu sînt la fel de nefericită. Deja aveam treizeci de ani și ființa mea intimă încă mai oscila între resemnarea totală și speranță. Un medic bătrîn, de renume, cînd l-am consultat, s-a înfuriat, strigîndu-mi vorbe care m-au scandalizat. Firea mea reținută m-a făcut să n-am prietene, de la care să aflu și alte adevăruri ale vieții intime. Ba mai mult ! Andrei își găsise o prietenă... Cu mine deja începuse să se simtă complexat ca bărbat. Cu ea, dimpotrivă ! Mi-a spus-o chiar după a doua întîlnire a lor. Și-am acceptat. Apoi, la cîtva timp, ne-am despărțit. Pentru că i-a cerut-o ea.

— Bine, și tu ? întreabă Mihai încet, împins de curiozitate.

— La vreun an, m-am împrietenit cu un tînăr, Karl...

— Ascultă ! întoarce Mihai privirea spre Liliana, făcînd-o să tresară și să roșească brusc. Iartă-mi aparenta ură de rasă, dar tu, ca bună româncă ce ești, un român sadea, cu sînge latin în el, n-ai cunoscut ?

— Ba da ! Pe tine ! Ești mulțumit ?

Răspunsul ferm al femeii creează o clipă senzația unui gol imens, ca o ruptură definitivă. Dar cînd ochii lor își întîlnesc luminile vii, scînteind, camera se umple imediat de valurile unui rîs lung, molipsitor.

*

La lumina slabă venită de pe hol, Mihai o vede pe Liliana înfășurată pînă sub brațe în prosopul mare, umblînd prin încăpere cu pași mărunți, de gheișă. Cînd îi spune cu ce-o aseamănă, ea se oprește și oftează :

— Poate că-ntr-o viață anterioară sufletul meu a sălășluit într-o gheișă.

— Ori într-o împărătească, completează Mihai.

— Dar la ce-mi folosește asta ? ! saltă Liliana cu indiferență din umeri.

Vocea ei, cu rezonanțe de durere, îl face pe Mihai să ia aminte la tristețea pe care i-o bănuie cuprinzîndu-i sufletul. Tace, sigur că femeia își va duce gîndul mai departe.

— Am visat întotdeauna să am o căsnicie frumoasă, fericită. La maturitate și la bătrînețe să știu alături de mine

un soț... Eah ! întoarce Liliana obrazul spre Mihai și încearcă un zîmbet. Vorbește-mi de tine, Mihai !

— Despre ce ?

— Despre universul tău. Spune-mi cum scrii. Doamne ! rîde. Nu-i așa că-i stupid ce-ți cer ? Despre săvîrșirea actului de creație, ori faci o confesiune totală, de mare implicare în mecanismele intime, ori e mai bine să ocolești răspunsul. Ce-aș putea spune eu unui necunoscut despre cum a venit pe lume Daniela ? ! Afară doar de faptul că m-aș apuca să scriu.

— Eu sper s-o faci. Nu neapărat despre... Poeziile tale, citite astă-noapte, trădează o mare putere de incursiune în straturile adînci ale sufletului.

Liliana îl privește calm, cu oarecare nedumerire așternută în zîmbetul înghețat pe buze.

— O faci din complezență ? De altfel, surîde ea imediat, ți-am mai spus și astă-noapte, cerîndu-mi scuze totodată : cînd un medic vine într-o vizită, e asaltat de bănuielile ipohondre ale celor prezenți. Pentru un scriitor, situația e și mai delicată : dintre membrii familiei la care a venit în vizită, măcar unul scrie versuri. În cazul de-aseară, eu.

— Da, tu ; și-o faci cu talent, aprobă Mihai.

— Mi-e frig, șoptește Liliana și începe să se îmbrace. Văd că nu-ți place să vorbești despre tine, surîde ea, privindu-l bănuitoare. Totuși, mai îndrăznesc o întrebare : care este reacția soției tale la secvențele de dragoste din cărțile ce le scrii ?

— Adică-? ! tresare Mihai, luat prin surprindere.

— Eu, spre exemplu, știu că *ex nihilo nihil*, rîde femeia, cu intenția vădită de tachinare.

— Tu, spre exemplu, nu ești soția mea, îi întoarce Mihai rîsul.

Dar imedat face un pas și-i prinde brațele, obligînd-o să-l privească în ochi.

— Dar puteam fi, cred, o aude pe Liliana murmurînd, atît de încet că pare să se înece cu propriile-i șoapte.

— Și dacă ți-aș propune să devii ? strînge el mai cu putere brațele, apropiindu-i trupul.

Liliana își pleacă privirea încet, cu oarecare teamă. O lasă un timp ațintită asupra palmelor ce-i strîng brațele, apoi se retrage în fotoliu și fumează calm, aproape absentă.

— Indiferent ce s-ar fi întîmplat între noi, atunci, cu doisprezece ani în urmă, nu cred că te-aș fi cerut de soție, menține Mihai calmul dintre ei, prin tonul jos. Nu știam pre-

cis cum voiam să arate viitoarea tovarășă de viață. Pentru că nu mă gîndisem serios la căsătorie.

— Și cînd te-ai gîndit serios, ai știut ?

— Poate că, asemeni foarte multor bărbați, întîi m-am căsătorit și-abia apoi am înțeles cum aș dori să-mi fie soția.

— Măcar e frumoasă ?

Mihai a încremenit la jumătatea unui gest. Pentru prima dată își dă seama că, discutînd despre Ana, se simte jignit. Acest „măcar" închide în el contestarea tacită a celorlalte calități.

Liliana i-a intuit nemulțumirea sau numai și-a dat seama de impolitețea întrebării :

— Cred c-am făcut o gafă. Scuză-mă ! Dar ! îl amenință ea șăgalnic, întinzînd palma spre el, nu mi-ai răspuns la o întrebare : care este poziția ei față de tine, scriitorul ?

— Evident, se bucură de fiecare dată cînd iau cîteva mii pe vreo piesă transmisă la radio sau TV. Dar imediat, bunul gospodar din fiecare soție, face un calcul, își amintește că cheltuiala a fost tot de cîteva mii — concediu fără plată pentru scris, dactilografierea textelor, drumuri la București — și-atunci, bucuria descrește.

— Îmi pare rău ! murmură Liliana zdrobind țigara fumată doar pe jumătate.

Se ridică din fotoliu, merge la fereastră și privește îndelung afară, în întuneric. Revine la loc, aprinde două țigări și-i oferă una lui Mihai.

— Tot timpul, de-alaltă-seară încoace, am avut impresia că ești ca o sferă, clatină ea afirmativ din cap. Nu aveam de unde să te prind, îmi scăpai mereu din mînă. Afirmația asta însă...

— A fost o glumă, se scuză Mihai.

— Nu te cred, Mihai ! se uită Liliana în ochii lui, fixîndu-l. E așa cum ai spus, și-mi pare rău !

Un timp, Mihai suportă privirea, apoi închide ochii și oftează :

— Ultima dactilogramă a romanului aflat acum în editură m-a costat exact salariul meu pe două luni. Pentru un scenariu de film, aflat în planul cinematografiei pe anul viitor, am făcut, anul ăsta, special, patru drumuri pînă la București, plus variantele de text dactilografiate, că mereu mai vor schimbări, deci, din nou, un salar. Și ține cont, o amenință Mihai cu arătătorul întins spre ea, colaborarea mea cu cinematografia a început acum opt ani. N-am ajuns să intru în

producție cu nici un scenariu, ca să mi se dea niște bani ce-ar acoperi măcar costul dactilogramelor.

— Și nu te-ai întrebat de ce? se uită Liliana spre el.

Mihai înțelege cît de fermă poate fi cînd pune întrebări grave. Totodată, calmul tonului, asociat privirii în care l-a învăluit, îl fac să-și dea seama că întrebarea a izvorît dintr-o participare afectivă la cele în discuție.

— Evident, m-am întrebat, dar te și întreb : tu, fiindu-mi soție, ce-ai face ?

Liliana mută privirea spre interiorul camerei și trage din țigară tot mai rar, parcă numai din dorința de-a nu o lăsa să se stingă. Abia după un timp lung, cînd Mihai deja s-a ridicat și se plimbă cu pași înceți, hotărăște să rupă tăcerea :

— Mi-aș fi pus problema asta înainte de-a-ți fi soție. Cînd te căsătorești cu un marinar de cursă lungă, spre exemplu, știi că vei sta mai mult singură, nu ?

Se oprește și-l așteaptă pe Mihai ca, în plimbarea lui, să-i ajungă alături. Întinde mîna și-l aduce înapoi lîngă ea, pe fotoliul tras mai aproape :

— Mamă dragă, este la noi la uzină o femeie tînără, ingineră. Soțul ei e pictor. A preferat să țină familia doar din salariul ei, pentru ca el să poată picta. Toți o compătimeau, ba unele colege încercau s-o întărîte împotriva soțului, s-o facă să-l trimită la muncă. Indiferent ce muncă ! Dar să aducă bani acasă ! O admiram întotdeauna cu cît calm — dincolo de care se ghicea superioritatea — privea pe cele care-i dădeau sfaturi. Acum, soțul ei, după cîteva expoziții de excepție în țară, participă la o expoziție colectivă în străinătate. Este autorul tabloului „Premiantul", pe care l-ai văzut la mine.

Mihai pare să fi abandonat orice dialog. Stă cu privirea pierdută pe lîngă Liliana, spre colțul camerei. Dar cînd o aude scăpărînd un chibrit, să reaprindă țigara stinsă de cît a stat neatinsă pe marginea scrumierei, întoarce privirea spre ea : un surîs trist, încolțit pe buzele lui, peste care, într-un gest mai degrabă matern, protector, Liliana începe să-și plimbe vîrful degetelor.

— Știu, Mihai Vlădeanu, aștepți răspuns la întrebare...

— Deși l-am înțeles, mi-ar fi plăcut să-l aud rostit, clatină el din cap afirmativ.

Liliana rîde încet, prinzîndu-i iar palmele într-ale sale. Strînge tare, pînă la durere, apoi, brusc, i le eliberează și se

ridică. Ajunsă lîngă fereastră, trage draperia și privește afară :

— Ce fain se vede orașul !

Cînd îl simte pe Mihai la spatele ei, stă nemișcată pînă ce palmele bărbatului, lunecate de-a lungul brațelor, îi cuprind între ele umerii. Face o mișcare discretă de retragere și se lipește de trupul lui într-un gest de felină.

— Ți-ar place să locuiești aici ? întreabă fără să întoarcă privirea.

— Aici, nu știu. Cu tine, da !

Liliana își pleacă bărbia în piept și se lasă pradă unui frison, care-i scutură trupul. Brusc, se întoarce, aruncă lui Mihai o privire scurtă, asemeni unor scînteieri, gata să spargă sticla ochelarilor, apoi înalță brațele și-i cuprinde gîtul, culcîndu-și obrazul pe umărul lui. Se cutremură din nou cînd este strînsă în brațe și-abia după ce stau îmbrățișați minute în șir murmură :

— Sînt o mare păcătoasă, Mihai ! Te-am așteptat imens. Am știut că ești căsătorit, că ai doi copii, că-ți iubești enorm fetița... chiar tu dădeai de înțeles asta în interviul acordat unei reviste și adăugai că nici o reușită în viață nu-ți oferă o plăcere echivalentă cu aceea de-a fi tată...

Parcă obosită de îmbrățișare, Liliana ridică obrazul de pe umărul lui și se retrage puțin, să-l poată privi. În ochii ei, Mihai vede cum pînza de apă tremură, adunîndu-se apoi în boabe mari.

— N-aș fi îndrăznit să te caut dacă nu era bănuiala prietenei mele că ești nefericit. La insistențele ei am dat telefon... Deși ar fi fost nedrept să nu afli că tu ai însemnat pentru mine primul om sincer pînă la brutalitate chiar.

Mihai devine surprins. Palmele lui mai ating o clipă mijlocul femeii, apoi se depărtează, redîndu-i libertatea.

— Ce fain era ! surîde Liliana, cu privirea coborîtă spre mîinile retrase de pe trupul ei. Odată, schimbă ea tonul, cînd ne-am plimbat cu barca, mi-ai spus : „Sigur că te doresc ! Ești fină, frumoasă și inteligentă, dar toate astea stau sub vălul unui suflet cernit, parc-ai fi mereu în doliu, care nu-i decît atitudinea unei femei complexate, ba chiar refulate !“

— Ți-am spus eu astea ?! tresare Mihai, înroșindu-se.

— Da, Mihai, tu ! confirmă Liliana. Asta era după gluma cu filmul. Chiar dacă, pentru moment, am părut ofensată, închipuie-ți ce-a fost în sufletul meu.

— Ba n-ai părut deloc ofensată, rîde Mihai, amintindu-și. Stăteai lejer pe banca din fața mea, în barcă, lăsaseși o mînă

să se plimbe prin apă și mă priveai cu ochi atît de calmi, că m-ai scos din sărite. Am făcut chiar un gest mai neplăcut : la finele unei încercări de-a te alinta, ți-am prins o buclă a părului și, copilărește, te-am tras de ea pînă ai țipat și-ai vrut să-mi dai o palmă.

— Deci ții minte, ții minte ! explodează Liliana și-l lovește ușor cu pumnii în piept.

După ce Mihai o imobilizează, strîngînd-o în brațe, ea ridică privirea, fixează o clipă ochii bărbatului și, parcă întărîtîndu-l prin apropierea de el, îi șoptește :

— Să nu scapi trenul, dragul meu !

— Aș vrea să nu mai existe trenuri ! clatină Mihai din cap, impresionat de felul cum a fost rostit „dragul meu".

Liliana tresare. Zîmbetul i se șterge de pe față, iar conturul buzelor îi este fărîmițat de unda unei dureri profunde. Palma ei se ridică, lipește vîrful degetelor de buzele lui și le presează. Apoi, pe măsură ce se depărtează, brațul i se întinde, prelungind un timp atingerea buzelor. Cînd ajunge la doi pași de el, mai rămîne cu brațul întins o clipă, într-un gest amenințător. Dar imediat, parcă obosind, lasă mîna în jos și-și clatină capul într-o parte și-n alta cu teamă :

— Nu, Mihai Vlădeanu ! Asta n-o să se întîmple !

— De ce, Liliana Silveanu ? întreabă Mihai, accentuînd pe numele ei întreg.

— Pentru că... începe Liliana ferm, dar se oprește brusc.

Face un gest evaziv, după care strînge neputincioasă din umeri și trece pe lîngă Mihai cu privirea plecată. Se oprește lîngă pat și se lasă încet în jos, parcă topindu-se, pînă își înfundă trupul în așternuturi și-și înăbușă obrazul în pernă.

Mihai se așază lîngă ea pe marginea patului. O alintă cu palma peste ceafă, apoi, prinzîndu-i brațul, o rotește cu fața în sus.

Minute în șir stau și se privesc.

Mîna lui Mihai înlătură încet, cu vîrful degetelor, lacrimile rostogolite pe mijlocul obrazului.

— Nu-i așa, Mihai, că n-ai să faci pe nimeni să sufere ?

— Doar pe noi doi.

— Pentru că noi, măcar, sîntem vinovați !

O tăcere grea, ca o durere, învăluie camera.

— Cîndva, începe Mihai cu glasul frînt, în viața mea a mai existat o șansă... Femeia aceea avea un suflet imens și o putere de înțelegere infinită... Bănuise numai că ar fi putut să mă rănească vreodată prin indiferența ei de moment la

adresa preocupărilor mele literare și a plecat... De multe ori mi-am reproșat că, atunci, n-am știut să fiu ferm, s-o reții.

— Toți regretăm lipsa de fermitate cînd ne amintim de vreun *atunci*, rostește Liliana clar, sonor. Dar numai unii au posibilitatea să se răzbune, transformînd înfrîngerea în victorie.

Mihai se uită speriat spre ea. O vede calmă, cu ochii migdalați din nou și buzele întredeschise, pregătite să mai spună ceva. Imediat însă, dinții ei, dezgoliți de începutul unui rîs surd, mușcă rădăcina degetului arătător.

— De la tine știu asta, Mihai Vlădeanu, doar ți-am citit ultima carte. Dar a existat, nu-i așa, a existat în viața ta o femeie, pe care ai iubit-o nebunește ?

— Nebunește am iubit doar în adolescență. Ce ți-am povestit a fost o șansă în căutarea echilibrului afectiv de care avem cu toții nevoie.

Mihai tace. Privirea lui calmă, gata să exprime răceală, o țintuiește pe Liliana, făcînd-o să-și cufunde capul mai cu putere în pernă. Mîinile lui se întind amîndouă odată, palmele se desfac deasupra pieptului ei, atingînd sînii, apoi lunecă pe gît, pînă la obraz.

— A existat în antichitate o femeie, Phryne, care i-a servit lui Praxitele ca model pentru Afrodita din Cnidos, spune el încet, cu voce calmă. Femeia aceea, ajunsă în areopag, să fie judecată pentru comportare imorală, și-a dezgolit cu dezinvoltură bustul, iar bătrînii preoți-judecători au iertat-o, ca un omagiu adus frumuseții feminine. Crezi că ai dreptate cînd spui că sîntem amîndoi vinovați ? Vinovați pentru ce ?

— Eu, murmură Liliana, privindu-l în ochi, am cunoscut ce înseamnă să fii o fetiță fără tată. O fetiță cu suflet sensibil și fără un tată bun, care, chiar de te bate, îl simți *al tău*, știi că noaptea se culcă lîngă tine și te pupă prin somn. Înainte de a-ți dori să nu mai existe trenuri de întoarcere, ia aminte la asta, Mihai Vlădeanu !

Speriat de amenințarea femeii, Mihai își pleacă spre umăr capul, parcă lovit de o palmă invizibilă, apoi se rotește cu totul și face cîțiva pași apăsați, oprindu-se la fereastră.

Liliana vine lîngă el, la spate, îl înlănțuie cu brațele peste mijloc și-și culcă obrazul pe spinarea lui :

— Dacă ții neapărat, rămîn cu tine aici pînă mîine ! aprobă lung din privire cînd Mihai se întoarce și-i atinge bărbia cu vîrful degetelor, înălțîndu-i obrazul, să se poată privi în ochi.

— De ce numai pînă mîine ? !

— De ce mai mult ?

— Pentru că sîntem maturi amîndoi ! Știm c-o dorim și mai știm că stă în puterile noastre s-o obținem.

Se uită lung unul la altul. Într-un tîrziu, fără ca vreunul dintre ei să schițeze un gest, își pleacă privirile. Mihai coboară mîna care a atins bărbia femeii. Eliberată, Liliana pornește încet prin spațiul liber din cameră. Întinde brațul, ezită o clipă, apoi deschide televizorul.

Mihai se preocupă de bagaj, fără să bage de seamă că, un timp, Liliana l-a privit lung, cu interes. Apoi, tot mai tristă, se apleacă să-și ia ochelarii de pe noptieră. Întîrzie mult, ștergînd lentilele cu colțul batistei, apoi, după ce și-i pune, înalță privirea spre Mihai.

— Străbunii mei au fost implicați în toate marile evenimente ale poporului român din ultimul secol și jumătate, spune ea parcă ar vrea să deschidă un nou subiect de discuție.

— Ai mei nu, aparent ! strînge Mihai umerii. Ai mei deschideau ochii la capătul ogorului, frămîntau o viață întreagă țărîna cu sudoare și sînge, apoi mergeau la celălalt capăt, să se odihnească alături de-ai lor. Cînd l-am îngropat pe tata, am fost surprins cît de multe oase pot fi într-un simplu mormînt de țară, în care eu credeam că-i doar bunica.

Vocea lui a avut inflexiuni de șagă, căci vorbele au fost rostite mai mult ca o tachinare la adresa tonului grav folosit de Liliana. Dar cînd nu primește răspunsul scontat, un rîs ori vreo vorbă de ceartă din partea femeii, Mihai se uită atent la ea, sfîrșind prin a se lăsa încet lîngă pat, pînă îngenunchează, s-o poată privi de aproape. În ochii ei, sub pleoape, boabele mari stau gata să se nască din pînza prin care lumina străbate difuz.

— Ce fain știi tu să jignești !

— Iartă-mă ! îi cuprinde Mihai obrazul în căușul palmei.

— Nu te iert. Am s-o fac după ce vei ști de ce m-ai jignit.

— Ai genunchii fierbinți, Liliana.

— Ți se pare. E rece fruntea ta, Mihai.

Obrazul bărbatului se ridică. Palmele lui se mișcă încet, într-o atingere nesfîrșită, de-a lungul coapselor, pînă pe mijloc, unde rămîn în așteptare, gata să strîngă cu putere.

— Fii atent, Mihai Vlădeanu ! îi șoptește Liliana apăsat. S-ar putea să te coste scump ! adaugă cînd îi întîlnește privirea.

Derutat, Mihai se ridică, face cîțiva pași de retragere și îngînă :

— Ce... ce anume ?

Liliana se uită fix către el, ochii i se lungesc fascinant spre tîmple, subțiindu-se, parcă să-l vadă mai bine, apoi explodează, devenind mari, rotunzi. Buzele, umplute de surîs, acoperă durerea de-o clipă cuibărită în colțul stîng al gurii.

— Afară, Mihai ! sare Liliana de pe pat, izbucnind într-un rîs scurt. Îți spun cînd ajungem afară, în stradă, clatină afirmativ din cap, oprindu-se în fața lui.

Arată cu privirea spre pardesiu. Mihai i-l ține, apoi, după ce-și îmbracă și el paltonul, se oprește în fața ei, căutîndu-i privirea. Liliana îl înfruntă cu calm. Doar tristețea așternută de-a binelea în colțul gurii spune că-n adîncuri e o durere profundă. Și pentru că Mihai nu face vreun gest, Liliana aruncă o privire roată, peste întreaga încăpere, ca o ultimă îmbrățișare și, coborînd ochii, pornește spre ieșire.

Mihai lasă cheia la recepție, mulțumind cu glas scăzut.

Liliana îl așteaptă pe trepte, dincolo de ușile mari, din sticlă. Întinde mîna și-i ia brațul, lipindu-se strîns de umărul lui.

— Mai avem timp ?

— Destul de mult. O oră.

— Ce puțin ! suspină surd vocea Lilianei. Și nici măcar nu te-am întrebat la ce mai scrii, ce ai în plan sau ce ai scris deja și așteaptă să apară ! se precipită Liliana. Asta visam să se întîmple la întîlnirea noastră : să discutăm îndelung, să ne cunoaștem profund.

— Dacă *profund* înțelegi totalitatea datelor biografice, nu mă interesează ! răspunde Mihai.

Apoi, înainte ca Liliana să spună ceva, se oprește și ascultă încordat.

— Ce-i ?! îl strînge Liliana mai tare de braț, învăluindu-i fața în privire.

— Nu auzi ? face Mihai un gest cu capul în direcția vilelor din stînga.

Liliana ascultă un timp în tăcere, apoi pufnește într-un surîs de plăcere, legănîndu-și capul în semn de admirație :

— Da, cîntă cineva la pian... Schumann...

Pornesc mai departe, alături. După multe minute de tăcere, cînd străzile pustii, străjuite de case cufundate în somn, sînt parcurse cu pas domol, Mihai strînge mai tare brațul Lilianei.

— Sîntem afară, în stradă ! Am impresia că-ntr-adevăr te-am jignit și nu știu pentru ce. Am făcut doar o glumă. Nu

m-am îndoit nici o clipă de adevărul prezenței strămoșilor tăi în vîltoarea neamului !

— Doamne ! rîde Liliana. La mine mă gîndeam cînd ți-am spus că m-ai jignit... Vezi, oftează ea prelung, atunci cînd ai îngenuncheat la marginea patului, dacă mai făceai un gest, să mă reții, sînt sigură că te-ar fi costat, sufletește vorbind. Eram hotărîtă să fii al meu ! Și cred c-aș fi reușit. Chiar tu spuneai în ultimul roman că o femeie se poate înfrăți cu Dracul numai să-l cucerească total pe un bărbat, să și-l facă soț. Iar eu eram hotărîtă ! În clipa aceea am simțit că *trebuie*.

— Îmi spui și ce anume te-a hotărît ?

Liliana aruncă o privire spre ochii lui Mihai, rîde ușor, după care saltă din umeri, să ocolească răspunsul printr-un gest evaziv.

— Spune-mi, te rog, cum arată mormîntul părinților tăi ? întreabă ea vrînd să pară că schimbă subiectul.

— Simplu ! Arată ca orice alt mormînt dintr-un cimitir al unui sat care datează dinaintea lui Ștefan cel Mare. Spun „dinainte" pentru că-n timpul lui Ștefan s-a construit o biserică de lemn pentru răzeșii din sat.

După o tăcere lungă, în care doar pașii lor se aud pe trotuarul înghețat, iar răsuflarea stîrnește valuri de aburi în aer, Liliana pufnește încet, să-și reprime oftatul :

— Ciudat de frumos cum voi, moldovenii, fericiți să fi avut un domn atît de mare, ați ajuns să raportați timpul la perioada lui de domnie — înainte și după —, atunci cînd vorbiți despre trecut. Ce zici, schimbă ea vorba, aruncînd o privire lui Mihai, nu-mi spui nimic despre ce ai mai scris și așteaptă să apară, sau despre ce ai de gînd să scrii ?

— Uite gara.

— Ai dreptate. Asta nu se discută în gară ! izbucnește Liliana în rîs.

Mihai cumpără bilet și ies împreună pe peron. Trenul, tras deja la linia șase, așteaptă într-o liniște de noapte tîrzie.

— Vreau să știu cum ai să călătorești, îi șoptește Liliana urcînd și ea în vagon. Doamne, ce frig ! se oprește pe culoar.

Îl prinde pe Mihai de braț și-l întoarce spre ea, gata să-i propună să coboare. Dar cînd îi întîlnește ochii, întinde brațele și-l sărută lung, indiferentă la cei doi pasageri, care se strecoară pe lîngă ei.

— Vezi, Mihai Vlădeanu, a trebuit să am treizeci și opt de ani ca să fiu adolescentă...

În compartiment, s-a instalat deja o familie cu un copil de cîțiva ani, care doarme învelit în haina de blană a tatălui. Ajunsă lîngă fereastră, cu unul din pachete în mînă, Liliana se uită cu coada ochiului la Mihai. Vede cum privirea lui, descoperind copilul adormit, se umple de fericire, iar zîmbetul de pe buze se împrăștie pe toată fața, îmbujorînd-o. Să pară că nu-l observă, Liliana se așază, așteptîndu-l să-și aranjeze pachetele în plasă. Cînd îl vede că a terminat, îi prinde mîna și-l cheamă lîngă ea. Stau așa, ca doi îndrăgostiți porniți la drum lung.

— Spune-mi, se pleacă Mihai la urechea ei, observînd-o cum privește copilul adormit, nu ți-e dor de unul așa mic?

Ochii Lilianei se închid strîns și rămîn astfel secunde în șir, după care întregul corp i se cutremură. Brațul ei caută cu înfrigurare pe-al lui Mihai și-l strînge atît de puternic, aproape cu violență, că bărbatul se întoarce speriat spre ea.

— Doamne, ce-aș vrea să călătorim împreună! șoptește Liliana cînd îi întîlnește privirea bănuitoare.

În semiîntunericul compartimentului, ochii lor se reține cu aviditate.

— Am o idee! se ridică Liliana precipitată și iese pe culoar urmată de Mihai. Mă duc să-mi iau și eu bilet. Merg cu tine pînă la Pașcani. De-acolo, mă întorc cu trenul care vine ziua spre Ardeal.

— Liliana... îi reține Mihai mîna, clătinînd îndelung din cap, cu părere de rău. Nu mai ai timp. Deja anunță plecarea trenului. Casa-i departe, la casă-i aglomerație pentru trenul de București...

În difuzorul gării se aud ultimele cuvinte din anunțul de rutină.

— Numai mie poate să mi se întîmple așa ceva! scutură ea din cap cu durere. Trebuia să mă hotărăsc de la început, doar m-am gîndit la asta!

Întinde brațele pe după gîtul lui Mihai și-și lasă cu plăcere mijlocul între palmele lui. Cînd Mihai se apropie s-o sărute, dincolo de ochelari, privirea ochilor migdalați tremură:

— Nu!

— Data viitoare? întreabă Mihai încet și întoarce capul puțin, să sărute mîna sprijinită pe gulerul paltonului.

— Daaa! aprobă Liliana, clătinînd afirmativ din cap.

Coboară din vagon ajutată de mîna lui Mihai. Cînd ajunge jos, scutură capul încet, într-un răscolitor gest de mîndrie

feminină, buclele părului ieșit de sub tocă îi tremură, apoi ridică fața spre fereastra vagonului :

— Dar va mai fi o *dată viitoare ?*

O smucitură puternică îl dezechilibrează pe Mihai, tocmai cînd clatină afirmativ din cap.

Trenul s-a pus în mișcare. O mînă flutură la fereastră. Undeva în urmă, pe peron, Liliana a rămas nemișcată, așteptînd parcă să i se răspundă la întrebare. Doar într-un tîrziu, își amintește și ridică mîna dreaptă, fluturînd-o cu drag.

Mihai închide fereastra. O imensă părere de rău îi strînge sufletul. Se uită o clipă la mînerul semnalului de alarmă și întinde mîna tremurînd. Atinge metalul rece, se cutremură și-și strînge degetele, rămînînd cu pumnul ridicat, parcă ar amenința. După un timp, aude scîrțîitul frînelor. Întoarce privirea spre fereastră și vede că trenul a oprit la ieșirea din gară. Hotărît, intră grăbit în compartiment, prinde geanta și sacoșa, apoi se retrage.

— Domnu' !... strigă străinul așezat pe bancheta din față. V-ați uitat un pachet...

Mihai face un pas mare înapoi și înșfacă pachetul rămas în plasă, undeva, pe la mijloc. Sub atingerea degetelor, o coardă a viorii mici, ca o jucărie, scoate un sunet surd, trist, ca un scîncet de copil rătăcit. Speriat, Mihai privește în jur. Pe locul de la fereastră, femeia și-a îndesat obrazul în gulerul ridicat al paltonului și doarme profund. Alături, învelit în haina de blană, doar cu năsucul și gurița afară, să poată respira, doarme copilul întins pe aproape două locuri, sprijinit de brațul tatălui, să nu cadă de pe banchetă. Pentru prima dată în viața lui, Mihai are senzația că se despică, asemeni trunchiului de copac lovit de trăsnet. Șade în ușă înmărmurit. Doar gîndurile lui sînt vii, mai vii ca niciodată. Înțelege că, dacă nu se hotărăște acum, n-o va mai face vreodată. Luni dimineață ar fi putut merge la platforma chimică, să-și înceapă formele de transfer. Dar mai întîi, întorcîndu-se în gară, o va căuta pe Liliana, să-i spună. S-ar putea ca ea să nu fie hotărîtă, să nu-l vrea cu adevărat — deci mai există o șansă ! Dar e de datoria lui să încerce, să fie hotărît ! Vîrsta de 40 de ani l-ar găsi alături de Liliana, poate chiar cu un copil mic, de un an... Dacă n-are curaj acum, n-o va mai face vreodată. Știe asta. Și totuși stă locului, nemișcat. Așteaptă. Nici măcar bărbatul din compartiment, care l-a privit un timp cu surprindere, iar acum a închis ochii, nu-i spune să iasă ori să intre, că ține

ușa deschisă și-i frig. Simte că nimeni și nimic nu poate interveni. Chiar și trenul, cînd se pune în mișcare, o face încet, frînînd în cîteva rînduri — îi lasă prilejul să coboare !...

Pe banchetă, în întuneric, copilul spune ceva prin somn și încearcă să se elibereze de strîngerea hainei de blană. Dar cînd simte palma tatălui alintîndu-i obrazul, se liniștește, continuîndu-și somnul.

Mihai închide ușa încet, cu grijă. Pune bagajele înapoi în plasă, după care, strîngîndu-și paltonul la piept, cu gulerul ridicat, pălăria pe cap și mănușile trase pe mîini, se așază pe locul său, la fereastră. „Dar va mai fi o *data viitoare ?!*" îl cutremură și pe el gîndul. Așa s-a întîmplat și cu Teona. Ba cu ea a fost mai simplu. El era liber, ea nu avea copii și totuși n-a găsit putere s-o oprească. A înțeles atunci că alta nu va mai întîlni. Iar de se va întîmpla, va fi prea tîrziu. Cum, de altfel, s-a întîmplat *acum !*

Trenul fluieră prelung, despicînd ceața nopții de primăvară, iluminată straniu de luna în creștere. În jur, ca niște însemne de basm, colinele podișului transilvan fug una după alta în urmă. Mihai se simte istovit și ar vrea să doarmă un ceas, două ; somnul însă nu-l prinde. Cînd a pierdut-o pe Teona, a suferit înzecit, dar cu conștiința faptului că victoria va fi a lui ; Teona s-a transformat în literatură : partea a treia și cea mai bună a ultimului roman, aflat la editură. Și totuși, blestemul gîndului său de bărbat normal, ce-și dorea să fie fericit, s-a împlinit : romanul s-a dus dracului, zace în dulapul redactorului. Despre Teona, din ziua cînd a văzut-o în *Mercedes*, nu mai are nici o veste. Iar el, Mihai Vlădeanu, tatăl unei fetițe pe care o adoră, cutreieră țara în trenuri de noapte, pline de frig. A lăsat în urmă o femeie cu adevărat de excepție, singura, poate, asemeni Teonei. Nici acum n-a putut să aibă curaj. „Dar de curaj e vorba ?!" se întreabă el cu amărăciune. Îl frămîntă un gînd straniu, amestec de dorință și teamă. Aceste trei zile petrecute cu Liliana îi apar mai degrabă ca revitalizarea unor stări de sentimente, prefigurînd starea de spirit pe care o credea pierdută — Teona !... Fereşte perdeaua să privească afară, spre colinele scăldate în lumina lunii. Vede confuz, tot mai confuz, aproape deloc. Șterge cu mîneca paltonului fereastra. Degeaba. Tot nu vede. Apoi, înțelege. Trage încet de mănușa dreaptă, să poată scoate batista din buzunar, să-și șteargă ochii. Dar i se face frig — un teribil frig interior — și renunță.

*

Căldura halei industriale pare de nesuportat. Linia tehnologică merge din plin, cu zonele de prelucrare a polimerului încălzite la limita superioară. Sistemele de ghidare au viteza maximă, că muncitorul, care trebuie să conducă fîșia de polimer prelucrat, fuge tot timpul. Cînd ajunge la capăt și crede că valțurile vor prelua automat produsul, undeva pe la mijloc se aude un pocnet puternic, semn că iar s-a rupt. De dimineață, pe lîngă linia tehnologică e o agitație continuă. Sub bluzele de salopetă, maiourile muncitorilor sînt leoarcă.

— Ferește, ferește ! strigă unul, alergînd cu cîrligul de metal întins printre tunelurile de încălzire, în vîrful căruia poartă capătul benzii de polimer.

Valțurile preiau banda, motoarele trag din greu, iar rolele din capăt aruncă în afară primii metri din fîșia care se lățește văzînd cu ochii. Apoi se aude o bubuitură pe la mijloc și motoarele încep să alerge nebune, semn că merg în gol. Peste rolele din capăt trec ultimii metri de bandă scofîlcită ca o imensă coajă de fasole. Muncitorul aruncă de pămînt cîrligul, scuipînd o înjurătură. Stă un timp cu mîinile în șolduri, apoi se pleacă și-și ia cîrligul. Îi ascute vîrful la polizorul instalat lîngă perete și fuge spre prima zonă, să agațe iar banda.

— Gata, opriți ! strigă Mihai.

Atinge cu piciorul butonul de stop al zonei centrale și continuă să cerceteze cu privirea fiecare valț în parte. De vreo oră, stă numai lîngă zona din mijloc, acolo unde banda de polimer se rupe tot mai des. Ia fiecare capăt rupt și-l privește cu atenție, apoi îl așază pe masa de lîngă perete, alături de celelalte. În primele ore, din zece în zece minute, o laborantă venea și-l chema la telefon. Ba unul voia o informare privind cutare produs, ba altul că de ce i-a trimis comanda de material mai devreme, sau mai tîrziu, cinci-șase la rînd solicită „protocol" — unul din produsele instalațiilor de care se ocupă el, luat de delegați, să aibă cu ce stimula bunăvoința tuturor, fie că e vorba de o semnătură sau de încărcat un vagon cu țeavă —, ba șeful secției anunță, prin secretară, obișnuita operativă de la ora zece și tot așa, că stătea lîngă instalație mai puțin decît la telefon. Pînă i-a hotărît laborantei : „Nu-s aici decît pentru nevastă-mea, sau dacă sună cineva de la București !" De-atunci, se preocupă liniștit de linia tehnologică. A modificat în trei rînduri parametrii de lucru, banda a început

să curgă uniform, dar se rupe mereu la centru, înaintea sistemului de perforație.

— Să mai încercăm, dom' inginer! spune un muncitor, apropiindu-se cu cîrligul agățat de braț. Și-așa, noi, cei de dimineață, pînă la ora opt, nu mai avem cu ce pleca acasă.

— N-are rost! răspunde Mihai. Dumneavoastră vă pregătiți în voie de plecare, schimbul doi curăță instalația, apoi o trece pe producție. Pentru cît ați stat, vă dau recuperare, după cum v-am promis.

Muncitorul se duce și spune celorlalți ce-a hotărît inginerul. În urma lui, Mihai verifică pe tabloul de comandă temperaturile și vitezele, notează parametrii în agendă, apoi se îndreaptă spre masa de la perete. Capetele fîșiilor rupte stau la rînd, în ordinea producerii lor. De la una la alta, îmbunătățirea e insesizabilă, ba chiar inexistentă, dacă se ține cont că banda nici n-a ajuns să fie perforată. Face notații cu creionul pe fiecare probă, le adună într-un sac de plastic și pleacă în laboratorul secției. Lîngă telefon stă o hîrtie cu numele celor care l-au căutat în ultimele ore : cîțiva colegi de-aici din combinat și trei întreprinderi din țară, care voiau să știe dacă pot trimite mașina după marfă. Roagă laborantele să analizeze fiecare capăt rupt. Nici o deosebire. De altfel, bănuia că așa va fi, dar trebuia să aibă certitudinea. Merge în biroul său, își face un ceai indian fără zahăr — doar apă fiartă, în care moaie plicul — și se așază în scaun. Ar vrea să dea un telefon acasă, în oraș, să vorbească cu Ana, să întrebe ce face Cristina și dacă Adrian are ceva greu la vreun obiect.

Mersul continuu pe lîngă linia tehnologică și statul în picioare îndelungat au făcut ca artroza să-l supere tot mai tare, în ciuda celor 5—6 tablete înghițite de dimineață. La prima lui trecere prin București îl va căuta pe doctorul Manoliu, de la spitalul de ortopedie. Iar asta va fi imediat ce are un rezultat promițător la benzile perforate, pentru filtre. Se uită lung spre teancul de cărți tehnice împrumutate de la bibliotecă, fără să mai simtă tragerea de inimă de-a le consulta. Amănuntul care face să se rupă benzile în zona de mijloc este de natură tehnologică, iar chestiunile de felul acesta nu se publică în cărți, cu atît mai puțin în cele teoretice ; ele fac parte din secretele de fabricație ale furnizorilor de tehnologie. Zilele trecute, Mihai a stat de vorbă cu cîțiva ingineri care au fost de multe ori în delegație la întreprinderi din străinătate, unde se prelucrează asemenea polimeri. Îl interesa dacă au observat

ceva deosebit la liniile lor tehnologice. Dar după cîteva minute și-a dat seama că discută ca să se afle în treabă. Este ca și cum s-ar duce el la o uzină de circuite integrate, doar pe motiv că este absolvent al Facultății de Fizică, apoi ar veni un electronist să-l întrebe cum sînt implantați tiristorii. Evident, deși a auzit cîte ceva despre aceștia, ar întreba : „Dar cum arată un tiristor ?“ De altfel, în cei paisprezece ani de inginerie, nu ține minte să fi venit vreunul și să spună : eu am văzut că la firma cutare se făcea așa. Decît, doar, dacă e vorba să laude ce frumos erau întreținute utilajele, spațiul verde și cît de curat era pe jos. La început, deși nemulțumit de lipsa cunoștințelor cu care se întorceau cei plecați în delegație, Mihai și-a zis că nu-i treaba lui ; el e doar un mucos de stagiar. Apoi, s-a consolat cu gîndul că cel mai bine-i să-și vadă de-ale lui. Așa cum o fac și mulți din colegii de generație. Dar acum, frînt de oboseala celor peste zece ore petrecute în instalație, cu o vagă impresie de reconfortare după ceaiul concentrat băut, se gîndește că, iată, se apropie de 40 de ani. Chestiunile de felul acesta nu-l mai pot lăsa indiferent. Peste cîțiva ani, generația anterioară va ieși la pensie. Dacă nu el, Mihai Vlădeanu, atunci mulți dintre cei de vîrsta lui sau mai tineri vor fi chemați să preia destinele. E drept, a luat atitudine împotriva unor asemenea practici, dar i se pare insuficient. Întotdeauna, sau aproape, după discuțiile purtate cu redactorii, în special în cazul pieselor de teatru de la radio sau TV, introducea un *deus ex machina*, crea premisa că de mîine totul va fi cum trebuie. Bine măcar că-i rămîn cărțile ! Piesa de teatru aflată acum la Televiziune este o poveste de dragoste filială : o tînără care vede în tatăl ei adoptiv un adevărat erou, pentru că a făcut piept greutăților de zi cu zi și a crescut-o. Scenariul de film, inclus în planul cinematografic pe anul viitor, are ca nod conflictual o avarie într-o uzină. Iar romanul, cel despre care, odată, a zis : „Lua-l-ar dracul !“, iar acum stă în editură de doi ani, este de fapt copilul lui adevărat. Și-l recunoaște în totalitate și se cutremură ori de cîte ori se gîndește la soarta lui. Mai are, e drept, o piesă propusă în repertoriul teatrului din localitate, pentru sala studio. Secretarul literar al teatrului, prietenul său Lazăr, i-a dat toate asigurările că vor începe repetițiile curînd, imediat ce se hotărăște regizorul să vină încoace, să lucreze. Piesa a fost scrisă cu mulți ani în urmă. Recitind-o, Mihai a avut impresia că n-o mai iubește. Îi place, dar n-o iubește. Chiar și conflictul de prim-plan — drama unui

mare inventator — i se pare străin. Mult mai apropiată de sufletul lui a simțit acum drama soției acestuia, o femeie de o frumusețe discretă și o comportare de tînără complexată. Este de profesiune decoratoare, dar se dovedește a fi o mare pictoriță. Are și o meteahnă : îi place vodca, și numai cea de calitate, din cauza căreia face, tot mai des, crize de depresiune psihică. Mihai știe că atunci, cu ani în urmă, a încercat, prin drama pictoriței, să arunce o privire în infernul din existența intimă a unui creator. Are certitudinea că piesa i-a izbutit, dar cu toate astea nu mai simte tragerea de inimă să se zbată pentru ea. De vreo lună și-a propus să-l caute pe Lazăr, să-l întrebe dacă a mai vorbit cu regizorul. A amînat însă mereu pe altă zi. Gîndurile lui au stat continuu la o nouă carte, inclusă deja în planul editorial pe anul viitor : *Toamna cu struguri acri*, povestea unei iubiri în derivă. Chiar dacă n-o va termina pînă se definitivează planul, prin toamnă, o va muta pe anul următor. Îi place. Simte că l-a acaparat. După atîtea cărți mustind a viață de uzină, vrea să scrie una în care să nu fie vorba decît de dragoste — împlinirea, sau neîmplinirea umană prin dragoste. Metafora din titlu se va regăsi în existența eroinei principale, aflate la apropiata vîrstă a *toamnei*. Dar ezită mereu să se apuce serios de scris. Vrea mai întîi răgazul cîtorva zile la rînd, să stea undeva singur și să mediteze la carte ca la un tot unitar, așa cum un bun constructor visează clădirea ce-o va începe. Știe, din experiența celorlalte romane, că numai zidind te poți implica profund construcției. La romanul ăsta însă, care va fi mai puțin de acțiune, îi trebuie un unghi precis sub care s-o vadă pe eroină. Și, în plus, e conștient că primele pagini, uneori primul capitol, alteori prima frază, imprimă lucrării un ritm interior. Dacă nu-l găsește, prima treime din carte va fi scrisă chinuitor, urmînd ca în final, cînd romanul va fi invadat întreaga-i ființă, să rescrie aceste pagini. Deocamdată caută. Uneori i se pare că găsește. Gîndurile lui se adună, construiesc, sufletul i se umple de fericire și, deodată, reverberează în el întrebarea : „Ce-ar zice Teona ?“ Pentru că, față de femeia aceasta, sau mai bine-zis față de amintirea ei, se simte îndatorat profund. Știe că ea s-ar putea regăsi în personajul gîndit, ca un model în tabloul sau sculptura artistului căruia a pozat. Vrea de fiecare dată să inventeze, să adauge elemente noi în desfășurarea acțiunii, sau să excludă din ceea ce-a gîndit anterior, dar în final își dă seama că, de fapt, cărtea rămîne aceeași. Pentru că ea nu-i decît un corolar al capitolelor de dragoste din romanele anterioare :

ultimul apărut și cel aflat în editură. Titlul însă, din ziua în care l-a găsit, îl fascinează continuu, incitîndu-l la a depăși simpla poveste de dragoste, a o converti în metaforă a existenței. Înțelege că are material suficient — îi mai trebuie forță și timp. Timp nu are, dar și-ar putea face. Forță însă, atît cît mai are, și-o cheltuie acum în zbaterea lui pentru realizarea filtrelor fine. Își dă seama că niciodată n-a fost mai prins de o problemă tehnică. Mănîncă o felie de pîine și i se pare că ține în mînă o bucată din banda de polimer, în care sistemul electric a realizat perforeurile. Hîrtia pe care vrea să-și înceapă romanul în orele lui de răgaz acasă, spre miezul nopții, îi apare ca un capăt neperforat și o reține, privind-o lung, în neștire. Iar dincolo de toate astea, acaparatoare, anulînd pînă și dorința de-a mai scrie, alungînd-o pe Teona cu brutalitate chiar, se instalează în mintea sa amintirea Lilianei. Și de fiecare dată îl apucă o înverșunare nebună împotriva stivei de cărți, în paginile cărora nu găsește decît teorie. Chiar și acum, în capitolul destinat aliajelor de polimeri, din marea enciclopedie engleză a maselor plastice, nu citește, de-o oră, decît considerații teoretice. Iar acolo, în hala alăturată, pe linia tehnologică, banda laminată pocnește întotdeauna pe valțurile din mijloc. Știe că rezolvarea va fi simplă, cum simplu i se pare acum și procedeul de perforare prin scîntei electrice. Închide cartea și se pregătește de plecare acasă. Trece prin instalație, constată că linia tehnologică a trecut pe producție, se mai uită un timp la zona centrală, apoi o pornește către interiorul combinatului. Urcă la dispecerul grupului electroenergetic. La comandă este inginerul Ion Arbore, prieten din copilărie.

— Salut, Ioane !

— Noroc, Mihai !

Își strîng mîinile și se privesc.

— Ei, cum mai merge ?

— Bine. La tine ?

— Tot bine. Se zvonește că ești propus pentru postul de dispecer șef.

— Da. Cred că nea Toader Săteanu o fi suflat cuiva de pe-aici că-i sînt consătean și puțin rudă... surîde Ion. Auzi, tu de ce nu treci pe la el la minister cînd ai drum prin București ?

— Am fost o dată cînd îmi crăpa măseaua și... face Mihai un gest de lehamite.

Apoi arată spre telefonul interurban, iar Ion, ca de obicei, întinde mîna în direcția biroului alăturat, dincolo de peretele

de sticlă, unde este derivația. Mihai intră în birou, mută contactul să preia legătura și formează un număr.

— Sărut mîinile !

— Servus ! Așa se spune la noi.

— Iar tu o faci frumos, cu căldură și mi-i tot mai dor s-o aud. Dar și să te revăd !

— Mie, mai puțin, îl necăjește Liliana. Scriu mereu cînd sînt singură. E o prostie, bineînțeles, n-am pic de talent, dar e așa fain ! Parcă ai fi aici, lîngă mine. Încerc să te recompun și, deodată, îmi dau seama că iese altceva, un... Mihai Vlădeanu — încă nu i-am găsit un nume —, care este al meu, numai al meu. Și totuși... Ai dreptate ! Vreau teribil de mult să te revăd ! se precipită ea, șoptindu-și chemarea.

— Imediat ce am un rezultat promițător, vin.

— Atunci, îți urez succes !

Dar succesul nu vrea să se arate. Chiar și în ciuda faptului că de la minister, cunoscîndu-se necesitatea filtrelor fine, s-a trasat sarcină institutului de cercetări afiliat combinatului Valea Brîndușelor să se ocupe de problema asta, iar doi cercetători își fac apariția cam la două zile odată în instalație și-l întreabă pe Mihai : „Ceva nou ?“, la care el, invariabil, răspunde : „Se rupe“. „Zona centrală, asta-i !“ conchide unul dintre cei veniți, după care amîndoi cercetătorii se întorc la ale lor. Deși au trecut doar zece zile, Mihai are impresia că se ocupă de-o veșnicie de filtrele fine, iar Liliana e tot mai prezentă în mintea sa, dar fără să-i mai fie imbold în rezolvarea problemei tehnice și, cu-atît mai puțin, în travaliul la viitorul roman, al cărui titlu i se pare deja o găselniță, enunțiativ aproape. Pe linia tehnologică, cercetarea merge prost, iar la finele orelor de muncă Mihai simte că n-a mai rămas nimic din elanul său, starea de apatie l-a acaparat total. A redevenit conștiincios. Răspunde la toate apelurile telefonice și participă punctual la operativele de la ora zece. Într-o dimineață, Cristina s-a trezit răgușită. De altfel, toată noaptea, de cînd a luat-o în brațe de lîngă Ana și a adus-o în pat cu el, fetița s-a foit și a gemut. Pe la ora două jumătate i-a luat temperatura, a văzut că are febră și i-a dat să bea o cană de ceai cu un piramidon mic și jumătate de aspirină. Febra a mai scăzut, iar fetița a adormit.

— Rămîn acasă, merg cu Cristina la doctor, spune Mihai cînd Ana vine pentru a doua oară să-l scoale, amintindu-i că e deja tîrziu și n-o să mai fie timp de pregătit fetița pentru

cămin, sau o să scape el coloana de autobuze, care duce schimbul de zi spre combinat.

La ora opt, vorbește la telefon cu șeful de schimb și roagă să-i aprobe una din multele-i recuperări ce le are de luat. Dă de mîncare Cristinei, apoi o îmbracă, să meargă la dispensar. În sala de așteptare — sufrageria unui apartament de la parterul unui bloc —, e aglomerație, ca întotdeauna. Poate cel mai aglomerat dispensar din tot orașul. Mai ales în zile ca acum, ploioase. Doctorița, o femeie în vîrstă, cu păr alb, bea cafea după cafea și consultă. Încet, meticulos, cu mare atenție. Stă întotdeauna pînă termină, oricît de mulți ar fi la rînd. Deși a venit mai tîrziu, o soră îl strigă pe Mihai, introducîndu-l la consultație.

— Domnule Vlădeanu, spune doctorița, nu vreau s-o luați ca un favor, dar cred că dumneavoastră aveți altceva mai bun și mai util de făcut decît să stați la coadă. Mi-a plăcut foarte mult ultimul roman. Și cred că sînt o cititoare cît de cît avizată.

Întors acasă, în timp ce se joacă cu Cristina, încercînd s-o învețe să citească, Mihai se gîndește tot mai des la vorbele doctoriței. Dincolo de complezanța discuției, afirmația că ar avea altceva mai bun de făcut îi reamintește de întrebarea directorului Mateianu : „Peste zece-douăzeci de ani, ce va atîrna mai greu în balanță ? Producția care, oricum, se realizează sau o carte ce-ai fi putut s-o scrii în timpul ăsta și care, eventual, ar rămîne ?“ Atunci, Mihai a răspuns directorului că are perfectă dreptate, dar a evitat continuarea discuției, pentru că ar fi trebuit să întrebe cu ce poate el să contribuie la întreținerea familiei dacă nu merge la serviciu. Acum însă, impresionat de gestul doctoriței, gîndurile lui se întorc insistent spre viitorul roman. Îl uitase ! E conștient că o carte, mai ales un roman, nu se poate scrie printre picături, în sîmbetele libere, sau duminica. Și totuși, așa a făcut el, și știe că o fac și alții. E drept, n-au apărut laureați ai Premiului Nobel pentru literatură, dar din mulțimea de creatori, ținînd cont după numărul mare de premii la unele concursuri... Chiar și Faulkner, din cîte știe Mihai, și-a scris prima carte pe spatele roabei cu care căra cărbuni într-o centrală termică. Dar asta era la început și nu pentru cartea aceea a fost laureat. Oricum, Mihai e sigur de un lucru : literatura e o bătălie individuală — dar nu ruptă de context ! În ceea ce-l privește, așteaptă cu nerăbdare venirea anotimpului cald — vremea cireșelor, a perelor și-a strugurilor —, cînd se va duce acasă la

Sînzieni, în trei rînduri de cîte 10—15 zile fiecare, să poată gîndi și scrie în voie. Dar iată că și acum gîndurile i se înfierbîntă. Vederea unei cărți în bibliotecă îi readuce în minte imaginea Teonei îmbrăcată în pijamaua sa, rezemată de perna pusă la perete, preocupată să citească una din nuvelele din cartea asta. Pe patul din camera unde-și are biblioteca și masa de lucru, Cristina a adormit, că-i trecut de amiază și e obosită. În altă cameră, Adrian învață. Așezat în fotoliul de la masa de scris, Mihai ascultă la cască muzica din filmul *Șatra*. E tot mai frămîntat de gînduri și pipăie continuu volumul cartonat, parcă să întîlnească urma degetelor prelungi și subțiri, ale femeii cu suflet zbuciumat, ajunsă într-un moment de echilibru. De aici va trebui să pornească romanul ! Atitudinea sa, a naratorului, va fi aceea de Ianus. Privirea întoarsă către trecut să apere cuceririle unui suflet. Vederea spre viitor să-i permită participarea la bătăliile vieții. Ideea îi place. Trage cîteva coli albe din sertar și-și ascute creionul. Undeva, dincolo de ușă, pe sală, telefonul, cu soneria dată la minim, scoate un sunet de corb muribund. Mihai se repede și ia receptorul înainte de-a se trezi fetița. E Ana. Îl întreabă dacă nu vrea să meargă la alimentara. Se îmbracă în liniște și coboară. Stă rezemat de zid și, absent la cei din jur, caută să-și amintească ideea cu care voia să pornească la scrierea romanului. Nu-i vine în cap decît titlul. Plouă mărunt, primăvăratic ; stropii se abat pe sub streșina îngustă a intrării în magazin. Bărbații au discutat un timp despre ultimul meci de fotbal, iar acum spun bancuri. E formidabil acest personaj Bulă ! Mihai ascultă avid și, amintindu-și de-ale lui, se simte un simplu elev ce-și face tema la română, comparativ cu bancurile auzite : cîteva replici, care cuprind o întreagă fabulă, cu bătaie lungă ! Nimic mai potrivit de-a ilustra deviza : *multum in parvo*.[1] Acum, timpul parcă trece mai repede ; cei de sub streșină rîd cu toată gura. Femeile de la rînd ascultă și ele, ba chiar una spune un banc mai deocheat. La ora șase, apare și Ana. A dat de mîncare copiilor, a făcut ceva treabă, iar acum a venit să stea ea la rînd. Întors acasă, Mihai găsește de lucru. Fetița și-a stricat numărătoarea și a împrăștiat bilele. Adrian are o problemă prea grea și o compunere. La ora zece noaptea, cînd ai casei s-au culcat, rîșnește un pumn de boabe din punga ce-o mai are și-și face o cafea, al cărei miros umple tot apartamentul. Doar la Liliana a mai băut o cafea așa de bună ! „De unde-o fi

1 Mult în puțin (lat.).

avînd cafea și *Kent ? !*“ se întreabă. Chiar și el acum, deși nu-i fumător, are în casă mai multe pachete de țigări scumpe, vechi de peste cinci ani, cînd Ana era gravidă. Durerile au apucat-o spre dimineață, într-o duminică. Nu s-a gîndit să sune salvarea, de teamă că ar putea să vină *după*, precum carabinierii lui Offenbach. A ieșit în stradă să caute un taxi. Doi tineri cu chef, rămași de la o petrecere, s-au repezit spre prima mașină sosită la parcare. Mihai l-a rugat pe șofer să revină repede, spunîndu-i de ce anume insistă. „Voi mai puteți aștepta !“ s-a întors șoferul spre cei doi tineri beți, așezați pe bancheta din spate și le-a deschis portierele să coboare. „Cursele pînă la maternitate le fac întotdeauna pe gratis, i-a spus mai apoi lui Mihai, cînd l-a văzut că vrea să-i plătească. Vă rog, nu insistați ! Obiceiul ăsta îmi poartă noroc.“ În sala de așteptare a spitalului, Ana s-a lipit de brațul lui Mihai, strîngîndu-i mîna cu putere, parcă s-ar fi agățat de ea. Apoi a fost internată. Mihai a rămas să stea de vorbă cu vreun medic, s-o asiste la naștere. Cunoștea pe unul, cu care se întîlnea mereu la premierele de la teatru. Se salutau, își strîngeu mîinile, schimbau impresii despre piesă, despre regie sau despre jocul actorilor. Mulți spuneau că-i unul dintre cei mai buni. „S-o asist ? Da, cu plăcere ! i-a răspuns medicul. Te costă patru mii.“ „Am numai două mii la mine și țigările astea, a arătat Mihai sacoșa cu pachete *Kent*. Vă aduc imediat și restul.“ „Vi-l trimit pe colegul meu, Brînză“, a venit răspunsul plin de politețe al medicului. Toată întîmplarea nu l-ar fi impresionat prea mult pe Mihai dacă n-ar fi auzit imediat și completarea făcută pe un ton vag-ironic : „Doar el asistă pe credit și s-ar mulțumi cu sume de-astea, pentru zugravi.“ Mihai a simțit că se prăbușește pămîntul sub picioarele lui. Cîteva clipe i s-a întunecat privirea. Dacă ar fi avut un bici, s-ar fi lovit singur, ca o pedeapsă de neiertat. Tocmai în ziua aceea, cînd era vorba de viață și de moarte, plecase de acasă fără să ia toți banii adunați ! Ar fi vrut să-l implore pe medic, să-i promită dublu decît ceruse, să-i jure că-n jumătate de ceas va fi înapoi cu toți banii, dar, spre deznădejdea lui, acesta dispăruse. Rămas singur în sala de așteptare, Mihai a căzut pradă amintirii tuturor cazurilor de deces la naștere despre care auzise în ultima vreme. Iar dacă Ana ar fi pățit ceva, primul vinovat s-ar fi considerat el. Medicului nu i-a purtat nici o ranchiună, ba chiar i-a fost recunoscător că și-a trimis colegul, după cum promisese. Cam tîr-

ziu, peste două ceasuri, dar l-a trimis. Mihai pierduse orice speranță. Spatele cămășii îi era ud de transpirație iar tîmplele îl dureau îngrozitor. I-a spus că dorește s-o asiste pe Ana, dar a fost întrerupt : „Ce brînza mă-tii credeai că fac acolo, în sală ? ! Tocmai cu nevastă-ta m-am chinuit pînă acum..." Și i-a întors spatele. Brînză îi era porecla, din cauza înjurăturii pe care o rostea cu orice prilej. După cîteva zile, Mihai l-a căutat din nou, să-i dea o carte cu dedicație, apoi, la apariția fiecărui roman al său, îl căuta iar. S-au împrietenit. „La începutul carierei mele, căzusem și eu în păcat, i-a povestit medicul odată, cînd au băut împreună un coniac. Nevastă-mea, prima, voia vilă și mașină în același timp. La un moment dat, am văzut că un prieten de-al meu, inginer la voi, trecea pe stradă ca pe lîngă un străin, fără să mă bage în seamă. Într-o zi, l-am oprit și l-am întrebat dacă-i supărat pe mine. Nu era. L-am întrebat de ce nu mă salută sau nu-mi răspunde la salut. «De ce s-o fac ? !» s-a mirat. Măcar pentru că ți-am asistat nevasta de două ori, i-am spus. «Pentru asta ți-am plătit cît mi-ai cerut», mi-a răspuns. Îți dai seama : începînd din clipa aceea, am înțeles că trebuie să aleg. Drept care, după ce-am ales, m-a părăsit nevasta : «Și nasol, și fără bani...» a izbucnit ea într-o zi. Nasol-nasol, dar nu s-a dat în lături să ceară jumătate din ce agonisisem. Cît despre ceea ce am cîștigat de-atunci încoace — căci eu sper să am oleacă de cinste în tîrgul ăsta — nu-mi poate lua nimeni nici o fărîmă. Închipuie-ți ce bine mă simt cînd văd că toți mă salută cu drag !... Că bani — vorba aceea — au și țiganii, da' cinste..."

Acum, Mihai se bucură de fiecare dată cînd îl întîlnește și-l întîmpină cu „salut, dom' doctor Brînză !" Atunci însă, rămas pe sală cu gura căscată și cu sacoșa atîrnîndu-i caraghios pe lîngă genunchi, ar fi vrut să-i strige ceva, dar nu știa ce. Înțelesese că Ana născuse... Dar cum se simțea ? ! Probabil bine, dacă doctorul nu-i spusese nimic. Gîndul ăsta l-a bucurat. Numai pentru o clipă. „Și copilul... ? !" a tresărit el. Nu-l interesa ce-i — fată sau băiat. Nu, nici vorbă ! Într-o vreme cînd totul e chimizat și nervii stresați la culme, noii-născuți sînt un semn de întrebare. Lumea e plină de malformați congenitali... — calvarul gîndurilor abia acum începea pentru proaspătul tată ! A chemat o asistentă, i-a strecurat în buzunar bani și țigări, rugînd-o să-i aducă vești despre copil. Răspunsul „totul e bine !" a fost pentru el vestea cea mai grozavă primită vreodată. I se părea că toată lu-

mea este a sa. Ar fi luat-o în brațe pe asistentă și ar fi sărutat-o de zeci de ori dacă nu s-ar fi rușinat de cele cîteva femei apărute între timp în sala de așteptare. Ba poate că ar fi făcut-o, dar vorbele acesteia : „o fetiță de trei kilograme două sute" l-au descumpănit. Aștepta ca asistenta să rectifice, să spună că, de fapt, a greșit, dar femeia a accentuat : „o *s-aveți o fată cu ochi mari* ; se cunoaște după lungimea liniei de împreunare a pleoapelor". I-a venit să plîngă. „Am să fac copii pînă o să am un băiat !" și-a zis, pornind spre ieșire încet, trist, cu ochii împăienjeniți. Nu mai avea nici un chef de lista cumpărăturilor pe care trebuia să le facă. A început totuși cu un buchet de flori, să-l ducă Anei după-amiază. Apoi, celelalte, că nu luase nici măcar un scutec — așa se zice, că nu-i bine să cumperi înainte. La culori, notase pe hîrtie, la indicația Anei : *bleu* pentru cînd ar fi băiat, *roz* dacă-i fetiță, *alb* în ambele cazuri. A scos pixul și a tăiat cuvîntul *bleu* încet, oftînd. Furios, l-a anulat și pe *roz*. Pe urmă i-a părut rău. Nu era vinovat nimeni și nu se mai putea schimba nimic. Și-a zis că după-amiază, față de Ana, va trebui să se arate bucuros ; să-i spună chiar că se gîndea la o fetiță, dar... Și totuși, simțea că se îneacă. Mergea pe stradă cu sufletul pe muchie de cuțit : fericit și nefericit în egală măsură. Întîlnirea cu Tamara în fața cinematografului a fost decisivă :

— Fetiță ? ! a izbucnit ea în rîs, scuturîndu-și părul tuns scurt, cu foarte multe fire albe, ce-i sporesc farmecul. Te-ai ars, băiete ! Ține minte ce-ți spun, doar noi o să ne vedem mereu, că eu nu am chef să plec de aici din combinat, iar tu, chiar de vrei, nu prea ai unde ! Mai vorbim peste vreun an, doi... Fetițele sînt lipicioase, rup sufletul tăticilor... Ai să te topești după ea ! Și... a adăugat ea, ocolindu-i privirea, familiile care au o fetiță se despart mai greu...

Apoi, acum vreo doi ani, Mihai s-a întîlnit cu un prieten, poet ; venea de la maternitate, amărît, la fel ca el cu trei ani în urmă. Tot fată ! Mihai și-a amintit ce-a simțit el și i-a repetat vorbele Tamarei, amplificîndu-le, punînd-o parcă martoră pe Cristina, cu care tocmai se plimba. Prietenul lui s-a înseninat. Ba au băut și-o bere. De-atunci, cînd se întîlnesc, la întrebarea lui Mihai „Ce mai faci ?", prietenul îi răspunde plin de zîmbet : „Mă topesc !" Odată, cînd au zăbovit la o vodcă, poetul zicea că vrea să dea fetița la socri, să-i rămînă timp de scris și-i cerea părerea.

— Ce sfat să-ți dau ? ! a strîns Mihai din umeri. Nu știu cîtă poezie vei scrie, dar sigur vei pierde un copil. Te vei duce, evident, să-l vezi, iar la șapte ani, ori mai tîrziu, îl vei aduce să stea cu tine, dar nu va mai fi *al tău*. Dacă nu ți-a scos sufletul zi de zi, răsplătindu-ți întregul efort numai printr-un surîs sau gest, căruia altfel n-ai cum să-i înțelegi valoarea, și dacă noaptea nu s-a răsucit mereu în pat lîngă tine, ca pînă la urmă să ajungă tot cu fundulețul lui mic pe pernă, chiar lîngă obrazul tău, n-o să-l simți moralmente ca făcînd parte din ființa ta. Între tine și copil va fi dragoste, respect, prietenie, dar nu și acel ceva tainic, de mare comuniune sufletească.

Au mers împreună prin sate, să caute femei care să stea cu copiii. Mihai deja avusese opt, în aproape doi ani. Cele harnice stăteau la casa lor și munceau pe cîmp. Cele leneșe socoteau că a da de două-trei ori mîncare unui copil, pe care să nu-l ții ud și să-l scoți după-amiază la plimbare, cînd „doamna" face mîncare, spală, mătură și calcă, uneori chiar și lucruri de-ale „servitoarei", e o muncă de ocnaș. Una din femei, plecînd acasă, i-a spus clar lui Mihai : „N-am auzit să fi murit careva de foame. Cu ce samăn în grădină și mai iau de la colectiv, trăiesc". În clipele de acalmie din familie, cînd Ana uită de mitocăniile cu care vine în contact la serviciu, ori e bucuroasă că a găsit ceva prin oraș, iar copiii n-au înfuriat-o prea tare, Mihai aduce vorba din nou despre încă un copil. Invariabil, Ana se înfurie. La început, arăta spre femeia care stătea cu Cristina, adusă cu greu, plătită regește și cu promisiunea de a-i găsi serviciu după un an. Acum, Ana întinde mîna și arată ușa complexului alimentar. Mihai încearcă să-i spună că unde-s doi, crește și-al treilea. Ce, el a crescut împărătește ? ! Parcă se vede și acum întins pe pat, cu piciorul în ghips, iar perceptorul, intrat în casă cu încă doi, trage plapuma de pe el, și vrea să-l dea jos, pentru că sub cearșaf mamă-sa a pus unul din covoarele de lînă. Țăranul Neculai Vlădeanu nu achitase cotele în întregime, că Dumnezeu nu voise să dea roadă după cum scria în acte, iar cu datoria față de stat nu se glumea — atrocitatea unei vremi cu rădăcini și muguri de otravă...

S-a făcut ora unu. A băut și a doua cafea, stă în scaunul de la masa de scris și se uită în adîncul paginii albe. Întinde mîna și pornește pick-up-ul. *Patetica* face să vibreze pînă și cărțile din rafturile care umplu pereții camerei. Mihai simte o durere ce-i despică pieptul. Apoi, un văl cenușiu îi

prinde vederea o clipă, iar palmele lui, înfierbîntate, simt nevoia să se întindă, să atingă un obraz, o mînă... Aduce telefonul în cameră, închide ușile și formează numărul Lilianei.

— Da, dormeam. Dar e așa fain că m-ai sunat !... Mîine voi fi sigură c-am visat. Nu uita : îți urez succes !

Mihai duce telefonul înapoi. Se întinde pe pat și rămîne cu privirea spre fereastră. O analiză de structură a capetelor de la benzile rupte în zona centrală i-ar da informații despre ceea ce se întîmplă la nivelul macromoleculelor. De fapt, poate utiliza tehnologia de la folii... A doua zi, discută cu șeful secției despre părerea sa. Va pleca două zile în București, la un institut de cercetări. I se spune că n-ar fi rău să meargă și pînă la fabrica de îngrășăminte, să le ducă doi-trei metri din benzile obținute. Propunerea îi convine. Telefonează Lilianei. N-o găsește ; e plecată prin uzină. Mihai își face formele. Pleacă spre București cu trenul de noapte. Cristina a ținut să fie trează, să-i reamintească niște comenzi, din care nu lipsesc „bomboanele cu băț".

— Dar numai un băț simplu nu vrei ? o necăjește Mihai, iar fetița, lipită toată pe pieptul lui, rîde alintat.

Adrian doarme, iar Ana abia așteaptă să-l vadă ieșit pe ușă, să pună piedica la yală și să se culce din nou. Înainte de-a ieși, după ce se mai lasă încă o dată pupat de Cristina, Mihai întinde mîna s-o ia pe Ana de mijloc, s-o sărute de rămas bun.

— Lasă-mă ! tot atîta mă atingi... se scutură femeia ca de friguri.

Mihai pleacă înfuriat, bombănind. Cînd Cristina îi stătea lipită de piept, ca o broscuță făcută una cu trunchiul pe care s-a cățărat, era hotărît să nu se ducă decît la București. Dar cînd ajunge în gară,.merge la telefonul interurban din hol și-o sună pe Liliana.

*

Diagramele făcute la institut arată că-n zonele rupte polimerul are o structură amorfă, cu puține centre de cristalizare. Deocamdată, astea nu-i spun nimic lui Mihai. Celor cu care discută, cam tot atît.

— În vreo piesă de-a ta, problema era deja rezolvată și nu de ingineri, ci chiar de vreun muncitor, îl tachinează Puiu, fost coleg de facultate, care lucrează ca fizician la institut. Oricum, adaugă grav, chiar dacă ai un aliaj, sau poate tocmai de aceea, la nivelul structurii intime se întîmplă niște fenomene ce-i scad rezistența.

Mihai și-a împachetat toate diagramele și a plecat, scuzîndu-se încă o dată față de Puiu că nu-l vizitează — a fost coleg și cu soția acestuia —, dar după-amiaza și seara e ocupat cu regizorul. Coboară din troleibuz la Universitate, privește cu jind etajul cinci al clădirii în care a fost pe vremuri căminul „Carpați", unde a locuit trei ani, apoi intră în cofetărie și cumpără de cincizeci de lei acadele — bomboane cu băț, cum le spune Cristina. Telefonează la Televiziune. Redactorul îl informează că piesa mai este încă la lectură, dar să nu-și facă probleme : merge ! Urcă în autobuz și pleacă spre editură.

— Nici o grijă ! îl întîmpină redactorul. Romanul va apare. N-ai încredere în mine ? ! îl privește lung. Doar ai mai scos două romane la noi, și nu de duzină...

Întors la hotel, Mihai îl sună pe Liuță. Ar trece și pe la el, dar, de cîte ori vine în București, mereu aglomerat, cu serile ocupate de regizor sau de redactorul de la casa de filme, nu mai ajunge pînă în Balta Albă. Discuția cu Liuță îi face întotdeauna plăcere. Pentru cîteva clipe, are impresia că-i din nou student în anul întîi, proaspăt bărbat după nopțile petrecute cu Violeta, învață ore în șir în sala de lectură a etajului cinci a căminului „Carpați", și visează s-o revadă pe fata aceea dezinvoltă în gesturi, ușor ironică în vorbe uneori.

Îi promite lui Liuță că data viitoare o să-l viziteze. Acum nu poate. Dintr-o clipă în alta, regizorul trebuie să vină la el în cameră. Cînd acesta apare și-și strîng mîinile, Mihai înțelege, din privirea lui, că situația lor nu-i în ordine.

— Scenariul a fost, totuși, respins, îl anunță regizorul.

Se cunosc de mult, de vreo doi ani, cînd redactorul de la casa de filme, prieten cu Mihai, le-a făcut cunoștință, propunîndu-le să colaboreze. După primul scenariu citit, regizorul a luat-o ordonat, ca la catedră și i-a arătat lui Mihai toate neajunsurile artistice. Ba a mers pînă acolo încît i-a deschis *Poetica* lui Aristotel și i-a demonstrat că punctele nereușite artisticește provin tocmai din abaterea flagrantă de la regulile aristotelice. Diagnostic precis, de mare clinician.

— Un an pierdut de pomană ! se plimbă Mihai prin camera strîmtă de hotel.

— Nu. Eu cred că nu e pierdut. Au refuzat scenariul, însă am rămas în planul ferm pe anul viitor, la capitolul filme de actualitate, cu celălalt scenariu, selectat acum doi ani la concurs, povestea aceea a reîntîlnirii unor colegi, care mie nu-mi plăcea. Spun nu-mi plăcea, pentru că acum îmi place.

Dar nu ceea ce mi-ați dat să citesc în urmă cu un an și jumătate, ci textul trimis la concurs, așa cum l-ați scris în prima variantă. E coerent și unitar. Imixtiunile ulterioare, chiar dacă au îmbogățit acțiunea și au nuanțat personajele, au stricat întregul prin multe hiatusuri. Al cui este filmul ?! se înflăcărează regizorul. Al celui plecat să-și caute colegii ? Îl urmărim tot timpul ! Nu-și au locul secvențe în care nu-i el sau nu-s în relație directă cu el ! E filmul unor colegi ? Atunci, găsim formula artistică de-a-i prezenta pe toți. Vrem să facem filmul unei probleme ? Să urmărim problema ! Un mozaic ? Da, dar ce figură desenăm cu pietrele mozaicului ? !

Mihai a renunțat să-l mai asculte. O zi pierdută ! Dacă se întîlnea de dimineață cu regizorul sau îl căuta ieri, astăzi la prînz putea să ia trenul spre Ardeal. Peste un ceas și jumătate s-ar fi întîlnit cu Liliana !... De altfel, mai are un tren și peste jumătate de oră...

— Știți, murmură Mihai, cred că nu mai are rost. Cînd vezi că pierzi și iar pierzi trebuie să ai puterea să ieși din joc, sau să schimbi jocul...

După un timp de tăcere, Mihai, care stă cu privirea pe fereastră, către aglomerația din fața Gării de Nord, îl aude pe regizor ridicîndu-se de pe scaun :

— Mda... aveți dreptate. În timpul ăsta ați fi scris o nuvelă și tot era ceva ! Sincer vă invidiez ! Dumneavoastră aveți proza, editurile vă publică ; dar eu, ca să-mi fac meseria, nu o pot face decît pornind de la o casă de filme, care să-mi încredințeze un scenariu...

Mihai înțelege tristețea din sufletul regizorului, chiar dacă vocea acestuia nu s-a trădat. Renunțarea lui i se pare un gest neloial. Au convenit tacit să meargă împreună, regizorul a fost singurul care nu l-a luat ca rezervă, iar el, acum, dezertează.

— Și credeți că putem scoate un scenariu bun din... ? arată Mihai spre textul de la concurs, cu care a venit regizorul în mapă.

Ca modalitate de lucru regizorul propune să meargă să vadă împreună un film, în timpul căruia, plecîndu-se uneori la urechea lui Mihai, semnalează cîte ceva. După film, îl invită acasă la el. Face o cană de cafea și încep să discute. Cu o plăcere evidentă, pe care doar un cadru didactic ce-și iubește meseria o poate avea, regizorul analizează detaliat filmul văzut, semnalînd cu precizie încadrarea în canoanele aristotelice. Trec apoi la scenariul în discuție. Beau amîndoi cafea după

cafea și propun soluții de îmbunătățire. Toate însă cad după cîteva minute de analiză. La un moment dat, cînd nu mai au ce-și spune, se instalează o tăcere lungă. Reconfortat de cafea, încălzit de soba cu cărbuni din apropiere, Mihai închide ochii și se lasă pradă unei amintiri. A mai văzut filmul din seara asta, cu mulți ani în urmă. Mersese cu Teona. Întîi au stat cuminți în scaunele lor, dar pe parcurs Teona a încercat un gest de atingere cu palma, apoi și-au strîns mîinile. Acum, cufundat în fotoliu, cu ochii închiși, încălzit de sobă, Mihai simte o stare ciudată de beție și parcă așteaptă să o audă pe Teona șoptindu-i „să mergem", cum i-a spus atunci, cînd și-au dat seama că nu mai pot urmări filmul.

— Nu ! își amintește Mihai că i-a răspuns, pentru că erau în mijlocul rîndului, dar pînă la urmă au părăsit totuși sala.

— Ce nu ? ! întreabă speriat regizorul.

Mihai deschide ochii, oftează și, ridicîndu-se, începe să măsoare camera cu pași rari, în timp ce regizorul, rămas în scaunul lui, continuă să privească aiurea.

— Nu ! clatină Mihai încet din cap, așezîndu-se la loc în fotoliu. Fără o poveste puternică și frumoasă de dragoste, alungăm spectatorii. Vă propun o idee : personajul principal este părăsit de o femeie pe care a iubit-o imens. Eliminăm din actualul scenariu toate întîlnirile lui cu foste colege, posibile iubiri, și rămîne una singură : Teona.

— Teona ?! se miră regizorul. Frumos nume !

— Da... încuviințează Mihai stînjenit. Am dat un exemplu de nume. Cert e că întregul film va fi structurat pe relația eroului cu această femeie : fuga lui de ea, de amintiri, dar, de fapt, o căutare perpetuă. Antipatia șefilor, ba chiar ura lor față de eroul central, a cărui invenție le spulberă prilejul unor delegații în străinătate, cît și peregrinarea personajului pe la colegi, în căutarea altui loc de muncă, adică subiectul actual, rămîn la fel ca-n varianta de față...

— Asta-i ! sare în sus de pe scaun regizorul, făcînd un gest larg cu brațele în lateral.

Mai discută încă două-trei minute, Mihai promite că va scrie imediat ce ajunge acasă și se despart. Afară, apar primele semne ale dimineții. Ajuns la hotel, Mihai se culcă. Știe că nu va dormi decît două-trei ore. La nouă și un sfert, cînd se trezește, săgetat de-o durere în picior, zice că, pînă la plecarea trenului, ar putea trece pe la doctorul Manoliu. Te-

lefonează mai întîi la spital, să afle dacă nu-i în operație, sau prin străinătate, unde merge adesea să opereze.

— Sînt un fost pacient, răspunde el femeii de la telefon.

— Nu este ! se aude vocea iritată și imediat telefonul e închis, spre surprinderea lui Mihai, căruia i se dădeau mereu relații binevoitoare, iar persoana de la telefon o ținea întruna, curtenitor, cu „domnul doctor Manoliu".

Hotărît să folosească în vreun fel timpul, Mihai își face bagajul, îl lasă la recepție și pleacă spre centru. Caută un telefon mai retras, fără zgomot în jur, să o sune pe doamna Ella, dar nu pentru frumusețea convorbirii, ca pe vremuri, ci mai degrabă cu dorința tainică de-a auzi aceeași voce angelică a fetiței de odinioară : „Mama, te caută domnul Vlădeanu..." Își amintește însă că Doris trebuie să se fi căsătorit, făcînd o partidă strălucită, și renunță. Ba chiar îi pare rău că s-a gîndit să dea telefon. Continuă să umble pe străzi fără nici o țintă. În Piața Amzei se dau portocale. Se așază și el la rînd. Apoi cumpără flori. Ajunge la gară cînd trenul este deja tras. Urcă. Deși n-a umblat prea mult, se simte istovit. Stă cufundat în locul de lîngă fereastră, într-o stare de letargie aducînd mai degrabă a boală. Cînd și cînd, deschide un ochi, sau pe amîndoi, ferește puțin paltonul sub care și-a cuibărit capul și privește în afară. La Sinaia, se întreabă cum or fi arătînd vilele Uniunii Scriitorilor. Mai că-l trage inima să vină odată aici, dar pînă la urmă conchide că la Sînzieni, în casa lui, e mai bine. Și mai ieftin, bineînțeles. În gara din Brașov îl apucă nostalgia anilor trecuți. Amintiri ! Zilele petrecute aici împreună cu Ana, în vremea primei ediții a festivalului de teatru contemporan, au rămas ca o pată mare de lumină în existența sa. Mai sînt și alte aduceri aminte dragi, poate chiar toamna celui de-al doilea an de stagiatură al său, cînd a fost trimis la un simpozion de chimie ținut aici. Are și o poză, el și cu Petre Graur, făcînd pe toreadorii în fața unui măgar care păștea sus pe Tîmpa. Sub poză, cel care a developat-o, un prieten, a scris : „doi contra unul". Apoi, concertele de orgă ascultate demult, în compania unei fete dragi. Și, bineînțeles, cei de la teatrul din localitate, majoritatea prieteni, care s-au zbătut pentru premiera piesei sale. Și iarăși un concert de Bach ! Îndurerat de ruptura cu Teona, a simțit nevoia să umble prin țară, să uite. A preluat o problemă tehnică — executarea unor utilaje chimice — și a plecat la București, Brașov și Făgăraș. În Brașov a stat mai

mult, anume să prindă concertul. Ar fi vrut s-o reîntîlnească pe fata aceea dragă cîndva, dar n-a îndrăznit s-o caute ; știa că s-a căsătorit. Își dorea însă concertul de Bach. Stătea într-o bancă, undeva în spate, își sprijinea coatele pe pupitru și bărbia în pumni, iar ochii și-i închisese de teamă să nu-l observe cineva că-i are umezi. Într-o pauză, i-a deschis și, ridicîndu-i peste cei din față, i-a oprit pe buclele unui păr castaniu. Inconfundabile ! După cîteva secunde, cu o precizie care trăda faptul că ea îl văzuse mai de mult, femeia și-a rotit capul, parcă să-și aranjeze mai bine gulerul pardesiului și a aruncat ochii spre el.

— Fii sincer, m-ai urmărit ? l-a întrebat Teona după cîteva luni, întîlnindu-l prin curtea combinatului.

— Nu, eram în delegație. Pe cuvînt !

— Hm ! a surîs ea. Mai bine mă minteai. Mi-ar fi făcut plăcere.

— Plăcere îți face Iftimie acum, ducîndu-te în week-end la Poiana Brașovului.

— Nu știam că ești și bădăran ! i-a replicat Teona, întorcîndu-i spatele.

Dar Mihai a ajuns-o și i-a prins brațul :

— Dacă nu te întorceai *la* el, nu mai ajungea prim-vice ; dacă rămîneai *cu* mine, știai că nu am posibilitatea să te duc atît de des la Poiană.

Femeia a închis ochii și i-a ținut strînși, pînă ce Mihai și-a retras mîna, eliberîndu-i brațul. Peste o oră, a sunat-o în birou și și-a cerut scuze.

— Bine ! i-a răspuns Teona. Aș vrea să nu se mai întîmple, te rog !

Apoi, Mihai s-a preocupat și de alte probleme, care solicitau prezența lui în cîte trei-patru orașe la rînd. Ajunsese să știe mersul trenurilor pe toate rutele importante ale țării. Cînd Teona, accidentată, a plecat pentru totdeauna într-un *Mercedes* alb, el și-a dat seama că drumurile nu i-au ajutat la nimic. Ba i-au fost de folos totuși ! I s-a umplut sufletul cu imaginea țării, delegațiile de atunci au fost benefice, dar nu l-au vindecat de Teona. Mai mult : o dată cu plecarea ei, s-a simțit total debusolat. Apoi, din zi în zi, stări de angoasă îl cercau tot mai des. Nici măcar prieteni apropiați nu mai avea. Dinu plecase profesor la el în sat, iar Vlad, cînd toți îi așteptau numirea de inginer-șef, și-a dat demisia. Unii spuneau că s-a reîntors la circ, universul copilăriei sale. Dar Mihai nu e sigur. Și nici nu s-a interesat. Era prea înstrăinat

de toate. Atunci a cunoscut-o pe Ana. Încă mai credea că, fiind amîndoi tineri, la vreo 30 de ani, va putea face din ea o femeie care să iubească literatura, să-i înțeleagă zbuciumul, s-o simtă alături. Dar asta se întîmplă numai în romanele ieftine.

„Blestemată să fii, Teona!" se înecă Mihai și înghite de cîteva ori, sfîrșind prin a ofta prelung.

Apoi își acoperă mai bine fața cu paltonul, să poată dormi pînă ajunge la destinație.

*

Imediat ce valul de pasageri a pătruns în clădirea gării, peronul rămîne gol, spulberat de vîntul înserării. Un afiș a fost smuls de pe un stîlp și e rotit pe lîngă roțile unui cărucior încărcat cu ziarele sosite din Capitală. Departe, la colțul clădirii, un bărbat vine încet dinspre trenul din care tocmai a coborît. Se oprește un timp și-și aruncă privirea într-o parte și-n alta. Pe ușa centrală a gării iese o femeie. Pare derutată. Se mai uită o dată înapoi, spre oamenii printre care a trecut, apoi privește îndelung trenul pustiu, oprit la linia a patra. Cînd îl zărește pe Mihai în capătul peronului, are o scurtă reținere. Face cîțiva pași calmi, următorii în grabă și sfîrșește prin a alerga sprinten, pînă ajunge în fața lui. Ține în mîna stîngă poșeta, sub braț o mapă din vinilin iar în pumn, mănușile. Palma dreaptă și-a fluturat-o scurt, într-un semn de recunoaștere, iar acum întinde brațul și-i cuprinde gîtul strîns, eliberîndu-se de emoție și de oboseala celor cîțiva pași fugiți printr-un oftat apăsat :

— Servus ! Îmi creezi emoții...

Mihai vrea să se scuze că a adormit, dar Liliana îi înăbușă vorbele într-un sărut scurt.

— Ia te uită ce curajoși sîntem ! Te rog ! îi oferă Mihai florile.

— Mulțumesc ! se bucură Liliana și, sărutîndu-l încă o dată, îl ia de braț.

Refac împreună, alături, drumul pînă la hotelul „Carpați", același drum lung, străbătut în sens invers într-un miez de noapte, cu două săptămîni în urmă. Vorbesc de una, de alta, parcă să-și împărtășească bucuria reîntîlnirii, prin calmul tonului și inflexiunea caldă a vocii. Uneori încetinesc pasul, își aruncă o privire, Mihai îi strînge brațul mai cu putere, iar Liliana se lipește de umărul lui și o pornesc înainte. Cînd ajung în camera de hotel, Liliana face un gest larg cu brațele :

— Știi, așa aș bea o vodcă ! Dar nu acum, mai tîrziu ! hotărăște ea înfrigurată și se urcă pe pat, ghemuindu-se lîngă perete, cu pătura trasă pe picioare.

Mihai termină de aranjat hainele pe umerașe, apoi își ia sacoul de pe spătarul fotoliului :

— Aduc și cafea ?

— Am nes la mine, arată Liliana spre poșeta lăsată pe masă.

Mihai coboară la bar și se întoarce cu un pahar mare, plin cu vodcă rusească, pe care o împarte în cele două pahare din camera de hotel.

— Pentru... ridică el încet paharul.

— Pentru ! ciocnește Liliana paharul de-al său. O, doamne ! se cutremură și sare imediat din pat strigînd : Apă, apă !

Cînd iese din baie, rămîne sprijinită de tocul ușii, privindu-l lung, în timp ce capul i se clatină încet, mustrător :

— Criminalule ! Cum poți să-ți pui eroii să bea otravă de-asta ?!

Rîd amîndoi și-și ciocnesc din nou paharele. Precaută, Liliana soarbe încet, lăsîndu-se pradă unui fior de o reală plăcere produsă de senzația de arsură. Deschide apoi poșeta, scoate punga cu nes și se preocupă de paharele găsite în baie.

— Te superi că nu te-am invitat la mine ?

— Mă bucur că sîntem împreună !

Liliana pare mereu tristă. O clipă, două, reușește să fie veselă, expansivă, ochii ei se migdalează, iar surîsul îi conturează pregnant buzele deformate voluptos. Imediat însă, la trecerea unui gînd, obrazul i se întunecă.

— Mamă dragă ! îi imită Mihai exclamația și întinde mîna să-i ia obrazul în căușul palmei. Știu, n-ai putut să mă inviți la tine din cauza „domnișoarei Cucu".

Liliana e derutată. Dar imediat înțelege că Mihai face aluzie la piesa lui Sebastian și izbucnește în rîs — o explozie sinceră, de o reală plăcere.

— Să știi că ai dreptate ! No, ce fain poți converti totul în ironie... Așa-i cum ai spus : am vizavi o domnișoară Cucu.

— Ia te uită ! Dar... tărăgănează Mihai vorbele, privind-o lung, iscoditor, data trecută mi-ai spus altceva despre „vizavi"...

Liliana tresare și se uită speriată în ochii lui. Are privirea neliniștită, iar obrajii i s-au aprins. Întinde mîna, vrînd să ia paharul cu vodcă. Observînd-o, Mihai împinge cu vîrful degetelor paharul mai într-o parte.

— Știu pe cineva care mi-a spus că de la beție... își tărăgănează el vorbele.

Pentru că Mihai a început să rîdă, Liliana își umple și ea obrazul de zîmbet. Capul i se pleacă pînă ce-și sprijină fruntea de pieptul lui. Rămîne un timp așa, apoi, brusc, ridică fața și-l privește cu aceiași ochi neliniștiți.

— Spune-mi, tu, care te pricepi la oameni, crezi că eu aș putea trezi interes unei femei ?

— Nu-ți ajunge cît interes trezești bărbaților ? răspunde Mihai.

Dar cînd observă că ea nu-i gustă gluma, ba chiar s-a crispat, subțiindu-și privirea într-o reacție de durere interioară, se retrage mai spre capătul patului și-o privește lung, bănuitor.

— Îmi dai voie să beau ? întinde Liliana mîna spre pahar.

— Te rog ! apropie Mihai paharul de mîna ei.

Buzele femeii se lipesc avid de sticla paharului, dar băutura e sorbită mai degrabă cu o durere primită cu stoicism decît cu plăcere.

— Nu realizezi nimic biciuindu-te cu tăria alcoolului, continuă Mihai s-o privească insistent.

Nedumerirea din ochii lui s-a transformat deja într-o expresie de prietenie. Întinde mîna și-și lasă palma desfăcută peste genunchiul femeii, cuprinzîndu-l, pentru ca în clipele următoare degetele să-i lunece de-a ungul coapsei, atît cît să trezească în Liliana un tremur scurt, de vietate înfricoșată.

— Spune, te-ascult ! face el un gest calm după ce-și retrage mîna.

— Era așa fain ! surîde Liliana.

Dar imediat își înfășoară picioarele în pătură și-i zîmbește lui Mihai ca un „sîc !", reținîndu-i totodată mîna care pornise în căutarea unui loc de insinuare. Ochii ei devin o clipă triști, iar colțul gurii se închide într-o paranteză amară.

— Ți-am spus că în vila de peste drum stau niște prieteni. Am și alți prieteni, dar nu sînt așa apropiați ca cei de vizavi...

Mihai ar vrea să intervină cu o glumă sau o vorbă de îmbărbătare, dar se teme să n-o abată din nou de la șirul povestirii. Privește aproape absent în jos. Doar palma sa, atingînd mîna femeii, o alintă. E sigur că tăcerea lui obligă la confesiune.

— Nici nu știu ce m-a legat de doamna Fana, cea care a trăit un timp în Moldova. Am simțit-o întotdeauna cu sufletul alături de-al meu...

— Ea e domnișoara Cucu? nu se poate abține Mihai și întoarce o clipă privirea.

— Da... Adică... Ea e, dar sper că nu ți-o închipui mică, grasă și guralivă. Dimpotrivă!

— O-o! Unui prozator nu-i bine să-i ațiți curiozitatea, rîde Mihai.

— De ce nu?! face un gest domol Liliana. Înainte de-a te crede periculos, eu te consider civilizat, rîde ea. Știi ceva! devine gravă. Cînd mai vii pe la mine, îi invit și pe ei, pe toți, așa, la o cafea... Să vezi ce femeie fină și inteligentă!

Apoi, suspinînd, face un gest de renunțare.

— Uitasem... îngînă cu privirea spre noptieră, unde stau paharele cu vodcă.

Ciocnește paharul său de-al lui Mihai și soarbe puțin.

— N-au gusturi rele personajele tale. Dacă știi s-o bei, vodca e bună.

— E ca o femeie, adaugă Mihai. Dacă nu știi să te porți cu ea, te înșală.

Întinde mîna și cuprinde bărbia Lilianei între vîrful degetelor, obligînd-o să-i înfrunte privirea:

— Ce s-a întîmplat? Ce ți-a făcut această domnișoară Cucu fină și inteligentă?

— Știe totul despre noi. După ce ți-am citit cartea, mi-a spus: „Dacă-l cunoști, dă-i un telefon. Unui autor îi face mare plăcere asemenea gest.“ Apoi, la un moment dat, am avut impresia că datorită ei ți-am făcut invitația de-a veni încoace... Ultimele discuții cu dînsa, indiferent de unde ar fi pornit, ajungeau la proză, inclusiv la Mihai Vlădeanu. În sufletul meu, imediat ce ne-am despărțit în gară, acum două săptămîni, îi eram recunoscătoare. Pe la prînz, m-am dus la ea acasă. Cînd ai o bucurie imensă, cum aveam eu, simți teribila nevoie de-a o împărtăși cuiva. Am luat-o în brațe și am sărutat-o pe obraz. Atunci s-a întîmplat primul gest derutant. M-a prins de umeri, s-a uitat la mine și, apropiindu-mă încet, a murmurat: „Cred că mai porți căldura lui pe buze...“ Și-a lipit o secundă gura de buzele mele, apoi mi-a întors spatele și a ieșit. A venit imediat soțul ei din oraș, mi-a ținut companie, m-am jucat un timp cu copilul lor și-abia după vreo jumătate de oră s-a întors și ea, pretextînd că a căutat în zadar cafeaua. Am invitat-o la mine la cafea. Speram să vină singură, și a venit. M-a ascultat cu o plăcere bolnăvicioasă, parcă trăia totul. N-am intrat în amănunte, nici nu mi-aș fi permis. Am văzut în ea întotdeauna o doamnă, care impune înălțime ștachetei morale.

Dar, atunci, am avut senzația că mi-ar fi ascultat cu aceeași aviditate și amănuntele intime. Cînd am terminat, s-a ridicat brusc și a plecat. Fără un cuvînt măcar. Am mers imediat după ea pînă la intrare și-am prins-o timid de braț. A întors spre mine doi ochi injectați. Era gelozie, Mihai ! Mi s-a făcut teamă întîi, apoi m-a cuprins... Cum să-ți spun ?! Cred că mă ura, pentru că mă pierduse !

Mihai continuă să stea cu privirea plecată. Palma lui s-a retras de pe mîna Lilianei și cuprinde pumnul său stîng. Se ridică, face doi-trei pași, lovindu-și pumnul de palmă, revine la loc și, ocolind privirea femeii, se lasă pe spate, să-și poată culca ceafa pe picioarele ei.

— Pe urmă ? întreabă el, neplăcut impresionat de prietenia bizară în care se complace Liliana.

— Am ocolit-o. Daniela se duce mereu pe la ei. E realmente îndrăgostită de băiețel. Uneori stă cu el două-trei ore, cînd ei se duc la film, iar menajera e plecată.

Mihai rotește capul încet, căutînd ochii Lilianei.

— Ascultă ! îi șoptește, amenințînd-o cu degetul. Nu crezi că noi avem ceva mai bun de făcut ? adaugă plin de zîmbet.

— Îmi pare rău, Mihai ! își pleacă Liliana privirea în timp ce roșește. N-am nici un chef, saltă din umeri cu tristețe.

— Atunci, lovește Mihai cu dosul palmei în mapa de vinilin, o lași aici și citesc eu mîine ce-ai scris. Mă interesează !

Liliana se uită mirată spre el. Înțelege că Mihai s-a referit la paginile scrise de ea, sau numai a întors discuția. Cert e că a prins-o descoperită.

— No, fir-ai tu ! sare ea din pat. Mereu mă învîrți cum vrei ! se repede spre el și începe să-l lovească în piept cu pumnii. Știu bine că te-ai referit la dragoste, dar ai întors-o...

*

Ultima pagină a fost citită. Mapa rămîne deschisă încă două-trei clipe, după care genunchii Lilianei se întind iar palmele, tremurînd ușor, închid mapa cu zgomot și o aruncă pe patul vecin.

— Mihai, să lăsăm ce-am scris eu, te rog ! insistă Liliana. Am făcut-o pentru că-mi era un dor teribil de tine. Vorbește-mi de Mihai Vlădeanu ! Ba nu ! Vorbește-mi de felul cum e primită literatura ta de oamenii din jur, de cei din combinatul unde lucrezi, mai ales.

— Depinde, surîde Mihai. Partea frumoasă o știi și tu, sau ți-o poți închipui. Am să-ți povestesc însă o întîmplare mai... La o întîlnire cu cititorii, organizată în sala de festivități a combinatului, după apariția unui roman al meu, s-a ridicat o femeie și-a acuzat cartea de mai multe păcate, dintre care cel capital ar fi fost că nu-i reprezentativă pentru combinatul Valea Brîndușelor. Nu știu dacă femeia aceea a făcut-o cu bună intenție, sau atît înțelesese ea din menirea literaturii, că trebuie să fie ceva aducînd a reportaj despre locul unde trăiește autorul...

— Cum s-a terminat ? tresare Liliana.

— Un critic plastic, un tip de-o elocință rară, sprijinită pe o cultură solidă, prezent la masă chiar lîngă mine, m-a călcat pe picior, dîndu-mi de înțeles să tac. „Cine vrea să cunoască activitatea și realizările de prestigiu ale Combinatului Chimic Valea Brîndușelor, a început el, are la dispoziție monografia tehnico-economică apărută anul trecut.“ Apoi a urmat la cuvînt, din sală, psihologul combinatului, care a arătat, pe înțelesul tuturor, cam ce înseamnă literatura. Sînt sigur că ăsta a fost cîștigul incontestabil al acelei întîlniri : mica prelegere ținută de psiholog.

— Crezi că femeia aceea a fost montată ?

— Mulți au crezut asta. Eu nu. Deși...

Liliana se ridică în capul oaselor și-l privește cu luare aminte. Ar vrea să-l vadă întorcîndu-și privirea spre ea, dar cum asta nu se întîmplă, își plimbă palma cu degetele desfăcute peste pieptul lui.

— Mamă dragă, ai ochii tulburi, îi șoptește, cînd privirile lor se întîlnesc.

— Sînt amintiri și amintiri, încearcă Mihai un surîs. Uneori m-am gîndit să plec de-acolo, dar parcă-n altă parte...

Palma lui urcă de-a lungul brațului gol pînă pe gîtul femeii, apoi trece ușor peste buclele desfăcute. Atunci, la ședința aceea, ochii lui au descoperit-o pe Teona undeva în fundul sălii, la capătul unui rînd. Venise la urmă și s-a așezat alături de cei care stăteau în picioare în spate. Un maistru mecanic s-a ridicat și i-a oferit locul. Dacă ar fi continuat să stea în picioare, Mihai n-ar fi știut că e prezentă — o acoperea unul din stîlpii de rezistență ai clădirii. A doua zi dimineață, l-a oprit pe alee : „Așa-ți trebuie ! Ți-am spus să pleci de-aici !“ De fapt, în primele zile cît au stat împreună, ea propusese să plece amîndoi în alt oraș. Dacă ar fi ascultat-o...

— Prietena mea, Fana, începe Liliana, vrînd să-l smulgă din clipele de neliniște, m-a luat mai demult la o întîlnire cu un scriitor local. Tocmai îi apăruse ultima carte. Cineva a încercat „o strîmbă", cum se zice. Soțul prietenei mele, un bărbat de un calm și de o bunătate rar întîlnite, dar care, sinceră să fiu, e cam prost, adică limitat, a rîs încet. Fana însă a șoptit : „O, nu !..." Cînd am privit-o, era galbenă. Scriitorul însă a răspuns calm. Tonul lui ferm, asociat înaltei științe de-a purta o discuție, a condus înțelegerea auditoriului acolo unde a dorit el. Nu-l mai văzusem discutînd, dar știam cît de mult e iubit de toți. Muncitorii și-l simt alături, intelectualii îl știu de-al lor...

Liliana tace. Întoarce privirea, îl vede pe Mihai că și-a revenit și se preocupă de paharele cu vodcă, așa că prinde curaj :

— Într-una din seri, după ce mi-ai dat obișnuitul telefon, să schimbăm două-trei vorbe, am înțeles ce puțin ne trebuie să fim fericiți. În fond, de ce n-ai accepta propunerea celor de la combinatul de îngrășăminte, să te transferi aici, cu toată familia ? Măcar am discuta la telefon mai des.

Mihai ridică brusc ochii spre Liliana. Privirea lui nu exprimă decît calm, dar unul pe care el și-l știe parșiv, pentru că-l obligă pe interlocutor să-și ducă la capăt gîndul început.

— Nu, mamă dragă, nu vreau asta pentru ca să-mi fii aproape, să ne putem întîlni, ci să te știu aici. M-aș mulțumi să ne vedem în foaierul teatrului, la Operă, la vreun concert... Și, clatină ea din cap cînd primește răspunsul afirmativ al lui Mihai, poate că am ajunge să ne vorbim... În fond, cred că Ana e o femeie sociabilă.

— Înainte de-a fi sociabilă, nevastă-mea e foarte inteligentă, ceva nativ aș zice. Și-n plus, mai știe și ce fel de bărbat are ca soț...

— Și ce face ca să-l păstreze ? întreabă Liliana calm, cu o tentă de glumă.

Dar întrebarea ei a fost plasată cu precizie. Chiar și modul în care îl privește pe Mihai trădează asta.

— Să știi că nu-mi cer scuze pentru ce ți-am spus, clatină ea din cap. Dar cred c-am pus punct unor astfel de discuții. Spune-mi, se precipită în timp ce freacă nesul cu linguriță de la cuțitul de voiaj al lui Mihai, nu ți-ar surîde o detașare de vreo zece-douăzeci de zile la combinatul de-aici ? Ai aranja cu cei de la combinat să lipsești și te-aș închide măcar o săptămînă la mine în vilă, la etaj. „Écrire c'est un prison", spunea

Aragon. În această „închisoare a scrisului", ai avea o singură libertate : să cobori o dată pe zi și să dai un telefon acasă, la ai tăi.

— Ce mi-ai cere în schimb ? întreabă Mihai.

— Nimic. Ba... rîde Liliana, roșind.

— Nu la asta m-am referit, clatină Mihai din cap. Tu, fiindu-mi Mecena, ori șogun, cred c-ai avea niște pretenții.

— Evident ! M-aș uita zilnic prin ce scrii. Cînd a aflat că te-am invitat să vii încoace, în Ardeal, în timp ce beam o cafea, Fana m-a avertizat că prozatorii sînt cei mai periculoși prieteni : oricînd le poți servi de model.

— Abia aștept să te reîmpaci cu ea, să o pot întîlni la tine, la o cafea ! oftează Mihai.

— Și dacă n-o să se întîmple ?

— Ce profesie are ?

— Economistă.

— Atunci, dacă n-am s-o întîlnesc, te rog să-i spui următoarele : Mihai Vlădeanu, cel care este atît cît este, ca orice moldovean și se dovedește a fi mereu un prieten periculos, consideră că o economistă nu-i decît o biată contabilă cu diplomă de studii superioare. Așa că să-și vadă economiștii de economie ! Trei : pentru buna desfășurare a întîlnirilor dintre noi, propun să nu te mai aud vorbind-mi de prietena ta. Deja mă irită ! Bine ?

Tac mult timp amîndoi, fumînd în liniște. Doar cînd își întîlnesc pentru prima dată privirea, Liliana izbucnește într-un rîs scurt, spontan și se pleacă spre el, să-i șoptească de aproape :

— Ce fain știi să te înfurii !

Zdrobește filtrul țigării în scrumieră, face la fel și cu al lui Mihai, pe care i-l ia din mînă, apoi se întoarce, să-l privească în ochi, în timp ce-i spune :

— Știu pe cineva care zice că avem ceva mai bun de făcut acum.

— Acum, cel mai bun lucru e să dai un telefon acasă, Danielei, să nu fie îngrijorată.

— Nu este. Știe că-s plecată în delegație.

— A ! Cap de ingineră ! o atinge Mihai ușor cu palma pe frunte. Am înțeles că bătrînii care stau în gazdă la tine sînt plecați. Nu-i este frică Danielei ?

— Doarme la o prietenă.

— Care ? întreabă Mihai.

— Cea de vizavi, evident ! rîde Liliana.

*

Au ieșit din hotel dimineața, la ora șase și jumătate, mergînd alături, fără nici o reținere, ca doi soți porniți, din apartamentul lor, spre serviciu.

— Nu mi-aș fi închipuit niciodată ! se agață Liliana de brațul lui înainte de-a coborî treptele de la intrare.

Își încetinește pasul și se întoarce puțin spre el, să-i poată reține privirea.

— Dar ce nu face „iubirea ce rotește sori și stele" ?! No, rîde ea șăgalnic, ți-am declarat și dragoste. Cu vorbele lui Dante, e drept...

— Eu cred că ne-am făcut-o reciproc de mult, o conduce Mihai încet pe trepte în jos.

Dar numai după cîțiva pași, Liliana face un gest brusc, de femeie speriată și-l strînge cu putere de braț, oprindu-se :

— Asta-i culmea ! Cred că-n mașina aceea, care a încetinit în dreptul nostru, era Fana...

— Găsesc că-i normal, pare Mihai indiferent, deși vocea lui trădează o ușoară ironie. Ca bună prietenă, vrea să știe cu cine-ți pierzi vremea ; eventual, îți strici renumele, ieșind la ore matinale din hotel...

Liliana se lipește mai cu putere de brațul lui și oftează prelung :

— Așa-s de fericită, Mihai !...

— Să propun celor de la combinat să ceară detașarea mea ?

Liliana se oprește, lasă brațul și se întoarce spre el, privindu-l lung, cu surprindere.

— Te rog ! o ia Mihai de braț. Stăm chiar în mijlocul șoselei. În zece zile, spune el în timp ce coboară o stradă spre linia de tramvai, am putea să ne cunoaștem mai bine. Iar de-o fi să nu ne înțelegem, poate reușesc măcar să-mi încep romanul.

— Am încercat eu și am reușit să fiu alături de Andrei și crezi că n-o să pot cu tine ?!

— Cred, Liliana ! i-o retează Mihai. Andrei se menținea departe, iar tu încercai zadarnic să i te apropii, de-aceea credeai că-i ești alături, pentru că „fugeai" după el. Andrei era *domn*. Eu sînt, mai degrabă, *cîrpă*. De la înălțimea lui de domn, Andrei ți-a spus că are o legătură amoroasă chiar după a doua întîlnire. În situația mea de cîrpă, nu i-aș recunoaște așa ceva Anei nici dacă aș avea o mie. Și totuși cred că nu-i nimic mai

ușor pentru o femeie decît să domine, aparent, un bărbat ca mine. Iar tu ai face-o. Aparent, îmi place să mă las dominat.

— Ce brutal ești ! murmură Liliana, pășind încet alături de el.

Apoi, fără s-o intereseze cum a primit Mihai remarca sa, adaugă, însoțindu-și vorbele de o strîngere a brațului de care se sprijină :

— Ce fain mă simt ! Vorbele tale dure m-au usturat, iar acum, înțelesul lor mă amețește. Ca aseară, cînd am băut vodcă. Ce bine că nu locuim în același oraș, sau mai aproape ! Ai fi un chin pentru mine.

— Chin pentru tine sînt alții. Domnișoara Cucu, spre exemplu. Apropo : la prînz, ea e la serviciu. Tu poți fi acasă ? Vreau să trec pe la tine, te rog ! Pentru o oră.

Liliana se uită cu interes la el :

— Cred că ești ciudat. Dar expresia asta de duritate, imprimată pe față, în contrast cu privirea-ți senină, îmi place. De-acord ! La prînz voi fi acasă.

Flutură mîna ușor și se grăbește spre tramvaiul oprit în stație. După ce urcă, face un nou semn de prietenie. Mihai răspunde cu drag, dar și cu o imensă părere de rău pentru întîlnirea propusă. Ce speră în fond ? Ar fi el în stare s-o lase pe Ana și să vină la Liliana ? Da ! Dar pe Cristina, pe Adrian ? La pubertate, poate mai mult ca oricînd, băieții simt nevoia unui tată. Iar fetița... Da !... Fetița e marea problemă a lui. Deja își simte inima frîntă...

Traversează liniile de tramvai spre stația cealaltă. Pînă la combinatul de îngrășăminte, stă cu fruntea îndesată în fereastră, atît cît îi permite borul pălăriei. În fond, Liliana ar vrea să se căsătorească acum cu el ?! Că vrea un soț — e sigur ! Are chiar obsesia singurătății. Faptul că nu și-a găsit un soț să fie numai din cauza unor motive intime ?! Sau e ceva mai mult ? Dacă el, azi, vizitînd-o la prînz, dovedește că are dreptate, ar putea spune Liliana un *da* hotărît cererii lui în căsătorie ?

„Și dacă zice da ?!“ tresare, oprindu-se chiar în poarta combinatului de îngrășăminte.

Femeia de la intrare îi controlează bonul și-l poftește. Imediat ce pășește dincolo de poartă, Mihai are senzația de eliberare, pe care i-o procură de fiecare dată contactul cu viața de uzină. Acolo, în febra muncii, uită nemulțumirile și-și decantează neplăcerile.

Inginerul Tibor e bolnav și lipsește. Adjunctul lui se oferă cu plăcere să testeze benzile aduse de Mihai. Directorul combinatului îl primește cu mîna întinsă, iradiind. Se întristează însă cînd află că nu s-a hotărît să se transfere la ei.

— Am putea copia instalația de la Valea Brîndușelor și-am executa aici filtrele necesare întregii țări.

E totuși foarte mulțumit de progresul făcut în numai două săptămîni. La despărțire, după ce dă un telefon la cantina-restaurant, să comande o porție de protocol, strînge mîna lui Mihai, îi dorește poftă bună scuzîndu-se că nu-l poate însoți la cantină și-i urează succes pe mai departe.

— Cînd mai aveți vreun rezultat, nu-i neapărat nevoie să pierdeți dumneavoastră atîtea zile pe drum. Ne dați un telefon și trimitem pe cineva acolo, adaugă directorul combinatului de îngrășăminte.

„E singurul sfat de care n-am să țin seama deloc!" se gîndește Mihai surîzînd, în timp ce, urcat în tramvai, se așază lîngă ușa din față, să coboare la stația din apropierea magazinului „Muzica". Vînzătoarea îl recunoaște și-l întreabă dacă vioara a fost bună. El spune că da, mințind, evident, pentru că nici nu a avut timp să caute profesor de muzică. Acum o roagă pe vînzătoare să-i facă rost de sonata nr. 14, „a lunii", de Beethoven.

Cu discul într-o sacoșă și cu un buchet de ghiocei în mînă, Mihai pătrunde în curtea vilei de pe strada Goga nr. 5. Abia cînd să apese pe sonerie, face un gest cu capul, să-și aranjeze fularul la gît, dar de fapt își aruncă privirea spre vila de vizavi — o construcție de-a dreptul impunătoare, în care stau, desigur, mai multe familii.

— Servus! Bine-ai venit! îl întîmpină Liliana.

Trece buzele peste albul florilor primite, apoi brațele i se întind în lături și, apropiindu-se, îl înlănțuie lung, cu o imensă bucurie.

— Mamă dragă, mă aștepți doar cîteva minute, pînă încălzesc mîncarea, îl conduce ea de mînă în salon. O clipă! hotărăște și iese, întorcîndu-se imediat cu o vază mică, în care stau ghioceii.

— Liliana! o reține Mihai la întoarcerea ei dinspre pian, unde a pus vaza. Am mîncat la cantina-restaurant a combinatului.

— Atunci, o cafea!

„Doamne, ce fac ?!“ gîndește Mihai, cînd scoate placa din ambalaj. Ar vrea să aibă putere să o rupă, sau măcar să-i zgîrie o față.

— Ce ai acolo ? întreabă Liliana curioasă.

Mihai tresare. Hîrtia de ambalaj, ruptă, cade. În mîinile lui se vede coperta discului.

Liliana dă o clipă impresia că nu înțelege, dar imediat privirea îi tremură scurt, iar buzele i se dezlipesc, pregătite parcă să lase țipătul slobod. Un fir subțire de cafea curge pe covor de pe tava cu care a intrat în încăpere.

— Te rog ! face Mihai un gest și ia tava cu o singură mînă să o pună pe măsuță.

Rămîn în picioare amîndoi, privindu-se lung.

— Știu ! clatină Liliana afirmativ din cap. Vrei să-ți completezi brutalitatea de dimineață.

— Iartă-mă ! întinde Mihai mîna spre placa lăsată pe fotoliu.

— Nu ! se repede Liliana și-l reține. Să n-o rupi... adaugă, depărtîndu-l. Umple, te rog, din nou cești le cu cafea !

Mihai șterge cu un șervețel de hîrtie tava, apoi toarnă cafea în cești, umplîndu-le.

Liliana pune placa pe pick-up și se așază în fotoliu, în fața lui Mihai. Stau din nou față în față, ca la prima lor întîlnire. Se privesc lung, fix. El — cu un aer calm, de observator inflexibil, aproape dur. Ea — într-o expresie de teamă, cu palmele încleștate în brațele fotoliului, așteptînd cu înfrigurare.

Melodia s-a terminat și dispozitivul de oprire al pick-upului a pocnit cu zgomot.

Liliana continuă să stea cu ochii închiși.

— Ce-ai vrut să demonstrezi cu asta ? întreabă ea într-un tîrziu. Că mă poți face *și tu* să plîng ?

— Nu. Eu, doar, am vrut să-mi duc *brutalitatea* pînă la capăt. Să plîngi te faci singură. Nici măcar alții, răspunde Mihai.

— Nu înțeleg ! clatină Liliana din cap contrariată.

— Cum a fost audiția ?

— Îngrozitoare. Îmi venea să sar din fotoliu și să mă arunc pe fereastră. Ori, poate, numai mă temeam că aș putea-o face. Cînd s-a terminat, am avut un sentiment de ușurare — primejdia trecuse.

Mihai se lasă încet pe vîrfuri lîngă fotoliul ei. Îi cuprinde în palme amîndoi genunchii și-i strînge.

— Dacă aș insista să ne căsătorim, una din condițiile puse de tine ar fi să-l primim uneori pe Andrei, nu ?

— Așa-i civilizat ! E tatăl Danielei.

— Ai spus că nu-ți dă nici un ban pentru întreținerea fetiței.

— Nu cred să fi fost atît de meschină.

— Dar ai afirmat, în vîltoarea unei discuții, că faci față cheltuielilor numai cu salariul tău de trei mii de lei.

Liliana roșește :

— Așa am convenit la împărțirea bunurilor. De altfel, fetița nu-l prea interesează.

— Atunci, de ce să vină pe la... pe aici ? Nu spun *pe la noi,* pentru că nu ne-am căsătorit.

— Așa, să... S-o vadă pe Daniela !

— Ai zis că nu-l interesează !

— Doamne, lasă-mă-n pace, șchiop afurisit ce ești !! țipă Liliana isteric și-și scutură capul cu îndîrjire.

Ridică imediat palmele, cuprinde între ele obrajii, apoi le lunecă, împinge ochelarii pe creștet și-și acoperă ochii strîns. Mai clatină un timp trupul într-o parte și-n alta, sfîrșind prin a se îndoi mult, pînă ce fruntea i se îngroapă între genunchi.

Mihai se retrage încet, dar nu se mai așază în fotoliu, ci în balansoarul din colțul camerei, în unghiul format de corpurile bibliotecii. Se leagănă ușor, fără să facă vreun zgomot. Privirea lui stă ațintită tot timpul pe Liliana. O vede îndoită de spate, ca un om frînt. Doar răsuflarea ei spune că e vie. O aude cum suspină rar, ca un oftat înăbușit. Într-un tîrziu, femeia saltă puțin obrazul dintre genunchi, trece vîrful degetelor în lateral peste ochi și lasă ochelarii să-i revină la loc. Privește spre fotoliu și-l vede gol. Obrazul ei îmbujorat se crispează, privirea rătăcită se aruncă spre ușă, iar buzele, cu conturul frînt de durerea adunată pe ele, se deschid să rostească o chemare.

În colțul său, Mihai mișcă balansoarul mai tare și atinge biblioteca. Speriată de zgomot, Liliana întoarce capul. Se uită lung, răsuflînd apăsat, ca după o fugă. Abia prinzînd curaj, îngînă :

— Credeam c-ai plecat...

Își aprind amîndoi cîte o țigară și fumează tăcuți, roși de gînduri.

— Spune-mi... începe Mihai, în seara cînd ai întîrziat la concert, s-a cîntat și *Sonata lunii ?*

— De două ori.

— Îți mai amintești ce s-a întîmplat după aceea, cînd ai plecat cu Andrei ?

Liliana se uită speriată spre el. Obrajii ei devin roșii. Înăuntrul ochilor, luminile se sting, lăsînd două orbite goale, întunecate, cu cearcăne de durere.

— Mi-ai spus c-ai devenit femeie mult mai tîrziu...

Liliana își ia ceașca și soarbe cafeaua ca pe apă. Privind-o cu același interes, Mihai continuă să se miște cu fotoliul.

— Niciodată n-am jignit pe cineva, oftează Liliana. De ce tocmai pe tine ? De ce ?! Mă ierți ?

— Pentru că mi-ai zis afurisit, da. Pentru șchiop, nu, că nu m-am supărat. E ca și cum ți-aș striga eu că ești brunetă. Și afurisită, bineînțeles, rîde Mihai. Îmi spui ? o roagă pe un ton calm, apropiat.

— Pînă acasă la el, începe Liliana cu vocea tremurată, Andrei mi-a vorbit mult, să-mi abată tristețea. Am intrat într-un bar și-am băut cîte un coniac. Am stabilit că a doua zi vom începe demersurile pentru căsătorie. Ajunși la el, mi-a pregătit îndelung camera în care urma să dorm. Eram doar noi doi. Ca să-mi împrăștie neliniștea, m-a întrebat ce vreau să ascult. Avea un disc EMI cu *Sonata lunii*. L-am ascultat de multe ori. Apoi am adormit.

— Așteptîndu-l ! precizează Mihai.

Ochii femeii se tulbură din nou. Dar buzele ei devin ferme și rostesc apăsat :

— Are vreo importanță ?

Mihai se ridică din balansoar și pune discul de la început. Apoi merge la fotoliu, se așază și, lăsat mult pe spate, o ține mereu pe Liliana în centrul privirii. Femeia se crispează o clipă și închide ochii strîns, așteptînd durerea. Dar în locul durerii, pe obrazul ei răzbește o plăcere abia percepută, apoi tot mai evidentă, mai puternică, sfîrșind prin a-i acapara întreaga ființă.

— Doamne ! șoptește cu ochii încă închiși cînd sonata se termină. Cum am putut s-o urăsc ?!

Mihai tace, așteptînd-o să-l privească.

— Pariez că, plecînd de la tine, Andrei se duce mai întîi la un restaurant și bea ! Apoi ajunge la miniona lui, cu care se simte împăcat, răzbunat chiar, murmură, parcă ar vorbi de unul singur.

Liliana se uită în ochii lui cu groază, ca un animal hăituit de vînător, ajuns în fața puștii.

— Îți dai seama ce-ai făcut ? Din clipa asta, începe să-mi fie teamă de tine, Mihai Vlădeanu !

— Dar nu-ți va mai fi de tine, Liliana Silveanu !

Femeia tace și frămîntă îndelung capătul țigării deasupra scrumierii.

— Odată, în contextul unei discuții, începe ea timid, prietena mea spunea că există oameni pe care îi iubești tocmai pentru că felul lor de-a fi îți inspiră teamă.

— Poate...

O tăcere grea, încărcată parcă de durere, se instalează între ei.

— Cam asta-i ! rupe Mihai liniștea ce pare să acopere totul. Nu de alta, adaugă pe un ton ce trădează surîsul, dar n-aș vrea ca peste alți doisprezece ani să mi se strige din nou : „ține minte, n-am să ți-o iert niciodată..."

Liliana izbucnește în rîs. Cînd însă ridică privirea și-l vede pe Mihai în picioare, gata de plecare, se oprește subit. Îl urmează pînă la cuierul de pe hol și-i ajută să-și îmbrace paltonul. Cu gesturi mecanice, de somnambulă, răsucește zăvorul yalei și deschide ușa. Merge cu jumătate de pas înaintea lui pînă la portița din fier forjat, unde face o întoarcere promptă, parcă ar vrea să-l rețină cu forța.

— Pot spera să mă ierți ? întreabă aranjîndu-i fularul la gît.

— Pot spera să te revăd deseară ? surîde Mihai.

Liliana își lunecă palmele în sus, pînă după gît și-l apropie, lipindu-și gura de-a lui, într-un sărut scurt.

— Liliana Silveanu !... rîde Mihai încet, aruncînd priviri în jur, parcă s-o certe.

— E sîmbătă azi. Chiar și prietenii mei de vizavi au avut zi scurtă și-s acasă.

A spus totul pe un ton calm. Doar ochii ei vii, par aprinși, acum, cînd ea îi mai ține gîtul între palme.

— Ce bine că ți-ai pus mîinile pe mijlocul meu ! rîde, continuînd să stea cu ochii ficși în ai lui. Păcat că n-am luat o haină pe umeri, te-aș fi condus o bucată de drum... Îți mulțumesc pentru ghiocei ! Deși personajele tale preferă brînduțele...

— Nu erau, îmi pare rău !

— Trebuia să furi. Prietena mea are cîteva rînduri cu brînduțe în fața vilei : mov și galbene. Mi-a dat și mie niște rădăcini, arată Liliana cîteva brînduțe între doi brazi argintii, micuți.

Mihai stă cu privirea ațintită îndelung pe cupele mov, ce tremură în adierea unui fir de vînt. Chiar de-ar fi văzut în oraș, nu i-ar fi cumpărat Lilianei brînduşe. Florile astea rămîn ale unei singure vîrste, aceea de demult, şi-ale unei singure femei : Teona.

— Pînă acum nu mi-au plăcut, spune Liliana. Dovadă că nici nu m-am îngrijit de rădăcinile sădite. Dar dacă rămîn, voi sădi şi eu două rînduri.

— Unde să rămîi ?! întoarce Mihai privirea spre ea.

— Mamă dragă, mă ţii în frig. Măcar mai ia-mă o dată în braţe, rîde Liliana şi-l sărută de despărţire.

După cîteva clipe, cînd s-a depărtat, Mihai aude în urma sa paşi, apoi vocea Lilianei :

— O clipă, te rog ! Mi s-a părut, sau e adevărat ? întreabă ea cînd îl ajunge. Da, ai ochii umezi...

— Vîntul.

— Depinde ce amintiri o fi purtat pe aripi, surîde trist Liliana şi se întoarce.

Mihai îşi continuă drumul. Din mers, privirea lui reţine culori mov sau galbene în multe alte curţi. La vila admirată data trecută, geamurile de la parter sînt deschise larg. Oglinzi mari, cu margini late, tot de oglindă, şlefuite după modele anume. În majoritatea curţilor alăturate, maşini mari, frumoase. Chiar şi un *Mercedes*. Negru. Culoarea nu-i place lui Mihai. Are ceva de doliu şi-l cutremură. În centrul oraşului, întîrzie prin magazine şi umple o sacoşă cu mici atenţii pentru copii şi pentru Ana. Telefonează acasă, află că totul e bine şi pleacă spre hotel. Primul lucru pe care pune mîna cînd deschide geanta sînt diagramele de la institut. Le aruncă pe patul vecin. Răscoleşte hîrtiile din despărţitura capacului şi găseşte însemnările făcute la discuţia cu regizorul. Lasă apoi sacoul pe spătarul fotoliului şi se întinde pe pat. Ce păcat că nu-i acasă acum ! O poartă în suflet pe femeia aceea, care va fi toată frumuseţea filmului ; mîna lui aşteaptă doar s-o aştearnă pe hîrtie. Parcă şi vede scena cînd eroul, înfuriat de cei din uzină, stă singur acasă şi se gîndeşte să plece în căutarea altui loc de muncă. Va primi doar un singur telefon. Aşa cum, pe vremea cînd locuiau împreună, în garsoniera lui de confort cinci, în unele zile, la serviciu, Teona forma numărul lui din birou, îl auzea spunînd „da, vă rog !“ şi închidea. Mihai ştia că biroul ei e plin şi se poartă vreo discuţie aprinsă şi inutilă la urma urmei, ca multe alte discuţii... Atunci, Mihai a scris pe două fîşii de hîrtie : „A învinge tîmpiţi e lucru

mare dar nu înseamnă practic nimic. A.B.“ și i-a dat una Teonei. Amîndoi au pus hîrtiile sub sticla de pe birou. După un timp, Teona a scos-o. El — a lipit-o pe perete, astfel încît, ori de cîte ori se lasă cu scaunul pe spate, dă cu capul în ea.

Telefonul începe să sune. Mihai are impresia că întreaga încăpere tremură. Ia receptorul și spune cu o voce domoală :

— Da, vă rog !

În telefon nu se aude nimic. Doar, foarte vag, un zgomot, care pare a fi de la un meci de fotbal.

— Alo ! strigă Mihai.

Nu se mai aude nici meciul. Înfuriat, Mihai trîntește receptorul și merge să deschidă televizorul. Un meci de fotbal. Apasă butonul de stingere și se întoarce la telefon.

— Un fir cu orașul, vă rog !

Centralista spune că nu are nici unul, dar îl va suna imediat ce se termină vreo convorbire. Asta se întîmplă peste cîteva minute. Mihai formează numărul Lilianei. Îi răspunde o voce de bărbat.

— Cu domnul doctor Iancu, vă rog ! Sînt un pacient, minte Mihai pe un ton simplu, să nu trezească vreo bănuială.

— Greșeală ! i se răspunde.

— Scuzați, vă rog ! șoptește cu respect și închide telefonul înainte de-a fi fost întrebat ce număr caută.

Așadar, Liliana o fi vrut să-l anunțe că nu mai poate veni. Dar de ce n-a spus măcar un alo ? I-o fi fost teamă să nu fie auzită ; cel venit în vizită era probabil pe hol. „Și totuși a vorbit, cînd i-a cerut centralistei camera !“ gîndește Mihai. Apasă butonul de deschidere a televizorului. O balerină adresează cîteva cuvinte reporterei — niște platitudini, puteau să lipsească ! —, apoi execută un fragment din Saint-Saëns. De-ar vorbi mulți oratori de profesie cum știu picioarele ei, îndeosebi, să transpună muzica ! Urmează alte emisiuni, care nu-l mai interesează. Dar continuă să privească micul ecran. Dacă ar fi în București, ar telefona colegilor. Aici însă nu cunoaște decît pe Liliana. Dar, într-adevăr, o cunoaște ?

Telefonul a început să sune.

— Da, vă rog !

– Servus ! Sînt în hol. Pot urca ?

– Bineînțeles. Te rog !

O așteaptă la lift. Liliana se bucură. Altfel, ar fi trebuit să caute numărul camerei prin semiîntunericul de pe hol. În

loc de bun găsit, intră în baie și se întoarce cu un pahar, în care stau cîteva brînduțe mov.

— Pentru tine !

— Mulțumesc ! șoptește Mihai cu voce sugrumată.

Liliana își pune singură pardesiul pe umeraș, apoi aprinde luminile din cameră și stinge televizorul.

— Suporți o cafea bună și fierbinte ? întreabă rîzînd.

Scoate imediat din poșetă un fierbător electric și o pungă cu cafea măcinată, amestecată cu zahăr.

— Nu știu ce-i cu mine astăzi ! rîde ea, stînd plecată spre paharul în care prepară cafeaua. Realmente, mă simt alt om !

Termină de fiert amîndouă paharele cu cafea și le pune pe masă. Deschide poșeta și scoate un pumn de țigări *Kent*.

— Ultimele ! Ce mă privești așa ?

— Ai venit în rochia pe care ai purtat-o cînd am fost prima oară la tine... Parc-ai știut că-mi place foarte mult.

— E rochia mea de interior. N-am mai vrut să mă schimb. Pur și simplu mi-am luat geanta în care pusesem deja fierbătorul și punga cu cafea și am plecat. Dacă-ți spun ce-am fost în stare să fac !...

Mihai se uită întrebător spre ea. Ca să nu-i tulbure vorbele, ba chiar să-i întărească senzația de atmosferă calmă, aprinde el, într-un mod cît se poate de firesc, două țigări și-i oferă una. Liliana continuă :

— M-am dus direct la Fana. Puștiul era la plimbare cu menajera. Doru, soțul ei, își luase cîteva hîrtii de rezolvat acasă, și lucra sus, la etaj. Ea stătea singură la televizor. Se transmitea un balet de Saint-Saëns. Deși m-a observat cînd am intrat, s-a întors spre mine abia după ce s-a terminat. „Cîndva, m-am visat balerină", mi-a surîs. Eu am înțeles c-a făcut-o să-și mascheze ochii umezi. I-am spus c-ai venit. Mă privea calmă. I-am spus c-am dormit aici. A murmurat : „Sper că n-ai de gînd să-i spui și Danielei ?" Apoi iar m-a privit calm. N-am mai răbdat și-am întrebat-o : „Ce-a fost cu sărutul acela ?" Plecasem de-acasă pusă pe fapte mari !

„Dar pe cine-ai lăsat acasă, ce bărbat ?" ar vrea Mihai să întrebe, însă nu poate.

Liliana continuă :

— Fana m-a privit întîi surprinsă, apoi a roșit toată, știi cum, ca o adolescentă !, și-n final a strîns din umeri, începînd să se plimbe prin cameră. Atunci i-am spus ce bănui.

S-a luminat dintr-o dată și a izbucnit într-un așa rîs, că mi-era teamă să nu facă un atac de cord. „Sper că nu i-ai povestit și lui Mihai ? m-a întrebat cînd s-a mai potolit. Nu de alta, dar o să creadă că ai în jurul tău doar exemplare declasate și-o să fugă înapoi spre Moldova cu primul tren. Ăsta-i din categoria celor care, întrebați de ce nu scriu mai mult despre dragoste, ar răspunde că eroii lor preferă s-o facă."

Liliana rîde. Cînd observă că Mihai nu i-a gustat gluma, îl asigură :

— Nu i-am spus că știi, mi-era rușine. La plecare, m-a luat de brat și m-a condus. În curte, s-a oprit și a rupt cîteva brînduțe. „S-ar putea să-i facă plăcere." Apoi i-a venit o idee. A alergat în vilă și, peste un timp, o văd ieșind din garaj la volanul mașinii. M-a adus pînă la hotel. M-a rugat să nu-ți spun nimic, mai ales de brînduțe. Dar n-am putut. Vreau să mă cunoști bine...

O dată cu ultimele vorbe, peste încăpere se instalează liniștea. O liniște de reculegere. Liliana și-a ridicat piciorul drept peste stîngul și descrie cu vîrful pantofului legănat ușor oscilații imaginare.

— Aș vrea să fiu pictor în clipa asta ! se umple de zîmbet Mihai, privind-o lung, cu aviditate.

— Aș vrea să fiu cu tine în clipa asta ! răspunde Liliana. Să-ți spun că, deși am rănit pe trei din cei mai apropiați oameni, mă simt fericită. Foarte fericită ! N-am mai fost așa decît atunci cînd mi-ai spus că-s frumoasă. Știi, face ea un semn, surîzînd totodată, Fana mi-a mărturisit singură că ne-a văzut dimineață. Își dusese soțul pînă pe-aici, pe-aproape, acasă la un coleg, cu care trebuia să plece pe teren. La întoarcere ne-a văzut. Cred că i-ai lăsat o impresie plăcută.

— Ai apucat să-i spui părerea mea despre economiști ? întreabă Mihai.

Liliana rîde mult, înveselită de-a binelea. Îl amenință cu palma și clatină din cap mustrător :

— Ar trebui să i-o spun ! Și știi de ce ? Pentru că este foarte deșteaptă și-o să guste gluma. Apropo ! Să vezi ce-mi trece prin cap ! Și doar n-am băut un strop de alcool azi...

Se ridică și-și ia paharul cu cafea :

— Te superi dacă-mi reiau locul ? arată spre capătul patului, unde se așază, înfășurîndu-și picioarele în pătură. Dacă am ajunge să ne căsătorim — spun ca ipoteză —, i-aș propune să ne fie naș, ce zici ?

— Ca să ne căsătorim, trebuie să spui tu *da*.

Liliana tresare. Lasă paharul cu cafea pe noptieră și-l privește pe Mihai lung, dar nu surprinsă. Mai degrabă scrutător :

— Vrei să spui că tu ai face-o ?!

— Pentru o simplă aventură, nu străbate nimeni, mereu, sute de kilometri.

— Și dacă nu ne-am căsători, ai considera toate astea simplă aventură ?

Drept răspuns, Mihai îi surîde :

— Dragostea, spunea Remarque, e o chestiune care ține de sentimente și nu de morală. Între noi sînt sigur că-i vorba de sentimente. Dar nu sînt eu cel care ocolește răspunsul la o întrebare ! o amenință cu degetul.

Liliana aruncă pătura de pe picioare și coboară la marginea patului :

— Mamă dragă, dacă mai vii o dată încoace cu gînduri din astea, „serioase", pleci înapoi cum ai venit !

— Și tu te-ai despărțit de Andrei.

— Da, dar nu-i același lucru ! Daniela nu-i copilul lui Andrei. Aa ! rîde Liliana. E fata lui, fii sigur ! Dar la cîteva luni după ce-am născut-o, ca să ne tihnească „viața", deși n-am fost deloc niște petrecăreți, am dat-o unor rude. Pînă la zece ani, cînd am luat-o s-o dau la școală aici, în clasa a cincea, eu n-am știut ce-nseamnă să ai copil, decît așa, cînd mergeam s-o vedem duminica. Închipuie-ți cum m-am simțit atunci, în tren, cînd m-ai întrebat dacă nu mi-i dor de unul mic !... Sigur că da ! Nici măcar plăcerea asta n-am avut-o în viață... Dar eu am o datorie mai mare de îndeplinit acum : nu un copil pentru mine, ci un tată pentru Daniela ! Acolo, în casa în care ea a crescut, era un bărbat, Teodor. Pe el și-l consideră tată. Iar Teo vede în ea fetița lui, deși are nepoți aproape de-aceeași vîrstă. Numai că el, acum, e departe. Ne umple periodic de daruri și-mi cere același lucru : să spun da, să putem pleca la el.

Plină de interes, Liliana se apropie și-l privește pe Mihai, studiindu-i reacția. Dar el stă calm. Sau vrea să pară. La lumina tuturor becurilor aprinse, femeia îl observă că-și mușcă puternic buza de jos.

— Vezi să nu-ți dea sîngele, rîde ea.

— Și ? întreabă Mihai încet.

— De dragul lui Teo, Daniela îmi cenzurează toate prieteniile. Nu-mi spune ; o simt ! Cînd era copil, Teo o răsfăța ; ea

i se urca în spate, la culcare nu se lăsa pînă nu-l călărea un pic, uneori îl enerva... Teo îi dădea vreo două, ea făcea pe supărata, apoi se împăcau și adormeau. Alături, evident. Soția lui Teo era... mă rog... prefera să doarmă singură. Nu, nu era infirmă, ci... Poate sufletește. Odată, chiar s-a exprimat : „Dac-ar fi după mine, i-aș castra pe bărbați imediat ce concep unul sau doi copii.“ Nici Teo nu-i, cred, un temperament aprins...

— Ce-nseamnă *cred ?* întreabă Mihai pe un ton sec.

Liliana se întoarce spre el de parcă ar fi fost lovită. Îl privește cîteva clipe, apoi întinde mîna și-i șoptește :

— Dă-mi, te rog, o țigară !

— Ultimele două, le arată Mihai înainte de-a le aprinde. Vrei o portocală ?

— Zău ?! Ai ? A, nu... refuză Liliana imediat. Le-ai luat pentru fetiță...

— Dar ce, crezi că am un regiment de copii acasă ? arată Mihai sacoșele cu portocale, puse lîngă fereastră, pe pervaz. Am și-o conservă, ca orice drumeț chibzuit, că nu poți ști ce-i la destinație ! rîde el în timp ce decojește portocala.

— Da ?! Lăsăm portocala ca desert, se bucură Liliana.

Mihai deschide conserva, apoi face un gest categoric :

— Dar mai întîi, o vodcă !

— Nu, Mihai ! Jos e o petrecere, un fel de carnaval. Nu te servește nimeni.

— Crezi ? Cei din comerț au și ei plan, rîde Mihai, îmbrăcîndu-și sacoul.

În hol, în braserie și în restaurant, carnavalul e în toi. De altfel, după-amiază, Mihai a văzut ceva pregătire, dar credea că-i vreo nuntă. Acum însă, în sacou, cămașă bleu și cravată, are impresia că-i un personaj pozitiv, dintr-un film de uzină, rătăcit în vreo *La dolce vita*. Răzbate cu greu pînă la bucătărie, unde este luat în primire de un chelner, care îl duce la un ghișeu. Cu paharul plin cu vodcă într-o mînă, făcîndu-și loc cu cealaltă, se strecoară anevoie înapoi prin sarabanda furibundă. În două-trei rînduri este luat de braț de cîte o fată bizar îmbrăcată, cu mască de hîrtie, care-și ciocnește paharul de-al său și-i spune cîte ceva. Sus în cameră, Liliana a mîncat deja din conservă și clatină din cap în semn că-i place. Pe Mihai îl pufnește rîsul :

— Icre negre ?

— Am mîncat, dar nu mi s-au părut așa bune ! Pe cuvînt !

Mihai înțelege că în orice femeie sălășluiește o fetiță ! Așa fericită cum e acum, Liliana are ceva din comportarea

Cristinei. Chiar și gestul prin care refuză paharul cu vodcă e același cu care Cristina împinge uneori cana cu lapte într-o parte.

— Zău că-mi pare rău ! se uită Liliana la portocala din mîna ei. Măcar nu mai desface alta, te rog !

Mănîncă împreună o singură portocală. Apoi fumează cele două țigări cu o plăcere, dar și cu o încetineală atît de evidente, parcă ar fi ultimul tutun din lume. Liliana stă din nou cu genunchii la gură și privește în gol, dincolo de capătul patului. Lungit pe patul vecin, cu tîmpla sprijinită de podul palmei, Mihai așteaptă să întoarcă ochii spre el.

— Știi, Mihai, spune femeia într-un tîrziu, fără să-l privească, am putea merge la Filarmonică. E un concert Brahms. Prindem partea a doua.

— Poate Bach, la catedrală. Îl putem prinde în întregime.

Nedumerită, Liliana mișcă puțin bărbia, care stă sprijinită pe genunchi, să-l poată privi.

— E-aproape trei, arată Mihai ceasul de la mîna sa.

Liliana continuă să stea cu genunchii la gură și cu brațele strînse în jurul picioarelor. Mihai vine lîngă ea, pe marginea patului, îi ia filtrul țigării, rămas între degete, îl pune în scrumieră, apoi cuprinde obrazul ei în palmă, încercînd s-o scoată din starea de apatie.

— Mihai, șoptește Liliana, fără să se miște, aș vrea să-mi promiți că nu te superi dacă-ți spun ceva...

— Ție îți promit orice !

— Chiar dacă nu știi ce-ți spun ?

— Chiar !

— Aș vrea să am putere să beau jumătate din paharul cu vodcă și-apoi să stau aici pînă la ziuă. Dar nu pot. Vreau să plec acasă.

— De ce ?

— De ce, de ce ! exclamă Liliana, continuînd să stea cu bărbia pe genunchi. Avea dreptate prietenul tău : părăsește naibii acțiunile ce răspund clar întrebării *de ce !* Uite-așa... strînge ea din umeri după ce se ridică în capul oaselor și întoarce privirea spre el. Simt că vreau să plec acum acasă !

— Bine. Totuși, în capul tău, trebuie să existe o explicație, insistă Mihai, plin de zîmbet.

— Nu. Pur și simplu vreau să plec.

— Ei, hai ! Ce, sîntem copii ?! rîde Mihai.

Dar cînd o vede cît e de gravă, se oprește.

— Poți să mă reții, face ea un gest spre jumătatea goală a patului, parcă l-ar invita. Dar eu nu vreau ! adaugă cu convingere.

— Hm ! Bine... aprobă Mihai.

Cînd sînt gata pregătiți de plecare, ia una din sacoșele de pe pervazul ferestrei :

— Te rog ! Portocalele astea le-am luat pentru Daniela. Ne-am bucurat noi de una singură, dar ea, care-i copil !...

Liliana vine în fața lui, mulțumește cu un zîmbet larg, ce-i umple fața, ia sacoșa, apoi o pune la loc :

— Nu, sub nici o formă ! Te rog, nu insista ! De altfel, Daniela nici nu știe c-ai venit.

Coboară împreună pe trepte. Liftul e blocat undeva, la un etaj superior. În hol, încă se mai petrece. Un capăt de dans, bezmetic printre mese, face, pentru un timp, arc în jurul lor, însoțindu-i pînă la ușă. Afară, e frig. Un frig umed, de primăvară.

— Poți să te întorci, Mihai. Găsesc un taxi.

— Nici chiar așa ! Parcă ne-am fi certat.

Pînă în centru, un singur taxi, și-acela ocupat. În piața mare, în care se adună capetele mai multor străzi, doar ei doi stau și se uită roată. Răceala se simte tot mai puternic. Liliana se plînge întîi de genunchi, apoi de picioare, iar după un timp, de spate. Mihai dezbracă paltonul și i-l pune pe umeri, fără să-i pese de refuzul ei.

— Zău ! Ți-ai făcut moftul. Hai înapoi ! o roagă.

— Uite-l ! spune Liliana și-i înapoiază paltonul.

O *Dacie* a oprit lîngă ei. Mihai înțelege că-i un șofer particular, care face curse noaptea. După ce Liliana a urcat pe bancheta din spate, înainte ca ea să-i facă un semn de rămas bun, urcă și el alături. Lui Mihai, cel de la volan i se pare un tip dubios. Și, oricum, ar fi mers cu ea pînă acasă. Liliana a spus unde vrea, iar acum s-a întors către el, să-l poată privi. Doi ochi migdalați de plăcere, cu sclipiri de dragoste în adîncuri. Se lipește strîns de brațul lui și, încet-încet, își face loc cu obrazul pe lîngă gulerul paltonului, pînă ce buzele ei ating pielea sub ureche, sărutîndu-l cu o plăcere diabolică, trădată și prin felul în care își înfige degetele în brațul lui.

— Cobori și tu, mergem la mine și bem o cafea fierbinte, și...

Buzele ei au atins apoi urechea bărbatului, strecurîndu-i un fior în tot corpul. Dar cînd mașina oprește și Liliana coboară, așteptînd lîngă portiera deschisă, Mihai face semn că nu.

— De ce ?! tremură privirea Lilianei.

— Tu ai răspuns la întrebarea mea ? Cred că și eu simt că nu vreau să cobor.

Luminițele se sting în ochii femeii, lăsîndu-i goi, încercuiți de durere.

— Mersi că m-ai condus ! șoptește.

— Sărut mîinile ! face Mihai un gest prietenesc.

Liliana se întoarce și intră în curte.

— Hotel „Carpați" ! murmură Mihai.

De-a lungul drumului, șoferul spune ceva, cît e de greu cu benzina, pregătind desigur terenul pentru cît va cere. Mihai nu are chef de vorbă. În hol, cîțiva dansatori creează impresia unei ultime zvîrcoliri înainte de tăcere. În auzul lui Mihai, muzica ajunge deformată. Pentru o clipă, are impresia că aude o frîntură din *Serbările romane*. Urcă în lift împreună cu două perechi, care se țin de după mijloc, dar nu mai are ochi să vadă ceva. Face într-un minut bagajul, roagă centralista să-l sune la opt și, înainte de-a se întinde îmbrăcat pe pat, să-i fie mai ușor la plecare, vrea să bea din paharul cu vodcă. Mîna lui însă zvîcnește și aruncă băutura spre perna din colțul de la perete. Lasă apoi paharul gol pe noptieră, stinge toate luminile și se întinde pe patul de alături.

Centralista îl sună la opt. Buimac, se spală cu apă rece pe ochi și pleacă. În gară, după ce cumpără bilet, se învîrte prin sala centrală. Abia la cîteva minute înaintea plecării trenului, iese pe peron, traversează liniile și urcă doar cînd garnitura se pune în mișcare. Simte că pleacă definitiv. Mai rămîne totuși pe scară, să poată privi în urmă. Peronul e pustiu. Și numai cînd trenul a ieșit la cîmp deschis, unde în stînga, departe, se vede un sat, cu o biserică din lemn, ca în picturile prietenului său Cetină, urcă și el în vagon, întrebîndu-se, nu fără să-i scapere un surîs amar pe buze : „De ce ?" Întoarce iar privirea în urmă și nu zărește decît biserica aceea de după colină. I-e dor de prietenul său Cetină. Demult, cînd acesta încă nu plecase în alt oraș, Teona a vrut să-i cumpere *Pasărea de foc*. „E singurul tablou pe care nu-l vînd", s-a scuzat el. Atunci, Teona s-a mai plimbat o oră prin expoziție. A ales altceva, un peisaj de iarnă, cu o biserică asemeni celei de după colină. Apoi, într-o zi, pictorul a plecat. „Chiar dacă voi fi cel mai bun pictor din oraș ori din județ, la urma urmei,

rămîn un provincial. Bătaia peștelui e în altă parte. Ce crezi că faci tu dacă rămîi în uzină ? Scrii ! Ei și ?! A, inginerul de la Valea Brîndușelor... La o adică, ești bun, vii din mediu muncitoresc, scrii despre asta, ți se solicită lucrări sau interviuri despre așa ceva. La alt adică, ești uitat sau amînat — provincia, asta-i ! Vino cu mine !" Mihai n-a avut curajul. S-a consolat cu gîndul că poate fi scriitor oriunde. De altfel, e primit cu prietenie peste tot. E drept, i s-a spus de cîteva ori : „Lasă piesa asta acum ; scrie ceva cu muncitori, avem nevoie !" Deși jucată cu un an în urmă la sala studio, piesa despre care i-a vorbit Lilianei data trecută nu-i achiziționată nici acum. N-a plăcut unei persoane din comisia de lectură. Nu știe dacă prezența lui permanentă în București ar fi rezolvat achiziția piesei, dar romanul care stă în editură sigur era citit. Cînd Teona i-a propus să plece, a avut o șansă : el — fizician la un institut ; ea — lector la Academia de Studii Economice.

Trenul accelerat trece în viteză prin gări mici, pline de oameni în așteptarea vreunui personal. Pînă la destinație, vor fi aproape treisprezece ore de mers continuu. Pe la prînz, Mihai scoate *mersul trenurilor* și cercetează ruta. Apoi, tot mai învălmășit de gînduri, se uită la rutele internaționale. Budapesta, Viena, Praga, Paris, Atena. Cunoaște orașele astea. Din cărți. Dar e similar cu a-l cunoaște pe Dostoievski din ceea ce s-a scris despre el. Și iarăși gîndurile se întorc la ochii îmbătați de dragoste, luminînd parcă interiorul taxiului particular. Cheamă în auz șoapta Lilianei, să o asocieze vorbelor de demult, ale altei femei. Două amăgiri ? Două certitudini ? Nu ! Cu siguranță, două ocazii pierdute. Singura consolare, acum, rămîne căldura din compartiment. Faptul că nu-i nimeni, creează în Mihai o permanentă stare de toropeală. Cînd și cînd, mai revine în amintirea sa zîmbetul Lilianei, simte pentru o clipă sărutul cuibărit pe gît, sub ureche și-l doare tot mai acut un gînd rău, persistînd diabolește : s-a terminat ! Deschide geanta și scoate însemnările referitoare la scenariu. În febra discuției cu regizorul, a înțeles că salvarea vine de la Teona. Face abstracție de restul poveștii și rămîne la episodul cu personajul feminin. Are ceva din Teona. Scriind, ar putea să aibă *totul*...

Pe după-amiază, pune o hîrtie pe banchetă, la picioare, și se întinde. Mereu între veghe și somn, stă agățat cu gîndul de scenariu. În gara de tranzit, a telefonat Anei. Copiii sînt bine. Cînd ajunge ? La miezul nopții ?! Și cum o să vină de la gară pe întuneric ?... N-o să pună lanțul la ușă, să poată intra.

„Nu, nu ! Pune lanțul. Eu rămîn la uzină, am ceva de lăsat acolo.“ Coboară în gara din fața combinatului. Merge în birou, își ia salopeta și face un tur prin instalație. Linia tehnologică e oprită pentru remedierile propuse de el zonei centrale. Se întoarce în birou, face o cană mare cu ceai rusesc și se apucă de scris. Pînă la ora șapte, cînd vine schimbul de zi, bea trei căni cu ceai concentrat și scrie 20 de pagini — toate scenele-cheie dintre erou și prietena lui. E mulțumit ! A depășit pragul dincolo de care se simte acaparat total de subiect. Mai departe, e-o chestie de muncă și migală. Ar vrea să plece în instalație, dar nu-și dă seama ce-ar putea face. Chiar modificînd raportul vitezelor pe zona centrală, benzile tot se vor rupe. Scoate diagramele din geantă și le privește lung, fără nici un chef. Una din ele indică zone cristaline și-n porțiunile care n-au fost supuse întinderii. Crede că înțelege ce se întîmplă, dar nu-și poate aduna gîndurile. Scoate portmoneul și începe să facă decontul delegației. În fața lui, telefonul sună strident, cu apel din afara combinatului.

— Da, vă rog !

— Servus ! aude în receptor cum tremură vocea Lilianei. Știi ce-am făcut ieri ? Am stat toată ziua cu *mersul trenurilor* lîngă mine. Socoteam cam pe unde vei fi ajuns. Azi am rămas acasă două ore, să-ți pot telefona. Nu știu ce s-a întîmplat cu mine sîmbătă. La Fana m-am dus cu gînduri de scandal, pe Andrei, care venise la mine, l-am repezit, iar cu tine am fost de-a dreptul odioasă. Zău, Mihai ! Oare de ce ?

— M-am dezvățat să mai dau răspunsuri carteziene.

În receptor se aude un rîs fermecător, de femeie veselă, fericită. Apoi se instalează un moment de tăcere, după care Liliana șoptește domol, ca o rugăciune :

— Îmi pare rău, Mihai ! Teribil de rău !

— Și mie ! Cred că ieri în zori am ratat cea mai bună cafea din viața mea.

— Și nu numai...

Completarea asta, făcută pe un ton apropiat, a avut ceva trist. Mihai închide o clipă ochii și revede privirea Lilianei, irizată de durere. Dacă distanța n-ar fi atît de mare, deseară ar fi la ea, numai s-o vadă.

— Îți urez succes, Mihai ! Dacă nu-ți iese cum vrei tu, renunță la scenariul de film ! Timpul nostru biologic este limitat ; de ce să-l irosești cu scrieri care nu te reprezintă ?!

— Credeam că-mi urezi succes la realizarea filtrelor, înveselește Mihai discuția.

— Sigur că vreau să-ți reușească, dar urarea mea ar echivala cu o chemare și nu știu dacă mai am dreptul.

— Sigur că ai ! Chiar și pentru motivul că vreau să văd cît ai mai scris.

După ce lasă receptorul jos, Mihai întinde mîna în stînga și trage una din cărțile așezate pe un raft. Intuiește cu exactitate cauza ruperilor în zona centrală. Materialul topit va trebui răcit brusc într-un interval de temperatură în care toate componentele amestecului respectă legea curgerii laminare. Pornind de aici, încălzirea în prima treaptă a zonei centrale va trebui să asigure o ordonare liniară a structurii interne. Pentru asta e nevoie de calcule. Era cîndva în combinat un inginer care stăpînea cu precizie toate acestea : Dinu Zaharia. Dar s-a dus în sat la el, profesor. Și-a înălțat o casă frumoasă și s-a căsătorit cu o învățătoare. Are și trei copii. Mihai adună toate hîrtiile și se duce la Petre Graur.

— Salut, știința !

— Salut, literatura !

— Ce mai face domnul doctor în Chimie ?

— Se bucură de vizita reprezentantului local al realismului în literatură. Ce ai de ești fericit ?

— E-atît de rar sentimentul ăsta, că sare imediat în ochi, nu-i așa ? Cred că-s la un pas de-a rezolva problema filtrelor fine.

— Rahat ! Credeam că ți-ai început romanul, se supără Petre. M-am întîlnit cu Ana zilele trecute, adaugă el cu reproș evident în glas. Mi-a zis că nu te-a mai văzut de mult scriind.

— Cînd să scriu, Petre ? ! întoarce Mihai spre el ochii injectați. Ana s-a învățat să mă vadă așezîndu-mă la masa de scris cînd ea se bagă în pat, să se culce. Și asta după ce am gospodărit amîndoi cot la cot ; după ce m-a tracasat cu toate nimicurile, mi-a povestit ce grozavi sînt alți soți, care „se descurcă", au relații, ce soț adevărat e nu știu care... Și tot de-astea. Iar dacă, la culcare, fetița nu vrea să adoarmă, mi-o pasează mie... Uneori adorm și eu. Alteori mai am putere să stau treaz, să mă ridic din pat după ce-a adormit fetița și să mă așez la masa de scris.

— De ce nu-ți iei concediu, să pleci la țară ?

— Vino la mine odată, cînd aduc în discuție problema asta...

Petre se plimbă un timp printre mesele de laborator, încărcate cu aparatură. Murmură încet, cu teamă aproape :

— Spune-i și tu c-o lași...

— N-o impresionează.

— Atunci, las-o ! tremură scurt capul lui Petre, în timp ce privirea îl fixează pe Mihai.

— La asta mă gîndeam și eu în ultima vreme...

Petre s-a întors cu totul spre Mihai. Îl mai măsoară un timp, apoi își face de lucru cu un înregistrator de diagrame.

— Nu mă mai bag, Mihai...

— Bineînțeles ! Cînd ți-am zis că mă însor, ai fost primul care m-ai felicitat.

— Mai bine-ți dădeam pumni !

— Mersi de-așa prieten, care se comportă invers de cum crede el !

Petre rupe diagrama de pe aparat, face cîteva însemnări pe ea, apoi o aruncă peste altele, pe colțul unei mese de lucru.

— Am citit un roman tradus de curînd, încearcă el să schimbe tonul discuției, dar fără să ocolească subiectul. Era acolo un personaj, un scriitor, care ajunge la un moment dat traficant de cărți. Mi-a reținut atenția, îndeosebi, scena în care soacra acestuia strigă din camera vecină : „N-aud, n-aud !", adică n-aude mașina de scris — deci ginerele ei nu muncește !

— Am auzit de carte. Autorul e matematician, Makanin. *Portretul unei tinere femei.* Am s-o citesc. Hai să mă consult cu tine un pic, deschide Mihai pe biroul lung și lat dosarele cu care a venit.

Prezintă succint ce vrea să obțină, pînă unde a ajuns și ce crede că se întîmplă în zona centrală.

— Bine ! conchide Petre. Și cu ce te alegi tu din toată povestea asta ?

Mihai roșește brusc. Ocolește privirea prietenului și strînge din umeri.

— Amice ! îl lovește Petre Graur cu palma peste obraz. Tu ai de realizat o producție acolo în instalație, o ai de îmbunătățit și, eventual, de extins gama sortimentelor. După cîte știu, chestia cu filtrele fine pentru îngrășăminte e prinsă într-un plan de cercetare, sînt oameni plătiți pentru asta și așa mai departe. Ia dă-i în p... mă-si și lasă-i să-și facă treaba !

— Dar sînt la un pas de rezolvare, Petre ! încearcă Mihai să se explice.

— Amice !... clatină din cap cu tristețe doctorul în Chimie, ștergîndu-și ochelarii cu poala halatului alb. Cînd ți-am

spus să te duci prin cîrciumi, să observi lumea, am vrut să fiu delicat. De ce-ți ies în multe scenarii de radio sau TV personaje nereușite? Pentru că tu însuți ești un prost! Ce te frămîntă pentru filtrele fine?

— E o problemă care...

— Să și-o rezolve! Ce te interesează pe tine?! Pierzi vremea cutreierînd țara... A venit cineva de la îngrășăminte să rezolve măcar o problemă din cele cu care te confrunți tu ca scriitor?! Căci, desigur, cei de la îngrășăminte merg cu drag la un film sau la o piesă bună, ori se îngrămădesc să cumpere ultimul roman apărut, tot așa cum tu te bucuri cînd cumperi un pepene mare, crescut pe un pămînt îngrășat bine. Fiecare cu-ale lui! Cît privește pe Ana, nu e nici prima, nici ultima femeie în lume care va trebui să se descurce cu doi copii. Ia-ți concediu și fugi acasă! Mai fă și-o cerere pentru vreo lună de concediu fără plată. Știi bine că directorul Mateianu îți aprobă! Cît privește astea, arată Petre hîrtiile, predă-le înapoi serviciului Tehnic. Madam Barbu să se spele pe cap cu ele! Mai devreme sau mai tîrziu, le va da cineva de rost.

— Petre, spune Mihai încet, se apropie... zilele de naștere ale copiilor, vine concediul — vreau să duc copiii la mare —, trebuie să stau, nu-mi pot permite un concediu fără plată.

Petre sare din scaun, răsturnîndu-l pe spate. Îl lasă așa, merge la ușă, dă drumul la yală și se pleacă spre partea de jos a instalației de vid. Scoate dintr-un cotlon o țigară, o aprinde la flacăra becului Bunsen, pornește ventilația în încăpere și se bagă pe jumătate sub nișa de analize.

— Vezi c-au fost niște procese publice aici, în sala de ședințe, cu cîțiva care numai au pătruns cu țigări și chibrituri pe teritoriul combinatului... spune Mihai cu glas mustrător cînd îl vede că a terminat țigara și a fărîmițat filtrul, aruncîndu-l în chiuveta de laborator.

— Știi ceva! se oprește Petre în fața lui. Asta s-o spui personajelor tale! Eu știu că mă urc pe pereți dacă nu fumez măcar o țigară la două ore, înțelegi? Eu lucrez cu capul, și ăsta, bostanul ăsta îmi crapă dacă nu-i dau porția de otravă!... Ca eu să-l amăgesc să se lase de fumat, se lovește el cu pumnul în tîmplă, trebuie să-i dau ceva mai bun, sau pe măsură!

Petre Graur își strînge mai bine cordonul halatului, face cîțiva pași nehotărîți prin laborator, apoi, amintindu-și, arată lui Mihai să descuie ușa, iar el se spală pe dinți.

— La început, ieșeam pe poartă, să fumez undeva pe la cantină, ca pe vremuri în veceul școlii. Îmi pare rău ! strînge din umeri, ștergîndu-și fața cu prosopul. Pentru fiecare țigară înseamnă să pierd între treizeci și patruzeci de minute, cu totul. Ziceai că ai un scenariu la Televiziune, nu ți-l plătesc ? schimbă el subiectul.

— E încă în lectură. *Plata lui se face abia după ce piesa* intră pe post.

— Ai un scenariu de film în plan. Ia vezi, poate există temei legal să-ți dea un acont.

Mihai evită răspunsul. N-are nici un chef să-i spună lui Petre că abia dimineața asta, în zori, și-a dat seama că va putea finaliza noul scenariu. De soarta celuilalt nici nu vrea să-și mai amintească. În schimb, dincolo de toată această discuție, păstrează în suflet o permanentă licărire de fericire. Se simte senin, cu zîmbetul gata să-i înflorească pe buze. Ce mult a însemnat telefonul Lilianei !

— Hai, Petre, te rog, ajută-mă să găsesc cele două temperaturi ! arată spre hîrtiile cu care a venit.

Privirea scrutătoare a celuilalt, aruncată pe sub ochelarii ridicați pe frunte, îl face să-și simtă răsuflarea tăiată.

— Deci, te ștergi la fund cu părerile mele !

— Nu, Petre ! Am motive personale să... să mă mai duc în Ardeal...

Petre Graur își lasă cu grijă ochelarii pe nas. Face doi pași înapoi, pînă lîngă fereastră și-l măsoară îndelung cu privirea.

— Durează de mult ?

— Ce importanță are ?

— Dacă-i ce cred, aș vrea să te întreb de ce nu mi-ai spus pînă acum, dar mă și întreb ce ți-aș fi putut răspunde. Ce sfaturi ți-aș fi dat ? Te-aș fi înțeles ?! Vezi, sînt însurat, am trei copii, îmi iubesc soția, dar nu m-au interesat niciodată..., cum să-ți spun ?... nu m-au interesat niciodată femeile...

— Nici pe mine tutunul, arată Mihai spre locul unde a fumat Petre. Deși am fumat de cîteva ori în viața mea, și-am făcut-o cu plăcere.

Rîd amîndoi îndelung, amuzați.

— Atunci, oftează Petre într-un tîrziu, nu-ți spun să divorțezi, asta te interesează. Ai grijă numai : dacă află Ana și nu te desparți de ea, n-o să te ierte nici în mormînt. Eu am văzut soți care, deși pozau în cuplu respectabil, s-au urît

tacit pînă la adînci bătrînețe... Acestora le prefer țiganii care se bat, apoi se pupă.

Mihai înțelege că a făcut o mare greșeală. În vreun anume moment, Petre ar putea să-i spună Cezarei. Apoi, într-un alt context, Cezara i-ar lăsa Anei să înțeleagă... Trebuia să tacă. Acum, privind hîrtiile cu calcule, crede că le putea face și singur. Dar a avut nevoie să vină aici, să împărtășească fericirea lui cuiva apropiat, așa cum Liliana i-a mărturisit-o vecinei de peste drum. Ea însă e singură, divorțată, o putea face și ca dovadă că nu-i o femeie la care au uitat să mai privească bărbații. Chiar dacă înălțimea ei morală nu-i dă voie să gîndească astfel, subconștientul ei lucrează și face totul la umbra prieteniei ce-o leagă de Fana — ce nume!

— De ce rîzi?! îl scutură Petre pe Mihai, ținîndu-i umărul în palmă.

— În viitorul meu roman, unul se va despărți de soție, răspunde Mihai. Am și eu nevoie de reacții ale prietenilor vizavi de această problemă...

O clipă, obrazul lui Petre Graur e împietrit într-o expresie de nedumerire. Apoi, buzele îi sînt tăiate de surîs, iar ochii lucesc de bucurie.

— Deci de-ăsta-mi ești!

Rîde sonor, cu o veselie molipsitoare, plimbîndu-se prin laborator cu pași mari. Cînd se liniștește, revine în scaun lîngă Mihai și trag împreună concluzii asupra celor discutate.

— Dacă tot ești la sfîrșit, rezolv-o în întregime, apoi dă-o ca inovație, arată el spre hîrtii.

— Și cum inovațiile te îngroapă în birocrație, mai bine mă ocup de producție. Nu de alta, dar cînd trebuie să fac o hîrtie de felul ăsta, am impresia că-s sancționat pentru că am rezolvat problema în chestiune.

— Nici chiar așa! Mai sînt inovații care se și recompensează.

— Ai vorbit ca un personaj de-al scenaristului Vlădeanu, rîde Mihai și pornește spre ieșire.

Petre ține un timp mîna pe clanța ușii, înainte de-a o deschide. Îl privește lung și clatină cu tristețe din cap, oftînd:

— Păcat că nu-i adevărat! M-aș fi bucurat pentru tine...

Apoi îl conduce cîțiva pași, pînă la lift.

*

Săptămîna următoare, pe la mijloc, scenariul a fost gata. Mihai l-a recitit în liniște, într-o noapte, foarte tîrziu, cînd,

în cameră, nu se auzea decît răsuflarea regulată a Cristinei iar în căști, acordurile muzicii beethoveniene de la pick-up-ul dat pe sonoritate minimă. I-a plăcut. Dar s-a și întristat în același timp. I-au ieșit peste o sută de pagini scrise de mînă. Zece dacă reușea să scrie din roman, l-ar fi bucurat mai mult. S-a înșelat crezînd că, isprăvind scenariul ăsta, își conturează personajul feminin pentru romanul ce-i stăruie în gînd. Nu ! A fost de ajuns să pornească de la premisa că cei doi au fost colegi de facultate — așa i-a venit lui, că prea s-a săturat de femei „gata coapte" — și a ieșit cu totul altceva. Ajunsă la maturitate, fosta puștoaică de odinioară, „bobocul" din primul an de studenție, nu poate să nu-și păstreze încă o mare parte din frumusețea interioară de atunci. Implicîndu-se în drama personajului principal, care a fost dat disponibil cu preaviz, povestea de „dragoste și ură" e cu atît mai dramatică.

A doua zi, la prima oră, secretara secției îl anunță că la nouă și jumătate trebuie să fie prezent la o ședință, în oraș. Termină de făcut primul rond prin instalație, amînă experimentările pentru filtre pe a doua zi și se întoarce la poartă, să prindă autobuzul de ora opt. În drum spre sala unde se ține ședința, se abate pe la teatru, să-l vadă pe amicul său Lazăr. În fața a două cești de nes cu spumă groasă, dintr-un borcan *Made in Brazil,* cumpărat de la cantina-restaurant vecină, discuția se încinge, iar orele trec una după alta. Evident, cu piesa nu s-a mișcat nimic, dar cînd află de scenariu, Lazăr întinde palma spre geantă și stă așa, în așteptare. Cu ani în urmă, a mai citit, tot în manuscris, un scenariu de-al lui Mihai, ce urma să fie trimis la un concurs organizat de Televiziune.

— E mai bun decît toate celelalte cu care ai luat premiul doi și, dacă nu sparge găoacea în care stă vreun autor nou, iei premiul unu ! i-a zis Lazăr atunci.

A luat premiul întîi, dar scenariul n-a mai fost pus în scenă. Mihai s-a consolat doar cu premiul. Acum, încîntat de perspectiva unei alte cești cu nes, la care Lazăr începe să frece de zor, Mihai scoate scenariul. Astfel, are prilejul să-l mai citească și el încă o dată înainte de a-l duce la dactilografiat. Lazăr nu sare în sus de entuziasm, dar, spre bucuria lui Mihai, nici nu exclamă, în stilu-i caracteristic, de prieten hîtru : „Apă sfințită ! Nici n-ajută, nici nu strică." Face o sumedenie de observații la replici, i se pare nerealizată o scenă și conchide :

— Mai bine scriai o nuvelă. Dar chestia fiind comisă, dă-i bice!

Peste două zile, Mihai merge la aeroport, la avionul de seară și roagă un pasager să ia pachetul cu texte. Regizorul va aștepta la Băneasa. Șanse să ajungă el în București nu sînt. Au trecut două săptămîni de cînd a calculat cu Petre Graur condițiile de lucru, dar modificarea instalației a cerut timp. De trei zile, în zonele inițială și centrală poate obține și menține constante temperaturile calculate teoretic, dar nu mai funcționează sistemul electric de perforare prin scînteie. S-a defectat circuitul de comandă, iar electroniștii secției sînt ocupați cu o defecțiune mai mare. Cei doi cercetători nici măcar nu mai vin prin instalație. Se simt de prisos. De altfel, au alte probleme pentru care vor trebui să dea seamă la sfîrșitul anului. Nici Mihai nu e judecat la finele fiecărei luni după cît a mai avansat în problema filtrelor, ci după planul de producție realizat. Are norocul unei echipe formate din muncitori bine pregătiți și harnici. Colaborarea lui cu serviciul de livrare a mărfii păstrează întotdeauna aerul unei bune prietenii. Cînd se apropie ziua de 25 a lunii și riscă să nu facă planul, din cauza vreunor experimentări sau a vreunei opriri de lungă durată, schimbă instalația pe un sortiment mai productiv, din contul lunii viitoare, apoi merge personal la serviciul livrări, să vadă cum aranjează, să nu se supere beneficiarii. Și, de fiecare dată, se abate pe la Tehnic. Nici măcar nu mai caută pretexte. O spune deschis : „Să vă văd." La un birou, stă inginerul Luchian, prieten bun cu el, muzician de vocație, care a reușit să-și înregistreze la radio cîteva compoziții proprii. Se ocupă de investiții. Dar nu-i prezent decît arareori în birou. Cînd nu-i în vreo delegație, este pe teren, în zona de extindere. Colegele lui de birou pot fi găsite. Au probleme care reclamă prezența lor în fața hîrtiilor și lîngă telefon. Printre ele, Tamara. Frumoasă la chip și cu suflet ales, neumbrit vreodată de gesturi mărunte, ori de răutăți egoiste, invidioase, ba dimpotrivă, extrem de generoasă, Tamara știe să păstreze un aer de colegialitate în întreg biroul, chiar și atunci cînd șefa serviciului lipsește și trebuie să-i țină locul. La fiecare trecere a lui pe aici, Mihai e asaltat cu întrebări despre ce mai are de gînd să scrie sau i se cer păreri despre cărți ori filme. Nu se sfiește să vină și să întrebe dacă are cineva să-i împrumute bani, cînd îi trebuie, și roagă de multe ori pe Tamara ori pe

altă colegă a ei să anunțe secretara secției că e așteptat la serviciul tehnic tocmai cînd se ține o operativă plicticoasă, cu probleme ce nu-l privesc și de care vrea să scape. Încă îi mai este dragă Tamara și i-o spune de fiecare dată cînd rămîn doar ei doi. Femeia se bucură, așa cum știe să se manifeste orice femeie cînd i se spune că-i frumoasă. Rîde și face apoi un gest de mustrare, deși e convinsă că Mihai se va opri întotdeauna aici. În primele zile după ce Ana a născut-o pe Cristina, Tamara, care aflase, a venit la el în secție și l-a îndemnat să-și ia concediul în întregime, să stea acasă cu soția, chiar dacă venise și mama Anei. Cînd, mai apoi, Mihai avea nevoie de vreun medicament pentru fetiță și nu-l găsea în sistemul lui de relații, apela la Tamara. Uneori, femeia îl provoca la discuții, numai să-l poată asculta cum s-a plimbat cu fetița, sau cum a ajutat-o pe Ana în gospodărie și ce-a mai reparat pe acasă.

— Îmi place să aud că mai există și bărbați care, intrați în casă, mai știu să facă și altceva decît să privească meciul sau să citească ziarul pînă la epuizare, i-a spus o dată.

În alt rînd, cu vreo doi ani în urmă, cînd Mihai ofta după un loc liniștit în care să poată termina romanul aflat acum în editură, a rîs :

— Vorbește cu Ana. Dacă n-are nimic împotrivă, îți dau cheia de la foișorul casei mele. L-am conceput cu intrare separată, pentru vremea cînd unul din gineri, cu care-am să stau, mă va da afară din casă.

O singură dată, intuindu-i nemulțumirea din familie, Tamara a întins mîna și i-a strîns-o pe-a lui cu putere, mult timp.

— Ca și-n dragoste, în viața conjugală există un anume pojar al discordiei. În fond, sînteți două caractere care trebuie să vă suportați reciproc și să duceți înainte căruța căsniciei. Iar dacă în căruță sînt persoane dragi, nu numai bunuri materiale, parcă n-o să vă dea mîna s-o răsturnați sau să treceți cu ea prin gropi ori șanțuri.

Mihai a rîs de naivitatea comparației, poate mai mult ca să-și mascheze emoția produsă de mîna așezată cu prietenie peste a sa.

— Crezi c-ai fi fost mai fericit cu... ? l-a întrebat Tamara.

Dar privirea lui Mihai, ridicată brusc spre ea, imensă și neliniștită, a făcut să înghețe pe buzele femeii numele pe care aceasta tocmai se codea să-l rostească. Un timp, Mihai s-a întrebat dacă s-ar fi referit la Teona, dar nu crede să

fi știut Tamara de prietenia lor. Mai sigur e că s-a gîndit la Livia, o doctoriță cu care el a fost prieten în primii lui ani de inginerie.

De multe ori, cînd o găsește singură în birou, Tamara nu se mai leagănă în fotoliul rotativ, confecționat de el cu mecanicii din secție și nu mai așteaptă să se bucure la auzul vorbelor frumoase. Găsește mereu o scuză și pleacă ba la director, ba în birourile vecine. Zilele trecute, cînd Mihai venise să-i spună că e fericit pentru scenariul scris și să-și manifeste bucuria pentru soluția găsită în realizarea filtrelor fine, care, de ce să n-o recunoască, i-au cam fost băgate pe gît de Tamara, ea s-a scuzat din nou, pretextînd c-o așteaptă directorul tehnic.

— Zău ?! a prins-o Mihai de braț, trăgînd-o cu putere spre el. Directorul tehnic abia a plecat în străinătate. De ce mă ocolești ?

— Te rog să mă lași ! l-a privit Tamara în ochi. Deja ne-au ieșit vorbe.

— Vorbe ?! Ce vorbe să mai iasă cînd sîntem prieteni deatîta timp ? În zilele călduroase, cînd mă plimb cu fetița pe la marginea orașului, George mă invită la voi, la o cafea și o discuție despre fotbal, să se amuze sau să se enerveze, pentru că-s profan în materie, iar tu și fetele vă umpleți de fericire privind-o pe Cristina cum se bucură în compania turmei de căței de pe lîngă casa voastră.

— Totuși... te rog ! s-a uitat din nou Tamara spre el, dar cu ochii umezi de data asta. Față de... de tine, mă simt, nu știu cum să-ți spun, cred că vinovată...

— Bineînțeles ! a făcut Mihai un gest furios, eliberîndu-i brațul. Iar asta, de prin februarie, cînd n-am avut ce face și-am ieșit cu Ana și copiii la săniuș pe dealul de lîngă voi. George ne-a întîlnit și ne-a invitat la o cafea, iar tu te-ai întreținut cu Ana vreme de cîteva ceasuri... ,

— Da... a murmurat Tamara.

— Te-a cucerit și pe tine, Ana, nu-i așa ? E nemaipomenită, cum dracul de n-o pun în ramă ?! Dar să nu uităm că multe femei sînt ca armata : te fascinează cînd le privești din exterior, cînd n-ai de-a face zilnic cu ele.

Tamara l-a privit lung, cu ochii triști.

— Sau te pomenești că George o fi făcut pasiune pentru soția mea.

Tamara a izbucnit în rîs :

— Tare-aș vrea s-o văd și pe asta ! George are fotbalul și droaia de cățel... Dar... Zău, Mihai, lasă-mă-n pace !

Brațul femeii a fost prins din nou, de data asta delicat. Tamara s-a văzut apropiată mult de Mihai, încît a simțit că-și atinge sînii de pieptul lui.

— Dacă vrei să spui că ți-e teamă pentru tine, n-ai de ce ! îi șoptește Mihai. Încă îmi ești dragă. Dar te asigur că prea țin la prietenia noastră, mi se pare ireal de frumoasă, ca s-o schilodim cu vreun ceas de amor.

— Bineînțeles ! Că amor se poate găsi și-n alte părți, la o adică, i-a răspuns Tamara cu ironie vădită în glas.

Apoi s-a smucit, să se elibereze și a ieșit din birou. De-atunci, în multe dimineți, Mihai o întîlnește în autobuz. Ea e deja urcată de la stația din capătul orașului, dar nu se mai apropie de el, să fie ocrotită de brațele lui, cînd înghesuiala e prea mare, cum făcea înainte. De două zile însă, Tamara l-a căutat cu privirea printre pasageri, dar nu deschis, ca altă dată, ci pe furiș, cu teamă. În dimineața asta i-a telefonat :

— Să vii pe la prînz pînă la noi. Avem de discutat.

Asaltat de niște defecțiuni din instalație, Mihai a uitat. Acum cîteva minute, l-a anunțat secretara secției că e așteptat de șefa serviciului tehnic.

— Aș vrea să participați la o probă de omologare a unor produse ale noastre. Proba are loc miercuri la uzina de subansamble pentru echipament minier.

Mihai tresare. Asta înseamnă c-o va revedea pe Liliana ! Uzina e la numai 20 de kilometri distanță, într-un orășel vecin.

— Mă gîndeam să trimit pe altcineva, adaugă șefa serviciului tehnic. Doamna Tamara a spus că sînteți cel mai în măsură. Luni și marți trebuie să fiți în București, la ședințele de la minister și de la institutul de cercetări.

Cînd iese pe culoar, primul gînd al lui Mihai este să o caute pe Tamara.

— Nu m-aș mira să mă propui într-o zi să merg în Japonia sau America. Oricum, îți mulțumesc pentru ciubucurile pe care mi le dai : pe puțin treisprezece ore de mers cu trenul.

—Vrei să renunți ?! sare Tamara de pe scaun. Vorbesc eu cu șefa...

— A, nu... De-acum, s-a hotărît, am fost instruit... surîde Mihai. Și-apoi, sincer să fiu, îmi convine, am ceva probleme prin București.

— Numai ?

— Ce vrei să spui ?! roșește Mihai pînă în vîrful urechilor. Palma Tamarei se lipește de obrazul lui.

— Să-ți dau un piramidon. Cred că ai febră, sau mi se pare...

Apoi, parcă rușinată de gestul ei, se așază la loc pe scaun și se leagănă ușor, cu privirea pierdută pe fereastră, departe, spre oraș :

— Ce face Cristina ?

— Bine.

— Ce zice cînd lipsești atîtea zile ?

— Nu e prima oară. Plînge cînd plec să cumpăr pîine și întîrzii prea mult, nu și cînd știe că-s la București.

Tamara s-a rotit cu fotoliul spre el. A ridicat privirea și-i reține ochii, parcă l-ar judeca.

— Ce vrei să-mi spui, Tamara ? o înfruntă Mihai.

— Eu ?! Mă gîndeam că tu, ca bun prieten, vei fi avînd ceva...

— Da ! rîde Mihai. Am scris un nou scenariu. Și cred că-mi încep și romanul dacă prietena Tamara nu-mi mai dă vreun ciubuc industrial. Scuză-mă, am glumit ! se precipită el, văzîndu-i privirea răvășită.

— Îți promit că e ultima oară cînd mă mai amestec, Mihai ! îi șoptește Tamara.

Și-a întărit afirmația cu o scuturătură puternică din cap, după care se ridică din fotoliu și, luîndu-i umerii între palme, îl privește lung, cu ochii tulburi de neliniște.

— N-am uitat că prietenia ta sinceră și frumoasă m-a făcut să depășesc niște prime hopuri în viață. Nu vreau să răspund binelui cu rău. Totuși, îți urez drum bun !

Și, pentru prima dată în ultimul deceniu, se ridică pe vîrfuri și-l sărută. Dar pe obraz, cu afecțiune de soră.

*

De la gară s-a dus direct la Hotel Nord și și-a luat în primire locul rezervat prin telex. Apoi telefonează regizorului, să-l anunțe că a sosit. Vrea să-l vadă, să discute despre scenariu mai pe îndelete și să-l întrebe dacă nu-i poate ține la congelator cîteva pachete de unt, ce le va cumpăra mîine dimineață.

— Bineînțeles ! aprobă regizorul. Ba mai mult : cînd nu găsiți, fac eu rost. Vînzătoarea de la chioșcul de lapte mi-e cunoscută. A aflat că-s regizor și-mi povestește mereu ce

filme a văzut ea în America, printre care și unul „cu mult război", adică *Apocalypse now* de Coppola. O invidiez! În schimb, mă amuză cînd își amintește, cutremurîndu-se, cum, oprindu-se la niște rude în Frankfurt, s-a dus la un film. Credea, după reclamele privite în treacăt, că-i de dragoste și cînd colo a ieșit din sală vomitînd. Nimerise la un film porno.

Despre scenariul luat săptămîna trecută de la aeroport, regizorul n-are ce să-i spună. Sigur că i-a plăcut! Poate mai mult decît se aștepta. Femeia e dramatică. Scenele din studenție sînt ușor patetice, e drept, dar și puștoaica, pînă mai ieri elevă de liceu, nimerită acum în plin București, este cuceritoare, așa cum reiese din scenariu. La maturitate însă are ceva din duritatea femeilor frumoase, dar neîmplinite în dragoste. Ba chiar nici ca femeie — la circa 35 de ani, nu numai că nu are parte de dragoste, dar nici de vreun copil. Deasupra ei atîrnă sabia timpului: încă doi-trei ani și începe declinul, cînd anii nu se mai adună, ci se scad.

— Îmi place și decorul cîtorva secvențe: litoralul mării, toamna tîrziu, parcă anume să armonizeze cu drama eroilor, adaugă regizorul.

— Ce părere aveți de personajele care mai apar? întreabă Mihai. Cei doi bătrîni și soldatul cu cîinele.

— Bătrînii funcționează grozav, ca o posibilă proiecție a lor în viitor, un ce ar fi putut ei să fie, iar soldatul e fascinant prin ardoarea cu care vorbește de copiii lăsați acasă și nevasta lui mititică. Atitudinea eroinei față de cîine și modul cum știe să și-l apropie, pregătește finalul, cînd o găsim acasă, împreună cu soțul său, care umblă tot timpul întovărășit de cîine. O atmosferă de oameni îmbătrîniți înainte de vreme, din care ea vrea să evadeze.

Mihai e mulțumit de discuție. Încă o dată se fericește că are norocul colaborării cu un regizor care știe să descifreze textul așa cum l-a conceput el ca autor. Își dau întîlnire pentru a doua zi la prînz, cînd vor merge la casa de filme. Acum își îmbracă pardesiul, să coboare din hotel împreună cu regizorul. După ce se despart, intră în gară și telefonează Lilianei. Vrea doar s-o audă și să-i spună că a ajuns deja la București. De altfel, cînd a aflat că pleacă în delegație, i-a telefonat să-i spună că sosește marți, cu avionul de seară. Liliana îl va aștepta la autobuz, în centru. Acum, la telefon, își spun vorbe simple, banale, dar rostirea lor cu sinceritate și dragoste le înnobilează. Apoi, Mihai telefonează încă o dată acasă — pri-

ma oară a făcut-o imediat ce-a coborît din tren —, vorbește cu Ana și cu Cristina, mănîncă doar jumătate din cîrnatul prăjit cumpărat la chioșcul de pe peron, că cealaltă jumătate are un gust straniu și se întoarce la hotel. A doua zi la opt este prezent la minister, unde discuția începe la nouă și durează pînă la unsprezece. La douăsprezece, ajunge acasă la regizor. Înainte de-a pleca, telefonează la casa de filme. Doar secretara. Ceilalți, pe teren, la locurile de filmare, sau la vizionarea unui film care urmează să iasă pe piață. Discuția lor rămîne pe mîine la prima oră. Cum tot nu mai are ce face acum și pentru că piciorul îl doare din cauza efortului din zilele precedente, Mihai pleacă direct spre spitalul de ortopedie.

— Doctorul Manoliu ?! se uită cruciș o asistentă oprită din drumul ei grăbit pe culoarul lung. Poftiți, face ea un gest discret spre un bărbat în alb, care împinge o targă pe roți.

În urma femeii plecate repede, fîțîindu-și fundul mai mult cu vulgaritate decît cu grație feminină, Mihai se simte descumpănit. E deja tîrziu și doctorii au început să plece acasă. Trebuie să afle repede unde-l poate găsi pe Manoliu. A mai fost la el, prin recomandarea altui doctor, de mult, cu ani în urmă. Apoi, i-a telefonat în cîteva rînduri, dar n-a mai ajuns la consultație. Să se interneze, nici atît.

— Vă rog, fiți amabil... se pleacă el spre bărbatul care împinge targa, vrînd să-l întrebe încotro e cabinetul medicului.

Rămîne descumpănit. Întîlnește, întoarsă spre el, o față obosită, cu doi ochi galeși.

— Ce doriți ?

— Cred... Dom' doctor, tocmai vă căutam... bîiguie Mihai. Nu știu dacă mă mai țineți minte. Mihai Vlădeanu e numele meu... Am la mine o radiografie a piciorului făcută de curînd...

— Adresați-vă unui medic.

— Eu am venit aici pentru dumneavoastră ! își ia Mihai inima în dinți.

— Știi ceva, Vlădene ! se oprește Manoliu și întoarce ochii spre el. Mă uit la radiografia ta după-amiază, la „Dunărea". Ora șase. Te costă o bere toată consultația.

— Se poate, dom' doctor ?! rîde Mihai, dar nu mai are cine îl asculta, că omul cu targa s-a depărtat.

Mihai se uită la ceas : abia ora treisprezece și jumătate. Caută un telefon public și sună la Televiziune. Redactorul îi spune că-l așteaptă de urgență.

— Piesa a plăcut tuturor. E ceva frumos, uman : un bărbat, simplu sudor, se îngrijește de soarta unui copil, care nici măcar nu este al său, ci al unei femei care l-a părăsit, plecînd cu altul. Un lucru nu prea merge. El spune într-o ședință că termenul propus de șeful secției nu este realist — ceea ce, de altfel, se și dovedește — și face închisoare pe motiv că a demobilizat colectivul. Unu : *aduce cu o piesă de teatru* care vorbește despre putere și adevăr. Doi : nu putem să-l lăsăm să facă închisoare. El e muncitor. Unde e atitudinea colegilor de muncă, atitudinea clasei muncitoare, în ultimă instanță ?

— Dar asta se întîmplă cu peste douăzeci și cinci de ani în urmă, ripostează Mihai.

— Ascultă ! Ți se pare un compromis așa de mare ? În fond, despre ce-i piesa ta ? Despre frumusețea morală a unui bărbat, care știe să fie tată, despre puterea lui de dăruire, despre adevărul unor existențe. Dreptatea se realizează prin dragostea filială cu care e răsplătit la bătrînețe. Nu e drama unuia ce-a făcut închisoare ! Zău, s-a bătut prea multă monedă pe tema asta. Ca să funcționeze structura actuală a piesei, personajul poate lipsi și pe alt motiv, boală de exemplu.

— Una-i să spui că vii din spital și alta-i cînd te întorci din închisoare, unde ai stat pe nedrept ! pufnește Mihai.

— Eu zic să iei textul, îl recitești și vezi cum se leagă. Nu-i păcat de muncă ?

Mihai face un semn cu degetul la gît, arătînd unde i-a ajuns :

— E-a nu știu cîta oară cînd lucrez la piesa asta.

Redactorul se uită lung și galeș la el :

— Ia zi-mi, cine te-a debutat ? Ba te-a și jucat de-atîtea ori ! Crezi că te-aș pune pe drumuri dacă n-aș crede în virtuțile textului ?

Mihai se simte meschin. În fond, într-o perioadă cînd două-trei teatre îl includeau în repertoriu și-l părăseau pe parcurs, Televiziunea, pentru care era complet necunoscut, l-a premiat și i-a montat imediat piesa într-o distribuție și o regie de zile mari. Acum n-are voie să se îndoiască de buna intenție a acelorași oameni, pe care i-a simțit întotdeauna primitori și sincer interesați de textele sale.

— Săptămîna viitoare aveți piesa modificată, îl asigură Mihai pe redactor și bagă textul în geantă.

Ajuns în stradă, se gîndește să treacă pe la editură, dar hotărăște că o va face mîine, cînd merge la casa de filme. Pînă la ora de întîlnire cu doctorul Manoliu, intră la „Scala". Nici nu s-a interesat ce film rulează. Se așază pe ultimul rînd și retrăiește o clipă amintirea zilei cînd a venit să revadă filmul cu Alain Delon și Charles Bronson. După-amiază, urma s-o întîlnească aici, la cinematograf, pe femeia aceea tînără, puțin complexată. Îi devenise dragă. Dar numai ca o posibilă aventură. Ori, poate, nici atît. Pur și simplu îi plăcea cum vorbește — parcă o auzea pe Teona. Pentru aventuri își dorea alt fel de femei, genul „gata coapte", femei care aveau întotdeauna drame conjugale și le făcea plăcere spovedania. Privirea calmă, inspirînd încredere și candoarea primei tinereți, asociate unei înalte științe a ascultării interlocutoarei, peste care trona un spirit viu, gata să găsească cele mai potrivite vorbe de îmbărbătare sau motive de discuție pentru ieșirea din atmosfera instalată i-au asigurat mereu succesul unor prietenii durabile. Nu-și amintește să fi jignit vreodată o prietenă. Decît, desigur, atunci, la început, pe Violeta. A făcut-o pentru că-i era ciudă. O femeie tînără, complăcîndu-se într-o existență larvară. Se îndrăgostise de ea. Ar fi dorit-o înaripată de idealuri, sau măcar s-o fi simțit receptivă la insistențele lui de-a se ține serios de școală, mai ales că el îi promisese ajutor la toate obiectele. Chiar dacă Tamara i-a mărturisit deunăzi că a ajutat-o să treacă niște hopuri, el e ferm convins că, tot timpul, în toate prieteniile, n-a fost decît un idealist desuet care, asemeni vreunui personaj anost, speră să convertească pe drumul bun suflete aflate, dacă nu în derivă, măcar la răscruce. Cînd s-a căsătorit cu Ana, spera s-o facă să se inițieze în literatură, cînd el vine acasă cu vreo nouă carte cumpărată, să n-o mai audă : „ăsta cine mai e ?" Veșnicul motiv al lipsei de timp !... Da, așa-i ! Lipsește timpul liber, „comoara cea mai de preț a omului", vorba lui Marx. Și totuși, cine vrea... Dar el e aproape bătrîn de-acum. 40 de ani acuși ! S-au dus entuziasmele juvenile ! Sau i se pare lui, azi, cînd, obosit, cu o durere teribilă în piciorul bolnav, stă undeva în fundul sălii și privește un film de duzină. A plătit bilet ca să se poată odihni, să viseze în voie la ale lui.

Iese din sală și merge undeva să mănînce. Nu la un restaurant. Nu-și permite. Știe că nici colegii lui nu-și permit. Alte cunoștințe, nici atît. Și totuși, în restaurante sînt clienți permanenți. Oameni care nu pleacă, zilnic, de la serviciu, fără să le fi *picat* ceva. O subcategorie socială, la urma urmei. Dar

unii te judecă după modul lor de viață. Îl interesează prea puțin pe Mihai cum e judecat! Dar numai în aparență. Știe că toate astea se adună și rod, acolo, în adîncuri... Nu pentru asta a plecat el de acasă într-o toamnă, cu un geamantan plin de cărți, peste care a mai adăugat pălăriile de floarea-soarelui rupte din marginea lanului...

La șase fără cinci, este deja în fața restaurantului „Dunărea". Doctorul Manoliu, înfășurat într-un fulgarin albicios, mic de statură, cu cocoașa din spate mai pronunțată ca de obicei, face semn de bun găsit și trece pe lîngă el înăuntru. În sala aproape pustie, se așază amîndoi la o masă.

— Da, Vlădene, e ca și rîndul trecut. Artroza ta evoluează lent, arată medicul radiografia îndreptată spre fereastră. Dacă-mi veneai anul trecut, te făceam să și dansezi. Totuși, nu te da pe mîna oricui.

— Noroc! ciocnește Mihai halba de-a lui Manoliu.

— Vai de capul lui noroc! pufnește medicul. Ia spune, te-ai însurat?

— Am și-o fetiță de cinci ani.

Medicul tresare. Se uită o clipă în ochii lui Mihai, apoi întoarce fața spre fereastră.

— A mea are șapte, în toamnă trebuia s-o dau la școală.

Mihai privește cu luare aminte ochii bărbatului din fața sa. Are impresia că-i vede sparți în mii de cioburi, în care se reflectă lumina de afară. Ar vrea să-l întrebe ce s-a întîmplat, dar n-are curaj.

— Am operat în toate orașele mari din Europa, Vlădene, spune doctorul încet. În special copii. Mulți copii!... Și n-am decît patruzeci și unu de ani. Mă pricep grozav de bine la oase! Ai văzut ce făceam azi? întoarce el privirea spre Mihai. Clădirea în care m-ai găsit e secția de copii a spitalului. După ce beau berea asta, mă întorc acolo, la copii... Seara stau cu ei în salon și le spun povești pînă adorm toți...

— Doctore, ce s-a întîmplat cu dumneata? îndrăznește Mihai să deschidă gura.

— Sînt distrus, Vlădene. Copilăria mi-am petrecut-o prin spitale și sanatorii. Un personaj de-al tău își amintește de doctorul Berneagă din Iași. Cred c-am stat amîndoi în aceeași perioadă în secție la el. Căzusem din căruța cu snopi de grîu. Tot timpul mi-am dorit să ajung și eu un doctor bun, să mă iubească și pe mine copiii, să mă caute prin buzunare de bomboane, cum făceam noi cu Berneagă, ți-amintești? Sau cu doctorul Frunză, care ne fascina prin blîndețea lui. Și iată

c-am ajuns. Cînd ai fost data trecută la mine, acum cîțiva ani și mi-ai spus că te-a tratat în copilărie Andrei Berneagă, n-am avut vreme să-ți spun. Eram ocupat. Doctorul Manoliu ! Tu ai ajuns scriitorul Vlădeanu, și azi ai venit să mă cauți. Dar cum să te ajute un om distrus ?! O femeie, Vlădene, o femeie ! A plecat cu fetița într-o excursie și nu s-a mai întors. Înțelegi ?! În fiecare seară, cînd merg să dorm acasă, înnebunesc cîte puțin. Măcar de-ar fi fost o mamă grozavă... Fetița mă adora. Cred că și ea, micuța, acolo, departe, cu o mamă care nu se descurcă, pentru că nu știe să facă nimic bine...

Între cei doi se instalează o tăcere grea, tulburată de zgomotul străzii, răzbătut prin fereastra mare.

— Bine, și ce-aveți de gînd, domnule Manoliu ? întreabă Mihai încet, cu teamă.

— Să mă duc la copil, evident ! Dacă ți-aș spune că vreau să mă întorc, m-ai crede ?

— Și fetița ?!

— Ei, vezi ? Se cunoaște că ai o fetiță !

Mihai se cutremură. Întoarce privirea spre interiorul sălii, să-l cheme pe chelner, să mai aducă un rînd și alune.

— Am nevoie de cineva care să mă ajute, Vlădene ! clatină afirmativ din cap doctorul. Cineva care să aibă încredere în mine. Nu, te rog, nu mai beau ! intervine prompt cînd vede că Mihai vrea să facă o nouă comandă chelnerului sosit la masa lor. Înțeleg că relațiile tale sînt limitate...

— Îmi pare rău ! strînge Mihai din umeri. Dar dumneavoastră ați operat atîția oameni ! Printre ei trebuie să fie cineva care are vreun frate, o soră, un cumnat...

— Oricum, nu te opera încă ! face doctorul un semn spre geanta în care a fost pusă radiografia. Să iei în continuare tablete, dar numai cînd te doare, că-ți omori stomacul, iar vara, soare mult !

Se ridică de la masă, mulțumește pentru bere și pornește spre ieșire, urmat de Mihai.

— Fericitule ! îi șoptește doctorul cu o vădită invidie în glas. Cînd știu că mîine sau poimîine ajungi acasă și te întîmpină fetița... Să-ți spun ce făcea fiică-mea ! Seara veneam obosit, uneori înfrigurat și-o luam lîngă mine, să mă încălzească. Îmi cerea mereu doi lei, „pentru calorifer", și-i punea într-o pușculiță, care stă și-acum acasă, plină cu monezi. Știi ce înseamnă lucruri sfinte, Vlădene ? Eu am două : fetița și ziua de Sfîntul Dumitru, cînd m-am născut. În sat la mine, un sat pe lîngă Dorohoi, e hramul bisericii. Pe vre-

muri, în ziua asta se alegeau oile, erau petreceri... Petreceri se fac și acum. Sîntem cinci la părinți. Doar eu am plecat de acasă... Închipuie-ți ce-i în ziua aceea, cînd mă întorc la ai mei... Pe fetița mea o duceam vara acolo, să aibă copilărie, să aibă amintiri — în sufletul ei să existe lucruri sfinte...

După o clipă grea de tăcere, doctorul Manoliu face un semn de rămas bun cu mîna și pleacă grăbit, strîngîndu-și mai cu putere cordonul fulgarinului. În urma lui, Mihai se întoarce în restaurant și comandă o vodcă. Apoi merge la telefoane și sună acasă. Vorbește vreo cinci minute cu Cristina, fericit că o poate auzi cum se alintă, făcînd comenzi peste comenzi, pentru ca în final să rămînă la o singură preferință : „bomboane cu băț". Ana intervine și întreabă ce l-a apucat să arunce banii pe telefon. Îi reamintește lista de cumpărături și închide. Mihai continuă să țină receptorul în mînă, supărat că n-a mai vorbit cu Cristina. În fond, și-ar putea închipui că aruncă banii pe-o vodcă. Ce păcat că trebuie să se mai ducă la ședința aceea de omologare ! Mîine seară ar putea fi acasă... Dar de ce așa ?! Era neapărată nevoie să ajungă aici ?! Proust spunea undeva că bărbații — cei normali — poartă săpată în pupila lor silueta unei nimfe. Evident, afirmația este de o mare adîncime, și nu poate fi tratată sau expediată — în stilul Anei — cu cîte o expresie de felul „numai la asta vă gîndiți !", după care urmează o sumedenie de sudalme la adresa amorului, de parcă aici stă pierzania lumii. Uneori, Mihai nici nu mai vrea să ajungă la asemenea discuții, în sinceritatea cărora nu crede. Știe că sînt manifestări de moment ale Anei, o plăcere diabolică de-a rosti înjurături și de-a terfeli noțiuni scumpe lui, dovadă certă că-n clipele acelea îl urăște, ba chiar îl detestă. Iar lui îi vine să-și ia lumea în cap. Cu ani în urmă, cînd erau adunați mai mulți la un prieten, i-a fost dat să vadă cum soția unuia, funcționară undeva, a făcut o criză de nervi și i-a spart ochelarii soțului pe motiv că acesta își amintise de-o întîmplare din studenție. Mai tîrziu, Mihai a aflat că femeia nu suporta să se vorbească în prezența ei de viața de student. Pentru ea, invariabil, toți cei cu diplome universitare sînt niște proști, niște parveniți, au uitat de unde au plecat și au rămas tot țărănoi. La antipod, o alta, din același grup, dar cu studii superioare, nu suporta să se vorbească despre cei cu diplome luate la fără frecvență. Asta, măcar, venea cu argumente. Mihai se amuza. Era necăsătorit...

Cînd ajunge la hotel, ar vrea să mai bea o vodcă în barul de jos, dar hotărăște să-și lase geanta mai întîi. La recepție, cheia nu-i. A luat-o colegul de cameră. Altul desigur, că cel din noaptea trecută a plecat în zori spre Timișoara. Deși e încă devreme, aproape opt, Mihai bate încet la ușă. Aude un „da" și abia peste două-trei minute i se deschide. În holul camerei, un bărbat fără haina de costum pe el, cu cravata desfăcută la gît și mirosind a băutură. În cuier, se zărește un pardesiu verde.

— Vă rog ! întinde bărbatul o bancnotă. Beți jos în bar un coniac, vreo oră...

— Domnule ! se supără Mihai pe un ton care luminează obrazul celuilalt. Dacă mă caută cineva, un regizor de film, spuneți-i că-s la teatru și revin după unsprezece, adaugă el, în timp ce privirea lui observă în oglinda de lîngă televizor o femeie așezată în capătul dinspre perete al patului : un ten creol, aproape asiatic, buze subțiri, de femeie parșivă, doi ochi negri, rotunzi, fixîndu-l speriați prin aceeași reflexie a oglinzii. La revedere ! adaugă, parcă s-ar adresa femeii.

Pleacă înapoi, spre lift, furios că nu i-a trecut prin cap mai devreme să meargă la teatru. Cînd a terminat facultatea, din întreaga listă a spectacolelor bucureștene, nu reușise să vadă doar o piesă de teatru la „Țăndărică". În rest, totul. Unele spectacole, de mai multe ori. Nu-și programase, ca Liliana, să studieze gesturi sau atitudini. El se ducea pentru spectacolul în întregime. Dragostea pentru Operă o datorează doamnei Ella, iar la concerte a început să meargă abia pe la jumătatea anului doi. Colegul lui de grupă, bunul prieten Wily, îl lua mereu cu el. În zilele cînd aveau cursuri pînă la șapte și jumătate seara, cumpăra bilete la Național. Dacă profesorul mai lungea cursul, se strecura la capătul rîndului și ieșea primul din amfiteatru. Anii următori facultății, cînd venea în București, programa fiecare seară. Cînd delegația era pînă sîmbătă, stătea și duminică, pe banii lui. Două spectacole sîmbătă, trei duminică — era fericit ! De cîțiva ani însă, de cînd colaborează cu cinematografia, are toate după-amiezele ocupate cu refacerea vreunor pagini sau cu discuții interminabile purtate cu prietenul său, redactorul de la casa de filme. A învățat multe de la el. În special, chestiuni legate de tehnica scenaristicii. Au conceput împreună mai multe scenarii, pe care el, întors acasă, le-a scris. Apoi le-au discutat, le-au adaptat, au modificat, două au fost selecționate de un concurs, dar nici unul n-a intrat în pro-

ducție. Uneori, Ana se uită lung la el, fixîndu-l cu ochii ei frumoși, surîde puțin și clatină din cap murmurînd : „Boală lungă !“

Ajunge la Național după ce a început spectacolul. *Zbor deasupra unui cuib de cuci*. Se caută în buzunare și scoate legitimația de scriitor. E singurul avantaj pe care și-l creează singur. Explică unui bărbat chemat de o plasatoare că-i scriitor și-l interesează piesa. Nu mai sînt locuri, știe asta, dar vrea un bilet în picioare. A mai făcut așa și-n alte rînduri. Nu crede că ar putea fi refuzat vreodată. Oamenii din lumea teatrului se simt fericiți să te vadă interesat de munca lor. Chiar aerul cu care te întîmpină plasatoarele este unul de sărbătoare. Din fugă, Mihai lasă pardesiul la garderobă. A observat că-n București lumea nu vine extrem de elegantă la teatru. Mulți poate că vin direct de la serviciu, altfel nu s-ar explica numărul mare de servicte la garderobă. În orașele de provincie, încă se mai etalează toaletele în foaierul teatrului. O plasatoare îl conduce în sală și-i arată un loc liber la un capăt de rînd. La sfîrșit, aproape că nu-i vine să se ridice din scaun. Păcat că n-a venit însoțit de Ana ! I-ar fi plăcut să aibă pe cineva cu care să discute. Dar nu cu Ana. Scăpărătoare, cu o inteligență nativă, reușește întotdeauna să facă față unor discuții între neprofesioniști. Fixistă însă. Mihai îi cunoaște limitele și se ferește să-și exprime părerea cînd ies împreună de la vreun spectacol. Dacă el apreciază jocul unei artiste, ea îi găsește zece defecte. Uneori, Anei îi repugnă să discute despre scenele de dragoste, oricît de bine ar fi fost realizate. Ceva de domnișoară bătrînă. Sau poate e de vină cantonarea ei zi de zi în nisipul mișcător al greutăților cotidiene, umilirea continuă, de la înghesuiala din autobuz, pînă la frigul din dormitor. Și totuși, primul gînd al lui Mihai a fost regretul că n-a venit și ea cu el. Abia confruntîndu-te cu un asemenea text, îți spui că merită să scrii, dar pornind cam de pe-aici încolo, altfel, ca și-n tehnică, reinventezi roata. Exact ce face el cu filterele fine. Să fi avut acces la o instalație superioară, ar fi făcut un lucru pe măsură, sau mai bun. În literatură însă e puțin altfel. Puțin mai mult ! Iar seri ca aceasta, cînd sufletul îți este zguduit și-ți sînt cristalizate idei ce zăceau amorfe în adîncul ființei, sînt necesare — imperios necesare ! — unui creator. Terifiant acel indian captiv, care dialoghează tot timpul în gînd cu tatăl său ! Poate cea mai bună parte a piesei, care depășește întîmplarea și tri-

mite spre un mit : mitul tatălui. Și iarăși, Mihai își amintește de vorbele prietenului său, scriitorul ieșean, care se simțea foarte în putere știindu-și tatăl alături. Și el, Mihai, cît timp trăia bătrînul Vlădeanu, strănepot de haiduc, parcă se simțea mai în putere, mai cutezător — avea tată ! Dacă pe mama sa o poartă în suflet, ca pe o amintire cu adevărat sfîntă, cu tatăl lui simte nevoia să dialogheze, asemeni indianului din piesă. Și, gîndindu-se la Biblie, parcă îi vine să spună : tată, iată ce am făcut cu talantul rupt din existența ta și dat mie...

— Bună seara ! îl întîmpină colegul de cameră, deschizîndu-i ușa. M-aș bucura să cred că n-am fost odios.

Mihai uitase. Schimbă vorbe de conveniență și vrea să se culce. Dar celălalt îi spune că a telefonat regizorul și a lăsat vorbă să se vadă mîine la șapte și jumătate. Apoi îl întreabă cu ce se ocupă și de unde este.

— Zău ? ! Ia te uită, sîntem vecini, se bucură cînd află că Mihai lucrează la Valea Brîndușelor. Eu sînt șofer la abatorul de curci. Să știți că n-am vrut să vă jignesc cu bancnota, dar...

Bagă mîna lîngă noptieră și scoate o sticlă de vodcă. Insistă, iar Mihai se duce în baie și-și spală un pahar. Din vorbă-n vorbă, sticla se golește simțitor. „Ce fel de șofer o fi ăsta ? !“ intră Mihai la bănuială. Prea e umblat în cultură ; îi pare rău și lui că n-a mers la Național. Dar... Vorbesc apoi de viața de student. N-au amintiri comune. Mihai a făcut la București, șoferul în alt oraș.

— În anul patru am fost dat afară, spune acesta. După revelion, dimineața, m-a pus dracul să merg la cămin, la fata cu care dansasem toată noaptea. Colega ei de cameră plecase acasă. Am fost găsit la ea. Dormeam tun. M-aș fi ales cu un perdaf, eventual, cu o sancțiune mai domoală, dar m-am luat în colți cu cei ce m-au discutat. Ba unuia chiar i-am strigat : „Nu ți-e rușine, crai bătrîn ? ! Dumneata îmi faci mie morală, dumneata care ne sufli toate colegele ? !“ O jigodie carierist ă ! Și-apoi, de unde să știu că aia la care dormisem avea antecedente cu cîțiva dintre cei ce mă judecau ? Ba unul chiar făcuse pasiune pentru ea. Pe crai l-am întîlnit acum doi ani, vara, pe malul Siretului. Mi-a spus unul de la noi, care mă știe bine. „Hai să ți-l arăt pe mistreț.“ Era invitatul unui tip ce-și lua diploma la fe-fe. Stătea pe malul Siretului la soare, în niște chiloți lungi, pînă la genunchi și privea cu nesaț la păpușa cu care venise. Asta, îmbrăcată în rochie de vară, pescuia. Odată, directorul m-a trimis și la el cu

ceva marfă, că adjunctul se înscrisese la doctorat. I-am spus verde : la ăsta nu, că-l strîng de gît !

Mihai se uită lung la bărbatul din fața sa : un tip de mascul cu adevărat frumos, la vreo 35 de ani.

— De ce n-ați reluat studiile ? îl întreabă.

Fața șoferului, tristă pînă acum, descompusă parcă, e tăiată brusc de durere.

— Ce salar aveți ca fizician ?

— Aproape trei mii.

— Dacă n-ar fi femeile, eu aș putea duce acasă, pe lună, *aproape* de trei ori. Știți ce am în mașină ? O să vedeți dimineață, că vă dau și dumneavoastră una. Faceți ce vreți cu ea. Da' eu zic s-o duceți acasă la nevastă și copii, că vine Paștele. Și v-o dau pentru că mi-ați plăcut cum ați soluționat chestiunea prin acel „domnule" plin de zîmbet. Cucoana o cam sfeclise. Mi-a spus că v-a văzut în oglindă ; i s-a părut că aveți o privire rece, de polițist ; chiar m-a întrebat dacă nu știu cu ce vă ocupați. Aveam întîlnire cu ea aici, la hotel, iar camere libere nu mai erau. Mi-ar fi părut rău să-mi scape. Cînd oi intra la zdup, măcar să am amintiri frumoase...

— Nu înțeleg !

— Săptămînal, vin cu mașinuța încărcată cu de toate. Și-aduc aici în cameră pe cîte una din doamnele care mîine, binevoitoare, îmi vor surîde că primesc marfa acasă. Parc-o și văd pe păpușa de azi, ferind cu mîna crengile desfrunzite ale salciei pletoase de la poartă, mirîndu-se cu glas tare, s-o audă menajera : „O, ce punctual ! Ați călătorit toată noaptea ?..."

Colegul de cameră se oprește. Împarte restul de vodcă în mod egal, apoi se duce la fereastră și-o deschide. Inspiră adînc, scoate batista, se șterge pe față și se întoarce la loc, pe pat.

— Sînteți fizician. Deci spirit rațional. Dacă nu mă credeți un odios, atunci vă-ntrebați de ce mă complac, de ce nu iau atitudine. Să știți că am acte pe marfă. Sînt și chitanțe emise pe numele celor cărora duc păsările, ca și cum le-ar fi plătit. Pentru cazul c-aș fi controlat. Sau turnat. Nelegal, sau aproape, ar rămîne faptul că au fost serviți direct din abator.

Șoferul se ridică din pat și închide fereastra. Apoi, tot mai răpus de băutură, își îmbracă pijamaua.

— Cînd dumneavoastră v-ați lovit de niște neajunsuri în viața de uzină, v-ați apucat să scrieți. Înainte, desigur, ca

orice tînăr cu înclinații literare, veți fi cochetat cu eternumanul, cu ideile mari, un alt *Faust*, o altă *Moby Dick*, eventual un alt bătrîn în luptă cu marea. Și eu, în facultate, mă vedeam poet de seamă sau mare dramaturg. Acum știu sigur ce voi ajunge. Parcă-mi pare rău că v-am povestit. Unui prozator nu-i bine să-i povestești un subiect. Dar n-o să scrieți despre asta, că vă trebuie amănunte. Eu le am ! Port totul aici și aici ! se bate el cu degetul în frunte apoi în piept. Voi fi mai izbăvit față de mine însumi și față de societate decît dacă m-aș duce mîine în zori la Miliție. Și știți de ce-am s-o fac ? Pentru că mi-e rușine de amintirea tatii, care a fost un biet învățător de țară, cinstit și devotat adevărului. Și pentru că, deși am impresia că eu am adus-o pe cucoana aia seara asta în hotel, simt că, de fapt, ea m-a avut pe mine. Mi-a și spus c-a pus ochii pe mine de mult, că dimineața, de cîte ori îi duc marfa, are un chef teribil s-o strîngă de gît pe menajera aceea cu un ochi de sticlă, sau să i-l scoată și pe cel bun, ca să-mi poată servi o cafea în patul din care tocmai s-a ridicat. Și mi-a mai spus c-o să mă strîngă pe mine de gît dacă scot o vorbă. Deja l-a auzit pe directorul meu c-ar vrea să mă schimbe. „Uit" o parte din marfă pe drum. Ba mă iau și de amantele lui. Deocamdată mă mai ține, să-i cimentez poziția... Ascultați-mă, e cumplită conștiința faptului că ești la cheremul altora. Aș vrea să mă schimbe odată ! Sau să fiu dat afară, indiferent !

Nu-și mai spus nimic. Se bagă amîndoi sub pătură și sting veiozele. În zori, cînd Mihai se trezește, șoferul este deja în baie, se bărbierește. Cît timp Mihai se spală, șoferul se îmbracă și pleacă. În urma lui, rămîn două sticle goale : una de șampanie și cea de vodcă. Plus aerul greu, sufocant, al unor destăinuiri. Și, ca de foarte multe alte ori, Mihai se fericește că lucrează într-o uzină, unde, făcînd abstracție de cîțiva, simte întotdeauna aerul onest și simpatia celor cu care muncește. Înjură alături de ei la necaz și se bucură împreună la izbîndă.

— Vă rog, datoria de onoare ! spune șoferul, întorcîndu-se cu un pachet.

Îl pune pe masă înainte de-a fi refuzat, face un semn de salut și strînge mîna lui Mihai, scuzîndu-se că pleacă așa grăbit, dar îi place să fie punctual cînd este așteptat de doamne. Curios, Mihai se uită în pachet : o pasăre aducînd mai degrabă a struț, prin proporțiile pe care le are. Congelată sloi, împachetată în celofan, apoi într-o cutie de carton

ondulat. Asta îl va încurca teribil. Îi vine o idee. Merge la rapidul de șase jumătate și străbate vagoanele. Găsește un cunoscut din uzină, care se întoarce acasă. Îi dă pachetul. Apoi telefonează Anei.

— Un curcan de-aproape zece kilograme ? ! Hai că minți !

— În literatură se folosește verbul *a fabula*. Totuși, trimite-l pe Adrian la gară.

*

Trenul sparge cu violență noaptea, fluierînd prelung. Deși e primăvară, compartimentele mai sînt încălzite. Poate și pentru că-i un rapid internațional. De cum s-a urcat, Mihai și-a pus geanta în plasă, a agățat pardesiul în cuier și s-a cufundat în locul moale, îmbietor la un somn profund. Ziua a fost nesfîrșită și obositoare. Mai întîi, la casa de filme, cîteva observații : să dispară grănicerul cu cîinele, iar femeia să fie mai tranșantă în opinii, să aibă o atitudine fermă. Apoi Mihai a trecut pe la editură : redactorul e plecat în țară, la un salon de carte. La institut, ședința a durat de la douăsprezece la unu și jumătate. Peste o oră, s-a întîlnit cu regizorul. Dar mai întîi s-a abătut pe la TAROM, să vîndă biletul. Observațiile făcute scenariului sînt mai multe decît a reținut el. Regizorul le-a stenografiat. Pe Mihai a început să-l doară capul. Trebuie retopită o bună parte din scenariu. Nu poți micșora sau mări o rotiță într-un ceasornic fără să modifici și diametrul celorlalte !

— Cred că și Aristotel s-ar da bătut ! a glumit Mihai la un moment dat.

Apoi s-a ridicat din fotoliu și, uitîndu-se la ceas, a cerut permisiunea să dea un telefon interurban.

— Îmi pare rău ! Nu pot veni cu avionul. Iau trenul de la ora douăzeci și unu.

— Atunci, am să te aștept la gară ! a hotărît Liliana.

— La ora patru și jumătate ? ! s-a neliniștit Mihai, vrînd să insiste să n-o facă.

Dar în receptor a auzit rîsul domol al femeii, apoi ura-rea ei de drum bun. Cînd s-a întors în camera alăturată, unde se purta discuția, l-a găsit pe regizor plimbîndu-se radios :

— Ei na ! Amîndoi sîntem fericiți. Dumneavoastră, că nu s-a supărat soția de întîrziere ; eu, c-am găsit, cred, rezolvarea. Aristotel ! „Consecvent în inconsecvență", una din trăsăturile eroului tragic. Accentuăm frămîntarea personajului central și-atunci, modificînd puțin, femeia va apărea foarte hotărîtă comparativ cu el.

— „Modificînd puțin“ !...

Mihai s-a luat cu mîinile de cap. Asta înseamnă rescrierea întregului scenariu. Poartă discuții aprinse cu regizorul pînă spre miezul nopții.

— Ce căutați în trenul pentru Transilvania ? l-a întrebat acesta la despărțire.

— Schimb la Ploiești, a mințit Mihai.

Și a făcut-o nu pentru că s-ar feri să dea de bănuit ceva regizorului. În discuțiile lor încap doar acele elemente din viața cotidiană cu implicare directă în faptul artistic. Nu e o suspectare reciprocă de incongruență cu anumite deprinderi, ci dorința de-a nu coborî întîlnirile lor. O dată, în toamnă, au băut o bere la un restaurant. Era pe la prînz, sala aproape goală. O clientă și-a făcut apariția și s-a așezat la masa alăturată, dincolo de culoarul de trecere. S-a salutat din privire cu chelnerul și și-a făcut de lucru cu poșeta. Mihai și regizorul au privit-o. Au înțeles despre ce este vorba, dar nu și-au spus vreun cuvînt. Au găsit de cuviință că-i mai bine să-și continue discuția.

Trenul fluieră mereu, parcă să împrăștie întunericul. La Sinaia, Mihai ar fi vrut să iasă pe culoar, să privească gara. În primul lui an de stagiatură a venit aici la un simpozion de mase plastice. Atunci a cunoscut-o pe femeia cu cicatrice deasupra sprîncenei, ca un permanent semn de nedumerire, Simona Poenaru. Apoi, vara, a reîntîlnit-o la Eforie, unde au stat împreună un timp. Mihai s-a simțit fascinat de femeia aceea trezită parcă dintr-un somn lung. La despărțire, i-a dat adresa lui, dar a așteptat zadarnic vreun semn. După încă patru ani, drumurile lor s-au intersectat în București : Simona ajunsese șefă de laborator. La început, Mihai a avut impresia că trăiește o mare reîntîlnire, decisivă pentru tot restul vieții. Imediat însă, cînd discuția a ajuns în sfera preocupărilor, s-a confruntat dintr-o dată, deschis, de aproape, cu ignoranța agresivă. Reproșîndu-i că, preocupat de scris, nu a ajuns măcar doctor în Fizică, Simona a mers pînă acolo încît i-a spus că societatea are nevoie *acum* de furnicuțe, nicidecum de greieri. Cutremurat, Mihai a fugit înapoi spre Moldova cu primul tren. La scurt timp, Teona părăsea țînutul întinsă în mașina soră-sii. Gîndurile lui Mihai de a-i lua urma, să afle ce s-a mai întîmplat cu ea, au rămas doar proiecte. A încercat s-o uite. Dar cu cît și-o spunea mai des, cu atît ea se înrădăcina mai adînc în sufletul lui. Pe Simona, femeia de știință care ar fi ucis toți greierașii, a uitat-o defi-

nitiv. Un timp i-a părut rău că n-au stat mai mult de vorbă, s-o convingă de nocivitatea ideilor ei, dar la ce bun ?! Ana a apărut într-un moment în care el înțelesese că nu se poate vindeca decît printr-o schimbare radicală. Întîi s-a gîndit să plece pe un șantier. Apoi s-a hotărît să accepte transferul la București, la catedra de Fizică a Politehnicii. Dar, cunoscînd-o pe Ana, a mai rămas... Treptat-treptat, obișnuința și-a spus cuvîntul. Iar dincolo de obișnuință, într-unul din momentele sale de frămîntare la masa de scris, a avut, pentru o clipă, revelația că legătura lui cu Ana e aceea a pictorului cu femeia care-i pozează. În cîteva din personajele feminine create atunci, actuala Ană se poate oglindi ca în apa cristalină a unei fîntîni. Iar adevărata vindecare de angoasele ce-l încercau uneori a fost Cristina. Acele neliniști de după plecarea Teonei proveneau de fapt din conștiința nerealizării sale, peste care se adăuga boala tatălui, țintuit în pat de paralizie. Pornise în viață cu elan și, asemeni unui alergător de cursă lungă, la cei 30 de ani, s-a oprit să-și tragă răsuflarea și să se întrebe unde a ajuns. Înțelesese că s-a înșelat mereu. Chiar și-n dragostea lui pentru Teona. Pătrunderea în iureșul grijilor de familie — Andrian tocmai intrase la școală iar de curînd Ana o născuse pe Cristina, care îi devenea mai dragă din zi în zi — l-a scos din universul gîndurilor negre. A fost schimbarea radicală. Rana lăsată de Teona s-a cicatrizat. Acum, la atîția ani distanță, Liliana...

— Urmează Brașovul ! strigă cineva pe culoar.

Mihai ar vrea să iasă la fereastră, să vadă gara. Era mai fericit atunci cînd, împreună cu Petre Graur, făcea pe toreadorul în fața unui măgar pe Tîmpa ?!... Dar cu fata aceea frumoasă, cu ochi mari, căprui ?...

Somnul din tren, noaptea, e întotdeauna zbuciumat. Goana nebună, zgomotul de macaze și chiuitul prelung dau senzația de coșmar. Oboseala își spune cuvîntul abia către ziuă.

„Mihai, trezește-te !"

Sare în picioare, spre surprinderea cîtorva străini care dormitează alături, pe celelalte locuri. E sigur că a fost strigat. Dar după cum e privit de tovarășii de drum, înțelege imediat că a visat. Trenul stă într-o gară. Mihai deschide ușa să vadă unde a ajuns. În difuzoarele de pe peron se aude anunțul de plecare al trenului : sînt înșiruite cîteva orașe mari ale Europei. Trezit de-a binelea, își ia servieta din plasă și se grăbește spre ușă. Din întunericul unui sfîrșit de noapte, pe un peron cu becuri îndepărtate, o mînă îi atinge brațul, aju-

tîndu-l să coboare. Apoi, în timp ce, alături, trenul se pune în mișcare, gîtul îi este cuprins cu putere iar obrazul lui simte atingerea unui obraz rece, aproape înghețat, tăiat în două de o urmă umedă.

— Înțelegi ? Trenul stă aici mult, peste douăzeci de minute. M-am plimbat de cîteva ori pe lîngă el. Am înțeles c-ai adormit și-mi era ciudă că n-am fost inspirată să urc în vagoanele de-a-ntîia, să mă uit. Îmi venea să țip, să te trezesc...

În sala mare de așteptare, Mihai și Liliana au găsit două fotolii într-un colț. Vorbesc încet, aproape în șoaptă, deși în jur nu-s decît doi-trei oameni care dorm profund. Unul dintre ei are un aparat de radio lăsat deschis pe un post ce transmite continuu muzică. Liliana a adus cu ea un termos plin cu cafea. La vederea lui, Mihai începe să rîdă. Îi povestește că-n scenariul de film, într-o secvență de laborator, o fată pregătește pentru șeful ei cafeaua la una din multele plite pe care stau vase de sticlă cu probe chimice. La discuția de ieri i s-a cerut să rămînă secvența, integrată de altfel întregii narațiuni, dar cafeaua să fie adusă de acasă în termos.

— Și la noi sînt sancționați cei ce-și fac cafeaua la serviciu, spune Liliana.

— La noi nu ! ripostează Mihai. Directorul nostru Mateianu, un tip respectat dar și îndrăgit de toți, ne-a lăsat, pe răspunderea lui, posibilitatea unei cafele. Cu condiția să gîndim bine și repede.

Se uită unul la altul nedumeriți. Apoi încep să rîdă ușor, amuzat.

— Iată, așadar, că fiecare a aflat cîte ceva despre locul de muncă al celuilalt...

Liliana toarnă din nou cafea. Paharul este cilindric, dintr-o sticlă superioară, de o transparență cristalină. Într-o zi, cînd locuia la el, Teona a cumpărat două pahare din astea. „Vom bea cu ele vodcă, Mihai. Dacă vrem să ne poarte noroc, le vom sparge imediat ce bem vodca. Dacă n-am avut noroc, le-om sparge înainte de-a ne mai atinge de vodcă.“ Dar n-au mai apucat să spargă nici după, nici înainte.

— Frumos pahar ! admiră Mihai. Cu din astea se bea vodca, adaugă trist.

— Mi l-a dat Fana cînd i-am cerut termosul...

— Iar Fana ? ! rîde Mihai.

— Da, iar ! afirmă Liliana. Ieri m-a chemat la ea să bem o cafea. Din vorbă-n vorbă... N-am putut să nu-i spun că vii, crede-mă ! Parcă-mi citea gîndurile. La un moment dat

am avut impresia că e gata să mă întrebe la ce oră sosești.

— Nu te-a mai sărutat ? o necăjește Mihai, trecîndu-și vîrful degetelor peste buzele ei.

Liliana roșește toată. Se ridică din fotoliu, își strînge mai bine pardesiul și se reașază. Mihai scoate fularul de la gîtul său și-i acoperă cu el genunchii. Mîinile Lilianei reține palma lui Mihai.

— Nu e bine ce-am făcut !

— Iar începi ? ! o privește Mihai dojenitor.

— Nu, mamă dragă ! rîde Liliana. Ar fi trebuit să nu iau termosul cu mine. Zău, ești obosit. La mine te-ai fi întins un ceas, ai fi bătut o cafea... Poate, dacă insistam, Fana ar fi întîrziat și ne-ar fi dus cu mașina pînă acasă...

Privirea nedumerită a lui Mihai și felul în care își retrage o clipă mîna, ca apoi să și-o lase între palmele femeii, o obligă pe Liliana să se explice :

— Dimineață, numai ce aud telefonul sunînd : era Fana. Mi-a spus că pleacă la o mătușă a ei și mă poate aduce la gară. S-a scuzat că nu are timp să rămînă pînă vine trenul.

— I-ai spus cumva ce ți-a trecut prin gînd ? întreabă Mihai.

Liliana e derutată. Îndărătul ochelarilor, privirea ei tremură din nou.

— Ceva nu e în ordine ! o amenință Mihai.

— Adică ? ! șoptește femeia, aproape înecîndu-se. Te rog, Mihai, ce vrei să spui ?

O clipă, Mihai are intenția s-o întrebe mai mult de prietena de vizavi pentru că, întotdeauna cînd a venit vorba, Liliana a avut cîte o reacție neașteptată. Dar își zice că deruta a fost creată de comportarea bizară a Fanei. Oricum, într-un oraș mare, în prezent, cînd timpul e atît de limitat, faptul că Liliana are norocul unei prietene așa bune, e un lucru rar.

— Dacă-i spuneai vecinei tale c-o vrem de nașă, sigur aștepta trenul și ne ducea pînă acasă, o liniștește Mihai. Ba poate că stătea și la o cafea cu noi.

În loc să guste gluma, Liliana devine gravă, iar glasul ei e plin de tristețe :

— Află că i-am spus ! Doamne, cum s-a schimbat dintr-o dată ! Zîmbetul i-a înghețat pe buze iar ochii — ochii ei mari și albaștri — i s-au umplut de lumină, exprimînd o fericire imensă.

După o clipă de tăcere, adaugă încet, parcă ar ofta :

— Păcat că nu poate fi adevărat !

— Și de ce nu ? întreabă Mihai.

Liliana îl privește lung, ca o dojană. Întinde mîna și-i atinge obrazul cu vîrful degetelor, alintîndu-l. Cînd obosește, lasă palma pe brațul lui și surîde :

— Ți-am spus că nu mai ai voie să vii cu gînduri de-astea, „serioase" !

Apoi, clătinînd capul, să întregească farmecul rîsului în care a izbucnit, adaugă :

— Serioase ori ba, astea nu se discută în sala de așteptare a gării. Cît privește rămînerea la o cafea a Fanei...

Liliana mai rîde cîteva clipe. Apoi, menținîndu-și doar surîsul așternut pe buze, murmură ca pentru sine :

— Nu am dreptul să spun, asemeni Anei, că știu cine-mi ești ! În dragoste n-are ce căuta gelozia. Sau, cel puțin, în felul ăsta de dragoste.

— Înseamnă că-ți sînt indiferent ! o necăjește Mihai.

— Mă înțelegi greșit dacă mă întrerupi !

Obrazul Lilianei e roșu. Ochii ei se pleacă, preocupați de fularul așezat pe genunchi.

— Auzi ! o ceartă Mihai în șoaptă, dar pe un ton sever, din care nu lipsește o vagă nuanță de glumă. Oi fi eu... bărbat, dar nu cobor într-atît încît să mă leg de cea mai bună prietenă a ta !

Privirea Lilianei se ridică brusc. Pe măsură ce-l fixează, ochii ei se migdalează, iar obrazul își recapătă culoarea. Toarnă și restul de cafea din termos, ridică apoi paharul și-l lipește de buzele lui Mihai, obligîndu-l să bea.

— La altceva m-am gîndit, șoptește ea, rotind ușor între degete paharul gol. Nu pot spune că prietena mea e nefericită în căsnicie. Că-i fericită, sînt sigură ! E de ajuns s-o văd cu Ionuț în brațe — un băiețel frumos ca o păpușă, cu niște plete lungi, blonde, ondulate... Dar... vezi...

Liliana s-a oprit. Lasă paharul deoparte și prinde mîna lui Mihai între palmele sale :

— Ce fain e ! Ai mîna așa caldă...

Apoi, întristîndu-se, adaugă :

— Știu că-ntotdeauna vei simți nevoia cuiva apropiat sufletește. Dacă e să plec, mi-ar place să-mi ia locul Fana... tremură vocea Lilianei. Pentru că pot exista și alt fel de relații ! se precipită ea. Relații între doi oameni inteligenți și culți, care să nu lezeze deloc morala unei căsnicii...

Mihai s-a întristat. Ochii lui, goliți de orice expresie, caută cu insistență spre cel care doarme dus, cu aparatul de

radio sub cap. Omul acela i se pare fericit. Cu adevărat fericit.

— Ce-i cu tine ?! insistă Lilana. Chiar tu spuneai că nu te poți coborî...

— În schimb mă cobori tu ! întoarce Mihai brusc privirea spre ea.

Toată durerea din suflet, născută la auzul acelui „dacă e să plec", i se citește acum în ochii roșii de nesomn, încruntați apoi, cînd își dă seama că a vorbit doar de dragul replicii. În fața lui, Liliana a rămas perplexă.

— Așa impresie ți-am lăsat eu ?! încearcă s-o dreagă. Află că nevastă-mea are una mai bună despre mine ! Dovadă că mi-ar scoate ochii și cînd mă uit mai mult la vreo poză din revista *Cinema*.

Liliana izbucnește în rîs. Un timp, să-și înăbușe sonoritatea glasului, duce mîna la gură și-și mușcă rădăcina degetului arătător.

— Ți-am spus eu că avem altceva mai bun de făcut ! o amenință Mihai.

— Da, răspunde Liliana, devenind gravă. Îmi pare rău ! N-am mai scris nici un rînd.

Mihai surîde.

— Te-am prins ! îl necăjește Liliana.

Cînd Mihai întinde mîna puțin, să-i atingă obrazul cu palma, capul ei se scutură, ochii i se închid strîns, apoi îi prinde palma, lipindu-și-o apăsat de obraz :

— Doamne, ce rău îmi pare c-am luat termosul !

— Dar fără el, aș fi băut cafeaua rece. Mulțumește-i doamnei Fana din partea mea.

— Numai ? îl privește fix Liliana, cu ochii irizați de plăcerea dialogului.

— Numai ! răspunde Mihai surîzînd. Dacă vrei, sărut-o pe obraz, închipuindu-ți că ne-ar fi putut fi nașă.

Ochii Lilianei devin triști iar colțul gurii se îngroapă în paranteza surîsului amar, săpat în obraz.

— Cum aș putea să mă eliberez de amintirea unei fetițe fără tată ? !...

Continuă să se privească. Mihai strînge cu putere din măsele și înghite nodul din gît.

Afară s-a luminat. Peste cîteva minute, va pleca, de la autogară, prima cursă către orașul din apropiere. Liliana îl conduce pe Mihai pînă pe peronul la care mașina așteaptă cu ușile deschise.

— Cu bine, Mihai !

— Pe după-masă ?

— Tu hotărăști !

— Atunci, sărut-o pe obraz, din partea mea, pe viitoarea noastră nașă !...

*

La uzina de subansamble, ședința de omologare a durat mult și a fost furtunoasă în cîteva rînduri. Directorul tehnic al întreprinderii s-a înfuriat la un moment dat :

— Nu înțeleg ! Cine-i beneficiar ?

— Dumneavoastră ! a răspuns Mihai. Dar noi, ca producători, trebuie să fim siguri că piesele făcute din materialul ce vi-l punem la dispoziție corespunde. Nu mi-e indiferent ce se întîmplă cu oamenii care se folosesc de utilajele astea acolo, sub pămînt !

O ședință, promițînd la început a fi una de rutină, s-a transformat într-o analiză amănunțită a tuturor detaliilor tehnice. Tipul jovial care se dovedise a fi în primele minute Mihai Vlădeanu a devenit inflexibil. Nu că ceilalți ar fi fost rău intenționați, dar lor le scăpaseră unele amănunte. Cînd au mers să vadă utilajul funcționînd în gol, echipat cu piesele în discuție, Mihai a arătat două discuri de plastic :

— Astea n-au ce căuta aici ! Se încarcă electrostatic prin frecare și pot produce scîntei.

Apoi s-a oprit asupra zăvorului care blochează banda. I s-a părut subțire la partea fixă. Banda a fost pornită și oprită de cîteva ori prin apăsări corecte pe manetă. Mihai a cerut și el voie să repete. Numai că, intenționat, a împins maneta într-o parte, ca din greșeală. Zăvorul s-a rupt și banda a continuat să funcționeze.

— Ați împins maneta anume ! l-a acuzat cineva.

— Da, a răspuns Mihai. Dar dacă, din grabă, un muncitor face aceeași manevră ? !

— Asta-i ca povestea cu drobul de sare, murmură unul.

Cum, pentru cîtva timp, toți tac, Mihai răspunde :

— O fi ! Cu ani în urmă, la noi la combinat, am participat la o ședință. Printre altele, se discuta folosirea deținuților la o lucrare. „Și dacă vreunul vrea să fugă ? a întrebat un inginer în vîrstă. Are milițianul voie să tragă ?“ „Are“, i s-a răspuns. „Și dacă glonțul nimerește în rezervorul de hidrogen din apropiere ?“ Și s-a renunțat la idee.

Actele de omologare pentru piesele care au trecut cu bine de toate probele s-au semnat tîrziu, spre sfîrșitul programului. Cineva din conducerea uzinei le-a spus celor veniți din alte orașe că au camere rezervate la blocul de nefamiliști din apropierea cantinei. Mihai s-a interesat de vreo cursă cu care să se întoarcă. Prima n-a mai avut timp s-o prindă. Următoarea va fi tocmai la ora opt seara. Mergînd împreună cu ceilalți spre cantina uzinei, la invitația directorului, Mihai se simte izolat. Nu i-a reproșat nimeni atitudinea, dar își dă seama că toți îl socot pe el vinovat de întîrziere. Înțelege că asta e soarta oricărei luări de poziții într-un context în care *merge și-așa*. Mănîncă puțin, fără chef și se grăbește să ajungă la căminul de nefamiliști. Femeia de la poartă îi dă cheia unei camere. Agață pardesiul în cuier și se întinde să stea puțin. Îi pare rău că n-a rugat-o pe portăriță să-l trezească la șapte și jumătate. Dar e prea obosit să mai coboare un etaj. E abia ora patru și un sfert. În trei ore va avea timp să se odihnească și va reuși să se trezească. Dar cînd deschide ochii și sare speriat din pat, în jur e beznă. Își amintește unde se află, caută comutatorul și aprinde lumina. E ora nouă seara. Merge la centrala telefonică a uzinei și o convinge pe doamna de acolo să-i aprobe două comenzi. Ana e bine. Cristina doarme. A luat bătaie că a aruncat cu apă după Adrian și a udat pereții. Adrian a fost la gară și a adus curca. Prea mare! De unde-a cumpărat-o?! Să nu uite de ață muliné. Apoi i se dă legătura cu Liliana. Femeia vorbește încet, sacadat.

— Eram îngrijorată, se scuză ea, să scape de întrebările lui Mihai. Odihnește-te în voie. Vii mîine cu cursa de zece. Eu voi fi acasă de la ora unsprezece.

Acum, Mihai se plimbă încet prin piață. A coborît din cursă la stația din centru, a intrat în librărie să cumpere cîteva cărți, a ales și o păpușă pentru Cristina, apoi s-a gîndit să ia flori. Cumpără un trandafir și o bucată de pămînt în care sînt bulbi de bujori.

Merge cu pas rar, admirînd vilele de pe strada pe unde trece. La o portiță frumoasă, lucrată din fier forjat, două femei stau de vorbă. Cea de pe trotuar, îmbrăcată elegant, într-un pardesiu bej, s-a plecat mult, parcă ar povesti ceva și-i e teamă să nu fie auzită. Trecînd prin spatele ei, Mihai reține parfumul discret și imaginea părului castaniu, ondulat în bucle frumoase, inconfundabile. Alături, dincolo de gardul din plasă de sîrmă, un cățel face scandal cît îl țin

puterile. Mihai îl privește amuzat și-și continuă drumul. Are o stare ciudată de bunădispoziție. Știe că asta i se întîmplă mereu la vederea unei femei frumoase. Dar acum e mai mult, sentimentul e mai profund. Se oprește dezorientat. Apoi se întoarce și privește în urma sa. Nimeni. Doar cățelul gălăgios latră o pisică ce s-a cocoțat pe gard. Mihai saltă din umeri a nedumerire și-și continuă drumul, cufundîndu-se din nou în contemplarea cartierului. Ce fericire să locuiești într-un asemenea colț de oraș ! O dată cu liniștea parcă te copleșește și sentimentul unui grad înalt de civilizație.

— Pentru tine ! oferă Lilianei întîi buchetul de lalele, apoi sacoșa în care a pus trandafirul și bulbii de bujori.

Femeia îi mulțumește cu o explozie de mare afecțiune. Apoi se retrage pînă lîngă oglindă și-l privește lung.

— Ce-i ? ! se nedumerește Mihai.

— Să-mi îmbăt privirea pînă la refuz, să am imaginea ta pentru totdeauna, îi întoarce ea vorbele spuse de el cîndva în holul hotelului.

Liliana urcă treptele și-și face de lucru în bucătărie. În urma ei, Mihai își duce geanta în sufragerie. Se întoarce iar la cuier, ia buchetul de lalele uitat de Liliana și-l pune în vaza de pe pian.

— Să te ajut ? întreabă, oprindu-se în ușa bucătăriei.

— O poți face într-un singur fel, îi oferă Liliana un scaun și se întoarce la aragaz, preocupată de mîncare. N-ar trebui să te las aici ! Iar o să-mi spui că am ceva de cenușăreasă în gesturi.

Se uită la Mihai. Obrazul ei e plin de zîmbet. Dincolo de ochelari, ochii îi sînt vii.

— Mă simt așa fain știind că-s urmărită cum încălzesc mîncarea !... Cred că-i unul din momentele de mare satisfacție pentru o soție... Spune-mi cum ai călătorit ! schimbă ea subiectul. Nu, nu ce-ai făcut la uzină. Astea-s secretele tale de serviciu...

Mihai vorbește de drumul cu trenul, apoi de schimbările cerute celor două scenarii, la Televiziune și la casa de filme.

— Poftă mare ! îi urează Liliana, așezîndu-se cît mai aproape de el. Ar trebui să-ți pun o condiție : te apuci de roman ! Pierzi vremea cu scenariile astea, zău !

Apoi, strengărește, se întinde spre el peste colțul mesei și-l sărută. Atmosfera se înveselește dintr-o dată. Ochii Lilianei se migdalează, fixîndu-l pe Mihai, ca o mulțumire pen-

tru cele ce-și spun. Tot mai des, capul ei se pleacă peste colțul mesei, în același gest dezinvolt.

— Știi cum se mănîncă peștele ? se precipită Liliana la un moment dat. Am pe... pe cineva, un domn, nu, nu-i ce crezi ! devine tot mai încurcată. E în vîrstă, are funcție de... mă rog !... Îmi dă telefon din oraș. Ne întîlnim la un restaurant, rar de tot. Așa... Pur și simplu îi place compania mea. E un restaurant pentru... Mîncăm întotdeauna pește prăjit. Aș vrea să te duc și pe tine o dată acolo. Au tacîmuri speciale pentru pește. Un cuțit anume, cu care poți desface carnea, eliminînd oasele... Știai că există așa ceva ?

— Știu de la Mateiu Caragiale că „nici cuțitul în legume și pește, nici furculița în brînză și nici într-un fel cuțitul în gură."

— Da ? ! se miră sincer Liliana.

— Oricum, nu te văd băgînd cuțitul în gură, o asigură Mihai.

Rîd amîndoi mult, parcă molipsindu-se unul de la altul.

Așezați apoi în fotoliile din salon, în fața ceștilor aburinde, se privesc lung, fără să-și vorbească.

— Și-aveam atîtea în gînd !... exclamă Liliana.

Se ridică imediat din fotoliu, semn că și-a amintit ceva. Caută într-un sertar al bibliotecii. Apoi se preocupă de pick-up.

Cînd aude primele acorduri din *Sonata lunii*, Mihai întoarce privirea. Femeia aranjează mai bine lalelele din vază. Le alintă un timp cu amîndouă palmele, trece apoi pe lîngă bibliotecă și ajunge în spatele lui Mihai. Întîrzie o clipă, nehotărîtă dacă să-l atingă cu mîna. Cînd i se oferă țigara, o ia și se așază pe canapea. Deși își face mereu de lucru cu țigările, Mihai e foarte atent la reacțiile ei. O vede calmă. Ba chiar cu o fericire profundă întipărită pe față.

— Te așteptai să mă vezi plîngînd iar ? îl măsoară Liliana cu privirea, cînd melodia își stinge ultimele acorduri. Știi ce-am făcut în după-amiaza aceea, cînd mi-ai cumpărat placa ? Andrei a venit la mine. Am vrut să-ți telefonez, să-ți spun că întîrzii puțin...

— Știu, aprobă Mihai. A sunat telefonul, dar nu mi-ai spus nimic, probabil intrase el aici, în încăpere.

Liliana îl privește nedumerită :

— Dar n-am telefonat !

— Curios ! Cineva telefonase dintr-o cameră în care era deschis televizorul.

— O fi greșit centralista vreo legătură. Și nu toți au „antrenamentul" tău, să întrebe cu dezinvoltură de nu știu ce doctor, izbucnește în rîs Liliana. Cînd i-am adus cafeaua lui Andrei, devine ea gravă, am pus *Sonata lunii* și m-am așezat pe canapea. Am stat așa, relaxată, privindu-l deschis, fix. Cînd s-a terminat, m-am ridicat și am ieșit. De atunci, fostul meu soț nu a mai venit pe aici și nici nu cred s-o mai facă.

Mihai șade în fotoliu cu bărbia sprijinită în podul palmei stîngi.

Liliana sare în picioare și se retrage în spatele fotoliului, luîndu-i capul între palme :

— Spune-mi cum sînt îmbrăcată !

— De ce ? !

— Te rog !

— În... Cred că în rochia frez ! rîde Mihai.

— Știai c-am s-o îmbrac ! Doar tu mi-ai spus că-ți place...

Liliana trece pe lîngă el, ia o țigară din pachet și, plimbîndu-se îndelung prin încăpere, sfîrșește prin a se opri în fața lui. Degetul ei arătător atinge bărbia lui Mihai, ridicîndu-i obrazul :

— Ești foarte stăpîn pe tine. Și totuși uneori te prind. Mai înainte ți-am observat privirea : rece, scrutătoare. Luai aminte la gesturi, la reacții... De-aceea te-am și întrebat cum sînt îmbrăcată. Mă uitam la tine și aveam impresia că văd în gîndurile tale o altă femeie. Nu mai eram eu în fața ta, ci un posibil model, surîde ea cu tristețe. Măcar dacă aș ști că te-am ajutat să-ți începi romanul !

Rămîne așa, continuînd să-i atingă bărbia cu degetul. Privirea ei îl fixează continuu, parcă ar vrea să smulgă din ochii lui un răspuns.

— Ești frumoasă, Liliana ! Aș spune : frumoasă ca un păcat, dar nu-i adevărat ! Îți lipsește... păcatul.

— *Ea*... ce păcat avea ?

Mihai strînge din umeri.

— Cîteodată am impresia că ești al meu. Tot ! Dar imediat îmi dau seama că m-am înșelat. Gîndul tău este în altă parte, la altă femeie, sau poate la un posibil personaj feminin dintr-o viitoare carte. Andrei nu era așa. Îl simțeam al meu.

— De-aceea nici nu-l iubeai. Trăiai doar o continuă căutare.

— Știi că m-ai vindecat de el prin gestul acela brutal, cînd mi-ai pus să ascult *Sonata lunii* ? întreabă Liliana.

— Asta mi-a și fost intenția.

Ochii Lilianei se încruntă, țintuindu-l :

— Mi l-ai luat pe Andrei, mi-ai luat momentul de zbucium, plînsul de după plecarea lui... Dar ce mi-ai dat în schimb ?

O durere ascuțită strînge pieptul lui Mihai. Își simte răsuflarea înghețată în gît, ca un nod uriaș. A rămas neclintit. Doar pleoapele au avut o ușoară tresărire. De întrebarea asta i-a fost frică ! Teribil de frică !

Liliana dezlipește degetul de bărbia lui și ridică palma, atentă la calmul în care întreaga făptură a bărbatului așteaptă lovitura. O dată cu palma, se apropie și ea.

— Libertatea ! îi șoptește, sărutîndu-l. De ce nu încerci o detașare la combinat ? întreabă, prelungind jocul. Vreau să-ți începi cartea aici ! Mi-aș dori să poți găsi o mare deschidere spre împlinirea prin dragoste ; cartea ta să fie ca un strigăt de bucurie.

— Ce speri să obții prin șederea mea temporară aici ? o înfruntă Mihai cu calm.

— Putere ! exclamă Liliana involuntar. Doamne, acuși se întunecă ! arată ceasul de la mîna lui Mihai, să abată atenția. Fii sincer : nu ți-a convenit deloc propunerea mea de-a mă uita zilnic prin ce vei fi scris. Ți-am văzut reacția ! Ba chiar ai amintit că ți-aș fi și șogun, nu numai Mecena.

— Bineînțeles ! aprobă Mihai și se ridică din fotoliu. Doar nu-ți închipui că aprob să fiu forfecat și de cei dragi !...

Ferește perdeaua puțin, să se uite afară. La vila de vizavi, un bărbat cărunt, cu mustață neagră, trebăluiește la ușa garajului. Nu este prea înalt, dar pare zvelt. Are mișcări domoale și o mare mobilitate a brațelor. Cînd și cînd își trece palma peste păr, timp în care privirea lui, rotită ca din întîmplare, se oprește o clipă în plus spre vila Lilianei. Ușa garajului e deschisă. Din interior se zărește doar botul uriaș al unui *Mercedes*. Privirea lui Mihai se întunecă. Revede în amintire, pe platforma din fața combinatului, un *Mercedes* alb printre mașinile de transport internațional. Iar înăuntru, întinsă pe scaunele rabatate...

— Ce-i cu tine ?! tresare Liliana, văzînd obrazul bărbatului plin de tristețe și ochii tulburi de-a binelea. Ce vrei să spui, te rog ! îl ia de brațe, apropiindu-l.

Mihai se duce la balansoar și-l mișcă mai spre centrul camerei, apoi se așază. Închide ochii și rămîne așa, nemișcat mult timp. Cînd revine la realitate, Liliana stă din nou lîngă genunchii lui, privindu-l de aproape, cu interes. Palma ei se întinde, încercînd un gest de atingere.

— De ce n-ai spus *da*, Liliana ?

Tac amîndoi, privindu-se lung, plini de durere.

— Vine Daniela ! tresare Liliana și se ridică, înveselindu-se dintr-o dată.

Merge la fotoliu și-și aprinde grăbită o țigară. De pe hol se aud cîteva zgomote, apoi două bătăi în ușă.

— Cred... surîde Mihai întîmpinînd-o, cred că nu greșesc dacă-ți spun că ți-am adus și flori. Pui de flori, ca și tine, de altfel. Sînt pe hol, într-o sacoșă.

— Chiar așa ! se bucură Liliana. Daniela, mergi să te schimbi și-apoi mă ajuți să le sădesc.

Roșie toată de emoție, fetița mulțumește în șoaptă. Face un gest scurt spre Mihai și iese. Liliana o urmează.

Mihai își ia țigara și merge aproape de fereastră. Afară, Liliana și Daniela caută un loc pentru trandafir.

Telefonul începe să sune : lung și monoton.

— Liliana, telefonul ! strigă Mihai, deschizînd puțin ușa de la intrare, să nu fie văzut.

— Ce-i ? vine Liliana pe trepte.

— Suna telefonul dar a tăcut, arată Mihai spre interior.

— Foarte bine ! rîde femeia.

Vrea să se întoarcă la groapa începută, dar se oprește, aruncă o privire scurtă vilei de peste drum și, hotărîtă brusc, arată hîrletul :

— Ce zici ? Nu crezi c-ar sta mai bine în mîna unui bărbat ?

Mihai o privește lung, întrebător, dar cînd Liliana clatină afirmativ din cap, dînd de înțeles că nu-i mai pasă de vecini, prinde hîrletul și o urmează în curte. Se oprește lîngă cele cîteva brînduțe încă în viață, le admiră, apoi începe să sape unde-i arată Daniela. Imediat ce se reîntoarce în cameră, aude telefonul sunînd. Afară, Daniela țipă, speriată. Mihai renunță să ridice receptorul și aleargă să vadă ce s-a întîmplat. Cînd ajunge la ușa de intrare, Liliana rîde amuzată. Daniela s-a udat pe un picior. În încăpere, telefonul a tăcut.

— Mama, uite ce mi-ai făcut ! întinde fetița piciorul. Liliana o alintă.

— Vrei și să te sărut ? o întreabă. Te vede domnul Vlădeanu...

Daniela întoarce fața spre Mihai. S-a roșit toată și saltă din umeri în semn de scuză.

— Ce-ar fi copilăria fără alintări ? îi surîde Mihai.

— Fetița dumneavoastră e alintată ? întreabă Daniela.

— Da, aprobă Mihai mai mult din privire.

O senzație neplăcută urcă din piept, înecîndu-l. Se întoarce și intră în vilă. Cum pășește în salon, telefonul sună iar. Smucește receptorul și-l duce la ureche.

— Alo... spune încet, cu glas domol. Alo, vorbiți vă rog ! Pe cine căutați ? Alo...

— Ce-i ? întreabă Liliana, apărută în ușă.

— A sunat cineva... îi întinde Mihai receptorul.

— Alo ! spune Liliana în telefon.

Dar imediat îl lasă la loc, privindu-l cu dispreț.

— Am un telefon... Dacă-l iei prea repede din furcă, se întrerupe. Eah, o să mai sune... Iartă-mă puțin ! Vreau să mă spăl.

Mihai se uită lung spre vila de vizavi. Liniște deplină. S-o fi înșelat. Trage perdeaua la loc. Zdrobește țigara în scrumieră și se așază pe canapea. Ar vrea să uite întîmplarea cu telefonul, să se bucure de întîlnirea lui cu Liliana, mai ales că urmează o noapte întreagă, de-a lungul căreia, în fața unor cafele, vor putea discuta atîtea. Și-n special va insista ca Liliana să scrie în continuare. Simte că, dincolo de lenea, folosită ca scuză, stă mai degrabă un refuz. Un refuz enigmatic, aducînd a teamă.

— Ce balamuc ! oftează.

E prima dată cînd se simte nemulțumit de sine în această prietenie cu Liliana. Ba chiar are impresia că e prins într-un joc...

— Te-am rugat să nu stai la fereastră ! o aude pe Liliana în spatele său.

— De ce ?! se întoarce Mihai brusc, făcînd să scîrțîie parchetul sub tocul pantofului.

Liliana ar vrea să dea un răspuns, dar nodul din gît o înecă.

— Cineva s-a jucat cu mine ! arată Mihai spre telefon. Să știi că am simțul umorului, dar și al ridicolului !

Liliana continuă să stea înmărmurită. Mihai trece încet pe lîngă ea, privindu-și din mers ceasul :

— Sînt obosit. Te rog să mă ierți că plec !...

— Mihai, țipă Liliana, smucindu-și brațul, de care se agață strîns. Ai dreptate, dragul meu, cineva a glumit, dar nu te las să pleci ! Ești obosit, locuri la hotel nu mai sînt la ora asta, iar tren ai abia la miezul nopții.

— Iau rapidul de București. Schimb la Ploiești. Mîine în zori pot fi acasă.

— O spui cu patimă !

„Pentru că mi-e dor de-ai mei !“ ar vrea să-i răspundă, dar se abține. Privirea lui a redevenit calmă, învăluind-o pe Liliana. Îi observă ochii umezi și-i atinge obrazul cu palma.

— Te rog ! reține Liliana palma. Vreau să-ți spun ceva, trebuie să-ți spun ! Aseară m-ai întrebat de cîteva ori ce am, de ce vorbesc sacadat... Plîngeam. Pentru că nu știam ce-i cu tine. Dar și pentru comportarea prietenei mele. M-am dus după-amiază să-i înapoiez termosul și paharul. A ascultat cu aviditate tot ce i-am povestit, jucîndu-se cu paharul. Apoi a mai adus încă un pahar și le-a umplut cu vodcă. Eu eram nespus de fericită. Chiar voiam să beau. Dar numai ce-am văzut-o pe Fana că și-a lipit paharul de buze, l-a rotit puțin, parcă l-ar fi sărutat, apoi, brusc, l-a aruncat la picioare. Din cauza covorului persan, paharul nu s-a spart. „Tot te sparg eu !“ s-a înfuriat ea și a deschis fereastra. Paharul aruncat s-a lovit de vîrful unei crengi de brad și a căzut pe pămînt, între flori, întreg. Atunci, Fana s-a trîntit pe canapea și a început să plîngă. Cînd m-am apropiat de ea, mi-a strigat să ies. Am înțeles că...

Liliana se oprește.

— Ce-ai înțeles ? o privește Mihai cu spaimă.

— Că-i nefericită și mă urăște. Trăise tot ce i-am povestit ca și cum ar fi fost propria ei poveste de dragoste...

— Doamne, cu cine ți-ai făcut de lucru ! clatină Mihai din cap cu tristețe.

— Da, Mihai, ce probleme ne facem pentru capriciile unei vecine scrîntite ! Ai dreptate ; cu ce ne-am greșit unul celuilalt ?!

În sală se aude un zgomot, iar Liliana se ridică și iese în grabă.

— Daniela, să întinzi fotoliul. Mă culc eu pe el, spune în șoaptă.

Vocea fetiței, ajunsă undeva sus pe scara interioară, încuviințează printr-un *da* prelungit.

— Pregătisem o gustare... murmură Liliana, întorcîndu-se pentru o clipă dincoace de ușă.

Rămas singur, Mihai merge la pick-up să pună un disc, în speranța că va împrăștia ceața din gîndurile sale. Alege *Serbările romane* de Respighi. Stă plecat, cu mîna pe butoane, pînă ce se aud primele acorduri. Apoi vrea să se întoarcă la fotoliu, dar privirea îi e reținută de pictura prietenului său Cetină. Atunci, în expoziție, cînd i s-a refuzat cumpărarea *Păsării de foc,* Teona a continuat să se plimbe cu pas rar prin fața tablourilor. Mihai a rămas în urmă, stăruind asupra unui portret. Pictorul a venit și l-a luat de braț, șoptindu-i :

— Dacă vă căsătoriți, să mă anunțați. Aduc miresei în dar *Pasărea de foc.*

Din tabloul alăturat, ochii *Premiantului* îi răscolesc sufletul. Peste doi ani, la 40, va face un prim bilanț. Chiar fără voia lui, socoteala se va ordona de la sine, prezentîndu-i-se clar. Pentru că el, primind *talantul,* nu l-a aruncat în cutia cu monezi ieftine...

Liliana a lăsat pe măsuță farfuriile cu care a venit și se apropie, lipindu-i-se de braț :

— Fii sincer ! Nu-i așa că-ți pare rău acum ?

Mihai întoarce doar foarte puțin privirea. Și-o simte grea, încărcată de durere.

— Aș vrea ca acordurile astea, schițează Liliana un gest spre pick-up, să înlocuiască în sufletul tău pe cele din *Sonata lunii.*

— O, nu !! tremură Mihai, scuturat de un frison puternic.

— Ai dreptate ! rîde ea. Uitasem că, și pentru tine, *Sonata lunii...* Dar altceva te-am întrebat ! schimbă tonul și întinde palma spre bibliotecă. Privind cărțile, nu te sfîșie regretul că trece timpul fără să scrii ? Să scrii la roman, nu...

Răspunsul lui Mihai vine printr-o înclinare repetată a capului, însoțită de un oftat înăbușit.

— Te rog ! întinde Liliana mîna, invitîndu-l să se apropie de măsuța dintre fotolii. Există teritorii în care se poate face, totuși, abstracție de context. Teritoriul dragostei ! ciocnește ea paharul de-al lui Mihai.

Pentru că e privită lung de bărbatul din fața sa, care ține paharul în mînă cu o expresie de nehotărîre întipărită pe chip, adaugă :

— Să știi, Mihai, că nu mă supăr dacă-l spargi.

Mîna bărbatului tremură. Jumătate din conținutul paharului se varsă pe covor.

— Asta-i de sufletul *morților,* arată Mihai vodca vărsată, să-și mascheze clipa de neliniște. Pentru dragoste ! cioc-

neşte paharul de-al Lilianei şi soarbe ce-a mai rămas. Deşi n-ai dreptate! adaugă, inspirînd adînc, să-şi stingă focul. Numai aparent şi pentru momente scurte poţi face abstracţie de context. Doar idioţii şi nesimţiţii trec pe lîngă context. Evident, mai sînt şi oportuniştii notorii. Oricum, schimbă el tonul şi surîde, uitîndu-se către pick-up, sper ca Respighi să-mi redeştepte amintiri plăcute.

Liliana a rămas locului şi-şi muşcă buzele cu putere pînă trece arsura băuturii. Se aşază apoi pe canapea, făcîndu-i semn lui Mihai să tragă mai aproape fotoliul. Se privesc. Nici unul nu găseşte subiect de discuţie. Şi tocmai asta îi face să se umple continuu de zîmbet. În două rînduri, Mihai se ridică şi schimbă discul. Şi-au turnat vodcă, dar nu se mai ating de pahare.

— Doamne! sare Liliana într-un tîrziu de pe canapea şi începe să se plimbe prin încăpere. Sigur că la despărţire unul dintre noi va exclama: şi-aveam atîtea să ne spunem!

— De unde ştii de spartul paharelor cu vodcă? întreabă Mihai.

— Din prima ta carte! vine răspunsul prompt.

Mihai uitase.

Liliana continuă să se plimbe prin încăpere, cu paşi rari, lovind încet poala rochiei cu genunchiul. Şi de fiecare dată cînd ajunge în faţa lui Mihai, se opreşte, îi înfruntă două-trei clipe privirea, apoi îşi continuă drumul.

— Ştiu că telefoanele alea te-au supărat... oftează ea prelung. Dar nu-i ce crezi, Mihai! scutură din cap cu vehemenţă, rămînînd în faţa lui, să-l poată privi în ochi. El nu se pretează la aşa ceva! Nici n-are de ce! Iar dacă mă invită uneori în oraş, o face pentru că simte nevoia să scape de o soţie rece şi austeră — un adevărat poliţai — şi să schimbe o vorbă cu cineva, să ofteze în voie, ca să folosesc expresia lui.

Mihai îşi dă seama că Liliana se referă la bărbatul care o duce la restaurantul unde se serveşte peşte. Intră şi el în joc, din veşnica lui dorinţă de-a cunoaşte:

— Înţeleg că, pe lîngă o soţie-poliţai — mă întreb dacă astea-s excepţii sau regulă generală —, tipul are o poziţie socială bună.

— Foarte! Sau aproape.

— Salar mare?

— O-o! se luminează Liliana amuzată de exclamaţia ei.

— Ofuri ?

— Destule.

— Pe care simte nevoia să ți le mărturisească în timp ce vă plimbați pe vreo alee, că la masă și-n mașină păstrați tăcere sau elogiați ultima apariție la televizor a actorului cutare.

— De unde știi ?! tresare Liliana.

— Ascultă, Liliana ! se uită Mihai fix în ochii ei. Mai dă-i în pastele mă-sii pe ăștia care mulg societatea, dar se plîng de ofuri cînd sînt tête-à-tête cu una. Ți se plînge — săracul ! — de colegi sau de șefi, dar o face cu glas scăzut, pe alei, să nu fie auzit, să-și mențină slujba, să se poată întoarce acasă cu maldărul de sute în ziua de salariu, și nu numai cu atît ! Îs sătul eu de oftangii din ăștia !

— Bine, și de ce te înfurii ? întreabă Liliana, impunîndu-și un ton calm.

— Eu mă înfurii ?! pare derutat Mihai. Am încercat doar să-ți expun punctul meu de vedere.

— Și pentru asta trebuie să ne certăm ?

— Nu eu am început ! se scuză Mihai școlărește.

— Nici eu ! replică în același mod Liliana.

Se privesc surprinși. Apoi izbucnesc amîndoi în rîs.

— Știi, Mihai, mereu mi-a fost teamă de tine, reține Liliana mîna care a atins-o. Acum sînt sigură că, indiferent care ar fi fost situația ta — necăsătorit, sau căsătorit fără copii —, eu tot n-aș fi spus *da*...

— Ești sinceră ?

— Tu ai fost sincer cînd ai propus să rămînem împreună ? înfruntă Liliana privirea lui.

— Da !

— Și-ai fi dorit o căsnicie în toată legea, cu copii, cu... ? Nu ?

— Cum altfel vezi tu o legătură durabilă ?

— Dar am treizeci și opt de ani, Mihai ! Ce femeie se mai hazardează să crească un copil mic la vîrsta mea ?!

— Și-a scrie o carte e echivalent cu a crește un copil, cere trudă și dăruire ! arată Mihai mapa de vinilin de pe noptieră, în care știe că sînt paginile primului capitol. Ți-e teamă să *te legi* ! Știi ce-nseamnă pentru mine ultimul roman tipărit în patruzeci de mii de exemplare ? Înseamnă patruzeci de mii de locuri în România în care sînt prezent. Înseamnă scrisorile pe care le primesc de la cititori, atașamentul colegilor de uzină, care mă simt alături ! Plecînd de

aici la un Teo sau o... Teodoră, îmi pot lua copiii și puțin din agoniseală, nu și *legăturile !*

Mihai s-a oprit ca sugrumat. Își cuprinde ochii în palma stîngă, scutură capul încet, ca o tresărire și oftează adînc, prelung. Cînd lasă mîna în jos și deschide ochii, Liliana stă chiar în fața lui.

— Bucură-te ! îi strigă cu aceeași expresie a feței cu care i-ar fi șters o palmă. Acum, mă cunoști în întregime.

Apoi începe să se plimbe prin încăpere, murmurînd :

— La asta chiar că nu mă așteptam din partea tînărului de odinioară. Exuberant în aparență, dar acaparat total de zbaterea sa pe un tărîm incert ; frumos cum și-l dorește orice tînără, maturizat însă ca bărbat de relațiile lui cu femei răscoapte, care, probabil, spuneau *da* înainte de-a schița el primul gest de chemare...

Se oprește lîngă bibliotecă și-și sprijină fruntea de cotorul unor cărți.

— Dar ce amăgită aș fi rămas dacă ne despărțeam fără să-mi fi spus tu toate astea !... Pentru că atunci aș fi înțeles că m-ai mințit.

Mihai se întunecă. Tușește încet, să-și alunge nodul din gît. Palmele lui, cu care nu știe ce să mai facă, îi dau impresia că este o zeitate indiană cu cîte zece brațe. Se retrage un pas și-și împreunează mîinile la spate, rezemîndu-se de comoda de la capătul canapelei.

— Să înțeleg că Teo înseamnă atît de mult pentru tine ? întreabă el timid.

— Înseamnă și tată și mamă pentru Daniela ! vine răspunsul ferm al femeii.

— Atunci, de ce n-ai răspuns *da* la propunerea lui pînă acum ?

Liliana se apropie de pian și surîde — un surîs trist, isprăvit printr-o nuanță ironică. Apoi, lovind două clape, care sună prelung, ca o durere, șoptește :

— Am găsit deja cumpărător.

— În cazul ăsta, mai tai o legătură, oftează Mihai. Crezi că detașarea mea la combinat și ședereа aici, la etaj, ți-ar fi dat puterea de care ai nevoie ?

— Poate da, poate nu. Dar sigur ar fi mărit numărul punților de legătură. N-aș mai fi fost doar cenușăreasa de nicăieri, înșelată în tot ce are mai de preț, pe care o mai lega de trecut numai amintirea unei stări de sentiment redeșteptată de acordurile beethoveniene. Vara, eu nu eram dusă la bunici. Mă

trimiteau în tabere. Despre străbuni am auzit ceva, dar nu le știu groapa, în care să fi descoperit generații de oase. Am deschis ochii sub tutela unui tată adoptiv, avar și cameleonic, gata să stoarcă avantaje din orice împrejurare.

— Bine, dar tatăl tău adevărat... încearcă Mihai s-o rupă din zbuciumul ei.

Se oprește brusc, văzînd cum fața femeii se împietrește într-o expresie de durere.

— Cînd eram studentă, l-am căutat. Am ajuns cu greu pînă la el. „Sînt fiica ta", i-am spus. „Regret ! s-a ridicat din fotoliu și m-a condus pînă la ușă. *Eu* n-am nici o fiică." Se temea să nu fie nevoit să-mi dea din îmburghezirea la care ajunsese ! explodează Liliana, șuierîndu-și vorbele. Am visat un timp la clipa cînd va fi izgonit din rai și mă va căuta, să-l pot conduce și eu pînă la ușă, spunîndu-i : „Regret ! Eu n-am avut niciodată tată." Dar *ochi pentru ochi* se întîmplă numai în Biblie și-n unele cărți !

Se oprește obosită și-și mușcă rădăcina degetului arătător, după care, făcînd un gest indecis cu brațele, surîde :

— Spune-mi, Mihai, cum arată femeia care ți-a servit de model în ultima carte ?

Din paharele cu vodcă, aflate în mîna lui Mihai, stropi mari cad pe covor.

— N-am să-ți repet invitația de-a sparge paharele, încearcă ea un surîs, atentă la vodca vărsată. Tu nu ai nevoie de noroc. Tu ți-l faci. Atît cît se poate. Și n-ai să zgîrii niciodată discul cu *Sonata lunii*, sau, eventual, peste ani, cu *Serbările romane*. Îl vei asculta și vei scrie. Să transformi înfrîngerea în victorie.

Răscolit de vorbele Lilianei, Mihai lasă paharele înapoi pe tavă lîngă sticlă și se așază pe canapea.

— Cred că *modelul* tău avea două însemne distincte : o ținută de o aleasă eleganță și doi ochi mari, albaștri... continuă Liliana cu voce fermă, parcă acuzatoare.

— Sînt la interogatoriu ? ! o privește Mihai deschis, impunîndu-și să se stăpînească. Poftim ! întinde mîna spre ea, oferindu-i o țigară. Observi, cred, că abia mă abțin. Deja fac alergie la discuții de soiul ăsta ! La mine la uzină sînt mereu întrebat : cutare personaj nu-i cutare ?

— Și vrei să spui că nu-i așa ?

— Liliana, mă surprinzi !

— Dacă am ieșit din universul unor amintiri triste, ce mă priveau direct, am făcut-o să te surprind... Nu întîmplător

te-am întrebat mai de mult dacă ai iubit cu adevărat. Ți-o fi fost sau îți este dragă vreo femeie, dar pasiune faci doar pentru personajele tale. Și nici măcar nu ai mustrări de conștiință c-o înșeli pe Ana! Ea aparține sferei reale, în care ești un soț corect și-un tată grijuliu. Vei fi avut o mare iubire cîndva, desigur, dar care, odată pierdută, e cîștigată în universul ireal. Aureolată prin absență, cu proporțiile mărite de efectul depărtării, dar înrădăcinată mai bine cu fiecare gînd, vechea iubire devine *boală*. O boală pe care încerci s-o învingi, vorba lui Blaga, prin fiecare pagină scrisă.

— Deocamdată, mă învinge boala pe mine, recunoaște Mihai, răpus de vorbele Lilianei, care s-au înfipt în el cu violență. Iar eu amîn mereu ziua cînd să încep bătălia, adaugă trist.

Stă gîrbovit pe marginea canapelei și privește în jos. Cînd simte palma femeii atingîndu-i tîmpla, o reține, strîngînd-o puternic, în disperare. Apoi ridică ochii. Obrajii Lilianei sînt tăiați de două urme umede.

— Oricînd, Mihai, aș fi spus *da*. Pentru mine ar fi însemnat imens șederea ta în casa asta. Dar nu acum, nu azi! Cu ani în urmă, și eu și tu am fost ținta unor glume ale destinului, dacă destin este voia altora. Măcar acum, la maturitate, să ne orînduim singuri existența, să ducem și să cîștigăm singuri bătăliile noastre! tremură Liliana, rostindu-și vorbele cu înverșunare.

— Chiar dacă înțelegem că vom pierde războiul? o strînge Mihai de mînă cu putere, obligînd-o să-i înfrunte privirea. Te rog! adaugă, impresionat de chipul răvășit al femeii. Cred că puțină vodcă ți-ar face bine.

Ciocnește cele două pahare și pune unul în mîna ei. Dezorientată, Liliana se ridică în picioare. Aruncă o privire lui Mihai, apoi paharului din mîna sa.

— Eu am nevoie de noroc! izbucnește, accentuînd primele cuvinte și aruncă paharul pe parchet, sub pian.

Cioburile sar în lături, spre colțul încăperii, dincolo de scaunul rotativ.

— M-am săturat să-mi orînduiască alții existența, iar eu să descopăr prea tîrziu! adaugă Liliana parcă ar ofta.

— M-ai înțeles greșit! intervine Mihai. Dacă te-am îndemnat să scrii, am făcut-o pentru că am văzut în asta o posibilă punte de legătură durabilă între tine și ceilalți. Cred în talentul tău! Și-apoi, sincer să fiu, simt nevoia cuiva apropiat acolo, în celălalt univers...

Palmele lui se întind cu timiditate, încercînd un gest de atingere.

— Și, surîde el, oftînd totodată, am fi avut măcar, față de noi înșine, scuza că, vorba aceluiași mare Blaga, morala e precedată de actul creației. În doi, chiar dacă despărțiți de sute de kilometri, am fi putut depăși mai lesne momentele cînd ne răzbunăm destinul doar zgîriind melodia de pe un disc, sau izbucnind în plîns la auzul unor acorduri... În doi, oglindindu-se fiecare în conștiința celuilalt, vom fi aflat cîte parale facem, ne vom fi controlat mai bine pe noi înșine în dorința perpetuă de-a nu lăsa din preț. Și asta nu se poate face decît cu cineva drag, dar și *inițiat* în același timp Cineva sincer, care să nu-ți spună vorbe de complezență, dar nici să nu fie gelos pe eventualele tale reușite.

— Păcat ! ocolește Liliana privirea lui Mihai, în timp ce se îndreaptă spre ușă. Mi-ar fi plăcut să se întîmple așa. Dar nu la tine m-am referit cînd am zis de orînduirea existenței, precizează și face un gest de scuză, apoi iese în grabă, parcă de teamă să nu dea explicații.

Cînd se întoarce, pare înviorată, semn că s-a spălat pe obraz.

— Îți aștern patul, apoi mă duc sus, să mă culc cu Daniela, spune încet, preocupată de lenjeria scoasă dintr-un sertar al comodei.

După ce întinde cearșafurile și potrivește perna, se întoarce către Mihai, care stă rezemat cu spatele de colțul mai îndepărtat al bibliotecii, privind-o tăcut, frămîntat de gînduri. Îl vede abătut, aproape absent și-i surîde :

— Alt lucru pe care o femeie trebuie să-l facă plină de dragoste, ca într-un ritual, este patul pentru cel iubit... Te rog ! arată ea în jur, după un moment de tăcere. Te descurci singur. Noapte bună !

Mihai se dezlipește de bibliotecă, întinde mîna și-i prinde brațul tocmai cînd Liliana voia să iasă pe ușă.

— Care-i vina mea în toată povestea de azi ? îi șoptește apropiind-o.

— Nici una ! tremură vocea femeii. Chiar și reîntîlnirea noastră după atîția ani, ca și multe din cele întîmplate rîndul trecut..., acum..., face ea un gest în jur, parcă ar arăta cioburile de sub pian și telefonul, sînt din „vina..." altcuiva. Și tocmai aici e durerea ! *Trebuie* să dorm cu Daniela, înțelegi ? se precipită, retrăgîndu-se dincolo de ușă.

— Dacă *trebuie*, există o soluție mai bună... clatină Mihai din cap.

Liliana saltă încet din umeri, fără să exprime ceva anume și pornește în sus pe scară. Mihai privește în urma ei un timp, apoi se întoarce în mijlocul salonului și rămîne în picioare, nehotărît. Se rotește pe călcîie, vrînd să meargă la fereastră, s-o deschidă, să poată privi în voie vila de vizavi. Dar se oprește după primul pas, cu ochii măriți, plini de surprindere. Draperiile plușate stau adunate în părți. Fereastra e acoperită doar de perdeaua de nylon. „La naiba!" își zice plin de renunțare și se trîntește într-un fotoliu, cu picioarele întinse lung spre mijlocul salonului, parcă anume să-l privească în voie persoana de peste drum. Se uită la ceas : abia opt și jumătate. La ora nouă se va ridica să plece. Mergînd încet, va putea ajunge la gară înainte de miezul nopții. Rămîne așa, gîndind aiurea, aproape adormit. Peste mult timp, cînd deja somnul l-a furat, e trezit brusc de sunetul telefonului.

— Da, vă rog ! răspunde.

— Bună seara ! aude el vocea precipitată a unui bărbat. Sînt un vecin al doamnei Silveanu... Aș vrea...

— Imediat ! i-o retează Mihai și lasă receptorul pe perna pregătită pentru el.

Deschide ușa, urcă jumătate din scara interioară și o strigă pe Liliana.

— Ce-i ? ! apare femeia în fugă, strîngîndu-și din mers cordonul capotului din pluș verde, brodat cu flori mărunte pe guler și cîteva mari, aruncate pe poală.

Instinctiv, Mihai se retrage un pas. Înțelege că privirea lui a derutat-o pe Liliana, pentru că femeia s-a oprit la cîteva trepte în fața sa, apoi, timid, se apropie, clătinînd capul ca o mustrare tandră :

— Fetița e trează, citește...

Cînd ajunge chiar lîngă el, se dezmeticește și-l măsoară îndelung, tremurîndu-și privirea plină de spaimă :

— De ce stai îmbrăcat ? !

— Dacă purtai un capot matlasat, ți-aș fi spus iar că ești fină și frumoasă, îi șoptește Mihai, sărutîndu-i mîna curtenitor.

Privirea Lilianei se zbuciumă din nou, mai violent, îndărătul ochelarilor. Apoi, ochii ei, subțiați, caută lung în ai bărbatului.

— Așa... adaugă Mihai, cuprinzînd într-o privire scurtă capotul înflorat, posibilitățile mele de expresie sînt modeste. Vezi că vecinul așteaptă la telefon... arată el spre salon, printr-un gest ușor ironic.

Apoi coboară în urma femeii și rămîne sprijinit de capătul balustradei. Prin ușa deschisă a salonului, Liliana se aude aprobînd în cîteva rînduri. Iese apoi în grabă și se oprește o clipă în fața lui Mihai, cu privirea mai tulbure ca niciodată. Ar vrea să-i spună ceva, dar renunță și urcă scara pînă dincolo de jumătate :

— Daniela, îmbracă-te repede ! Nenea Doru te roagă să dormi cu puștiul, strigă spre camerele de sus.

Mai stă așa, parcă să se convingă că fetița a început să se pregătească, după care se întoarce cîteva trepte, pînă în fața lui Mihai. Îl privește deschis, fără să-i pese că are ochii umezi :

— Doru spune că Fana m-a sunat de mai multe ori după-amiază, dar n-a reușit să fie auzită. Avea nevoie de ajutor. Acum o duce el la spital.

— Îmi pare rău ! lasă Mihai privirea în jos și, fără să mai spună ceva, coboară cele cîteva trepte pînă la cuier.

De la etaj, Daniela vine în grabă.

— Plecați ? se oprește ea în dreptul lui Mihai înainte de-a ieși pe ușă. La revedere : spune imediat, cu o bucurie ciudată în glas.

Mihai îmbracă tăcut pardesiul, apoi își ia geanta. Liliana stă nemișcată în fața lui. Tac împreună clipe în șir, privindu-se lung. Cînd Mihai pornește spre ușă, mîna femeii se întinde, oprindu-l :

— Dă-mi, te rog, un răgaz de cîteva minute, să mă schimb, să te pot însoți.

— Nu, Liliana, te rog !

Dincolo de portiță, în mijlocul șoselei, așteaptă o *Dacie* roșie. Un bărbat tocmai a terminat de încuiat garajul din dreapta, de la vila de peste drum și vine grăbit.

— Liliana, face el un gest de nemulțumire, păcat de banii ce-i dai pentru telefon ! De ce nu anunți că merge aiurea ? !

Trece prin fața mașinii și se apropie : un bărbat la vreo 45 de ani, cu o figură de om blajin, domol la vorbă.

— Menajera n-a venit încă de la film, iar cumnatu-i la Operă... încearcă o scuză în șoaptă. Ne întoarcem repede. Doar cît face soția o injecție...

— Să vă fac cunoștință... intervine Liliana.

— Doru Apostolan, reține bărbatul mîna lui Mihai, zîmbindu-i prietenește. Păcat că plecați, domnule Vlădeanu ! La întoarcere, am fi putut bea o cafea. Chiar și-o vodcă, în ciuda doamnelor, rîde el. Că prea v-au forfecat în lipsă.

Lasă mîna lui Mihai, vrînd să se întoarcă spre mașină, dar se oprește după primul pas :

— Plecați ? Vă duc pînă în centru, se oferă bucuros.

Apoi ocolește mașina prin spate și urcă. În urma lui, Liliana face cîțiva pași, parcă invitîndu-l pe Mihai s-o urmeze. Se pleacă spre femeia așezată pe bancheta din spate, dar imediat se întoarce și se lipește cu spatele de geamul portierei, acoperindu-l. Stă o clipă așa, nehotărîtă, apoi întinde mîinile și-l prinde pe Mihai de brațe, întorcîndu-l cu spatele spre mașină.

— Nu veniți ? întreabă bărbatul, ținînd deschisă portiera din dreapta.

— Nu, Doru ! Te rog ! strigă Liliana.

Dezorientat, Mihai întoarce capul. Pentru o clipă are senzația că-i tăiat în două de privirea femeii așezate pe bancheta din spate — ochii ei par singura lumină din interiorul întunecat al mașinii. Gata să lase slobod țipătul ce i s-a oprit în gît, se întoarce mai mult, să privească bine, dar Liliana face un gest brusc, aproape violent, luîndu-i capul între palme. Îl ține așa, cu toată puterea, pînă ce mașina pleacă.

— N-are ce căuta *acum* o a treia persoană între noi, Mihai ! șoptește ea cînd rămîn singuri. Așteaptă-mă să mă schimb. Vreau, totuși, să te conduc.

— Nu, Liliana. Am oroare de despărțiri în gară, murmură el, oftînd îndurerat.

— Bine ! aprobă Liliana în șoaptă.

Apoi, continuînd să-i țină capul între palme, întreabă, privindu-l lung :

— Ai să-mi mai telefonezi vreodată ?

— Da.

— Drum bun !

— Cu bine !

Pășind încet, domol, Mihai coboară panta lină a străzii, spre centru. Lîngă gardul de sîrmă împletită nu mai latră nici un cățel, iar poarta din fier forjat e pustie. Doar pe stradă, în sens invers, trece un *Mercedes* alb, pe care Mihai nu-l ia în seamă. Ridică puțin mîneca și se uită la ceas, apoi grăbește pasul, să ajungă din vreme la gară.

*

— Ce facem, noi nu mergem acasă ? întreabă inginerul Arbore, înăbușindu-și un căscat.

Dar pentru că nu primește răspuns, se așază alături de Mihai, pe cei cîțiva saci cu materie primă rămași în mijlocul halei industriale. Privește și el în liniște linia tehnologică, urmărind cu atenție banda de polimer de la un capăt la altul. Sistemul electric de perforare, proiectat de el, la cererea lui Mihai, funcționează mult peste nivelul așteptărilor. Departe, în capătul halei, cîțiva muncitori supraveghează înfășurarea bandei pe suportul metalic.

— Auzi, Mihai, se pleacă inginerul Arbore spre vecin, am auzit că cei de la ceape se uită urît la casele noastre. Le stau în gît. Deja mi-au băgat pe unul în grădină.

— Și mie. Dar am vrut noi, să aibă grijă de casă și de pomi.

— Tu, ca scriitor, nu-ți poți păstra casa ? întreabă Arbore. Zici că-i casă de creație.

— Îmi trebuie un temei legal ! Există case de creație ale scriitorilor pe la munte, da' nu le-am văzut, că eu am mers mereu *acasă*, de-am scris.

— Nevastă-mea zice s-o vînd. Face alergie cînd aude de casa din Sînzieni. Mi s-au oferit zece mii.

— Cu banii ăștia faci un concediu, Ioane, întoarce Mihai privirea spre prieten. Și rămîi toată viața cu sufletul ciuntit. Noi, din fericire, mai sîntem încă o generație de indivizi cu sufletul întreg, legat de-o bucată de pămînt. Eu mă întorc în Sînzieni și pot arăta : pe aici pășteam porcii împreună cu Ion al lui Arbore și furam cireșe din grădina de la rîu a lui nașu Costache. Copiii mei ce vor putea spune peste ani ? Că au stat zile întregi închiși într-o sală mirosind a urină și au fost colegi de oliță cu cutare și cutare ?...

O laborantă aduce ultimul buletin de analize.

— Putem merge acasă, își lovește Mihai prietenul cu palma peste umăr, arătînd spre hîrtie. N-am visat nici eu, nici cei de la îngrășăminte așa filtre ! rîde el bucuros și se ridică.

Dă instrucțiuni de lucru șefului de echipă, apoi îi face semn lui Ion să-l însoțească pînă în birou, să se schimbe.

— Ai pățit ceva ? îl întreabă Ion cît îl așteaptă să se îmbrace. Toată săptămîna asta, cît am lucrat împreună, mi-ai părut abătut...

— Am de modificat niște scenarii și nu merge deloc, se scuză Mihai.

De fapt, scenariul pentru Televiziune e gata modificat și bătut din nou la mașină ; trebuie doar să-l pună la poștă. A fost mult de lucru, dar asta n-a implicat o *retopire* a materialului faptic. Scenariul de film însă șade pe masa de lucru, acasă. În fiecare seară, Mihai îl recitește, mai taie un cuvînt, sau adaugă două-trei. Apoi se culcă. De cele mai multe ori, cu Cristina. Fetița adoarme ascultînd muzică. De preferință, Bach. O fascinează acordurile de orgă. Uneori vrea *Sonata lunii* sau *Patetica*. Atunci, Mihai acoperă mai bine lampa de birou și se lasă adînc în fotoliu. Nu se gîndește la nimic. Îi pare rău că nu poate lucra la scenariul de film. De roman nici nu mai vrea să-și amintească. Iar dacă o face, îl încearcă de fiecare dată o stare de amețeală. Nu poate spune dacă, într-adevăr, îi pare rău pentru vremea pierdută cu drumurile în Ardeal. Oricum, înfuriat este. Dovadă că nici măcar n-a mai telefonat Lilianei. Doar cînd a coborît din tren, a mers la telefonul din gară și a sunat-o. I-a răspuns Daniela. „Spune-i mamei că am ajuns cu bine.“ Atît. O răceală aducînd mai degrabă a ură. Dar știe că nu e așa. Noaptea, cînd stă prăbușit în fotoliul de la masa de scris — singurul loc confortabil cu adevărat pentru el în toată casa, afară de canapeaua în care stă la televizor ținînd-o pe Cristina în brațe —, atunci, la ore foarte tîrzii, ascultînd muzică, înțelege că e altceva ; e nebuloasa din soluția așezată spre decantare. Și-n această curgere lentă a sedimentelor, ar vrea să întrevadă viitoarea structură cristalină. Cheia subiectului scenariului de film la care *trebuie* să mai lucreze e personajul feminin. Dacă din forma actuală a povestirii și din mulțimea observațiilor făcute la casa de filme nu se cristalizează o femeie reală, viabilă, nu va putea sub nici o formă să rescrie întreg scenariul. Mihai se lasă pe spate în fotoliul de la masa de scris și-și plimbă privirea peste miile de cărți care acoperă pereții încăperii. Se încăpățînează să nu citească *veacul de singurătate* al lui Marquez, pe care l-a găsit la anticariat. Și asta numai pentru că nu are o săptămînă *liberă*. Dar parcurge prozele scurte ale aceluiași, traduse în periodicele literare. Omul ce se deplasează cu dezinvoltură între marile capitale ale lumii, ca și cum ar spune el că trage o fugă pînă la alimentara din Cartierul de Nord... Corpul din stînga : scriitorii ruși, cutreierînd Europa, revenind încărcați de Artă. Românii pașoptiști,

reîntorși în Patrie să smulgă țara din mîinile unui veac fanariot. În dreapta, dramaturgia nordică și americană. Alături, tinerii furioși englezi. Acel strigăt terifiant: „E scris cu flăcări lungi de un kilometru" al lui Jimmy Porter din *Privește înapoi cu mînie,* piesa care, odată vizionată, l-a făcut pe Mihai să exclame: așa ar trebui să scriu! Și muzica! Sutele de discuri, atît cît poate procura un om cu posibilități limitate, ca el. Iar peste toate astea, sau dincolo, rămîne în permanență el, Mihai Vlădeanu. Bărbatul care se plimbă în vîrful picioarelor prin casă tîrziu după miezul nopții, să-l învelească pe Adrian mai bine cu plapuma, s-o mute pe Cristina de pe marginea patului pe pernă, s-o privească pe Ana cum doarme și să se întrebe ce vină au ei că unul nu-i ceea ce-și dorește celălalt. Apoi, întors la masa de scris — omul zbuciumat, biciuindu-și nervii cu cafele, uneori cu vodcă, să stoarcă din el încă un strop... Vin? Oțet? La masa de scris, totul pare ambră... Iar de la masa de scris, uneori fără să fi trecut prin vămile somnului, *înregimentarea* în marea armată a unui combinat chimic modern. „Ce inginer bun aș fi fost dacă nu mă preocupa scrisul!" i-a spus el odată lui Petre Graur. „Da, dar n-ai fi realizat nimic! i-a replicat prietenul. Îți lipsește aderența la spiritele medii..." Apoi l-a invitat să-și reamintească venirea sa, cu 14 ani în urmă, la Valea Brîndușelor: voia negație, să meargă redactor la un ziar bucureștean, crezînd că un scriitor nu se poate realiza decît într-un atare context. (Avea sau nu dreptate? Încă nu și-a răspuns. Cert, e handicapat de *distanța* de centru.) Alt coleg al său a declarat dintru început că a venit să rămînă, pentru că are planuri mari. A căpătat încrederea tuturor. După un timp, s-a mutat în altă secție. Uleios din fire, a obținut transferul „în interes de serviciu", cu mărirea corespunzătoare a retribuției. Apoi a plecat din uzină. Tot „în interes de..." A făcut ocolul țării. Acum e inginer pe undeva prin București. N-a lăsat nimic durabil în urma sa, dar, mereu „în interes de...", a ajuns la un salariu de director. Ba chiar o face și pe nemulțumitul. De ce anume? Nu știe prea bine. Afirmă însă că mulți din colegii săi de institut (lucrează într-un institut de cercetări) nu cunosc *munca efectivă,* într-o uzină. „Dar tu o cunoști?" a vrut să-l întrebe o dată Mihai, însă i-a fost jenă — veșnicul *bun simț* distructiv, cînd, mai degrabă din lașitate, nu-i arunci celuilalt în față adevărul. Dar e bine să fii întotdeauna intransigent? În primul an de stagiatură, la o ședință de sindicat, Mihai s-a ridicat și a propus să se dis-

cute cîteva minute despre transportul în comun, nu numai despre „mutarea vasului cutare în locul cutare". Avea unele idei. (Care s-au materializat, venind din partea altora, peste 5—6 ani abia.) După ședință, l-a chemat șefa secției și i-a atras atenția că „aici nu ești la facultate, este o disciplină de producție !" Cînd pictorul Cetină i-a propus să plece în alt oraș, Mihai a discutat cu Teona. „Trebuie, Mihai ! a oftat femeia, întunecînd camera strîmtă a garsonierei de confort cinci cu gestul ei de închidere a pleoapelor peste ochii mari, albaștri. Aici, ca-n maxima aceea franceză, *jocurile sînt făcute, noi am venit prea tîrziu.*" „Dar eu nu vreau să ajung șef, să cîștig *jocul !* a răspuns Mihai, tot dintr-un veșnic spirit de frondă. Eu vreau să-l observ, să-i demontez mecanismul și apoi să-l fac cunoscut..." Teona a plecat. Nu *cu picioarele înainte* cum ar fi vrut soțul ei, care, venind o dată la ea la spital, i-a strigat : „Ai să ieși de aici cu picioarele înainte și cu cearșaful pe ochi !" Apoi ea și-a chemat în ascuns sora s-o ia. Aflînd, soțul ei a făcut o criză de nervi. S-a urcat la volan și a gonit s-o ajungă. La traversarea căii ferate, a luat în botul mașinii bariera, a dansat un timp în aer, apoi a căzut. Atît a mai rămas din familia fostului prim-vicepreședinte al consiliului județean, Iftimie Trifon — o amintire. La plecare, întinsă într-un *Mercedes* alb, Teona l-a chemat pe Mihai pe platforma din fața combinatului, unde trag mașinile mari, de transport internațional și-au discutat cîteva minute. Nu ! Nu voia să-și ia rămas bun. Ținea să-i fie cunoscute unele adevăruri. Dure, e drept. Dar astea au avut efect contrar. Pentru el, Teona se umanizase mai mult. Păcatele îi conferiseră o dimensiune dramatică, din care, asemeni zeițelor născute din mare, se întrupează mereu imaginea virtuală a unei femei de o calitate aparte, tot mai intangibilă cu fiecare zi distanță de la data despărțirii. Chiar și acum, reîntors definitiv din Ardeal (dezamăgit ? — nu, n-are dreptul să spună asta !), Mihai mai recheamă în gînd uneori imaginea femeii dragi cîndva. Dar rar de tot. Și numai spre a se pedepsi că nu găsește în el forță să lucreze la scenariul de film, după terminarea căruia să înceapă bătălia pentru a învinge *boala.*

— Am adormit ! sare în sus Ion, răsturnînd în spate scaunul.

Cît timp Mihai s-a schimbat de salopetă, inginerul Arbore a pus capul pe brațele așezate pe biroul vecin, răpus de oboseală. Mihai a profitat și l-a lăsat să doarmă, iar el, cufundat

în scaunul de la biroul său, a privit lung brîndușele de sub sticlă, lăsîndu-și gîndurile slobode.

— Să mergem.

Ies pe poartă la ora 20, o dată cu femeile care au program de 6 ore, pentru alăptat copil mic. Și, ca de obicei, prima mașină e neîncăpătoare.

— Știi, Mihai, nu vreau să dau casa, pentru că-n gîndurile mele adînci, pe care uneori nu mi le formulez nici mie, mă tem că-ntr-o zi va trebui să locuiesc în ea definitiv, începe Ion, imediat ce se retrag amîndoi sub un brad.

— Soția ce zice ? se rupe Mihai din gîndurile lui. Mi-ai spus că face alergie...

Ion ocolește răspunsul. Întoarce capul spre apus și privește cu un vag sentiment de tristețe linia roșie a orizontului.

— M-am hotărît să-mi dau doctoratul în probleme de electrostatică, oftează el. Cu doctoratul luat, dacă nu se schimbă legile, voi putea ocupa un post de profesor gradul unu. Apropo ! schimbă tonul, obligîndu-l pe Mihai să-i guste amărăciunea din glas. La fabrica de medicamente unde lucrează, nevastămea are anual cîte o temă de cercetare, sau mai multe, în colectiv. De vreun an, am început să intru la bănuieli, parcă ți-am mai dat eu de înțeles... Directorul tehnic ba o trecea la primă, ba o delega la cîte un simpozion... Și-n timpul ăsta, îi cerea noi și noi experimentări la una din lucrări, despre biostimulatori. De curînd, am descoperit că multe din rezultatele de cercetare ale neveste-mi, la care am colaborat și eu, se regăsesc în teza cu care directorul tehnic al ei și-a luat doctoratul.

— Și ? ! tresare Mihai.

Dar Ion inspiră adînc, să mascheze oftatul. Își face apoi de lucru cu servieta și se întoarce la peron, să se înghesuie la cel de-al doilea autobuz sosit. Coboară amîndoi în stația din piață și merg împreună spre casă. În fața barului de lîngă catedrală, se opresc, își aruncă o privire parcă ar aștepta ca celălalt să refuze, apoi intră și comandă cîte o vodcă.

— Ce cîștigă dacă face scandal, Mihai ? clatină din cap cu tristețe Ion într-un tîrziu. Mai ales că-i propusă pentru o delegație de documentare la o uzină din Elveția...

Dau pe gît și paharele cu apă minerală, apoi se ridică. La intersecția străzilor din centru, se despart. Dar odată rămas singur, Mihai murmură o înjurătură. Nu la adresa lui Ion. Sau nu numai a lui. Oricum, nu asta îl frămîntă. Îl știe pe directorul tehnic de la medicamente. L-a auzit vor-

bind la niște ședințe. Mare orator! Prestanță, prezență de spirit, principial întotdeauna, gata oricînd să dea un exemplu sau să facă o trimitere la o situație asemănătoare aceleia în chestiune. Spusele lui Ion au născut în el gînduri care se adună și se risipesc înainte de-a prinde contururi clare. Noaptea tîrziu, într-o liniște deplină, ajuns la a doua ceașcă de nes cu spumă groasă, înțelege că va putea scrie scenariul de film. Dar atacînd o problemă mai gravă, actuală, de care i-au vorbit în multe rînduri și alți colegi: furtul intelectual. E fericit. Simte nevoia s-o spună cuiva. Aduce telefonul de pe sală și formează numărul Lilianei. Se uită apoi la ceas: trei și jumătate. Închide. Dezbracă scurta de velur îmblănită, cu care stă în casă cînd e răcoare, și se bagă sub plapumă. Dar i se face frig. Ia perna sub braț și merge să se culce lîngă Adrian.

*

— Cînd mi-am dat seama că-i atît de tîrziu, apucase să sune telefonul o dată. Îmi pare rău!

— Nu, Mihai! rîde Liliana. Mie mi-a părut rău că nu te-am auzit. Cred că erai bucuros; ți-a reușit vreo secvență la scenariu și voiai să-mi spui. Mă bucur c-ai fost tu. De asta ți-am telefonat, să mă conving. Ești supărat?

— Doar trist!

— Pe unsprezece sosește Teo. Pe cincisprezece merg cu el cu mașina la Iași, la niște rude ale lui. Ne oprim pe la tine. Îți dăm telefon și venim la combinat să te luăm, să bem o cafea în oraș, vrei? Teo e un om minunat, ai să vezi.

După ce termină convorbirea, Mihai rămîne cu capul între palme, privind trist ilustratele cu brînduțe de sub sticla de pe birou. În noaptea cînd a aflat că Teona e la spital, a mers cu un taxi pînă lîngă baraj, a adunat un buchet de brînduțe, pe care i le-a dus. La plecare, cînd a venit în mașina soră-sii, Teona i-a povestit că Iftimie, văzînd borcanul cu flori, a amenințat-o c-o să părăsească rezerva de spital cu cearșaful pe ochi.

Cineva bate în ușă apoi intră. E Tamara.

— Vin din instalație, Mihai...

Fără să-i adreseze vreun cuvînt, Mihai se ridică și întinde mîna spre scaunul din fața lui, invitînd-o să ia loc. Se reașază abia cînd o vede pe Tamara cum își potrivește poala halatului de doc, acoperind genunchiul stîng, ridicat peste dreptul.

— De ce-mi ocolești privirea, Mihai? îl dojenește Tamara.

— Îți admir genunchii.

Rîd amîndoi — rîsul lor deschis, prin care știu că se ceartă reciproc, dar se și iartă pentru un gînd necurat ori vreo glumă deplasată. Tamara a roșit puternic și s-a pierdut cîteva clipe, ca o adolescentă îndrăgostită.

— Șefa mea a văzut și ea banda perforată, spune încet, să iasă din încurcătură. A zis s-o predai la magazia de intermediari, că obține mașină s-o trimită la combinatul de îngrășăminte pentru probe. Te duci și tu?

— Nu! răspunde Mihai prompt și apăsat.

Dar imediat, cînd vede privirea mărită a Tamarei, saltă din umeri într-un gest firesc de scuză:

— Nu-i nevoie. Banda e bună, sînt sigur. Și-apoi, vreau să stau acasă, să scriu.

Tamara s-a luminat. Părăsește scaunul și se plimbă încet prin birou. Mîngîie cactusul ce ocupă un colț întreg al încăperii, apoi, menținînd vîrful degetelor în atingerea unor țepi, privește lung pe fereastră spre calea ferată.

— E mai bine așa... oftează ea, apoi schimbă tonul: Venisem să-ți spun că trebuie să te ocupi de întocmirea actului de calitate și de obținerea unui ordin de preț pentru banda fabricată.

— Asta, pentru mine, echivalează cu o sancțiune, pe motiv că am rezolvat problema.

— Bine, mă ocup eu! face Tamara un gest categoric. Dar să știi că nu eu te-am aruncat în această problemă, nu mie trebuie să-mi reproșezi că ai pierdut două luni făcînd trei delegații în Ardeal!

Mihai o privește perplex. De mult n-a mai văzut-o pe Tamara așa de furioasă. Ba, poate, niciodată. Buclele părului tuns scurt tremură la fiecare mișcare bruscă a capului, iar el are impresia că interiorul biroului se va umple cu flori de măr scuturate din părul ei.

— Ți-am reproșat așa ceva? o privește surîzînd, știind cu siguranță că-i va frînge furia.

— Nu. Dar ai putea s-o faci, surîde Tamara și se apropie de el.

Cînd ajunge chiar în fața lui și-l privește în ochi, surîsul ei îngheață pe buze. Apoi, treptat-treptat, obrazul i se umple de tristețe. Mîna dreaptă se întinde și atinge fruntea bărbatului cu vîrful degetului arătător:

— De cînd te-ai întors de la omologarea aceea, te-am văzut în fiecare dimineață : trist, cu privirea rătăcind aiurea... Azi dimineață însă erai altfel ! se înflăcărează Tamara, plecîndu-se spre Mihai, care continuă să stea pe scaun. Aveai din nou în ochi scînteia unei bucurii !

— Abia ast'noapte am găsit o idee pentru modificarea scenariului..., răspunde Mihai cu glasul stins, înțelegînd că obrajii i s-au înroșit puternic.

— Deci asta era ! explodează Tamara cu o bucurie nefirească în glas.

Palmele ei cuprind capul lui Mihai și-l strîng o clipă între ele, apoi, adunîndu-se la ceafă, și-l lipesc pe piept, îndesîndu-i fruntea în scobitura dintre sîni. Mihai îi îmbrățișează mijlocul ; întîi, atingîndu-l, apoi cu puterea dorinței. Dar numai după cîteva clipe, încremenesc amîndoi — și Tamara și Mihai. Brațele lor cad inerte. Mihai își refugiază privirea spre ilustratele de sub sticla de pe birou. Abia cînd aude ușa închisă încet, îndrăznește să ridice capul. Oftează prelung. Părăsește scaunul și merge la chiuvetă să se spele pe față. Își vede ochii încețoșați în oglindă și se cutremură. Iar colțul stîng al gurii s-a îngropat adînc în obraz, închis în paranteza unui surîs amar. Tamara ar fi putut fi soția lui. Erau tineri amîndoi, ea nu avea copii, George tocmai voia s-o lase, dar el era nehotărît. Iar cînd se hotărîse... a apărut Teona...

*

— Dom' Vlădeanu, ce-ați făcut ?! i-a strigat regizorul într-o dimineață la telefon. Ați schimbat întregul scenariu !

— Miza a rămas aceeași : lupta pentru a trăi demn. Chiar și subiectul e neschimbat : opțiunea între avantajele materiale și întronarea adevărului, totul îmbrăcat în haina poveștii de dragoste dintre doi foști prieteni în tinerețe, a încercat Mihai să amuze discuția.

— Da, dar ați schimbat datele subiectului !

Mihai a insistat să prezinte scenariul așa la casa de filme. A treia zi, regizorul l-a anunțat că a plăcut tuturor și, pentru că tocmai se refăcea lista cu subiectele filmelor din planul ferm pe anul viitor, scenariul a fost inclus. Astăzi i-a telefonat din nou, întrebîndu-l cînd vine în București. Tematica a fost aprobată, dar scenariul mai trebuie lucrat. S-au cerut unele modificări. Întîi, Mihai a ezitat. Apoi a hotărît :

mîine, pe cincisprezece mai. Dacă-l va căuta Liliana, se va scuza ulterior că a fost chemat de urgență. E mai bine așa!

Și tocmai își propusese ca după-amiază, în timp ce Ana iese cu Cristina la plimbare, iar Adrian merge cu colegii la film, să se culce. S-ar fi sculat pe la ora 22 și s-ar fi apucat de scris. Peste cîteva săptămîni e vremea cireșelor. Vrea să se ducă acasă, dar cu romanul început, cu *pulsul* găsit. Acolo, la Sînzieni, va trebui doar să lucreze.

Pleacă la București cu trenul de după miezul nopții. Aceeași listă de cumpărături; nu lipsesc bomboanele cu băț, pachetele cu unt, cacao și ață muliné, pentru brodat. Adrian nu are preferințe. E un copil minunat. Se bucură de orice. Și nici nu se supără cînd fetița primește mai mult. Ba, de fiecare dată, pune deoparte cîte o gumă de mestecat sau vreo acadea, pentru cînd Cristina le va fi terminat pe-ale ei. O singură dată, cu patru ani în urmă, a fost nemulțumit. Mai rămăsese o portocală în casă, și Ana o păstra pentru Cristina, pe atunci în vîrstă de un an. „Lasă, nu crește ea mare?! O să-mi rămînă mie tot ce-i mai bun!" a amenințat băiatul, apoi au izbucnit cu toții în rîs.

Cristina a ținut să fie trezită și s-a lipit toată de Mihai, amintindu-i de acadele. Ana, pentru că a dormit puțin după amiază, a stat trează. S-a preocupat de hainele lui și i-a pregătit un pachețel cu mîncare. La despărțire, l-a condus pînă la ușa de la intrare și l-a îmbrățișat, urîndu-i drum bun. Îngrijorată, l-a sfătuit să meargă pe mijlocul străzii, unde-i lumină și l-a rugat s-o sune cînd ajunge la gară, că prea s-au înmulțit cazurile de huliganism în ultima vreme.

În zori, cînd Mihai ajunge în București, merge întîi la un hotel lîngă Gara de Nord, reține o cameră cu un pat prin bunăvoința unor tineri de la recepție, care îl cunosc, apoi telefonează regizorului. Merg împreună la casa de filme. Trebuie să mai aștepte două ore. Se duce pe la editură. Aceeași asigurare prietenească: romanul va apărea! Ce-și face atîtea gînduri negre?! Ce-i dacă vine vara?! Parcă-i o cobe, o ține mereu cu „vine vara, și..." Și-apoi, romanul ar mai trebui scurtat, e drept, dar să fie citit întîi în redacție, să se discute pe concret. Oricum, sigur apare anul acesta!

Se întoarce la casa de filme. Să mai aștepte puțin pînă se termină o ședință. Îl ia pe regizor și coboară la bufet. Găsește borcane cu nes și cumpără două. Ia și ouă. Unt nu, că i-a cumpărat regizorul de la femeia care-i vorbește de *Apocalypse now*.

Telefonează la Televiziune. E-n ordine! Piesa va fi înregistrată în iunie și programată pentru august. Nu, plata se face numai după transmiterea pe post. Păcat! I-ar fi prins bine cîteva mii.

Redactorul și directorul casei de filme s-au întors de la ședință. Discuția despre scenariu e scurtă și clară. Cad replicile personajelor principale cînd el, beat, spune: „Ei au vînat tigri!", iar femeia îi răspunde: „Dar au vîndut blana pe nimic..." Mai sînt și cele două femei venite singure în stațiune. Prea senzuale! Deși nu au decît o replică, în sala jocurilor mecanice, cînd eroul dă cu bila în popice: „Cum își cheltuie unii bărbați energia!..." Ar trebui umanizate: să afle de drama tînărului și să-i fie alături, tovărășește, colegial, să-i zicem. „Asta în cazul cînd spuneam de la început că eroul nostru e castrat!" a vrut Mihai să replice, dar s-a abținut.

În drum spre stația de troleibuz, merge alene, cu pardesiul descheiat, lăsat în voia vîntului de mai. La un moment dat, încetinește pasul tot mai mult, aruncînd privirea spre celălalt trotuar, pe care trece o femeie.

— Hai, dom'le, că ne prinde noaptea! îl zorește regizorul, clătinînd din cap dojenitor cînd îl vede unde se uită.

— Spuneți-mi, vă plac femeile? îl întreabă Mihai prompt.

Regizorul e de-a dreptul vexat. Între ei n-a încăput vreodată o asemenea discuție. Stă locului și-l privește pe Mihai lung, parcă să-l audă cerîndu-și scuze pentru glumă. Dar acesta face un semn în urma femeii:

— O vedeți? Știe că e urmărită cu privirea. O fufă și-ar fi mișcat provocator trupul. Una cu suflet acru, ar fi căutat prilejul să-mi arunce vreo privire aducînd a înjurătură. Ea însă e naturală. Știe că prezența ei înnobilează contextul. Pe-o stradă aglomerată, măcar zece persoane o vor privi în zece feluri. Dar la capătul străzii, ea va ajunge aceeași, *neșifonată*, pentru că are *stofă*. Cînd am scris scena cu cele două femei, la care ați renunțat prea repede, nu m-am gîndit la două tîrfulițe care, hihi, ăsta obosește aici, în loc să se ocupe de noi, că sîntem singure, la-la-la... Replica aceea, cu cheltuirea energiei, am văzut-o spusă de o femeie *de rasă*. Ușor ironică, atît cît să ghicim că vorbele ei maschează o mare durere, provenită din conștiința singurătății. Și nimic nu-i mai trist ca o femeie frumoasă singură. *Stofa* interpretei ar fi înnobilat replica. Închipuiți-vă că imediat ce i-ar fi auzit vorbele, eroul o privește. Femeia are un gest specific de-a-și potrivi ochelarii prin lovirea ușoară a ramei cu vîrful degetului mijlociu.

Apoi, mîinile i-ar coborî spre genunchiul stîng așezat dezinvolt peste dreptul și ar potrivi poala fustei doar atingînd-o cu palmele, pentru ca brațele să i se oprească în lateral, pe canapea. O imagine debordînd de feminitate! Altfel, o îmbrăcam în pufoaică și-i puneam un baros în mînă!... Directorul, arată Mihai cu privirea înapoi spre clădire, a intuit că aceste femei pot fi *alături* de erou. Da, dar numai dacă le facem de calitate și le punem să afle că el e prins într-o dragoste mai puternică. Iar atunci cînd ele află, jocul lor să fie subtil, de mare inteligență feminină.

— Știți ceva? i-o taie regizorul. Doriți să faceți filmul ăsta?

— Da.

— Și eu! Haidem la mine să discutăm în amănunt toate secvențele, apoi dau eu textul la dactilografiat din nou. Peste cinci zile vor să-l aibă, să fie înaintat consiliului casei de filme, doar ați auzit!

Mihai hotărăște să mai rămînă o zi în București. După o discuție de cinci ore acasă la regizor, ia scenariul și se duce la hotel. Camerele mici, cu un singur pat, i-au devenit familiare. Se simte în largul lui. Afară se înserează. Cîteva minute bate un vînt puternic, apoi începe ploaia. Acoperișurile de tablă sînt lovite de grindină: gheață mare, cît oul de porumbel. O așa ploaie l-a prins într-o vară sus, lîngă camping-ul de la baraj. Dormise toată dimineața la soare, chiar lîngă apă. Imediat după prînz a vrut să se întoarcă acasă și a urcat la șosea, să facă autostopul pînă în oraș. Cînd a început ploaia, și-a scos bluzonul să și-l pună pe cap, să se apere de gheață. O mașină a oprit lîngă el iar portiera din spate a fost deschisă. Nu l-a surprins. De multe ori, dimineața, în stație, cînd se întîmplă să scape coloana autobuzelor spre combinat, e luat de vreunul ce merge cu mașina la serviciu. În orașele de provincie, oamenii se cunosc între ei, mai ales cei ce lucrează într-o întreprindere. Așa că a urcat. În față, la volan, era Teona. Alături, Tamara.

— Bună! a răspuns Teona încet la un „sărut mîinile!" spus de Mihai cu vocea tremurată. Chiar mă întrebam cine e cel care stă ore în șir nemișcat la soare, a schimbat ea tonul, înveselindu-se.

— Mă gîndeam... a murmurat Mihai.

— Ca să vezi cum petrec unii duminica! a aruncat Teona un zîmbet spre Tamara, care continua să stea cu privirea în afară, admirînd ploaia.

Mihai s-a simțit ca strîns de gît. Fiecare lovitură a gheții în capota mașinii părea că-i sparge capul. Prin oglinda de bord, ochii Teonei îi întîlneau pe ai săi uneori. Doar o fracțiune de secundă. Atît cît le trebuia să-și recunoască reciproc tristețea. (Între timp, Mihai aflase că Teona fusese într-adevăr gravidă și apelase la un medic.)

— După ce toată dimineața au bătut o minge cumpărată anume ieri, bărbații *noștri* au conchis că-i mai cu cap, la ora prînzului, să joace table. Ca noi, doamnele, să nu fim numai de decor, să ne integrăm, adică, în *story*-ul acestei duminici, ne-au trimis la camping să cumpărăm bere. Evident, după ce am stat și noi toată dimineața la soare. Dar noi am flecărit. Chiar și despre dumneavoastră, nu, Tamara ?

Vorbele Teonei au umplut interiorul mașinii, acoperind tot timpul ropotul ploii. Accentul pus pe „noștri" a fost ironic, iar rostirea lui „story" a avut în ea ceva dramatic. Și peste toate, zîmbetul femeii, ce-și scutura mereu capul, parcă să-și aranjeze frumoasele bucle ale părului castaniu.

Tamara n-a răspuns întrebării pusă de Teona, Mihai a simțit-o departe, absentă.

— Vă duc pînă la stația din marginea orașului, s-a oferit Teona, aruncînd o privire mai lungă în oglindă.

Dacă Tamara nu l-ar fi impresionat cu aerul ei rece și distant, Mihai ar fi rugat-o să treacă la volan și i-ar fi întins mîna Teonei, să coboare din mașină. Să rămînă împreună ! Începuse deja să fie convins că a greșit lăsînd-o să se întoarcă la Iftimie.

— Să nu te superi pentru ieri ! i-a spus a doua zi Tamara, venind la el în birou imediat după ce a intrat pe poartă. M-am simțit îngrozitor. Teona a fost tot timpul ironică. Ai supărat-o cu ceva ?

Mihai a tăcut. Dacă Tamara nu aflase că ei au stat împreună un timp, de ce să-i spună el ?!

— Chiar gestul ei de-a te duce pînă în marginea orașului a avut ceva supărător. Era ca o concesie a stăpînei făcută servitorului.

Acum, Mihai nu-și mai amintește ce i-a răspuns Tamarei. Prețuia prietenia ei și o considera sinceră în tot ce-i spunea. Ea avea fetițele mici pe atunci și, de cîte ori Mihai pleca în delegație la București, trecea pe la ea prin birou să primească o listă de cumpărături. O prietenie consolidată pe simple dovezi de ajutor. Cuvintele „stăpînă" și „servitor" spuse de Tamara au provocat în el o reacție de furie îndreptată împo-

triva lui însuși. Asta i-a accentuat criza. Pînă a întîlnit-o pe Ana...

Afară, ploaia a stat. Trotuarele s-au umplut din nou de oameni.

Mihai își ia pardesiul și coboară din cameră. Vrea să se plimbe prin centru. Ploaia a curățat totul. Bărbații sînt parcă mai politicoși, femeile mai senine, mai frumoase. E vremea pardesielor ușoare, ce dau o mare libertate corpului. Brațele sînt lejere, mănușile se țin în pumnul stîng, strînse nervos, ori abia atinse, mîna dreaptă face gesturi precise, alteori evazive, să puncteze discuțiile purtate din mers. În fața la „Nottara", cîteva fete îl acostează pe Mihai cu frecventul „n-aveți un bilet în plus ?" Una din ele, o blondă cu chip angelic, îmbrăcată modest, într-un pardesiu de doc alb, roșește toată cînd își cere scuze că l-a întrebat. La „Patria" — un film străin. Înghesuială și aici. Dar mai altfel. Lipsește acel *ceva* din aerul celor de la intrarea în teatru. În braseria din apropiere, halbe cu spumă subțire, semn că berea e slabă. Dar sînt clienți. În special bărbați, ce-și adună capetele peste masa la care stau în picioare și spun ceva, apoi rîd. Pe trotuar, perechi ținîndu-se de mîini. Fete zglobii, trecînd grăbite — ochii întorși un timp, să le admire. Da ! Sîntem un popor de oameni frumoși, senini, care știu să prețuiască viața ! O națiie plină de vitalitate ! La „Scala" rulează un film de dragoste. Abia poți să treci pe trotuar. Aici, cu ani în urmă, la începutul unei alte veri, Mihai trebuia s-o întîlnească pe Liliana. Azi e cincisprezece ! L-o fi căutat pe la combinat, să-l ia în oraș, la o cafea... I-ar fi plăcut. Dar nu în prezența unui al treilea — nu cu Teo ! Se întoarce, grăbind pasul. În fața la „Nottara" e acostat, din nou, de alții. O caută cu privirea pe fata în pardesiu de doc.

— Sînteți însoțită ? o întreabă.

— De ce ?

— Am un singur loc... dacă vreți.

Fata acceptă, semn că a venit neînsoțită.

Mihai merge la casă și arată legitimația de scriitor. I se dă un loc, din cele de protocol.

— Două, vă rog ! zîmbește el curtenitor. Nu-mi pot lăsa soția în stradă, se uită spre fata de alături.

— Să vă plătesc biletul, șoptește fata după ce ajung în foaier.

— Ce sînteți ? Adică... ce profesie ? întreabă Mihai.

— Studentă.

— Atunci, nu-mi plătiți.

— De ce ?! îl privește fata cu o expresie de copil derutat.

— Așa. Am eu o datorie veche... rîde Mihai, amintindu-și cu drag exclamația Violetei : „Studenții nu plătesc."

Își surîd și se despart. Se regăsesc în sală, au locuri alături. Mihai îl cedează pe al său. Preferă să stea în spate, să privească de departe.

— Credeam c-ați plecat... pare să se bucure fata cînd îl vede în pauză.

Schimbă păreri despre primul act al piesei. La sfîrșit, se reîntîlnesc iar, la garderobă. Fata e mai în față la rînd. Întinde palma spre Mihai, cerîndu-i fisa. O mînă mică, de tînără abia ieșită din adolescență. Mihai îi ține pardesiul. Fata îi mulțumește încet, aproape în șoaptă. La rîndul ei, se simte datoare să arunce o privire lui Mihai după ce el și-a îmbrăcat pardesiul. Îi aranjează mai bine gulerul la spate. În înghesuiala de la ieșire, Mihai o protejează. Apoi merg împreună spre stația de troleibuz.

— În ce an ? întreabă Mihai.

— Doi, întoarce fata o clipă ochii spre el.

— Ce facultate ?

— A.S.E.

— A ! exclamă Mihai scurt, schițînd totodată un gest cu capul înainte, spre clădirea veche a Academiei de Studii Economice.

Fata e derutată de exclamație. Încetinește pasul și se uită surprinsă la bărbatul de alături. Mihai o privește și el. Apoi, roșesc amîndoi. Cel puțin, Mihai e sigur de asta.

— Eu am terminat Fizica, încearcă el să depășească momentul.

— Cînd ? întreabă fata.

— În anul în care ați intrat dumneavoastră în clasa întîi.

Fata rîde încet, amuzată, înseninînd în jur cu privirea ei albastră, luminînd înserarea cu unduirea pletelor blonde. Face un gest de salut prietenesc și urcă în autobuz. Mihai continuă drumul pe jos. La traversarea străzii, se oprește și privește acoperișul clădirii vechi, cu bila ornamentală din vîrf. Cît a stat împreună cu Teona, au venit o dată în București.

— Știi ce se spunea cînd eram studentă aici ? i-a arătat ea. Din A.S.E. o să iasă o absolventă fecioară cînd o să cadă bila de pe acoperiș. Unii spuneau invers : o să cadă bila dacă va ieși...

Apoi s-a lipit de brațul lui și i-a șoptit :

— Perfect adevărat, de altfel, în cazul meu. Eram căsătorită deja la absolvire.

Mihai se întoarce în stație și ia un troleibuz pînă la gară. Ajuns în camera de hotel, scoate fierbătorul din geantă și-și face o cafea. Trage măsuța lîngă pat și se apucă să lucreze la scenariu. Începe cu secvența celor două femei. Filmul trebuie să aibă culoare. Nu este nici el pentru scene lubrice, care dau prilej galeriei să fluiere. Dar cele două femei, în economia filmului, pot fi alternativa dragostei eroului pentru fosta colegă, așa cum pe celălalt plan, plecarea la specializare e alternativa luării de poziție față de furtul săvîrșit de director.

A doua zi, cînd merge împreună cu regizorul la casa de filme să discute modificările, constată că toți sînt mulțumiți de ceea ce-a scris el ast' noapte.

— Are dom' Vlădeanu ce are cu cucoanele de genul ăsta! rîde prietenul său, redactorul, făcînd un gest complice spre regizor. Nu vrea să renunțe deloc la ele.

Mihai simte că a roșit, ca unul care a fost descoperit.

Regizorul îi ia apărarea, convins că personajele au prins mai multă „carne", iar scenariul a cîștigat în profunzime și ca structură.

Alte obiecții nu mai sînt. Dactilografiat din nou, scenariul va fi înaintat comisiei de lectură.

Mihai răsuflă ușurat. Îi rămîne după-amiaza pentru cumpărături. Ajunge în centru, scoate lista din buzunar și o citește din mers. Caută de toate, găsește o parte. Și, ca de fiecare dată, sare peste ața muliné. Face alergie cînd o aude pe Ana c-ar vrea să brodeze.

— Te-a apucat brodatul! i-a strigat o dată. Tu nu deosebești *România liberă* de *România literară*, și...

Totuși, azi, bucuros la cele întîmplate la casa de filme, amintindu-și cu drag îmbrățișarea Anei la despărțire, ar vrea să-i cumpere. Dar e prea obosit să mai caute. Urcă în troleibuz. Ajuns în gară, să treacă timpul pînă la plecarea trenului, telefonează lui Liuță.

— Bărbate, bărbate!... se supără vechiul lui prieten. Ai tu pe cineva care te acaparează cînd pui piciorul în București... Te torn eu Anei! Oricum, păcat că n-ai venit pe la mine! Voiam să-ți spun ceva...

— Ce?

— Lasă! Cînd ne-om vedea...

Mihai nu insistă. Și-a amintit pentru o clipă de studenție și e fericit. Așa cum fericit a fost și aseară în compania tine-

rei în pardesiu de doc alb. Alături de ea, parcă era adolescent. O stare sufletească ce l-a dominat toată noaptea. Poate de-aceea secvențele rescrise la scenariul de film i-au ieșit bine și au plăcut așa de mult...

*

Vremea cireșelor. Cristina a auzit de la colegii de cămin că au apărut și i-a spus lui Mihai. Au umblat împreună pe la toate aprozarele și prin piață. Într-un oraș de munte, trufandalele sînt rare, sau lipsesc. Mihai promite fetiței că vor merge acasă, la țară, și-o să mănînce cireșe cîte vrea. Ea nu crede și plînge. Atunci, Mihai promite că mîine îi va aduce. Are un coleg care pleacă la București și nu stă decît o zi. Dar colegul n-a mai ajuns în piață. Oricum, la sfîrșitul săptămînii vor pleca la Sînzieni. Doar două-trei zile, pentru cireșe. Pentru roman, nu, că n-a avut timp să-l înceapă. Într-un film al lui Nikita Mihalkov, în prima sa replică, eroul principal — pictor — spunea că o dată cu venirea verii începe și revoluția culturală. Apoi, același erou era prezentat căznindu-se să mute un divan mare, să-și poată organiza interiorul pentru sezonul cald. Și la Mihai începuse revoluția culturală. Ba chiar la inițiativa lui. Într-o zi, cămara ; în alta, debaraua ; holul, ferestrele, covoarele... Majoritatea după-amiezilor senine a ieșit cu Cristina la plimbare, să se bucure de soare, flori și gîze, iar bucuria lui — nu numai a fetiței — era atît de mare că o dată, cînd a luat o revistă literară în buzunar, nici n-a desfăcut-o măcar, să-și arunce ochii pe ea. În toate duminicile, a mers cu Ana și cu copiii pe munte să culeagă fragi și muguri de brad, pentru sirop. A făcut totul cu o mare tragere de inimă, fericit de fericirea copiilor. O singură dată s-a întristat. Urca de la calea ferată forestieră spre o poiană, de-a lungul unui firicel de apă. Mai fusese pe aici, *atunci*, primăvara, împreună cu Teona. Adunau albăstrele și toporași, fiecare din ei amintindu-și cu glas tare de copilărie. La un moment dat, Teonei i s-a făcut rău. Pentru cîteva clipe doar. A spus că nu-i nimic. Dar seara, acasă, i-a șoptit : „Să fim prudenți, nu ne mai aparținem...“ La plecare însă, încrîncenată de boala ce-o țintuia în mașina soră-sii, într-un moment de adevăr, cum se întîmplă numai la despărțiri, i-a mărturisit că nu era copilul lui și nici al soțului. Fusese fascinată de Haralamb, pe atunci director general și prieten „bun“ cu Iftimie. Cînd acesta, *după*, auzind exclamația ei de fericire că le-a făcut o vizită tocmai cînd soțul îi era plecat, a rîs : „Ce coincidență ?! *Eu* i-am băgat

pe gît problema aceea, ca să poată pleca..." Teona a înțeles că Haralamb i-ar fi trimis soțul și la închisoare numai să rămînă ea singură. Și-a dat seama că, plecînd de la imaginea de primă impresie a lui Haralamb, ea crease în gîndurile sale un alt Haralamb, pe măsura viselor. Cel real însă a dezgustat-o. Soțul — mai de demult. Echilibrul ei interior, menținut de gîndurile intime pentru Haralamb, bărbatul frumos, care venea mereu în casa lor, să joace table cu Iftimie, se zdruncinase. Avea însă o vagă speranță : tînărul acela din Zona Doi, Mihai Vlădeanu... „Cînd am venit la tine, Mihai, i-a spus *atunci*, la despărțire, am făcut-o mînată de frică. Iftimie era plecat pentru multe zile și mi-era teribil de teamă c-o să răspund la telefonul care suna mereu. Știam că e Haralamb, bărbatul în ochii căruia mă descoperisem a fi o simplă cîrpă... Aveam nevoie de cineva care să-mi dea certitudinea unei existențe frumoase, în ochii căruia să mă simt femeie, gîndurile lui pentru mine să mă înnobileze... Dragostea pentru tine, Mihai, a venit pe urmă."

Plimbarea cu familia prin aceleași locuri, de-a lungul firului de apă, l-a întristat cumplit pe Mihai. După o săptămînă de vînt și nori, era o duminică frumoasă, ca-n cele mai inspirate pagini despre primăvară : verdeață, flori, un firicel de apă coborînd din munte printre pietre, brazi cu muguri mari, ca niște lumînări în capătul crengilor iar mai în sus, în pădure, un cuc, ale cărui chemări îi aminteau de diminețile copilăriei. Copiii se hîrjoneau ; fuseseră trimiși să se spele pe mîini și se stropeau reciproc. Mihai întinsese pătura, iar Ana desfăcea pachetele cu mîncare.

— Poftim ! i-a oferit soția o sticlă. Pentru copii am luat suc. Ție, tot suc, dar mai distilat...

A rîs puțin. Cînd a văzut că Mihai bea cu plăcere din vodcă, a adăugat :

— Să-mi lași și mie.

Mihai a vrut s-o sărute. Prima reacție a Anei a fost să se lase în voia jocului, dar imediat a tresărit și a arătat spre copii, murmurînd o dojană, dar altfel ca de obicei : redevenise, pentru o clipă, aceeași Ana de demult, de la început !

Atunci și acolo, în munte, unde cu ani în urmă, văzînd că i se face rău Teonei, Mihai avusese tresărirea plină de-o bucurie profundă că va fi tată, iar acum *trăia* fericirea aceasta, își dădu seama că ascultă cu nesaț rîsetele celor doi copii, care se săturaseră de apă și veneau la masă. Înțelegea că e pe deplin

fericit. Dacă ar fi putut, ar fi anulat definitiv amintirea Teonei. În sfera lui reală, ea nu mai avea loc!

...Iar realitatea l-a acaparat în fiecare zi tot mai mult. E drept, își pusese în gînd ca, în vremea cireșelor, să meargă acasă și să scrie la roman. Va pleca sîmbătă, cum a hotărît, dar pentru două-trei zile și numai pentru cireșe. El și copiii. Ana nu poate lipsi de la serviciu. Încărcați cu hrană rece pentru trei zile, Mihai și copiii coboară din cursă la o margine de șosea, de unde, peste un deal, vor ajunge acasă. Noaptea precedentă a plouat și se merge greu. Cristina abia ridică picioarele din cauza pămîntului care i se lipește de ghetuțe. Dar cînd aude broaștele cîntînd, fuge cît poate, să le vadă. La primul cireș, din marginea satului, plînge să i se dea cîteva. Mihai îl ridică pe Adrian în brațe, să poată ajunge la o creangă. Acasă, cei doi cireși din grădină întrec orice gînd optimist. Adrian se mută din cel altoi în cel negru, iar după cîteva ore, înapoi în cel altoi. Și tot așa, pînă seara tîrziu. Cocoțată pe scară, Cristina seamănă cu o mască: doar ochii i-au rămas curați. Mihai păzește scara. Îa aminte la fericirea copiilor și-n sufletul lui, imaginea mamei sale e mai vie ca oricînd. Să fi avut vîrsta Cristinei, ori cu un an-doi mai mult, cînd, într-o primăvară, mama sa, chemîndu-l de la joacă, l-a luat cu ea în pădure, unde au scos mai mulți pui de cireș, de păr și de măr. I-au sădit într-o grădină din marginea satului, pe care, mai apoi, au luat-o cei de la comună, să planteze duzi pentru viermii de mătase, deși în sat erau zeci de asemenea copaci. După colectivizare, acolo, s-a construit casa agronomului. Doar doi cireși au plantat atunci în grădina din spatele casei lor. Unul a rămas așa, negru și amar, iar celălalt a fost altoit.

— Să vă îngrijiți de pomi! le spunea mereu mama lor. Să aveți *la ce* trage... Voi o să plecați în lume, dar omu-i ca pasărea, măcar o dată pe an tot trece pe la cuib...

Spre seară, cînd merge la cimitir, să ducă florile aduse de la oraș și să aprindă o lumînare la capetele părinților, Mihai se întîlnește cu președintele ceapeului. Au primit vagoanele cu îngrășăminte și-s foarte mulțumiți. Nici nu sperau. Credeau că-i vreo greșeală de expediție. Noroc de-un telefon al lui Mihai dat atunci, prin care îi anunța.

— Am auzit că se discută de casa mea și a lui Ion Arbore... aduce Mihai vorba.

— Să ne mai faci rost de îngrășăminte, dacă poți. Casa, deocamdată, n-ai teamă! îi răspunde președintele.

Seara, după ce copiii adorm, Mihai scoate colile albe din geantă și se așază la masă. Dar cu ce să înceapă ?! În camera asta a dormit atunci, cînd a venit cu Teona. Împrumutase el mașina de la Petre Graur și a condus Teona. Au fost la Iași, apoi Mihai a propus să se abată pe la Sînzieni : făcuse ceva cumpărături pentru tatăl său.

— Și crezi c-o să faci casă cu ea ? l-a întrebat bătrînul Vlădeanu, pe cînd Mihai se oferise să-l ajute la cărat apă pentru vite. E tare frumoasă !... Pare și un suflet bun... Da' nu cumva e măritată ?

Mihai a ocolit răspunsul. Și nici bătrînul nu l-a mai întrebat.

— Și asta-i frumoasă, a dat din cap tatăl lui după ce a cunoscut-o pe Ana. Da' cealaltă parcă era mai... Ca o stofă, cînd pui mîna pe ea, îți dai seama dacă e moale, călduroasă... Cele aspre se simt... Da' nu cumva și asta e măritată ?!

— A fost, tată.

— Treaba ta ! Tu ai să trăiești cu ea, că eu, mîini, poi-mîini... vezi doar că stau la pat... Dacă biata mamă-ta era în viață, ar fi spus mai multe. Da' ești sigur că vrei s-o iei de nevastă ?

— Da, tată ! a răspuns el și niciodată n-a înțeles ce l-a făcut să fie atunci așa de hotărît.

Acum stă în fața colilor albe și se întreabă cu ce să înceapă. Ca în multe atîtea alte dăți, perspectiva îl îngrozește ! Chiar și o scrisoare de cîteva rînduri o scrie greu, după lungi ezitări... Dar sute de pagini !... Și cum să înceapă ?! Cu momentul de cumpănă din viața unei femei ? De ce n-ar începe cu sădirea unui cireș cîndva ?! Un copăcel subțire cît degetul...

Merge în camera vecină să ia o sticlă din țuica făcută în toamnă. Bea. Apoi mănîncă un castron de cireșe din găleata umplută aseară. Stă pe cerdac și scuipă sîmburii departe, în curte, sub bolta de viță de vie. Aici, pe cerdac, a stat acum doi ani vara și-a terminat romanul aflat încă la editură. Păcat că, spunîndu-și cuvîntul timiditatea, nu poate insista mai mult pentru soarta romanului, să-i fie citit în redacție, să plece spre tipar. Dacă-n martie '71 avea cap și dădea drept de premieră pentru piesă unui teatru național, la sala studio, e drept, n-ar fi așteptat unsprezece ani...

Din cameră se aude glasul Cristinei. S-a ridicat în capul oaselor și, somnoroasă, plînge tare, cu lacrimi mari. O doare o măsea. Mihai îi dă o jumătate de antinevralgic și-o ține pe brațe, s-o liniștească. Fetița tot plînge. Atunci, Mihai îi tam-

ponează măseaua cu vată muiată în alcool. Spre ziuă, Cristina adoarme cu capul pe brațele lui. Adrian doarme tun. De cîteva ori, a spus ceva prin somn, vreo impresie a zilei. Se culcă și Mihai. Cînd se trezește, soarele a trecut de streașina casei — e-aproape amiază. Copiii mai dorm. Se anunță o zi frumoasă. Pînă ce Mihai pregătește masa, copiii se duc la cireșe. Nu mai pot fi dați jos din copac. Spre seară, sora mai mare a lui Mihai, care lucrează în orașul din apropiere, vine să-i vadă. Aduce și un pui fript, dar copiii nu vor decît cireșe. A vorbit și cu Ana la telefon.

— Zice c-a sunat-o o doamnă de la combinat, Tamara, care a întrebat cînd te întorci, că s-a anunțat o delegație de la un combinat de confecții, pentru produsele de care te ocupi. Ce să-i spun Anei ? Cînd te duci acasă ?

— Cînd se satură copiii de cireșe.

*

De la combinatul de îngrășăminte n-a sosit nici o veste despre cum s-a comportat în exploatare banda perforată. Alte probleme, cît a lipsit el, nu au fost. Doar o delegație ; două doamne au venit zilele trecute să vadă producția de folii plastice.

Mihai mulțumește șefului de echipă și-și continuă drumul prin instalație. Cînd ajunge la birou, ușa e descuiată. Înăuntru, șefa serviciului tehnic, Tamara și încă două femei : una este tînără, aducînd la înfățișare, ca primă impresie, cu Liliana. Are însă ceva de cucuvea în privire. Cealaltă, o femeie la peste 40 de ani, este de-a dreptul impozantă prin constituția fizică și eleganța îmbrăcămintei, dar reține atenția în special o anume fragilitate. De cum și-a întîlnit privirea cu a lui Mihai, a lăsat impresia că pierde teren. Aerul ei ferm din prima clipă a dispărut subit și, ca să-și mascheze deruta, a întins palma, să și-o plimbe peste țepii cactusului din apropiere. Alături, oarecum detașată de grup, Tamara i-a sesizat reacția și-și mută privirea între ea și Mihai. Vrea să facă un pas, să le prezinte pe cele două delegate, dar șefa i-o ia înainte :

— Sînt supărată, tovarășe Vlădeanu ! Ce-i cu programul ăsta al dumitale ? ! Tovarășele au mai stat două zile, să putem discuta...

Mihai și-a rotit ochii peste birou, oprindu-și-i cu insistență asupra hîrtiei de pe perete : „A învinge tîmpiți e lu-

cru mare dar nu înseamnă practic nimic. A.B.", sub care, de curînd, a adăugat: „Cheltuiește-ți energia altfel! Eventual, la nevoie, zi ca ei și faci ca tine!"

— Vă rog să luați loc! le invită politicos, trecînd dincolo de birou.

— Doamnele sînt din industria confecțiilor, intervine Tamara.

Cum însă atmosfera de jenă generală e prea puternică, prezentarea se oprește aici.

— Vă rog să mă iertați pentru... face Mihai un gest evaziv spre cele două delegate, dînd de înțeles că-și cere scuze pentru atmosferă. Dimineața, eu trec întîi prin instalație, adaugă, evitînd privirea doamnei mai în vîrstă, care s-a așezat pe scaunul îndepărtat.

— Vom merge la mine în birou, hotărăște Adriana Barbu, șefa serviciului tehnic. Tovarășa directoare, arată spre femeia de alături, vrea să mai vadă foliile și să ia mostre. A!, exclamă, realizînd că n-a făcut prezentările: Tovarășa, o arată pe delegata mai în vîrstă, este directoarea combinatului de confecții, iar domnișoara, se întoarce spre cealaltă, ce-și tot ciupește obrazul, este ingineră la serviciul de creație.

— Mihai Vlădeanu, tehnologul instalației, înclină Mihai capul într-un gest scurt, ușor teatral, să mai destindă atmosfera.

— Și nu numai, precizează delegata mai în vîrstă.

Dar cînd observă privirile nedumerite întoarse spre ea, lasă un surîs larg să-i invadeze fața și întreabă, întinzînd mîna spre hîrtia de pe perete:

— Ce înseamnă A.B. ?

— Augustin Buzura, răspunde Mihai.

— Da! clatină ea din cap cu admirație. Cred că replica semnată A.B. e din *Orgolii*.

Merg cu toții în instalațiie. Delegatele discută între ele, apoi schimbă cîteva păreri cu șefa serviciului tehnic. Se iau mostre, după care pleacă împreună în pavilionul administrativ.

— Cu ce vă mai pot fi de folos? întreabă Mihai pe directoare, privind-o pentru prima dată deschis, în față.

Ochii mari, verzi, cu o umbră de tristețe așternută pe ei, îl fac să se simtă tulburat. Are impresia că-i știe de mult, parcă dintotdeauna.

— Cu nimic, domnule Mihai Vlădeanu, răspunde femeia.

Rîsul ei ușor are ceva de mare cochetărie feminină, dar numai ca o explozie de o secundă sau două și poate fi percepută doar de cel căruia îi este adresată.

— Și dumneavoastră vă îmbrăcați elegant, face ea un gest spre ținuta lui Mihai. Am venit să contractăm o cantitate de folie din care vom face întăritură la haine. Felul în care stă haina pe om conferă sau nu eleganță, dă un aer de grijă pentru ținuta vestimentară.

Șefa serviciului tehnic deschide ușa spre secretară și comandă cafele. Apoi, tihnit, întreabă despre ultimele linii în modă și acceptă cu bucurie invitația lor de-a vizita combinatul de confecții. De altfel, invitația a fost făcută tuturor celor prezenți, dar Tamara era ocupată cu aranjarea unor hîrtii într-un dosar, iar Mihai, frînt de oboseala nopții nedormite, se uită pe fereastră la ceasul de pe frontonul porții combinatului.

Clipele trec vertiginos. La un moment dat, directoarea repetă invitația de-a-i fi vizitat combinatul și adaugă, pe un ton aparte, că serviciul de creație poate executa și unele comenzi.

— Chiar și pentru bărbați, precizează ea cînd vede că Mihai se uită la un calendar al fabricii de ciorapi, ilustrat cu două femei blonde, etalînd picioare superbe, ce te duc cu gîndul la propileele templelor grecești. Calendare n-am editat încă, adaugă ea cu o ironie bine disimulată în glas.

— Păcat! surîde Mihai, înfruntîndu-i din nou privirea. La prețurile actuale și la banii de care dispun, ar fi fost singurul lux ce mi l-aș fi putut permite.

Sub privirea stupefiată a celorlalte femei, el și directoarea combinatului de confecții se privesc lung, fix.

— Mai ales că aceste calendare se dau gratuit, completează Mihai și se ridică de pe scaun, derutat de privirea verde în care a fost învăluit. Vă rog să mă iertați că plec! înclină capul spre cele două delegate. Mai am cerere de recuperare și pentru azi, se adresează șefei serviciului tehnic. Semnată de șeful secției, precizează, parcă s-o atenționeze că nu ea are dreptul să-l tragă la răspundere pentru absența lui de la serviciu. Îmi pare rău că plec... saltă din umeri cînd vede că directoarea combinatului se ridică de pe scaun să-și ia rămas bun. Fiică-mea a plîns toate nopțile trecute din cauza unei măsele. Aseară am venit de la țară și azi trebuie s-o duc la medic.

Femeia întinde mîna spre el într-un gest a cărui fermitate din prima clipă este completată de o ușoară ezitare, apoi se transformă într-o expresie de profundă feminitate.

— M-am bucurat să te... să vă reîntîlnesc, domnule Vlădeanu! aproape că șoptește cînd Mihai sărută mîna lăsată moale în palmele sale. Considerînd că tot întîlnire a însemnat și atunci cînd v-am citit cărțile... completează cu o vagă emoție în glas imediat ce-și retrage mîna.

Mihai se mulțumește doar să surîdă cu o amabilitate puțin forțată, presat de gîndul că-n trei-patru minute trebuie să ajungă la poartă, să prindă autobuzul de nouă și jumătate. L-a rugat pe Adrian să fie cu fetița la stomatologie înainte de ora zece, să țină rînd la doctorița care o tratează pe Cristina.

A doua zi, la prima oră, cînd ajunge în birou, o găsește pe Tamara.

— Ca și ieri, mi-a deschis femeia de serviciu, se scuză ea pe un ton ironic.

— Ce s-a întîmplat?! o privește Mihai surprins, după ce îi adresează un „sărut mîinile!"

— Ce-i între tine și tipa de la confecții! Hai, hai, n-o mai fă pe naivul cu mine că-ți zic vreo două de-ai să mă ocolești măcar o lună!

— Tamara!... izbucnește Mihai în rîs, privind-o mirat.

— S-a bucurat să te reîntîlnească! Apoi a dres-o, zicînd că și lectura cărților... la-la-la... Iar tu, cînd ai privit-o în ochi, lăsai impresia că ai să leșini în cîteva secunde.

— Zău că nu înțeleg ce vrei! devine Mihai grav.

— Nu înțelegi! exclamă Tamara și lovește cu dosul palmei frunza de cactus mîngîiată ieri de directoarea combinatului de confecții.

Se cutremură vizibil, mușcîndu-și puternic buza de jos. Apoi ridică mîna și privește cum pe dosul palmei, în trei locuri, apar picături de sînge. Mihai vine lîngă ea și-i prinde brațul, șoptindu-i cu drag:

— Liliana, te rog!...

Tamara întoarce spre el ochii măriți brusc. Îl privește doar o clipă, după care își smucește brațul din atingerea lui și iese, aruncînd ușa în urmă. Mihai înțelege gafa, dar nu reacționează în vreun fel anume. Ar putea să-i telefoneze, să-și ceară scuze, dar ce să-i spună cînd va fi întrebat cine-i Liliana?!... mai ales că nici lui însuși nu-și mai poate răspunde.

*

Se luminează de ziuă. De-a lungul întregii nopți, Mihai a citit din cărțile cumpărate ieri. Nici măcar n-a mai scos colile albe din sertar. La un moment dat, și-a amintit din senin de Teona. Înclină să creadă că trăiește și e sănătoasă. Ba chiar ar putea spune că e sigur de asta. Dar îi este greu să accepte că nu-l mai interesează. Și, înverșunat, a încercat toată noaptea să alunge amintirea ei, cufundîndu-se cu insistență în lectură.

S-a făcut ora șase! Ar mai sta să citească, dar trebuie să se îmbrace, să meargă jos, la lapte. Așa face în fiecare dimineață de duminică, din ultimul an. Cînd revine, Ana trebăluiește deja prin bucătărie.

Diminețile de duminică au, în amintirea lui, o aureolă cu totul aparte. Întîi și-ntîi, în toată casa și-n curte, ca de altfel în întreg satul, domnea liniștea. Nu treceau căruțe pe drum, nu se auzeau loviturile ciocanului ascuțind gura sapei ori a coasei și nici nu mai intra mama în camera în care dormea el să-i spună ce are de făcut peste zi. Tatăl său își lustruia cizmele pe prispă, iar mama aprindea candelele sub icoane. Vaca n-o mai mulgeau, era lăsat vițelul să sugă tot laptele. Mîncarea fusese pregătită de sîmbătă și aștepta în bucătăria de vară, pe masă, acoperită cu ștergare de cînepă. Cînd soarele era sus, părinții îl trezeau pe Mihai să-l anunțe că ei pleacă la biserică. Alteori îl lăsau să doarmă, deși mamă-sa era de părere că-i păcat să stai culcat cînd popa e în biserică și se roagă. Și mai întotdeauna, vara, cînd se trezea, primul gînd al lui Mihai era să fugă în grădină, să caute vreun castravete ori să adune pepenii galbeni crăpați în zori. Pepeni mulți, așa de mulți că, amintindu-și de ei, îi vine să creadă că a fost vis.

Ce-și va aminti Cristina ori Adrian peste treizeci de ani? !... De regulă, acum, duminica dimineața se face mîncare, se aspiră, se mătură, se calcă, iar cînd este apă caldă, se spală. E ziua cu cel mai mult zgomot, venit din baie, sau din bucătărie. Au fost foarte inspirați constructorii ultimelor blocuri că au făcut bucătăriile largi. E locul în care majoritatea femeilor petrec peste șaptezeci la sută din timpul liber. Iar dacă în fața bucătăriei este și un mic hol în care, pe o măsuță, să se așeze televizorul, procentul poate crește spre sută la sută.

Mihai pleacă în piața centrală, de unde se întoarce cu cîteva legături de verdeață într-o sacoșă. Pe drum, se întîlnește

cu Lazăr. Vine de la pescuit, echipat ca de război. Înjură de mama focului pe cei ce poluează apele. Mihai îi răspunde că el știe pe unii care poluează climatul teatral cu spectacole de duzină. Află de la prietenul său că piesa i-a rămas în planul de repertoriu. În rest, nici unul nu mai are vești, de niciunde. A venit vara! Se iau concedii, se mută divane, fotolii, scaune, chiar și șifoniere.

— Succes la scris!

— Succes la pescuit!

Lazăr îi zice vreo două. Pescarii sînt superstițioși; mai bine îi înjuri decît să le urezi succes la pescuit.

Spre prînz, Mihai pleacă împreună cu Ana și copiii pe munte. Au locul lor preferat, o poiană, în care pot face și plajă. La întoarcere, după-amiază, cînd autobuzul trece prin dreptul casei în care locuiește Tamara, Cristina începe să se roage de părinți să coboare; vrea să se joace cu cățeii.

— Mergi? întreabă Ana spre Mihai. M-am întîlnit zilele trecute cu Tamara și-a zis să mai trecem pe la ei.

— Pic de somn! se scuză Mihai, întorcînd privirea dinspre curtea Tamarei, unde a zărit o *Dacie* roșie. Voi duceți-vă! spune într-o doară. Abia mă odihnesc în voie. Și tu! hotărăște lui Adrian. Mai discuți cu fetele despre școală, le întrebi ce cărți au citit...

— Mucoasele alea!... bombăne Adrian, deși Carmen, fetița cea mare a Tamarei, e doar cu un an-doi mai mică decît el, și e frumoasă, leit maică-sa.

Ana se uită spre Mihai și rîde. La prima stație coboară împreună cu copiii, urîndu-i odihnă plăcută.

Ajuns acasă, Mihai vrea să se culce, dar nu mai simte nevoia. Dimpotrivă! Îl doare capul și are impresia că amețește. Înțelege că ar fi vrut să se ducă și el la Tamara, ba chiar se pregătește s-o facă. Dar renunță numai după cîteva clipe.

— Nu, nu trebuie! vorbește de unul singur, umblînd prin casă.

Exclamația asta îi amintește de Liliana. Îi telefonează. Nu răspunde nimeni. Se gîndește iar la Tamara. Parcă o vede privind cu groază mîna însîngerată de țepii cactusului. Formează numărul ei de telefon. Răspunde un bărbat. Altul, nu George.

— Vă rog, cu doamna Tamara! spune Mihai încet, aproape cu teamă. Sărut mîinile! se înviorează cînd o aude pe Tamara.

— Servus ! exclamă femeia. Ce-ai rămas așa, de ce taci ? ! întreabă ea după cîteva secunde. Ce, te pomenești că nu-ți place salutul ăsta ! rîde binedispusă.

— Scuză-mă că te deranjez ! îngînă Mihai amețit. Ana...

— Aa, Ana !... A plecat ! Se grăbea...

Mihai mulțumește de formă și închide, trîntind receptorul înfuriat. Peste cîteva minute, aude ușa de la intrare.

— Să spui fostelor tale amante să fie doamne pînă la adînci bătrînețe ! îi strigă Ana de cum îl vede și trece pe lîngă el spre bucătărie.

Copiii rămîn pe hol să-și schimbe hainele. Surprins neplăcut de explozia ei, Mihai merge după ea în bucătărie, să întrebe ce s-a întîmplat.

— Ieși afară ! ! țipă Ana, trîntind de pardoseală farfuria pe care o ține în mînă.

Mihai face un gest de lehamite și se duce s-o ajute pe Cristina să-și schimbe hăinuțele.

— Ce s-a întîmplat ? îl întreabă pe băiat.

— Nimic. Aveau musafiri veniți din Ardeal și n-am stat decît foarte puțin. Mămica a făcut cunoștință cu musafirii și a plecat... saltă Adrian din umeri.

— Tantam (așa îi spune Cristina Tamarei, prescurtînd cuvintele : tanti Tamara) zice că dă cățelul alb, se smiorcăie fetița.

— Era un băiețel acolo, al musafirilor, care ținea în brațe cățelul, rîde Adrian. Cristina s-a înfuriat și l-a dat de pămînt.

— Chiar așa ! apare Ana ca un uliu și-i arde cîteva palme peste fund fetiței. Cînd mai merg cu tine undeva, să nu mă faci de rîs !

Cristina scoate limba, apoi se ascunde în spatele lui Mihai. Ana se duce la șifonier să ia o curelușă.

— Gata, măi, panarama ! încearcă Mihai să o calmeze.

Cînd vede că Ana nu renunță, intră cu Cristina în cameră la el și răsucește cheia în ușă.

— Dă drumul ! lovește Ana în ușă.

A doua oară, lovește mai tare. Geamul mare al uneia din cele două uși se sparge.

Prima reacție a lui Mihai e s-o ferească pe Cristina. Apoi o întreabă dacă a lovit-o vreun ciob. Ana s-a dus imediat în altă cameră și s-a culcat. Mihai adună cioburile și strînge covorul, să-l scuture mîine.

Altădată ar fi ieșit scandal, acum însă privește cu lehamite la cioburile adunate în faraș și la covorul strîns. A visat întotdeauna să aibă o familie în care înțelegerea să se realizeze din priviri, sau din gesturi simple, pline de dragoste, ca-n romane, sau filme. Dar el, acum, știe ce-nseamnă și romane și filme... Pregătește ceva de mîncare pentru copii, apoi deschide televizorul. E sigur că Ana va sta bosumflată măcar măcar patru-cinci zile. Iar el nu înțelege încă de ce. O caută a doua zi pe Tamara. Nu-i. Și-a luat o parte din concediu, că i-au venit musafiri. Vrea s-o sune acasă. Își dă seama însă că nu e cazul. Renunță. Pînă la sfîrșitul programului, stă prin instalație. Înainte de plecare, merge în birou la Arbore și-o sună pe Liliana.

— Mi-era dor să te aud.

— Și mie.

Vorbe simple, spuse încet, cu drag.

Parcă s-a luminat !... Acasă, Ana a luat-o pe Cristina de la cămin și-i dă de mîncare. După ce fetița termină, Mihai o ia la plimbare. Ana rămîne să se odihnească. Mihai întîrzie pînă se înnoptează în parcul zoologic, bucurîndu-se de bucuria copiilor veniți să vadă urșii. Cumpără de mai multe ori biscuiți de la alimentara din apropiere, să arunce printre gratii în gurile căscate ale urșilor ce par a complota cu copiii. Singurul care nu dă vreo satisfacție micuților veniți să se distreze e un porc mistreț. Doarme tot timpul. Copiii vin o dată, îl văd, apoi îl ocolesc. La culcare, Mihai încearcă s-o îmbuneze pe Ana, să afle ce s-a întîmplat. Zadarnic !

— Mîine, cînd vii, te-așezi la rînd la carne ! hotărăște Ana.

— Dar... încearcă Mihai să spună că ar vrea să se apuce de scris.

— Nu mă interesează ! îi retează vorba Ana. Eu știu că nu mai am ce da copiilor de mîncare ! Că doar n-o să-i spurc, dîndu-le salam făcut din zeamă de soia și carne de nutrii sau cine știe ce rahaturi !... Toți bărbații se duc, umblă, se descurcă... Eu nu pot hrăni copiii cu hîrtiile pe care le scrii !

Seara, cînd Mihai vine acasă cu cumpărăturile făcute, Ana s-a mai îmbunat.

— Ne-a întîmpinat George, povestește ea. Tamara a venit imediat însoțită de musafiri. Era cu chef. M-a prezentat pe un ton ironic : „Doamna Ana. Pe soțul ei nu-l cheamă Manole, ci Mihai. Mihai Vlădeanu.“ Apoi, cînd l-a auzit pe bărbatul străin că se miră, a confirmat : „Da, prozatorul Mi-

hai Vlădeanu !“ Mă priveau toți parcă eram la bîlci. Femeia venită în vizită abia mi-a întins mîna. Apoi ne-a aruncat tuturor o privire de dispreț și s-a dus la copil, că tocmai îl îmbrîncise Cristina...

— Și pentru asta a trebuit să vorbești urît față de copii ?! o ceartă Mihai.

Drept răspuns, Ana pleacă în altă cameră. Mihai vine după ea, dar nu ca s-o certe pentru ieșirile de felul acesta. Știe că nu e ascultat. Îl interesează amănunte.

— Niște mitocani ! oftează Ana. George mai ales. Celălalt, musafirul, era cam cretin. Iar Tamara, abia acum, amețită, și-a arătat arama. Doamna străină a avut în ea ceva hain, o răutate care m-a tăiat în două de la prima privire ce mi-a aruncat-o. Am simțit-o plină de ură amestecată cu o curiozitate bolnăvicioasă... Totuși, a fost doamnă, singura mai... mai cu stofă... Cred c-am mai văzut-o, figura ei mi-e cunoscută...

Un timp, în cameră se lasă tăcerea, dar nu pentru că Ana ar fi dorit-o, să-i exploateze nuanțele, ci pentru că Mihai a rămas cu privirea în jos, analizînd parcă florile covorului.

— Mda, murmură el într-un tîrziu, mascîndu-și oftatul cu un căscat, așa ne trebuie ! Întotdeauna căutăm mai departe ceea ce știm că avem lîngă noi, dar nu vrem să recunoaștem... Ți-a trebuit o familie prietenă, cu care să schimbi o vorbă, cînd îi avem pe nași, Petre și Cezara...

— Mi-e somn ! vrea Ana să termine discuția.

— Știu. E singura ta dorință constantă și care-ți face plăcere. Sfîntă suficiență ! murmură Mihai și pleacă în camera sa.

Poate că așa-i trebuie ! — e gîndul ce-l încearcă tot mai des. La plecarea de la combinat, mai întotdeauna, în autobuz, pe platforma din spate, se adună 5—10 prieteni, colegi de generație, și discută. Despre orice. Nu există subiect tabu. Odată, venise vorba de curățenia și ordinea din gospodărie. Unul a spus că el, dacă ar fi fost obsedat de curățenie, ar fi luat de soție o femeie de serviciu, care să-i mătură și să-l lase în pace. „Fals ! a intervenit altul. Nimic mai fals ! Ia o cerșetoare, adun-o de la colțul străzii și semnează cu ea actul de mariaj, apoi te va trimite să cerșești în locul ei. Stofa bună se simte de prima dată.“ „Cum de și-a dat seama tata că Teona e mai de calitate ? !“ se întreabă acum Mihai stupefiat, stînd prăbușit în fotoliul de la masa de scris. Apoi,

își răspunde singur : bătrînul Vlădeanu avea în spate o viață de om...

Trage din sertar teancul de coli albe și se apucă de scris. N-are chef de roman. Poartă în cap o poveste de dragoste. Simplă și frumoasă. A promis de mult prietenilor de la Radio un scenariu pentru emisiunea Teatrul radiofonic. Scriind, uită de insatisfacția lui familială — parcă ar fi evadat ! Dar înainte de culcare, mulțumit de cît a scris, iese pe balcon și privește strada pustie, luminată ici și colo. Își zice că, dacă nu pare, măcar să se poarte ca un matur. Întîi și-ntîi o va repezi puțin pe Tamara. Cu ce drept i-a jignit soția ? ! Nu că e Ana — e vorba de soția lui ! Ar trebui să aibă ceva de oltean în el : înjură-l de ce vrei, nu de *muiere* !

Luni dimineața, urcat în autobuzul ce vine din marginea orașului, caută cu privirea capul brumat al Tamarei. Nu-i. Dar nici nu insistă. Abia în una din zilele următoare, se întîlnește cu ea la intrarea în pavilionul administrativ al combinatului. O salută politicos și-și continuă drumul. Nu-l mai interesează. Așa crede. A doua zi, e căutat la telefon.

— Vin pînă la tine ! îi spune Tamara ca un ordin.

Mihai o așteaptă în birou. După vreun ceas, sună telefonul.

— Scuză-mă ! aude vocea Tamarei. De fapt, n-am nimic să-ți spun.

— Bine, aprobă Mihai cu glas domol, de om bolnav.

În dimineața următoare, se văd în autobuz și se salută discret, din priviri. Pe la prînz, se întîlnesc pe alee.

— Sînt supărată pe tine ! îl oprește Tamara. Înainte, mi-ai fi zis vreo două și ți-ar fi trecut. Ei da ! Am fost ironică ! Și cu tine și cu Ana. Poate c-am avut motive ! Motivele mele. Ție nu-ți cer scuze. Anei i-am cerut. Nu ți-a spus ?

— Nu.

— Evident ! În loc să-ți semene, ai s-ajungi tu să-i semeni : cătrănit în răutate ! îi șoptește Tamara cu ciudă, vrînd să plece.

Mîna lui Mihai o prinde ușor de braț, doar atingînd-o. Ea se întoarce imediat, semn că abia aștepta. Ține ochii închiși. Cînd îi deschide, sînt umezi.

— Mă simt vinovată față de tine, Mihai !

— Adică !

Tonul bărbatului a fost sever, aproape dur, făcînd să tremure capul Tamarei. Femeia îl privește lung, îndurerată. Oftează și închide iar ochii, să alunge pînza de lacrimi.

— Mă simt îngrozitor ! Știu că ți-am stricat liniștea băgîndu-ți pe gît problema filtrelor...

Îl privește deschis, în față. Își dă seama că bărbatul a înțeles că nu asta ar fi vrut ea să spună.

— Dacă apucai să începi romanul, acum ai fi fost acasă, la țară, să scrii...

Mihai stă în continuare cu privirea țintă în ochii umezi ai femeii.

— Numai atît ai să-mi spui, Tantam ?

Tamara surîde printre lacrimi. Apoi devine gravă :

— Șefa mea a plecat săptămîna trecută în străinătate.

— De ce ? întreabă Mihai indiferent.

— Pentru că la vremea ei a făcut amor mult și bine, ar răspunde un prozator maliții os. Adevăru-i că era în planul ministerului o documentare privind realizarea filtrelor fine pentru îngrășăminte. Ar fi fost ridicol s-o dea unuia care se ocupă de așa ceva !

— Dar problema filtrelor e rezolvată, spune Mihai pe un ton blînd, spre stupefacția Tamarei, care se aștepta la o explozie din partea lui.

— Materialul stă și acum în depozit. Ca să plece, șefa ar fi trebuit să dea drumul la timp actului de calitate.

— Dacă mă duc și spun directorului Mateianu, madam Barbu poate să nu se mai întoarcă, să rămînă pe acolo să mătură strada, că la altceva nu-i bună ! amenință Mihai pe același ton nefiresc de blînd. Oricum, ocupă-te de material, să plece ; e în joc obrazul meu, te rog ! adaugă surîzînd trist și se depărtează.

— Mihai ! îl ajunge Tamara din urmă. Nici măcar să te înfurii nu mai știi ? !

— Ce-aș cîștiga ? ! încheie Mihai discuția. Dacă tu te crezi mai bună decît mine, se întoarce el după numai doi pași, de ce-mi spui abia acum, cînd șefa ta este plecată ? !...

Observă grimasa pe obrazul Tamarei, dar nu-i dă importanță. Intră în clădirea instalației și zăbovește îndelung pe la fiecare loc de muncă, preocupat să meargă totul bine. Este sigur că aici, în hala de producție, reușește întotdeauna să alunge starea de insatisfacție. Evident, privită din unghiul de vedere al Adrianei Barbu, ori din al altuia ca ea, delegația la firmele străine se justifică prin bagajul de cunoștințe ce-l va aduce, sau prin viziunea largă ce-și va face-o despre producția industrială a altor unități. Dar cum va influența realizarea filtrelor fine ? !... Și, extrapolînd, ea era cea mai

în temă pentru așa ceva? Dar acest *în temă* nu înseamnă deja competență?! Competența — marea cenușăreasă...

Cînd merge să se spele pe mîini și pe obraz, imediat ce-și vede ochii în oglinda de deasupra chiuvetei, Mihai începe să rîdă, privind cu plăcere nesățioasă cum o mînă spală pe cealaltă, iar din cînd în cînd, amîndouă, obrazul.

— Te mai freci mult?! Ce poate fi dincolo de curat?

Lîngă el stă Tamara. Mîndră și impunătoare ca pe vremuri — parcă nici n-a trecut timpul. Are ea cu paisprezece ani mai mult ca *atunci?!*...

Era în 1970, seara Ajunului. Piesa lui de teatru plăcuse mai multor teatre din țară. Un regizor, și director de teatru în același timp, ceruse drept de premieră absolută — orgoliu ieftin de altfel. Mihai tocmai stătea la masă și recitea paginile scrise — o modificare cerută de regizor. Cînd și cînd, în gîndurile lui reveneau amintiri din sărbătorile copilăriei: porc tăiat, cîrnați umpluți și atîrnați pe un băț la uscat lîngă horn, așteptarea Moșului care va lăsa ceva sub pernă... — amintiri doar frumoase, de suflet, pentru că trăiau mama și tatăl lui, iar peste cîteva zile, plecînd să stea de Anul Nou la Sînzieni, avea să-i revadă. Acum, amintirile au rămas frumoase numai la primul nivel al gîndului. Dincolo, în adînc, e drama paradisului pierdut. Atunci însă, încrezător în soarta piesei de teatru din fața sa, era fericit. Chiar și-n dragoste era fericit. Iar dacă nu avea certitudini, îi rămîneau măcar speranțele. Cînd a auzit două bătăi în ușa garsonierei sale, a bombănit un „intră, e deschis", crezînd că-i Paul, un inginer vecin. Ușa s-a deschis și-n cameră, la spatele său, s-a simțit răcoarea. Nu s-a auzit nici acel „salut bătrîne!", cu care intra Paul. „Cine să fie?!" s-a mirat el și a părăsit scaunul, întorcîndu-se. A rămas perplex. În fața sa, rezemată cu spatele de tocul ușii, stătea doamna Tamara. Zăpada de pe broboadă și de pe umeri se topise iar lumina încăperii se reflecta acum în stropii mici, dînd impresia că ar fi acoperită cu pulbere de diamant. Ochii ei mari, cu albul imens, l-au privit fix, în timp ce buzele, deschizîndu-se domol, lăsînd în bătaia luminii dinții scînteietori, au șoptit încet, cu teamă: „Bună seara, Mihai!" Apoi, tîrziu spre miezul nopții, rotind în mîini paharul cu băutură, stînd rezemată cu spatele de calorifer, acoperită cu pătura pînă peste genunchi, în camera garsonierei al cărei confort nu mai era cinci, ci unul de lux, dat de căldura din interior, Mihai a auzit-o exclamînd: „Doamne!... Și cînd te gîndești că în-

tre deznădejde și fericire nu-i decît un pas..." Peste cîteva clipe, adîncindu-și privirea în pahar, Tamara a murmurat: „Da, un pas, dar pe care trebuie să ai puterea să-l faci..." Și tot ea a înviorat atmosfera, întinzîndu-i mîna: „Te rog! Vino să stai lîngă mine!..." S-au îmbrățișat lung, avizi. „Știi, a surîs Tamara, schițînd un gest de retragere, poate că nu trebuia să vin azi... Cum să-ți spun... Crede-mă că vreau și eu, dar..." „Bine, Tamara, am înțeles", i-a alintat Mihai îndelung obrazul, parcă să alunge roșeața adunată pe el. „Am să mai vin, Mihai. Îți promit c-am să mai vin!..." Dar n-a mai venit. Și nici Mihai n-a mai insistat. Atît a durat dragostea dintre ei. Restul a fost prietenie.

— Ți-a rămas puțin săpun pe frunte, întinde Tamara mîna și ia prosopul să-l șteargă.

Cînd Mihai îi prinde brațele, nu schițează nici un gest de retragere. Doar privirea și-o ridică. O privire calmă, plină de tristețe în adîncuri.

— Ar fi bine să mă ocolești, Tamara.

— De ce?

— Nu-mi place cum mă simt.

— Nici mie cum te porți.

— Cu atît mai mult!

Tamara se retrage și se așază pe scaun.

— Nu mă întrebi nimic, Mihai? se uită lung spre el, doar-doar îi va întîlni ochii.

— Nu, răspunde Mihai calm, privind-o deschis, cu simplitate.

— Atunci... saltă Tamara din umeri cu indiferență și se ridică. Servus! flutură un gest amical cînd trece pe lîngă el.

Mîna lui Mihai o prinde puternic și o rotește cu violență, apropiind-o:

— Ce-i cu salutul ăsta în gura ta?! De cînd?

— A! rîde Tamara încet, ironică și-și eliberează brațul, desfăcînd pe rînd fiecare deget. Pui totuși întrebări?

— Să știi că fiecare răbdare are o limită! îi strigă Mihai.

Tamara se uită lung la el, dar nu speriată de vorbe, ci hotărîtă să creeze teren celor ce vrea să spună.

— Curios! oftează ea, cînd Mihai s-a retras cuminte dincolo de birou. Văd că azi spui tu tot ce-mi stă mie pe limbă. Apropo, am venit la tine să semnezi alte acte de predare în depozit pentru banda perforată, s-o pot expedia.

— Am semnat acum o lună.

— Ce scuză avem că a stat atît în depozit?

— Întreabă-ţi şefa cînd se întoarce.

— S-ar putea să mă întrebe pe mine alţii de ce-am tăcut.

— Chiar aşa ! De ce-ai tăcut ?

— Pentru că la serviciul tehnic nu m-am simţit niciodată umilită. Aşa rea şi acră cum e madam Barbu, o prefer unor bărbaţi care... Ce, tu nu ştii care-i soarta subalternelor frumoase ? Nu vreau ca la prima reorganizare să ajung într-un sector în care şeful, vreun mitocan parvenit, cînd îi duc vreo hîrtie la semnat, să-mi atingă fundul sau sînii cu palma !...

— Bine vă face ! sare Mihai în sus. Cînd a întins mîna prima oară, să-l cîrpeşti să-l umple borşul !...

— Hm !... surîde Tamara cu tristeţe. Ce uşor e să dai sfaturi... Dar dacă mîine primesc decizie de disponibilă cu preaviz, ce fac ? Am doi copii de crescut...

„Mai ai şi un soţ, care nu-i oricine, ca funcţie !“ ar vrea Mihai să răspundă, însă, impresionat de tonul amar al femeii, se abţine. Întinde mîna spre colţul biroului, unde Tamara a lăsat agenda şi trage cele cîteva hîrtii care se văd aşezate între pagini. Sînt actele de predare, întocmite cu data zilei în curs. Scoate pixul şi le semnează.

— Poftim ! înapoiază el hîrtiile Tamarei.

Femeia le ia şi cercetează dacă au fost semnate unde trebuia. Apoi, cu un gest scurt, le rupe în două şi le dă drumul pe mijlocul biroului :

— Îmbătrînim, Mihai ! Şi-i păcat că îmbătrînim urît... Generaţia anterioară nouă, din care, parcă s-o reprezinte, face parte şefa mea, s-a cam compromis. Şi, tratîndu-ne ca pe nişte copii oligofreni, vorba prietenei noastre comune, începem şi noi să lăsăm din preţ... face un semn spre hîrtiile rupte. Pentru c-am tăcut, voi da socoteală dacă va fi nevoie...

Mult timp după ce Tamara a ieşit din birou, Mihai continuă să stea cu privirea spre uşă, încercînd mereu să-şi alunge nodul care i se aşază în gît, înecîndu-l. Cine alta poate fi *prietena comună* dacă nu chiar Teona ? !

*

Scenariul pentru teatrul radiofonic e gata, într-o primă formă. Recitindu-l, Mihai înţelege că a făcut un lucru bun. E fericit ! O fericire ce-l cuprinde întotdeauna cînd izbîndeşte. Va mai lucra un timp la finisarea lui, apoi, după ce-l dactilografiază, îl va trimite la Radio. Chiar azi vrea să-l recitească de cîteva ori, cît va sta pe deal. E sîmbătă liberă din

luna iulie și s-a hotărît să meargă cu copiii pe munte, în poienile din marginea orașului. De mult n-a mai poposit într-un cîmp cu fîn înflorit, gata de coasă !... Se întinde la soare pe pătura luată de acasă. Supărat că nu este lăsat să joace mingea, să nu încurce fînul, Adrian bombăne întruna. Cristina a rămas doar în pantaloni scurți și cu sandale. Are o scufiță roșie, cu buline albe, făcută de bunică-sa și-i tare mîndră. Fuge de ici-colo să adune flori : margarete și sînziene. Cînd se satură, vine lîngă Mihai și-l întreabă cum e jocul acela cu „mă iubește, nu mă iubește". Mihai ia o margaretă și-i arată.

— Hai să vedem dacă ne iubește bunica ! se duce fetița lîngă Adrian.

Rînd pe rînd, e pusă la încercare dragostea tuturor rudelor cunoscute.

— Auzi, ce vers îți amintește jocul ăsta ? îl întreabă Mihai pe băiat.

Răspunsul e o săltare din umeri, chiar după un timp mai lung de gîndire.

— Ei lasă că-ți fac eu bucăți mingea ! amenință Mihai. O carte de versuri n-ai putut să iei, da' mingea o cari după tine...

— Spune tu ! sare Cristina cu gura, să-și apere fratele.

Mihai recită o strofă din *Floare albastră* de Eminescu. Încîntată, Cristina cere să i-o repete, pînă o învață și ea. Apoi pleacă cu Adrian în sus, spre pădure, să adune alte flori, recitînd întruna strofa, care e *mai altfel* decît ceea ce învață ea la cămin. Mihai scoate din sacoșă plicul cu scenariul radiofonic și-l recitește în liniște, cu mare atenție. Cînd și cînd, saltă capul, aude glasul copiilor după deal, spre pădure și se întinde iar pe pătură, preocupat de lectură, pînă ce, toropit de căldură, închide ochii, cufundîndu-se în visare. Cînd simte pumnul de petale lăsat să-i cadă pe față și pe piept, e deja adormit.

— Cristinel, lasă-l pe tătícu' să mai doarmă puțin !... spune încet, cu drag.

O floare i se plimbă pe obraz, încercuindu-i gura într-o atingere prelungă. După miros e o sînziană.

— Doamne, ce copil rău ! se supără Mihai și se ridică în capul oaselor.

— Copiii, răi sau buni, așa cum ni i-a dat Domnul, sînt acolo, arată Tamara cu mîna spre deal. Ori, după cum se

comportă acum, ei sînt oameni maturi și noi copii... adaugă ea, continuînd să-l necăjească pe Mihai cu floarea.

E îmbrăcată doar într-o rochie ușoară, de vară. Desculță, cu picioarele zgîriate în cîteva locuri. A renunțat la jocul cu floarea și s-a ridicat în picioare, parcă să-i dea prilejul lui Mihai s-o admire, sau să-l impresioneze prin statura ei dreaptă, împotriva soarelui.

— Bună, Tantam ! îi surîde Mihai.

Tamara ia de jos o margaretă și începe să-i rupă petalele, lăsîndu-se în genunchi pe pătură :

— „Și mi-i spune-atunci povești / Și minciuni cu-a ta guriță, / Eu pe-un fir de romăniță / Voi cerca de mă iubești." Așa mi-a recitat fiică-ta cînd m-a întîlnit acum cîteva minute...

Apropierea ei continuă îl tulbură pe Mihai... Sărutul e același de acum paisprezece ani. Doar palmele femeii au în ele altă viață ; exprimă o febră a căutării, un semn de oboseală și de abandon în același timp. Întreaga ei ființă, ca o felină uriașă, se arcuiește fără convingere, dar cu o înaltă știință, — și nu ca să se elibereze...

— Lasă-le !... șoptește Tamara iar glasul ei zdrobit, înecat în căldura cețoasă a amiezii toride, se aude ca o rugă.

Dar prea tîrziu ! Mihai s-a rostogolit și a întins mîna să prindă paginile răscolite de o rafală a vîntului. Apoi s-a ridicat și a alergat cîțiva pași prin fîn, după plicul gol. Dincolo de deal, copiii se joacă. Rîsetele lor se aud pînă aici. Ridicată în picioare, lîngă pătura întinsă pe iarbă, Tamara își trece degetele desfăcute prin păr, să-și aranjeze buclele. Apoi își scutură capul într-un gest scurt și rămîne cîteva clipe cu fața în sus și buzele întredeschise. Răsuflă încet, ritmic, parcă ar bea din lumina soarelui, care i-a ars din plin pielea. Mihai ține în mîini paginile recuperate și privește lung, dezorientat aproape, florile trandafirului sălbatic din tufa în apropierea căreia și-a întins pătura. Palma Tamarei vrea să mîngîie o creangă, dar renunță.

— Să mă duc să văd ce fac... arată ea cu privirea spre dealul de după care se aud copiii.

— Merg și eu, să-i chem la masă, pornește Mihai alături, cu privirea în jos, tîrîndu-și cu zgomot picioarele desculțe prin iarbă.

— Nu-i așa că-i nemaipomenit ? o aude pe Tamara șoptind lîngă umărul lui. Dar să alergi dimineața prin iarba înrourată !...

Exclamația femeii a fost completată de un gest scurt, prin care i-a prins degetele în palma ei mică, strîngîndu-le cu putere.

Surprinși, se opresc amîndoi și se privesc. Fiecare din ei vede la celălalt doar ochii senini pe un obraz incendiat de soare. Buzele lor tremură, depărtîndu-se ușor, fără să poată rosti ceva anume.

— Întoarce-te și strînge bagajul, face Tamara un semn în urmă. Traversăm șoseaua și mergem să mîncăm la mine.

Primul gînd al lui Mihai, cînd ajunge la pătură, e să-și facă bucăți plicul în care a pus scenariul. Dar stă cu el în mîini, negăsind putere și convingere să tragă în lături pînă aude hîrtia pocnind. Adună totul în geanta de sport a lui Adrian și trece dealul.

Prinsă în iureșul jocului, lăsîndu-se fugărită de Cristina pentru că i-a luat bonetica roșie și și-a pus-o pe vîrful capului, Tamara pare ea însăși o fetiță ; face un ocol mare și se oprește în fața lui Mihai :

— Dacă eu sînt acum Scufița Roșie, tu cine ești ? îl întreabă, șoptindu-și cu drag întrebarea.

— Tantam ! țipă Cristina, și se repede din fuga ei cu fruntea în mijlocul Tamarei, cuprinzîndu-i coapsele în brațe. Tata e lupu', tu ești bunicuța iar eu, Scufița Roșie ! Carmen, mămica Scufiței ; Adrian și Mara, cei doi tăietori de lemne, care ne salvează. Vrei, Tantam ? Hai să ne jucăm !

Tamara pune bonetica pe capul Cristinei, o sărută pe frunte și pleacă grăbită. Rămas cu privirea pe ea, Mihai o observă cum își trece încet degetele desfăcute prin păr, apoi pe obraz, întinzîndu-le o clipă sub ochi.

— Toată lumea la masă ! flutură Tamara un gest de chemare de departe.

Masa se servește în curte, sub bolta de viță. Carmen și Adrian, așezați față în față, abia se ating de farfurii, ocolindu-și privirile. Mara hrănește cățeii, aruncîndu-le resturi iar Cristina, spre surprinderea tuturor, cere mereu să i se mai dea.

— Un pui de incubator, lăsat o zi să alerge în voie pe cîmp, surîde trist Mihai. Și cînd mă gîndesc că, la cămin, în aceeași cameră, fac jocuri, mănîncă și dorm cincizeci și trei de copii, în douăzeci și cinci de pătucuri.

După masă, Adrian și Carmen joacă tenis, iar Cristina și Mara își dispută dragostea cățeilor.

— Chiar nu bei nimic ? insistă Tamara.

— Alcool nu, e prea cald.

— Cafea. Am și eu cafea naturală, să știi ! se entuziasmează Tamara, dar pe un ton care îl face pe Mihai să aibă un frison scurt. La George, la cantină, aduce uneori boabe, precizează femeia, ca un fel de scuză pentru tonul folosit.

Mihai refuză politicos. Își întărește spusele atingînd ușor mîna femeii sprijinită pe fotoliul în care stă el.

Pe gazonul din fața casei, mingea de tenis zboară continuu între cei doi adolescenți captivați de jocul împreună.

Pe brațul fotoliului de răchită degetele femeii continuă să stea în atingerea mîinii bărbatului — o atingere care se prelungește.

— Nu mi-ai văzut niciodată foișorul, partea *mea* din casă, rîde Tamara încet, ca o chemare și deschide ușa de la intrarea principală.

Străbat sufrageria, în care persistă mirosul tare de crini și mobilă încinsă de căldură, amintind lui Mihai verile copilăriei.

— Pentru foișor am făcut și scara de afară, dar nu o folosesc încă, rupe Tamara liniștea interiorului.

Sus, e un hol și cîteva uși. Una din ele, deschisă de stăpîna casei cu un gest care s-a vrut ospitalier, dar a reușit mai degrabă ca un suspin de om învins, îl lasă pe Mihai să pătrundă într-o încăpere de o nebănuită intimitate. Un divan lat, lîngă perete și cîteva rafturi lungi, cu cărți, umplînd peretele. Lenjerie albă, imaculată și o pătură înfățată, făcută sul spre capăt. Pe lada divanului, lîngă lampă, cîteva cărți și o revistă de cinema. O masă sub fereastră, cu un buchet mare de sînziene așezate în mijlocul ei într-o oală de ceramică de Marginea. Un fotoliu vechi, îmbrăcat în piele, iar lîngă geam, o oglindă de cristal, cu motivul floral al ramei spart în două locuri.

— „Opera“ Marei, cînd avea trei ani, șoptește Tamara.

Ar fi vrut să întindă mîna, să arate, dar a rămas locului, cu privirea adîncită în clarul incredibil al oglinzii. La spatele ei, Mihai mai face un pas, să se apropie. Privirea lui, aruncată peste umărul femeii, se pierde în adîncul cristalin. E total derutat. Pentru o clipă are impresia că-i în urmă cu mulți ani, cînd a mers în biroul Teonei, la etajul doisprezece. După ce au discutat un timp pe motivul culorilor convenționale ale căștilor de protecție, femeia s-a dus la oglindă, să vadă cum îi stă cu casca lui. Mihai s-a ridicat din fotoliu și a venit în spatele ei. Sub pretext că-i aranjează casca, i-a atins buclele părului, ținîndu-i un timp capul în palme. „Să nu intre

cineva", i-a șoptit Teona. „E singurul motiv ?" a întrebat-o. „Absolut !" a venit răspunsul, care a fost prima piatră solidă la temelia relației dintre ei.

— Sfînta sinceritate a inocenții ! rupe tăcerea șoapta voalată de durere a Tamarei. Ne mai amăgim că sîntem scufițe, dar cei dragi și apropiați, cu suflet pur, nepervertit, ne distribuie corect, în roluri de bunică...

Mihai a rămas cu privirea țintuită în adîncul oglinzii, fascinat de jocul luminilor din ochii Tamarei. Timid, încearcă să-i atingă brațul, dar mîna îi rămîne în aer, nehotărîtă. În oglindă, privirea umedă a Tamarei pare să tremure înspăimîntată, ca o rugăciune mută.

De jos, din curte, se aud rîsetele copiilor.

Clipind rar, ochii Tamarei au alungat umezeala spre obraji, rămînînd senini, să-l poată fixa pe Mihai. Apoi se pleacă încet, ca un prim semn de înfrîngere. Capul i se înclină domol, apropiind bărbia de piept.

Mihai înțelege că ar fi de ajuns să întindă mîna și s-o atingă. În adîncul oglinzii, o vede pe Tamara lîngă el, așteptînd. În sufletul lui, o simte speriată, fragilă. Dacă ea și-ar ridica privirea spre el, să-i mai întîlnească ochii, ar avea puterea s-o atingă. Tamara însă pornește spre ușă domol, cu capul plecat. Întîrzie o secundă în prag, apoi iese.

Cînd, obosit să mai stea nemișcat, cu privirea fixă spre locul din oglindă unde era imaginea femeii, Mihai se hotărăște să coboare, o găsește pe Tamara așezată la masa de pe terasă, cu cafeaua deja pregătită. Mîna ei îl invită să ia loc. Adrian flutură spre el racheta și-i strigă că scorul e egal.

— Te rog !, împinge Tamara pachetul de *Kent* spre Mihai.

— Văd copiii și mă spun Anei, refuză Mihai țigara, preocupat de cafea.

Răspunsul Tamarei e dat de un simplu gest nervos, făcut cu vîrful pantofului sub masă, parcă ar lovi pe cineva.

Tac amîndoi, cu privirea pierdută spre puncte imaginare. Cînd și cînd, duc cestile cu cafea la gură, gustînd indiferenți.

Alături de vilă, pe gazon, Carmen și Adrian se odihnesc. Mihai arată ceasul de la mînă, iar Adrian se duce la robinetul din fața bucătăriei de vară să se spele. Carmen fuge în casă și-i aduce un prosop. Cît băiatul se spală, ea așteaptă cu prosopul desfăcut, întins pe palmele amîndouă.

Seduși de gîndul că în locul celor doi copii în pragul adolescenței ar putea fi ei amîndoi, chiar și pentru o clipă, Tamara și Mihai își aruncă priviri scurte.

— Fiică-ta a greșit, Mihai ! rîde ușor Tamara, jucîndu-se cu țigara uitată întreagă pe marginea scrumierei. Tu ești doar tăietorul de lemne, care trece pe lîngă casa bunicii și intră uneori s-o întrebe ce mai face...

Mihai se uită mirat spre ea.

— Lupi și scufițe sînt alții, continuă să rîdă Tamara.

Dar rîsul ei e amar.

Adrian și-a luat bagajul și o cheamă pe Cristina din grădină, unde fugărește un cățel.

— Ce erau paginile acelea ? întreabă Tamara, însoțindu-l pe Mihai spre poartă.

— Un scenariu radiofonic.

Ajunși pe trotuarul de la șosea, își iau rămas bun cu toții.

— Am să mă rog lui Dumnezeu să-ți fie respins ! șoptește Tamara, întîrziind o clipă lîngă Mihai, apoi se întoarce și intră în curte.

*

Discuțiile cu un interlocutor pe măsură, vibrînd la atingerea acelorași probleme, riscă să devină interminabile. Pentru Mihai, unul dintre puținii de acest fel e Petre Graur. Soțiile, Ana și Cezara, lungite și ele la soare, stau mai departe. Iar în vale, pe loc drept, copiii joacă fotbal. Duminica aceasta pare să fie una dintre cele mai frumoase. De la întîlnirea cu Tamara în sîmbăta liberă, Mihai a traversat o săptămînă de zbucium, pînă a obținut, în sfîrșit, un bilet pentru mare. Alții au făcut-o din timp. El nu, că nu știa Ana dacă i se aprobă concediu vara. La ei, au întîietate șefii (doar eroii de filme pleacă pe litoral în noiembrie), apoi rudele șefilor, urmează relațiile și restul. De fapt, între *rude* și *relații* există o egalitate de priorități. Iar cum la *rest* sînt întotdeauna probleme cu copii și oameni bolnavi, ce trebuie să meargă la tratament pe litoral sau în alte stațiuni, încep să se dea aprobări, după ce colegii se înțeleg între ei, să nu sufere *bunul mers al*... Așa că Mihai a hotărît să facă rost de un bilet pentru mare. Oricum, n-ar fi renunțat să meargă cu copiii pe litoral, în ultimă instanță singur, sau luînd un certificat medical pentru Ana. I s-a promis la O.J.T. un bilet pentru Neptun. Ar fi vrut la Mamaia, dar e imposibil. Imposibil pentru el.

Duminica de azi face parte din întîlnirile de acomodare cu soarele. Doar cînd hotărăsc să mănînce, merg mai în deal, la umbra unui stejar. Apoi se întorc la soare. Și Mihai și Petre adoră somnul la soare, cu obrazul lăsat în bătaia razelor. Aseară au fost împreună de-au văzut un film. L-au discutat azi îndelung și au ajuns la aceeași concluzie : pe firul unei suave povești de dragoste, se poate face radiografia integrală a unei societăți.

— Despre ce e filmul la al cărui scenariu ai tot lucrat ? întreabă Petre.

— Dacă mai lucrez mult, mă tem că va fi un exemplu de cum nu trebuie să fie un film, răspunde Mihai și-i povestește subiectul în cîteva fraze.

Apoi tac amîndoi, hotărîți să doarmă. Cînd se cred furați de somn, aud lîngă ei voci cunoscute. Tamara, George și fetele coboară dinspre cabană.

— M-aș fi mirat să ne tihnească duminica asta ! oftează Petre. De-aceea, cînd circul și am benzină, plec cu familia în locuri cît mai retrase.

Mihai tace. Vederea lui George îl face să se piardă cîteva clipe. Înțelege că s-a înroșit, dar încearcă totuși să se poarte normal.

— Bună ziua ! salută Tamara pe un ton firesc, de simplă colegialitate.

A făcut un ocol larg pînă să ajungă la picioarele celor doi, să nu-și fluture rochia de vară peste capetele lor.

— Frumoaso ! o întîmpină Petre cu un zîmbet de reală plăcere. Ți-ai scos soțul la iarbă verde ? întreabă pe un ton șoptit.

— Da, azi nu circulăm și... încuviințează Tamara, continuîndu-și drumul spre locul unde stau Ana și Cezara, la care s-a oprit George.

— Măcar vara să mai pască și el, murmură Petre, cînd femeia s-a depărtat.

— Salut, domnilor ! le strigă George.

— Salut, salut ! flutură Mihai palma cu prietenie.

— Noroc, noroc ! șoptește Petre. Să ții minte sfatul meu, de om mai bătrîn ! întoarce el privirea spre Mihai. Cînd ai... ceva cu o femeie, nu-i nevoie să arăți, cu orice preț, afecțiune soțului acesteia.

— Petre !! îl fixează Mihai cu privirea mărită.

Un timp, care pare nesfîrșit, Petre se uită la prietenul său, apoi se retrage puțin, pînă pe marginea păturii și clatină din cap cu surprindere :

— Cum ?!... Vrei să spui că... ?!...

— Dacă ți-aș spune, m-ai crede ?

— Înseamnă că ești un cinic ! Ai observat că Tamara te iubește și mergi pe la ea prin birou s-o întărîți. Nu e bărbătește ce faci !

— Petre, ești om inteligent ! îl ceartă Mihai. Chiar la nivelul unor sentimente de iubire, între doi oameni poate dăinui o frumoasă prietenie, care, pe cît posibil, să nu lezeze morala unei căsnicii.

— Nu și atunci cînd o femeie ca ea are un soț ca ăsta ! pune Petre punct și-și face de lucru cu mingea trimisă de copii spre el.

George e cu chef. Povestește a doua oară ce frumos e drumul pe jos pînă sus la cabană, deși Ana a încercat să abată discuțiile, sigură că va fi supusă iar întrebării :

— Chiar așa, copii ! Voi de ce n-ați urcat la cabană ? Singurul loc din județ unde au mereu bere străină. Scump, da' face !

— Ai uitat bufetul vostru, îl corectează Ana, subțiindu-și buzele, semn că e deja iritată.

— A, nu, că la noi se termină. Vin tot felul de nechemați pe acolo, face George un gest de nemulțumire.

— Asta cam așa-i ! rîde Petre, oprit o clipă lîngă ei. De ce nu angajați un popă, care să stea la ușă, precum în fața altarului și să strige : „Toți cei chemați să vină, să nu rămînă nici unul din cei chemați..."

— Noi și popii ! se clatină George.

— Mai bine fotbaliștii, că vorbiți aceeași limbă.

— Ești spiritual, tovarășe Graur !

— Azi sînt domn, bombăne Petre, începînd să-și dispute mingea cu Adrian, care s-a apropiat să i-o ia.

— Trebuia să veniți ! face un gest categoric George, arătînd Anei cu mîna spre cabană.

— Să zicem că eu aș putea urca pînă acolo, cu prețul unor pastile care mi-ar ameliora durerea din picior, spune Mihai pe un ton sec, dar la ce bun ?! Prefer să mă îmbăt cu soare.

Toți încep să rîdă binedispuși. Singura stingheră, al cărei rîs pare forțat, e Tamara. Caută mereu motiv să-l ia pe George acasă, dar el vrea să mai stea, să discute cu Mihai, să-i afle

părerea despre filmul de la „Central", la care se înghesuie atîția.

— Ce mare brînză ?! O poveste de amor, și nici ăla făcut ca lumea. Sper că filmul la care am auzit că lucrezi e mai bun, implicat puternic în dezbaterea problemelor sociale...

Lui Mihai îi pare rău că s-a oferit să meargă o bucată de drum împreună cu George, pînă la fîntîna din vale, să-și umple bidonul cu apă. După ce vreme de aproape trei ceasuri a discutat cu Petre valoarea filmului, ar fi o nerozie să spună acum vreo vorbă de complezență.

— Nu l-am văzut, se scuză.

De dincolo de George, Tamara întoarce capul și-l privește lung. Aseară, cînd s-a aprins lumina în sală, ochii lor s-au întîlnit. Ea tocmai își băga batista în poșetă și privea într-o parte, lăsîndu-l pe George s-o ia înainte printre oameni, spre ieșirea mai apropiată. A fost prima oară că s-au privit în ochi de la despărțirea de sîmbăta trecută, cînd ea a spus c-o să se roage lui Dumnezeu să-i fie respins scenariul.

— Mingea, mingea ! strigă Adrian.

George fuge înapoi, să dea un șut în minge. Mihai profită de îndepărtarea lui și o întreabă pe Tamara :

— Ai trecut pe la biserică ?

— De ce ?!

— Să te rogi să-mi fie respins scenariul. Eu mi-am făcut datoria, l-am trimis.

Tamara lasă bărbia în piept. George vine în fugă după ei și se proptește în brațul lui Mihai, de care se agață strîns, prietenește.

— Am auzit că ai o gagică în Ardeal, rîde el, plecîndu-i-se spre ureche, parcă să nu-l audă Tamara, deși vorbește tare. Fainâ foc ! Dar cam bleguță. Așa am auzit. Afară de concerte simfonice și de literatură nu mai știe altceva. Uite-așa avea să fie și Tamara dacă nu mă avea pe mine, care s-o mobilizez... S-o capacitez !

Mihai strînge din măsele, privind fix în jos, atent să nu calce în balegile vitelor care au trecut dimineață pe aici. A mai auzit în ultima vreme la cîțiva ca George verbul *a capacita* și, de fiecare dată, îi venea să se urce pe pereți.

— Da' ia spune, și la pat e bleagă ? întreabă George, sprijinindu-se mai bine de el, semn că soarele a sporit efectul berii. Hai, că mă interesează, poate am vreo delegație pe-acolo, dacă n-o apuca tipa s-o șteargă. Măcar să plece sătulă ! rîde el.

Mihai aruncă o privire Tamarei. Îi întîlnește ochii doar o clipă : sînt plini de ură ! Apoi, ca și cum n-ar fi auzit vorbele soțului, femeia o cheamă pe Carmen. Vrea s-o ajute să-l ducă pe George, că au ajuns la fîntînă, unde se oprește Mihai.

— Ce crezi, că nu mă pot ține pe picioare, a ? Ba o să mai ai de furcă și cu mine cînd ajungem acasă ! o amenință George și face apoi cu ochiul lui Mihai, după care pleacă grăbit la vale, spre șosea.

Tamara se apropie de găleată și ia mereu apă cu pumnul, să-și spele fața. Pînă cînd, ostenită, renunță și ridică privirea.

— Te-ai convins ? îl întreabă pe Mihai, care stă alături tăcut.

— De ce ?

— Că lumea-i plină de tîmpiți ! îi răspunde Tamara cu ciudă, parcă l-ar pălmui.

— Depinde unde începe și sfîrșește lumea, oftează Mihai.

— Oricum, mai bine m-aș fi dus la biserică dimineață !

— Și ce i-ai mai fi cerut lui Dumnezeu ? încearcă Mihai s-o dispună.

— Să vă ia dracul pe toți bărbații !

— Aici sîntem de acord ! În iad ajung femeile păcătoase, care știu să transforme în roz, chiar și pentru o oră, cenușiul vieții, rîde Mihai.

— Ești sigur că mi se cuvine replica asta ?

Tamara îl mai privește un timp, apoi se întoarce, grăbindu-se să-l ajungă pe George. Mihai ar vrea să fugă după ea, să-și ceară iertare, dar nu se hotărăște s-o facă. Privește un timp în urma ei, apoi în adîncul fîntînii și, ca într-o vrajă din noaptea sfîntului Andrei, i se pare că vede chipul unei femei frumoase, uitîndu-se la el speriată prin transparența ochelarilor, pentru ca aceiași ochi, peste care tremură pînza apei acum, să se migdaleze captivant în clipele de mare fericire.

*

— Ce fain e !...

— Liliana, îmi pare rău ! strînge Mihai cu putere receptorul telefonului, apropiindu-l de gură. Aș fi fost nedrept cu tine să nu-ți spun ce fel de vecini ai... N-am putut să tac ! De-aceea am și rămas mai tîrziu la serviciu, să te sun acasă...

— E-așa fain să te ascult ! Indiferent ce mi-ai spune. Ai o vorbă domoală, cu inflexiuni moldovenești neaoșe... Dacă ai fi aici, te-aș pupa, așa mă bucur !... Crezi că eu nu știu ?! schimbă Liliana tonul brusc, făcîndu-l pe Mihai să tresară.

Pe Fana încă nu o cred în stare, dar el e... limitat rău. Ce pot spune mai mult decît Iisus ? „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac." Sau, mai de-a dreptul : iartă-i, Doamne, că-s proști ! De la tine eu aștept alte vești, mamă dragă ! se aude vocea plină de tandrețe a femeii.

Mihai înghite în sec. Liliana i-a înțeles neliniștea și abate discuția :

— Să nu fii supărat pentru ziua de cincisprezece mai. Am fost la Iași, dar nu ne-am mai abătut pe la Valea Brîndușelor. E mai bine așa, chiar pentru tine, cred că înțelegi.

Mihai dorește să continue discuția, să afle mai multe, dar nu-și poate formula vreo întrebare. Nici femeia nu mai dă vreo explicație. Și nici nu pare dispusă să abordeze alte subiecte. Își adresează vorbe simple, la intervale lungi, fericiți că stau de vorbă. Dacă ar fi împreună, ar tace amîndoi. Închizînd ochii o clipă, lui Mihai i se pare că o vede pe Liliana așezată pe marginea canapelei, picior peste picior, trecîndu-și vîrful degetelor peste poala rochiei frez, a cărei margine urcă domol pe jumătatea genunchiului de deasupra. Îl cuprinde o dorință imensă și e gata să-i spună că mîine va pleca în delegație la combinatul de îngrășăminte. Ar vrea s-o întîlnească măcar în gară ! Dar nu are curaj. Și nici ea nu-l poate ajuta în vreun fel. Discuția se încheie simplu, cu un *servus !* răspunzînd la *sărut mîinile !* spus de el. ...Și ar fi vrut s-o întrebe atîtea ! Inspiră adînc, parcă ar ofta. Apoi închide ochii și-și lasă fruntea pe brațele puse unul peste altul pe birou. În amintire nu-i vine decît imaginea lacului de acumulare înghețat, cu barajul îmbrăcat în zăpadă. Viscolește, și el e singur pe mal. Să urce pînă la șosea, nu poate. Să treacă pe gheață, nu are curaj... Cînd se trezește, e transpirat. Are și febră. În drumul lui spre poartă, se abate pe la dispensar și cere o aspirină. Acasă, Ana doarme. (Zilele trecute a venit mama ei și a luat copiii pentru un timp.) În tot apartamentul domnește o liniște stranie, de început de lume. Pînă și ceasul deșteptător, cu care Cristina a aruncat după Adrian într-o seară, stă. În bucătărie — curat și ordine ca într-un salon. Frigiderul e gol, scos din priză și spălat pe dinăuntru. Mihai aduce din balcon o legătură de ceapă verde și o mănîncă. Apoi caută trusa de șurubelnițe — cadoul Tamarei, cînd s-a întors din excursia făcută cu soțul prin Europa — și începe să repare ceasul deșteptător. Îl pune să sune la cinci și jumătate, apoi se culcă. Diminețile următoare, din obișnuință, caută cu privirea în autobuz sau pe peronul din

fața combinatului, prin mulțimea ce se îndreaptă spre poartă. N-o vede pe Tamara. Telefonează regizorului. Nimic nou. Au rămas în plan, pentru anul viitor. Se așteaptă terminarea concediilor și aprobarea planului. De la Radio îl sună prietenul său. Scenariul a fost aprobat și va fi înregistrat cu actori de la naționalul ieșean. Imediat, Mihai telefonează la Televiziune. Piesa e aproape gata de înregistrat, pe peliculă color. Asta îl umple de fericire. Vrea să-și împărtășească bucuria cuiva. Telefonează Anei, să-i spună.

— Ce bine că m-ai sunat ! i-o ia soția înainte. Am uitat să-ți amintesc să vezi de unde împrumutăm niște bani, pentru concediu. De la Fondul Literar nu poți ?

— Nu știu, nu mi-am pus problema. O să-l rog pe Petre.

— Da' de ce m-ai sunat ? întreabă Ana.

— Așa... răspunde Mihai cu glas stins.

Cînd lasă fruntea peste brațele puse pe birou, tresare imediat. I-e teamă să nu se viseze din nou iarna, sus, la baraj. Pleacă prin hala industrială, să mai treacă o dată pe la fiecare loc de muncă. La întoarcere, imediat ce intră pe culoarul care duce la biroul său, inima începe să-i bată anapoda. În fața ușii, la lumina slabă pătrunsă printr-un luminator, o vede pe Tamara. Stă cu spatele spre el și privește un afiș de protecția muncii. Cînd se apropie, înțelege că s-a înșelat. E o femeie tînără, cu un păr castaniu-roșcat, frumos buclat, îmbrăcată într-o rochie de vară ca a Tamarei.

— Sărut mîinile ! Așteptați pe cineva ? o abordează Mihai pe un ton alb, indiferent.

— Sinceră să fiu, nu mai aștept pe nimeni, răspunde Tamara, întorcîndu-se spre el.

Mihai a încremenit cu mîna pe cheia băgată în yală.

— Dacă găseam femeia de serviciu, te așteptam în birou, surîde Tamara și, fără să ia în seamă perplexitatea bărbatului, pune mîna pe cheie și descuie ușa, apoi intră.

Pentru cîteva minute, Mihai nu știe ce să facă. Se retrage lîngă fereastră și se așază în colțul lăzii în care stă cactusul. O măsoară îndelung cu privirea :

— Pot jura că abia ai împlinit douăzeci și cinci de ani !

Tamara vine spre el și-i întinde mîna :

— Hai la birou, te rog ! Nu de alta, dar la prima vorbă care mă va supăra, n-o să mai știu cine-i cactus și cine *prietenul meu Mihai*. Am spus bine *prieten ?*

Din drumul său spre scaunul de dincolo de birou, Mihai se oprește și întoarce privirea. Tamara nu-i rezistă. Se răsucește pe călcîie și-și face de lucru la chiuvetă, clătind paharul.

— Nu bea ! Apa din combinat nu-i potabilă. Pînza freatică e infestată cu substanțe organice, nu știai ? o oprește Mihai.

Dar cînd îi prinde brațul, Tamara se întoarce și se uită lung la el. Ochii ei sînt triști.

— Ce vrei să-mi spui ? o întreabă.

— Nimic. Pur și simplu am venit să te văd. Uite-așa ! se înveselește ea, așezîndu-se pe scaunul din fața biroului. Vreau să stau și să mă uit la tine.

Se privesc și-și surîd.

— Am impresia că nu te-ai rugat lui Dumnezeu, sau, dacă ai făcut-o, n-ai fost ascultată, rupe Mihai tăcerea.

— De ce crezi asta ?

— Scenariul radiofonic a fost aprobat.

Obrazul Tamarei se luminează. Mihai înțelege că ea ar fi vrut să-i spună ceva, dar și-a înghițit vorbele o dată cu nodul care i s-a pus în gît. Stau iarăși liniștiți și se uită unul la altul. Dar pe măsură ce clipele trec, ochii amîndurora se umplu de-o lumină palidă, trădînd durerea.

— Și totuși ! schițează Mihai un gest șăgalnic, să-i dea curaj să vorbească.

— Mulțumesc pentru ironia cu pînza freatică infestată ! îl privește Tamara plină de tristețe. Eu m-am ocupat un timp de problema apelor în combinat, clatină ea afirmativ din cap. Și nu-i vina mea că... Știi, domnule scriitor, că în unele locuri, unde substanțele toxice nu au putut fi reduse sub limita legală, s-a mărit limita admisă, ca să le cuprindă ? Asta rezolvare !

— Și de ce, mă rog, mi te-ai adresat cu *domnule scriitor* ?!

— Dacă n-ai înțeles, la ce bun să-mi cheltui forțele ?! arată Tamara cu privirea spre citatul scris pe hîrtia de la capul lui Mihai.

Înțelege că vorbele ei ar putea să-l fi rănit pe Mihai și, ridicîndu-se de pe scaun, face cîțiva pași pînă ajunge lîngă el.

— Ți-ai mai amintit vreodată de seara Ajunului ? îl întreabă, privindu-l în ochi.

— Nu. Pentru că nici n-am apucat să-l uit.

— Ești drăguț !

Mihai tace, obligînd-o și pe Tamara la o clipă de liniște. Dar privirea lui, devenită scrutătoare, o neliniștește imediat,

făcînd-o să se retragă la locul ei. Se foiește un timp pe scaun, apoi, cumintică, cu o expresie de elevă care a fost certată, murmură :

— De fapt, m-am rugat, dar altfel decît te-am amenințat.

— Ce legătură are asta cu faptul că-mi mai amintesc au ba de seara Ajunului ? întrebă Mihai bănuitor.

Privirea lui nu o slăbește o clipă. Și ea, chiar dacă se încăpățînează să stea cu ochii în jos, simte asta și pare că se face tot mai mică. E vădită intenția ei de a vorbi, dar și mai clară i se pune în evidență teama cu care își cenzurează gîndurile.

— Îți stă bine așa, Tantam ! surîde Mihai, arătînd cu privirea părul ei, hotărît să nu mai insiste să afle ce-ar vrea să-i spună. Al naibii de bine ! Ai grijă numai ! rîde el. Vei frînge multe inimi, și ce-o să zică George ?

— O să mă întrebe cum a fost, evident ! ripostează Tamara pe un ton aspru, fixîndu-l totodată cu privirea.

În liniștea instalată brusc în birou, se simte pînă și vibrația pereților din cauza unor motoare mari, aflate la etajul întîi. După senzația ce-o are în obraji, Mihai înțelege că a roșit, iar inima și-o aude lovind rar și cu putere în tîmple.

— Poate că-i mai bine așa ! oftează Tamara. Da, da ! încuviințează cînd îl vede pe Mihai privind-o surprins. E bine că duminică l-ai auzit și tu pe George vorbind... ca de obicei !

După o pauză lungă, în clipa cînd întîlnește privirea lui Mihai, Tamara izbucnește într-un rîs domol, voalat de nuanța vădit ironică :

— N-aș vrea să cred că, peste ani, voi fi trecută la capitolul personajelor feminine care nu mai pot de bine.

Imediat se întristează, plecîndu-și privirea spre mîinile care, nervoase, se frîng reciproc.

— Iar dacă la serviciu eram întotdeauna binedispusă și încercam să mențin în birou o atmosferă plăcută, s-a datorat firii mele ; nu suport femeile cărora le plouă mereu în cap. Faptul că George îmi aduce acasă tot ce am nevoie îmi ușurează munca, e drept, dar nu-mi face viața mai plăcută. Cum l-ai văzut atunci, duminică, așa-i tot timpul. Chiar și în... momentele mai delicate. Lui să-i fie bine ! Puțin îl interesează dacă abia am venit de la medic și-i spun că mă tem să n-ajung din nou !... El crede că banii și relațiile rezolvă totul. Dacă urăsc ceva din tot sufletul, e amorul fizic și noaptea aceea de Ajun...

Mihai doar se mulțumește să o privească surprins. Cînd însă îi întîlnește ochii, se înfioară de tristețea ce-o simte revărsîndu-se din ei și nu se poate abține să nu încerce o glumă :

— Că nu-ți place... face el un gest evaziv, care să suplinească vorbele, aș putea să te cred și să pun unele amintiri pe seama căldurii toride din sîmbăta liberă, cînd am dormit în poiana cu fîn și-am visat frumos... Dar ce ai cu noaptea Ajunului ?

— Că am plecat de acasă în seara aceea, am făcut-o pentru că eram singură, aude vocea gravă a Tamarei. Că am venit la tine, a fost dorința mea secretă de-a mă răzbuna.

— Evident ! scapă de sub control lui Mihai un gest de încuviințare.

— Să mă răzbun pe tine, nu pe George ! precizează Tamara sec.

— Pe mine ?! rîde Mihai și se ridică de pe scaun, plimbîndu-se. Dar nu-ți făcusem nimic, mamă dragă ! se apropie el și, impresionat neplăcut de obrazul împietrit al ei, îi cuprinde genunchii în palme, apoi se lasă în jos, pe călcîie, să o poată privi în ochi.

— Pe tine, Mihai ! precizează Tamara, scuturînd din cap. A trebuit să mă mărit cu un bărbat mai în vîrstă, deloc plăcut și mitocan de pe atunci, ca tinerii de seama mea să înceapă a mă curta... Știam pentru ce vin la tine... Dar mi-a trecut prin cap să mă amuz puțin, spunînd că nu se poate... Tu însă ai luat-o în serios și...

Tamara se oprește, mușcîndu-și îndelung buzele. Mihai se retrage cuminte la locul lui. Are în față o femeie care nu lasă deloc impresia că se apropie de 40 de ani. Dimpotrivă ! Doar ochii ei triști și cutele discrete din colțul gurii, ce-i fac buzele mai fermecătoare cînd o privește din față, par s-o trădeze.

— Mai bine mi-ai fi dat palme ! șoptește ea, fixîndu-și privirea în ochii lui Mihai. Comportarea ta, atunci, mi-a accentuat criza. Eram sigură că sînt și alt fel de bărbați. Doar eu aveam de soț unul... Iar, mai apoi, dacă te rugam de multe ori să-mi vorbești cum faci tu treabă pe-acasă, era din dorința stranie de-a mă bucura că n-ai ajuns mai bine, că mai există în lumea asta femei care spală pe jos cu soții lor, apoi îi storc și-i pun la uscat, să arate ca noi. Mă simțeam răzbunată eu, care nu îndrăznesc să-l deranjez pe George nici cînd citește ziarul, iar cînd a scris cîteva rînduri la ziarul local a

trebuit să fac masă festivă ! Ei da ! Am știut pentru ce pleci în Ardeal, dar am fost și sigură că te întorci. În tot ce faci se simte mediocritatea. Nu ai în tine nebunia faptelor de cotitură. Și fără un pic de nebunie, totul e tern, anost — chiar și dragostea !

Mihai o privește calm. Cînd vede că s-a oprit să-și tragă răsuflarea, intervine :

— Cred că mă urăști teribil.

Privirea Tamarei exprimă aceeași răutate ca atunci, la fîntînă, cînd i-a strigat că lumea e plină de tîmpiți. În contrast cu ea, Mihai e luminat de zîmbet, iar ochii îi strălucesc, parcă și-ar spune vorbe de dragoste.

— Dacă tu te crezi mai bună decît mine, Tamara, ce vei face ? întreabă el pe un ton de glumă, ferm convins că nu poate depăși momentul decît ironic.

— În nici un caz nu voi accepta compromisul ! răspunde Tamara hotărîtă.

Apoi se ridică de pe scaun și-și trece palmele peste poala rochiei. Face doi pași spre ușă, se oprește, stă cîteva clipe cu capul plecat, după care se întoarce și-l privește pe Mihai în ochi, fără pic de reținere :

— Cînd urăști, spui și vorbe fără noimă, din dorința de-a lovi. Îmi pare rău !... Cît privește ura... ea poate fi și altceva... Oricum, îți urez succes !

Merge la ușă, dar înainte de-a ieși, se oprește din nou, cu aceeași expresie cu care a întîrziat cînd au fost împreună în foișorul vilei. Mihai știe că cel mai bun lucru ar fi să întindă mîna și s-o rețină. Un gest cît de mic al lui ar însenina totul. Tamara și-ar cere scuze din nou pentru vorbele izvorîte din furie, apoi... de ce nu ? !... George e plecat, fetele sînt în tabără... Dar nu vrea. Faptul că Tamara știe ce s-a întîmplat cu el în Ardeal îl doare. O durere mai profundă, în clipa asta, decît afirmația că tot ce face el e mediocru.

— Cu bine ! o aude șoptind.

În loc de răspuns, Mihai se întoarce la birou și începe să-și strîngă hîrtiile. Vrea să plece acasă cu coloana curselor de ora paisprezece. Nici măcar nu-și cere voie că pleacă mai repede cu două ore. Fie ce-o fi ! Dacă ar dormi puțin după-amiază, la noapte ar putea să stea la masa de scris. Are chef să se apuce de roman. Simte cum realul începe să-l ucidă și vrea să evadeze.

*

— Nu poate să plece chiar așa ! Voi nu înțelegeți ? Trebuie să fie un exemplu !

Directorul casei de filme se oprește și-și aprinde o altă țigară, încet, tacticos, cu gesturi calculate, parcă-i un lord.

— Găsiți naibii o argumentare logică ! Să nu semene a frondă. Îmbolnăviți-l de reumatism, faceți-i ceva, să aibă motiv să plece...

Mihai ascultă docil, notînd sugestiile pe ultima copertă a dosarului în care stă scenariul. Deși a călătorit toată noaptea cu trenul, nu e obosit. Cînd regizorul i-a spus ieri-dimineață că trebuie să vină în București, a fost nemulțumit. Tocmai începuse să scrie la roman. Ultimele două nopți a fost în formă : capitolul întîi e aproape gata. „Mai faceți un ultim efort !“ l-a rugat regizorul. Și n-a putut să-l refuze ! Un drum prin București îi prinde bine. Acum, înainte de-a merge la mare, vrea să facă unele cumpărături și, mai ales, dorește să-l consulte iar pe doctorul Manoliu : de un timp, are dureri și în piciorul sănătos.

Înainte de-a părăsi biroul casei de filme, telefonează la spital.

— Cu cine ? ! se răstește la el o voce de femeie.

— Cu domnul doctor Manoliu, spune Mihai în telefon. Manole Manoliu, precizează cu glas scăzut, apropiind receptorul de gură, să nu tulbure liniștea biroului.

— Ehe, s-a dus ! Nu-l mai căutați ! răspunde femeia. Sau căutați-l, dar în altă parte, rîde cu glasul ei enervant, apoi închide.

Mihai înghite în sec. Așadar... Păcat ! Omul acela îi devenise drag. Poate și pentru că era unul din cei mai buni ortopezi din țară, iar cînd piciorul îl durea uneori prea tare se gîndea că se va hotărî să se opereze și, de fiecare dată, i se părea că durerea îl slăbește.

— Mergem ?

Regizorul i-a atins brațul, aducîndu-l la realitate.

— Nu vă faceți probleme ! îl asigură în timp ce așteaptă liftul, să coboare. În cîteva ore, terminăm modificările. Poimîine, scenariul va fi bătut din nou la mașină, să-l aduc la casa de filme. Au nevoie urgent, ați auzit doar. Treaba-i serioasă !

Mihai îl roagă să mai întîrzie puțin, să se abată pe la editură.

— I-a venit rîndul ! se bucură redactorul, întîmpinîndu-l. Cam gros, dar vedem noi... îi zîmbește complice.

Chiar cu această amenințare prietenească de forfecare a romanului, Mihai e cuprins totuși de bucurie.

Timp de aproape patru ore, împreună cu regizorul, bea cîteva cești cu nes și argumentează plecarea eroului la mare, în noiembrie. Apoi, spre seară, după ce face cumpărăturile planificate, merge la Liuță. Cînd se desprinde din îmbrățișarea prietentului, are impresia că-i cu douăzeci de ani mai tînăr.

— Ai păr alb, bărbate ! îl tachinează Liuță.

— Tu n-ai nici de-ăla, rîde Mihai.

Stau pînă tîrziu în fața unor beri scoase din frigider. Liuță e singur. Soția și cei doi copii sînt plecați la țară, în concediu. Anul ăsta nu se duc la mare că nu au bani. Liuță a mai rămas în București ; a fost perioada examenelor de admitere la facultăți și, pentru că el lucrează acum în serviciul de administrație a căminelor studențești, nu a putut lipsi.

— Auzi, ce chestie ! începe să rîdă, amintindu-și. Rîndul trecut, cînd mi-ai dat telefon, n-am putut să-ți spun, că erau copiii pe aproape. Știi cine m-a căutat ? Ia ghici !

Mihai are impresia că ametește. Apoi îl ia cu călduri. Închide ochii și-și scutură capul, parcă ar vrea să alunge efectul băuturii, să se dezmeticească.

— Pe-o bere că nu ghicești ! rîde Liuță.

— Violeta, murmură Mihai, înțelegînd că a roșit puternic.

— Pe-o șampanie că nu știi ce-a ajuns ! se înflăcărează prietenul.

— Directoarea unui combinat de confecții.

Liuță face un gest de deznădejde, apoi rîde puțin, semn că cedează :

— Deci ai aflat...

Mihai povestește de vizita celor două delegate.

— Nu știam de unde mi-e cunoscută doamna mai în vîrstă... surîde el. De fapt, nu i-am recunoscut decît privirea — ochii aceia verzi... Doamne cum trec anii !...

— Tu spui ? ! surîde Liuță, după un timp lung, în care amîndoi au tăcut, sorbind fără nici un chef din pahare. Eu mai am cîțiva și ies la pensie. Îmi fac casă la țară, în rînd cu frații mei. Băieții vor să urmeze liceul forestier... Dacă rămîneai și tu în București, n-aș fi plecat. Am prieteni, dar nici unul de suflet, apropiat... Lumea e rea, Mihăiță, nu poți să ai încredere în nimeni. Îți vine în casă ca prieten, și te

trezești că se ia de soția ta, sau te dușmănește că el n-are covor pe jos, ori altele de-astea. Cînd mai vii, ad-o și pe Ana. M-am bucurat că am cunoscut-o. E deșteaptă, frumoasă și are mult bun simț. Lucru mare ! Deși... nu te supăra !... cred că-i puțin rigidă. Nu-i ce-am visat noi : una fină, să înseninеze casa cu vorba ei. Poate în intimitate, dar nu cred. Și nici de la tine nu pot afla ; știu eu că nu-ți place să te destăinui... Da' ia spune : ce-a zis Violeta ? schimbă Liuță tonul.

— Nimic. Ne-am comportat ca doi străini, că...

— Mda, surîde trist Liuță. N-a avut curajul să-ți spună.

— Ce ?

— Că a venit să te revadă. Știi, n-aș vrea să mă înțelegi greșit... Atunci, mi-am dat seama că ea pusese ochii pe tine. Cred că-i plăceai tare mult. Te-a mai căutat un timp, dar... Eu știam ce-i poate pielea, crede-mă ! se înflăcărează Liuță. Mă uitam la tine ca la copilul meu — nu puteam să te las să fii devorat ! Cînd m-ai întrebat de ea, știam, și, dacă-i spuneam, venea imediat la tine, dar n-am vrut. E drept, s-a măritat apoi cu unul de pe la ea din fabrică, un maistru cu care este și acum...

Liuță se oprește și toarnă în pahare. Ocolește o vreme privirea lui Mihai, apoi, hotărît brusc, îl înfruntă :

— Veniseși în București să înveți, să ajungi cineva, nu să te îngropi în prima fustă ! Că ea a ajuns între timp... Da' apropo ! Ce mai știi de soția ăluia, de era prim-vice la voi ?

— Teona ? îngînă Mihai fistîcit.

— Nu mai țin minte cum o chema. Am cunoscut-o cînd ai fost cu ea prin București.

Mihai tace. S-au întîlnit atunci cu Liuță și au mers la restaurantul *Berlin* împreună. „Ce zici ?" l-a întrebat cînd au rămas singuri o clipă. Liuță a evitat să răspundă.

— Una ca aia e născută să aibă de toate. Doar căsătoria cu un prinț o poate mulțumi. Știi c-am întîlnit-o odată ? Era singură. Am întrebat-o de tine. M-a privit lung, fără să clinească. Avea un aer grav, ferm !... Eu m-am înroșit, am murmurat o scuză și m-am întors.

— Nu cumva era sor-sa ? întreabă Mihai. Are o soră ca un polițai...

— Tot un drac ! face Liuță un gest de lehamite. Acu' fii sincer ! Uite, ai aproape patruzeci de ani. Eu te cunosc de cînd erai puști... Ești fericit ?

— Dar tu ?

— N-am cerut multe de la viață, Mihai. Și nici nu m-am ostenit ca tine. Cînd îmi spuneai că stai nopți întregi și înveți mi se părea de necrezut, dar m-am convins cît ai locuit la mine. Vezi, de-aceea nici nu te-am lăsat să te mai întîlnești cu Violeta, deși ți-ar fi prins bine. Dar nu cu una care să se gîndească deja la căsătorie ! Erai încă tînăr, necopt la minte și mă temeam, crede-mă ! Întotdeauna am fost pentru căsătorii între oameni apropiați ca vîrstă, dar și ca studii, ori, mai ales, ca preocupări. Preda spunea, în ultimul roman, că, oricît am fi de sărbătoriți în cetate, pînă la urmă ne întoarcem în familie. Și cum *în cetate* nu totdeauna îți ies toate bine... Cît te privește, *atunci*, tu, pentru mine, erai o valoare. Și nu puteam admite o piatră falsă la un inel de aur, crede-mă !

— Și cine poate spune cine era aurul și cine piatra falsă ? oftează Mihai.

Un timp lung, încărcat de aerul trist, tac amîndoi.

— Cum trec anii ! repetă Liuță exclamația lui Mihai într-un tîrziu, privind fereastra întunecată. Păcat că n-ai discutat mai mult cu Violeta ! Măcar dă-i telefon și cere-i scuze. Înainte de toate, e femeie și, pentru tine, nu-i una oarecare...

Mai stă un timp pe scaun, apoi se ridică și începe să pregătească paturile.

A doua zi dimineață, imediat ce ajunge în gară, Mihai caută un telefon interurban, s-o sune pe Violeta. Nu știe ce-i va spune. Doar își va cere scuze că nu a recunoscut-o. Atitudinea de cerber a secretarei însă îl irită și e gata să închidă.

— Bine ! aude în telefon. Vlădeanu ați zis ? S-o întreb dacă poate vorbi.

„Totuși, ce-am să-i spun ?! se înspăimîntă el. O să întreb dacă mai vrea folii plastice...“

— Alo, domnul Vlădeanu ? Bună dimineața !

Vocea Violetei face să se învîrtă lumea cu el. Se simte sugrumat de emoție și crede c-o să se înăbușe, ca atunci cînd palma femeii i-a îndesat capul în pernă.

— Spune-mi, de unde telefonezi ?

— Din Gara de Nord.

— A, din București... Te abați pe aici ? Dacă ești în gară, ai timp să prinzi rapidul de opt.

„În fond, gîndește Mihai mai tîrziu, stînd la fereastra vagonului, pot schimba trenul la una din gările de pe traseu dacă mă hotărăsc să n-o mai vad.“ Nu are însă motive să n-o facă. Dimpotrivă !

— Poftiți, vă rog ! arată secretara ușa capitonată, imediat ce el ajunge în secretariat și spune cine este.

Bate, apoi intră. Un birou de director : nelipsita masă lungă de discuții și vitrine cu mostre din producția curentă. Stative cu flori, aparat de radio, televizor, măsuță cu telefoane, iar într-o parte, îngropat în perete, un dulap pentru haine. Violeta lasă stiloul peste hîrtiile din față cu un gest de ușurare și-i aruncă o privire prietenoasă lui Mihai, parcă ar exclama un *iată-te !*, apoi se ridică din fotoliu și vine spre el cu pași rari, plini de distincție. Mîna ei strînge cu putere pe-a bărbatului, dar numai în prima clipă ; imediat însă devine moale și grațioasă, oferindu-se cu delicatețe spre a fi sărutată. Tăcuți, iau loc amîndoi, față în față, la masa de discuții. Abia cînd femeia în alb, care le-a adus cafele, pahare cu apă minerală și cuburi de gheață părăsește încăperea, Violeta încearcă să rupă tăcerea :

— Ai trecut pe la Liuță ?

— Aseară.

Tac din nou. Scăparea lor e în ceștile cu cafea și paharele cu apă, din care gustă pe rînd.

— Ei, asta-i bună ! izbucnește în rîs Violeta.

Se ridică și apasă pe butonul soneriei instalat la telefon.

— Să vină Teona ! spune scurt, ca un ordin, cînd secretara deschide ușa.

Mihai are impresia că se prăbușește. Ochii lui văd deja încețoșat.

— S-a întîmplat ceva ? îl întreabă Violeta, privindu-l insistent.

Apoi, mîna ei îi prinde umărul. Prin bluza de vară, Mihai simte căldura palmei. Ridică privirea. Doi ochi verzi, frumoși cum numai amintirea lui îi mai păstra într-un ungher ascuns, îl măsoară cu interes.

— Nimic, murmură.

— Oare ? !

Mobilitatea cu care întreaga față a femeii a însoțit întrebarea asta retorică aduce vijelios în amintirea lui surîsul de demult al tinerei femei, în compania căreia mersese la cofetărie : „Studenții nu plătesc".

— Teona, te rog, ia-i toate măsurile domnului ! se adresează Violeta femeii intrată în birou, o obeză dizgrațioasă, cu fire lungi de păr pe față și mustață rară.

O clipă — care se dilată prin trăirea profundă și intensă, devenind coșmar —, Mihai are impresia că și-a regăsit dra-

gostea. Numai că Violeta, asemeni unui arhanghel vestitor, cum erau cei doi zugrăviți pe catapeteasma bisericii din sat, l-a chemat și i-a arătat figura aceasta apocaliptică, extrasă parcă din Hieronymus Bosch : „Ea este Teona pe care o cauți ! Ascultă-i vocea cavernoasă și înfioară-te la atingerea mîinilor ei de măcelar. Așa a știut să lucreze timpul, atît ți-e hărăzit de soartă..."

— Doamne ! se cutremură Mihai, dar imediat ce o vede pe Violeta că face un pas spre el și-i zîmbește, întreabă : Pentru ce mă măsurați ?

— În nici un caz pentru coșciug ! îi rîde femeia încet, profitînd de absența meseriașei, ieșită să ia ceva de scris de la secretară, iar rîsul ei e completat de un gest scurt de atingere a feții cu palma, ca o alintare, să împrăștie aerul macabru al glumei.

După ce Mihai e măsurat în fel și chip, sub privirea atentă a Violetei, cele două femei încep o discuție despre stofa necesară.

— Bine, dar ați zis că de valul acela nu ne atingem nici pentru Dumnezeu ! se miră femeia cu numele de Teona, cutremurîndu-l iar pe Mihai cu vocea ei.

— Uite că ne atingem ! hotărăște Violeta. Iei din el pentru costum, pentru pardesiu, folosim modelul de export Canada. Sacoul, din valul care l-ai început pentru tov Iancu, iar pentru pantalon aleg eu din depozit un crem cu nuanță. Bluzonul îl facem din velur bleumarin, cu piele de căprioară la guler. Să fie gata în septembrie.

Femeia spune că a înțeles și, salutînd cu respect, se retrage, arborînd un aer calm, parcă situația s-ar repeta zilnic.

— Fii pe pace ! atinge Violeta brațul lui Mihai. Am reținut afirmația ta apropo de ce-ți poți permite, dar n-o să te coste totul decît... Mă rog, să fie legal ! rîde ea. Și, devine gravă, privindu-l pe Mihai în ochi, e prima oară că o fac cu plăcere. Ce-ți face fetița ? schimbă ea tonul imediat. Doamna aceea frumoasă, cu părul alb, Tamara, spunea că ai o pușcoaică scumpă foc.

— Bine, mulțumesc ! Ai copii ?

— Un băiat. La anul, termină liceul. L-am rugat pe Liuță să-mi găsească vreun profesor universitar bun, să-l mediteze. După ce am aflat de la el că te preocupă constant literatura, schimbă Violeta imediat tonul, pentru că am bănuit de la prima ta piesă că tu-i ești autorul, le-am contrariat pe bi-

bliotecarele de-aici, solicitînd cărțile tale, toate, odată. Așa citesc eu, pe autori, le-am spus.

Mîna femeii se întinde peste masă și o atinge pe-a lui Mihai ca un semn de întărire a vorbelor :

— Felicitări ! Deși, cum să-ți spun ?, personajele tale feminine sînt aproape idilice, în aureola lor de candoare. Ce faci, te grăbești ? Nu vrei să luăm masa împreună ?

În fața acestei tratări, Mihai se supune docil. Cînd traversează parcul din curtea combinatului, Violeta încetinește vizibil pasul :

— Ascultă, Mihai ! Te rog, să nu ne oprim... spune cu glas domol cînd vede că bărbatul se uită surprins spre ea. Te țin minte ca fiind foarte inteligent și n-o să accepți ca pe o întîmplare că eu, directoare, am venit să mă interesez de folii plastice tocmai la tine. Te-am căutat !

— Uneori mi-a trecut și mie prin gînd s-o fac.

Violeta întoarce capul spre el. Ochii ei sînt plini de surprindere :

— Și tu ? !

— Te-am jignit atunci, cînd mă așteptai la Liuță și ar fi fost nedrept să nu fi știut vreodată că-mi pare rău. Dacă personajele mele feminine sînt idilice, o datorez și ție...

— Ai merita să te sărut, dar n-o pot face aici...

Tonul cu care i s-a adresat femeia îl face pe Mihai să se simtă înfiorat. Întoarce capul și o privește : Violeta își trece vîrful degetelor pe sub ochi.

— Îmi pare rău, Violeta, pentru ce-am spus atunci ! Știu că nu-i o amintire frumoasă.

— Nu fi prost !

— Pentru răspunsul ăsta, mai ales pentru tonul folosit, meriți să te sărut, și-am s-o fac !

Violeta se oprește și se întoarce spre el speriată. Mihai o privește cu un zîmbet cald :

— Iartă-mă ! Am glumit.

— Păcat ! șoptește femeia și-și vede de drum.

Mihai înțelege această exclamație ca pe o mustrare și-și zice că mai rău s-a compromis în fața acestei femei. A avut dreptate Tamara : tot ce face el e mediocru, uneori sub această limită.

— De ce ești trist ? îl întreabă Violeta, luînd loc în fața lui, la masa din colț, în sala mică de oaspeți a cantinei.

— Cred... cred că te-am supărat iar. Dar n-am vrut decît să... să mai dezgheț relația dintre noi, să ne comportăm normal, normal și civilizat, nu ? încearcă Mihai să se facă înțeles.

— Un coniac pentru domnul ! spune Violeta femeii care îi servește la masă. Bineînțeles că m-ai supărat ! își menține ea tonul ferm cînd rămîn singuri. Nu trebuia să spui că ai glumit, mai ales că s-ar putea să mă intereseze cum a evoluat *elevul* meu.

Mihai se uită speriat în ochii femeii. De dincolo de aerul ferm, un zîmbet reușește să răzbată, invadînd obrazul Violetei.

— Na, că ți-am zis-o ! rîde ea. Și cu asta sper că am pus punct căutărilor noastre de-a nu mai fi stîngaci, de-a dezgheța atmosfera. Că nimic nu-i mai trist ca o revedere mohorîtă între doi prieteni. Poftă mare !

După felul întîi, Violeta își împreunează palmele ca la rugăciune și, sprijinindu-și bărbia în vîrful degetelor, se uită lung la Mihai :

— E drept, Esenin a spus : „poeților parale nu li se dau defel", dar tu ești și inginer. Chiar așa rău stai cu banii ?

— Mie îmi place să-l citez pe Creangă, e mai de-al nostru... „nici frumos pînă la douăzeci de ani, nici cuminte pînă la treizeci și nici bogat pînă la patruzeci nu m-am făcut. Dar și sărac așa ca în anul acesta, ca în anul trecut și ca de cînd sînt, niciodată n-am fost !"

Rîd amîndoi. Violeta cere și ea un coniac. Privește în jur să nu fie văzută — de altfel, sînt singuri în toată sala — și toarnă jumătate în al lui Mihai :

— Iartă-mă ! Pînă deseară am mult de lucru...

— Păstrăvi ? întrebă ospătara, apropiindu-se.

— Da, aprobă Violeta. Și purcel la tavă. Vin — o sticlă de Huși.

Cu ani în urmă, cînd era copil, la hramul bisericii din sat, de sfîntul Nicolae, Mihai stătea acasă, ori mergea la școală, dar numai la primele ore. De altfel, învățătorul, și el Nicolae, le dădea drumul acasă mai devreme. Din alte sate, mai ales din cele de dincolo de păduri, veneau femei cu cerșitul. Părinții lui Mihai le chemau în casă și le puneau la masă. Odată, una din ele n-a mîncat decît borșul. Pîinea, carnea de pasăre și peștele le-a pus în traistă. „Am o fată bolnavă acasă. Doctorul i-a spus să mănînce bine, dar la noi e codru, n-avem pămînt de cultură..."

— Ești trist, Mihai, și nu-mi place !

— Crezi că mie îmi place ? ridică el privirea.

— Începusem discuția despre... face Violeta un gest aiuera. Ce salariu ai ?

— A ! rîde Mihai. Să nu-ți închipui că-s sărac lipit. Adevăru-i că mă descurc, asigurînd ce trebuie copiilor. Salariul meu... două mii și ceva peste cinci sute...

— Atît ? ! De ce ? Ești inginer cu vechime, lucrezi în industrie... Ai fost retrogradat ?

— Nu. La atît s-a putut ajunge mergînd *normal*, conform legilor în vigoare. N-am avut protecție nici *de fuste*, nici de...

Ochii verzi ai Violetei au o tresărire, apoi se subțiază, fixîndu-l insistent.

— Iartă-mă ! șoptește Mihai, făcînd gestul de „noroc" cu paharul. Am uitat că am în fața mea o directoare.

Imediat însă, zîmbetul lui se îngroapă în paranteza surîsului amar din colțul gurii. Simte că privirea femeii îl măsoară violent.

— Nici tu nu te-ai schimbat, oftează Violeta. Doar că ți-a apărut o cută în colțul gurii... Acum înțeleg de ce nu ești agreat de cei din combinat.

— *Cei din combinat* fiind cine ? întreabă el calm. Dacă e ceva de care să fiu sigur acolo, în combinat, e dragostea oamenilor, adaugă după un timp.

— Iartă-mă ! Am uitat că am în fața mea un scriitor, îi întoarce vorba Violeta. De altfel, schimbă ea tonul, devenind gravă, pe tovarășa Barbu, actuala șefă a serviciului Tehnic, o știu de mult, cînd era la CTC. Am fost colegă la „Ștefan Gheorghiu" cu frate-su, Iftimie Trifon. Era pe atunci șef la construcții-montaj, apoi a ajuns prim-vice, adaugă cu glasul stins, roșind, preocupîndu-se de sticla cu vin — un soi cu un parfum ciudat, care te face să vezi lumea în roz chiar înainte de-a bea.

Vorbele Violetei l-au amețit pe Mihai. În ultima perioadă, Teona e tot mai prezentă în viața lui și tot mai aproape de el. Chiar numai faptul că a venit vorba de fostul ei soț l-a făcut să aibă impresia că un os de pește i s-a oprit în gît. Tușește încet și bea un pahar cu apă. Violeta îi aruncă o privire scurtă. Schimbă subiectul, începînd să vorbească despre căldura acestei veri, ajungînd la concedii. Ultimele trei și le-a făcut în străinătate. A călătorit mult. În special în Europa de vest, America și Canada, țări cu care combinatul are contracte.

— Și totuși, nu ți-am spus pentru ce te-am căutat... încearcă ea un rîs alintat după ce se uită roată să nu fie auzită.

„Dacă ai vrut să mă epatezi, ori să-mi dai cu tifla, n-ai reușit, gîndește Mihai. Am ajuns să mă mir că nu mă mai miră nimic."

— Nu, Doamne ferește ! rîde Violeta. În nici un caz nu-ți reproșez ceva. Apropo : mergi des la București !

— Da...

— Și eu. Săptămînal, sau la două săptămîni, miercurea, am la minister birou executiv. De obicei, stau la hotelul *Bulevard ;* e central și-i mai confortabil...

Mihai tace. Abia așteaptă să termine masa și să plece. E prea obosit să mai suporte discuția cu Violeta, femeia aceasta frumoasă și matură — „gata coaptă", ca să folosească expresia dragă lui —, care nu are comun cu tînăra *de atunci* decît privirea impresionant de verde. Poate, uneori, și zîmbetul. Tînăra care, cu un înalt simț al valorilor omenești perene, a știut să facă dintr-o banală întîlnire un ritual oficiat cu spirit de mare preoteasă. Iar el, la numai cîteva zile, a jignit-o ! Dar cum să-i spună — și va fi crezut ? ! — că-n sufletul lui o diviniza ?... Un bărbat uită multe, nu și pe prima femeie...

— De fapt... aude glasul frînt al Violetei, cu o tonalitate stranie, complet nouă pentru el, cred că toate mi se trag din exclamația aceea a ta. Întîlnindu-te atunci... și scuză-mă că-ți spun acum și aici, în acest context, dar altă posibilitate de-a-ți putea vorbi nu văd... mi-am dat seama, zic, ce înseamnă prietenia cu un tînăr de vîrsta mea... Eram și eu tînără și... Nu știu dacă Liuță ți-a spus, dar el a înțeles ce se întîmpla cu mine. Eram îndrăgostită ! Ce vrei... Vîrsta !... În numai cîteva zile, mi-am făcut sute de visuri, am descoperit în mine resurse imense să le realizez. Nu ? Parcă Shakespeare spunea că iubirea mișcă și stelele...

„Dante, dar n-are-a face ! gîndește Mihai ironic. Alții nici atît nu știu !" adaugă cu durere, ca o mustrare adresată sieși.

— Vorbele tale de-atunci de pe sală, spuse lui Liuță, dar pe care le-am auzit, m-au răscolit profund. „Dacă el, care e atît de tînăr și pur gîndește astfel despre mine, pentru ceilalți sînt o cîrpă, desigur !" îmi ziceam. Fără mine, tu ai fi ajuns tot Mihai Vlădeanu. Fără atitudinea ta, de-atunci, eu aș fi fost acum o Violetă oarecare, pierdută în vreun cartier al Bucureștiului...

Cu greu, Mihai îndrăznește să ridice privirea. Ochii femeii, voalați de zîmbet, stau asupra lui ca un lan verde.

— Mulțumesc ! lovește Violeta paharul de-al lui Mihai și gustă. Pentru asta te-am căutat. Evident, continuă ea discuția pe un ton ușor ironic, mi-am pus întrebarea : ce s-ar fi întîmplat dacă am fi continuat... ? Nu ! Astea sînt speculații. În dragoste, sau, mai precis, în întîlnirile de acest fel, au valoare gesturile nebunești, izvorîte din sinceritate. Iar tu ai fost capabil de unul ! Apropo : ce vîrstă aveai atunci ?

— Nouăsprezece.

— Doamne ! rîde ușor Violeta. Erai un copil ! De ce te țineam minte altfel ?

— Pentru că și tu erai tînără.

— Bine, dar peste un an, băiatul meu va intra în nouăsprezece. Cred că aș sfîșia-o pe aceea care s-ar atinge de el ! De ce rîzi ? !

— Semeni cu o leoaică înfuriată.

— Cînd mă gîndesc la băiat, sînt doar mamă !

— Și cînd nu ești mamă ? întreabă Mihai încet, dar apăsat, privind-o în ochi.

Violeta are o reacție ciudată, care face să-i înghețe zîmbetul pe buze. Mihai înțelege că gluma lui a țintit mai departe decît o simplă replică, iar vălul de tristețe așternut peste ochii femeii nu-i place.

— Sper că nu ești o directoare rea, căreia să-i plouă tot timpul în cap, încearcă el să înveselească discuția. De altfel, femeile frumoase au un suflet pe măsură, un ce aparte, care le înnobilează, făcîndu-le mai *doamne*. Crede-mă, nu ți-o spun ca să te măgulesc. E o chestie verificată statistic. Rele, cătrănite la suflet sînt cele urîte, ca și cele ce se cred frumoase, dar au îndoieli.

— Încă un pahar pentru domnul ! face Violeta un gest spre ospătara care a venit lîngă ei.

— Nu, te rog ! refuză Mihai.

— Ssst ! duce Violeta degetul la buze cînd ospătara pleacă. O să-mi torn și eu, șoptește și-și toarnă singură din sticlă.

Apoi, în timp ce-și ciocnesc paharele, adaugă :

— Dacă te-am dezamăgit cu ceva, să nu mă menajezi. Întotdeauna m-am gîndit la tine ca la un judecător necruțător, dar drept. Să nu mă înțelegi greșit, te rog !

Tonul sever al ultimelor cuvinte îl surprinde pe Mihai. Descoperă în fața sa o femeie gravă, austeră aproape.

— Să nu-ți imaginezi că am stat, precum în romanele ieftine sau în filmele vechi, leșinată de dragoste în toți acești ani. Nu ! Dacă ți-am spus mai înainte că mă îndrăgostisem

de tine, adevăru-i că mă îndrăgostisem de ce însemna prietenia cu un tînăr pe măsura mea. După ce te-am auzit spunîndu-i lui Liuță vorbele acelea, am început un *dialog* cu tine. Tot ce făceam, fiecare treaptă urcată, era un *raport* față de Mihai Vlădeanu, tînărul nemaipomenit, cum mi te prezentase Liuță și cum, de altfel, te descoperisem și eu. Dar, de fapt, tu dispăruseși. Mihai Vlădeanu la care mă raportam era, deacum, în mine — propria-mi conștiință.

Mihai se uită lung la ea, plin de admirație. Vorbele i se par mari, dar sincere și frumoase. Poate prea sincere — sau prea exacte — ca să stea bine pe buzele unei femei frumoase.

Cînd hotărăsc să iasă din cantină, Violeta telefonează la garaj și-și cheamă șoferul în fața intrării principale.

— Te va duce pînă la gară, să prinzi acceleratul. Cred că ți-e dor de fetiță !... Căci și tu, înainte de toate, ești tată, nu ?

Dacă n-ar fi oameni în jur, Mihai ar îmbrățișa-o. Abia acum, la despărțire, înțelege că, preluînd ideea Lilianei, el a avut valoare prin ceea ce a însemnat pentru această femeie. Cînd i se oferă mîna, o sărută cu drag, dar mai ales cu imens respect, cum n-a mai făcut-o de mult.

*

Evident, concediul nu i-a tihnit. La un moment dat, discutînd cu Ana, au început să facă haz de necaz, ajungînd la concluzia că subiect de schiță satirică de-ar fi constituit necazurile lor, ar fi fost totuși cam mult. Mai întîi, cînd să urce în acceleratul de noapte Suceava—Mangalia, compartimentul era ocupat de trei familii cu cinci copii. În Suceava, la formarea garniturii de tren, au pus vagon de-a-ntîia vechi, mai scurt, iar cele trei familii, cu bilete pentru ultimul compartiment, s-au trezit fără locuri. Impiegatul de mișcare i-a trimis la șeful de tren, iar acesta le-a zis să ocupe compartimentul al treilea. Cînd a urcat Mihai — cum să se rezolve ?! Pînă la Constanța, șeful de tren nici n-a dat prin vagon. Cei în vîrstă au stat pe culoar, lăsînd copiii îngrămădiți pe banchetă. „Jelui-m-aș și n-am cui", îi venea lui Mihai să cînte. La oficiul de cazare, clasica îngrămădeală. Repartițiile, la un hotel îndepărtat, undeva spre *Olimp*. Acolo — greșeală ! Ei așteaptă turiști străini, nu-și ocupă locurile cu români. Înapoi la oficiul de cazare, altă repartiție, dar peste tot, numai locuri la parter : o cameră cu o bucată de fereastră zăbrelită, că ai impresia unei celule. Prețul — același, bineînțeles !, chiar dacă în

baie nu puteai sta, că te ploua din tavan, dar asta ține de administrație. Abia după trei zile și multe intervenții, Mihai a reușit să obțină o cameră cu balcon. Însetată, pe la un prînz, Ana s-a grăbit să soarbă din berea cumpărată. După cîteva înghițituri, a observat cum se desprind firișoare albicioase de la fund. Mihai a luat sticla, a gustat, a mirosit... Nu i-a spus Anei ce crede, dar au plecat cu toții la policlinică. Acolo nu aveau furtun subțire pentru spălături stomacale, așa că doctorița, foarte grijulie de altfel, a improvizat și ea ce a putut. Copiii plîngeau, iar Mihai, deși părea că e stăpîn pe sine, trăia un moment de zbucium profund — o întîmplare care, într-o operă literară, i-ar fi aruncat irevocabil pe cei doi unul în brațele celuilalt și ar fi trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe...

Cu zece zile înainte de plecare, coadă la biletele de tren. Femeia de la agenție trage de timp în mod sfidător. Dacă cineva îi lasă peste mai puțin de 25 de lei, devine nervoasă, vorbește urît. Timorați că ei nu vor apuca vreun loc, cei de la rînd stau docili, absenți că vreo femeie sau vreun bătrîn e luat în șuturi de casieriță. Mihai și-a cam ieșit din pepeni. Și la el, ca și la alții, femeia a oprit pentru bilete cu 25 de lei mai mult.

— Mai numărați o dată, insistă Mihai.

Femeia a tras din sertar o hîrtie de 25 și i-a izbit-o peste bilete. Mihai a scos din buzunar o monedă de 25 de bani și i-a aruncat-o :

— Măcar țigăncile de la capătul podului zic bogdaproste.

Femeia a făcut o criză de nervi și a început să trîntească hîrtiile. Cei de la coadă s-au pornit să-l apostrofeze pe Mihai că a indispus-o. Cîțiva au început să-și ceară scuze față de casieriță. Asta, mai de-a naibii, trîntea și bufnea. După un timp, de pe la ușă, a înaintat un bărbat scund. A împins portița batantă și a intrat la casieriță :

— Ascultă, cucoană ! i-a zis, răsucindu-i la spate mîna pe care femeia o întinsese să-i arate ușa. Eu lucrez în mină și, dacă intru la zdup, că ți-am crăpat capul, voi lucra la suprafață, mai bine adică. Ce zici, te astîmperi și-ți vezi de treabă, să nu pierdem ziua aici, sau mătur un pic pe jos cu tine ?

Probabil că i-a sucit mîna cam tare, altfel nu se explică icnetul de durere al femeii. Întreaga suflare a amuțit. Minerul i-a dat un genunchi în spate, trimițînd-o cu fruntea în perete. Apoi s-a repezit, a prins-o de braț și a întors-o cu fața spre el :

— De două ore, de cînd stau aici, ai jignit pe puțin douăzeci de oameni. Ia să văd, cîți mai jignești de-acum încolo !... Hai, că vreau să lucrez la suprafață.

Mihai s-a oprit lîngă cei de la coadă să vadă ce se mai întîmplă. Cuminte ca un copil căruia i s-a făcut morală, femeia a început să-și vadă de treabă. A treia zi, Mihai a mers din nou pe la agenție. La fel : casierița trîntea biletele și plefturea pe toată lumea.

Dar pînă la urmă, concediul ne iese așa cum reușim să ni-l facem. Jocurile Cristinei pe nisip, băile nesfîrșite în mare, parcul de distracții unde fetița promitea că va fi cel mai cuminte copil din lume, numai să se mai urce o dată în trenuleț sau elicopter, sticlele cu pepsi, vata de zahăr, plimbările de seară pe dig, întoarcerea acasă, cînd voia neapărat să fie dusă în cîrcă de Mihai și de Adrian, pe rînd, și, mai ales, gumele străine cu surprize — toate s-au adunat într-o mică sărbătoare. Bucuria copiilor — fericirea părinților. Cînd voiau să se amuze și ei, Mihai și Ana mergeau la nudism. În sectorul femeilor se instala talciocul. Străinii vindeau orice, chiar și haine purtate. În învălmășeala de nuduri, Ana și Mihai se despărțeau și se regăseau mereu. De fiecare dată se uitau unul la altul și rîdeau. Trei zile la rînd, o blondă frumoasă a venit cu cîte o sacoșă de medicamente. În special, multe benzi cu pastile mici, albe. La început, a fost mai cu haz, că se căznea să explice unor tineri pentru ce sînt bune. A apărut o româncă, s-a uitat la ele și a strigat unei prietene : „Uite, are *Biscutin*". În febra cumpărării, nimeni nu mai cerea indicații de folosire. Apoi auzeai întrebări de felul : „Oare cum se folosesc ?", iar cîte vreun bărbat, aflat prin preajmă, dădea răspunsul cunoscut din bancurile vechi : „În loc de !"

Pe plajă, în zilele călduroase, la prînz, Mihai renunța la masă și rămînea să doarmă la soare, întins pe salteaua pneumatică : de o parte, zgomotul mării ; de cealaltă, vocile oamenilor, iar de sus, căldura razelor — dormea nemișcat cîteva ore, timp în care simțea că, realmente, se coace. Cînd ai lui se întorceau la masă, mai întîi apărea Cristina, aducîndu-i într-un șervețel o gustare, apoi Ana, cu o bere rece. De multe ori însă venea numai Adrian. Și cu berea și cu gustarea. Ana și fetița rămîneau la hotel să se odihnească. Alteori, nu venea nimeni. Atunci, Mihai se sătura de soare. Cînd și cînd, lac de transpirație, se tîra pînă la mare, intra în apă, se răcorea și se întorcea la saltea. Odată, pe cînd dormea mai adînc, a auzit în apropiere două femei discutînd. Una dintre ele, cu o voce

dulce, accentuînd ardelenește cuvintele, își chema mereu copilul cu cîte un „vin' la mama, te rog!“ Mihai se visa că-i cu ani în urmă, în cămăruța lui de confort cinci și-i cel mai fericit om din lume. Zicea că trebuie să se trezească și, ca din întîmplare, să o întîlnească. Era conștient că doarme și că aude prin somn, dar nu reușea să se miște. Cu fiecare încercare de-a se trezi, întregul corp îi era cuprins mai tare de durere, parcă ar fi stat sub o stivă de saci cu nisip. La un moment dat a retrăit spaima din visul avut de curînd: el, cuprins între lacul înghețat și malul înalt. „Dorm, dar sînt lucid. Știu ce se întîmplă cu mine. Trebuie să mă trezesc!“ Îi era imposibil să se miște. Iar cînd a reușit s-o facă, era seară. Pe plajă, lîngă el, mai erau doar cîțiva nemți. A rămas mult timp pe marginea saltelei, privind lung locul din apropiere, unde trebuie să fi stat cele două femei în după-amiaza aceea.

„Oare una dintre ele o fi fost, într-adevăr, Teona?!...“ se întreabă acum, stînd la fereastra vagonului să privească întinderea Bărăganului.

Încă puțin și vor ajunge în București. Ana și copiii sînt în compartiment. El n-a mai suportat să stea. De două ceasuri și jumătate o femeie vorbește întruna. Sub 40 de ani, frumoasă, bine proporționată la corp, destul de citită — dar gureșă! Cînd a ieșit să fumeze pe culoar, Ana s-a plecat spre Mihai:

— Doamne, mult mai vorbește! Mult și fără noimă.

— Foarte bine! Tot te plîngeai tu că n-are cine-ți ține companie.

În loc să guste gluma, cu simțul umorului necesar uneori în familie, Ana s-a îmbufnat iar. I-a reproșat de multe ori lui Mihai că n-are cu cine sta de vorbă, ultima dată chiar pe plajă, într-o zi atît de călduroasă, că numai de discuții nu putea fi cazul. Cu ani în urmă, Mihai a încercat să-i explice că și lui îi place să discute cu cineva, chiar și ore în șir, dar să aibă ce anume. Conversația îndelungată și de bun gust e o artă, în ultimă instanță; îți trebuie însă *lutul* pe care să-l modelezi. Apoi ar fi vrut să discute despre cărți, dar pe cele citite de Ana, el le-a uitat de mult. Nici în privința filmelor n-au gusturi comune. Și nu lucrul ăsta e cel mai rău, ci faptul că Anei îi place să domine, să dea sentințe definitive, iar atunci cînd el vrea să-i explice de ce crede că e altfel, ea i-o taie imediat, uneori rănindu-l la modul cel mai mărunt, dar nu

cu argumente estetice, ori păreri personale ținînd de gust, ci cu vreo replică de felul : „ce dacă scrii !...“ Uneori însă îl surprinde prin puterea ei de-a judeca profund și corect, emițînd idei care, deși rudimentare, trădează un spirit viu, o inteligență nativă, dar neorganizată. Iar organizarea nu se obține decît printr-un studiu lung și profund...

Acum, ascultînd-o pe femeia din compartiment, Ana s-a simțit și ea exasperată. Mihai însă a rezistat doar o oră și, din tot ce-a povestit femeia despre cele trei zile — „superbe !“ afirmă ea — petrecute la mare, dincolo de aerul ei vesel, el a ghicit esența. Soțul acesteia, inginer în cadrul armatei, e detașat de vreo doi ani la Canal. Sînt ca și despărțiți, dovadă că-n trei zile au stat o singură dată de vorbă. Soțul nu i-a dat nimic de dus acasă, că el expediase deja un colet pe numele fetiței, care este în clasa a douăsprezecea și vrea să dea examen la Industrie Ușoară, la Iași. Deci peste un an, femeia asta frumoasă și încă tînără, va fi singură. Să-și urmeze soțul, acum, se pare că e prea tîrziu. El nu mai e dispus să-i caute serviciu în Constanța, deși acum doi ani îi găsise. Între timp, și-a găsit el pe una, cu care va avea la iarnă un copil. Chiar dacă femeia a povestit asta, la modul revoltat, ca despre soțul unei prietene, Mihai a înțeles că ea e „prietena“. O tristețe amară trecea mereu printre vorbele voit șăgalnice ale femeii. De curînd, soțul ei a fost înaintat în grad și-n funcție. „Eu nu i-am făcut nici o greutate, Doamne ferește ! s-a exprimat la un moment dat guraliva. Știu că-i place ăleia să aibă lîngă ea, seara, în baracă — nici măcar nu stau în Constanța, că el vrea să fie mereu prezent pe șantier — unul cu stele mari și multe pe umăr ! Dar nu se gîndește că el are un copil...“ „Dar prietena dumneavoastră nu s-a gîndit că soțul ar fi vrut să știe pe cineva lîngă el, în baracă, sau la Constanța, nu la șase sute de kilometri distanță ?“ a întrebat-o Mihai la un moment dat. Femeia a început să-i explice cîte avantaje are ea acolo, în orașul în care locuiește de peste cincisprezece ani, dar Mihai a înțeles tot ce trebuia. Nu știe dacă cel cu „stele mari și multe pe umăr“ i-o fi găsit, cu doi ani în urmă, serviciu în Constanța, dar e sigur c-o fi făcut cruce cînd s-a văzut departe de-așa gaiță.

Acum, Mihai stă la fereastră, privește luminile îndepărtate ale Bucureștiului și are impresia că imaginea îi e cunoscută dintotdeauna. Poate și din pricina stării sufletești, aceeași pe care a avut-o cînd s-a trezit transpirat tot, după ce se

visase pe malul lacului de acumulare, iarna. Cu douăzeci de ani în urmă, un tînăr ofițer o fi visat și el, desigur, să ajungă la maturitate alături de o femeie, doamnă în înțelesul mare al cuvîntului. Și pentru asta, idealist din fire, s-a căsătorit cu o fetișcană ce promitea multe, dar numai din vorbe, găsită în tîrgușorul în care a nimerit la terminarea studiilor...

— Săraca ! oftează Ana cu durere cînd traversează interiorul Gării de Nord să ia un troleibuz spre o rudă, la care vor dormi. Imediat ce-ai ieșit pe culoar, mi-a povestit printre lacrimi că soțul a lăsat-o.

Mihai tace. Drama acestei femei nu i-a spus nimic. Mai degrabă îl doare soarta bărbatului plecat singur pe șantier, nevoit să se despartă de fata lui, ajunsă la un pas de studenție. Cu ani în urmă, tînăr singur, Mihai lua lucrurile așa cum sînt și dădea mereu cîștig de cauză motivelor invocate de femeia cu care se întîlnea. Pentru toate, el era primul cu care acestea își înșelau soțul, și fiecare pretindea că are motive serioase s-o facă. Odată însă a fost smuls din indiferența malefică a profitorului. „Fii fără grijă ! i-a spus femeia cu care s-a întîlnit. Pot sta cu tine mai mult. Soțul meu vine acasă tîrziu. E la cenaclu. L-a apucat damblaua literaturii. Publică poezioare prin reviste. Om în toată firea !...“ Mihai a încremenit ; nu apucase să spună prietenei de ocazie că și el scrie. Apoi s-a scuzat politicos... A condus-o pînă în stația de tramvai, după care a intrat în restaurantul gării și a băut de unul singur, plin de tristețe. Teona tocmai se întorsese la soțul ei, iar el cutreiera țara. De atunci, judecă fără părtinire necazurile altora. Îi place să întîlnească familii fericite și le cultivă prietenia, se simte bine în compania lor, dar le uită imediat ce se desparte de ele. Cele nefericite însă îl impresionează, amintirea lor cuibărindu-i-se în suflet. Și e firesc să fie așa cîtă vreme, vorba lui Tolstoi : „Toate familiile fericite se aseamănă între ele. Fiecare familie nefericită, însă, este nefericită în felul ei.“

A doua zi, Mihai și ai lui pleacă de dimineață spre grădina zoologică. Totul o încîntă pe Cristina. Se supără doar că aici nu are voie să dea de mîncare animalelor. Uită însă imediat ce e urcată pe spinarea unui ponei. Fuge apoi de la o cușcă la alta, întreabă, rîde, arată — singura care nu a obosit deloc. Reîntorși în centru, se opresc la cofetăria *Ambasador* și comandă înghețată. Cînd trec pe lîngă cinematograful *Scala*, Ana întîrzie în fața afișelor. Dacă ar vrea să intre la film,

Mihai ar face-o, dar fără tragere de inimă. Îi lipsește ceva. Exclamația lui George : „dacă e să plece", și faptul că Tamara știe motivul drumurilor sale în Ardeal au umbrit toată povestea lui cu Liliana, au coborît-o în banal, vulgarizînd-o. Simte mînuța Cristinei jucîndu-se cu degetul lui, de care se ține și, chiar prin faptul că nu e în stare să răspundă fetiței, înțelege cu durere că nu e în toate apele. Ceva îl tulbură, ca un vîrtej. Poate chiar gîndul că, vorbindu-i de *povestea* lui, George și Tamara au amestecat planurile, întristînd realul, maculînd imaginarul. Dincolo de *poveste,* Liliana îi apare acum ca o oarecare altă relație, puțin „bleguță", ce-și mărturisește întîlnirile unei vecine colportoare. Îi pare rău că gîndește urît tocmai despre Liliana, dar le-a detestat întotdeauna pe femeile ce-și mărturisesc prietenelor aventurile lor galante. Asta îl duce cu gîndul la bețivii din cîrciumi, cu spume la colțurile gurii, deșirînd unii altora amintiri lubrice.

— Tu nu mai merge cu noi ! hotărăște Ana cînd ajung în stație. Troleibuzul ne lasă chiar lîngă bloc. Du-te la regizor.

Încă de dimineață, Mihai i-a telefonat regizorului, informîndu-l că-i în București. Au convenit să se întîlnească spre seară.

— Ce facem cu povestea de dragoste a eroilor noștri principali ? Dar mai ales cu eroina ?! îl ia regizorul la întrebări. E căsătorită și are și doi copii, în varianta asta. Și vine și singură la mare, toamna. E drept, el e fosta ei iubire din studenție, dar ea e directoare de fermă zootehnică și... Știți doar...

— Păi atunci de ce nu-i facem naibii doi bătrîni ramoliți, care se sprijină unul de altul ?! se înfurie Mihai. Un film fără o poveste de dragoste nu mă interesează ! Nu sîntem castrați ! Asta e imaginea ce-o transmitem despre noi înșine ?!

Stau și discută pînă tîrziu. Extind secvențele de amintire, iar Mihai scrie încă două scene, astfel încît relația din studenție a celor doi să aibă o pondere mai mare. Prezentul devine momentul trăirii unei triste ți, cu atît mai dramatică, dar și mai frumoasă, cu cît împăcarea e practic imposibilă.

— Succes la roman ! îi urează regizorul la despărțire, oferindu-i un pachet de cafea boabe.

— Chiar am nevoie de așa ceva. Plec acasă, la țară, pentru două săptămîni. Vreau să ajung măcar la jumătatea romanului !

*

E august, vremea porumbului în lapte, numai bun de fiert, a prunelor și a perelor. Cîteva zile a plouat. Copiii, cinci la număr, Mihai și sora sa mai mică au umplut casa. De pe cerdac n-au lipsit găleţile pline cu pere mari, zemoase, culese de Mihai pe ploaie. Motive de joacă sînt, dar toţi se uită la cer. Optimiști, băieţii pregătesc îndelung sculele pentru pescuit. Ionică, nepotul mai mare al lui Mihai, elev într-a zecea, e „capul răutăţilor". Cunoaște toate iazurile din jur, pînă hăt, dincolo de orășelul în care locuiește. Povestește mereu de trofeele lui din anii precedenţi, sau din vara asta, pregătește undiţele, leagă ace de rezervă, înfășoară aruncătoare pe sticle de un litru. Costică, celălalt nepot, ascute acele și, în fiecare noapte, iese în cerdac, să se uite la cer, în speranţa că s-or vedea stelele. Adrian e novice. Ascultă fascinat povestirile celor doi și se inițiază. Noaptea, băieţii dorm împreună într-o cameră. De fapt, stau de vorbă. Adorm abia în zori. Cristina se joacă pînă tîrziu cu verișoara ei, Mariana, elevă de liceu, care și-a luat cu ea un braţ de cărţi. Mihai s-a înfuriat și și-a întrebat sora: „e în vacanţă sau nu?!", mai ales că Mariana a luat premiu în fiecare an. Înainte de culcare, Cristina mai învaţă o strofă din *Luceafărul,* uneori repetă *Somnoroase păsărele,* apoi ascultă *Isprăvile lui Păcală* citite de Mihai. Rîde sonor, spre marea bucurie a tatălui, cu care doarme, apoi se cuibărește în pernă și, înainte de-a adormi, cere să i se vorbească iar de Ștefan cel Mare, de Eminescu, de Creangă... — lucru pe care Mihai îl face cu o mare plăcere.

În ziua cînd s-a înseninat, băieţii o șterg de acasă dis-de-dimineaţă. Întîi, la iazul de lîngă sat. Mihai și Cristina îi urmează. Pe la prînz, oprește lîngă ei o șaretă. E inginera agronomă. Îi vede pe copii și vrea să-i alunge. Cînd dă cu ochii de Mihai, încearcă să-i explice că tocmai s-a aruncat în iaz niște pleavă de grîu și că nu se pescuiește în locurile furajate. Mihai arată spre punga de plastic, umplută cu apă, din mîna Cristinei, în care se zbenguie cei cîţiva peștișori, pe care fetița îi ţine ca pe o comoară:

— Dacă vreţi, plătesc la preţ de restaurant peștele prins. Dar nu renunţ la plăcerea de-a pescui.

Inginera mai vrea să spună ceva; o voce severă, înclinată spre poruncă, trădînd o atitudine de vechil.

— Doamnă... se uită Mihai la ea lung. Nu fac uz de faptul că, pe cînd dumneavoastră jucaţi șotron pe asfaltul

Pașcanilor (Mihai a aflat că ea e din Pașcani), eu căram pămînt cu tata și cu alții, pe care nu-i lăsați acum la pescuit, să întărim digul. Dacă-i nevoie de-o aprobare, o obțin de la președinte, pe motiv că am făcut rost ceapeului de cîteva vagoane cu îngrășăminte.

Inginera spune ceva cu glas scăzut și mînă calul.

Peste vreun ceas, președintele se oprește lîngă Mihai, asigurîndu-l că poate pescui în voie.

— Bre nea Ioane, se uită Mihai lung la țăranul care s-a așezat lîngă el, eu nu vreau să-ți fac greutăți, dar nu-i drept! De cînd am venit noi, au mai apărut pe mal vreo șase copii cu undițe improvizate. M-am uitat la ei cu ce plăcere pescuiesc. Dar i-am văzut și ce repede au rupt-o la fugă cînd ai apărut. Cîți din ăștia crezi că-ți vor rămîne în sat, la ceape, cînd vor fi mari?

Președintele mai bate un timp pămîntul cu nuielușa din mînă, apoi oftează și se ridică fără să spună vreun cuvînt.

A doua zi, băieții se scoală în zori și, antrenați de Ionică, pleacă la iazul de dincolo de pădure. Vin spre seară cu cîțiva crapi mari și o sumedenie de carași. Vreme de vreo oră, povestesc despre fiecare pește mare, cine și cum l-a prins. Pentru exemplificare, Costică își arată pantalonii umezi, semn că a intrat îmbrăcat în iaz, să nu i se rupă firul cînd l-a prins pe cel mai mare.

Sîmbătă vine și sora cealaltă a lui Mihai. Plănuiesc pentru a doua zi o ieșire la iazul de după pădure.

Băieții au plecat de cu noapte. Mihai, surorile lui, Cristina și Mariana pornesc abia cînd soarele e sus. Drumul ăsta e dorit de mult în sufletul lui Mihai. Face parte chiar din *documentarea* pentru romanul la care scrie. Acolo, sub pădure, Vlădenii aveau cîteva hectare. Dealul dinspre sat a pus la pămînt două perechi de boi.

— Aici, mai întotdeauna, trebuia să descărcăm jumătate din snopi... Urcam de două ori la deal...

— Odată, cînd a plouat, m-a lăsat tata lîngă căruță. El s-a dus în sat după încă o pereche de boi. Eram așa, cum e Cristina, încă nu intrasem la școală... Se înnoptase. M-am băgat între boi, care rumegau, și plîngeam.

— Colo, la trecerea șanțului antitanc, s-a răsturnat căruța de fîn peste tata. Am crezut c-a murit și, pînă să încep a țipa, l-am văzut ieșind printre roți...

O parte din pădure a fost tăiată. Cărarea a rămas aceeași. Lîngă ea, cîteva tufe de corni, cu fructe multe și roșii.

— Mai ții minte, Mihai, cînd ai venit aici să pași caii și te-ai întors acasă cu cîteva piei de șarpe ?

— Da... Mama m-a luat pe fugă, să arunc pieile undeva în afara satului...

— Cîte-ți mai treceau prin cap ! Vine într-o zi bădia Ghiță la poartă : „Țață Marie, băietul matale și cu Ion a lui Arbore prind popîndăi pe izlaz și-i jupoaie...“

Mihai uitase. Rîde :

— Ne amăgise unul că pentru douăzeci de piei ni se dă o minge de fotbal...

Se dusese cu Ion pe islaz, să păzească împreună cei cîțiva cîrlani. Se uitau să vadă vreun popîndău, îl urmăreau unde intră și turnau în gaură apă cu găleata. Cînd ieșea, îl prindeau. Și-o mai fi amintind Ion ?

— De ce rîzi ?

— Am să-i spun lui Ion. El... care nu-i lasă pe copiii lui să ia o piatră de jos măcar...

— Culmea a fost cînd v-ați dus cu căruțul după fîn...

Era ca și acum, o zi de august, toridă. Ion avea un căruț cu roate din bidinele vechi. Se jucau împreună pe la poartă. A venit Andrei, un văr de-al lui Mihai, mai mare cu doi ani — trebuia să intre la școală. „Hai să aducem fîn cu căruțul de la bunica, de sub pădure“, le-a spus și-au plecat tustrei, desculți, îmbrăcați doar în cămășuțe de cînepă, lungi pînă la genunchi. Mihai mai ține minte că, pe la cele două fîntîni, au văzut venind spre sat un gaz. În mintea lor de copii așa ceva însemna mai mult decît balaurul din povești. S-au aruncat în șanțul de pe marginea șoselei. Apoi nu-și mai amintește decît cum, la întoarcere, prin pădure, fînul cădea mereu din căruț, iar cînd au ajuns în drumul tîrgului, i-a luat cineva în căruță să-i ducă în sat. Nu ține minte să fi luat bătaie. Dar știe că era seară, stătea lîngă vatră și se smiorcăia.

— Am umblat pînă noaptea tîrziu pe lîngă pădure, intervine sora mai mare. Ne spusese cineva încotro ați plecat. Eu, mama lui Ion și mătușa Anica... Strigam pe rînd : Mihai ! Ion ! Andrei !...

Cristina și Mariana merg înainte, ținîndu-se de mînă. De jos, de la iaz, băieții slobozesc chiote de fericire. La trecerea prin șesul plin cu ochiuri de apă de lîngă drumul tîrgului, Mihai se oprește cutremurat de o amintire : marea lui aventură a fost alta. Să fi avut cel mult șase ani, că era în anul cînd a stat cu piciorul în ghips pînă sub brațe. Părinții îl lăsau de obicei acasă, pe patul improvizat în camera de la

capătul grajdului. Uneori îl luau și la cîmp. Odată a venit cu tatăl lui aici. Aveau un ogor cu mohor sus, pe coastă. Mihai fusese lăsat la umbra căruței, culcat pe un braț de iarbă. Tatăl lui cosea mohorul. Probabil că se terminase apa, sau răsturnase el găleata ; cert e că nu mai putea de sete. Striga, dar, din cauza vîntului, nu era auzit. Atunci, tîrîndu-se pe coate, a pornit la vale, pînă la ochiurile de apă de pe șes. Ține minte doar că, găsindu-l, tatăl lui l-a luat în brațe și a oftat : „Puiul tatii !..."

— Am prins și eu un pește ! vine în fugă Adrian, ținînd în mîini un caras de toată frumusețea.

E o adevărată duminică la iarbă verde. Păcat că nu-i și Ana ! Ar fi meritat să vină, chiar cu riscul unor nemotivate la serviciu. La anul, Mihai o va lua și pe ea. Deși — e conștient — intensitatea trăirilor nu va fi aceeași pentru ea. În fond, îi sînt străine toate astea. De-aceea bătrînii spuneau : „Să-ți iei fată din satul tău"... Ei știau de veacuri că numai cei asemănători trebuie să se adune : țăran cu țărancă, orășean cu orășeancă, boier cu boieroaică. Excepțiile, în ultimă instanță, nu făceau decît să întărească regula.

Băieții au început să se certe asupra mărimii pe care trebuie să-l fi avut peștele scăpat de Costică.

Mariana, maică-sa și sora acesteia fac plajă dincolo de dig.

Mihai s-a așezat pe mal și lasă undița în voie. Cristina merge pe la fiecare și-l necăjește în vreun fel.Vine și la tatăl ei, ținînd o margaretă în mînă :

— Mă iubește, nu mă iubește ; mă iubește, nu mă... Dă-mi și mie undița ! se aprinde, repezindu-se spre bățul de bambus, mai să se prăvale în apă.

Se așază alături de tatăl ei, cu mîna pe undiță. Pluta se mișcă puțin, stă, iar se mișcă. Mihai pune și el mîna pe băț și-l smucește. În cele două ace stau agățați doi carași cît palma. Zbaterea lor în aer, îndoirea undiței într-o parte și-n alta, îl fac pe Mihai să înțeleagă că pescuitul poate deveni o boală pe care n-ai cum s-o mai învingi. Lîngă el, Cristina și-a revenit din surprindere și rîde, întinzînd mînuțele în sus spre cei doi pești. De-acum încolo are motiv să dea cu tifla băieților : e singura care a prins doi pești odată ! Cere să-i fie puși într-o pungă separată, să-i țină vii pînă ajunge acasă — vrea chiar să-i vadă și mamă-sa. Dar uită sau se plictisește, iar peștii ajung în sacoșa comună.

La întoarcere, Mariana adună un buchet de margarete. Vederea lor îi amintește lui Mihai de *boala* sa și-l tulbură. Nu vrea să se mai gîndească la nimic. Durerile scrisului sînt acolo, departe. Aici e cîmpul, pădurea și drumul tîrgului, pe unde urca în copilărie și adolescență însoțind căruța încărcată cu rodul bogat al pămîntului, din care lor le rămînea puțin, al naibii de puțin...

— E prima dată cînd merg pe drumul ăsta de plăcere! spune sora mai mică.

Da! Și asta trebuie să facă parte din boala lui...

După ce mănîncă, în majoritatea serilor, stau cu toții pe banca de lîngă casă, în apropierea porumbului din grădină, care emană o răcoare și un miros specific. Mihai îi pune pe copii să recite versuri. Cristina a învățat deja opt strofe din *Luceafărul*. Acum și aici, Mihai înțelege cît este el de *bogat*. Doar simplul miros al porumbului în august și răcoarea lui de la lăsarea nopții îl fac să se simtă iar copil — și nu numai pentru o clipă! Cerul înstelat, privit de aici, din curtea de lîngă casă, are alte dimensiuni și semnificații. De aceea și încearcă să cultive în copii toate acestea. Dar mai ales îi lasă să se joace în voia lor. Nici măcar nu le impune un program de masă. După atîta joacă în aer liber, copiii nu lasă urmă de mîncare în farfurii.

În cîteva după-amieze, Mihai repară acoperișul casei, apoi curăță soba din camera mai mică, amintindu-și cum făcea mama lui cînd era copil. În altă zi, păpurește două butoaie care stăteau de mulți ani cu doagele în lături; vor aduna în ele prunele, să facă țuică. Sora lui are grijă de mîncare. În fiecare zi, unul din feluri e pe bază de pește proaspăt. Cristina a primit în dar, de la o vecină, un rățoi, pe care îl chinuie mereu, ba să-i dea apă, ba mîncare, ba să-l alinte. Sora mai mare a lui Mihai, din orășelul apropiat, vine din cînd în cînd cu cursa de după-amiază și le aduce de mîncare, ori vești de acasă. Mihai are impresia că a uitat de Ana. Cristina întreabă cînd și cînd sau oftează prin somn.

De zece zile, de cînd a venit aici, romanul stă neatins într-o pungă de plastic, pe fundul genții de voiaj. Seara aceasta, după ce toți s-au culcat, Mihai îl scoate de acolo. Face un ibric de cafea și iese pe cerdac, la masa instalată lîngă bolta de viță. Recitește tot ce a scris. Dar nu poate continua. Ia din dulap sticla cu țuică și-și toarnă într-o cană. Bea, apoi mănîncă o felie de pepene verde, adus de sora mai mare din oraș. Senzația de arsură din stomac produsă de țuică îi amin-

teşte lui Mihai seara cînd s-a întors de la examenul de admitere. Parcă şi vede caşul mare, luminînd în jurul străchinii smălţuite, iar în amintire poartă mirosul cărnii de porc scoasă din vasul de lut şi topită în tigaie, peste care s-au spart cîteva ouă. E fericit şi-şi simte aripile întinse, gata de zbor, ca atunci, cu aproape douăzeci de ani în urmă. În faţa lui se deschidea viitorul asemeni mării înaintea corăbierului aflat la ţărm. Dar cînd revine la realitate, înţelege că are în spate o bucată de viaţă şi-n faţă, alta. Corabia lui e la mijlocul apei. La orizont nu mai văd, ca atunci, laboratoare de fizică atomică, în care el să învingă tainele materiei. Şi nu-l mai copleşeşte gîndul că va intra în competiţie cu marii fizicieni ai lumii. Acum îl fascinează coala albă, imaculată, pe colţul căreia a pus cana cu ţuică, să nu o sufle vîntul...

Înţelege că a intrat deja în „vîrsta de mijloc a omului", cînd, vorba lui Byron, e „ceva între proroc şi-ntre nebun." Gîndeşte că, una sau alta fiind, ar trebui să rămînă aici, la ţară, definitiv, să-şi aducă, din confortul oraşului, doar biblioteca şi, mulţumindu-se cu un trai mai modest decît cel de acum, să încerce saltul calitativ... Dar ştie că nu are putere să hotărască — tot ce face e mediocru ! Şi, zi de zi, a reparat casa, în special s-a îngrijit de camera mică, să se poată locui în ea pe vreme friguroasă, deşi nu vine nimeni aici iarna.

Ridică ceaşca de porţelan să mai bea din ţuică. Vîntul ia coala albă şi o aruncă printre coardele butucului de vie.

„Vom veni vara să stăm aici împreună. Sau vei veni numai tu, să nu te tulbur eu ori copiii, şi spun copii, că n-o să avem doar unul. Vei lucra la combinat cîteva luni pe an, ori deloc. Cultura nu se face cu condică de prezenţă ; asta-mi va ajunge mie. Vom învăţa să trăim modest, dar la modul cel mai frumos, undeva sus, în sfere accesibile doar prin mijlocirea culturii."

Era primăvara devreme cînd a venit cu Teona aici, acasă. Au mers împreună prin grădină, amuzîndu-se de bucăţile mari de pămînt prinse în jurul pantofilor. Teona tocmai se oprise sub crengile plecate ale părului sîntiliesc şi l-a aşteptat să se apropie. A mîngîiat un timp mugurii de pe o crenguţă crescută direct din trunchiul gros, apoi a întors privirea spre Mihai şi i-a spus vorbele pe care el şi le-a amintit acum. Iar mai tîrziu, cînd a hotărît să se întoarcă la soţul ei, Mihai a întrebat-o :

— Şi cu planurile de viitor croite împreună ?

— Bucătarul sătul face întotdeauna mîncăruri proaste, i-a răspuns Teona.

Acum, purtînd atît de vie amintirea acelei zile pline de planuri mari, Mihai ar vrea să recitească paginile scrise, dar nu mai are chef. Pur și simplu simte că nu-l mai atrage. Se uită lung către pădure și vede coama dealului profilată pe cer. Acuși se face ziuă. Bea toată țuica din ceașcă, să poată adormi repede. Strînge apoi paginile scrise și le pune la fundul genții de voiaj, hotărît să nu le mai scoată. Vrea să-i tihnească aceste zile de adevărat concediu, poate cel mai frumos din ultimii ani. Pentru Cristina și Adrian, cu siguranță că da.

*

N-au stat la casa de filme decît puțin. Discuția a fost scurtă : eroina principală nu poate fi căsătorită !

În drum spre lift, regizorul îl întreabă pe redactor :

— Sîntem sau nu în plan ?

Răspunsul e afirmativ, urmat imediat de o serie de sfaturi privind scenariul, care par mai degrabă un mod de-a schimba vorba.

Mihai se uită la regizor lung, nedumerit. Acesta saltă cu neputință din umeri. Dar cînd rămîn singuri, adaugă pe un ton hotărît, ca o concluzie fermă :

— O facem necăsătorită și fără copii !...

Lovind alene frunzele cu vîrful pantofilor, în drum spre stația de troleibuz, Mihai oftează din cînd în cînd. După întoarcerea din concediul făcut la țară a explodat în el dorința de-a scrie. Cîteva nopți la rînd a muncit la roman cu un spor teribil. Venea de la serviciu, se culca și dormea pînă spre miezul nopții. După ce se trezea, își făcea un ibric mare de cafea și se așeza la masa de scris. Da ! Era sigur că a intrat din plin în roman. Peste cîteva zile voia chiar să-și ia restul de libere și să plece acasă, la Sînzieni. Dar aseară, pe cînd dormea mai profund, l-a trezit Ana :

— Vino repede ! Te caută regizorul...

A fost întrebat dacă poate fi azi în București. Apoi întrebarea s-a transformat într-o încercare vehementă de convingere că trebuie să vină — e pentru ultima oară !

— La șapte și jumătate dai telefon la mine, la secretara secției, spui că mi-e rău și că rog să mi se aprobe o zi recuperare, a sfătuit-o Mihai pe Ana. Eu plec la București noaptea asta.

Acum, ajuns acasă la regizor, se așază în fotoliul care a devenit *al lui*. Cînd începe discuția, e înainte de prînz, ora unsprezece. Spre seară, fac o scurtă pauză, pentru masă, după care, stimulați iar de ceștile pline cu cafea, continuă.

— Trebuie să vă eliberați de personajul feminin pe care-l purtați în cap, vă rog ! face regizorul un gest larg, exasperat. Femeia căsătorită, trăind o dramă a existenței intime... Nu ăsta e filmul ! Sigur că există atîtea femei care suferă de neîmplinirea în dragoste, dar pe noi ne doare altceva ! Avem șansă să facem un film despre furtul intelectual ; să demonstrăm, implicit, că de oamenii ăștia, pe care ignoranții îi arată cu degetul că plimbă două-trei hîrtii sau păzesc un aparat, depinde, în ultimă instanță, bunul mers al producției. Ați văzut doar ce-a zis directul casei de filme : eroul principal să aibă chiar o replică de felul : „Un rezultat eronat dat de mine, acolo, în laborator, vă face pe voi să munciți de pomană aici, în secție, cîteva luni." Ceea ce, de altfel, completează replica existentă deja : „Nu vă pot da într-o zi-două un răspuns care să vă fie de folos măcar zece ani."

Mihai nu mai are nevoie de toată argumentarea asta. Știe că-i așa. Dar nu-l interesează o demonstrație seacă, la urma urmei, chiar dacă, în planul ideilor, e un cîștig. El e scriitor, nu filozof. Și-apoi, înțelege că renunțînd la actualul personaj feminin, e ca și cum ar pierde-o iar pe Teona.

— Dar, la urma urmei, de ce nu ?! se miră cu glas tare. În locul acestei femei răscoapte, putem construi una tînără, tot frumoasă, dar care să nu fie căsătorită și nici să aibă funcție de conducere. O biată lectoră la catedra de Chimie — *biată* pe plan social, că științific trebuie să sclipească, să fi devenit ceea ce promitea în studenție prietenul ei, actualul personaj central.

— Asta-i ! se bucură regizorul.

Pînă la miezul nopții, cînd pleacă la gară, Mihai umple cîteva pagini cu însemnări. E fericit că a găsit rezolvarea ! După ce-și ia bilet, mai are jumătate de oră la dispoziție. Telefonează acasă. Ana îl întrebă dacă a cumpărat ceva. Răspunde că n-a găsit. Dar nici măcar n-a căutat. Dacă și-ar fi amintit, s-ar fi scuzat o oră-două față de regizor, să poată umbla prin oraș, să-i tihnească întoarcerea. Intră totuși în restaurantul gării și ia de la bar două ciocolate pentru copii. Ar bea și o vodcă, dar înțelege că nu-i va ajuta la nimic. El simte nevoia unui schimb de cuvinte, să poată spune cuiva

că, la sfîrșitul unei zile pline cu discuții lungi, istovitoare, e fericit ; are certitudinea că subiectul filmului e mai dramatic și mai unitar. Formează numărul Lilianei. Răspunde un bărbat : calm, politicos. Mihai întreabă ceva, aiurea, apoi își cere scuze și închide.

Drumul spre casă, noaptea în tren, după ce a băut atîtea cafele, e un prilej bun pentru ordonarea ideilor. În starea de spirit incertă — o tristețe continuă, amestecată cu durere — scrie în zilele următoare la scenariu. Cînd termină și-l recitește, se declară mulțumit. Nu profund — totuși mulțumit. Apoi îl dă la dactilografiat. Abia acum, simțindu-se liber, își amintește de celelalte. Telefonează la Televiziune : piesa va fi transmisă în decembrie ; plata, după. La editură, redactorul lipsește, e plecat la o ședință la Uniunea Scriitorilor. Și nici secretara nu-i.

— Ce mai faci, Ioane ? se uită Mihai lung spre prietenul său, după ce termină convorbirile, iar acesta a intrat în birou. Mai ții minte cînd prindeam popîndăi ?

Ion încearcă un surîs, care îi reușește doar ca un oftat :

— Sînt obosit, Mihai. De cîteva nopți nu pot dormi deloc. Ba plînge copilul mai mic, are nouă ani, e drept, dar pentru mine tot mic e..., ba am eu coșmaruri...

— Așa-i Ioane, cînd ești singur ! rîde Mihai, lovindu-l cu dosul palmei în piept. Dar las' că-ți vine ea soția !... Apropo : cînd se întoarce de la specializare ?

— Zilele astea, ar trebui... murmură Ion și caută prin sertare, în niște cutiuțe, pînă găsește o țigară, pe care și-o ascunde în agendă, învelită într-o hîrtie. Mă duc la poartă să fumez, se scuză el și iese. Ai auzit ? Săteanu nu mai este în minister, a fost înlocuit... spune, să abată discuția, coborînd treptele agale.

Mihai îl urmează. Au o bucată de drum comună, dar nu-l mai întreabă nimic. Și-a amintit că și directorul tehnic al întreprinderii de medicamente a plecat la aceeași specializare... Cît despre înlocuirea lui Săteanu, va găsi alt prilej să intre în amănunte...

— Doamne, de cînd vă caut ! vine spre cei doi secretara secției în care lucrează Mihai. Mateianu zice să mergeți la el de urgență...

— Te-o fi turnat vreunul că vii la mine să dai telefoane interurbane... oftează Ion.

— Nu cred ! respinge Mihai presupunerea celuilalt.

Face un gest de îmbărbătare, să alunge tristețea prietenului, apoi cotește spre pavilionul administrativ. Mateianu e singurul director în prezența căruia nu se simte iritat. Dimpotrivă ! Știindu-l cu o mare deschidere către cultură și cu un bun simț înnăscut, vizavi de el, Mihai se simte incitat la a-i fi pe măsură : personal și demn.

— Ar trebui să mă supăr pînă la Dumnezeu ! face Mateianu un gest grav după ce-l invită să ia loc. Zilele trecute, la ședința de birou, la județ, m-a felicitat secretarul cu probleme economice pentru filtre și, neștiind despre ce-i vorba, am scăldat-o. Azi, am primit telexul ăsta ! flutură el o hîrtie. Cei de la îngrășăminte ne mulțumesc pentru rezolvarea problemei filtrelor. Telexul e trimis în atenția noastră : a directorului general Mateianu și fizicianului Vlădeanu. Ce știți de filtre ?

Mihai povestește în cîteva cuvinte cum s-a rezolvat obținerea benzii perforate.

— Mă interesează cînd ați obținut-o și cînd a fost expediată ! hotărăște directorul.

Mihai are impresia că e sugrumat, Cum s-o amestece pe Tamara în povestea asta ?! Îngînă ceva, dar Mateianu îl întrerupe :

— Tovarășa Barbu e supărată foc pe dumneavoastră și pe șeful secției, că nu ați informat-o la vreme.

— La vreme ?! pufnește Mihai ironic. De ce nu spune că a întîrziat semnarea actului de calitate, să nu se afle că s-a rezolvat problema, să poată pleca dînsa în străinătate ? Aceeași doamnă Barbu care se plînge că eu prezint realitățile vieții de uzină în mod deformat, că nu se regăsește, în cărțile mele, munca plină de abnegație a unor tovarășe, a ei spre exemplu ! Mă mir de ce n-a luat încă Ordinul Muncii, pe motiv că vine și pleacă la timp de la serviciu, unde nu-și aranjează decît propriile interese sub masca de cuvinte mari, rostite pe un ton ferm, de polițist !...

Lui Mateianu îi scăpă un rîs scurt, amuzat. Apoi devine grav :

— Tov Vlădeanu, discutăm despre benzile perforate...

— Cînd am făcut un reportaj despre combinat, mi-ați spus că ați colaborat foarte bine cu toți, întotdeauna. Și numai eu știu cum v-au fost tratate, de doamna Barbu, invențiile sau inovațiile pe vremea cînd erați simplu inginer...

— Odată ajuns director general, nu cred că era cazul să-mi plătesc niște polițe.

— Nu! aprobă Mihai. Dar gîndiți-vă că mai sînt și alți ingineri în secție, care fac invenții sau inovații... Și nu toți *vor avea șansa să ajungă directori*, ca să le fie recunoscute meritele.

— Tov Vlădeanu... clatină Mateianu din cap îndelung. Pentru ca eu să pot conduce bine, trebuie să fiu informat corect și la vreme de subalterni; vreau să mi-i știu alături, altfel...

— Oricum, doamna Barbu nu vă e alături. Și dumneavoastră o știți!

— Poate. Dar nu pot afișa acea nesăbuință pe care-a avut-o amicul nostru Vlad, cînd i s-a propus postul de inginer-șef: „De-acord! Cu condiția să fie înlocuiți următorii..."

— Și de ce nu?! saltă Mihai din umeri.

— Pentru că nu se poate! face Mateianu același gest surîzînd. E drept, s-ar părea că eu țin volanul, pentru că eu stau pe scaunul acela, dar cu siguranță că frînele, accelerația și schimbătorul de viteză nu-mi aparțin.

— Păcat! oftează Mihai. Cît despre benzi, întrebați-o pe doamna Tamara; cred c-o să aibă curaj să vă spună adevărul.

— Vă știam bine informat, rîde încet Mateianu. Doamnei Tamara i-am aprobat transferul acum o lună. Și-a găsit post acasă la ea, în Sulina.

Mihai tace. Vestea asta l-a făcut să înțeleagă ce-i cu vederea aceea din Deltă, venită pentru Adrian și semnată C. „Un coleg", a spus băiatul, băgînd-o în buzunar cu un gest scurt, care judecat acum, în cunoștință de cauză, îi apare lui Mihai ca o încercare de-a masca emoția profundă. Ieșit din biroul lui Mateianu, Mihai nu se poate gîndi decît la asta. Parcă se și vede pe sine cu un sfert de veac în urmă, cînd o altă adolescentă, colegă de clasă cu el, fiica preotului din orașul în care învăța, i-a pus în geantă, în ziua cînd s-a terminat trimestrul doi, un roman de Jules Verne, *De la Pămînt la Lună*, cu o dedicație simplă, prietenească. Toată vacanța, cît a săpat în grădină, la vie, sau a mers cu tatăl lui pe cîmp, la arat, nu s-a gîndit decît la fata aceea, „concurenta" lui la premiul întîi. Era frumoasă, era urîtă?! Pentru el, era unică! A scris atunci jumătate de caiet cu poezii. În acrostih era numele ei. Poate prima și singura dată cînd a iubit cu adevărat sincer, profund.

Va trebui, de azi înainte, să aibă grijă cum se poartă cu Adrian. Nu e cazul să-l încurajeze, dar nici să-l jignească în vreun fel. Și mai presus de orice, să-i mențină treaz ideea că datoria lui principală, acum, e învățătura.

Peste două zile, merge la aeroport și trimite scenariul. În ziua următoare, regizorul îi comunică fericit că i-a plăcut; a ieșit mai bine decît se aștepta. Mihai sună la editură.

— Ce naiba, dom'le, pe unde ești ?! strigă el la redactorul pe un ton în care se ghicește dojana prietenească. Telefonează secretara la tine acasă de vreo două săptămîni.

Mihai a uitat să comunice editurii că-n toamna trecută i s-a schimbat numărul de telefon.

— Cînd vii să iei cartea, că-n noiembrie vrem să-i dăm drumul la tipar ? Vezi că peste două zile plec iar, la Cluj, pentru o săptămînă, îl informează redactorul.

Mihai spune că mîine va fi la editură. Mai are încă destule zile lucrate în plus, așa că merge la șeful secției să-i aprobe să-și ia două sau trei recuperări ; să plece și să se întoarcă ziua. Simte că deja e prea obosit să mai călătorească noaptea. Durerea din piept, de deasupra inimii, e tot mai persistentă și-l sîcîie. Știe că-i o nevroză cardiacă, dar cînd și-a făcut zilele trecute un control, cardiologul i-a găsit și o dereglare a tensiunii. Un pumn de pastile și recomandarea unei vieți liniștite, armonioase, fără nopți pierdute, fără abuz de cafea.

— Altfel faci infarct ! Așa că respectă ce ți-am zis, îl sfătuiește medicul, un bărbat de vîrsta sa, cu care s-a împrietenit. Se poate, nu-i așa ?

„Da ! Dacă mă las de uzină. Eventual, și de nevastă", ar fi vrut Mihai să replice, dar la ce bun să se vaite față de alții ?! Alții sînt, de fapt, niște străini, abia așteaptă motiv de-a face spume la colțurile gurii, împrăștiind bîrfa. „Să nu știe nimeni casa ta, că te vinde", îl sfătuia mamă-sa. A ținut minte asta, iar dacă uneori s-a plîns cuiva apropiat, reacția ulterioară, vorbele auzite i-au întărit încrederea în sfatul mamei. Există o anume răutate nativă ? Da ! „Cătrănit în răutate", s-a exprimat o dată Tamara despre el și Ana. Așa-i, Ana se dovedește tot mai des a avea ceva de vechil în ea. Cu două zile în urmă, duminică dimineață, a venit la Mihai în cameră și i-a spus : „du-te la lapte". El era treaz de la miezul nopții și scria. Abia își intrase în ritm și ar fi scris cu plăcere pînă la prînz. A refuzat. De altfel, în casă mai erau două sticle, pentru copii. Dar Anei îi venise chef să pună lapte la prins, să facă brînză de vaci pentru o plăcintă. A stat pe capul lui jumătate de oră, să-l facă în tot felul, că nu-l interesează nimic decît prostiile lui, că toți umblă, se duc, fac... Știau amîndoi că nu-i așa, dar Anei îi făcea o plăcere diabolică să-și verse nervii, apoi a plecat în bucătărie și a deschis radioul tare, începînd să trîn-

tească ușile și vesela, să nu mai fie pic de liniște. Mihai a luat un tranchilizant și s-a culcat...

Acum, e vorba de romanul la care a muncit atîția ani. Trebuie să meargă la editură, și, pentru asta, are nevoie de trei zile libere. Șeful e de acord, dar îl trimite mai întîi la serviciul Tehnic ; nu știe ce voia să discute inginera Barbu cu el.

— Mîine analizăm cu cei de la Producție și de la Plan cantitatea de filtre ce-o putem fabrica în anul viitor, îl informează inginera Barbu pe un ton aspru, privindu-l fix, cu intenția vădită de dominare.

Mihai propune ca discuția să fie poimîine, gîndind că va pleca la noapte și se va întoarce noaptea următoare. Încearcă să explice că mîine are o problemă personală urgentă.

— Nu mă interesează problemele personale ! se înfurie din senin inginera Barbu. Sîntem aici să ne ocupăm de producție ! Interesul nostru este ca treburile să meargă bine aici ! Dacă vrei să fii scriitor, în altă parte ! Nu mă interesează ce probleme ai dumneata în cultură !

„Ei, 'tu-ți paștele mă-ti !!" se înfurie Mihai în gînd, cu atît mai mult cu cît nici n-a pomenit că problemele lui personale pentru care vrea să lipsească sînt de ordin cultural.

— Chiar de-aș lipsi pentru probleme de cultură, nu mă duc nici să mă plimb și nici să-mi cumpăr pantofi, ripostează el. Ar fi, în ultimă instanță, o problemă socială, cum socială e și calitatea dumneavoastră de deputată, unde nu faceți decît act de prezență.

Derutat el însuși de această izbucnire, Mihai coboară agale treptele pavilionului administrativ. Cînd ajunge la etajul întîi, se hotărăște brusc și intră la Mateianu. Directorul lipsește. Poate că-i mai bine așa ! Merge în secție și-și caută șeful. Nu l-a refuzat niciodată cînd acesta i-a cerut să facă de noapte ori să vină duminica în locul vreunui adjunct, să nu-i rămînă secția fără asistență tehnică.

— De ce n-ai spus, dom'le, că vrei să mergi la București ?! rîde șeful. Am de trimis niște documentații tehnice la institut și un proiect de modificare tehnologică la minister. Cu ședința de mîine, vorbesc eu la Plan și-o amînăm două-trei zile, să fii aici, să știm la ce cantități ne putem angaja.

A doua zi dimineață, de la gară, Mihai merge direct la institut și predă documentațiile, apoi se grăbește spre minister, să lase proiectul. Ajunge la editură pe la prînz.

— Uite dosarul cu textul ! îl întîmpină redactorul. Ia-l așa, fără să-l deschizi, mergi la hotel, vezi cum am operat eu primele pagini, te gîndești și mîine la opt-nouă ești aici, că la prînz plec.

Mihai nu mai are răbdare să ajungă la hotel. Se oprește în parc și desface dosarul. Îi vine să se ia cu mîinile de cap : din primele cincizeci de pagini, dacă i-a rămas jumătate, și asta în ideea că adună rîndurile netăiate. Pe multe pagini sînt semne cu roșu, adică ce-i scris acolo pică oricum. Îl doare capul. Abia mai are putere să ajungă la hotel. Acolo, răsfoiește o dată toată dactilograma romanului, apoi se întinde îmbrăcat pe pat. Frînt de oboseala nopții precedente, adoarme. Un somn zbuciumat, vecin cu starea de veghe, în care aude mereu, de afară, din stradă, zgomotul violent al tramvaielor. Se trezește spre seară și deschide iar dosarul. Dispar toate faldurile gîndirii ; rămîn doar acțiunile, ca o dare de seamă. Așa ceva nu-l interesează ! Mai bine s-ar duce acasă. Totuși, stă, se gîndește, se înfurie, începe să se plimbe prin cameră, înjură în gînd, sau în șoaptă iar cînd obosește, iese pe balconul mic și privește Gara de Nord. Intră înapoi în încăpere, bea din cafeaua răcită deja, răsfoiește iar dactilograma, citește doar rîndurile netăiate și, întins pe pat, cu privirea în tavan, încearcă să-și dea seama cum ar putea arăta romanul refăcut astfel. Tîrziu după miezul nopții, se culcă. A doua zi, la prima oră, merge la editură.

— Eu am propus o variantă de lucru... încearcă redactorul o scuză, imediat ce-i află nemulțumirea.

Mihai se așază să discute pe îndelete. Marea durere e alta : romanul trebuie să se termine după partea a doua ; a treia... nu merge ! În plus, vor cădea scenele cutare, cutare și cutare.

Apoi redactorul îl conduce pînă la lift. Merg încet, tăcuți, de-a lungul culoarului, învăluiți în semiîntuneric.

— Cum stai cu filmul ?

— Bine. Am refăcut scenariul a nu știu cîta oară.

— A, așa deci ! Și te superi că eu îți cer să refaci romanul o singură dată. Ce, crezi că noi trăim pe Lună ?!...

— La romanul ăsta am muncit cinci ani. Înainte de-a-l aduce, l-am refăcut de cîteva ori.

— Numai că, spre deosebire de film, romanul e *al tău*, și va sta mereu pe un raft de bibliotecă, la îndemîna cititoru-

lui. De-aceea arta scrisului n-o să moară ; creatorul are șansa comunicării directe, permanente și nemijlocite. Succes ! Adu-mi-l la începutul lui noiembrie.

— Ca să stea încă un an necitit ? rîde Mihai.

— Nu ! îi răspunde redactorul grav. Poate nu știi, dar planurile anuale trebuie respectate întocmai, lucrăm și noi în acord global, nu numai voi, în industrie. Dacă nu intri la tipar anul ăsta, te reprogramez peste trei-patru ani, cînd avem locuri libere.

Mihai simte că-l trec nădușelile. Înțelege că, de nu-și predă la vreme romanul început deja, cealaltă editură îl va elimina din plan. S-a pierdut prostește în mărunțișuri ! Trebuie să le telefoneze, să ceară o păsuire pînă la sfîrșitul lui noiembrie, cînd va prezenta o primă formă. Apoi, cîteva luni, va lucra intens și-l va finisa.

— Încă o dată, succes ! întinde redactorul mîna spre el, imediat ce se aude liftul oprind. Refă romanul cum crezi tu și adu-mi-l, că vedem noi. Să-ți placă ție, asta e important, dar ține cont și de ce-am discutat, că-tîmpit n-oi fi.

Mihai intră în lift. Eliminarea capitolului trei îl apasă ca moartea cuiva drag apropiat. Își amintește subit de Teona și de blestemul pe care el l-a adresat romanului. Știe, de cînd era copil și mergea la biserica din sat, că nici un blestem nu-i mai rău ca cel părintesc. De durere, închide ochii o clipă. Lumea începe să se învîrtă cu el. Pornirea liftului în jos îl ametește de-a binelea.

*

Focul s-a stins. Și e tîrziu, aproape miezul nopții. Mihai răscolește jarul cu capătul unui lemn, pune peste cărbunii scoși din cenușă bucăți de șindrilă din acoperișul bucătăriei dărîmate anul trecut, apoi, cînd flăcările încep să joace în sobă, așază cîteva lemne în curmeziș. Bea din cafeaua fierbinte, ținută pe plită în ibric și recitește cît a mai rămas din capitolul trei. Cînd și cînd, se oprește, meditează un timp, face vreo notație pe hîrtia din dreapta și taie încă un fragment. Plăcerea de-a tăia a devenit bolnăvicioasă. Și taie mai ales în capitolul trei. E ca un act sadic îndreptat împotriva Teonei. Aici, la Sînzieni, a creat, cu doi ani în urmă, capitolul trei ; aici, îl va distruge ! Da ! Acum e sigur că o urăște. Dacă n-ar fi fost ea — femeia pe care doar un prinț ar fi putut-o mul-

țumi —, sigur că viața lui s-ar fi orînduit altfel. Poate ar fi continuat s-o iubească pe Tamara. N-ar fi convertit relația lor într-o prietenie, acțiune de care se face răspunzător mai întîi el, pentru că femeia aceea, cu capul brumat încă din tinerețe, l-a iubit sincer — tristețea mare-i că-și dă seama abia acum! Dar, la rîndu-i, a iubit el vreodată sincer? Afară, bineînțeles, de colega lui de clasă, fiica preotului... Fără Teona, cum ar fi evoluat relația lui cu Liliana? Dar ar mai fi existat o Liliană?! Iar Ana, fără existența Teonei, ar mai fi apărut în viața lui la momentul oportun? Căci ar mai fi existat un moment oportun?!...

— Blestemată fii, Teona! oftează Mihai cu ură, hotărît definitiv să uite că a cunoscut-o vreodată.

De afară se aud cocoșii cîntînd.

„Doamne!" se cutremură el, simțindu-și ochii grei și încețoșați.

Căldura a umplut întreaga încăpere, trezind în Mihai nostalgia copilăriei. Întinde mîna, ia din castronul de pe colțul plitei un pumn de semințe de dovleac prăjite și, lăsîndu-se alene pe spate, mănîncă frămîntat de gînduri.

Imediat ce a revenit de la București, după discuția avută la editură, a încercat să-și reia ritmul de lucru, să poată refac romanul, dormind după-masa și scriind noaptea. Dar n-a mers. După o săptămînă, timp în care a operat doar cîteva pagini, s-a hotărît să-și ia tot restul de zile libere și a rămas acasă.

Într-o dimineață, i se telefonează de la uzină: un delegat întreabă de problema cutare. În alta, e anunțat să participe la plenara comitetului de cultură. Doi colegi vor să știe adresa unui al treilea. Prietenul Săveanu, de la muzeu, îl anunță că a venit un redactor de la o revistă centrală; vor consacra o pagină județului și-i solicită o tabletă — evident, despre viața de uzină. Lazăr îi dă un telefon de curtoazie: a început stagiunea și-l invită la premiera unui spectacol de versuri ținut în sala de festivități de pe platforma chimică. Nu, piesa lui n-a mai rămas în plan, că s-au refăcut listele de repertoriu. „Oricum, ești primul pe lista de rezerve", îl asigură prietenul. Apoi, alte telefoane. Și toate, cînd doarme el, pentru că doarme ziua; noaptea vrea să lucreze. De la casa de filme, nici o veste. Regizorul e optimist. Acasă, de obicei, în ultima vreme, Adrian trebuie să fi greșit cu ceva — nu și-a pus hainele la locul lor, a descălțat pantofii fără să dezlege șireturile, n-a mîncat tot — iar vocea lui de puber irascibil, cînd mamă-sa îl

ceartă, pune liniștea la pământ. Cristina umple paharul : vine mereu și-l necăjește. Mihai o roagă, încearcă să-i explice, fetița pare că a înțeles, dar a doua zi o ia de la capăt : ba îl pupă cînd iese din casă, ba vine și-i povestește cum s-a jucat afară, lîngă bloc... și toate cu atîta drăgălășenie că Mihai cedează întotdeauna. De altfel, ce-ar putea să facă ?! Să nu-și alinte propriul copil ?! Face-o alții, el nu ! Așa e sămînța lor, a Vlădenilor : cu ani în urmă, cînd picau de muncă sau gemeau de greutatea dărilor către stat, seara, la culcare, Maria Vlădeanu găsea întotdeauna o vorbă de dragoste și un gest cald pentru copii, iar Neculai, chiar și cînd începea să sforăie imediat ce se întindea pe pat, tot se bucura dacă își simțea călare pe pieptul lui copilul, care apoi, se culca la perete și, în nopțile geroase, dormea cuibărit la căldura tatălui. Acum, e drept, Cristina întrece oarecari limite. Mihai înțelege că vina e-a lui : prea o alintă — simte nevoia să-și reverse preaplinul sufletului. Iar dacă îi pare rău de ceva, atunci e pentru că nu are după-amiezele libere mereu, să se poată ocupa de înrădăcinarea unor deprinderi de mare preț în gîndirea și comportarea Cristinei și-a lui Adrian. Are încă șase zile din recuperările luate. I-ar mai trebui măcar zece, să stea două săptămîni încheiate. Merge direct la Mateianu cu cererea de concediu fără plată. Explică pentru ce. Directorul scrie un *da* apăsat pe colțul de sus și semnează.

A rîșnit punga cu cafea primită de la regizor, l-a rugat pe Lazăr să-i cumpere de la chioșcul alimentar vecin cu teatrul, unde au acces doar salariații proprii, un borcan cu nes, și-a umplut geanta de voiaj cu conserve și a plecat încoace, spre Sînzieni.

Toamnă ! Soare mult și struguri mari, negri, atîrnînd de coardele întinse pe lîngă casă. Nucile au fost bătute iar perele tomnatice și merele stau în coșuri de nuiele, în camera mai mare. Din sat nu cumpără nimic. Nici n-a încercat. Toți au plan la achiziții, sau duc copiilor, la oraș. De altfel, mîncarea e ultimul lucru ce-l interesează. Țuica, nici atît. Deși are în casă o damigeană și cîteva sticle pline. A desfundat totuși o sticlă, pentru Theodor Săteanu, să-și clătească gura, că n-are voie să bea, din cauza inimii. Mihai nici măcar nu gustă. Mănîncă struguri toată ziua. Umple cîte o găleată, îi spală și-i aduce în cameră. Afară s-a răcit. De cîteva zile e chiar frig. Bine că astă-vară și-a reparat soba ! Altă viață să stai la căldura sobei încinse !... Păcat că nu-i și Ana cu copiii aici !... Cînd e frig în apartament, Ana zice mereu : „De-am avea o casă cu

sobă !...“ Din octombrie și pînă în mai, haina de velur, îmblănită, stă în permanență pe spătarul fotoliului de la masa de scris. Aici, acum, Mihai e îmbrăcat doar într-un pulover subțire. Termină de mîncat semințele din mînă și se ridică, să se preocupe de roman. Lucrează de nouă zile. Încă una și va termina. După socoteala lui, au căzut peste trei sute de pagini. Romanul a devenit mai alert, aproape cinematografic. Din partea a treia a rămas mai puțin de jumătate. S-a estompat drama personajului feminin. Timp de aproape trei ore recitește partea a treia, refăcută. Nu-i place ! El, ca scriitor, vine în proză dinspre teatru. Nu-l interesează *să povestească*, ci *să prezinte*. În varianta veche, femeia era vie, trăia. Aici, doar, se spune ceva despre viața ei. Trebuie s-o elimine complet. Asta îl bucură : mai cad circa o sută de pagini !... Avea dreptate redactorul : romanul e al unui singur personaj. În forma cealaltă, plecase la drum cu un număr prea mare de personaje principale. I-au trebuit o mie de pagini ca să le rezolve pe toate. Acum, multe din ele devin episodice, sau dispar. De fapt, ceea ce are în față este un alt roman. Ba chiar și un alt personaj feminin, care îl neliniștește — de unde gustul lui, de autor, pentru așa ființe *terre à terre*, care, de altfel, populează universul său real, sufocîndu-l ?! Nu-i păcat de timpul și munca irosite la carte ?! Abia acum și aici, retras în liniștea unei case de țară, își dă seama de unde vine neînțelegerea dintre el și redactor. Primele două sute de pagini, în forma veche, lăsau impresia de roman cu un singur personal central. Celelalte erau prea puțin implicate și insuficient prezentate, ca să-și justifice ponderea mare de pe parcurs, chiar dacă, în final, toate contribuiau la închiderea arcului de boltă. Ideal ar fi să refacă prima parte. Adică să mai adauge măcar o sută cincizeci de pagini. Să rămînă totul așa, un roman cu o acțiune ce se derulează greoi, poticnit în introspecții și lung al naibii — cine i l-ar publica ?! Și-apoi, mai sînt și observațiile redactorului, de care, în parte, a ținut seama în forma nouă. Mai trebuie să elimine complet personajul feminin din partea a treia. O vă face azi pînă la prînz. Apoi se va culca, iar la noapte și mîine va scrie finalul.

Afară, pe cerdac, se aud cîțiva pași, apoi două bătăi în ușă.

— Sînt eu, Theodor, sparge liniștea vocea lui Săteanu.

Mihai se grăbește să deschidă. Vizitele acestea, rare, una la două-trei nopți, îl bucură. Nu intră în amănunte personale, ci, pur și simplu schimbă impresii despre vreme sau despre sănătate. De altfel, el e cufundat total în drama personajelor

din romanul pe care îl reface, sufletul lui e plin de ele, nu mai are loc pentru ce-ar putea afla de la Săteanu. De-aceea se și ferește să-l întrebe. Deși cîndva o va face, să cunoască....

— Vă salut, tovarășe ministru ! îi întinde mîna jovial.

— Du-te-n mă-ta ! îi răspunde musafirul nocturn — un bărbat trecut de 50 de ani, cu capul alb —, strîngîndu-i mîna din mers. Sper că ești singur.

— Doar cu cel rău din mine, care-mi șoptește ce și cum să tai... Te rog, nea Toadere ! îl invită Mihai, arătînd cu mîna spre pat, unde să se așeze.

— Ce zici, dai și tu o țuică ?

Mihai aduce sticla și toarnă puțin într-un pahar.

— Păstrăm convenția ! face un gest autoritar, oferind băutura.

Musafirul soarbe încet conținutul paharului, îl ține un timp în gură să-i simtă aroma, apoi scuipă totul în sobă printr-un ochi de plită.

— M-am învățat să văd lumină la tine cînd mă plimb noaptea pe șosea. N-am somn...

— Vorbește cu cei de la comună, poate te angajează paznic de noapte la magazin.

— Ar fi o chestie ! rîde Săteanu.

— Ești sigur, nea Toadere, c-a fost infarct ?

— Sigur. Și nu unul. Două ! Dacă eram deștept, s-o șterg după primul...

— Ai așteptat să te șteargă de pe listă, să-l faci pe-al doilea. De ce ?

— Cu cei ce scriu e bine să fii prudent cînd dai răspunsuri...

Încep din nou să rîdă amîndoi. Mihai pune castronul cu semințe prăjite între ei, pe pat :

— Poți scuipa cojile pe jos.

— Bineînțeles ! Doar nu-ți închipui că le-aș fi adunat în pumn, cînd aici nu-i măturat de-o săptămînă. Știi ce-am făcut cînd am început să merg, după al doilea infarct ? rîde Săteanu cu poftă. M-am dus la un film pe bulevard. Am stat la balcon și-am mîncat semințe. Au fost mai interesante, pentru mine, șoaptele unui cuplu din spatele meu, decît ce se întîmpla pe ecran... Nici nu-ți dai seama cum răscolește în tine dorința de viață chestiile astea, cum descătușează niște energii vitale nebănuite !... Consultîndu-mă peste cîteva zile, doctorii

mi-au zis c-am făcut rost de vreun medicament necunoscut lor și nu vreau să spun...

După un timp, Săteanu adaugă încet, parcă ar ofta :

— Mă simt al naibii de bine aici ! La cei peste optzeci de ani ai săi, tata e mai în putere ca mine. Ieri a pus două straturi cu usturoi. Eu doar am reparat gardul. Nu că n-aș putea face eforturi, dar...

Mihai tace, preocupat îndelung de alte semințe de dovleac, puse la prăjit pe plita încinsă. Cu ani un urmă, înainte de 1960, pe cînd el era un băiețandru, Toader plecase să lucreze la o uzină mecanică. Într-o zi, cei de-acolo l-au trimis acasă, să-l convingă pe Ion Săteanu să dea pămîntul la colectiv. Bătrînul n-a vrut. S-au certat. Toader, flăcău în putere pe atunci, a dat cu taică-su de pămînt. Apoi a plecat definitiv la oraș, declarînd că s-a rupt de-ai săi. Ba și-a schimbat și numele din Toader în Theodor. Acum, Mihai a auzit că bătrînul Ion, de cînd Toader s-a întors, ține morțiș la pretenția lui : să meargă într-o duminică împreună la biserică, iar Toader să-și ceară iertare în fața altarului, apoi să binecuvînteze preotul iertarea părintească.

— Știi, Mihai, tata e tot mai irascibil...

— Ce naiba, nea Toadere, nu-nțelegi că el e tributar unei mentalități consolidate în popor de-a lungul multor secole ?! Ba chiar mie mi se pare legitim și românesc în esență ceea ce-ți cere !

— Și mă sfătuiești s-o fac ?

— Bineînțeles !

— Mda... oftează bărbatul cu cap alb, îmbrăcat în haine bune, dar murdărite de praf pe alocuri, peste care a luat o bundiță veche. Și eu am zis că e bine. Dar să vină la slujbă, atunci, popa Neculai, pe care-l știu de cînd eram copil și-n fața căruia mă simt... altfel, nu popa ăsta tînăr, pe care-l cred în stare să lepede sutana și să fugă la discotecă, unde, după vreun pahar, să povestească prietenilor ce-a fost la Sînzieni. Am auzit că Neculai e pensionar și are casă în Hîrlău.

După un timp, în care Mihai adună în castron semințele prăjite, Săteanu adaugă :

— Am vorbit cu părintele Neculai și vine duminica viitoare... Tu să nu spui cuiva în sat. Las' să fie așa, un moment la sfîrșitul slujbei... Tata zice că face atunci și o mică pomenire pentru mama și-o să taie un vițel. Așa vrea el, neapărat vițel, să fie ca la carte.

— Auzi, nea Toadere! izbucnește Mihai în rîs. Parcă te văd la zdup pentru tăierea vițelului.

— Du-te, mă! Crezi că nu pot obține o amărîtă de aprobare pentru sacrificarea unui viței?! O obțin direct de la *ministrul Agriculturii!*

— Și dacă-i foarte ocupat în zilele cînd te duci la el?

Săteanu se uită lung la Mihai. Pe fața lui trece o umbră tristă. Tace și continuă să mănînce semințele cu o plăcere firească, parcă ar fi din nou flăcău, ieșit în drum iarna, în vreo duminică. Abia după mult timp, rupe tăcerea:

— Zău că eram ocupat cînd m-ai căutat! De ce n-ai mai insistat?

— N-a mai fost cazul...

— Și... despre ce era vorba?

Mihai tace cîteva clipe. Apoi saltă din umeri, vrînd să dea o tentă de simplitate vorbelor:

— Un roman de-al meu... Trebuia să apară și...

— Ți-au cerut să tai și credeai că eu, dacă pun o vorbă...?

— A, nu! Romanul ajunsese la tipar, fusese și cules, dar tipografia nu avea hîrtie, că-și terminase cota. Trebuia să aștept să înceapă anul următor.

Săteanu sare în sus, înșirînd un pomelnic de sfinți:

— Doar un tîmpit poate renunța așa ușor ca tine! Muncești atît pentru o carte și te împiedici de-o secretară!...

Se oprește lîngă raftul pe care stă sticla cu țuică. O ia, își toarnă puțin într-un pahar și bea.

— Nici o grijă, că dracul nu-i chiar așa negru! se bate el cu degetul în dreptul inimii. Auzi! se așază înapoi pe pat lîngă Mihai. Știi ce mi-ar fi plăcut? Să fi intrat val-vîrtej la mine în cabinet, să-mi zici vreo două și pe urmă să bem o cafea... Cîte vagoane de hîrtie îți trebuiau?

— Vagoane! Vreo zece tone, din ce pică de la export, care să fie dirijate tipografiei, în afara cotei de repartiție.

Săteanu se încruntă:

— Ia stai! Parcă mi-e cunoscută situația asta... Cineva... o femeie... m-a rugat să pun o vorbă... Cei la care am apelat n-aveau zece tone, și-atunci au dirijat tipografiei un vagon de treizeci și două, sau treizeci și cinci, nu mai țin minte... Cine... cine venise la mine? se frămîntă el să-și amintească.

— Dactilografa, surîde Mihai.

Se uită unul la altul fix. Apoi, rîd amîndoi îndelung, cu plăcere.

— Secretara nu era accesibilă, sau nu eram eu în stare să escaladez muntele ei de austeritate, povestește Mihai. În camera alăturată însă, era o femeie cam urîțică, dar cu un ce aparte, care te făcea să bănui un suflet bun. Sub pretext că-mi dăduse voie să-mi rebat cererea la mașina ei, a doua zi i-am adus un roman de-al meu cu dedicație și o cutie cu bomboane... La terminarea programului am așteptat-o în fața ministerului și-am rugat-o să facem cîțiva pași împreună, pînă la prima florărie... Și ce femeie rămîne insensibilă la flori ?!...

— Deci de-ăsta-mi ești ! clatină îndelung din cap Săteanu. Și eu, care de-o săptămînă, de cînd știu că ești aici, mă tot gîndesc cum să-ți spun... Apropo de-o... femeie !

— Ce ?! tresare Mihai, neliniștit de tonul musafirului.

— Pe cînd eram *prim* acolo, la voi în oraș, și încă nu știam unul de celălalt, cum c-am fi consăteni, m-am lovit de numele tău. Mi-am amintit toate astea de curînd, într-una din nopțile mele de insomnie... Se punea problema ca Iftimie Trifon, pe atunci director la Trustul de Construcții Montaj să fie avansat prim-vice. De ce roșești ?

— Nimic... murmură Mihai.

— A, deci e adevărat ! Ce rost mai are să continuu ?!

— Spune, nea Toadere, poate știi același lucru ca mine, dar din alt unghi...

— Hm ! „Alt unghi"... Trifon tocmai venise de la cursul de un an, făcut la academie. Îl prețuiam și doream să ajungă prim-vice la consiliu. Dar cum să-l fi promovat cînd am aflat că nevastă-sa stătea la un fizician tînăr, Mihai Vlădeanu, iar Iftimie voia s-o lase, că și el era în mare amor cu una ce-i fusese colegă la academie. Își cam pierduse capul după aia. Știi cum : dragoste adevărată ! Trebuie să fi fost teribilă aia de-l dăduse gata, pe el, care manevra femeile ca pe banii mărunți. Eram vecini, vilele noastre aveau gardul comun. Am mers la el în cîteva seri și-am discutat. Eu, care nu eram prea fericit în căsnicie, am încercat să-l înțeleg. Dar îl și voiam prim-vice ! Cred c-ar fi existat o soluție : divorț urgent — putea dovedi că soția lui a stat la tine —, se căsătorea cu aia, ba-i proiecta și-un copil, și era în ordine ! Dar n-a vrut Teona. Cînd a aflat că soțul vrea să dea divorț, s-a întors urgent acasă.

— Nu se poate ! tresare Mihai. S-a întors că i-o ceruse Iftimie, să poată avansa ! face el un gest furios, răsturnînd castronul cu semințe.

— Asta ți-o fi spus ție, să nu-i porți o amintire urîtă, oftează Săteanu îndelung, ca un țăran obosit de muncă.

Apoi se ridică de pe marginea patului și trage o dușcă de rachiu direct din sticlă.

— Tata a dus de acasă toată țuica, iar de la magazin nu cumpăr, că mi-e rușine. Și-apoi, mă pot abține, ce naiba! Da'-mi place! Îmi amintește de cînd eram flăcău aici, în sat. Parcă-s în seara cînd am avut curajul s-o sărut prima dată pe fata care-mi era dragă și care se topea după mine. Era înaltă cît mine, cu ochi mari, căprui și-un păr lung, pînă la mijloc... Dacă-mi zîmbea într-o zi, eram fericit o săptămînă. Acum o văd uneori cînd trece spre lan, cu furca de scos sfeclă în spate. Nu-mi vine să cred, dar, uitîndu-mă la ea, înțeleg că nici eu nu-s mai breaz. „Ce mai faci, Zînică?" am întrebat-o zilele trecute. „Bine, domnu' Toader, cu bătrînețea..." mi-a răspuns. După ce-am plecat la oraș, a mai așteptat doi ani, abia apoi s-a măritat.

Tace un timp, cercetîndu-și ceasul de la mînă:

— Iaca a trecut și noaptea asta. Și cînd te gîndești că înainte nu-mi ajungea deloc timpul. Mă specializasem în a dormi în mașină, lîngă șofer, cu bărbia în piept și cu pălăria trasă pe ochi.

Se îndreaptă spre ieșire, urmat de Mihai, care ține lumînarea în mînă, să nimerească ușa.

— I-am spus lui fiică-mea să-mi trimită radiocasetofonul ei cu baterii, să am ce asculta noaptea, da' parcă văd c-o să-mi pară rău. E mai plăcută liniștea. Noaptea aud șoarecii prin pod...

Cînd ajunge pe cerdac, inspiră adînc:

— Ce bine-i aici! Dacă reușesc să mă pensionez, vin definitiv în sat. Salut! Și să știi că-s supărat pe tine. Ar fi trebuit să intri val-vîrtej la mine!... Dar așa, să te folosești de-o femeie urîțică...

— Dar ce suflet!... S-a bucurat enorm primind flori, iar eu m-am ales cu romanul publicat în patruzeci de mii de exemplare.

— Da, dar nu cu ajutorul conștient al meu, și asta mă doare acum... Am făcut și mult bine în viața mea, așa cred, dar unde-s cei cărora le-am făcut?! Ce folos dacă nu-s aici, lîngă mine, în nopțile cînd mă doare inima și mă apucă o teamă îngrozitoare de moarte?!... În toată viața mea am risipit, fără să mă gîndesc că trebuie să adun bani albi pentru zile negre... Cu bine! Și nu fi supărat că ți-am spus despre Teona. N-avea

ce căuta mereu lîngă tine — te-ar fi *împins* înainte, înapoi, sau în lături ; n-ai mai fi rămas tu însuți. Femeile ca ea usucă totul în jur. Sau... cine știe !...

Întors la masa din cămăruța încălzită de soba încinsă cu cîteva șindrile vechi și cu un pumn de cărbuni, din grămada rămasă în grajd, într-un colț, de pe vremea cînd trăia bătrînul Vlădeanu, Mihai se gîndește îndelung la Teona. Atunci, cînd pleca în mașina soră-sii și l-a chemat să stea de vorbă, i-a mărturisit mai multe. „De ce să rabd, cînd jumătate din ce-i în vilă mi se cuvine ?! În fond, la frumusețea mea și pentru *același lucru*, pot să am tot ce vreau..." Așa i-a spus Teona că s-ar fi gîndit pe cînd stăteau împreună. Dar întorcîndu-se acasă s-a certat cu soțul și a căzut pe scara interioară a vilei. Sau a fost lovită. Cert e că a părăsit ținutul paralizată de la jumătate în jos. În fuga ei, a insistat totuși să-l mai vadă pe Mihai. Mărturisindu-se, știa, desigur, că se va înrădăcina mai bine în sufletul lui, aureola ei va crește. Dar a venit toamna asta și Mihai a pierdut-o, renunțînd la imaginea ei din scenariul de film, apoi hotărînd să taie în întregime partea a treia a romanului. Toate astea după ce a pierdut-o întîi, de-adevăratelea, acceptînd cu ușurință ideea întoarcerii ei la Iftimie. Deși simțea atunci că un gest al lui, ferm, făcut cu convingere, ar fi reținut-o. Și rămînînd împreună, totul ar fi decurs altfel. Mai bine, mai rău — cine știe ?! Oricum, ar fi fost cu Teona ! Și nu crede că-n compania ei s-ar fi ofilit. Dimpotrivă ! Dar s-a lepădat de ea ; a treia oară, noaptea asta, înainte de cîntatul cocoșilor...

În căldura sobei și-n euforia dată de încă o ceașcă de cafea, vrea să continue munca la roman. Dar nu mai poate ! Își simte ochii grei și iese afară, în aerul rece al dimineții. Se spală pe obraz, apoi culege cîțiva struguri, pe care îi mănîncă încet, cu plăcere. Sparge și cîteva nuci, care îi întregesc senzația că-i aici, în sat, dintotdeauna. În timpul ăsta, s-a luminat de-a binelea. Prin curțile vecine se aude zgomotul păsărilor ieșite din cotețe. Cîte o vacă mugește după vițelul care așteaptă să fie slobozit la lapte. Primele vite încep deja să treacă spre capătul satului, unde se adună cireada înainte de-a porni la păscut. Un bătrîn cu păr lung și alb, mustață mare, albită și ea de vreme, pășește rar în urma unei vaci de rasă, pe care o mînă cu o vărguță. E adus mult de spate, dar întreaga lui ținută amintește de țăranul falnic de odinioară, care a fost Ion Săteanu. Pe coama dealului dinspre pădure apar razele reci ale soarelui de toamnă.

Mihai s-a întors deja în cameră, a mai băut din cafea și lucrează la roman : partea a treia descrește simțitor. Cînd crede că și-a reintrat în ritm, preocupat doar de destinul personajelor, uitînd complet de vizita lui Săteanu, se aude strigat de un vecin : vine de la sediul ceapeului. Spune că soția îi transmite să sune de urgență la București, acasă la regizor. Mihai a rugat-o pe Ana să nu-l deranjeze decît pentru lucruri grave. Înseamnă că-i ceva deosebit. Dacă mai vor o schimbare, nici nu stă de vorbă pînă în decembrie, sau ianuarie, cînd termină prima variantă a romanului început deja. Mai ales acum, după întîlnirea cu Theodor Săteanu, din noaptea asta !... Dorește al naibii de tare să poată continua munca la romanul început !

— Dom' Vlădeanu, țineți-vă bine ! îl întîmpină regizorul în telefon cu o voce care tremură de un rîs ce pare a veni din teritoriul unde începe hazul de necaz.

— Spuneți, că stau pe scaun, încearcă Mihai să fie binedispus. Pariez că vor s-o căsătorim și să-i facem cîțiva copii !

— Nu ! Planul este aprobat din vară. O parte din filme au intrat deja în producție. Noi am fost și sîntem în rezervă. Scenariul nostru n-a ajuns nici măcar la comisia de lectură a casei de filme. E drept, în primăvară am fost în plan, dar pînă au adus alții scenariile lor.

Discuția durează încă zece minute. Mihai îi spune clar că are de lucru la roman și nu poate veni la București. S-a săturat de alergat după toți iepurii.

— Mda ! oftează regizorul. Dumneavoastră aveți edițiile, Televiziunea, Radioul...

Mihai îl înțelege : el, regizorul, n-are decît posibilitatea asta.

— Vedeți ce și cum mai poate ajuta prezența mea. Duminică sînt acasă. Săptămîna viitoare pot veni la București.

Merge la casierie și achită costul convorbirii : o sută patru lei. Apoi pleacă spre sat. La iaz, se oprește și stă îndelung pe mal, privind pînza de ceață de la suprafața apei. Undeva, spre stuf, se aude un pește zbătîndu-se. E fericit că astă-vară a făcut două săptămîni de adevărat concediu alături de copii. Poate că Ana are dreptate : cînd se va termina maratonul lui ?! Dar dacă judecă astfel, se poate lăsa de scris și totul va intra în *normal*. Mai ales sănătatea. Conviețuirea cu Ana nu crede ; pe ea n-ar mulțumi-o nici măcar un prinț. E stranie poziția ei față de viață. Nici idealuri ferme, nici resemnare, nici *carpe diem* ! Dar ce ?! Nu cumva Ana, în mediocritatea ei ucigătoare,

este, de fapt, un personaj complex, care scapă puterii lui de analiză ?!... Se ridică de pe mal și pleacă spre casă. Pe lîngă el trec în sens invers copii la școală. Nu-i cunoaște ; nici ei nu-l cunosc. Unii îl salută, că așa sînt învățați, să salute pe cei mai în vîrstă. Ajunge acasă, încărcat de tensiunea lucrului din noaptea precedentă, doborît de vestea că a muncit în zadar la scenariu. Bea trei pahare de țuică — primele de cînd a venit —, apoi mănîncă o conservă, un ou și cîțiva cartofi din ceaunul pus la fiert aseară. Îmbracă haine mai rele și merge să sape în grădină, lîngă gard. Pînă la prînz, întoarce o bucată destul de mare din pămîntul uscat de secetă. Fărîmițează bulgării cu grebla de metal, face strat și pune usturoi. Deasupra, aruncă mai multe crengi de salcîm, să nu scurme găinile vecinilor, intrate prin spărturile gardului. Cînd pleacă spre casă, trece pe sub părul sîntiliesc. Mîngîie un timp creanga crescută direct din trunchi, închizînd ochii strîns, pînă la durere. Oftează prelung și-i deschide. Vede încețoșat. Intră cu greu în casă. Mai bea cîteva pahare de țuică, mănîncă o strachină cu fasole fiartă, cu usturoi și ceapă, apoi se culcă. La noapte, cînd se va trezi, va continua să lucreze la roman.

*

— Cam lung ! Din ăsta mai cad pe puțin două sute de pagini...

— Bine, dar au căzut deja patru sute ; l-am redus la aproape jumătate... izbucnește Mihai în rîs, uitîndu-se cu neîncredere la femeia din fața sa.

— Eu vă spun care-i situația, să nu fiți surprins... pare să se scuze secretara editurii, așezînd mapa cu textul romanului pe colțul biroului.

Mihai se hotărăște să-l aștepte totuși pe redactor. Coboară la bufetul de la intrare, mănîncă ceva în fugă, apoi revine.

— Ei da ! îl întîmpină redactorul, care tocmai răsfoiește dactilograma romanului. Știu c-ai muncit, nu glumă ! Îl dau imediat la lectură.

— La lectură ?!

— Orice hotărîre trebuie să fie colectivă, nu ? Hai, nu-ți fă griji ! Doar l-am citit, îl știu ; va pleca sigur la tipar.

— Cînd ?

— Curînd, fii pe pace !

— Cum ?

— Cum ! Prăpăstiosule ! Vor mai cădea, bineînțeles, vreo sută, două de pagini... rîde redactorul, necăjindu-l prietenește. Hai, gata, nu-ți mai fă griji ! devine serios, conducîndu-l spre ieșire.

La ora unu, Mihai se întîlnește cu regizorul și merg împreună la casa de filme. E bine că vestea scoaterii lor din plan l-a găsit acasă, în sat. În liniștea de acolo a meditat și a ajuns la concluzia că, înfuriindu-se, n-ar rezolva nimic. Oricum, jocurile sînt făcute. Ei n-au venit prea tîrziu, ca-n maxima dragă lui, ci au ținut locul altora. Altora mai buni, mai răi — cine poate spune ?! Sigur e un lucru : a fost și rămîne un provincial, una din colaborările cu provincia...

— Scenariul e primul pe lista de rezerve active ! îi asigură prietenul lor, redactorul de la casa de filme.

— Știu ! rîde Mihai. Și la teatrul de la mine din oraș sînt tot primul pe lista de rezerve, deși acolo sînt la mine acasă, în provincie. Iar de la Evanghelie știu că nimeni nu-i prooroc în satul lui.

— Ai cuvîntul meu că filmul se face ! Drept dovadă că vi se semnează contract pentru un acont.

— Să-l luăm ! șoptește regizorul cînd rămîn ei doi. Abia ne scoatem cheltuiala cu dactilografierea și o parte din drumuri.

Deocamdată, nimeni nu mai vrea nici o modificare la scenariu ; e bun așa. Mihai semnează contractul pentru acont și pleacă, întovărășit de regizor. Nu are chef de nimic. Își dă seama că-i lipsește ceva. Trage cu coada ochiului la regizor și-l vede apatic. E prima oară, în ultimii trei ani, de cînd se cunosc și discută un proiect comun, că nu au ceva de refăcut în după-amiaza în curs.

— Eu am să mă duc să văd un film, oftează Mihai.

— O, doamne ! ridică regizorul brațele în sus. Nu-i de ajuns că ne chinuim să facem noi unul, mai trebuie să vedem și ce-au făcut alții ? !

Rîd amîndoi — un rîs domol, de oameni abătuți. Apoi se despart. Mihai hotărăște să renunțe la film — de altfel, le-a văzut pe majoritatea celor de pe ecrane — și merge la hotel. Se întinde pe pat, întrebîndu-se ce-ar putea face. Înțelege cu groază cît de cumplită i-ar fi viața fără un țel anume, fără preocupări permanente, majore, care să-i ocupe timpul. Se bărbierește, își face o cafea și pleacă la Operă. În pauză, își amintește de Liuță și-i telefonează. Răspunde unul din băieți. Tatăl lor e plecat la țară, să supravegheze turnarea

betonului la temelia casei. Mihai simte un gol imens în piept. Peste cîțiva ani, venind în București, nu-l va mai găsi nici pe Liuță. Deja, cînd trece pe lîngă Universitate, nu mai simte emoția de odinioară. Poate și pentru că Facultatea de Fizică a fost mutată pe platforma de la Măgurele. Ar putea să telefoneze colegilor de an, dar îi este rușine să-i refuze iar, căci toți îl invită la ei, să stea la o cafea, să-și amintească de anii studenției, dar el găsește mereu motive să n-o facă. Și-apoi, cînd e vorba de schimbat o vorbă cu cineva la telefon, o are pe *doamna Ella*. A cunoscut-o cînd a venit să dea examen la facultate. Era poate una dintre cele mai *arătoase* — vorba lui Liuță — femei din București. Făcea culoar pe unde trecea. Singură, cu copil mic, de cîțiva anișori. Mihai îi telefona la serviciu, iar femeia se arăta bucuroasă. Apoi i-a îngăduit s-o sune și acasă, cu condiția să întrebe întîi dacă se poate sta de vorbă. Discutau de una, de alta — să umple timpul, să-și facă reciproc plăcere. Mihai avansa uneori cîte o propunere de-a se întîlni, dar Ella îi înțelegea intenția și-l refuza înainte de a-și fi terminat el vorba. Era de-o finețe desăvîrșită, rod al unei mari abilități feminine. Chiar și cînd Mihai părea să se înfurie, sau refuzul ei îl nemulțumea profund, Ella știa să-l facă să înțeleagă că el e de fapt un puști — de multe ori îl întîmpina la telefon cu „bonjur, puștiule!" — și totul, între ei, rămînea simplu joc. În anul patru, Mihai a primit încuviințarea să o întîlnească undeva, pe-aproape de Cișmigiu, la ieșirea ei de la serviciu. În timp ce-o aștepta, calm ca niciodată, a înțeles că nu avea nici un sentiment pentru ea. Continua doar jocul — un pariu cu sine însuși. Lîngă el a apărut o femeie superbă. Ironia înflorită pe buzele ei l-a făcut pe Mihai să înțeleagă că ar putea deveni ridicol. Au traversat parcul discutînd lejer, despre filme și despre spectacolele de teatru. „Deși prefer opera", i-a spus Ella. În săptămînile următoare Mihai a văzut tot repertoriul Operei și a început să stea cîte două-trei ore pe zi în sala de lectură a Bibliotecii de Stat, îmbogățindu-și cultura muzicală. Seara, cînd și cînd, avea telefonul lui preferat, în gangul de lîngă cofetărie. Discuta cu Ella îndelung, niciodată mai puțin de jumătate de oră. Îi plăceau convorbirile astea rare, una la două-trei săptămîni, dincolo de care gîndurile lui puteau să fabuleze, fără să devină obsedante. În anul cinci, Ella nu i-a dat prilejul vreunei întîlniri. Doar spre primăvară, cînd a răspuns la telefon, s-a entuziasmat. Cu totul altfel decît pînă atunci.

— Doamne, Mihai, de ce n-ai telefonat două săptămîni la rînd ?! Credeam că s-a întîmplat ceva... Da, poți vorbi, sînt *singură* ! a adăugat ea confirmarea ce i-o făcea mereu, un fel de parolă, semn că pot discuta în voie.

Singură a fost rostit cu o nuanță stranie în glas. Atunci, Mihai a șarjat. Ella i-a spus că-i fericită să-l poată revedea. Mai ales că locuia central, în piața Rosetti. Mihai a pornit spre ea, rotind în buzunarul pardesiului colțul de hîrtie pe care notase adresa. Era sigur că a reușit. După atîția ani de cînd o cunoscuse. Și peste un an de la ultima lor întîlnire. Călcînd grăbit printre ochiurile de apă de pe trotuar, de la ploaia precedentă, și-o amintea cum apăruse la intrarea în Cișmigiu : deborda de feminitate ! Acum era *singură*, și nu pentru că fetița plecase cu școala într-o excursie de două zile... Ajunsese deja în piața Rosetti. Mai trebuia doar să traverseze strada, să intre pe ușa aceea masivă și să urce cu liftul. Dar n-a vrut ! Și nu neapărat pentru că era ud la picioare și îmbrăcat modest. Nu ! Pur și simplu n-a vrut. Apoi, după ce-a terminat facultatea, venind în delegație, a început să-i dea din nou cîte un telefon. „Mămico, te caută domnul Vlădeanu." Mereu, aceeași voce subțire de copil. Ultima oară i-a telefonat în urmă cu cîțiva ani. Același glas angelic. Apoi, Ella. Știa de preocuparea lui pentru literatură și-i citise deja romanele. „Dacă n-ai un program anume, te invităm la noi seara asta." Simțea că trebuie s-o revadă pe Ella ! A mers întîi la florăria din centru, apoi spre piața Rosetti, oprindu-se și la cofetăria Ambasador. L-a întîmpinat o femeie bătrînă. Se mai citea în ținuta ei ceva din Ella care-l însoțise cu paisprezece ani în urmă prin Cișmigiu, dar se citea anevoie, ca pe o pagină uzată de vreme.

— Fiica mea, Doris...

„Nu se poate !" a vrut Mihai să exclame. În fața lui era o Ella tînără, viitoarea soție a unui tip de la o ambasadă, după cum avea să afle cîteva minute mai tîrziu.

Au stat de vorbă îndelung. Întors acasă, Mihai a scris o piesă de teatru în trei acte, tristă, dar pe care n-a mai vrut s-o finiseze. O va termina totuși, s-o includă în volumul de teatru, aflat în planul editorial, peste doi ani.

Acum stă lîngă telefon și se gîndește dacă e bine s-o sune pe Ella. E abia 19, spectacolul a început la 18, așa că-i o oră potrivită. Starea de spirit a lui nu-i grozavă, dar nici nu va lungi vorba. Îi va adresa cîteva cuvinte de complezență. De altfel, dincolo de modul delicat în care a fost ținut mereu

la distanță, ceea ce-l enerva uneori, glasul Ellei, vorbele ei alese și tonul apropiat l-au fascinat întotdeauna.

— A, domnul Vlădeanu... pare să se bucure vocea subțire, de fetiță, cu care îl întîmpină de ani în șir Doris.

Mihai face un mic preambul, în care, printre altele, întreabă și cum e viața alături de un bărbat extraordinar, de la o ambasadă. Din răspunsul tinerei femei, înțelege că s-au despărțit.

— Ce mai face doamna Ella ? întreabă Mihai în final.

— Mama... devine Doris tristă, înecîndu-se. Anul trecut... Da, a trecut deja un an... Cancer...

Mihai găsește vorbe simple și sincere de îmbărbătare. Apoi închide. Intră în sală și privește fără nici un chef la cele de pe scenă. Atunci, cînd l-a întîmpinat femeia aceea lovită cumplit de bătrînețe, a avut prima dată revelația că timpul trece și pentru el, nu doar pentru alții. Nu mai era puștiul de odinioară ci bărbatul matur, privit cu admirație de bătrînă și cu surprindere de tînără.

— Mama-mi vorbea mereu ca de-un puști...

— Iar eu m-am gîndit că găsesc o fetiță, dovadă dulciurile... a arătat Mihai spre cutia cu bomboane luată de la Ambasador.

De curînd, în biroul Violetei, meseriașa cu numele de Teona, apariția aceea apocaliptică, l-a făcut să se cutremure și să-și strige, numai în gînd, dar cu atît mai dureros : *Vanitas vanitatum* [1] !... Apoi i-a venit să rîdă. În serile următoare, pînă tîrziu, visa la prima lui noapte de bărbat, la ce-ar fi putut însemna căsnicia cu o femeie ca Violeta ori tovărășia unui suflet ales, de mare noblețe, cum părea a fi Teona. Azi după-amiază a înțeles cum ar fi zilele fără un ideal. Acum, cufundat în scaun, copleșit de muzica wagneriană, se întreabă cum ar fi viața gîndurilor fără amintiri dragi, din care să rodească speranțele. De Teona s-a lepădat definitiv în noaptea cînd era singur la Sînzieni, înainte de cîntatul cocoșilor și tăia cu o plăcere diabolică din carnea romanului. Înțelege că o urăște tot mai mult pe zi ce trece și vrea să nu și-o mai amintească. Și, parcă în contrast, Violeta îi apare ca un rod al sufletului său iar gîndurile lui o învăluie protector, curate și sincere, ca pe o soră. Mîine se va abate pe la ea. Sub motiv că vrea să știe dacă-i sînt gata hainele.

---

1) Vanitas vanitatum et omnia vanitas — Deșertăciunea deșertăciunilor, totul e deșertăciune (lat.) Eclesiastul.

— Bună seara !

În șuvoiul de oameni preocupați să iasă din clădirea Operei, Mihai își simte brațul atins. E Doris. Fosta tînără de-acum cîțiva ani e femeie de-a binelea. Seamănă tot mai mult cu Ella cunoscută de el în studenție. Face un gest, ca o invitație și coboară ea întîi spre *B.M.W.*-ul care așteaptă jos, lîngă trepte.

— Am remarcat că ești neînsoțit, altfel nu mi-aș fi permis... Pot să-ți propun o cafea la *Inter* ?

Încă derutat, Mihai surîde și saltă ușor din umeri, într-un gest ce se vrea aprobator. În piața Kogălniceanu, din cauza unui șir de troleibuze, mașina oprește în fața aprozarului, chiar lîngă o stivă imensă de varză, peste care tronează cîțiva dovleci mari, albi, ca un însemn al toamnei. Mîna femeii se ridică de pe volan și atinge brațul lui Mihai :

— Aș vrea să nu-mi propui... nimic ! Sînt sigură că nu te-aș refuza, dimpotrivă ! Dar nu vreau !

Inima lui Mihai zvîcnește puternic, tocmai în tîmplă, iar bubuiturile repetate fac să-l doară capul, parcă l-ar fi aruncat cineva, de cîteva ori, de-un perete. Fața gravă a femeii, de o parte și stiva cu varză în cealaltă, la egală distanță, smulg din el un hohot de rîs amar, înecat în buzele mușcate puternic.

La *Inter*, de la portar și pînă la chelner, toți sînt amabili cu Doris. Cu cîțiva, ce nu par a fi clienți, femeia se salută discret, atît de discret, că doar un ochi ca al lui Mihai poate sesiza.

— Am să gust și eu, pentru că las mașina în parcarea hotelului, arată Doris paharele cu băutură. Vreau să vorbim.

— Nu-mi place aici, strîmbă Mihai din nas. Sînt multe urechi.

— Nu interesează pe nimeni ce-am să-ți spun. E vorba de chestiuni intime, vine răspunsul femeii.

„Tocmai de-aceea !“ ar vrea el să-i replice, dar nu mai are curaj. A fost abordat pe un ton direct, care i-a întărit convingerea că are de-a face cu o femeie ce nu se pierde în complezențe sau false timidități.

— Mama a murit singură. Adică părăsită de toți. Eu eram cu soțul în străinătate. Abia în ultimele zile am ajuns la ea, la spital. I-am urît din adîncul ființei mele pe toți cei care veneau pe la noi și-mi aduceau cutii mari de bomboane și jucării scumpe. Cînd suna telefonul, răspundeam eu. Voiam să știu cine mi-o ia pe mama în seara aceea, pentru ca apoi, rămasă în camera mea, să mă răzbun, maltratînd jucăriile aduse

de respectivul. Un singur telefon îmi plăcea. Mama zîmbea binedispusă, mergea la canapea și se întindea, chemîndu-mă să-i stau alături cît timp discuta. Știam că telefonul acela nu mi-o ia, că după ce va termina convorbirea se va plimba prin salon surîzînd, uneori izbucnind chiar în hohote scurte. Mă ruga să-i cînt ceva la pian și nu mă mai pălmuia dacă greșeam vreo notă. Aș fi vrut ca cel de la telefon să vină la noi, să rămînă mereu. Mi-l închipuiam înalt și puternic, în stare să-i bată pe toți ceilalți... Odată, într-un moment de mare afecțiune a mamei, i-am spus ce visam. A rîs : „E un puști, nu se poate !...“

Mihai soarbe încet paharul cu băutură. Ochii lui, de un calm surprinzător, cum știe că și-i are în momentele de mare tensiune, cînd își impune să se abțină, caută cu un aer de indiferență în jur. Înțelege că Petre Graur are mare dreptate cînd îi spune că, pentru un scriitor, *coborîrea* în cîrciumi e indispensabilă. Ar fi de ajuns să vrea și ar rămîne cu Doris pînă la ziuă. Sînt atîtea de aflat de la o femeie ca ea ! Ce-i cu soțul ei, de ce e singură acum ?!... O aude vorbindu-i de planuri, de copiii mulți pe care și i-ar vrea, să nu mai fie singură — dar toate nu acum ; mai încolo, cînd va avea timp. „Acum de ce n-ai ?“ o întreabă Mihai în gînd. Înțelege că în căutările lui de scriitor sînt elemente de viață care i se oferă să fie prelucrate. Ca femeia aceasta, acum, spre exemplu. De la ea poate lua coloratura de viață pentru literatura lui. Cum, de altfel, a fost și Teona. Și de ce, acum, stînd alături de Doris, i-a venit în amintire tocmai Teona ? !... Da, s-ar părea că-i adevărat ce crede ; mai adevărat decît gîndul bizar că meseriașa aceea cu mîini de măcelar e o Teonă devenită între timp, fugind de reîntîlnirea cu el. Iar adevărul e că-n Doris o poate vedea pe Teona tînără — exact ce-i trebuie pentru roman !

Cînd chelnerul vine cu tava pe care se află nota de plată, Mihai privește ca din întîmplare. Pe hîrtie mai e scris ceva, un număr : 503. Calmă, femeia reprimă gestul lui Mihai de-a scoate banii și împinge hîrtia cu vîrful degetului arătător înapoi spre mijlocul tavei.

— Achit mai tîrziu !

Se oferă să-l conducă pe Mihai pînă jos, la intrarea în hotel. „De ce-ai ținut să-mi faci cunoscute amintirile tale ?“ ar întreba-o Mihai, dar se simte departe, indiferent la drama clipei prezente. Doar cînd femeia se întoarce spre lift, tresare și-și aruncă ochii după ea... În pieptul lui se zbuciumă

țipătul disperat. Aleargă și-i prinde brațul, oprind-o. „Nu-ți pot asculta rugămintea ! De altfel, nici nu ți-am promis..." Ies amîndoi în stradă, căutînd locuri întunecoase, de unde să se vadă cerul senin al toamnei. Spre ziuă, cînd, obosiți de plimbare, ajung în piața Rosetti, Doris merge cu un pas înainte, să descuie ușa blocului. Apoi cheamă liftul...

Departe, în holul hotelului, Doris a urcat deja în lift. După becurile indicatoare, Mihai înțelege că liftul a oprit la etajul cinci. Surîde încet, ca sfîrșitul unui oftat și pleacă spre stația de troleibuz. Îl apucă ura împotriva lui însuși. Dar nu pentru că i-a lipsit puterea să fugă după Doris, s-o scoată din lift ! Nu ! Ea are problemele ei, acolo, la etajul cinci, sau la altele, așa cum el și le are pe-ale lui la masa de scris. În seara cînd, ud la picioare, a refuzat să mai intre în blocul din piața Rosetti, a înțeles de fapt că dorea altceva. Dacă Teona e cota de sus, crucea dusă pe vîrful cel mai înalt, atunci seara asta, el a băut un pahar *jos*, pe malul unui rîu, în care nici măcar nu s-a putut oglindi. Și-n fond, ce-l mai interesează ? ! Înțelege că extremele îi repugnă. Și nici de roman nu mai are chef. Visează să ajungă acasă, acolo, în nordul țării. Dacă pleacă acum, cu acceleratul de după miezul nopții, mîine poate fi la ai săi, înainte ca Ana să fi ieșit pe ușă, cu Cristina de mînă. A făcut o mulțime de cumpărături — nu și ață de brodat. Pentru copii a găsit gume de mestecat, cum erau cele de la mare, pentru care Cristina șușotea mereu cu Adrian, sfătuindu-l să oprească din restul adus de la bere. Va rămîne acasă cu fetița. Apoi, după prînz, vor merge în parc, să arunce din nou biscuiți în gura larg deschisă a ursilor de dincolo de gratii, spre hazul și fericirea Cristinei și a copiilor adunați în jurul lui — replica cea mai de preț dată Eclesiastului.

*

I-a trebuit doar o săptămînă ! Semn sigur că nimic nu i-ar fi mai ușor decît să reintre în cotidian. Venea de la serviciu și se apuca de lucru. A tras lumină pe hol, a dat cu vinacet și a montat sub bec o oglindă mare, în trei părți, să se poată vedea în cele mai bune condiții. Apoi a pus un butoi cu varză și unul cu murături. Duminica l-a găsit sănătos tun, fără dureri de inimă ori de cap, bucurîndu-se de prețuirea Anei și de odihna zilei a șaptea. S-au băut două sticle cu vodcă rusească și o sumedenie cu bere. Ana, devenită parcă o alta, se îngrijea de copii, adormindu-i la vreme, să le ră-

mînă timp și pentru ei. Nu mai era irascibilă, dimpotrivă ! — tot ce făcea Mihai primea calificative deosebite.

La serviciu însă inginera Barbu îl ataca în repetate rînduri. În special pe la spate, hoțește, în discuții de două-trei persoane. „Problema asta a fost repartizată lui Vlădeanu și el a uitat de ea." Peste vreo zi, două, Mihai e abordat de cîte unul : „Uite ce-a zis madam Barbu. De cînd te ocupi tu de chimizarea gazului metan ? !" Mihai înțelege astfel că are mulți prieteni, dar își dă seama — pe deplin abia acum ! — cîtă dreptate au avut cei ce-au plecat din combinat, mulți din cauza celor ca inginera Barbu. „Să-i pui pe eroii tăi, Mihai, să se bată pînă în pînzele albe !" i-a strigat un prieten, cînd a venit să-și ia rămas bun. Și el a înghițit în sec. De altfel, în ce să mai creadă ? ! Îi place cum a ieșit holul : are mînă de meseriaș zugrav ! Și după-amiezile din compania Cristinei îl bucură tot mai mult : știe să fie un tată bun ! Adrian învață bine, dar e trist uneori — prima lui mare durere : plecarea lui Carmen la Sulina.

— Tata, mă duci la circ ?

Întrebarea fetiței s-a auzit tare, făcîndu-i pe cei din jur, de pe stradă, să întoarcă privirile. În fața lor, lîngă cinematograf, s-a instalat casa de bilete. Afișul e promițător, cu numere de mare atracție. Undeva, pe la jumătate, o bucată de hîrtie albă stă lipită peste un nume. Nimeni nu ia în seamă așa ceva.

— Aici ce scrie ? întreabă Cristina după ce tatăl îi citește întregul afiș.

Mihai se pleacă și privește cu atenție. Ar vrea să se ridice și să plece, dar nu-și poate dezlipi ochii de pe bucata de hîrtie. A descifrat cuvintele scrise cu litere groase : *vedeta internațională Vlad.*

— Nimic, tăticule, hai ! oftează el și, împăturind biletele cumpărate, pleacă spre casă.

A doua zi, la terminarea spectacolului, o roagă pe Ana să meargă singură cu copiii acasă. El mai rămîne printre vagoanele de dormit ale circului.

— Pe cine căutați ? îl oprește un îngrijitor de animale.

— Pe mine ! se aude vocea cuiva din apropiere.

Mihai se întoarce brusc. În fața lui, pe scara unui vagon, stă Vlad. Fostul lui prieten.

— Ia loc, Mihai ! arată Vlad un scaun pliant, după ce se desface din îmbrățișarea lungă.

Se privesc minute în șir, nehotărîți cum să rupă tăcerea.

— De ce ai acoperit numele tău pe afiș ? întreabă Mihai într-un tîrziu.

Vlad întoarce capul spre vagon și strigă o chemare în spaniolă. Apare imediat o țigăncușă răvășită de somn.

— Soția mea ! o arată Vlad cu palma.

Apoi spune ceva în spaniolă, prezentîndu-l pe Mihai. Țigăncușa se dezmeticește, murmură o scuză și fuge înapoi în vagon.

— Am cutreierat cu ea toată Europa, Canada și o parte din America. Avem și doi băieți gemeni, sînt la București acum.

După cîteva minute, ușa vagonului se deschide larg. Apare o femeie tînără, cu o față creolă, pe care joacă doi ochi mari, negri. Și-a pieptănat părul, adunîndu-l în cîteva clame și a îmbrăcat o rochie din mătase naturală. Vine în fața lui Mihai și, după ce face o scurtă plecăciune, întinde mîna :

— Bucur mult ! Soțul meu vorbit de tine... Mereu oftat : „Ce păcat Mihai nu aici !“

Femeia schimbă cîteva cuvinte cu soțul și intră în vagon, de unde se întoarce cu băutură și cafele.

— Știu telefonul tău și adresa. Înainte de plecare poate că te-aș fi vizitat. Pe alții n-am chef să-i văd. La ce bun să-mi amintesc de tinerețea irosită ? ! Cînd trăiești într-un cătun, cel mai mare om ți se pare amărîtul de jandarm. Am întîlnit zilele astea prin oraș niște foști șefi, la care m-am uitat ca prin sticlă. Și nu pentru că eu aș fi *vedeta internațională Vlad*, ci pentru că ei, ca șefi, n-au văzut în noi decît niște subalterni — o atitudine de căprari ce pun pe recruți la frecat podelele. Atît e nivelul lor de conștiință și orizontul lor uman, pentru că *așa i-a prins înghețul*.

Tac apoi amîndoi, gustînd cîte puțin din cafele.

— Cum poate o femeie să-ți zdruncine destinul ! surîde amar Vlad. Eu am mai fost cu circul pe aici, în urmă cu un sfert de secol. Eram un pușți, care dădea spectacole pe motocicletă. Ziua cutreieram orașul. Pe unde-s vilele acum, era o livadă. Aparținuse celui care stăpînise pădurile din jur. Atunci, în conacul din livadă locuia secretarul raional Ilie Dima. Avea niște cireși încărcați de rod !... M-am furișat în unul, să mănînc. Peste puțin timp, la masa de sub cireș a apărut o fată frumoasă foc. „La ce înveți ?“ am întrebat-o. „La Chimie, pentru facultate“, mi-a răspuns, indiferentă la prezența mea în pom. „Cum te cheamă ?“ „Brîndușa“. Peste noapte am visat-o. A doua zi am venit iar. Am fost atacat

de cîinii sloboziți anume și-am stat în spital cîteva săptămîni. Dar m-am îndrăgostit de Chimie, renunțînd la circ. La absolvirea facultății, cînd am venit ca inginer aici, Brîndușa era șefă de secție, apoi ingineră-șefă. Ne-am împrietenit. O dragoste fără nici un orizont. Poate, dacă s-ar fi hotărît ea să-și lase soțul, eram împreună acum. Un copil sau doi ar fi cimentat legătura, chiar în absența dragostei adevărate, visate de noi. Odată, i-am povestit de cireșe și de cîini. Nu și-a amintit. Cînd sînt cu circul în București, vine întotdeauna să mă vadă. Din femeia frumoasă de odinioară, soție de mare tip — de altfel, soțul ei e mare și acum, ba chiar mai mare —, a rămas o pensionară pe caz de boală, îmbătrînită înainte de vreme, nevrozată de gîndul că-i cineva, fără să aibă acoperirea valorică. Se mai crede frumoasă și se poartă ca atare. E ridicolă pînă la umilință. Ce mai știi de Teona ?

Mihai tresare. Scheletul metalic al scaunului scîrțîie prelung cînd el se întoarce mai bine spre Vlad. Întrebarea asta, pusă așa direct, a rotit lumea o dată în jurul lui.

— Deci nu mai știi nimic de ea ! oftează Vlad. Păcat ! La un spectacol, mi s-a părut c-o văd în rîndul al doilea. Am căutat-o printre oameni la ieșire. „M-ai confundat cu sora mea !“ a izbucnit într-un rîs scurt și ironic femeia pe care am oprit-o. Dacă Brîndușa a fost pentru mine o pacoste, Teona ar fi putut fi pentru tine o șansă.

— Crezi ? întreabă Mihai cu gîndul aiurea.

Vlad tace, jucîndu-se îndelung cu ceașca de cafea. Într-un tîrziu rupe tăcerea, semn că s-a hotărît să vorbească.

— Am stat mult de vorbă cu ea, după-amieze în șir, la spitalul de ortopedie. Era paralizată de la mijloc în jos. Ajunsesem și eu acolo, că, întorcîndu-mă la circ, am forțat nota la un antrenament și mi-am dislocat umărul. Ne trata pe amîndoi doctorul Manole Manoliu, unul din cei mai buni ortopezi...

Mihai tace. Se uită lung și galeș la fostul lui prieten. Maria tocmai a adus o sticlă cu vin spaniol, crezînd că musafirului nu-i place coniacul, de vreme ce nu s-a atins de pahar. Dar Mihai refuză politicos. Ia mîna femeii, o sărută cu respect, apoi îl arată pe Vlad, făcînd un semn că-i un suflet deosebit. Maria rîde și-i spune pe românește, stîlcind cuvintele, că s-a convins. Vlad se oferă să-l conducă o bucată de drum.

— Cînd am fost cu circul la Iași, am tras o fugă pînă la Dinu cu mașina, arată el o *Lancia* parcată aproape.

— Am auzit că-i profesor în sat și-o duce bine, se bucură Mihai.

— Da, așa se laudă el. Cînd am plecat însă, am luat un autostopist. Era doctorul din comună. Zicea că Dinu e grav bolnav. Ficatul... Se pare că rețetele insuficient studiate, pe care i le dădea să le experimenteze în instalație inginerul Paul Mircea Mihăilă, unul din cei cu care trebuia să colaborez eu direct dacă acceptam să fiu inginer-șef, au degajat niște gaze toxice și i-au alterat celula hepatică.

— O, doamne! îngînă Mihai cu vocea sugrumată.

După un timp, cît trec încet pe lîngă cuștile cu gratii ale animalelor, pentru care ferocitatea a rămas doar cu numele, ele părînd mai degrabă niște manechine ce se mișcă la porunca biciului și cu gîndul la halca de carne, Vlad îl ia de braț:

— Te-am văzut în sală cu soția și copiii. Sînt sigur că ești fericit. Iar de nu, încearcă să fii — e lucrul cel mai bun care ni se cuvine! Nu-i niciodată prea tîrziu să faci o cotitură radicală în viață... Ascultă... schimbă Vlad tonul, oprindu-se la jumătatea unui pas făcut cu oarecare calcul în mișcări. Dinu s-a întrebat la un moment dat: „Oare Mihai o mai fi reîntîlnit-o pe Simona Poenaru?"

Oprit și el, Mihai se uită lung în ochii lui Vlad. Sfîrșește prin a strînge din umeri, după care povestește încet:

— Cu ani în urmă, Dinu se dusese la institut, în speranța să se transfere acolo, să fie împreună cu Fulvia, prietena din studenție, ajunsă văduva unui profesor universitar, fostul șef al institutului. Tu m-ai trimis după el, că era o urgență la combinat. Atunci am reîntîlnit acolo o veche cunoștință, Simona Poenaru. Cînd am cunoscut-o prima oară, la Sinaia, era bolnavă de nervi. Fusese asistenta favorită a profesorului, crezuse că acesta o va lua de soție, dar bătrînul preferase pe-o studentă, Fulvia, prietena lui Dinu. Peste un timp, am reîntîlnit-o pe Simona la Eforie: tot pradă angoaselor. Am petrecut împreună un timp. Avea ceva straniu în comportare, ca un om ce se trezește dintr-un somn adînc, halucinant. Regreta timpul irosit cu visuri deșarte. Peste cîțiva ani, cînd am găsit-o șefă de sector la institut, era alta!...

— Numai? întreabă Vlad cu calm.

— Ce altceva?! întreabă Mihai derutat. A! rîde el. Am mai povestit eu celor apropiați, cred că și ție, cîtă ură manifesta împotriva preocupărilor mele literare. În primul mo-

ment, crezusem c-am regăsit o frumoasă iubire, dar nu era decît o femeie ce-și recăpătase echilibrul, ba chiar, de la înălțimea aerului de savant, decreta că *greieraşii* sînt inutili. Sigur nu greșesc dacă spun că despărțirea mea de ea a fost ca o fugă. Realmente, mi-era frică de incultura ei agresivă.

— Mda... clatină Vlad îndelung din cap. Păcat! Uite, vezi, au renovat blocul nostru de garsoniere... întinde el mîna spre o clădire.

— Garsoniere confort cinci... Un fiasco! oftează Mihai. Acum, acolo au făcut depozite.

— „Cel mai pitoresc colț al orașului stricat cu blocuri de confort trei, patru și cinci!" Îți mai amintești? surîde Vlad. „Un oraș, care nu-și prețuiește arhitecții cei mai buni, sfîrșește prin a nu mai avea nici păsări cîntătoare."

— Citat din Mihai Vlădeanu, zîmbește Mihai. Cu bine!

— Cu bine!

Își strîng mîna prietenește, dar se despart grăbiți, de teamă să nu-și observe reciproc ochii.

*

— No, servus!

Liliana a apărut de undeva din spate. E așa cum o ține minte din holul hotelului, cînd a așteptat-o chinuit de întrebarea: va veni?! Palma femeii se întinde și șterge urma lăsată pe obraz.

— Te rujezi! o ceartă Mihai în glumă.

— Una din modificări, confirmă Liliana, luîndu-l de braț. Tu însă, același: elegant, cămașă călcată perfect...

Traversează gara alături, cu pași lenți, parcă fascinați de forfota specifică locului în care oamenii așteaptă, se despart, ori se regăsesc. Merg spre un taxi parcat în dreapta ieșirii. În față, Brașovul se scaldă în razele unui soare matinal, de toamnă lungă. Pe Tîmpa, releul de televiziune pare o construcție stranie, dintr-un film de anticipație. În amintirea lui Mihai, cîțiva tineri se distrează prin poienițele de pe culme, făcînd pe toreadorii în fața unui măgăruș. Era mai fericit atunci?!... Dar cînd a fost pe aici cu Ana, în vremea festivalului de teatru contemporan?...

— La Poiană! face Liliana un semn șoferului. Chiar nici un bagaj? întoarce spre el privirea plină de zîmbet.

— Cît încape în buzunare.

— Și dacă plouă? Că umbrela, cred, n-a încăput în buzunar.

— O, de-ar ploua ! face Mihai un gest spre geamul portierei, parcă să arate pămîntul crăpat de seceta lungă.

În fața hotelului *Carpați,* circulația e îngreuiată. Mașinile au oprit. Un murmur ciudat, cu rezonanțe profunde, se face tot mai auzit. În jur, totul a încremenit. Pe stradă își fac apariția rînduri de soldați îmbrăcați frumos, sărbătorește. Alături de ei, un ofițer înalt, în ținută de paradă, pare tinerețea însăși. Murmurul s-a stins. Doar pașii soldaților bat cadența pe asfaltul străzii. Și deodată, din piepturile tuturor, izbucnește strofa următoare : „Priviți, măreațe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine..." Liliana tresare, întorcînd mai mult capul în stînga, spre soldați. Copleșit și el de acest *Deșteaptă-te, Române,* Mihai își scoate pălăria, rămînînd cu privirea fixă pe rîndurile de tineri în uniformă. Alături, trupul Lilianei e scuturat încet. Observă că pe dosul palmelor, așezate cuminți în poală, cad lacrimi. Își simte și el ochii încețoșați. E cîntecul care l-a impresionat întotdeauna, poate și pentru că, în copilărie, tatăl său îi vorbise de el, iar maică-sa i-l cîntase. Cînd a început și el să-l murmure prin ogradă, a fost oprit și certat cu străşnicie : „Vrei să ne lege ? !..." Mai apoi, pe cînd stătea împreună cu Teona, la traversarea străzii centrale, s-au oprit din cauza unei coloane de soldați. Dintr-o dată, la un semn, în plin centru al orașului, a izbucnit *Deșteaptă-te, Române.* Teona i-a strîns mîna cu putere și s-a plecat spre el, șoptindu-i : „Scoate-ți pălăria, te rog !..."

Strada s-a eliberat. În tăcerea instalată între cei doi, se aude motorul mașinii trăgînd din greu la deal. Mihai bagă la loc, la piept, batista pe care și-a trecut-o pe sub ochi. Apoi, cuprinde în palmă mîna Lilianei. E rece și umedă. Tac amîndoi. N-au nici măcar puterea de a-și arunca vreo privire.

— Te-a surprins telefonul meu ? întreabă Liliana încet, în șoaptă, după mult timp, cînd mașina intră deja în Poiană și încetinește în spatele unui autocar.

— Nu, murmură Mihai. De fapt, ca și prima dată, dormeam cu capul pe birou ; fusesem de serviciu noaptea.

— Ca și prima dată ! rîde Liliana, strîngîndu-i degetele cu toată puterea. Pînă și întrebarea ta a fost aceeași. „Care Liliană ?"

Rîsul ei se curmă brusc. Întoarce privirea și-l vede pe Mihai cu ochii în jos, întunecați de tristețe. Slăbește strînsoarea degetelor, menținînd atingerea mîinii, ca o mîngîiere.

— Știu ! îi șoptește. Am trecut deja *dincolo.*

— Unde ? ! se încruntă Mihai.

— În celălalt univers ; am devenit personaj. Măcar ai lucrat cu spor ?

— Abia am început. Cred că-mi place cum merge.

— A ! Crezi...

De fapt, de la întîlnirea cu Vlad, n-a mai așternut pe hîrtie nici un rînd. A recitit mereu tot cît a scris, apoi, ore în șir, a rămas cu privirea în gol. Vlad, fostul lui prieten... Cel mai bun ! Pentru că, pe atunci, erau amîndoi tineri, cu sufletul pur, animați de idealuri mari. Asemănarea îi împrietenise.

— Ți-a fost greu să pleci așa, pe nepusă masă ?

— Mi-ar fi fost și mai greu să refuz întîlnirea ! De altfel, osteneala, oricare ar fi fost ea, mi-e răsplătită numai de ascultarea acestui cîntec, aici, pe meleagurile unde s-a născut...

— Oprește ! atinge Liliana umărul șoferului cu palma, întinzîndu-i totodată cîteva bancnote. Ține minte ! aruncă o privire scurtă lui Mihai cînd acesta îi oferă mîna, ajutînd-o să coboare din taxi. Ești invitatul meu ! precizează, amintind gestul lui de-a plăti.

— În ultima vreme am tot fost *victima* cîtorva *invitații,* surîde Mihai.

Privirea Lilianei descoperă zîmbetul frînt pe conturul buzelor luminate o clipă de surîs.

— Și cum ai plătit ? întreabă încet, dar privindu-l fix.

Asta îl întunecă pe Mihai. Chiar și ochii lui, ațintiți în ai femeii, par două goluri imense. Da ! Întrebarea l-a lovit adînc. Pentru că el, *invitat* fiind, a *cunoscut,* și, *cunoscînd,* trebuie să *dea seamă,* ca un raport către sine însuși mai întîi. De fapt cel care plătește, înzecit, este el.

Pornesc amîndoi, alături, spre hotelul din față, traversînd poiana plină cu brîndușe.

— Cred c-am fost patetică atunci cînd ți-am spus la telefon că vreau să te revăd.

— Pentru ultima oară ?

Întrebarea lui Mihai, chiar rostită în șoaptă, cască o prăpastie de moment între ei. Nu-și mai spun nimic. La recepție, Liliana doar întinde mîna și i se pune cheia în palmă, ca unui oaspete de onoare.

Pornirea liftului îl amețește iar pe Mihai, ca atunci cînd cobora de la editură și aflase că trebuie să renunțe la partea a treia, dedicată Teonei.

— Ce-ți face vecina ?

A pus întrebarea vrînd să glumească, să rupă liniștea cuștii metalice, dar Liliana răspunde grav, cu precizie :

— Bine. Chiar foarte bine. Oricum, fii sigur că nu știe de venirea mea aici. Așa c-o să ne tihnească. Sper !

Înainte ca cheia să fie răsucită și a doua oară în yală, Mihai prinde brațul Lilianei, vrînd s-o oprească de-a mai descuia ușa :

— Nu ești sigură ?

Mîna femeii face un efort și răsucește cheia. Apoi, ușa e deschisă.

— Te rog ! îl invită Liliana. Abia acum e o echivalență de valori între noi : teren neutru, amîndoi cu obligații... civile...

Pătrund într-un apartament de hotel, elegant, somptuos chiar.

— Nu-i prea mare risipa ? arată Mihai în jur.

— Cînd plătești cu bani străini și ai un pașaport în poșetă... încearcă Liliana un surîs.

— De ce-ai făcut *asta,* Liliana ? întreabă Mihai, privind-o lung în ochi.

— Asta ce ? îl înfruntă femeia cu calm.

— Nimic...

Mihai își așază pardesiul pe un umeraș, sacoul pe un altul și merge în baie să se spele pe față. Apoi revine. O găsește pe Liliana stînd la fereastră și fumînd. Se apropie de ea, oprindu-se chiar la spatele ei. Ar vrea să încerce un gest, dar îi lipsește curajul.

— Îți iubești fetița, Mihai ?

— Ce întrebare ! Bineînțeles !

— Și eu. Poate nu cît tine, că nu mi-a crescut sub ochi, să sufăr înzecit la fiecare suspin al ei. Am luat-o de la Teo cînd avea zece ani. Evident, uneori, în vacanțe, stătea la noi, dar... De-aceea, acum, pun interesul ei mai presus. Și-apoi, sînt numai femeie... Voi aveți alt suflet, altă putere... Cunosc cazul unui bărbat care a plecat numai ca să-și aducă înapoi copilul. Un gest brutal la urma urmei, căci rupi copilul de mamă, dar... și brutalitatea poate avea un caracter relativ...

Cineva bate în ușă. Liliana se răsucește pe călcîie și răspunde. Un chelner pătrunde în încăpere împingînd un cărucior încărcat cu gustări, cafele și o sticlă de băutură.

— Mulțumesc ! Mă descurc eu...

Imediat ce chelnerul se retrage, Liliana așază cu drag masa. Abia cînd totul e gata, ridică privirea spre Mihai :

— Te rog ! face ea un gest politicos, luînd în mîini cele două pahare cu băutură.

— Aș fi preferat o cafea adusă în termos, s-o bem în sala de așteptare a gării, glumește Mihai, primind paharul. Cînd termosul s-ar fi golit, ar fi rămas speranța.

Liliana stă un timp nemișcată, apoi lasă încet pharul la loc pe masă. Mihai face la fel. Se așază amîndoi în scaunele mari, ca niște jilțuri și mănîncă tăcuți.

— Poate vrei să te odihnești, arată Liliana spre unul din cele două paturi mari.

— Un minut, cît terminăm țigările.

Mihai se întinde, cu brațul stîng sub cap. Liliana stă pe marginea celuilalt pat, mai departe, să se poată privi în voie. Fără să-și dea seama, Mihai clipește de cîteva ori, obosit, lasă țigara în scrumieră și închide ochii pentru două-trei minute, cît Liliana îi vorbește de plăcerea cu care ar veni aici, la Poiană, să schieze. Revenirea aceasta, doar pentru distracție, îl înfurie ; cum furios e întotdeauna cînd îi vede pe cei reveniți la mare, ori la mănăstiri, încărcați cu tot felul de aparate fotografice. Ar vrea să-și spună părerea, dar simte cum îl fură somnul, ca o cădere în gol. Cînd se trezește, Liliana stă lîngă el, pe marginea patului.

— Scuză-mă ! Te-am trezit, arată ea palma care tocmai îi atinsese obrazul.

Pe buze, Mihai simte un gust ciudat : înțelege că-i de la rujul folosit de Liliana.

Ies împreună din hotel, fără o țintă precisă. E o amiază de toamnă tîrzie, cu soare încă puternic, ale cărui raze se strecoară în fascicole printre crengile brazilor.

— Trandafirul tău mai are și acum flori, șoptește Liliana.

Mihai tace. Alături de el, femeia pășește încet, cu pas rar și cu privirea pierdută departe, spre crestele munților.

— Crezi c-ai fi fost mai fericit dacă eu spuneam da ?

— Totuși... de ce-ai refuzat ? Cred că ai și alt motiv la fel de grav ca amintirea fetiței fără tată, care ai fost tu.

Liliana continuă să meargă tot mai încet, cu bărbia înfiptă puternic în piept. La un moment dat se oprește chiar lîngă un brad, face un pas înapoi și se sprijină cu spatele de trunchiul cu scoarță groasă, crăpată adînc. Boabe mari încep să i se rostogolească pe obraz.

Stau și se privesc. Mihai înțelege că ar trebui să întindă brațele, să atingă obrajii cu vîrful degetelor, apoi să cuprindă capul între palme — de altfel, observă brațele femeii aștep-

tînd să-l întîmpine —, dar nu are curaj. Și nici Liliana nu-i în stare de primul gest. A rămas încremenită lîngă brad, parcă și-ar aștepta execuția.

— Să mergem ! șoptește Mihai.

Traversează colțul de pădure spre teleferic.

— Mi-a fost teamă, Mihai, arată Liliana cu capul înapoi, către locul unde s-au oprit.

— De mine ? !

— Nu, de mine. Eu nu am fost în stare să-mi cresc nici măcar propriul copil. Și eram mai tînără atunci. Căsătorindu-ne, tu ai fi vrut copii, ai fi... Ori eu, la aproape patruzeci de ani...

Face un gest cu palmele, asta-i !, iar zbuciumul îi dispare de pe față, semn că s-a eliberat. Apoi, calmă, își vede alene de drum, culcînd la pămînt, cu talpa pantofilor, brîndușele din calea sa. Cînd observă că Mihai privește cu stupefacție spre picioarele ei, se oprește scuturată de un frison. Îndărătul lentilelor, ochii îi stau ațintiți spre Mihai, plini de spaimă. Dar el își lasă privirea în jos.

— Aș fi preferat să mă pălmuiești ! îi șoptește apăsat, cu reproș.

— De ce ?... saltă Mihai din umeri cu indiferență, parcă i-ar fi spus : Te privește ce faci !, sau : Nu mă mai interesează ! Oricum, sînt toxice, surîde el, să dreagă atmosfera. Conțin un alcaloid folosit în tratarea cancerului, arată spre brîndușe.

— Știu semnificația ! clatină Liliana afirmativ din cap. Gingășie, otravă, remediu. Am citit și eu ce-a scris un autor, cunoscut cu ani în urmă la niște cursuri, pe cînd nu debutase. Mai tîrziu, l-am reîntîlnit, dar... E bine să spun că l-am reîntîlnit ? Cred, mai degrabă, c-am întîlnit un altul.

Tace mult timp. Alături de ea, Mihai merge la fel de încet, alene, cu mîinile în buzunarele pardesiului.

— De data asta, murmură Liliana, am încercat să-l cunosc și pe acesta, dar m-am speriat. Nu de el, cît de mine, oglindindu-mă în conștiința lui. Avea dreptate prietena mea...

— Iar ! ? !

Vocea lui Mihai pare să fi despicat văzduhul. Între cei doi s-a creat din nou o prăpastie. Pe marginile ei, stau față în față un bărbat și o femeie. Se privesc fix, aproape cu dușmănie.

— Mi-am amintit cum m-ai cunoscut atunci, la cursuri, spune Liliana încet, dar cu ciudă. Voiai să mă auzi vorbind ;

semănam la glas cu o doamnă de la voi. Mi-ai spus chiar și cum o chema : Teona !

Ochii lor, goliți de orice expresie, mai au putere să se rețină un timp scurt. Mihai e primul care-și pleacă privirea. Liliana face la fel. Apoi pornesc alături.

— *Ziceam că ea* are dreptate, oftează Liliana. *Ajungi să* fii iubit ca o alternativă a fricii. Pătrunzi în sufletul celor apropiați ca într-o încăpere. Arunci totul afară, faci ordine, apoi te așezi în fața ușii, cu mîinile la spate, într-o poziție de gardian. A doua zi, sau în minutul care urmează, redevii același dinainte. Ba chiar mai bun. În celălalt însă, în sufletul căruia ai vrut să faci ordine, deja s-a cuibărit teama. Deși lași impresia că ești dominat cu ușurință, de fapt, cel care domină ești tu. Îți rezistă, cu indiferență, doar un suflet arid, cum cred că e...

Liliana se oprește, înghițindu-și vorbele. Mihai mai face un pas, apoi se rotește spre ea.

— Cine ? întreabă calm.

— Știi foarte bine că-i așa ! îi înfruntă Liliana privirea.

— Poate ! Dar nu doream să mi-o spui tu.

— De ce ?

— Pentru că nu-i delicat ! Cămașa pe care ai admirat-o e *opera* ei.

— Aș fi preferat să-mi vii într-o bluză șifonată, dar cu sufletul curat și gîndurile senine ! Exuberant și plin de viață, cum te-am cunoscut cîndva !

— Pentru exuberanță, în străinătate, există animatori de profesie în baruri. Cît privește sufletul și gîndurile, nu din *curat* și *senin* se naște literatura mea.

— Exact ! precizează Liliana. Acum abia ți-am răspuns, sper, la unele întrebări. Personal, detest acel *Écrire c'est un prison !*

— Pentru că ești și vrei să rămîi *liberă, nelegată* de ceva anume ! vine răspunsul prompt al lui Mihai.

Liliana îl privește lung, oftînd cu durere :

— Sînt sigură că-ntr-o viață anterioară, dacă eu am fost gheișă, tu vei fi fost anchetator.

— Îmi place să cred că tu ai fost împărătească, iar eu vreunul din cei ce s-au trezit la capătul ogorului, pe care l-au trudit o viață întreagă, răspunde Mihai pe un ton simplu. Visînd, evident, ce plăcut ar fi alături de-o împărătească, adaugă el, făcînd primul pas spre stația telefericului. Și, fără vise, toate se sting, murmură ca pentru sine.

Panta muntelui e abruptă iar pantofii Lilianei își afundă tocurile în pămînt. Mihai observă și-i oferă brațul. Apropierea lor alungă ceața instalată între ei după schimbul de replici. Lui Mihai începe să-i pară rău. Ce-a cîștigat ?! Sau, mai precis, ce-a schimbat ?! Alături, femeia pășește doar pe vîrfuri, agățată strîns de el. Îi simte parfumul, pe buze poartă gustul rujului și-n amintirea lui revine imaginea ei, de femeie dezinvoltă, stînd pe marginea canapelei, picior peste picior, cu poala rochiei urcînd domol peste jumătatea genunchiului. Poposesc în barul din apropiere. Două pahare cu vodcă. Le iau în mîini și se privesc. Apoi beau, fără să le fi ciocnit. Au schițat doar un gest de noroc.

— De ce m-ai sărutat cînd dormeam ?

— Pentru că erai senin, aveai ceva de adolescent în tine și te doream. Și mai ales pentru că, auzind cîntecul, ți-ai scos pălăria...

— Încă un pahar ?

— Încă !

După ce chelnerul, care le-a adus băutura, se depărtează, iau amîndoi paharele în mînă și se ridică în picioare. Se privesc, sorbind cu aviditate vodca. Apoi, în aceeași clipă, cele două pahare sînt lăsate să cadă, prefăcîndu-se în cioburi pe cimentul de la picioare. Mihai arată chelnerului că i-a pus o bancnotă pe masă și iese alături de Liliana. Pe trepte, se opresc. Liliana întinde brațele pe după gîtul lui Mihai și-și lasă cu plăcere mijlocul între palmele bărbatului.

„Mergem ?“

„Mergem !“

S-au întrebat și și-au răspuns din priviri. Dar nu coboară spre hotel. Ocolesc clădirea și ajung la rampa de îmbarcare a telefericului. Cînd scaunul se înalță deja în aer, Liliana se agață de brațul lui Mihai :

— Mi-e teamă de înălțime ! N-am mai avut curajul vreodată...

Drept răspuns, Mihai se pleacă mult spre ea. Capul femeii se lasă pe spate, iar gura ei pare să soarbă întregul univers.

— Aș vrea să mor acum, Mihai ! oftează Liliana. Să nu-mi dai drumul, c-aș putea să cad ! arată ea spre hăul de dedesubt. Sînt atît de fericită, tremură șoapta ei, c-aș vrea să cad, să rămîn aici definitiv, în locurile în care am cîștigat bătălii, dar...

Brațul stîng al lui Mihai nu-i mai alintă umerii și gîtul. Stă în atingerea părului la ceafă, gata să-și încleștеze degetele în bucle la cel mai mic gest al femeii. Pe sub cămașă, pe spatele lui, simte broboane mari, rostogolindu-se reci. Cînd coboară din teleferic, își dă seama că picioarele îi tremură. Oglinda pe lîngă care trece aruncă spre el imaginea unui obraz livid, cu ochii obosiți de groază. În fața lui, Liliana a fugit strengărește și, ajunsă afară, întinde brațele în lături, rotindu-se. Părțile pardesiului se desfac, iar poala rochiei frez se umflă, dezgolindu-i genunchii. Mihai și-a revenit. Merg împreună, alături, pînă departe, printre stîncile de pe culme — doar ei doi, cocoțați pe un vîrf arid, înconjurat de nori, ca o insuliță pierdută în ocean.

— Parcă am fi ajuns în cer...

— ...dar Dumnezeu nu-i de găsit...

— ...și-atunci, dacă Dumnezeu nu-i, vorba lui Dostoievski...

— ...ne este permis orice...

Se apropie unul de altul, cu aerul că se recunosc acum, după lungi căutări, umezi de îmbrățișarea continuă a norilor. Liliana rîde încet, alintat, ca un cîntec de sirenă în nemărginirea mării. Rătăcesc apoi ținîndu-se strîns de mînă, căutînd întoarcerea. Abia cînd ies din nori, înțeleg cît de departe au mers.

— Mi-ai promis că vom coborî separat ! face Liliana un gest ferm, îndemnîndu-l pe Mihai să urce singur în vreunul din scaunele ce trec pe lîngă ei.

Un aparat micuț de radio așezat pe pervazul ferestrei de la stația telefericului transmite o emisiune-școală pentru tineret. În acordurile finale ale unei fraze muzicale din *Mica serenadă*, prezentatorul face o scurtă trecere de la Mozart la Beethoven. Apoi, primele acorduri din *Sonata lunii* umplu liniștea — ametitoare ca o plonjare în vis. Mihai continuă să meargă spre rampa de îmbarcare abătut, cu senzația că ceva îl strînge în spate. După cîțiva pași, se oprește dezorientat. În urma sa, Liliana a rămas nemișcată, iar acum, văzîndu-l c-o privește, se întoarce brusc și fuge înapoi, către stîncile învăluite în nouri. Cînd întîlnește un colț masiv, se repede în el cu podul palmelor, înfigîndu-și degetele în mușchiul de pe piatră. Bărbia i se lăsă în piept, în timp ce umerii, arcuiți puternic, încep să fie zgîlțîiți ritmic. Oprit la cîțiva pași, Mihai o privește îngrozit, incapabil să mai schițeze vreun gest. Ar vrea să rostească o întrebare, dar gura i-a rămas întredeschisă, cu primele sunete înecate în gît. Înțelege că

nimic n-o va vindeca vreodată, cu atît mai puțin gestul lui de-a o fi obligat să asculte *Sonata lunii*. Pentru că idealurile năruite ale tinereții n-au contravaloare. Ne amăgim doar cu anestezice, sau uităm prinși de dureri mai mari. Dispărînd speranța în viața de dincolo, ne rămîn datoria de-a o trăi pe aceasta — singura ! — și durerea pentru ceea ce n-am realizat. „Durere care, uneori, devine mînie !“ oftează Mihai rămas nemișcat la spatele Lilianei. Are impresia că se năruie un templu iar el nu-i poate veni în ajutor. Nu poate pentru că și el ar fugi pînă s-ar lovi cu pieptul de-o stîncă, dar nu și-ar încleșta degetele în perna de mușchi jilav. Ar înălța brațele spre cer. Și-ar strînge pumnii...

Liliana își îndreaptă spatele. Palmele ei părăsesc stînca iar brațele i se întind în jos ostenite. Cînd trece pe lîngă Mihai, are în ea ceva de om învins. Ajunsă la teleferic, se precipită să urce singură în primul scaun. Mihai fuge și reușește s-o oprească în ultimul moment, gata să cadă amîndoi de pe rampa de îmbarcare.

— Mi-ai promis că vom coborî separat ! se uită Liliana în ochii lui, retrăgîndu-se un pas. Te rog, urcă tu primul ! arată scaunele care trec pe lîngă ei.

Pe spinarea lui Mihai curg iar broboane reci. Dincolo, deasupra norilor, femeia avusese în gesturi și-n glas ceva de bacantă. Trăise totul ca într-un ritual dinaintea jertfei. Apoi — izbucnirea la auzul acordurilor din *Sonata lunii*... Iar acum — vocea ei stranie și privirea tulbure, de miel ajuns la altar.

— Bine ! hotărăște Mihai. Ajută-mă doar să pot urca ! simulează el că se mișcă greu din cauza piciorului bolnav.

Dar cînd Liliana a ajuns în apropierea unui scaun, face un gest sigur, o împinge un pas și o obligă să urce împreună cu el. Brațul drept al lui trece peste pieptul femeii ca o bară de protecție, încleștîndu-și degetele în laterala metalică. Palma stîngă lunecă peste buclele umezite de norii traversați și se oprește la ceafă, cu degetele desfăcute, gata s-o rețină. Stau așa, nemișcați, respirînd apăsat, ca într-o încleștare. Deasupra prăpastiei celei mari, Liliana închide ochii strîns, șoptind o chemare. Sărutul lor e mai degrabă un alint, sau o amăgire, să treacă timpul. Zgomotul roților de la ultimul stîlp îi fac pe cei doi să-și revină. Mihai sare primul din scaun și o ajută pe Liliana să coboare. Ies afară, pe terasă și privesc speriați în sus, către norii adunați în jurul vîrfului.

— Sîntem din nou pe Pămînt, Mihai ! se aude vocea Lilianei.

— Foarte bine! Un motiv în plus să fim noi înșine. Dar nu cred că m-ai chemat aici, la Brașov, numai să-ți spun asta.

— Nu! răspunde Liliana apăsat, aproape cu cinism. Trebuia să fim siguri că n-avem ce căuta împreună decît, doar, în alte sfere. Acolo, arată ea cu privirea spre nouri, cînd ai auzit că Dumnezeu e de negăsit, ai devenit un altul. Păcat că nu te-ai văzut! Aveai în tine ceva diabolic — sfidai absența lui Dumnezeu... Să-ți spun că mi-a fost teamă, că, dimpotrivă?... Cert e că am simțit dintr-o dată dorința stranie de-a *rămîne* aici... Și cred c-aș fi făcut-o, ca un semn cert c-am pierdut războiul...

Închide ochii și se lasă scuturată în voie de frigul care a cuprins-o. Apoi pornește la vale. După un timp, din cauza pantofilor cu toc, e nevoită să apeleze iar la brațul lui Mihai. Ajung într-o poiană plină cu brîndușe. Dincolo de un gard vechi, din scîndură, care împrejmuiește o vilă, mulțimea florilor mov pare să incendieze ținutul. Pentru o clipă, gîndul lui Mihai este invadat de amintirea altor brîndușe, din altă toamnă, cînd i-a dus Teonei, la spital, un buchet. Dar simte acum brațul Lilianei, parcă o aude iar rîzînd, ca acolo sus, deasupra norilor și uită că, pentru el, brîndușele sînt florile altei vîrste și-ale unei singure femei.

— Spune-mi, pot să-ți adun un buchet?

Liliana eliberează brațul și se întoarce. Stă locului, privindu-l lung, plină de încîntare. Face un pas și vine chiar lîngă el, să-i poată șopti:

— E, cred, imaginea care ți se potrivește cel mai bine: singur printre brîndușe.

Mihai intră în grădină printr-o spărtură a gardului și caută un loc cu brîndușe mai frumoase. Înainte de-a se pleca să adune, se uită spre Liliana. Femeia a rămas dincolo, urmărindu-l cu privirea. Cînd ochii lor se întîlnesc, în ciuda depărtării, lui Mihai i se pare că observă îndărătul ochelarilor același tremur scurt, ca o electrizare: „Nu, nu trebuie!" Face un semn prietenesc cu mîna. Apoi se pleacă și începe să aleagă brîndușele cele mai frumoase. Cînd nu mai poate ține buchetul în mînă, se ridică. Dincolo de gard nu-i nimeni. O caută pe Liliana printre brazi. Revine la gardul grădinii. Apoi merge în poiana alăturată. Nu-i nici la marginea șoselei din apropiere. Crede că a întîrziat el prea mult în grădină, culegînd brîndușe; o va găsi la hotel și-i va oferi buchetul. Dar cînd ajunge la recepție, o dată cu cheia, i se dă un plic.

— Doamna nu-i sus ? ! întreabă.

— A plecat. V-a lăsat biletul.

Mihai deschide plicul. O pagină albă, cu semnătura ei jos : *Liliana*. Un scris frumos, rotund, de elevă premiantă, care a învățat zi de zi sîrguincios, dar mecanic. Acum, lecția terminîndu-se, n-a mai avut ce-i spune. De altfel, și el, „premiantul", crede că și-au spus totul.

Înapoiază cheia și iese din hotel. Afară s-a înserat. Traversează poiana spre stația autobuzului de transport în comun, indiferent la brîndușele zdrobite de pantofii lui. Din buchetul mare, ținut în mînă, cad mereu flori, ca un semn pentru o posibilă întoarcere.

*

Îi pare rău că i-a tras o palmă. Ce vină are ea ?! O vede cum se uită la el cu ochi mari, speriați. Înțelege că nici măcar nu s-a trezit bine.

— Hai, tăticule, papă ! întinde Mihai mîna și atinge creștetul fetiței.

Atît i-a trebuit Cristinei ! S-a luminat și începe iar să se foiască pe scaun. Mierea de albine se prelinge de pe felia de pîine cu unt, picurînd în cîteva locuri pe costumul de șoim. Mihai observă și se înfurie din nou. Fetița fuge în jurul mesei.

— Treci și mănîncă ! îi strigă tatăl.

— Mă bați ? întreabă Cristina, oprindu-se dincolo de masă, gata să fugă într-o parte sau în alta, plină de zîmbet și cu palmele ridicate, parcă să le arate cît îs de unse cu unt și miere.

— Sigur că te bat !

— Atunci, nu vin !

Mihai începe să rîdă. Nu se poate abține decît rareori. Iar fetița știe.

— Nu te bat. Treci și mănîncă.

Ies din casă întotdeauna în ultimul moment. Merge cu Cristina pînă pe holul cu dulăpioare, ajutînd-o să-și lase hăinuțele groase și să-și încalțe papucii. La despărțire, fetița întreabă : „Cine vine azi să mă ia ?" De obicei, vine Ana, pentru că ajunge prima. Sîmbăta, Mihai are zi scurtă și vine el.

De-o săptămînă, Ana e plecată. Revine abia peste cîteva zile. Mihai nu-i simte lipsa la modul alarmant. Ba chiar îi place : e mai liniște în casă, deși el are mult de muncă. Pînă ieri a avut încă din mîncarea făcută de Ana. Hăinuțele murdărite de Cristina le spală singur. Nu iese totul perfect, dar

e de acord cu „merge și-așa". Poate că la o absență mai mare de două săptămîni ar intra în panică. Acum, nu.

La serviciu, folosește fiecare prilej să plece mai repede spre oraș. Miercuri a avut instruire la municipiu. A zis că se duce, dar cînd a coborît din autobuz, a luat-o spre căminul de copii. Ieri a avut plenară la cultură, de la ora nouă dimineața. La pauză a șters-o și s-a dus s-o ia pe Cristina înainte de masa de prînz. Au mîncat și s-au culcat. Cînd s-a trezit, era noapte. Cît fetița s-a mai jucat ori a privit la televizor, el a făcut mîncare și i-a controlat temele lui Adrian. Apoi, copiii s-au culcat. Mihai s-a apucat de scris.

Azi e sîmbătă. Vrea să ajungă la timp în stația de autobuz. La început și la sfîrșit de săptămînă, întotdeauna lipsește măcar o mașină — e aglomerație, riscă să rămînă jos.

În drum spre cămin fetița întreabă ceva, alergînd cu pași mărunți pe lîngă el, să se poată ține de mîna lui. Abia acum s-a trezit de-a binelea. Mihai se uită la ea și, o clipă, are impresia că se topește. I-ar fi plăcut să lenevească în pat pînă tîrziu, mai ales că-n ultima vreme Cristina doarme profund dimineața, nu mai e prima care se trezește. Uneori, lîngă dulăpioare, cînd o dezbracă, e furios că vreun șiret s-a încurcat, ori că s-a rupt un nasture de la uniformă. Și furia tatălui e suportată de copil. Dacă ochii aceia mari ar putea vorbi, l-ar întreba pe bărbatul matur, în alertă, ce vină are el, copilul ? ! Mihai simte întotdeauna întrebarea asta și furia lui se frînge imediat. Cum la fel se întîmplă și cînd fetița face obrăznicii. Poate că nu e bine, Cristina va crește prea alintată. Sigur, însă, îl va iubi ! Dovadă că de multe ori, noaptea, întinde mînuța prin somn spre cel de lîngă ea, întrebînd : cine-i ? Dacă e Ana, se ridică adesea și merge în camera cealaltă. Cînd Mihai scrie, fetița se bagă singură sub plapumă, șoptind un *noapte bună !* Dacă tatăl doarme, se culcă lîngă el fără să spună ceva. Cît privește modul în care sînt pregătiți pentru viață, Mihai e conștient că, în multe cazuri, copiii de intelectuali se situează pe extreme. Ori foarte buni, rod al unei griji permanente, ori fără frîu — și asta mai ales cînd părinții, roși de sentimentul nerealizării, se întreabă cît de departe au ajuns ei dacă au tras din răsputeri ? ! Cei veniți de la țară, însă, dacă îi ajută și inteligența, vor *deveni* fără doar și poate ! Tot țăranul, gospodar și de bun simț, poartă în el dorința vie a saltului înainte ; zicala *ai carte, ai parte* îi apare în toată complexitatea, nealterată de exemplele unor *ajunși,* care au *parte* fără să fi trecut prin *carte*. Rațiunea ță-

ranului, nicidecum fatalistă, știe că acestea sînt anomalii, sancționate mai devreme ori mai tîrziu.

Fiind sîmbătă, la terminarea programului, Mihai se întoarce în oraș mai devreme. A luat-o pe Cristina de la cămin și-i dă să mănînce. Fetiței nu-i place. Salamul, chiar prăjit, are un gust neplăcut și-i foarte sărat. De cartofi nici nu vrea să se mai atingă. Abia acum, Mihai înțelege că a intrat în perioada critică — mîncarea făcută de Ana s-a terminat, iar altceva, care să placă copiilor, nu are.

Seara îi găsește pe toți enervați și obosiți.

Zorii zilei de duminică sînt destinați colii albe. Un timp, la începutul nopții, pe cînd Cristina adormea în acordurile părții întîi din *Simfonia spaniolă* de Lalo, Mihai a continuat să-l citească pe Aristotel. Apoi s-a înfuriat și a închis cartea. *Poetica* i-a amintit de orele petrecute cu regizorul, cînd munceau la scenariul de film. Știe că a făcut cîteva variante bune. Adevăratul cîștig însă e schimbul de păreri cu cei de la casa de filme — o confruntare din care un scriitor n-are decît de cîștigat. A recitit paginile scrise la roman și, pînă dimineața, a stăruit îndelung asupra unui sfîrșit de capitol. Ultimele două fraze, oricît le-ar fi refăcut, nu-i plăceau. Avea impresia că ajunsese într-un punct mort. Înfuriat hotărăște să rescrie toată jumătatea a doua a capitolului. La ora șapte, merge la lapte, apoi pregătește masa pentru copii. Își mai face o cafea și, pînă spre prînz, cizelează cîteva fraze. Doarme toată după-amiaza iar noaptea continuă să muncească la același sfîrșit de capitol. Luni, la prima oră, la combinat, e luat în primire de inginera Barbu, șefa serviciului Tehnic :

— De-o săptămînă, cei de la combinatul de îngrășăminte te cheamă la ei !

— *Vă* cheamă, accentuează Mihai ironic. Nu de alta, dar o să se creadă că-ntr-adevăr am păscut porcii împreună.

Toți cei prezenți au amuțit. Mihai a șarjat :

— Pe vremea cînd eu îmi toceam coatele pe băncile unei facultăți de prestigiu, dînd socoteală de cunoștințele acumulate în fața unor profesori de notorietate mondială, dumneata plimbai mapa cu corespondență prin combinat...

Peste vreo oră, după ce și-a mai revenit din starea de nervozitate creată de discuția asta, Mihai și-a dat seama că regretă. Nu că i-ar fi frică de inginera Barbu, chiar dacă se zvonește că tinde spre postul de director. Dar este fosta cumnată a Teonei și orice conflict cu ea îi creează o stare de zbu-

cium — simte că e veșnic legat de una și aceeași femeie, pe care vrea s-o alunge cu orice preț din capul lui.

— Blestemul tău de-a te învîrti printre femei otrăvitoare în esență ! rîde zgomotos Petre Graur cînd, vizitîndu-l, îi află nemulțumirea.

Mihai se întunecă la chip. Își amintește vorbele spuse de Liliana la despărțire : „singur printre brîndușe".

— Dacă-ți faci sînge rău pentru madam Barbu, în ciuda cugetării afișată pe perete, înseamnă că n-ai ajuns s-o desconsideri destul, încît vorbele ei să treacă pe lîngă tine. Ești încă tînăr, asta-i ! Pentru că, răspunzîndu-i, ai întărîtat-o, ba mai mult : ai luat-o în seamă. Povestea din Biblie cu obrazul care trebuie întors ca să primești și a doua palmă e dovada unei gîndiri profunde, mature ; un mod sigur de a-l învinge moral pe celălalt. Oricum, dacă te cheamă cei de la îngrășăminte, cînd vine Ana, du-te. Ai de finalizat o problemă la care ai tras din greu, dar i-ai găsit rezolvarea.

Mihai se plimbă prin birou și bombăne. În fața lui, așezat în scaun, cu picioarele întinse lung spre mijlocul încăperii, Petre Graur se amuză.

— Rîzi ca un prost ! îi strigă Mihai. Alde madam Barbu ajung să dea cu tifla în mine, în tine — în toți ca noi, în ultimă instanță ! Le doare undeva de ce rămîne în urma lor.

— Bineînțeles ! acceptă Petre, continuînd să rîdă. Cu ani în urmă, la un pahar, am fost martorul unei... mărturisiri de credință, devine el grav. „Dacă frumoasa de Teona are la picioarele ei doi-trei bărbați odată, eu o să am *puterea* și-am să dau cu piciorul în bărbați !" Așa s-a exprimat madam Barbu pe vremea cînd plimba mapa cu hîrtii și accepta cu bunăvoință să urce în mașina vreunuia, să tragă o fugă pînă în oraș... O făcea nu pentru că i-ar fi trebuit, ci ca să-și poată spune că l-a avut și pe cutare — chiar ea se exprima astfel !

Mihai se revarsă iar, sub aceeași privire plină de amuzament a prietenului.

— Ascultă, scriitorule ! face Petre un gest ferm, oprindu-l. „Indignarea face versul", spunea Iuvenal.

Mihai se potolește. Oftează și se apropie de cactusul din colț, pe care îl așteaptă din zi în zi să-și deschidă cei cîțiva boboci. Cînd palma lui atinge țepii unei frunze, se simte scuturat de un frison puternic. Și-a amintit de ziua cînd au venit cele două delegate de la combinatul de confecții. Mai de mult, pe la mijlocul lui octombrie, șeful de echipă din instalație i-a spus că l-a căutat telefonic o doamnă Violeta,

directoarea unui combniat, și-l roagă s-o sune. Peste cîteva zile i-a spus din nou. Dar el era într-o alertă continuă : ba scenariul de film, ba romanul care trebuia scurtat... Azi sau mîine o va suna. Ori poate că nu. Trebuie să facă rost mai întîi de bani, cu care să achite hainele.

— Ești căutat de cinematografie, întinde Petre spre el receptorul telefonului care a început să sune strident, cu apel din exterior.

În prima clipă, Mihai a crezut că-l sună Ana. Inima lui s-a pornit să bată cu putere și a simțit cum se umple de-o bucurie profundă. Despărțirea a început deja să-i decanteze în suflet sentimentele învolburate.

Este regizorul. Îi spune cu glasul plin de fericire că și-au făcut nervi de pomană amîndoi : sînt în plan ! Adică tot în rezervă, dar vor intra în producție. Mihai încearcă un sentiment slab de bucurie.

— Ni se mai cere o mică modificare, continuă regizorul. Personajul principal nu trebuie să afle mai întîi că i s-au furat roadele cercetării și apoi să plece în concediu medical, chiar dacă are motiv s-o facă. Vestea trebuie să-l găsească deja în concediu de odihnă.

— Și asta numiți dumneavoastră „mică modificare" ?! se alarmează Mihai. Trebuie rearanjat tot materialul. Îmi pare rău, dar nu mă simt în stare acum.

Cîteva clipe nu se mai aude nimic în telefon. Apoi, ca după un moment de reculegere, vocea stinsă a regizorului îngînă-ceva, o încuviințare. Mihai se scuză că e singur acasă cu copiii și, oricum, n-ar putea merge la București.

— Chiar vrei să renunți ? îl întreabă Petre cînd îl vede că stă abătut, cu privirea pironită pe telefon.

— Dar, oare, mai știu ce vreau ?! pufnește el înciudat. Sînt obosit, Petre, al naibii de obosit !

— De ce n-ai acceptat să vii cu copiii la noi la masă ?

— Nu, nu e asta. E altceva, mai grav.

— Ce ?! tresare Petre.

— Mi-ar trebui o săptămînă-două de odihnă, Petre. Uneori mă uit în mersul trenurilor : aș călători pînă la Viena și retur. Sau pînă la Paris. Ori pînă la Veneția. Ba chiar m-aș duce și pînă la Vladivostok. Dar cred că imediat ce vine Ana acasă mă înfund într-o cîrciumă și beau ca un bou, ca să arăt ca un porc...

— Și ce-ai să realizezi cu asta ?

— O să mă doară capul cumplit și-o să-mi doresc să mă fac bine.

Petre rîde. Apoi flutură mîna în semn de salut și iese. Dar cînd ajunge dincolo de prag, se întoarce, surîzîndu-i :

— Vine Ana și-ți trece. Sau te doare mai tare...

*

Au așteptat-o cu toții la aeroport. Cînd grupul de pasageri a apărut, Cristina s-a lipit de tatăl ei, rușinată la culme. Imediat însă ce Ana a luat-o în brațe, s-a agățat strîns de ea. Adrian a fost sărutat din mers, în drum spre autobuz.

— Eu sînt străin ? a întrebat-o Mihai.

— A ! s-a mirat Ana, făcînd un pas înapoi, derutată.

A vrut să-l sărute, dar Mihai și-a continuat drumul, cărînd geamantanele. După doi pași, i-a părut rău. Știe că Ana a fost preocupată de copii.

Acum, stă în avionul de Ardeal. Se gîndește aiurea. N-a putut să scape de delegația la combinatul de îngrășăminte. Chiar și inginerul Tibor l-a căutat în cîteva rînduri. Pînă la urmă a acceptat. Din dorința de-a mai călători. Poate și cu gîndul abia încolțit că... Dar la coborîrea din autobuz, în centru, nu-l mai întîmpină nimeni. E dimineață și n-are chef să-și rețină loc la hotel. Merge direct la combinat. Îi stă în gînd să se certe cu cei de acolo. După ce că le-a rezolvat problema filtrelor, îi mai fac și greutăți ! Mereu l-au pisat cu chemări : să vină Vlădeanu !

— În sfîrșit ! se bucură inginerul Tibor, întîmpinîndu-l cu mîna întinsă. Nici un telefon, nici o explicație pentru ce n-ați venit... Să rataţi o așa ocazie !... Și-aveam o palincă !...

Obosit, Mihai se uită indiferent la el, chit că nu înțelege despre ce-i vorba.

— Și-apoi, eu credeam că veniți cu plăcere la noi, în Ardeal... continuă Tibor, derutat de tăcerea lui Mihai. Am auzit că atunci cînd directorul a propus să meargă cineva să aducă primele probe pe care-o să le faceți, ați protestat vehement...

Mihai ocolește discuția. Acceptă fără entuziasm să vadă cum funcționează linia tehnologică echipată cu benzile fabricate de el. În vacarmul secției, parcă își mai revine. Deși pare binedispus, sufletul lui e mereu cernit. Își dă seama că-i displace orașul. Iar dacă directorul nu-și va face timp înainte de prînz să poarte discuția pentru care a fost chemat, va trebui să rămînă pînă mîine, să ia avionul de dimineață spre București. E prea obosit să mai călătorească o noapte cu trenul.

Mîine vrea să fie odihnit, să poată lucra la scenariu împreună cu regizorul.

— Eu zic să schițăm noi actul pe care va trebui să-l semnăm la ședință, să nu mai pierdem timp, îl roagă pe Tibor cînd se retrag în birou.

— Ce act ?! se miră gazda.

— C-am venit, c-am văzut că merge bine... face Mihai un gest indecis.

— A, nu !... rîde Tibor. Omologarea e aproape gata, cu acte în regulă. Sînteți chemat la... o discuție de principiu...

Mihai ar vrea să riposteze că numai delegația asta nu-i trebuia, oricît ar fi discuția de principiu, dar știe că timpul e pierdut oricum. Stă liniștit în fotoliu, lăsîndu-l pe Tibor să-și vadă de problemele lui de serviciu. Imediat după ora douăsprezece, sînt chemați.

— Mergem la cantină, spune Tibor secretarei cînd ies din birou.

Mihai e și mai derutat : de ce la cantină și nu într-un birou ?! Dar nu lasă să se înțeleagă. Doar cînd ajunge în sala mică a cantinei și e întîmpinat de cîțiva bărbați, își dă seama că a tresărit. Unul dintre ei, care pare a fi mai mare în funcție, pentru că toți îl înconjoară cu oarecare respect, i se pare cunoscut : elegant, păr alb, mustață neagră și groasă ; brațele scurte, dar pline de nerv. Pare un fel de păpușă mecanică.

Prezentarea o face directorul combinatului. Vorbele lui trec pe lîngă Mihai. Bărbatul în vîrstă i-a amintit de Liliana, creîndu-i o senzație de bucurie. Are impresia că-n minutele următoare ea va intra în încăpere, aducînd cafeaua, sau gustări...

— Mă bucur că v-ați însănătoșit și că, măcar, delegația asta ați acceptat-o ! continuă să-i strîngă mîna bărbatul în vîrstă.

Mihai se încruntă :

— Dar n-am fost bolnav. Două săptămîni am rămas acasă cu copiii, că soția a fost plecată ; de-aceea n-am putut veni mai repede...

— Și astă-vară ?

— Astă-vară ce ?

— Cînd să plecați în străinătate... ați refuzat pe motiv că sînteți bolnav.

— Nici măcar gripă n-am avut anul ăsta, răspunde Mihai calm.

Gazdele schimbă priviri mirate. Singur, inginerul Tibor izbucnește într-un rîs forțat, plin de ciudă :

— Luasem cu mine la aeroport două sticle cu palincă și-o jumătate de metru de slană afumată...

— Iar cînd ai văzut cu cine mergi în delegație, le-ai aruncat, nu ? îi surîde incisiv directorul combinatului de îngrășăminte. Altfel nu se explică de ce tovarășa Adriana Barbu a susținut la minister că problema filtrelor s-a rezolvat datorită ideilor pe care le-ai avut dumneata.

Sub valul de rîsete revărsat din piepturile celor prezenți, Tibor se înroșește tot, dar nu vrea să piardă teren :

— Am spus întotdeauna că dom' Vlădeanu a rezolvat problema !

— Da ! confirmă directorul. Dar cererea de brevet pentru obținerea benzilor perforate a semnat-o Adriana Barbu. Ba te-a trecut coautor.

— Ce naiba, domnule ! rîde cel de-al patrulea bărbat din rîndul gazdelor, despre care Mihai reține că a fost prezentat ca șeful serviciului Asimilări. De cînd ești acolo în combinat, n-ai găsit și dumneata un metru pătrat de slană și-o damigeană cu palincă ?!...

Toți izbucnesc în rîs. Chiar și Mihai, și o face cu poftă, înveselindu-se.

— Nu semeni deloc, în privința asta, cu eroii dumitale ! îl mustră bărbatul cu mustață groasă. Iar dacă n-o să te atingi de vodcă, arată el spre paharele umplute de ospătară, chiar că intru la bănuieli !

Ciocnesc cu toții și beau, în aceeași atmosferă de bună dispoziție. Apoi mănîncă din bucatele aduse cu oarecare notă de ceremonial. La un moment dat, mustăciosul devine grav, iar aerul său îi amuțește pe toți.

— Rîdem noi, dar, personal, n-aș vrea să fiu în locul tovarășului Vlădeanu...

— Ba eu da ! insinuează ceva inginerul Tibor. Cînd mă gîndesc la ce are tov director în buzunar...

Gazdele schițează un zîmbet. Privirea lui Mihai măsoară pe toți o dată, apoi se pleacă în farfurie, spre friptură.

— Cînd am aflat de plecarea tovarășei Barbu, m-am supărat, spune mustăciosul. Dar mi-am zis că cel în drept fiind bolnav... Acum, abia, mă intrigă, cînd am aflat adevărul. Oricum, cineva trebuie să dea socoteală ! Mai ales că plecarea asta a fost inițiată și susținută de mine.

După cîteva minute de tăcere, în care cei prezenți termină desertul și mai ciocnesc un pahar cu vin, mustăciosul pare să ia o hotărîre :

— Dar nu pentru analiza greșelilor comise v-am deranjat, tovarășe Vlădeanu...

Privirea lui se mută imediat spre directorul combinatului, parcă i-ar da cuvîntul.

— ...și nici în ideea c-am putea ajunge personaje de vreun fel în cărțile dumneavoastră, completează acesta, spre buna dispoziție a tuturor. Adevărul este că bunăvoința dumneavoastră a fost dublată de capacitatea profesională și de interes dezinteresat, ca să zic așa, și-ați rezolvat problema. Iar noi, acum, spre finele anului, ne bucurăm că am putut asigura retribuirea integrală a muncitorilor din combinat, a noastră inclusiv. Singurul în pierdere sînteți dumneavoastră. Că nu-i lesne să faci drumuri așa lungi, plus efortul depus... Avem acordul tovarășului Oșanu, arată directorul spre bărbatul în vîrstă, să vă facem o surpriză. E vorba de o primă de zece mii de lei.

Mîna directorului a scos deja din buzunar un mic pachet. Rupe ambalajul și scoate la iveală teancul de bancnote, sigilat în cruce de bancă. Adaugă încet, cu voce scăzută :

— Ca formă organizatorică, dumneavoastră aparțineți altei întreprinderi, din altă centrală. Legal, n-avem posibilitatea, sau ar fi prea complicată, să vă dăm vreun ban. De-aceea, am premiat cîțiva tovarăși de la noi pentru rezolvarea acestei probleme, și...

Roșu de emoție, pierdut în fața unei asemenea situații, Mihai încearcă o ieșire onorabilă :

— Aș minți spunînd că nu trebuia, că de fapt... Dar mă bucur foarte mult. Și bucuria mea e cu atît mai mare cu cît ea e provocată de gestul dumneavoastră, de-a dreptul surprinzător. Ce să spun ? Că refuz bani, acum, înaintea sărbătorilor de iarnă ?!...

Toți rîd, încălzind și mai mult atmosfera. Se beau cafele și se discută. La despărțire, Oșanu reține o clipă mîna lui Mihai într-a sa :

— Ce zici de-un pește la un restaurant cu specific ?

Mihai tresare. Apoi, ca să-și mascheze reacția, refuză categoric :

— Trebuie neapărat să-mi revăd niște prieteni scriitori, să...

Își ia un rămas bun cordial de la toți și pleacă spre centru. Băutura din timpul mesei l-a euforizat. Pachetul cu bani stă

în buzunarul hainei, sub palton. Ar trebui să-i depună la cec ; nu-i place să umble cu bani la el, dar nu vrea să mai piardă timpul. Cînd ajunge la cabinele telefonice din piața catedralei, sună acasă. Răspunde Adrian. La ora asta, de altfel, Ana abia a ieșit de la serviciu. Mihai știe că, pentru vacanță, băiatul ar vrea altă pereche de patine și schiuri cu tot cu bocanci, cum au doi colegi de-ai lui. La întrebarea „ce să-ți aduc ?“ răspunde cu același modest „indiferent“, apoi adaugă, în glumă, „plus bomboane cu băț“. Îi va cumpăra ce-și dorește. Din București. Și Cristinei o să-i aducă Moș Crăciun ce-a hotărît ea. Plus un palton de blană. Cu Ana e mai dificil, că nu știe dacă găsește cizmulițe și un pulover, cum erau cîndva la Romarta. Iar lui... Își va cumpăra hainele pentru care i s-au luat măsurile la combinatul de confecții.

— Mihai !! se aude în telefon exclamația Violetei. Ei nu, există telepatie !... Chiar mă gîndeam la tine...

Mihai îi spune de unde sună și-și cere scuze că n-a făcut-o pînă acum.

— Noaptea asta plec la București. Stau pînă vineri. La întoarcere, trec pe la combinat, să achit hainele.

În telefon se lasă tăcerea. Mihai crede că s-a întrerupt legătura. Dar mai apoi aude un oftat ușor :

— Păcat ! Mi-ar fi plăcut să ți le fi adus Moș Gerilă... prin poștă...

După alte cîteva clipe de tăcere, Violeta întreabă :

— Azi e-abia luni. Deci stai în București pînă vineri ?

— Am de lucru la un scenariu.

— Sigur ?

— Sigur !

— Atunci... succes !

Discuția cu Violeta l-a tulburat. Întrebarea „sigur ?“ a fost rostită încet, cu o vădită aură de neliniște, dar și de tandrețe în același timp. Se așază pe una din băncile catedralei, în care a intrat — prin ușa cu arcadă asimetrică —, și privește în gol. Tocurile unor femei venite în grup să viziteze fac să răsune strident interiorul. Șușoteala lor creează impresia unei conspirații împotriva liniștii. Enervat, Mihai se ridică și iese. E încă după-amiază, iar soarele se strecoară printre clădiri ca o ultimă rămășiță a toamnei încheiate de curînd. Dacă s-ar grăbi, ar putea prinde avionul spre București. Dar nu vrea. Pornește aiurea pe străzi. Urcă într-un autobuz și coboară la biserica din lemn. Pătrunde în curtea rămasă ca o alee de jur împrejur și o admiră, dar se și întristează : biserica pare

strivită de blocurile ce-o împrejmuiesc. Pornește apoi pe străzi. Dincolo de poarta boltită în piatră, un tînăr repară o bicicletă. E același, desigur, cu cel care a adus harta orașului. Mai în deal, vila cu oglinzi de Veneția pe pereții salonului de la parter stă cufundată în liniște. Doar sus de tot, pe balconul de la mansardă, o femeie tînără, cu bonețică și șorț, după tipic, scutură cîrpa cu care a șters praful. Te aștepți ca, din clipă în clipă, să iasă pe ușa centrală conașul, domnul senator, ori consoarta vreunui mare afacerist *en gros* cu cereale. În spatele portiței din fier forjat se agită același cățel lățos. Pe strada Octavian Goga e liniște. La numărul 5, într-un colț al grădiniței, pe tulpina trandafirului, mai stăruie o floare. Chiar ofilită de brumă, e tot frumoasă. În rest, nici o schimbare. La fereastră, perdeaua e alta, dintr-o țesătură deasă, cu flori mari, pline. Mihai pășește încet, rar. Cînd ajunge în fața portiței, se oprește fără să vrea. La vila de peste drum, e liniște. În jur — pustiu. Straniu de pustiu ! Pînă și vîntul pare că se tînguie prin crengile celor cîțiva brazi argintii din apropiere. Peste un timp, ușa garajului de vizavi se deschide, lăsînd să iasă un bărbat cu păr alb și mustață groasă, neagră. Rămîne locului și se uită lung spre tînărul de peste drum, cu mîinile înfipte în buzunarele paltonului și cu borul pălăriei acoperindu-i o parte din frunte și sprînceana dreaptă. Mihai stă și el nemișcat, privindu-l. Parcă-s doi adversari care se măsoară înainte de-a se ataca. Dar cedează amîndoi. Mihai mișcă privirea cu calm, secerînd totul în cale, pînă și-o oprește pe vila Lilianei. Închide ochii. Din interiorul salonului de la parter i se pare că aude acordul final din *Serbările romane*. Expiră prelung și-și continuă drumul alene. N-a fost să fie ! S-o blesteme pe Teona iar ? Da, merită ! Dar la ce i-ar ajuta acum ?! Dansul nebun s-a terminat imediat ce s-au stins acordurile. Iar măștile au căzut. Nu-i plac figurile celor cu care a dansat. Merge încet, tot mai încet, iar pietricelele ori frunzele uscate întîlnite în cale au ele vreo vină — poate aceea c-au presărat drumul unor femei —, altfel nu le-ar lovi așa înciudat cu vîrful pantofului. A trecut aproape un an. Un an care s-a scăzut, nu s-a mai adăugat. Ce-a făcut nu-i revelator — nu-l reprezintă ! Nici reîntîlnirea cu Violeta nu-l bucură. Are un ghimpe în gînd, care nu-i dă pace. Poate că n-ar fi trebuit să-i dea telefon, dar diavolul interior l-a îmboldit s-o facă, și asta îi creează o stare de apatie.

Cînd ajunge aproape de capătul celălalt al străzii, simte roata unei mașini rulînd încet lîngă piciorul lui. Se oprește.

Mercedes-ul alb a oprit și el. Prin parbriz, ochii vii ai bărbatului în vîrstă îl țintuiesc un timp. Apoi își mută luminile spre portiera deschisă, invitîndu-l. Mihai urcă. Refuză politicos țigara care i se oferă. Privește înainte, fără țintă. Știe că și bărbatul de alături face la fel.

— Amîndoi o să-i simțim lipsa... îl aude șoptind.

— Poate da, poate nu... murmură.

— Tu ești tînăr, vei întîlni o alta... dar eu mă învățasem să văd în ea o fiică... oftează cel de la volan. Pentru că și ea se amăgea cu ideea de tată... Un bătrîn de peste optzeci de ani, cînd i-a murit tatăl, care întrecuse suta, a spus cu tristețe : „simt că nu mai sînt copil". În prezența mea, ea regăsea sau, mai precis, trăia acum, la aproape patruzeci de ani, *starea de copil*. Cum s-o condamn cînd vrea să-i dea fetiței *starea* odată cu vîrsta ?

— Oare ?! întreabă Mihai privind fix înainte.

Dar vecinul nu-i mai răspunde. Mihai înțelege că întrebarea lui a transmis celuilalt îndoiala ce și-o simte în suflet. De altfel, știe că și el e frămîntat. Observă cu colțul privirii cum a zdrobit între degete țigara, lăsînd firele de tutun să-i cadă pe genunchi.

— Ascultă ! rupe Oșanu tăcerea. M-aș bucura să știu că gestul nostru de-a-ți răsplăti strădania nu te-a jignit.

— M-aș fi bucurat mai mult să știu că *gestul* e consecința firească a unei analize. Mai precis, că nu sînteți amestecat.

„Că nu-s mereu *victima* aceleiași femei !" ar vrea să adauge, dar își înghite vorbele, simțind că ar putea să lungească discuția, iar asta nu-i face deloc plăcere acum.

— Léon Bloy, scriitor francez, întoarce Oșanu privirea spre el, spunea că niciodată nu se poate ști cine dă și cine primește. Este cugetarea care-mi făcea plăcere s-o spun studenților la începutul cursului, pe vremea cînd eram profesor...

Tac iarăși amîndoi mult timp. Doar mîinile lor au scos din pachet cîte o țigară. Nici unul însă n-a aprins-o.

— Chiar nu mă mai ții minte ? întreabă Oșanu, hotărîndu-se să-și aprindă țigara.

Mihai continuă să rotească încet între degete țigara sa, parcă nici n-ar fi auzit întrebarea bărbatului de alături. Da, era cu ani în urmă, atunci, în altă toamnă... Fusese chemat de urgență la poartă. Chemarea îl găsise undeva în instalație. Abia a avut timp să se spele pe mîini și pe față. Îl aștepta un bărbat cu o ținută elegantă, gesturi precise și părul ușor gri-

zonat la tîmple. Alături, o femeie care semăna izbitor cu Teona. Dar numai de departe. „Sînt sora ei", i-a retezat femeia începutul exclamației ce-i scăpase, mai ales că Mihai o știa pe Teona în spital. I s-a spus că e așteptat pe platforma din fața combinatului, într-un *Mercedes* alb. Apoi, femeia l-a mai reținut, măsurîndu-l îndelung cu privirea. „Mă întreb ce-a găsit sora mea la tine !" s-a mirat ea. „Doamna Teona a găsit la mine ceea ce-a găsit și acest domn la dumneavoastră", i-a replicat Mihai. Bărbatul a izbucnit în rîs, luîndu-l de braț, dar femeia s-a menținut pe poziția ei de jandarm, curmînd întrevederea cu o voce plină de răceală și asprime, amintindu-i pentru ce s-au oprit în fața combinatului.

— Părul v-a albit, v-ați lăsat și mustață... răspunde Mihai.

În interiorul mașinii se instalează iar o tăcere grea, apăsătoare.

— Ce faci acum ?

— Plec spre București.

— Ai tren abia la noapte.

— Dacă m-ați duce la aeroport, aș prinde avionul.

Tot drumul, par doi străini ajunși alături, într-o mașină. Mihai a renunțat să mai rotească țigara între degete și a așezat-o lîngă pachet. Oșanu conduce cu atenție, impunîndu-și să fie calm. La despărțire doar, după ce vorbește cu cineva din conducerea aeroportului să-i asigure un loc lui Mihai, întinde mîna și încearcă un zîmbet :

— Mi-ar fi plăcut să am un cumnat ca tine ! Sau un vecin...

*

Mihai termină de citit scenariul. Îi place cum regizorul a reușit să ordoneze materialul. Ba chiar și secvențele noi, impuse de actuala derulare a acțiunii sînt realizate cu har. Lasă pe noptieră maldărul de pagini scrise cu pixul ori lipite cu tăieturi din vechea formă a scenariului și se plimbă prin cameră.

Aseară, de la aeroport, a venit direct aici. Aveau locuri. A insistat să i se dea toată camera. Apoi s-a întîlnit cu regizorul, care părea fericit. Ba chiar era și i-a mărturisit că, un timp, după ce l-a auzit refuzînd să mai continue munca, a intrat în panică. Apoi, cu două zile în urmă, i-a venit o idee. S-a apucat urgent de lucru. Aseară, cînd Mihai i-a telefonat, recitea ultima parte din scenariul refăcut după ideea avută.

Azi, pînă spre prînz, Mihai a luat magazinele la rînd. Acum, într-o despărțitură a dulapului de haine stau cîteva pachete mari. A găsit de toate, chiar și cizmulițe pentru Ana.

— Ei ? întreabă regizorul nerăbdător, imediat ce intră în cameră. Nu-mi place hotelul ! face imediat un gest în jur. Deși-i de lux, are ceva vetust... De ce nu v-ați mutat azi lîngă gară, la vechiul sediu ? rîde binedispus. Zău ! Aruncați banii pe fereastră. Măcar dacă ați fi scenarist la Hollywood...

Mihai își spune părerea despre noua formă a scenariului, ceea ce-l bucură pe regizor. Îi arată locurile unde a intervenit pentru că nu-i plăceau unele replici și stabilesc să se întîlnească mîine dimineață, să meargă împreună la casa de filme.

— Nu ! revine el imediat asupra celor convenite. Vă sun eu pe la prînz.

— Mi-ați spus că ați terminat cumpărăturile. Iar unt și cacao v-am luat eu.

— Am o problemă la Uniunea Scriitorilor, minte Mihai.

Rămas singur, deschide televizorul, dar nu reține mare lucru din ce vede. E marți ; piesa de teatru care se transmite a citit-o în manuscris ; autorul îi este prieten. La sfîrșitul transmisiei îi dă telefon și-l felicită. Aflînd că-i în București, prietenul insistă să-l viziteze ; și-a invitat mai mulți prieteni să vizioneze împreună piesa. Acum urmează o masă festivă. Mihai refuză. Și-a amintit de Tamara : a sărbătorit primul articol publicat de George în ziarul local. În fond, de ce nu ?! Este și asta o bătălie cîștigată. Numai la el în familie Ana își găsește să spele pe jos cînd începe vreo piesă de-a lui la televizor sau stă bosumflată în ziua cînd are el lansarea unui nou roman... De ce ?!... Dacă ar ști răspunsul la această întrebare, n-ar fi aici, în camera asta de hotel acum ! Întîrzie cu o carte cumpărată azi și-abia după miezul nopții se hotărăște să stingă lumina. Doarme agitat. Nici nu se luminează bine cînd se ridică din pat. Se bărbierește, apoi își face o cafea mare. Duce pe masa de la fereastră textul scenariului refăcut, să-l mai citească o dată. Dar ora nouă îl găsește tot la pagina a doua. Pe bucata de text dactilografiat, lipită de coala albă, a umplut cu creionul toate literele.

Se aud două bătăi în ușă.

Merge și deschide. Femeia trece pe lîngă el, oprindu-se la patul nedesfăcut. Lasă poșeta, geanta de voiaj și cheia altei camere. Apoi se întoarce. Se privesc lung.

— De ce-ai tras la hotelul ăsta, Mihai ?

— De ce-ai întrebat la recepție dacă-s aici, Violeta ?

Se privesc din nou îndelung, tăcuți. Violeta face cîțiva pași, pînă ajunge în fața lui. Oftează încet și întinde brațele, cuprinzîndu-i gîtul. Îl strînge cu putere, lăsîndu-se cu voluptate în voia bărbatului ce-i ține mijlocul. Cînd se retrage, întîrzie palma în atingerea obrazului fierbinte al lui Mihai.

— Măcar atît lucru bun am făcut și eu... surîde, atingîndu-i colțul gurii cu un deget, parcă să-i șteargă rujul, deși obrajii lor doar s-au atins.

Se retrage cîțiva pași, să-l poată privi mai bine :

— Doamne, de cînd aștept clipa asta !...

Se aruncă pe patul în care a dormit Mihai, lovind cu palma alături, pe margine, semn că-l cheamă.

— Ești timid, domnule fost elev ! rîde, strîngîndu-i degetele cu putere. Ți-a trebuit jumătate de an ca să-mi dai întîlnire...

— Ne-au trebuit aproape douăzeci ca să ne reîntîlnim... ripostează Mihai, plimbîndu-și palma încet pe obrazul ei.

— Ești încă tînăr, Mihai ! clatină capul admirativ femeia, după ce-și așază perna mai bine la spate, să-l poată vedea. Și știi după ce mi-am dat seama ? îl întreabă, reținîndu-i mîna, să stea cuminte. În tot ce-ai scris n-am găsit o singură referire măcar la... prima ta femeie. Cînd un autor face asta, e semn că deja a ajuns la ceasul bilanțului.

Mihai tresare, cutremurîndu-se vizibil. Chiar săptămîna trecută a scris un capitol despre prima iubire a eroului...

— Văd că ți-e frig, devine Violeta grijulie și se ridică.

Trecînd foarte aproape de el, nu se poate abține și-l sărută : scurt, cu tandrețe. Mihai întinde mîna, îi prinde brațul și o aduce lîngă el. Totul — într-o secundă. Cînd se dezmeticesc și, osteniți de îmbrățișare, se privesc, roșesc intens amîndoi.

— Iartă-mă ! șoptește Mihai.

— Nu fi prost ! îl ceartă Violeta.

Merge la celălalt pat și caută în geanta de voiaj. Scoate două sticle, pune una lui Mihai în mînă, cealaltă o lasă pe noptieră, apoi se îngrijește de pahare. Din sticlă curge un lichid vîscos, ca uleiul.

— Am cerut la podgorie să fie din anul în care ne-am cunoscut, arată ea spre vin.

Ciocnesc, șoptindu-și ceva, aproape fără glas, doar din mișcarea buzelor.

— Nu știam că există și asemenea minunății pe lume, arată Mihai paharul din care a gustat.

— Mai ai timp să înveți și pe asta, îl necăjește Violeta, rîzîndu-i cu fața invadată de-o fericire stranie.

Mihai înțelege că femeia a redevenit aceeași din toamna de demult.

— La ce oră ai birou executiv ? o întreabă.

— N-am !

— Bine...

— Azi voi chiuli ! completează Violeta, uitîndu-se fix în ochii lui.

— Totuși... încearcă Mihai s-o abată de la hotărîrea ei, dar fără convingere, tulburat de privirea ei fixă.

„Doamne !“ se abține el cu greu, mușcîndu-și buza de jos pe dinăuntru și-și îndreaptă atenția spre sticla cu vin. Felul în care s-a uitat Violeta la el l-a înspăimîntat. A avut impresia că-i din nou copil, în ziua cînd s-a pomenit față-n față cu un șarpe. „Ferește !“ i-a strigat văcarul satului și a lovit lighioana cu ghioaga, rupînd-o în două.

— Nu vreau să mă duc, Mihai ! pare că se roagă vocea Violetei. Am nevoie de-o zi ca asta, înțelegi ? Dacă eu am însemnat ceva pentru tine, ajută-mă să fac o nebunie !

— C-ai însemnat, o știi foarte bine, clatină Mihai îndelung capul. Dar asta... va fi pur și simplu o absență, scuzabilă pînă una alta. Și dacă în lipsa ta se ridică unele probleme care te privesc, ori pentru care tu ai soluții mai bune ?...

Violeta face un gest furios, aruncînd conținutul paharului într-o parte, apoi paharul gol pe pat, spre pernă. Merge la cuier și-și ia paltonul. Mihai se grăbește să i-l țină. Apoi o întoarce cu fața spre el și o privește lung, surîzînd :

— Avem toată după-amiaza a noastră...

— Dar eu aș fi vrut toată ziua !

— Uiți cine-ai ajuns !

— Tocmai de-aceea !

Mîna femeii îl împinge într-o parte, parcă să-și facă loc în drumul ei spre pat, de unde își ia cheia și poșeta.

— Să las cheia la recepție, spune pe un ton alb. Geanta rămîne aici ; nu mai am timp să urc în camera mea.

Cînd, vrînd să iasă, ajunge din nou lîngă Mihai, se oprește brusc, aruncîndu-i o privire scurtă :

— Am detestat întotdeauna oamenii care știu cu precizie ce vor. Uneori, chiar și pe mine !

— Sîntem maturi, Violeta.

— Atunci, trebuia să stai naibii cuminte acasă !

Violeta pornește încet spre ușă. Atît de încet că pare să aștepte mîna care s-o rețină.

„Curaj !“ strigă cineva în sufletul lui Mihai. Dar nu se poate mișca. Siguranța femeii l-a nemulțumit. Aude liftul. Apoi, prin perdeaua de nylon, o vede cum a oprit un taxi — cu un gest necugetat, parcă ar fi vrut să se arunce în fața lui. Mihai oftează nemulțumit. Ia telefonul și-l sună pe regizor. Se întîlnesc peste jumătate de oră la casa de filme. Spre surprinderea lor, directorul îi întîmpină cu prietenie, fără să-i mai țină să facă anticameră, neluați în seamă, ca pînă acum. Pentru prima dată, Mihai are certitudinea că filmul se va face. Nu i-a spus-o nimeni, dar o simte. Și-n plus, e mulțumit de forma la care a ajuns scenariul : simplu, coerent, unitar, personaje bine conturate și răsturnări de situații — ca o lecție din Aristotel.

— Reveniți după două ore, vă rog ! spune directorul casei de filme, retrăgîndu-se cu redactorul în biroul său, să citească noua variantă.

Mihai trece pe la editură însoțit de regizor. Secretara îl informează că redactorul e la o ședință la municipiu. Dar să fie fără grijă, cartea este la lectură.

— Vă văd abătut, rupe tăcerea regizorul cînd ajung în Herăstrău. Cred c-ați înțeles, facem filmul ! încearcă el să însenineze atmosfera. Am auzit că nu mai au rezerve. E o șansă ! Cam..., dar e !

— A, mă gîndeam la altceva... se scuză Mihai. Am uitat să vă spun : l-am recitit de curînd pe Aristotel. Mă primiți la un colocviu ?

Rîd amîndoi. Stau pe o bancă în apropierea restaurantului *Mioriția* și privesc lacul. Mihai închide o clipă ochii să-și amintească explozia Lilianei, cînd i-a spus că au venit să-și întîlnească colegii : „No, răule, de ce m-ai chinuit ? !...“

— Eu zic să-l țineți minte pe Aristotel, c-o să mai avem nevoie, surîde regizorul.

Mihai oftează prelung.

— Hai să vă spun una, continuă regizorul să fie binedispus. Voiam s-o las pe mai tîrziu, dar... Am luat scenariul dumneavoastră mai vechi, de-acum doi ani, cel cu echipa de geofizicieni, și l-am dus la alte două case de filme. Directorul uneia mi-a telefonat zilele trecute că-i place și l-a inclus în planul viitor. Aflînd de filmul la care lucrăm acum, el chiar voia să vă caute, să vă propună o colaborare.

— Înseamnă că nu-mi mai termin romanul, rîde Mihai încet.

— Discuțiile la scenariul acela încep abia la primăvară. Și nu mai fiți așa cătrănit, zău ! *Incundi acti labores !* [1]

— Asta o puteam spune cînd are loc premiera filmului, bombăne Mihai.

— La naiba ! Nu mai cobiți ! se înfurie regizorul. De fapt... adevărata bătălie începe acum iar apogeul va fi cînd cei de la casa de filme vor fi puși să avizeze pelicula realizată...

Părăsesc amîndoi banca și se întorc la casa de filme. Directorul e mulțumit, chiar fericit că au putut să țină cont de toate obiecțiile și să aducă scenariul la o formă așa de bună. Mai sînt cîteva mici modificări, pe care Mihai înțelege că le poate opera înainte de-a pleca acasă. Dactilografiat, scenariul va trebui să aibă și două referate de specialitate. Apoi va fi supus discuției finale.

— Cunosc eu pe cineva, un profesor universitar, care lucrează la un institut, îi asigură redactorul în drum spre lift. Cînd vrem un referat la un scenariu, apelăm la el. Dacă-i prea ocupat sau e plecat, are cîteva colege, care-și spun cu plăcere părerea. Lăsați pe mine !

Se despart îmbrățișîndu-se. Sînt siguri c-au reușit.

Acasă la regizor, munca durează numai o oră. A fost rescrisă o secvență și s-au modificat mai multe replici. Rămîn doar paginile de final, pe care Mihai vrea să le revadă la hotel. Abia acum își reamintește de Violeta ! Deși tot timpul gîndurile i-au fost la ea — a simțit-o în sufletul lui ca un permanent chin. Pînă la hotel, ia un taxi. E deja ora șaptesprezece. Nu-i place deloc ce s-a întîmplat între el și Violeta. În bucuria care îl stăpînește acum, cînd se știe aproape de capătul unui drum anevoios — *ca un adevărat drum al cunoașterii* —, faptul că dimineață a supărat-o pe Violeta i se pare de neiertat. Va trebui să găsească vorbe alese și spuse cu drag, întîlnirea lor să fie de oameni maturi, hotărîți. Roagă pe șofer să oprească mai întîi în fața florăriei de pe bulevard. Cheia camerei lui e la recepție. Dar și a camerei în care stă Violeta. Urcă, așază florile în vaza de pe masă și așteaptă. Își face o cafea. Deschide televizorul. E un film pe care l-a mai văzut. Ar vrea să telefoneze colegilor, dar nu se îndură să țină telefonul ocupat. Solicită doar o convorbire interurbană. Copiii sînt bine. Ana rîde : face prăjituri,

1 Strădaniile terminate sînt plăcute (lat.) — Cicero.

iar Cristina „o ajută". Îl roagă să nu uite de ață muliné. Nu-l întreabă de ce-a fost chemat la combinatul de îngrășăminte. Dar nici el nu-i spune. Vrea să fie surpriză. Despre scenariu uită să-i vorbească, deși inițial ar fi vrut s-o facă. O aude pe Cristina întrebînd de departe : „A vorbit cu Moșul ?" și rîde.

— Ai vorbit ? întreabă Ana complice.

— Sigur ! confirmă el.

— *Tataaa... se alintă fetița în telefon.* Mai vreau o păpușă !...

Mihai promite c-o să-i spună Moșului. Apoi închide și se preocupă de finalul scenariului. Telefonul dat acasă l-a răscolit. Simte din nou un gust amar. Înțelege că-i un om slab, tot ce face el e mediocru. O vorbă bună a Anei îl îmblînzește mereu, deși păstrează tot mai des și pe perioade mai lungi amintirea ei culcată pe furiș în altă cameră, cu spatele întors ostentativ spre ușă, prefăcîndu-se că doarme sau chiar dormind de-a binelea. O obsedează ideea c-ar putea face cancer. Mereu îi povestește ce boli i-a mai găsit doctorul cutărei sau cutărei cunoștințe comune. Parcă viața noastră s-ar reduce numai la morți și parastase. Iar el a obosit s-o mai cheme spre alt univers. Cum obosit este și acum. Dar o oboseală care-l îndeamnă să scrie... Vede sticla cu vin și-și toarnă puțin în pahar. Peste cîteva minute, încă puțin. Finalul îi iese de minune : final deschis, dar cu o undă de tristețe, în tonul întregului scenariu ; cei doi au pierdut, totuși, anii cei mai frumoși ai vieții stînd departe unul de altul — puteau să aibă copii mari, studenți ! Se întinde îmbrăcat pe pat și recitește paginile scrise. Vinul băut îi dă senzația că plutește. Ar vrea s-o aibă alături pe Ana — da, pe Ana ! —, Ana neabrutizată de grijile cotidiene, cum era cînd a cunoscut-o, neîmpovărată cu-atîtea, mai ales cu asigurarea hranei, „cea dintîi dintre trebuințe", vorba lui Platon. Pe-atunci, Ana mai putea să caute și să se bucure de frumusețea vieții. Ori poate că asta era manifestarea subconștientului, mularea sufletului feminin la nevoia de afecțiune a bărbatului — un fel de înfrățire cu Dracul pînă după trecerea punții de la ofițerul stării civile... Pentru că și atunci Mihai a simțit-o uneori rece și distantă, cu suflet arid, ca acum, dar și-a spus că e de vină starea de concubinaj. Și-apoi, era prea înfrînt de plecarea Teonei, ca să mai stea singur...

— Blestemata de Teonă ! murmură și-și adîncește capul în pernă, lunecînd în somn.

Cînd se trezește, Violeta stă în picioare, la capătul patului. Probabil că l-a deșteptat zgomotul ușii sau scîrțîitul parchetului. Sare din pat și, ca un prim gest, vrea să se uite la ceas.

— E trei, îl informează Violeta pe un ton fără nici o inflexiune.

Mihai înghite în sec.

— Te rog ! îndrăznește el să întindă mîinile, să-i ia paltonul.

— Mulțumesc ! pare femeia învinsă de calmul lui.

— Un pahar cu vin, o cafea ? arată Mihai cele de pe masă.

— Mulțumesc ! Am avut parte de toate, răspunde Violeta sec, parcă l-ar înfrunta.

— Atunci... flori ! arată Mihai către buchetul din vază, plin de zîmbet, să însenineze întîlnirea.

Violeta se întoarce cu spatele și face doi pași grăbiți, pînă ajunge la fereastră. Mihai o lasă în pace. Știe că-i va vorbi singură, fără să mai fie întrebată.

— De flori n-am avut parte, oftează femeia într-un tîrziu.

— S-a întîmplat ceva rău ? se trezește Mihai că întreabă peste voința lui.

— Depinde ce înțelegi tu prin rău.

Mihai se retrage un pas, așezîndu-se încet în fotoliul de lîngă televizor. Își sprijină bărbia pe vîrful degetelor împreunate ca la rugăciune și așteaptă. Calmul lui o neliniștește pe Violeta, care se întoarce și face cîțiva pași prin încăpere. Apoi, ca și cum ar fi obosit, se așază în celălalt fotoliu :

— Nu mă întrebi nimic ?

— Ba da. Nu vrei să te odihnești ?

O clipă, obrazul femeii se umple de zîmbet.

— Dacă știam că aici mă așteaptă un buchet de flori, renunțam la tot, face ea un gest sigur, de confirmare.

— Ar trebui să te întreb ce înțelegi tu prin *tot*...

— Închipuie-ți ! Ești scriitor... A ! rîde Violeta. Uitasem că tu ai doar personaje candide...

După un timp, în care își mușcă buzele pe rînd, murmură :

— Scuză-mă !

— Pentru ce ? ! saltă Mihai din umeri. Ai dreptate. Multora din personajele mele a trebuit să le tai eu umbrele sau au făcut-o alții și-au rămas ca niște sfinți dintr-o pictură naivă : chipuri luminate, mulțumind tatălui atotputernic.

— Ce mai știi de Teona ?

Mihai tresare. Întrebarea aceasta, pusă așa prompt, l-a găsit nepregătit.

— Soțul ei mi-a fost coleg de studii, precizează Violeta, deși amîndoi știu că au mai vorbit despre asta. Singurul bărbat pe care l-am iubit cu adevărat, adaugă ea pe un ton grav, bucuroasă totuși că poate face mărturisirea asta. Și cînd mă gîndesc că totul a pornit de la o glumă !... L-am întrebat ce știe despre Mihai Vlădeanu, cel de la Valea Brîndușelor. Tocmai apăruse într-o revistă un interviu cu tine după prima ta piesă de la televizor. Bănuiam că ești același cu tînărul cunoscut cîndva... De-aceea l-am întrebat pe Iftimie. El a întrebat-o pe nevastă-sa. Mai departe, știi și singur. Povestea ta și-a Teonei, nu a mea și-a lui Iftimie. De altfel, nici nu mai țin minte informația primită despre tine, pentru că nu m-ai mai interesat, pînă în primăvara asta, cînd l-am întrebat pe Liuță.

— De ce l-ai căutat ?

— Așa. Voiam să afli că exist.

— Spui totul cu răutate, Violeta.

— De ce-ai lăsat-o pe Teona să se întoarcă la soțul ei ?

— De ce n-ai încercat să-l reții pe Iftimie ?

Între cei doi se instalează brusc o tăcere lungă, în care doar privirile lor se întretaie uneori.

— Spune-mi, Violeta, șoptește Mihai cu privirea în jos, de ce-ai venit direct în cameră la mine acum ?

— Să vezi că *proasta* n-a mai bătut bulevardele, a învățat, și a ieșit din magherniței alea. Cînd..., nu mai primește în schimb o pereche de ciorapi, sau alt lucru mărunt, meschin uneori. Obișnuiește să-și ia singură tot ce vrea, tot ce are nevoie !

Ultimele cuvinte ale Violetei au fost rostite în șoaptă, dar apăsat, cu ură.

— Îmi vorbești de parcă eu aș fi principalul vinovat, oftează Mihai.

— Bineînțeles că ești ! îl fixează privirea verde a Violetei. Crezi că s-ar fi întîmplat ceva dacă lipseam azi ? Am plătit destul, fii sigur, ca să-mi pot permite o absență ! Și-aș mai fi plătit, pentru că-s, încă !, bună de plată, cum vă place vouă, bărbaților, să vă exprimați...

Mihai își lasă privirea în jos. Are impresia că fotoliul în care stă se dezmembrează și se va prăbuși.

— Cu tine vorbesc ! țipă Violeta, văzîndu-l că-i ocolește privirea. Pentru tine, atunci, Liuță m-a plătit regește : trei

perechi de ciorapi și-o bluză de silon... Dar a făcut-o înainte, că după aș fi fost în stare să plătesc eu ! Femeia tînără ce eram avusese șansa de-a se întîlni cu tinerețea visată... adaugă cu glas domol, ca un oftat.

Mihai tace. Își tamponează îndelung fruntea cu batista, să șteargă broboanele mari de transpirație.

— Ar trebui să-mi cer scuze, dar n-am s-o fac ! îl asigură Violeta. Ani în șir am așteptat să mă cauți, să-mi spui că nu există femei *proaste*, că nu condiția materială și nici funcția definesc pe aceea care ți-a întins mîna cu delicatețe... Cînd l-am pus pe Iftimie să se intereseze de tine, eram hotărîtă să te caut eu ! Dacă nu mai reții răspunsul dat de Iftimie, păstrez vie însă amintirea nopții cînd mi l-a dat... Am jurat c-o să mă răzbun, să-l fac să-mi stea în genunchi. Și l-am făcut ! Dar jocul m-a prins și pe mine. Iftimie știa să fie sublim în toate !... Și, poate că, divorțînd de nevastă-sa, azi aș fi fost cu el...

— De ce „poate că" ? întreabă Mihai.

— Uite-așa ! Pentru că nici tu nu poți jura c-ai fi rămas cu Teona, ripostează Violeta cu răceală.

— Teona !... oftează Mihai printre dinții încleștați. Numele ăsta începe să mă strîngă în spate.

— Am observat cum te-ai schimbat cînd l-am rostit la mine în birou, chemînd-o pe meseriașa aceea. Pe care nici măcar n-o cheamă așa, dar voiam să-ți văd reacția.

— De ce ?

— Poate în ideea că trebuie să plătești și tu în vreun fel.

— Tu crezi c-ai plătit ?

— Da !

— Tot ?

— Tot !

— Chiar și viața unei tinere fete ?

Violeta a rămas cu privirea mărită, fixîndu-l pe Mihai. Ochii ei par să reverse puțin cîte puțin din spaima cuibărită în suflet. O spaimă verde, ca veninul.

— Deci s-a aflat... murmură.

— Un... individ a venit la voi în combinat să vadă cum muncesc tinerii. I s-a oferit o masă pe măsură, servită de cea mai frumoasă fată. Dar, spre deosebire de cei ce-o distribuiseră în rol, fata nu știa că tipul vrea s-o *servească* și pe ea. Cînd i s-a spus, fără menajamente, evident, că nu erau în obiceiul tipului, fata i-a răspuns cu un „du-te naibii de

viței !“ și a ieșit trîntind ușa. După cîtva timp, a primit decizie de disponibilă. Apoi, cică, luînd-o razna, după ce-a bătut pe la multe uși, s-ar fi tot dus pe un pod de lemn, dărîmat pe jumătate și-ar fi căzut în Olt.

Mihai se oprește cîteva minute, apoi adaugă :

— Asta am aflat, dar n-am vrut să cred, deși îmi stătea în minte ca un ghimpe.

— Nu cunoști, probabil, că fata aceea primise destule avantaje... Nu și-a pus problema că va trebui să și plătească ?

Mihai privește adînc în ochii obosiți ai Violetei. Murmură cu reproș evident, ca o acuzare :

— În vară, cînd te-am vizitat, mi-ai spus c-ai sfîșia-o pe-aceea care s-ar atinge de băiatul tău.

— Uiți că sînt și mamă !

— Uiți că fata aceea a avut și ea mamă sau un tată ! Întreabă-mă pe mine ce i-aș face celui care s-ar purta necuviincios cu fiica mea !

— Tu te-ai purtat cuviincios cu toate ?

— Da !

— Atunci, mă tem de tine !

— De tine, Violeta, să te temi ! Judecătorul cel mai cumplit — Judecata de Apoi, dacă vrei — e propria noastră conștiință...

Palmele femeii stau încleștate pe brațele fotoliului. Pieptul ei se saltă ritmic, semn că se înăbușă. Are privirea tulbure iar fața i-a devenit de ceară.

— Violeta... încearcă Mihai un gest de atingere, lăsîndu-se pe călcîie lîngă fotoliul ei.

— Nu mi-am dorit decît să te reîntîlnesc, Mihai... se aude vocea stinsă a Violetei, în timp ce palma stîngă a ei reține degetele bărbatului în atingerea obrazului. Voiam de la viață o singură răsplată, pe care să i-o fur : o zi cu tine. Dar nu pentru că-mi ești drag sau... din alte motive. Nu ! Voiam să retrăiesc amintirea zilei cînd am fost în compania unui bărbat tînăr, așa cum îl văzusem în visele mele de adolescentă, nu cum aveam parte mereu.

— A schimbat întîlnirea aceea cu ceva destinul tău ?

— Dacă el a fost pecetluit la naștere, nu !

— O, Doamne ! oftează Mihai și clatină îndelung din cap, retrăgîndu-se în fotoliul din care s-a ridicat mai înainte. Nu trebuia să-ți dau telefon ! adaugă în șoaptă, ca o părere de rău.

— Minți ! pufnește Violeta într-un rîs scurt și amar. Tu nu schimbi destine, Mihai. Grăbești doar Judecata de Apoi.

— Violeta ! face Mihai un gest scurt și-i prinde brațul, obligînd-o să-l privească în ochi. De ce-ți arăți rănile cu atîta voluptate ?

— Pentru c-aș fi vrut să vin la reîntîlnirea cu tine pură — purificată în toți acești ani ! —, să bem o cafea ca doi foști prieteni iar la despărțire, cînd tu vei fi vrut să-mi sărути mîna, eu să te sărut pe obraz curat, prietenește. Dar...

Tac amîndoi cîteva clipe. Violeta rupe tăcerea murmurînd un „trebuie să plec" și se grăbește să-și îmbrace paltonul.

Mihai sărută mîna întinsă spre el, apoi deschide ușa. După ce aude liftul plecînd, merge la fereastră. Rămîne acolo vreme îndelungată. Doar cînd s-a luminat de-a binelea, iar strada s-a umplut de oameni, face un pas înapoi, pînă lîngă masă și-și toarnă un pahar cu vin. Îl bea ca pe apă și se reîntoarce la fereastră. Spectacolul străzii îi reține privirea. Ar vrea să uite toată întîmplarea cu Violeta și, pentru asta, își toarnă iar un pahar. Starea de beție îl face mai neliniștit. Ba chiar îl apucă teama — o teamă stranie, ca-n nopțile copilăriei, cînd stătea singur în întuneric.

— Da, vă rog ! se aude în telefon vocea angelică.

Mihai își vede mîna tremurînd, cu degetele încleștate pe receptor. Înțelege că a format numărul din dorința de-a discuta cu cineva, să alunge teama. Salută politicos și spune cine este.

— Mihai ! se bucură Doris. De unde vorbești, ce s-a întîmplat ?

— Voiam să te aud. Și să-ți spun că-ți sînt dator cu o cafea și un coniac.

Doris rîde. Rîsul ei tandru alungă din Mihai toată neliniștea ; e gata să-și ceară scuze pentru deranj, adăugînd că i-a făcut plăcere discuția, ceea ce-ar fi adevărat — niciodată, mai adevărat ca acum ! Dar vocea femeii, chiar așa subțire, de copilă, hotărăște cu fermitate :

— Îmi pare rău că nu pot să vin să te iau cu mașina — sînt răvășită de somn, mi-ar trebui un ceas să mă pregătesc. Dar tu mai ții minte, desigur, adresa...

Mihai s-a pierdut. Apoi, trecînd timpul, pe măsură ce se pregătește, își dă seama că inițiativa femeii l-a descumpănit. Cînd ajunge în fața intrării în bloc, ar vrea să renunțe și să se întoarcă, deși asta n-ar fi decît un gest repetat. Și totuși ar face-o, dar nu poate, picioarele nu-l ascultă.

Voința lui e slabă, mult mai slabă decît demonul interior. Nu mai are în el fronda tinereții, ca atunci, cînd fusese interesat să-și demonstreze doar că se poate.

Acum se plimbă.

Întîlnirea cu Doris nu-i mai *spune* nimic. „Avem și noi momentele noastre de caritate, a rîs Doris cu plăcere la un moment dat. Și-apoi, nu mi-ai plăcut deloc cum vorbeai, vocea ta era tulburată... a adăugat tristă, privindu-l lung. Dimineața, cînd dorm pînă tîrziu, închid întotdeauna telefonul. Azi n-am făcut-o. Nu știu de ce. Parcă așteptam ceva. Neliniștea din glasul tău mi-a amintit brusc de ziua cînd fugeam spre un aeroport, cu groaza în suflet că aș putea fi ajunsă și schimbată pe-o cămilă, pentru c-am îndrăznit să mă uit mai lung la un invitat, într-o seară..." Nici destăinuirea asta nu-i spune nimic lui Mihai. Ba chiar a uitat-o. Pe bulevard, lîngă cinematograful *Patria*, stă în cumpănă dacă să bea ori nu o bere. Vede pe mesele bufetului expres halbele cu spumă subțire și nu se poate hotărî să renunțe. Dar berea îi prinde bine. Capul însă îl doare la fel. Se teme să se mai întoarcă la hotel. Ar simți camera plină cu venin. Mai comandă o halbă, chiar așa sălcie cum este. După băutura scumpă și cafeaua tare servite la Doris, are impresia c-ar fi în stare să bea și apă cu săpun, să-și spele nodul din stomac. Întîlnirea aceasta a fost peste voința lui. Vederea unor fete frumoase trecînd prin dreptul ferestrei îl cutremură. Sînt tinere abia ieșite din adolescență, flori albe de măr, prevestind rodul. I se pare de neiertat că privirea lui a putut să le urmărească o clipă. Dacă nu i-ar fi rușine de lumea din jur, și-ar arunca berea între ochi, să-și spele privirea. Iese în stradă și oprește un taxi. La apartamentul știut, îi deschide Liuță. Soția a plecat, că-i de noapte, iar băieții sînt la un spectacol. Nu poate nici să-și îmbrățișeze prietenul. Se duce în camera de zi și se trîntește pe canapea, îndesîndu-și obrazul în perna mică, luată de pe un scaun. Liuță îl lasă să plîngă în voie. Apoi, cînd s-a mai liniștit, îl cheamă în bucătărie. Băieții s-au întors și s-au culcat deja. Mihai refuză să mai bea. În schimb, mănîncă tot ce i se pune în față. I-a detestat întotdeauna pe prietenii lui, care-i povesteau întîlnirile lor cu vreo femeie — considera asta ca o înjosire a lor înșiși prin lipsa de respect arătată partenerei. Acum se înjosește și el. Povestește prietenului despre Violeta și Doris. Tot, cu lux de amănunte. Liuță tace. Lasă impresia că nici nu aude. Bea din cînd în cînd încă o jumătate de pahar din vinul negru, adus din sat, de la fratele său.

— Ia ascultă ! lovește el masa cu palma, cînd tăcerea pare să se fi instalat între ei doi. Ce te-a întors pe dos mai mult ? Aia care te-a făcut să înțelegi că plătește totul — mersi de-așa plată ! —, sau tînăra care-a fugit de teamă că va fi schimbată pe-o cămilă ? !...

Mihai ridică privirea speriat. Își vede prietenul cum scoate din dulap un pahar mare, de bere, și-l umple cu vin.

— Nu ieși de-aici pînă nu bei două din astea la rînd ! Fie că verși, fie că nu, mîine te vei simți curat. Nu ca atunci, cînd te-am cunoscut eu, că, deh, ai mușcat din fruct... Ai să bei și-ai să te culci. Mîine merg cu tine la hotel să-ți iei bagajul și te ajut să urci în tren.

Mașinal, mîna lui Mihai prinde paharul și-l duce la gură. Gustul vinului țărănesc redeșteaptă în el senzații tari, uitate. Lasă paharul gol pe masă și-și șterge gura cu dosul palmei într-un gest de țăran aflat la ceas de taifas cu vecinul ori cumătrul, în fața ulcelei cu vin. Cînd i se pune în față al doilea pahar plin ochi, îl ia domol și-l rotește între degete.

— Să-ți fie clar ! gesticulează Liuță, amenințîndu-l cu degetul arătător întins spre el. Eu ți-am înlesnit doar cunoașterea, nu chinul perpetuu.

— Crezi că există cunoaștere în afara durerii ? întreabă Mihai încet.

— Mai dă-le dracului de dureri, măcar cînd vrem să fie sărbătoare ! se înfurie Liuță. Iar tu ai nevoie de sărbători, după perioadele ocnă la care te supui singur, dar nu îndrăznești să ți le faci, că ești slab. Ori prea puternic și n-ai nevoie. Oricum, normal nu poți fi. Să-ți vină una ca Violeta cu două sticle de vin vechi, iar tu...

— Liuță, ne-am îmbătat amîndoi... îl ceartă Mihai.

— Cu vin ! face prietenul un gest categoric. Iar cei vechi spuneau că-n vin e adevărul... Eah ! strîmbă el din nas a lehamite, iar fața lui trădează dezgustul. Știi ce te-a răpus azi, iar pe mine m-a înveninat ? Întîlnirea cu Doris. Nu mă interesează cîte cămile valorează ea, nu asta e important. Ai asaltat-o cîndva pe maică-sa, fără succes, iar acum fiica ți s-a oferit singură aproape.

Mihai simte că amețește.

— Îmi pare rău, oltene ! Azi am coborît și-n ochii mei și-ai tăi, murmură. Mă simt ca un porc.

— Știi... rîde Liuță, beat cum sînt, ar trebui să-ți spun că alde Doris nici nu merită altceva. Dar noi sîntem, în esență, doi țărani crescuți la morala ortodoxă, binele și răul includ

în ele și relațiile astea. Și nu e bine ce-ai făcut azi. Poate că femeia aceea tînără trăiește același zbucium ca și tine, izvorît din întrebarea : ce-am însemnat eu pentru el ? Ea știe doar că i-ai făcut curte maică-sii...

— Îi telefonez și-i cer scuze ! hotărăște Mihai, aprinzîndu-se brusc.

Fără să ia în seamă protestele slabe ale prietenului, aduce telefonul în bucătărie și formează numărul.

— Nu, nu dormeam, se bucură Doris, auzindu-l. Citeam. De unde telefonezi ? De la hotel ?

— Nu. De la un prieten.

— Unde stă ?

— Balta Albă, lîngă metrou.

— Pot să vin să te iau ? În douăzeci de minute aș fi acolo.

— Te-aștept lîngă stație.

— Te sărut !

— Te sărut !

Mihai închide, surîzînd fericit. Cînd ridică ochii de pe telefon îl vede în fața sa pe Liuță : palid, cu ochii subțiați.

— N-ai să te duci !

— Ba da ! rîde Mihai, începînd să se pregătească de plecare.

— Ascultă ! se ridică Liuță și încearcă să vină spre el, clătinîndu-se. Dacă pleci, nu mai calci vreodată pe-aici !

— Ba am să mă duc ! hotărăște Mihai. Și știi de ce ? Pentru că Doris nu e legată cu nimic de existența Teonei... Vreau o femeie dincolo de care să n-o descopăr iar pe această...!...

Liuță așteaptă calm. Dar Mihai își înghite cuvintele. Termină de îmbrăcat paltonul și-și ia pălăria.

— Ar trebui să te spun Anei ! îl amenință brusc Liuță, ca un ultim efort de convingere.

— Chiar te rog s-o faci ! Poate se mișcă ceva în conștiința ei !...

— Pot să știu ce mișcă în conștiința ta această Doris ? întreabă Liuță înfuriat, apoi, cu un gest ferm, deschide ușa.

Întrebarea s-a înfipt violent în Mihai. Nu-l obsedează ; e doar prezentă într-un ungher al memoriei, stînd la pîndă, gata să se repeadă asupra lui.

Două zile la rînd nici nu iese din apartamentul lui Doris. Cît ea e plecată la serviciu, stă și privește la videocasetofon : *Vînătorul de cerbi*, *Nașul* și filme cu cow-boys. În sertar sînt și alte casete, din care Doris a vrut să-i pună una, dar ime-

diat s-a răzgîndit. Nici el nu are chef să le vadă. I-ajung pozele de pe copertă. Azi vede din nou *Zbor deasupra unui cuib de cuci*. Oprește mereu aparatul și reia cîte o secvență, parcă ar studia-o. Un film mare, cu adevărat mare! Fiind sîmbătă, Doris vine acasă mai repede. E însoțită de două colege. Două blonde superbe, de vîrsta ei. Vor să bea o cafea și să vadă o casetă cu *ABBA*. Stau cuminți în fotolii și discută despre problemele de serviciu. Nu-l prea iau în seamă pe Mihai. Nici el nu le acordă mare atenție. Privite de aproape, așa liniștite în fotolii, par șterse, fără un dram de culoare. Doar cînd vine Doris și se așază între ele, un fior de înviorare le străbate brusc. Glumele sînt mai picante, au miez, expresia feței lor e plină de lumină iar ochii le sînt vii, îmbătîndu-se de plăcerea unor priviri lungi, reciproce, cînd buzele, umezite de surîs, par că-și spun ceva. De Mihai au uitat complet. Vorbesc, în schimb, la modul general, despre bărbați. Sînt chiar ușor ironice. Iar cînd, după cîteva ore de muzică și cafele, pun una dintre casetele din sertar, dau drumul la jaluzele, trag draperiile și adaugă, ca un anunț, că spectatorii slabi de înger sînt rugați să închidă ochii. Mihai se uită speriat spre Doris. N-o recunoaște. În locul candorii, citește pe fața ei satisfacția cinică. Ar vrea să-i întîlnească privirea, dar femeia îl ocolește cu insistență. Asta îl înfurie. Se gîndește să se ridice și să plece, dar n-are motiv. Privește ecranul : panoramare peste țărmul stîncos al Mediteranei, în acordurile unui poem simfonic de Smetana. Transfocare lentă, urmînd linia melodică a poemului, pînă ce imaginea intră pe prim-planul unei fete. Marea a fost văzută din unghiul ei. Vîntul îi flutură părul blond pe fondul cerului incredibil de albastru. Un timp, rămîn în imagine doar pletele aurii și cerul de topaz. Apoi, obrazul ei în prim-plan. Ochi frumoși, albaștri, irizați de plăcerea contemplării. Pe cer, un pescăruș singur, liber în imensitatea albastră. Reîntoarsă pe obrazul fetei, imaginea avansează pînă la planul detaliu pe buzele ei, conturate de surîs, întredeschise ușor, parcă ar vrea să exclame. Deodată, ochii se rotesc spre șosea. E văzută de departe. Vîntul îi flutură rochia ușoară, de vară, lipindu-i-o de trup într-o învăluire pe care imaginea filmului o exploatează cu voluptate. Mîna fetei face un semn abia schițat spre mașina care se zărește. Apoi, nehotărîtă, se abține. Mașina a oprit lîngă ea. Din unghiul șoferului, prin parbriz, se vede întregul spectacol făcut de vînt cu rochia și pletele fetei. Un spectacol frumos, ca un poem închinat vieții. Timidă, tînăra își stăpînește poalele cu palmele și se apro-

pie, privind în interiorul mașinii. Sfîrșește prin a zîmbi ușor, după ce portiera a fost deschisă, în semn de invitație politicoasă. Urcă alături de persoana de la volan. Mașina pornește pe șoseaua șerpuind deasupra mării. Ochii fetei cată tot mai des, pe furiș, spre stînga. Deodată, încremenește. Încet, aproape cu teamă, privirea i se pleacă. Mîna ei mică a fost cuprinsă în palma altei mîini. Degetele se strîng domol, cu delicatețe. Obrazul fetei se umple de plăcere, buzele se dezlipesc, gata să șoptească chemarea, în vreme ce ochii ei cată iar spre stînga. În racord cu privirea fetei, imaginea pornește de la degetele ce se rețin, lunecă de-a lungul unui braț gol, trec peste gîtul împodobit cu un șirag de perle albe, contrastînd cu pielea bronzată, adunîndu-se în scobitura dintre sîni. La volan, o femeie de 30—35 ani, cu ochi mari și negri, care par să-și fascineze prada. A tras mașina în refugiul din dreapta și se apropie de blondă, încet, cu timiditate de adolescent îndrăgostit întîia oară. O mișcare văzută din cel puțin opt unghiuri de filmare, exploatînd fiecare gest, adunîndu-le pe toate într-o dominantă plină de fior.

— Doamne, cît talent irosit! oftează Mihai involuntar, speriindu-se singur de vocea sa, care sparge semiîntunericul încăperii și perturbă muzica filmului.

— Da, dar se economisește energia cîtorva bărbați, cu care se pot repara trotuarele unui oraș, pufnește ironică una dintre musafire. Că șanse de-a le mai face altcineva sînt puține, completează grav, ca o invitație la tăcere.

Mihai simte cum îl trec nădușelile. Se teme că ar putea să sară din fotoliu și să le ia la bătaie pe cele trei femei. Vrea din nou să plece, dar n-are curaj. Și nici să privească televizorul. Nu e un pudic exagerat. Spune și ascultă cu plăcere glume de tot felul. Mai ales la *operativa de la ora 16*, cînd se adună mai mulți colegi în fundul autobuzului cu care se întorc de la combinat. Da, dar acolo i se pare normal, sînt între ei, bărbații. E, în ultimă instanță, ceaiul depurativ pentru necazurile de la serviciu. Aici e altceva, ca un loc în care a fost chemat ca să fie luat în derîdere. Se simte jignit în condiția lui de bărbat normal. Afemeiat, desigur, dar normal, atît de normal cît să nu perturbe ordinea socială. „Dar ele cu ce-o perturbă?!" se întreabă și se cutremură vizibil că-n mintea lui, *celălalt*, rațional și incitant la dialog a putut să nască întrebarea asta. De teamă să nu se cutremure iar, întinde mîna și ia de pe măsuța cu rotile o sticlă, la întîmplare. Bea cîteva înghițituri la rînd. Apoi nu-l mai interesează ce-i pe ecran,

că, oricum, vede confuz. Lîngă el, cele trei femei privesc extaziate un film cu femei. Apoi, un altul. Mihai simte că nu mai are răbdare...

— Ce-i cu tine, de ce stai aici ? Te rog, prietenele mele au plecat... întinde Doris mîna într-un gest tandru, de chemare, cînd intră după mult timp în camera în care s-a retras el exasperat la culme, incapabil să facă față ironiilor subtile ale celor trei prietene.

Pentru că Mihai nu se dezlipește de pervazul ferestrei, vine în fața lui :

— A avut dreptate mama ! clatină Doris din cap cu amărăciune. N-am crezut-o cînd mi-a povestit c-ai venit pînă la intrarea în bloc și te-ai întors. Te-a văzut pe geam. Gestul tău a făcut-o să sufere cît n-a mai suferit vreodată... Pentru mine erai amintirea frumoasă a copilăriei, de-aceea ți-am și sărit în ajutor alaltăieri. Zilele astea mi-ai părut sublim. Apoi m-am înșelat cumplit, aducîndu-mi prietenele, crezînd c-o să ai doza aceea de nebunie, să răstorni realul, să fii cum te credeam ieri...

Tace și se plimbă încet prin încăpere. Apoi, palma ei moale și caldă îl alintă încet, cu reținere, ca o avertizare.

— Tu nu poți coborî, nici chiar pentru o seară. Trebuia să-mi dau seama de asta cînd ți-am oferit un pahar la *Inter*. Inflexiunea ta derutează. Dar maleabilitatea mea poate să ucidă... Ai grijă ! Să nu mai mă cauți... Noi știm să iubim și frumos, cu patimă, iar tu ești însetat de iubire...

Cînd e gata îmbrăcat de plecare și sărută mîna femeii, Mihai șoptește apăsat, ca o precizare :

— Nu, Doris, greșești ! Confunzi trebuințele firești ale trupului cu necesitatea continuă a sufletului. Sînt însetat, e drept, dar nu de ce crezi...

Ajuns jos, în stradă, învăluit de frigul începutului de decembrie, înțelege că s-a înșelat. În absența legăturilor cu Teona, femeia aceasta nu i-a spus nimic ; nu face parte din sistem — sistemul de ecuații a cărui acoladă o constituie femeia aceea cu ochi mari, albaștri, plecată cu ani în urmă întinsă într-un *Mercedes* alb. Liuță avea dreptate. Doris nu a clintit nimic în conștiința lui. Ba poate că da, însă într-un sens nedorit. L-a făcut să se simtă dezgustat de sine însuși. Acum, plimbîndu-se alene, are aceeași senzație stranie că i-ar putea murdări chiar și cu privirea pe cei din jur, cum i s-a părut pe cînd bea bere în bufetul expres și a privit după fetele acelea tinere, abia ieșite din adolescență.

În fața alimentarelor s-au descărcat deja stelajele cu sticle de lapte. Bea o sticlă pe nerăsuflate, apoi încă jumătate din a doua, pune un pumn de monezi în sticla goală și-și continuă drumul. Nodul din stomac i s-a făcut pietroi, în jurul căruia laptele a adunat tot veninul. Intră pe un gang, găsește o ladă de gunoi și se pleacă asupra ei, răcorindu-se. Batista cu care-și șterge fața o aruncă deasupra, în ladă. Iese din gang și coboară strada. La prima cabină interurbană, de lîngă Telefoane, formează numărul de acasă al prietenului său Petre Graur. Vrea să-l trimită undeva cu tot cu sfatul lui de-a poposi în cîrciumi, printre specimene rare. Dar n-are curaj. Închide. Apoi o sună pe Ana. Se scuză c-o face la ora asta ; zilele trecute a muncit mult la scenariu și n-a mai avut timp. Trebuia să plece acasă cu trenul de aseară, însă a adormit și s-a trezit acum, spre ziuă. Va veni cu rapidul de dimineață, să nu-și facă griji. Tocmai ! oftează Ana. Și-au făcut griji. Cristina chiar a plîns. Și-acum mai oftează prin somn. Dar bine că totul e bine !

— Al dracului bine ! murmură Mihai în drum spre hotel.

*

Bancnotele sînt numărate încă o dată. Treizeci. Apoi, mîna lui Mihai le împinge ușurel spre partea cealaltă a biroului :

— Te rog, ia-le ! Fără tine nu obțineam banda perforată.

— Ce-o să zică Ana dacă află ?! se neliniștește Ion.

— A fost ideea ei. Și dacă mă fascinează prin ceva, în primul rînd, e spiritul echității. Te rog, ia-le ! atinge Mihai din nou bancnotele.

— Nu știu dacă le merit, surîde Ion. Dar îmi prind bine, al naibii de bine ! Moș Crăciun va fi darnic pentru copii...

— Ce mai știi de... ?

Mihai se abține să pronunțe cuvîntul „soție". Ba chiar îi pare rău c-a pus întrebarea asta.

— Mi-a telefonat săptămîna trecută. A zis să nu divorțez. Știi care-i hazul ? rîde Ion. Articolele lor sînt bune, sînt apreciate de ăia datorită eminenței cenușii, care stă dincolo de semnătura autorilor, adică eu. Puterea mea de sinteză și teoretizarea matematică au dat valoare rezultatelor obținute de ei experimental. Vor fi puși în situația *Hic Rodhos, hic salta !* * Bineînțeles, nu le va lua nimeni capul și nici nu se

*` Aici e Rhodos, aici să sari (lat.) — Esop.

va răsturna Pămîntul. Iar eu, marele visător de odinioară, mă voi retrage la Sînzieni să-mi pot crește în voie copiii. Poate că ei, jucînd la ruleta vieții, vor miza pe un număr cîștigător.

— Faci haz de necaz, Ioane ! îl privește Mihai cu tristețe.

— Bine că plesnești tu de bucurie, bombăne Ion. Hai, să te las, să vorbești în tihnă, arată spre telefon. Dar să știi că infidelitatea conjugală nu-ți face nici sufletul mai curat, nici orizontul mai senin...

Mihai se uită lung în ochii prietenului :

— Știi care-i durerea ? Aș fi fost fericit acum să fi fost vorba doar de-o infidelitate !... Dar te rog, stai ! Vreau să mă interesez de soarta scenariului.

După tonul cu care îi răspunde regizorul, Mihai înțelege că iar nu-i în ordine ceva.

— N-am obținut referatul. Prietenul redactorului, profesorul, a zis că nu se bagă. Nici măcar n-a vrut să citească scenariul.

— Mai dă-l în ... ! înjură Mihai cu toată gura.

— L-am dat, aprobă regizorul, dar asta nu ajută scenariului. Bașca faptul că scenariul e acum la direcția tehnică a sectorului de sinteze al institutului. Cînd au auzit de el, l-au și oprit. Cineva are vreo patruzeci și două de obiecțiuni...

— Mergeți și discutați, să vedem despre ce-i vorba, insistă Mihai pe un ton optimist.

Dar imediat ce închide telefonul își trîntește fruntea pe palmele puse una peste alta pe birou. Stă așa mult timp fără să fie în stare de vreo inițiativă. Iar s-a dus naibii cheful de scris ! Și-o luase așa de bine în ultimele zile !... Întoarcerea de la București a fost ca o plonjare în plin. L-a așteptat la gară doar Ana — plecase de acasă fără știrea Cristinei, pe care i-a lăsat-o în grijă lui Adrian. Cînd s-a apropiat de Mihai, în loc să ia o parte din bagaje, a întins un braț pe după gîtul lui și l-a strîns cu putere, sărutîndu-l scurt, ca un oftat de ușurare. Abia apoi și-au împărțit bagajele. Mihai a înțeles că Ana a fost mai neliniștită decît Cristina. La intrarea în casă, au lăsat bagajele afară, lîngă ușă. Mihai a luat-o pe fetiță în brațe și-au mers în camera lui, timp în care Ana și Adrian au cărat cadourile în altă cameră, să nu le vadă Cristina. După masă a dormit, iar noaptea s-a apucat de scris. Zilele următoare a făcut la fel. Ajungea acasă, mînca, și se culca. Miezul nopții îl prindea mereu la masa de scris, acaparat de universul cărții. Își amintea vag tot ce i s-a întîmplat. Nu-l mai interesau amănuntele. Purta în el doar esențele — starea de senti-

ment — și scria. Scria cu sîrg, fără odihnă — ca o izbăvire! Așa crede că vor fi făcut și sihaștrii, cufundați în rugăciuni, ori în munca la vreun lucru sfînt, după cîte un păcat săvîrșit în tîrgurile prin care mergeau cu treburi ale mănăstirii. Adevărul exprimat de Aragon — *A scrie e o detenție* — devenise *neîncăpător* pentru starea lui de spirit. Bucuroasă de cadouri, fără să se manifeste prea tare, Ana îi strunea mai mult pe copii. Speriată — sau numai făcînd-o pe speriata — că va fi spusă Moșului, Cristina păstra liniște cît tatăl ei dormea. Chiar și cînd venea să se culce lîngă el, o făcea încet, ca o pisică. Doar cînd lua bătaie, plîngea cît o ținea gura. „Să audă și Moșul că iau bătaie! Să nu-i aducă nimic mamei! amenința ea. Dar las' că știu eu că i-a adus cizme..." adăuga înciudată.

— Părerea mea e să te duci la București, spune Ion. Altfel discuți tu. Regizorul nu are argumente, că nu lucrează în industrie.

Mihai se uită speriat spre prietenul său.

— Mă duc, dar mai întîi îl rog pe directorul general să citească scenariul și să facă un referat, hotărăște el.

— Mateianu ?! tresare Ion.

— Da. Este doctor în științe. Trebuia să mă fi gîndit mai de mult!

— E-o chestie cu două tăișuri, Mihai! îl avertizează Ion. Dacă nu-i convine ceva, poate chiar faptul că aduci în primplan un director ce-și face teza de doctorat pe munca altuia ?!...

— O vezi ? arată Mihai mîna dreaptă. Pentru Mateianu o bag și-n foc. Atît cît mă pricep eu la oameni, sigur nu mă ard!

Glasul directorului îl întîmpină călduros, făcîndu-l să-i dispară teama, nu și emoția. Se așază cu grijă apoi spune. în cîteva cuvinte, pentru ce a venit.

— Scenariul! întinde Mateianu mîna.

— E-acasă.

Directorul se întoarce spre interfon și bate două clape. Îi răspunde garajul.

— Dacă nea Lică n-a plecat la județ cu materialele date de mine, să-l ia și pe tov Vlădeanu în oraș. Trebuie să aducă ceva de acasă.

A doua zi, Mateianu lipsește; are plenară la județ. A treia, pe la amiază, îl cheamă pe Mihai. Scenariul i-a plăcut.

— Probleme reale, nedorite, evident, puse cu simțul măsurii, al echilibrului în ultimă instanță. Știți, doar nu-s direc-

tor de mulți ani, surîde Mateianu. Și nici nu mă cramponez de gîndul că trebuie să ies la pensie de pe scaunul ăsta, Doamne ferește ! Dar, în multe filme, ce vedem ? Un stagiar venea, se lua în colți cu conducerea uzinei și, culmea ! avea și dreptate mereu și-n totalitate. Aici, bate el cu degetul în dosar, e altfel — o luptă între *grei,* ca să zic așa. Eroul principal e un cercetător cu zece-cincisprezece ani de muncă în spate, directorul nu-i un oarecare... Ajunge chiar să considere uzina ca pe o feudă proprie. Îmi place și personajul feminin — multă candoare în secvențele de tinerețe, fermitate și tandrețe în prezent.

Bufetiera serviciului Protocol aduce cafele și apă minerală. Mateianu răsfoiește scenariul și-și face cunoscute obiecțiile.

Mihai prinde ideile din zbor și le notează. A mai discutat cu Mateianu despre literatură, ori despre artă, așa, în general ; a văzut în el un om cu deschidere către cultură ; de data asta însă își dă seama că are în fața lui pe unul care *simte.* Următoarele două obiecții, tot de ordin artistic, îi întăresc convingerea că nu s-a înșelat ; puterea de analiză a lui Mateianu merge la esență.

— Să fim serioși ! rîde directorul, sorbind alene din cafea. Filmul se vrea altceva. În profunzime, el pune în discuție curajul și lașitatea vizavi de o situație, oricare ar fi ea. Să se mai știe că există și cercetători, de care depinde bunul mers al treburilor de mîine... Cît despre final, aș fi vrut să spun că nu-mi place, e trist și, poate, puțin acuzator. Părerea mea e că dumneavoastră, ori regizorul, cine-o fi fost cu ideea, avea o nemulțumire în suflet, cauzată de o femeie, ori poate trăise prea intens drama celor doi din film, dar judeca numai din unghiul personajului masculin. Evident, eroina are o vină mai mare în ruperea relațiilor. E bine totuși să rămînă finalul așa. Dacă-i frumos, cu „pupat toți piața endependenți", cred că filmul se uită la ieșirea din sală. Abia prin *ce*-ul trist din final ți se implantează drama celor doi, provocată de lipsa curajului odinioară, dramă care era gata să se repete și acum.

În gîndurile lui, Mihai abia așteaptă să discute cu regizorul, să-i vorbească de lectura profundă, pe care a făcut-o Mateianu scenariului, dar se teme totodată că directorul va dori să-și spună părerea și-n referatul ce-l va face — s-ar putea să-i alerteze pe cei de la casa de filme.

— Tov Vlădeanu, zic să faceți dumneavoastră scrisoarea de răspuns, așa cum credeți că vă este de folos și o discutăm.

A doua zi, Mihai aduce două pagini, în care a cuprins și cele cîteva obiecții. Mateianu citește textul, stă o clipă în cumpănă, apoi îl reia.

— Nu e în ordine ! clatină el din cap. Începutul și sfîrșitul trebuie făcute altfel. Mai întîi, că, pentru noi, nu sînteți un oarecare. Scenariul ăsta e urmarea firească a unui șir lung de lucrări, toate inspirate *din* și implicate *în* viața de uzină, cu eroi ai zilelor noastre și așa mai departe, iar în final, eu, ca director general al acestei platforme, cunoscînd ce-ați scris și, fiind pus să refer despre scenariul în chestiune, îmi exprim încrederea, în numele celor peste douăzeci de mii de oameni ai muncii, că va ieși un film bun și urez succes deplin realizatorilor... Lăsați că refac eu textul și-l discutăm mîine.

Mihai nu se aștepta la o asemenea reacție, oricît de optimiste i-ar fi fost gîndurile. Cînd textul e finisat, Mateianu cheamă pe cea mai bună dactilografă, i-l dă să-l bată cu caractere mari, pe hîrtie cu antet și stabilește ca scrisoarea să fie trimisă de către combinat, oficial.

— Nu-i o chestie de complezență și nici un favor, spune el lui Mihai cînd acesta îi mulțumește. E chiar o datorie a celui care stă acolo, arată spre scaunul de la birou. Iar dacă scenariul nu-mi plăcea, v-o spuneam. Putea să fie și o chestie de gust, evident, dar cînd ai în față o lucrare despre curaj, n-o poți trata cu lașitate, oricare ți-ar fi gustul. Și nu uitați : pentru un scriitor, anii trebuie să se adune...

Da ! își repetă Mihai, impresionat de atitudinea lui Mateianu — un director într-adevăr de excepție. Întrebarea acestuia : ce va atîrna mai greu peste ani ? îi e mereu vie în minte.

Seara, după cîteva ceasuri de somn bun, cînd doar vîntul se aude prin cei cîțiva brazi din apropierea blocului, începe să recitească tot cît a scris din roman. Termină abia spre ziuă. Nu-i place. E ca o răfuială continuă cu sine însuși. În toate paginile, simte sufletul lui, aidoma unor talanți dați personajelor. Cu ce-i mai bun el, care-și evaluează sufletul, decît femeile ce-și vînd trupul ?! Parcă și vede vulgaritatea în alertă : cîte doi-trei, arătîndu-și pasaje, hotărînd că personajul cutare e persoana cutare. „Ia te uită ! Nu știam că inginerul șef are un văr sus de tot...“ „Ăsta a mai fost căsătorit ?! Nu se poate !...“ De altfel, Mihai își mai amintește de ziua cînd i-a oferit al doilea roman al său unuia dintre directorii de atunci ai combinatului, care nu uita să mărturisească, ori de cîte ori avea prilejul, dar numai între patru ochi și în șoaptă, că el are

studii serioase, făcute la zi, nu ca alții... Acesta a deschis romanul la prima pagină, a văzut numele *Mirela* și a întrebat, oarecum plin de spaimă : „Este despre doamna Mirela ?!“ Mihai nici nu se gîndise că și pe șefa serviciului Personal al combinatului o chema așa. Apoi i s-a făcut teamă că l-ar putea cuprinde și pe el fobia numelor. Dar odată întors la masa de scris, înconjurat de pereții îmbrăcați în sutele de cărți, și-a regăsit stăpînirea de sine. Acolo însă, în fața acelui semidoct, trecut prin viață ca un rățoi care măcăie pe luciul unei bălți, s-a simțit fragil — chiar și-a reproșat că n-a găsit alt nume. Ba a început s-o salute cu mai mult respect pe acea Mirelă bătrînă și retrasă în problemele ei de serviciu. Și cîtă distanță între lectura celui de-atunci ori a altora, care ar fi în stare să reclame o carte pentru că nu le-a plăcut o propoziție, și modul în care, zilele trecute, Mateianu a știut să depășească nivelul întîi de lectură al scenariului !... Oricum, asta nu-l bucură acum pe Mihai. Se simte ca un personaj din ultimul spectacol al teatrului din localitate : lîngă o cîrciumă, acesta încropise o grădină de flori, peste care treceau mereu bețivii, strivind sub cizme gărduțul și tulpinele plăpînde. Ar vrea să rupă tot, dar nu obișnuiește să-și distrugă hîrtiile. Închide dosarul, face nod șiretului de la coperți și-l aruncă pe un raft. Se dezbracă, stinge lumina și se bagă sub plapumă, lîngă Cristina. Simte căldura fetiței și se umple de-o bucurie deplină. Întinde gîtul și o sărută pe ceafă, șoptindu-i : „pui de curcan“, apoi rămîne cu fața în sus, privind în întuneric. Rîde singur, făcînd să se cutremure ușor patul. În vară, pe cînd veneau de la mare, trenul a stat mai mult într-o gară. Se apropiau de destinație, frînți de drumul lung și de vizitele prin București. Mihai stătea cu ochii închiși, gîndind la discuțiile avute cu regizorul, iar în sufletul lui încolțise deja teama că romanul aflat la editură va trebui refăcut. Cunoștea punctul nevralgic : partea a treia. Că temerea lui s-a adeverit, e altceva, poate chiar faptul că intuise rotunjimea artistică în absența acestei părți (care poate constitui o carte de sine stătătoare). Mai spera ! Pe bancheta din față, Ana o ținea pe Cristina în brațe.

— Ce-i acolo ? a întrebat fetița.

— O curcă și puii ei, a răspuns Ana.

— Nu-i curcă, e curcan ! a hotărît Cristina.

— Curcanul n-are pui, a continuat Ana indiferentă.

— Da' tata cum mă are pe mine ?! s-a mirat fetița.

Întrebarea ei a stîrnit hohote de rîs.

Acum, încălzit de fetiță, Mihai retrăiește în amintire veselia de atunci. Ar trebui să scrie o carte senină, despre fericirea de-a fi tată !... A înțeles ce înseamnă asta de mult, cînd era student. Se plimba cu Ella prin Cișmigiu. Femeia găsise pachete de smochine la un chioșc și era fericită. Spunea că-i plac foarte mult fetiței. Mihai și-o închipuia pe Doris un țînc de cîțiva anișori, întîmpinîndu-și mama cu mîinile întinse și ochii mari, ațintiți spre geanta din care femeia urma să scoată pachetele.

Coboară din pat încet, aprinde iar lumînările din pahar, îmbracă haina îmblănită și se așază în fotoliu. Cu fiecare pagină scrisă, fericirea lui sporește. Aude ceasul sunînd în camera unde doarme Ana, dar nu-l ia în seamă. Peste un timp, cînd se aprinde lumina, Ana vine să-l trezească. Îl găsește scriind de zor.

— Lasă fetița să doarmă, o duc mai tîrziu la cămin, că stau acasă să scriu, spune în șoaptă, pe un ton grăbit, semn că dorește să fie lăsat în pace.

— Atunci, treci pe la magazinul din piață.

— Vreau să scriu...

— Treci totuși, doar nu-i departe.

— Bine.

— Și dacă tot stai, nu iei fetița la prînz acasă ? Îi dai să mănînce și-o culci.

— Bine.

— Da' mai bine-ai ține-o acasă. Doar se joacă.

— Și intră din minut în minut să mă întrebe ceva, sau să ia vreo carte. N-o țin. O iau la prînz.

— Cînd vine Adrian de la școală, o lași cu el și cobori la carne, că vin sărbătorile.

— Bine, bine...

Ana pleacă în bucătărie. Mihai se întoarce spre paginile scrise, vreo zece — multe !, n-a mai avut în ultima vreme așa spor. Vrea să continue, dar nu e în stare să adauge un cuvînt măcar despre fericirea de-a fi tată. Merge în baie și începe să se bărbierească.

— De ce te-ai răzgîndit ? îl întreabă Ana cu candoare. Păcat ! Cristina ar fi dormit după-amiază acasă...

Pînă la prînz, Mihai pune la punct tot ce avea de făcut prin instalație, apoi cere bilet de voie pentru patru ore. Cînd ajunge la cămin, copiii tocmai au terminat de mîncat și s-au băgat în pătucurile lor. Zărindu-și tatăl, Cristina se bucură,

gata să exclame de fericire. Cîțiva, care n-au adormit încă, se uită cu jind la colega lor, luată să doarmă acasă.

După ce Cristina adoarme, Mihai se ridică din pat și-i șoptește lui Adrian să aibă grijă de fetiță, că el se duce prin oraș. Revine după o oră și jumătate, tot cu mîinile în buzunare. Se pleacă și-și sărută fetița pe tîmplă :

— Puiul tatii de curcan ! șoptește, făcînd cu ochiul lui Adrian, care stă alături și citește.

— Dac-am avea și acum un curcan ca la Paște !... se miră băiatul.

Mihai stă o clipă locului. În fond, de ce nu ?! Merge la telefon și formează numărul abatorului de curci de la ferma din vecinătate, să-l caute pe șoferul cunoscut la Hotel Nord. Răspunde o voce de femeie :

— A murit în octombrie, la un hotel. Băuse vin dintr-o sticlă care avusese în ea, pe fund, *verde de Paris*.

Receptorul cade la locul lui.

— Canalii, canalii !! izbucnește Mihai, lovind cu pumnul în telefon.

Rămîne o clipă înmărmurit, cu privirea pironită pe carcasa telefonului crăpată de lovitură, apoi, hotărît brusc, începe să se îmbrace. Cunoaște un procuror tînăr, cu care vrea să stea de vorbă.

*

— Excelent ! se aude în telefon bucuria regizorului. E un tip forte directorul dumneavoastră. Referatul a făcut o impresie grozavă. Dar... se aude vocea lui schimbată prompt, cum o scoatem la capăt cu directoarea tehnică ? Am fost la institut să discut și mi-a vorbit cu răceală. A zis că ea a primit un scenariu, deci trebuie să discute cu scenaristul. Nimeni nu știe ce-a apucat-o. Prietenul nostru redactorul crede c-a vexat-o ceva din povestea de dragoste a celor doi, că și ea, în tinerețe, ar fi avut o chestie încurcată... Dar nu-și explică nimeni răutatea ei, cînd toți o știu ca pe-o pîine-a lui Dumnezeu.

— Lăsați-o naibii ! se înfurie Mihai. Dăm scenariul cuiva de la minister și obținem încă un referat, să avem două, dacă atîtea trebuie.

— Da, dar tipa asta a primit scenariul însoțit de adresa aceea, făcută de mine și de redactor, c-am vrut să părem mai cu moț. Zice că ea e datoare să răspundă oficial. Ce ne facem cu un răspuns nefavorabil ?! Ne trebuie încă două-trei, bune, ca să-l contracarăm. Veniți, vă rog, și discutați cu ea, poate cădeți la o învoială. Zicem că facem modificările care le vrea ;

acolo unde nu are dreptate, poate-o convingeți ; doar lucrați în uzină, aveți argumente !...

„Argumente, da ; nu și chef !" ar vrea Mihai să replice, dar se gîndește să nu-l mai amărască pe regizor. Oricum, la noapte, va pleca spre București. Și-așa, chef de scris nu mai are. Ar vrea să-i telefoneze Anei la serviciu, să-i spună că pleacă, dar nu îndrăznește. Se apropie sărbătorile și mai sînt atîtea de cumpărat !... Umblă toată după-amiaza prin magazine împreună cu Ana și copiii. Seara, primește telefon de la regizor : mîine e ultima zi cînd mai poate ridica avansul pentru scenariul de film. Uitase.

Fără pic de chef, Mihai se pregătește de drum. Mai precis, își lustruiește ghetele și-și calcă pantalonii. În alte rînduri, umplea geanta cu cafea rîșnită, fierbător, textul vreunui scenariu și multe altele. Acum nu ia decît prosop, săpun și ceva mîncare. Fierbătorul e la uzină, dar nu-i pare rău ; își va lua o sticlă de un sfert cu cafea, să bea mîine dimineață.

— Vezi că s-a lăsat un ger afară !... spune Ana, întorcîndu-se de pe balcon, unde a întins rufele spălate. Să-ți iei neapărat paltonul, căciula și puloverul pe gît.

În tren, Mihai se binecuvîntează că a ținut seama de sfatul Anei. Încearcă să adoarmă și cheamă în gînd zilele verii, cînd stătea cu undița în mînă, pe malul apei. Și orele de somn, la amiază, pe plaja de la Neptun. Să fi fost oare Teona aceea pe care a auzit-o vorbind, atunci ? Femeia căutată atîția ani... Dacă s-ar fi trezit, ar fi întîlnit-o. Ori poate că nu. Ba sigur nu ! Pentru asta ar fi avut destule ocazii. Sau și le-ar fi putut crea. Nici măcar cu Oșanu, cumnatul ei, n-a vrut să stea mai mult de vorbă. Dar de ce nu i-a spus nimic Oșanu despre Teona ? ! Și dacă e moartă de-adevăratelea ? !... Nu se poate ! Toate întîmplările cu Liliana... Oricum, pentru el, este deja...

Spre ziuă, Mihai uită orice gînd legat de Teona. O alungă din mintea sa cu violență. Frigul l-a înrăit. Se teme că nu va mai putea întinde picioarele ; îi sînt deja înțepenite de ger. Scoate fularul de la gît și-l înfășoară peste genunchi. La coborîrea în Gara de Nord, merge direct în restaurant și-l convinge pe ospătar să-i aducă un pahar cu vodcă. E prea de dimineață și nu se servesc băuturi alcoolice, dar ospătarul devine înțelegător, mai ales că nu o face degeaba. Apoi, Mihai cere și o cană cu ceai, cum bea toată lumea din jur, după care merge la hotel. În cameră, se întinde pe pat îmbrăcat, cu cele două pături peste el și paltonul deasupra. Cînd se tre-

zește e trecut de amiază. Fuge la casieria Asociației Cineaștilor să-și ia avansul pentru scenariu. Întîrzie apoi într-un restaurant, mănîncă pe săturate, pînă simte că i-a trecut de foame și de frig. Cînd se înfierbîntă, își amintește de regizor și-i telefonează de pe hol, invitîndu-l la un pahar cu vin.

— Mai întîi, că nu beau vin ! apare după un timp scurt regizorul, vijelios ca un uragan. Am în mine atîția draci, c-aș acri o podgorie întreagă. La ora opt și jumătate am fost așteptați de directoare.

— Mai există un opt și jumătate și mîine, saltă Mihai cu indiferență din umeri, binedispus de vin.

— Ora există, nu și directoarea. A plecat de urgență la Timișoara, iar de acolo, la Tîrgu Mureș. E sfîrșit de an și are de finalizat niște contracte de cercetare.

Mihai cere o cafea pentru regizor, iar el își mai toarnă un pahar cu vin și povestește de ce n-a telefonat cînd a ajuns în Gara de Nord.

— Regret ! saltă din umeri cu simplitate. Am uitat să mă mai sacrific pentru cauza nobilă a artei. Spre deosebire de dumneavoastră, care aveți doar draci, eu sînt deja acru. Dramul de licoare ce mai exista în mine, s-a făcut borș...

Regizorul se calmează. De fapt, își impune să fie calm — se observă din comportare.

— Mda, conchide el, nu-i așa lesne să vii sute de kilometri pe gerul ăsta. Dar ce facem ? !

— Stau cîteva zile în București și-o aștept pe cucoană, hotărăște Mihai. Pînă una-alta, să-l sun pe redactor acasă și să-l întreb care mai este pulsul...

Ca de obicei, redactorul e optimist. Poate că optimismul lui a salvat scenariul, altfel, Mihai s-ar fi lăsat lehamite de mult. În plus, redactorul îl liniștește în privința referatului : să nu se mai zbată de pomană să-l obțină acum. Pînă în Anul Nou n-are nimeni timp de planul viitor. Sînt probleme cu filmele din planul anului care se încheie.

— Atunci, beau și eu un pahar ! se bucură regizorul.

Apoi se despart împăcați. Regizorul fuge la institut, că are ore cu studenții. Mihai o ia agale pe străzi, fără țintă. N-are chef de nimic. Ar trebui să fie furios, a făcut drumul degeaba. O simplă discuție între regizor și redactor ar fi clarificat situația, că nu-i atît de mare graba, iar el n-ar mai fi fost pus pe drumuri la o așa vreme. Dar nu-i dă mîna să se înfurie, și-ar strica ziua. Și-apoi, unde-a mers mia, merge și

suta, deși se teme că abia a fost *suta* și urmează *mia*. Umblă alene din magazin în magazin, să vadă ce mai poate cumpăra. Cele aproape șapte mii din buzunar îi dau un sentiment de confort sufletesc. Jumătate din bani îi lasă la *Romarta*, pentru o haină de blană, mult mai ușoară ca paltonul, mai elegantă și mai călduroasă. La un moment dat, cum merge pe marginea trotuarului, cu pachetul mare sub braț, e ajuns de cineva, luat cu putere de umeri și întors. În fața lui stă Theodor Săteanu. Se îmbrățișează.

— Ia uite ce bine arăți, nea Toadere ! se bucură Mihai. Roșu la față, ager în mișcări... Ce faci ? Și matale tot după cumpărături ?

— A, nu... răspunde Săteanu. Te-am văzut din mașină și-am spus șoferului să oprească...

Auzind cuvîntul *șofer*, Mihai simte cum se crispează. Are totuși puterea să întrebe :

— Gata convalescența ?

— Mda, încuviințează Săteanu, apoi, după un timp de tăcere, schimbă tonul : Atunci, credeam că stai și tu la...

— Cum a fost ?

— După slujbă, a urmat un mic praznic, o masă de pomenire pentru mama. Am tăiat și vițel, și, slavă Domnului, n-a pățit nimeni nimic, surîde Săteanu. Apoi...

Mihai îl vede cum se întristează, plecîndu-și privirea. Se abține să se manifeste în vreun fel. Știe că Săteanu îi va povesti totul.

— Seara, tata s-a culcat în camera lui. Pentru că se întrerupea curentul electric, își punea mereu la îndemînă o lumînare. Atunci, peste noapte, la un moment dat, mi s-a părut că mă strigă. Am sărit din pat, am luat lanterna și-am intrat la tata. În pahar, lumînarea se stinsese. Pe pat, și tata...

Mihai oftează, murmurînd un „Dumnezeu să-l ierte !"

— Și-acum, ce faci, nea Toadere ?

— Mi s-a propus un post la o ambasadă... În sat n-am ce face, Mihai, sînt străin. Mă simt străin. Tu ? schimbă Săteanu vorba. Ce-ți face cartea, cînd apare ?

Mihai e scuturat de un frison scurt. A uitat de carte. Va rămîne și mîine în București, să treacă pe la editură.

— Sper să apară... murmură.

— Îmi pare rău că mă grăbesc ! încearcă Săteanu o scuză. Te-aș fi invitat să mergem undeva, să ne clătim gura cu-o țuică...

— Mai bună ca la Sînzieni nu va fi niciunde, surîde Mihai trist.

Mîinile lor se reţin o clipă în plus. Apoi, se despart. Mihai o ia în sens invers. La prima staţie, urcă în troleibuzul care îl duce pînă lîngă hotel. Intră în Gara de Nord, telefonează acasă şi spune că mai rămîne o zi, pentru roman. Ana bombăne furioasă — dacă el a hotărît că pleacă pentru o zi, de ce să stea mai multe ? ! Putea să rezolve totul azi ! Mihai încearcă să-i explice, dar nota generală a discuţiei rămîne aceeaşi. Ana nu vrea să înţeleagă că drumurile lui în Bucureşti depind de alţii, de orele cînd aceştia pot fi găsiţi şi au timp să stea de vorbă ; el e unul din cei mulţi care vin şi iau cu asalt redacţiile. Nu-i el, e altul ! După ce termină convorbirea, îşi dă seama că l-a apucat iar ameţeala. O ameţeală tot mai frecventă în ultima vreme. Caută în buzunare un tranchilizant şi-l sfărîmă între măsele, amărîndu-şi gura. Imediat însă, fără nici o jenă faţă de oamenii care trec pe lîngă el, începe să scuipe, de parcă ar fi gustat ostravă. Scoate din buzunar o fisă de-un leu şi-o introduce în aparat. Formează numărul de telefon al lui Doris. Înainte de ultima cifră, se opreşte. Trage de furcă şi-şi ia fisa înapoi. Cum adică maleabilitatea ei poate ucide ? ! Oare nu tocmai pentru felul ei de-a fi o caută ? ! — de-a fi sau de-a şti să-l facă pe celălalt maleabil... Ultima întîlnire n-ar fi luat o întorsătură neplăcută, desigur, dacă nu erau ironiile permanente ale blondei. Fata aceea avea în ea răutatea unei refulate. Doris, în schimb, îl avea pe diavol. Chiar şi cînd l-a ironizat. Poate că atunci mai mult ca oricînd. Un singur gest al lui Mihai, o ieşire din indiferenţa în care se retrăsese, şi totul s-ar fi liniştit. Dar el n-a vrut. Tot aşa cum nu vrea nici acum să mai formeze numărul. Îşi spune că e în joc demnitatea lui. Bagă fisa în buzunar şi pleacă spre hotel. La ora şase, ceasul lui interior îl face să deschidă ochii. Ştie că n-are ce căuta la editură pînă pe la zece, aşa că leneveşte sub pătură. La zece, secretara îi spune să revină aproape de ora unu, că redactorul e la o şedinţă la sector, apoi, după unu, are alta la Uniunea Scriitorilor. Asta nu-i convine lui Mihai. Un roman, redus deja la jumătate, nu poate fi discutat între două şedinţe.

— Bine că venişi, coane Mihalache ! întinde redactorul mîna spre el, cînd se întîlnesc pe-aproape de ora două. Uite partea întîi, cu tăieturile propuse de mine.

— Altele ? ! se încruntă Mihai, şoptindu-şi vorbele.

Dar timiditatea — care i se relevă tot mai mult ca un cumplit cusur — îl oprește să protesteze ; partea întîi e ce-a mai rămas după tăieturile propuse în septembrie. Acum vrea altele ! La hotel, cele peste două sute de pagini din partea întîia sînt cercetate cu de-amănuntul. A fost aseptizat totul ; i-a fost tăiată pînă și cearta între doi prieteni, care devenea mobilul unui șir întreg de evenimente. Dacă rîndul trecut se întîlnea la fiecare pas efortul redactorului de corectare a stilului — acolade între tăieturi, propuneri de înlocuire a vreunui cuvînt folosit incorect ori îndulcirea unor expresii uzuale în viață, vădind un interes comparabil cu al autorului însuși —, de data aceasta, creionul pornește din partea de sus a paginii și-o taie vertical pînă jos. Mihai e hotărît să renunțe. Coboară din hotel, merge la aprozarul apropiat și cumpără trei kilograme de mere. La alimentară, găsește unt. Mănîncă unt cu pîine și mere. O cafea i-ar prinde bine, dar n-are fierbătorul la el. Se uită iar peste roman. Chiar așa scurtat, rămîn lucruri bune, dragi lui, care îl reprezintă. Dar nu poate admite toate tăieturile ! Ce-i cu creionul, șterge. Sînt însă multe notații cu pixul. I-ar trebui exemplarul doi al dactilogramei. Solicită centralistei de la hotel o convorbire telefonică interurbană. Îi răspunde Petre Graur. Mihai spune de unde sună și ce face. Apoi îl roagă să meargă la el acasă, în camera lui de lucru. În cutare loc va găsi un dosar pînzat, pe care e scris titlul romanului. Să-l facă pachet și să-l dea șefului de tren la miezul nopții. El va aștepta în gară, dimineața. Nu-i un lucru ușor, dar Petre se oferă cu plăcere. Apoi, Mihai telefonează Anei, să-i dea voie lui Petre să ia dosarul. Soția e îngrijorată — a auzit că și-n București e foarte frig. Mihai o asigură că la hotel e cald, stă în cămașă. Ce rost are s-o mai știe că-și face griji și din cauza lui ! Cînd se întoarce la roman, parcă are alt chef. La culcare, face mai întîi sport — box cu un partener imaginar — timp de cîteva minute, apoi se bagă sub pături. A doua zi, cînd se reîntoarce de la gară cu dactilograma de rezervă a romanului, descoperă cu plăcere că Ana i-a pus și un pachet cu cîteva chiftele din inimă de vită și ouă fierte. Cele două cafele mari, băute la bufetul expres al gării l-au înviorat. Lucrează pînă la prînz. În drum spre editură, se oprește la un magazin de dulciuri. Se dau bomboane cubaneze. Servește doar o singură vînzătoare, și-aceea abia se mișcă. O bucureșteancă tuciurie, care stîlcește româna cu o groază de ă. Lumea vociferează împotriva faptului că celelalte două vînzătoare își fac de lucru

aiurea. Discuția se încinge. Cînd e amenințată de un cumpărător cu condica de reclamații sau vreun telefon la unul din numerele afișate undeva pe perete, vînzătoarea aruncă, în zeflemea, un : „și-apoi tot alde dumneavoastră vin cu săru' mîna la mine, să-i fac rost de-o lămîie, că are copilul bolnav..." Mihai își amintește întîmplarea cu casierița de la Neptun. Ar vrea să aibă tăria minerului, să intre după tejghea și s-o dea de pămînt. Dar nu poate. Stă cuminte la rînd să cumpere acadele și bomboane. În fond, și el e complice ! Avea dreptate amicul său Lazăr, secretar literar la teatru. Cînd Mihai i-a spus, în primăvară, că are de modificat ceva la scenariu, i-a replicat : „nu ești băiat rău, ba chiar știi să te faci simpatic. Compromisul făcut e mic, un fleac, o mică schimbare de text. Dar ca tine mai sînt cincizeci, să zicem. Și-atunci, se creează un posibil compromis mai mare, ca sumă a celor mici." Amintirea asta nu-i convine lui Mihai — roade în el, ca un cariu. La editură ajunge cu capsa pusă. După primele cuvinte schimbate cu redactorul știe că deja s-a înroșit tot. La varianta inițială și-a înțeles greșeala : prima treime lasă impresia că romanul e-al unui singur personaj. Acum însă nu-i de acord cu tăieturile — se dezechilibrează structura și se pierde ritmul interior, atît cît a mai rămas după refacerea din toamnă.

— Uite ce ! ia redactorul o hotărîre. Azi e vineri. Mîine sîntem liberi. Dar pînă luni refaci romanul cum vrei. Poți să-l lași chiar și așa. Îl dăm la lectură unui critic literar de renume, să facă referat.

— Foarte bine ! se bucură Mihai.

— Dar dacă zice că mai trebuie tăiat din el, cruce ! E sfîrșitul anului. Pînă pe treizeci, cartea trebuie să plece la tipar.

Mihai tace. Ar vrea să replice că asta seamănă a șantaj iar propunerea făcută și-ar fi dorit-o măcar acum două-trei săptămîni. Sigur că i-ar fi convenit să intre pe mîna unui critic de valoare ! Tot așa cum un bolnav își dorește diagnosticul pus de un mare clinician.

„Dar dacă și criticul zice că mai trebuie să tai ? !" se întreabă Mihai în drum spre hotel. Oricum, pînă luni se va mai gîndi. Bea trei cafele în primul restaurant întîlnit în cale și, ajuns la hotel, se apucă de lucru. Romanul i-a invadat din nou întreaga ființă. Cînd taie o frază, înțelege exact în cîte locuri mai trebuie să opereze schimbări. Sîmbătă nici nu coboară din hotel. Duminică pe la prînz merge acasă la regizor

cu o pungă de cafea. O pune la fiert într-o cratiță, o lasă să se sedimenteze și toarnă zeama într-o sticlă de lapte. Discută puțin cu regizorul. Întrebarea e : ce cîștigă dacă renunță ? Ce pierde dînd drumul cărții așa, știe. Reîntors la hotel, se învîrte prin cameră ca într-o cușcă. Ar mai schimba cu cineva o vorbă — dar cu cine ? ! Petre Graur e departe, Liliana nu-i, Tamara a plecat la Sulina... Cu regizorul a stat de vorbă — e de părere să nu renunțe la carte ; să se zbată s-o publice cît mai aproape de forma pe care o crede el cea mai bună. Pe altcineva apropiat, în București, nu mai are. Toți ceilalți prieteni au alte preocupări. Nici chiar o discuție cu Liuță nu l-ar satisface acum. Ar vrea să-i telefoneze, să se împace, dar se teme că n-o să-i poată refuza invitația de-a merge la el — ar pierde toată după-amiaza și noaptea.

Conferențiara ! sare el în sus de pe pat. Cum de-a uitat-o ? ! O cunoștință din lumea literară, conferențiară la Universitate. Îi telefonează. Femeia tocmai se pregătește să meargă la un concert. Ar putea să se întîlnească peste o oră în centru, să bea o cafea împreună. Asta îl bucură pe Mihai. Înfățișarea, dar mai ales vorba și gesturile conferențiarei îl duc cu gîndul la Grecia Antică : frumusețe împodobită cu discreție, rațiune, dar și fantezie, echilibru dublat de măsură.

— Părerea mea, domnule Vlădeanu, (între ei domnește un desăvîrșit respect reciproc), este că trebuie să revedeți de la un cap la altul cartea în ultima formă, chiar cu riscul de-a mai sta cîteva zile în București. Dacă vi se pare că vă reprezintă și nu aveți chestiuni de care să vă rușinați — știu eu ?, vreun pasaj fals —, ar trebui să-i dați drumul. E infinit mai mult decît să stați pe tușă. Dumneavoastră nu scrieți o literatură de sertar. Nu același sfat vi l-aș da, nu m-ar lăsa conștiința !, dacă n-aș avea certitudinea că vă repugnă conformismul poluant.

Cînd se desparte de conferențiară, Mihai e stăpînit o clipă de impresia că a stat împreună cu Teona. Cele două femei au aceleași gesturi delicate ale mîinilor cu degete prelungi, pline de viață, fără să fie nervoase. Vorba lor e domoală și blîndă chiar și atunci cînd spun lucruri grave. O senzație stranie, ceva între dorință pătimașă și durere profundă, îl cuprinde. Înțelege că Teona s-a cuibărit iar în sufletul său. Și nu vrea ! Deși-i atît de bine ! Parcă lumea e altfel, mai bună, mai frumoasă... Totuși, e decis să se sustragă Teonei. Face cîțiva pași pe bulevard, apoi se întoarce în cofetărie și mai comandă o cafea. Sfatul conferențiarei este exact ce-i trebuia :

să-și revadă cartea în liniște și-abia apoi să hotărască. Străbate alene, pe jos, drumul pînă la hotel. Caută pretexte să-și alunge gîndurile, care nu-i dau pace. Romanul, în noua formă, îl așteaptă pe masa rotundă, trasă lîngă pat. Se apucă de citit. Zorii zilei de luni îl găsesc refăcînd fraza din final. Sticla de lapte plină cu cafea i-a fost de mare folos, iar haina de blană, cu care a stat îmbrăcat toată noaptea, l-a făcut să se simtă mai bun și mai generos, așa cum te porți întotdeauna cînd te îmbraci cu haine noi și frumoase. A fost doar el, lumea din roman și, arareori, zgomotul vreunui tramvai întîrziat. Ezită jumătate de oră asupra cuvîntului „totuși" din fraza de final. A introdus și foarte multe din paginile scoase de redactor. Ici-colo a mai tăiat și el pasaje, dar a făcut-o cu durere. Merge la risc : dacă redactorul se supără pentru cele introduse, reface urgent forma în care a adus romanul în noiembrie și cere să fie dat unui critic literar. Se roagă în gînd ca redactorul să nu se supere. Deși, sincer cu el însuși, parcă s-ar bucura să ajungă pe mîna unui critic. Știe că mai are destul balast — i-ar trebui cîteva luni să cizeleze forma din noiembrie —, dar romanul, în forma din toamnă, e încă unitar, își păstrează ritmul interior, simți tic-tac-ul acțiunii, personajele au carne destulă, există un element de destin care le unește. Așa, redus cu încă două sute de pagini, devine sprințar, aproape cinematografic — tocmai ce nu voia să scrie cînd l-a conceput, de-aceea a și creat personajul feminin, implicat în destinul tuturor, obligînd celelalte personaje la lungi introspecții. Acum a rămas doar acțiunea. Mai răsfoiește o dată romanul. Culmea-i că au rămas multe lucruri grave, de atitudine. Tot efortul de convingere al redactorului îi apare acum ca o încercare de scurtare a cărții — atît ! Sau, poate, în primul rînd. Revede iar întregul roman, aidoma unui constructor ce se retrage să-și privească opera de departe. Da, încă îl mai reprezintă ! Numerotează din nou toate paginile. Ajuns la ultima, stăruie îndelung asupra lui „totuși". Poate va fi propus pentru lectură unui critic literar. Merge la chiuvetă și se bărbierește. În sticla de lapte n-a mai rămas nici o picătură de cafea. Iese din hotel abătut, cu gîndul la roman. Pe bulevard, lîngă „Patria", bea două cești cu nes. Vederea unei femei care trece pe trotuar ducînd un copil de mînuță, îi amintește de Cristina, de Adrian și de Ana. La editură, e liniște, ca la prima oră a programului. Redactorul a venit de cîteva minute și consultă lista cărților care trebuie să mai apară pînă la

sfîrșitul anului. E binedispus. Toată sîmbăta și duminica a scris la volumul doi al unui roman al său. I-a mers din plin.

— Te rog ! Să vedem ce-ai hotărît, arată spre dosarul scos din sacoșă.

Mihai face un mic și grețos preambul cu „ați avut dreptate, romanul e mai alert așa, mai...", după care ia paginile la rînd și arată ce-a tăiat, nu și ce-a introdus.

— Buuun ! lovește redactorul cu palma în dosar cînd e gata. Dacă rămîi pînă mîine, rog colegii să-l tehnoredacteze, îl parafăm pentru *bun de cules* și-l iei, împreună cu comanda, să-l duci la tipografia de la voi.

Mihai aprobă bucuros.

— Și să știi un lucru, adaugă redactorul, în timp ce-l conduce pe culoar. Cartea nu e rea. Abia acum, din forma asta, dac-ai mai avea cîteva luni la dispoziție s-o refaci, ar crește valoric. E mai slabă decît celelalte, ce vrei, e vina ta, sau nici a ta — e-o chestie de har —, dar nu-i de lepădat. Nu te supăra că ți-am scos femeia din narațiune, dar aceea e altă carte. Sau, cum bine spuneai vineri, căci ți-ai dat seama, trebuia să mai scrii două-trei sute de pagini la prima variantă. O carte de-o mie de pagini — să fim realiști !

Mihai se trezește de-a binelea abia cînd își dă seama că se plimbă pe lîngă Universitate cu mîinile înfipte în buzunarele hainei de blană. Poartă în el un gust ciudat : nici victorie, dar nici înfrîngere. În nici una din variante, cartea lui n-ar fi fost foarte bună. E conștient de asta. S-a înșelat introducînd personajul acela feminin. Are dreptate redactorul : se justifică cel mai bine ca un roman de sine stătător. Poate chiar romanul la care lucrează acum. Are toate datele biografice și de caracter care-i trebuie... Teona, Liliana, Tamara, Violeta, Ella și Doris — le va *topi* pe toate într-una singură ! Va lua puțin și din Ana, de ce nu ? ! Poate chiar mai mult : Ana aceea fermecătoare, alergînd prin iarbă să fie prinsă de Cristina, care abia învață să meargă. Ana înglodată în grijile cotidiene, în întrebarea „ce dau mîine copiilor ?", strivită de atmosfera celor opt ore de birou, unde nu se discută decît de necazurile zilnice. Ana care n-a uitat să-i pună lîngă roman cîteva ouă fierte și chiftele.

Mihai traversează strada și intră în magazinul de stofe. Găsește mătase naturală de import. Nimic mai plăcut pe trupul unei femei tinere decît o rochie de mătase, care să dea relief formelor, grație fiecărui gest și libertate deplină mișcărilor !... Avea în gînd să-și cumpere o pereche de pantofi, dar acum,

iarna, va umbla în ghete. Vrea să-i facă Anei o surpriză. Va pune mătasea la fundul sacului pregătit pentru Petre Graur, care va juca rolul Moșului.

Ajunge pe strada cu magazinele Consignația. Dacă nu duce copiilor ceva *bun,* parcă nu-i bucuria deplină. Cumpără un pumn de gume străine. La raionul alăturat, au adus căciuli. Stă cu privirea asupra unora din blană de nutrie. Îi place, deși nu poate suferi cuvîntul „nutrie", de cînd i-a apucat pe mulți dintre cunoscuții săi pasiunea creșterii acestor animale; în autobuz, sau la serviciu, nu discută decît despre asta. Cere o căciulă și o probează.

— Vă spun eu, domnu', face un gest de aprobare spre el vînzătoarea, orice s-ar zice, la un bărbat ești tentat să-i privești întîi capul iar unei femei picioarele.

Mihai părăsește oglinda și, întorcîndu-se spre vînzătoare, își aruncă privirea, din obișnuință, spre picioarele ei întîi. Amîndoi izbucnesc în rîs.

— Ei ? întreabă vînzătoarea, cu ochii pe căciulă.

— Aveți picioare superbe ! zîmbește Mihai.

— Dacă veți lua căciula asta, vă pot întoarce complimentul cu toată sinceritatea, îl asigură vînzătoarea.

Mihai rămîne cu căciula pe cap. Cealaltă, făcută dintr-un miel brumăriu, de la oile lui Neculai Vlădeanu, o învelește într-o hîrtie și-o bagă în sacoșa scoasă din buzunar. Lasă vînzătoarei o parte din rest și pleacă. E fericit. Poate și din pricina dialogului. Se oprește la una din mesele de pe stradă să mănînce crenvurști, dar renunță — nici chiar așa ! Merge pînă la bufetul expres Lido și-și alege un rasol de porc. Apoi, trece strada spre cinematograful *Scala.* Intră în sală fără să-i pese ce film rulează. Se așază pe rîndul din spate și închide ochii. Cînd îi deschide, vede confuz. Are o stare incertă, de om în derută. Se ridică și iese înapoi, pe trotuar. Ar putea să-i telefoneze lui Liuță, să-i ureze sărbători fericite, dar nu e în stare. Mai degrabă ar suna-o pe Doris. I-ar cere iertare că a supărat-o la ultima lor întîlnire. În fond, îi prețuiește la fel de mult prezența și s-ar bucura nespus chiar dacă ar fi de acord numai să străbată împreună un parc pustiu. Simte nevoia să schimbe o vorbă cu cineva, să-și mai împrăștie gîndurile... Ce tînăr era atunci cînd a văzut filmul în care jucau Alain Delon și Charles Bronson !... Și colega aceea retrasă, complexată chiar, pe care o curta doar ca s-o audă vorbind, pentru că-i amintea de doamna de la serviciul Plan-Producție... Teona !... Da, dacă Teona ar fi acum în București,

ar căuta-o. Pe ea da, pentru că ea este TEONA. Pe Doris, nu ! Ține la demnitatea lui de bărbat... Dar de asta să fie vorba ? ! Nu-i telefonează nici măcar din cauza amenințării. Pur și simplu, înțelege că *acum* nu-l interesează. Femeia care tocmai a trecut pe lîngă el și privește din mers vitrina librăriei — da ! Are un ce inefabil, e o necunoscută ! Doris — nu ! Așa crede.

Intră în bufetul expres de lîngă cinematograful „Patria" și bea trei halbe la rînd. Gustul leșios al berii îi dă impresia unui duș interior. A uitat de roman — victorie sau înfrîngere, nu-l mai doare —, legătura lui cu Doris i se pare omenește firească, iar faptul că l-a supărat pe Liuță va fi rezolvat printr-un telefon. Poate chiar mîine. Acum nu mai vrea decît un lucru : să se culce !

De mult n-a mai dormit așa profund. Se trezește după opt ore de somn, pe la miezul nopții. Îi era frig. La ziuă, după ora șapte, îl trezește telefonul Anei. E supărată că n-a sunat-o aseară. Îi explică, Ana îl înțelege, dar starea de spirit e creată. Nici măcar nu l-a întrebat dacă n-a crăpat bînd cafea și lucrînd la roman. Aseară, la culcare, senin și eliberat de griji, și-a zis că așa trebuie să se simtă o femeie după naștere. Apoi s-a lăsat furat de somn. Telefonul Anei l-a indispus. Și nu vorbele ei, cît ariditatea tonului. O grijă exprimată pe un ton care nu vrea să trădeze grija — asta-i ! Orgoliul ei de femeie care nu vrea să-și trădeze sentimentele. Ei doi au uitat să-și mai vorbească domol, cu drag. Parcă o fac în dușmănie. Momentul surpriză, visat de ele pentru noaptea de Ajun, s-ar putea transforma într-un anost „uite, ți-am luat de-o rochie", răsplătit cu un „mersi !" rostit între două cicăleli.

Ia romanul de la editură, semnează un contract pentru un avans, pe care-l va primi în februarie sau martie, și se întoarce la hotel. Pune cumpărăturile toate într-un sac de hîrtie, pe care îl leagă cu sfoară, ca un pachet. Ia paltonul pe braț, bagajul în mîna cealaltă și traversează strada spre gară. După ce-și cumpără bilet, merge pe peron, să-l sune pe Liuță.

— Ce scuze, puștiule, ce scuze ! rîde acesta. Între noi nu încape supărare, deși, să stai tu în București atîtea zile și să nu dai un telefon... Măcar veneai la noi să mănînci, sau trăgeam eu o fugă să-ți aduc ceva... Nevastă-mea zice că nici nu mai știe cum arăți...

Își transmit reciproc urările cuvenite de sărbători. Apoi, după ce închide telefonul, Mihai începe să bată pasul pe loc, în jurul bagajului, să nu-l ia frigul. Pînă pleacă trenul mai

are de așteptat o oră. Vede în biroul de informații ecranul unui televizor, pe care se afișează mersul trenurilor, și-și amintește de piesa lui de la televiziune. Sună la redacția de teatru. Așa cum i s-a mai spus, piesa va fi transmisă marțea viitoare. E în culori. Dacă are unde s-o vadă, merită ! Asta îl bucură. Uită de frigul ce i-a cuprins degetele mîinii cu care a ținut receptorul. Face cîțiva pași într-o parte și-n alta pe lîngă bagaj, apoi, hotărît brusc, formează un număr. Trebuie să împărtășească bucuria lui cuiva, altfel, simte că nu-i deplină.

— Bună, Mihai ! răspunde Doris cu plăcere la telefon. Ce faci, de unde suni ?

— A, sînt în... în trecere prin București, ceva urgent, vorbesc de pe stradă și voiam să-ți urez sărbători fericite, tărăgănează Mihai vorbele, nemulțumit de hotărîrea lui nesăbuită de-a telefona acestei femei.

— În trecere ?

— Da, am venit în zori și plec acum, răspunde el, ridicînd tonul din cauza anunțului din difuzoare.

O clipă, Doris tace. Apoi se aude vocea ei precipitată brusc :

— Am o rugăminte ! Sună-mă peste două-trei minute din nou, te rog foarte mult ! Acum vreau să închidem, că trebuie să sun eu de urgență undeva — ce bine că mi-am amintit ! Apoi mai stăm de vorbă puțin, te rog ! Chiar vreau să-ți spun ceva. Ceva important !

Luat așa repede, Mihai închide. N-a apucat să-i spună nimic. De fapt, a adus în discuție urarea de sărbători. Ar putea să nu-i mai telefoneze. Se gîndește chiar să-și ia bagajele și să plece spre linia unde va trage trenul. Dar acolo suflă vîntul și mai are de așteptat încă patruzeci de minute. În sala de așteptare pentru clasa întîia a intrat, și-i aglomerație. Se mai plimbă într-o parte și-n alta, apoi se oprește, privind lung aparatul telefonic. Ce-o fi vrînd să-i spună Doris ? ! Simte cum se cuibărește neliniștea în el. Formează numărul. Ocupat. Așteaptă cîteva minute, apoi repetă. Același sunet enervant, de telefon ocupat. Mult mai vorbește ! În fond, ce-l privește pe el ? ! Totuși, neliniștea nu-i dă pace. Formează iar numărul. Tot ocupat. În spatele lui așteaptă cineva, o doamnă, sosită în grabă de curînd. Și doar sînt atîtea telefoane libere într-o parte și-n alta... Furios, Mihai agață receptorul la loc, în furcă.

— Sînt aici...

Vocea vine din spatele lui, de la femeia care așteaptă — o voce domoală, plină de emoție. Se întoarce. Stă față în față cu Doris : aceeași tînără de-acum cîțiva ani, cînd i-a dus bomboane. Cu o mînă ține haina de blană strînsă la piept, iar cu cealaltă trage de capetele gulerului, să-și acopere gîtul. Părul îi stă adunat tot sub căciula de vulpe albă, polară, contrastînd cu ochii ei mari și negri.

— *Bună ! rostește ea încet, cu teamă.*

— Sărut mîinile ! șoptește Mihai.

Se privesc din nou, fără să-și mai spună ceva.

— Am auzit în telefon difuzoarele gării și-am înțeles unde te afli. Ca să mai stai lîngă telefon, l-am lăsat pe-al meu deschis.

— Ziceai că vrei să-mi spui ceva...

— Da ! Sărbători fericite !

Mihai mulțumește, făcînd, la rîndu-i, aceeași urare. Înainte de-a trage mănușa pe mîna cu care a manevrat telefonul, suflă spre vîrful degetelor, să și le încălzească. Doris îi prinde degetele înfrigurate. Le ține o clipă și, desfăcînd puțin paltonul de blană, îi bagă mîna la piept, să o încălzească. Apoi, ca și cum i-ar fi rușine de gest, lasă mîna slobodă.

— De cînd ești în București ? întreabă, privindu-l în ochi.

— De-o săptămînă.

Tăcerea se instalează între ei pentru două-trei minute, care par chinuitoare.

— Hm ! Mai am încă multe de învățat, surîde plină de tristețe tînăra femeie, neslăbindu-l din privire. Credeam că știu destule... Dar un bărbat, chiar dacă nu te iubește și nici tu nu simți ceva pentru el, nu trebuie să te cunoască prea mult. Pentru că riști să-ți telefonezi doar la plecare, din Gara de Nord...

— Doris !... încearcă Mihai un protest.

— Tu Mihai, pentru mine, nu ești bărbat, ci amintirea copilăriei. Pe care n-ai distrus-o ! Și știi de ce ? Pentru că acum ești altul : un bărbat debusolat, cerînd ajutor unei femei tinere și singure, despre care știe, sau crede că n-o să i-l refuze. „Ce mult s-a schimbat !... a oftat mama atunci, cînd ai venit la noi. Are în el o răceală de polițist inflexibil..."

— Știu, Doris, mi s-a mai spus, ripostează Mihai domol, înfruntîndu-i privirea. Și numai ca să-mi spui atîta lucru ai fugit încoace ?

— Azi e ziua mea liberă. Dormeam în pat cu singura păpușă pe care n-am maltratat-o vreodată, pentru că mi-o

cumpărasem cu banii economisiți de mine. Fugind încoace, speram să găsesc un tînăr timid, care știe să spună cuvinte frumoase la telefon. Găsindu-l, aș fi îndrăznit să-i propun o cafea, că mai are un tren peste cîteva ore, altul la noapte, altele mîine...

Femeia tace și-și tamponează nasul cu dosul pumnului. *Apoi, mîna ei stîngă desface o clipă* haina de blană și o strînge mai bine la piept. Mihai simte că, răscolit de prezența ei, ar putea întinde mîinile, s-o apropie. Deja, fără voia sa, brațele i s-au ridicat puțin. Dar și le oprește înainte de-a se întinde. Apoi, face un gest evaziv, transformat brusc într-o cădere a mîinilor pe lîngă corp, trădînd neputința. Încearcă un surîs trist, întregit de oftat :

— E drept, Doris, te-ai grăbit cît ai putut, dar, în privința tînărului de la telefon, visat de tine, ai întîrziat cincisprezece ani...

Se privesc lung, fascinați de puterea cu care ochii lor se rețin reciproc.

— Îmi pare rău ! șoptește Mihai.

— Și mie ! clatină femeia din cap. Sărbători fericite !

*

A fost ca un blestem. În cîteva rînduri, lui Mihai i-au revenit în amintire vorbele mamei, spuse de sărbători, cînd munca nu mai contenea : „parcă vin cu ciomagul". Și el a avut impresia asta : alertă continuă. Să fie de toate, să se simtă sărbătoarea. Iar cînd sărbătoarea a venit, n-a mai avut cine s-o simtă — picaseră cu toții frînți de oboseală. Și doar se juraseră anii trecuți că se vor mulțumi cu cît au. Sărbătoare însă a fost în marțea cînd s-a transmis la televizor piesa lui Mihai. A fost, pentru că au știut să și-o facă, a depins de ei. Ana a venit de la serviciu, a luat-o pe Cristina de la cămin, i-a dat ceva să mănînce, apoi s-au culcat. Mihai s-a culcat și el. Doar Adrian, care era în vacanță și s-a sculat dimineață tîrziu, n-a vrut să doarmă. Înainte de piesă, Ana și Mihai și-au făcut cîte o cafea. De mult n-au mai stat cu toții așa, împreună, la televizor, ca într-o „scenă de familie", amintire de pe vremea cînd rămînea ceva din „capitalul cel mai de preț al omului", timpul liber. A fost o surpriză chiar și pentru Mihai, n-a muncit în zadar la text : un spectacol unitar, tensionat, cu actori bine intrați în rol, fără hiatusuri în interpretare.

— Să fiu prima care te felicită, s-a plecat Ana spre el, să-l sărute pe obraz.

Apoi a turnat vodcă în pahare, deși Mihai s-a gîndit o clipă să desfunde sticla cu vin vechi, rămasă de la Violeta. Cîțiva prieteni și rudele apropiate i-au dat telefon, să-l felicite.

— *Ar trebui să fiu geloasă!* a *rîs* Ana la un moment dat, cînd telefonul a început să sune din nou.

Cristina s-a repezit și a luat receptorul, strigînd un „alo!" alintat. Apoi l-a oferit tatălui.

— Da, vă rog! a spus Mihai.

În receptor nu s-a auzit nici o voce. Doar zgomote îndepărtate, parcă și un glas de copil. Apoi declicul de închidere, urmat de un sunet specific unor convorbiri interurbane.

— Cine era? a întrebat Ana indiferentă.

— S-a întrerupt, a săltat Mihai din umeri, făcîndu-și imediat de lucru.

N-a vrut să se trădeze, dar telefonul acela, așa, fără nici un cuvînt, ori poate tocmai de aceea, l-a aruncat din nou în vîrtejul unor gînduri tulburi. Noaptea tîrziu, cînd copiii au adormit de mult iar Ana a hotărît și ea să se culce, Mihai a vrut s-o ia pe Cristina lîngă el.

— Nu scrii? l-a întrebat Ana.

A făcut-o simplu, firesc, așa cum n-a mai făcut-o de mult, și poate că tocmai de aceea întrebarea l-a durut. I-a venit în minte imaginea unui maistru mecanic ce se plimbă printre mașinile-unelte și-l ia la rost pe un strungar: „Ce faci? Nu lucrezi?" Ori pasajul din cartea lui Makanin, în care soacra scriitorului strigă că nu aude mașina de scris. Trist, cernit la suflet, s-a așezat la masa de scris, răsfoind o carte, la întîmplare. A vrut să asculte *Patetica*, dar a oprit aparatul după primele acorduri. A întors placa și a ascultat de la un capăt la altul *Sonata lunii*. Nimic, nici o tresărire. A luat de pe raft dosarul cu manuscrisul romanului, dar nu i-a mai dezlegat șiretul. N-a simțit că ar mai trebui să introducă vreun capitol — s-ar fi urcat în tren și-ar fi mers la editură, să discute cu redactorul. Din contră, a tăiat cîteva pagini, care își aveau rostul doar pe vremea cînd personajul feminin făcea parte încă din narațiune. Gîndul care l-a cuprins pe cînd era în București, că personajul eliminat poate constitui el însuși o carte, l-a mai neliniștit un timp. Dar în seara aceea de marți, cînd n-a mai avut chef să deznoade șiretul manuscrisului, pe care încă nu avusese timp să-l ducă la tipografie, a hotărît să renunțe. Măcar pentru mo-

ment. Spre ziuă, cînd a mers să se culce, dacă soția l-ar fi întrebat cît a scris (ceea ce nu se întîmplă decît rar de tot, aproape deloc), i-ar fi răspuns : „de la măr și pîn' la păr". Și-și aduse aminte de o poveste : era odată un om leneș, care, de gura satului, pleca dis-de-dimineață cu sapa în spate la cîmp. Ogorul lui avea într-un capăt un măr, iar în celălalt, un păr. La întrebarea oamenilor : „cît ai prășit ?", el răspundea : „de la măr și pîn' la păr". Prima jumătate a zilei dormea sub măr, iar a doua, sub păr.

Acum e sfîrșitul lui ianuarie. Mihai stă singur de cîteva zile. Ana a plecat pentru două săptămîni la fratele ei, împreună cu copiii, sus, la munte, unde este zăpadă. Mihai a făcut și el cerere pentru jumătate din concediul de odihnă. În liniștea de acasă, a recitit tot cît a scris la noul roman. I-a plăcut. Mai mult ca oricînd. Ba chiar a și stilizat îndelung cîteva capitole. Numai așa, într-o liniște deplină, detașat complet de realitatea înconjurătoare, avînd la dispoziție zile întregi fără să fie perturbat măcar de un telefon, a putut să pătrundă atmosfera celor scrise, apoi să gîndească totul ca pe un întreg. Da, e ferm convins că romanul acesta îl reprezintă. Poate tocmai pentru că s-a oferit pe sine personajelor.

Cîteva zile la rînd, scrie din nou la roman, cu spor, bucuros că a depășit de mult jumătatea. Rotunjimea e aproape, poate chiar peste vreo săptămînă de lucru intens. A introdus în structură și capitolul scris despre bucuria de-a fi tată. Recitind manuscrisul în întregime, capitolul îi apare ca un petec mare de culoare, colț senin de cer, prevestind ziua însorită. Iar peste tot, ca o ceață a zorilor, ori ca răsuflarea pămîntului într-o dimineață de toamnă, se întinde spiritul unei femei. O femeie pe care o simte crescînd din nou în sufletul lui odată cu cartea. Să fie Teona ?! Aceeași de care s-a lepădat în toamnă, a treia oară întîmplîndu-se într-o noapte puțin înainte de cîntatul cocoșilor, cînd a hotărît eliminarea părții a treia. Ar putea spune da, ar putea afirma hotărît nu... Dar, de fapt, ce importanță mai are, de vreme ce cartea îi iese așa de bine ? !... Păcat doar că nu și-a respectat gîndul de-a pleca la Sînzieni să scrie. Ana i-a propus să rămînă singur acasă, cît stă ea la fratele ei, unde copiii, întîlnindu-se cu verișorii lor, vor avea bucuria unor zile de săniuș. El va merge acolo înainte de a-i aduce acasă. Dar telefonul de alaltăieri, la prînz, l-a sculat de la masa de scris. Era secretara, care i-a făcut legătura cu Mateianu. Directorul întreba cînd îl poate vedea, să stea puțin de vorbă. Mihai a răspuns că ori-

cînd. Au convenit pentru a doua zi, la prima oră. Dar ieri-dimineață, cînd a ajuns la combinat, Mihai a aflat că Mateianu a plecat peste noapte la București, cu treburi urgente. A vrut să se întoarcă acasă. Trecînd însă prin secție, a fost reținut ba de-o problemă, ba de alta — toate minore, la urma urmei, dar care l-au scos din albia gîndurilor sale. Și-a dat seama de asta și a rămas pînă la sfîrșitul programului, hotărît să-și întrerupă concediul.

Mateianu lipsește și azi, nu s-a întors de la București. Mihai crede că va fi solicitat pentru un articol ori o emisiune radiofonică despre combinat. Chiar dacă are de stat încă vreo patru zile singur acasă, înțelege că-i va fi greu să mai scrie un rînd. Noaptea trecută a zăbovit multe ore în fața paginii albe. Nu i s-a legat nici un gînd. În plus, îi e dor de copii și de Ana, în ciuda faptului că vorbește zilnic la telefon cu ei. Pe regizor nu l-a mai sunat, pentru că se teme de o chemare la București, pentru convorbirea cu directoarea tehnică a sectorului de sinteză. A aflat că o cheamă Lupescu Simona. A dat un telefon la institut și i s-a confirmat presupunerea : înainte o chema Poenaru. Simona Poenaru ! Femeia cunoscută la Sinaia, reîntîlnită la Eforie. Aceeași care, peste cîțiva ani, restabilită, ajunsă șefă de laborator, ar fi fost în stare să dea foc tuturor poienilor cu fîn, să omoare *greierii inutili*. „Societatea noastră, *acum*, are nevoie de furnicuțe, nu de greierași" i-a spus atunci, înfricoșîndu-l. Iar el a fugit cu primul tren. Acum, de cînd a aflat cine-i directoarea tehnică, s-a liniștit în privința scenariului. În ziua cînd și-a luat concediul, a comunicat la casa de filme că lipsește de la serviciu cincisprezece zile și nu poate fi găsit nici acasă. Azi, șeful de echipă din instalație îi spune că ieri l-a căutat totuși cineva, o femeie ; telefonul era interurban. Aceeași femeie care a sunat și-n urmă cu cîteva zile. Ieri însă a întrebat dacă Mihai a revenit la serviciu și dacă mai pleacă undeva, iar cînd șeful de echipă s-a oferit să-l cheme, femeia s-a precipitat : „nu, nu, vă rog !" și a închis.

— E aceeași voce de ieri și de-acum cîteva zile, arată șeful de echipă spre telefonul închis. M-a rugat să vă spun că sînteți așteptat pe platforma din fața combinatului, unde trag mașinile de marfă.

Mihai amețește. În gîndurile lui, o revede pe Teona întinsă pe scaunele din dreapta ale *Mercedes*-ului alb. Fuge în birou, să se spele pe mîini și pe față. Cînd se uită în oglinda de deasupra chiuvetei, descoperă întrebarea cuibărită în ochi :

e bine s-o revadă ?! Da, bineînțeles că da ! Lasă pe un scaun bluza de salopetă și-și îmbracă haina de blană direct peste cămașă. Dar ce-și vor spune ?! Merge cu pași mari spre poartă. Peste cenușiul mohorît al unei ierni seci, ninge cu fulgi mari, albind aleile. Mihai lasă primele urme pe căile imaculate. Întoarce capul și rămîne cu privirea în urmă : și-o simte grea, întristată. Parcă nu-i vine să creadă : întîmplarea a făcut ca Teona să revină o dată cu primul strat alb depus peste pămînt, după o perioadă lungă de secetă. Norii, din care se revarsă valuri de fulgi, prevestesc zăpadă multă, ca o binecuvîntare. N-o să-i poată spune nimic Teonei. Dar va fi fericit ! Simte că s-a pierdut deja. Acum, aparține în totalitate Teonei, așa cum personajul romanului la care lucrează îi aparține, e al său și numai al său, deși-i creat pornind de la amintirea unei femei... La poartă, încetinește pasul. Deja i s-a făcut frică : nu-și va mai termina romanul ! Bucătarul sătul face mîncăruri proaste — sînt vorbele ei, și-abia acum înțelege cît îs de adevărate. Se roagă în gînd ca portarul să-i ceară bilet de voie, să aibă motiv de întoarcere. Dar îl cunosc toți — e salutat și lăsat să iasă. Prin fulgii deși, botul unei mașini mari se apropie tot mai mult de el : un bot imens, cu trei inițiale nichelate strident B.M.W. Relativitatea își spune cuvîntul : crede că el stă pe loc și mașina vine asupră-i, să-l strivească. În ultimul moment, face un pas în stînga, spre portiera care este deschisă larg. Se așază lîngă femeia de la volan. Un parfum discret trezește în el alt fel de amintiri. Nu poate fi Teona ! Privește speriat spre femeia de alături. Doi ochi mari, negri îl fixează stăruitor, parcă l-ar devora.

— Bună, Mihai !

— Bună, Doris !

Tac amîndoi un timp, impresionați de felul cum stratul gros de zăpadă așternut pe geamurile mașinii întunecă interiorul. Doris pornește ștergătoarele de parbriz.

— Eram în trecere pe aici și...

Mihai tace, atent la zgomotul ritmic al ștergătoarelor.

— Tu ai întrebat zilele trecute de mine ?

După cîteva minute de tăcere, Doris șoptește încet, ca o scuză :

— N-aș fi vrut să fac drumul degeaba...

Se uită imediat unul spre altul, cu ochi mari, speriați. Doris înțelege că s-a trădat. Roșește intens, în timp ce ochii îi clipesc des. Ridică din umeri cu o simplitate de copil :

— N-am putut altfel... Te superi ?

O dată cu întrebarea, palma i s-a așezat pe mîna lui Mihai, atingînd-o numai, fără s-o strîngă. E caldă, ba chiar fierbinte.

— Știi... încearcă Doris o explozie de rîs cînd Mihai întoarce mîna și-i prinde ușor degetele. Am aflat că prietena mea s-a căsătorit.

— Care din ele ? întreabă Mihai.

— Cea necăsătorită, evident, rîde Doris de-a binelea. A luat pe unul care le pălmuiește pe femei înainte...

Privirea lui Mihai devine încruntată :

— De unde știi ?

— Dacă nu mi-ar fi fost de ajuns palmele primite de la mama în copilărie, acum eram soția lui... șoptește Doris cu amărăciune.

— Și să mai spună cineva că nu există dreptate pe pămînt ! rîde Mihai, s-o scoată pe Doris din starea de prăbușire. Fata aceea tot nu-i putea suferi pe bărbați. Acum, măcar, are motiv.

— Din cîte știu, își adoră soțul. Chiar și cînd vine la serviciu cu vreo vînătaie la ochi.

Mihai lasă privirea în jos și oftează.

— Vezi, Doris, murmură el ca o răbufnire înfrîntă cu greu, chestiile astea mă interesează în măsura în care îmi permit o analiză profundă a firii umane. Altfel, e bîrfă vulgară, e...

— Știu ! Mi-am dat seama în Gara de Nord. Și nu m-am bucurat. Pentru că nu poți face din toată viața ta o analiză continuă !

— Par atît de...? ! se tulbură dintr-o dată Mihai.

— Adevăru-i că, la o primă vedere, pari ! se înviorează Doris, prinzîndu-i cu putere degetele în mîna ei, a cărei primă impresie rămîne fragilitatea, chiar și cînd modul în care strînge e gata să frîngă orice împotrivire. Dar eu, care te cunosc... Nu bine, totuși te cunosc...

Liniștit acum, Mihai e preocupat doar de degetele ce și le simte frînte în pumnul mic. Apoi, mîna femeii pierde încet, calculat, din putere, pînă ce, retrasă în poală, rămîne moale în atingerea palmei bărbatului așezată peste ea. Privirea îi stă ațintită înainte, spre ștergătoarele ce se tîrîie greoaie sub zăpadă. Un profil frumos de femeie tînără, învăluită într-un aer melancolic.

— Mi-e teamă, Mihai ! șoptește Doris, întorcînd capul, iar răsuflarea ei fierbinte lovește obrazul bărbatului.

Ameţit de parfum, Mihai îşi trece braţul stîng peste umerii ei, oprindu-şi palma la spate, gata să-i cuprindă ceafa.

— Cred că-s pe malul unei prăpăstii, clatină Doris din cap afirmativ, întunecîndu-se tot mai tare, pe măsură ce Mihai se retrage cuminte la locul lui. Am sperat că-i vorba numai de dorinţa de-a sta un timp împreună, dar... Spune-mi! surîde ea, să învioreze discuţia. Te superi că te-am căutat?

Mihai tace. Doar ochii lui stau ficşi în ai femeii.

— Altădată, cînd te voi mai căuta, am să găsesc un motiv serios, oftează Doris, înfruntîndu-i privirea. Banalul „eram în trecere" devine ridicol...

Mihai se întoarce dintr-o dată. Stă drept în scaun, privind înainte, prin ochiul parbrizului curăţat de ştergătoare. Răsuflă adînc în mai multe rînduri, parcă ar ofta.

— Îmi pare rău, Doris!

Tăcerea care urmează, aşternută brusc peste cei doi, spune totul. Nici unul din ei nu e bucuros de ceea ce se întîmplă. Dar nici nu are putere să protesteze. Într-un tîrziu, vocea lui Mihai rupe liniştea punctată uniform de scîrţîitul ştergătoarelor pe parbriz:

— Odată m-am plimbat cu mama ta prin Cişmigiu. A văzut la cineva în mînă pachete cu smochine şi a întrebat de unde le-a cumpărat. Ne-am grăbit spre locul unde se vindeau. Apoi iar ne-am plimbat. „Sînt aşa bucuroasă!! mi-a spus, arătînd pachetele puse în sacoşă. Fetiţei mele îi plac teribil smochinele!..." Cred că atunci am iubit-o. Cu adevărat! Aş fi vrut să-i fiu soţ, să-i cumpăr mereu smochine, s-o văd fericită de fericirea unei fetiţe pe care n-o cunoşteam încă... De la ea am înţeles că bucuria de-a avea copii le întrece pe toate, că e profund umană, iar grija ce le-o porţi, izvorîtă sincer, din suflet, poate răscumpăra păcatele de-o clipă.

Doris a oprit ştergătoarele. În interiorul maşinii domneşte o linişte deplină. Şi e tot mai întuneric, pe măsură ce stratul de zăpadă acoperă parbrizul. Mihai întoarce privirea spre Doris. O vede cum îşi trece batista pe sub ochi.

— Ar trebui să mă manifest altfel, Mihai, să-ţi mulţumesc... se uită femeia către el cu obrazul invadat de bucurie. Mi-au vorbit mulţi despre mama, dar nu aşa. Iar eu căutam, căutam mereu cunoştinţe ale ei, pentru că aşteptam tocmai această mărturisire, în care să cred. Acum, cînd o am, le-am uitat pe toate celelalte, am uitat tot! Chiar şi palmele ei, din zilele cînd greşeam vreo notă la pian...

Prinde mîna lui Mihai în degetele ei mici și o strînge, lipindu-și-o îndelung de buze.

— Aș vrea să pot să-ți promit că n-o să te mai caut, dar... Cînd mi-ai dat telefon, atunci, de la hotel, am înțeles că aveai nevoie de mine — o teribilă nevoie! Cît am stat împreună, la un moment dat, mi-ai spus chiar că ești asemenea poetului din poezia lui Rilke: „Și orice lucruri cărora mă dau, / devin bogate și mă cheltuiesc." După plecarea ta de la mine, supărată pe cele întîmplate, am vrut să te uit, dar m-am trezit că mi-i tot mai dor să fiu un *lucru* în calea ta, să mi te dărui, să devin bogată și să te cheltui...

Tăcerea se instalează iar, pentru un timp ce pare nesfîrșit.

— Nu-i bine ce faci, Doris! încearcă Mihai s-o certe la despărțire, stînd amîndoi față în față, sub fulgii mari căzuți peste ei.

— De aceea am și venit la tine, surîde ușor femeia, îmbătată de plăcerea fulgilor topiți pe obraz. Doream să-mi arăți unde se termină binele și începe răul, ca o posibilă Vale a Plîngerii, dar înțeleg că n-ai cum o face... Ești așa cum mi te-am imaginat atunci, la mine... Dar într-un spațiu real, devii mediocru, rigid în comportament, cu o gîndire inflexibilă. Ar trebui să mă întreb cum scrii, dar scriitorul se detașează net de om. Scriitorul este, cred, o stare de sentiment, într-o altă sferă, care preia de la om cantitatea de informații necesare despre lume și viață. Păcat că noi doi nu ne-am întîlnit în altă sferă! Poate de vină-i și faptul că tu nu ai har pentru muzică, iar eu, în materie de literatură, nu-s decît o simplă cititoare a cărților de dragoste și de aventuri. Oricum, îți mulțumesc pentru amintirea despre mama!

Mihai stă nemișcat, cu privirea sprijinită pe femeia din fața sa. Dorește să poată face un pas și să încerce un gest, să cadă într-un păcat de-o clipă, dar se simte fixat ca un fluture în insectar.

Doris flutură un gest de rămas bun și se întoarce spre portieră. Dar înainte de-a se pleca să intre în mașină, se oprește, iar zîmbetul ei se zărește frînt de căderea fulgilor:

— Mi-ai făcut o bucurie imensă. Închipuie-ți că, peste ani, cineva ar depune aceeași mărturie despre tine în fața fetiței tale, sau, de ce nu?!, a băiatului...

Brusc, Mihai are impresia că pămîntul se răstoarnă cu el. Tot sîngele i-a năvălit în creștet. Ursitoarele rele fac cerc în jurul lui... Anii trec vertiginos — zece într-o secundă.

Doris e o *femeie frumoasă*, plină de farmec. Adrian e tînăr, nici 25 de ani, student la Arhitectură. Se întîlnesc în foaierul unui teatru... Ea, cu aerul unei feline sigure pe pradă, îl încurajează... El, avid de dragoste, se lasă prins...

— Nu, Doris, te-aș strînge de gît ! clatină Mihai din cap cu înverșunare, ținînd pleoapele închise strîns, pînă la durere. Eu am mîncat pîinea unor astfel de iubiri... Vreau ca el să aibă parte de tinerețe, să nu se cramponeze de iubiri malefice, fără orizont în universul real...

Deschide ochii. În jur, doar zăpada. Un adevărat coșmar alb. Jos, nici măcar o urmă. Lîngă picioarele lui — o denivelare. Poate fi locul unde a stat mașina, dar nu-i sigur. Să fi visat el ? ! De ce nu ? ! Pornește înainte, cum a făcut-o cu ani în urmă, în toamna cînd s-a despărțit de Teona. Povestea cu Doris nu poate fi adevărată ! — nu face parte din *sistemul* Teonei. Blestemata aceea de femeie cu ochi mari, albaștri !... În absența ei, dragostea are doar gustul vulgar al păcatului.

Și totuși e bine că n-a fost ea, că n-a reîntîlnit-o ! Sufletul lui nu era pregătit. Ar fi fost ca o siluire a tuturor gîndurilor intime. Se achită cît poate de bine de datoriile ce-i revin pe plan civil, îndură corvoada fiecărei zile, dar vrea, în schimb, să-i rămînă visul și speranța. Prezența Teonei le-ar spulbera. Și el înțelege asta și se teme. Cînd oamenii sînt nefericiți, inventează o minciună, un dumnezeu, în care să creadă.

— Ați pățit ceva ? îl întreabă șeful de echipă. Văd că sînteți abătut...

— Oboseala... se scuză Mihai.

— Ați auzit ? Doamna Barbu, șefa serviciului tehnic, va fi directoare. Așa se vorbește.

Mihai reintră brutal în realitate. Vestea dată de șeful de echipă smulge de la el un gest de lehamite, urmat de o înjurătură. Toată după-amiaza și o bucată de noapte stă în fața colii albe și se uită nedumerit la cele cîteva rînduri scrise zilele trecute. Nobilă zădărnicie ! Totul se ordonează altundeva, independent de ce spune el sau alții asemeni lui. Sigur că Mateianu va fi avansat, dar de ce Adriana Barbu în loc ? ! A doua zi, la prima oră, e chemat la șeful secției :

— Ce-i cu dumneata la serviciu ?

— Am convenit să nu-mi iau decît zece zile din concediu. Știți doar.

— Tot ! Concediul se ia tot odată. Nu vreau dezordine în secție !

Nedumerit de această întoarcere pe dos a șefului, Mihai pleacă acasă. În drum spre poartă, trece pe la director ; știe că a venit de la București și vrea să afle pentru ce l-a căutat.

— Nimic, tov Vlădeanu, răspunde Mateianu simplu, dar cu o undă de tristețe în glas. Am fost informat de șeful secției și de alții...

— Despre ce ?

— Despre filtrele fine, puse la punct aici, la noi... Îmi trebuiau cifre, date...

Mihai nu înțelege mare lucru și nici Mateianu, preocupat cu niște hîrtii, nu-i spune mai mult. Se gîndește o clipă să-l roage pe director să vorbească cu șeful secției ; vrea să facă acum numai jumătate din concediu, că are nevoie la vară, să-și ducă familia la mare. Dar îi e rușine și renunță. De altfel, o zi-două va merge la munte, să-și aducă acasă copiii. Pînă atunci, hotărăște să mai scrie la roman. Dar stă în zadar în fața colilor albe. Pleacă mai repede după Ana, unde rămîne pînă la sfîrșitul lunii. Se lasă în voia copiilor și adună clipe frumoase, comparabile doar cu cele din vară, cînd au fost la cireșe, ori mergeau la pescuit. A uitat complet de roman. Și de cel scris pe trei sferturi, dar și de cel aflat în tipografie, căruia va trebui, în curînd, să-i facă prima corectură. De altfel, în familia cumnatului, se discută doar de șuruburi, pentru că el este maistru mecanic ; uneori și de legi — cumnata este juristă, înglobată în grija celor doi băieți și o fată, „lămurită" că nu i-a prea folosit calitatea ei de studentă de frunte și a pierdut mult din ceea ce înseamnă studenție : nu știe cu exactitate dacă Iașul are Filarmonică ; bănuie că există și o sală a Operei, iar la Național a fost de două ori, una din dăți fiind o manifestație de 24 Ianuarie. Lui Mihai îi place să vină la ei în vizită : are senzația unei spălări a zonei culturale din creier. După un pahar de țuică din fructe de pădure, cade în letargie și-și ascultă cumnatul vorbind de toate aspectele muncii în acord global și de nemulțumirea că i-au fost aduse în secție strunguri cu program, cînd el se descura foarte bine cu cele manuale. Soția acestuia e la curent cu legile, doar e jurist-consult, dar, la întrebarea lui Mihai dacă el, ca scriitor, are dreptul, după noile reglementări, la concediu fără plată pentru creație, s-a uitat nedumerită spre toți cei prezenți în jurul mesei și a sfîrșit prin a face un gest categoric :

— Ia-ți concediu medical, dragă ! Sau mai înscrie-te la o facultate, să ai dreptul la concediu neplătit, pentru studiu și examene.

Valul de rîs izbucnit a pus punct discuției.

— Subiectul închis, autorul liber, deocamdată ! a decretat fata gazdelor, mai mare ca Adrian doar cu un an, dar aerul ei retras, firea meditativă și ochelarii de vedere, ce-i încadrează frumos obrazul, o fac să pară studentă deja.

— Ce vorbe-s astea ?! a tresărit maică-sa, gata să ridice palma.

— E-o replică din ultima carte a lui nenea Mihai, s-a scuzat fata.

— Zău ?! a întors maică-sa privirea mirată spre Mihai.

— Scrie, mă, și tu cărți mai subțiri, ce dracu', să le putem citi și noi ! a lovit cumnatul paharul de-ale celorlalți. Sau bagă o chestie palpitantă, vreo bătaie, vreo urmărire...

Fata încearcă să spună ceva, în apărarea literaturii, dar tatăl pune punct :

— Ia mai taci cu de-astea ! Ce, n-am mai învățat eu o vacanță întreagă pe unul, că eram corigent, și cînd merg la școală, jap !, rupeți, băieți, foile din carte, că ăla nu mai e. Nu putea să se ducă naibii mai repede cu o lună, să tocesc mai puțin ?!...

Mihai și-a făcut de lucru cu Cristina, căznindu-se să-i închidă un cercel. În gîndurile lui, vorbele mamei au revenit iar : „Să cunoști bine familia fetei, să știi în ce lume intri", dar, atunci, n-a dat importanță. Era prea lovit de plecarea Teonei ca să mai ia aminte la unele amănunte cu implicații profunde în viața ulterioară. De altfel, uitîndu-se ca din treacăt la Ana, a văzut că nici ea nu se simțea în largul ei. A fost fericit, crezînd-o alături de el. Dar peste cîteva zile, ajunși acasă, la primul schimb de cuvinte, Ana a avut grijă să-i reamintească :

— Și n-o mai fă pe deșteptul atîta cînd mergi la frate-miu, discutînd numai de literatură, că nu-s obligați toți să... că nici tu, la o adică, nu ești în stare să schimbi o vorbă despre fotbal. Ție îți place literatura, altuia fotbalul...

— Ia aminte ! a întins Mihai mîna spre Adrian, care asista la discuție. Pune mîna și învață fotbal, să poți întreține o discuție, că nu se știe ce altceva s-ar mai putea discuta peste zece ani.

— Arhitectură, a răspuns prompt băiatul. Eu mă fac arhitect. E o artă independentă de cuvînt, iar dacă fac scenografie de teatru, devine complementară cuvîntului.

Pentru prima oară, Adrian și-a exprimat dorința asta... În altă situație, Mihai ar fi rămas surprins de maturitatea afirmațiilor, dar în mintea lui, atunci, s-a proiectat violent gîndul că băiatul va fi student la arhitectură. S-a uitat atent la Adrian ; va ajunge un tînăr de toată frumusețea : înalt, brunet, obrazul alb, nas drept, buze conturate perfect și ochi mari, cu gene prelungi, ca de fată. Iar viitorul e aproape — doar zece ani, cel mult !... Nu ! Nu-i dorește destinul lui în dragoste...

— Lasă gîndurile de arhitectură ! l-a expediat. Fugi jos la cutia poștală și vezi cine și-a mai amintit de noi.

Adrian s-a întors cu programul de radio și o scrisoare de la regizorul de film.

— Și celălalt plic ? a întrebat Mihai, privindu-l pe Adrian cu un surîs.

Stăteau amîndoi în camera cu bibliotecă : Mihai, lăsat alene pe spate în fotoliu ; Adrian, rezemat de colțul biroului mare.

— Care ? a încercat băiatul să pară surprins.

— Erau două. Ia să-mi dai înapoi cheia de la cutia poștală ! a întins Mihai palma.

— Aa... și-a amintit băiatul. Era de la un coleg. A fost în tabără și mi-a scris de acolo...

— Tot din Deltă ?

— Tot.

Mihai a început să-și facă de lucru cu creionul găsit pe birou în fața sa. În suflet i s-a cuibărit brusc teama că, în discuția cu băiatul, el va roși mai mult. Înainte de Anul Nou, într-o dimineață, a primit un telefon de la Tamara. Femeia se scuza că nu i-a văzut piesa transmisă cu două zile înainte la televizor, pentru că era în drum spre București cu fetele. Apoi îl întreba dacă piesa de la Radio, din seara acelei zile, este a lui. Mihai a înțeles că, de fapt, întrebarea e alta și i-a răspuns :

— Este aceea pentru care te-ai rugat tu...

Gluma lui a înfuriat-o pe Tamara, dovadă că imediat s-a întrerupt convorbirea. Pe el însă telefonul primit l-a bucurat de două ori : era Tamara și îl informa că se transmite piesa lui. În toiul pregătirii pentru Anul Nou, nu s-a mai uitat prin programul de radio, sigur n-ar fi ascultat-o. Seara, după piesă, a regretat că nu are unde să telefoneze Tamarei. Ar fi făcut-o

cu mare bucurie — calitatea înregistrării l-a impresionat. În plus, a existat un moment de mare veselie, cînd Cristina, după ce a stat cuminte un timp, devenind tot mai atentă, a exclamat :

— Copilul ăsta vorbește ca mine ! De unde știe ?!

La sfîrșit, Ana i-a explicat cum de-i știe copilul cuvintele inventate de ea și a sfătuit-o să-și ceară drepturi de coautor, ceea ce fetița a și făcut : pretențiile ei s-au ridicat la un costum de fiș, tip cosmonaut, să se poată tăvăli prin zăpadă și o păpușă. Mihai a fost de acord. Bucuria pricinuită de piesă l-a stăpînit și a doua zi. N-a vrut să-l prindă Anul Nou fără să se fi achitat față de Tamara. A mers la Ion în birou și i-a telefonat. Știa că lucrează la un laborator. I-a mulțumit și i-a urat sărbători fericite.

— Bineînțeles că vor fi fericite, a murmurat Tamara. Ale naibii de fericite !

Lui Mihai i s-a părut că o vede scuturînd capul încet, dînd impresia unui măr în floare, lovit de vînt. Regretă că nu mai lucrează în combinat ; ar fi trecut să o vadă ; știe că s-ar fi bucurat, așa cum se bucură cînd își revede un prieten bun. Apoi și-a amintit de zilele verii trecute, de somnul la soare în cîmpul cu fîn în floare, de amiaza toridă și de camerele mirosind a mobilă încinsă și a crin alb, de femeia care îl aștepta la ușa biroului și semăna cu Tamara, ba era chiar ea, dar cu părul vopsit...

— Altceva ce mai scrie ? a întrebat Mihai cînd l-a văzut pe Adrian că vrea să iasă din cameră. Ce face soră-sa ? a arătat el spre plicul din mîna băiatului.

— Plînge ! I-e dor de taică-su, de căței...

— Maică-sa ?

— Muncește. Nenea George s-a dus la ele de revelion, s-a îmbătat și, pe la miezul nopții, a aruncat cu sticla de vodcă în televizor. Apoi s-a culcat.

Cînd a rămas singur, Mihai a deschis plicul primit de la regizor — trei pagini de imputări că a obosit acum, la ultimul hop ; că-l înțelege, vrea să lucreze în liniște la roman, dar nu-i păcat de munca la scenariu ?! Să se gîndească și la faptul că e dramaturg : actorii, în ideea că vor fi distribuiți în vreun film de-al lui, îi vor propune piesele în repertoriu ; deja și el, ca regizor, de cînd s-a aflat că va intra în producție cu un nou film, e curtat de actori...

— Ce sfîntul ! s-a înfuriat Ana, după ce a citit și ea scrisoarea. Luați și voi o cutie mare de bomboane, cîte-un buchet de flori și duceți-vă amîndoi la cucoana asta la birou sau acasă. Are dreptate omul ! a lovit ea cu dosul palmei în scrisoare. E ultimul efort.

Acum, Mihai bate pasul pe loc în troleibuzul aproape gol. De la genunchi în jos, picioarele i-au înghețat, iar drumul e anevoios, din cauza zăpezii. Simona stă departe, în Floreasca. Dimineață, după ce și-a luat cameră la hotelul preferat, lîngă gară, Mihai a așteptat să treacă ora 8 și a sunat-o la institut. Secretara s-a lăsat convinsă cu greu și i-a făcut legătura cu „tovarășa doctor docent Lupescu".

— Iartă-mă că nu te chem la institut ! s-a scuzat Simona. Am o zi încărcată și nu ne-ar rămîne timp destul. Notează-ți adresa mea. Prefer să vii singur. Cu regizorul am discutat deja.

— Domnule Vlădeanu ! și-a împreunat regizorul mîinile ca la rugăciune cînd a auzit că se duce singur. Vă rog să fiți calm ! Purtați-vă frumos cu ea, vă implor ! Haideți să alegem împreună un buchet de garoafe. Șapte ! Nici prea multe, să părem ridicoli ; nici prea puține, să fim meschini. Am auzit că are și doi copii, să luăm de la *Ambasador* niște bomboane. Cărți ați luat, să-i dați una cu autograf ?

— Nu !

— M-ați nenorocit, m-ați nenorocit ! a început regizorul să se vaite. Promiteți că-i trimiteți — merită, zău că merită ! O s-o vedeți — este genul dumneavoastră : împlinită ca vîrstă și cu aer matern. O prezență agreabilă de altfel, bună șefă, minunată colegă de serviciu, dar nimeni nu înțelege ce-a apucat-o să fie așa dură cu scenariul ăsta. Trei ore m-a ținut la discuție, pentru niște chestii minore. Măcar convingeți-o să ne lase în pace, să nu trimită referatul prin poștă la casa de filme... Credeți că găsiți adresa ei ?

Cînd e vorba de adrese, Mihai se descurcă de minune. De la stația de troleibuz, cincizeci de metri înapoi, la dreapta, al doilea bloc cu trei nivele, îmbrăcat în iederă.

Stă pe trotuarul de vizavi și se uită la ceas. Mai sînt cinci minute pînă la ora 18. De mult n-a mai fost așa punctual ! Ar vrea să caute în buzunare un tranchilizant, dar se întreabă la ce bun. În fond, n-are de ce să fie emoționat. Se simte mai stăpîn pe sine ca niciodată. Înțelege că amintirea ultimei întîlniri cu Simona s-a redeșteptat în sufletul său și l-a înfuriat. O urăște — sau numai o detestă — pentru agresivitatea cu care ea și-a mărturisit inapetența pentru cultură, mergînd

pînă la negarea greierașilor. Că-i duce flori acum, la urma urmei, poate accepta : e femeia cunoscută la Sinaia, alături de care a petrecut clipe de neuitat pe litoral, sau, pur și simplu, e femeia la care merge în vizită. Bomboanele sînt pentru copii. Dar cărți n-ar fi luat chiar de i-ar fi trecut prin gînd, sau i-ar fi sugerat Ana. Cum să ofere un roman de-al său unei femei care l-a apostrofat că și-a abandonat Fizica în favoarea literaturii ?!... — și asta cînd era deja la al patrulea roman publicat...

Traversează strada și intră în bloc. După primul clinchet al soneriei, ușa se deschide.

— Poftiți... murmură fata care stă în hol.

Mihai a rămas încă afară, dincolo de prag. În prima clipă, cînd a privit-o pe copila care i-a deschis, a avut impresia că totul se răstoarnă în jur. Nu-și dă seama de ce. În fața lui, doar, stă o puștoaică de vreo doisprezece ani, îmbrăcată într-o rochie de casă, cu un pulover pe umeri ; ochi mari, albaștri, lucind plini de viață ; gura conturată frumos, obrajii cu gropițe.

Fata s-a emoționat și ea de perplexitatea bărbatului rămas în ușă.

— Eu așteptam un scriitor, dar a venit un fizician, socotind după punctualitatea cu care ați sunat...

În cadrul ușii din stînga, stă Simona. Îi privește îndelung pe cei doi : pe Mihai și pe fata care i-a deschis, parcă i-ar studia.

— Vă rog să poftiți, domnule Vlădeanu ! Dînsa este fetița mea Ina, elevă în clasa a șasea.

Mihai își lasă la cuier căciula, mănușile și haina, apoi avansează pînă în camera de zi.

— Pentru dumneavoastră ! oferă florile Simonei.

— Mulțumesc ! Bine-ai... ați venit ! șoptește femeia, ocolindu-i privirea.

— Pentru tine ! se adresează Mihai prietenește fetiței, oferindu-i una din cutiile cu bomboane.

— Mulțumesc ! Fiți bine venit ! îi întinde fata mîna, apoi se retrage.

— Am înțeles că mai aveți un copil, rămîne Mihai în picioare, cu cealaltă cutie de bomboane în mînă.

— Este la patinoar. Îl duce mama, care stă cu mine și mă ajută la menaj. Soțul e în străinătate, la Madrid.

— Am auzit. Tenorul Tiberiu Lupescu. Vă rog să-i transmiteți aprecierile unui meloman...

Simona face oficiile de gazdă. Mihai nu o găsește schimbată prea mult. A mai slăbit, iar cicatricea de deasupra sprîncenei stîngi pare că-i sporește aerul întrebător.

Stau amîndoi în fotolii și sorb din cafea.

— Ai o poză a fetiței ?

Mihai tresare. Apoi, cînd vede palma femeii întinsă spre el, se dumirește și scoate portofelul.

— Te rog ! rămîne Simona cu palma întinsă pînă primește toate pozele.

Își pune ochelarii și le privește cu atenție. Înapoiază mai întîi pe aceea în care Ana e cu copiii :

— Te rog să transmiți soției complimente ! Pare a fi o femeie deosebită. Ba chiar sînt sigură că este ! Fără prezența ei alături nu cred c-ai fi realizat atîtea.

Mihai se preocupă de portofel. În fața lui, Simona stă cu fotografiile copiilor în mînă, privindu-le pe rînd.

— Faci vreo deosebire între ei ? Vreau să spun... faptul că băiatul nu-i al tău...

— Asta-i bună ! rîde Mihai. Bineînțeles, revine el imediat, schimbînd tonul, faptul că-n primii ani de viață a crescut la bunică-sa, îl face să fie un pic mai distant. Fata, în schimb, e numai de gîtul nostru. Ce, dumneavoastră nu alintați mai mult pe cel mic ?

Simona tace, făcîndu-și de lucru cu ochelarii. Mihai observă că obrajii femeii s-au înroșit puternic. De la intrare se aud zgomote, apoi, în încăpere, pătrunde val-vîrtej un băiețel de vreo cinci ani, care începe să povestească de cîte ori a căzut pe gheață. Mihai prinde un moment de acalmie și-i oferă cutia cu bomboane. Copilul se bucură și fuge spre camera unde învață fetița. Se aude imediat vocea lui cum numără bomboanele, întrebîndu-și sora cîte are, apoi începe să povestească ce-a făcut prin oraș.

— Mama mea, domnul Mihai Vlădeanu, face Simona prezentările cînd intră în încăpere o bătrînă cu un mers drept, trădînd femeia energică de odinioară.

Mihai se ridică să-i sărute mîna, dar nu o face pentru că bătrîna se retrage și-l privește lung. Apoi, apropiindu-se, întinde brațele, luîndu-i umerii între palme :

— Să te sărut !

Mihai e sărutat pe obraji. Bătrîna murmură imediat o scuză, că are treabă și iese. În urma ei, Mihai depășește cu greu momentul de derută. Se așază în fotoliu ca un drumeț

obosit, făcîndu-și de lucru cu ceașca de cafea. Observă cum Simona vrea să se ridice :

— Te rog, mănînci ceva ?

— Nu, mulțumesc ! o reține.

— Sigur ?

— Sigur !

Schimbul de replici a fost scurt. Liniștea care se așterne din nou e și mai apăsătoare. Tic-tac-ul pendulei de pe hol devine obsedant.

— Cred că ți-a spus regizorul, n-am decît obiecții mărunte la scenariu, sparge Simona atmosfera de așteptare. Uite și referatul, întinde ea o hîrtie.

Mihai o citește dintr-o privire : un referat la fel de bun ca al lui Mateianu. Sus, în colțul drept, are și viza unui profesor universitar, șef de catedră, conducătorul unei grupe de doctoranzi.

— Am ținut să vii tu după referat... precizează Simona.

— De ce ? ridică Mihai privirea spre ea.

— Așa. Să-ți cer socoteală pentru cîte ai făcut pînă acum. Un fel de Judecata de Apoi.

— Ți-am greșit cu ceva ?

— Da. După ultima întîlnire, m-am simțit umilită.

— Uiți probabil despre ce-am discutat.

— N-am discutat. Am vorbit mai mult eu. Tăcerea ta m-a derutat. Apoi mi-am dat seama c-aș fi fost mai fericită să-mi vorbești urît, să mă jignești chiar — dar să-mi arăți că n-am dreptate.

— A făcut cineva asta ?

— Da. Soțul meu, Tiberiu.

Mihai tace, rotind între degete hîrtia dată de Simona. Cum să-i spună că atunci, cînd a reîntîlnit-o, avea altele mai grave pe cap — Teona în spital, tatăl lui bolnav — și numai de convertirea spre cultură a unei foste prietene nu-i ardea ?! Dacă ea și-ar fi ținut promisiunea făcută la despărțire, în gară, la mare, că-i va scrie, ar fi căutat-o, afirmația lui că i-ar place să aibă o așa soție (de care Simona a rîs și l-a tachinat, spunîndu-i că ar trebui să-l crească, ea fiind cu cîțiva ani mai mare) s-ar fi transformat într-o dorință fermă. Acum își amintește de fericirea ce l-a stăpînit toată vara, pînă toamna tîrziu : aștepta o scrisoare, care n-a mai venit. Apoi, timpul și-a spus cuvîntul. Reîntîlnirea la institut i-a apropiat o clipă, atît cît să-l înfricoșeze pe Mihai și să-l facă să fugă înapoi ;

Teona, femeia iubită, urma să plece, peste cîteva zile, întinsă într-o mașină ; tatăl lui era încă bolnav, iar el cădea tot mai mult pradă angoaselor.

— Mult timp, cunoscîndu-ți dotarea pentru Fizică și Matematică, am trăit cu durere că dai capra pe-o varză, povestește Simona încet, cu glas domol, ca o confesiune. Cînd am citit scenariul ăsta, am avut o senzație contrarie : mi-a fost ciudă pe mine. Te nedreptățisem atîta timp, iar tu veneai să-mi produci o mare bucurie : scenariul vorbește de niște situații pe care eu le-am trăit deja, apropo de furtul intelectual, căci și mie mi s-a întîmplat ; dar totodată ia atitudine împotriva celor ce-și procură titluri pe nedrept. Mi-am reconsiderat punctul de vedere asupra preocupărilor tale și-am înțeles că trebuie să ți-o spun. Dar...

Simona se oprește. Își scoate ochelarii și, dîndu-și capul pe spate, parcă să-l vadă mai bine pe Mihai, îl privește îndelung. Ia pe dibuite de pe masă dosarul cu textul scenariului și-l flutură :

— Puțin ! Și-apoi, un scriitor nu-i caracterizat prin scenariile de film, care sînt scheletul unei viitoare opere cinematografice. De la tine, eu, Simona, aștept cărți. Pentru că ai acuși patruzeci de ani. Ca dramaturg, ești terminat, așa cred. Ai avut o explozie, ai scris niște piese și-ai pierdut unul-două trenuri, iartă-mă !, chiar tu mi-ai spus-o ultima dată... Rămîne proza. Socotind după cărțile scrise, ar trebui să urmeze romanul cel bun cu adevărat, care să te reprezinte. Am aflat de la regizor că ai deja o carte în tipografie... Te reprezintă ?

Mihai înghite cu greu nodul din gît, simțindu-se strangulat. Întrebarea asta și-o pune tot mai des în ultima vreme, pe măsură ce scrie la noua carte. Cum ar putea să-i răspundă Simonei că-l reprezintă, așa cum ar fi vrut el și cum și-o dorește ea, Simona ? !... Iar peste frămîntarea asta, scoasă acum la lumina gîndului, se suprapune deruta continuă în care se simte ținut de la intrarea în casă : reacția ciudată, involuntară, avută la întîlnirea cu fetița și atitudinea Simonei. Pur și simplu nu o înțelege : în locul femeii care l-a înfricoșat cîndva prin respingerea culturii găsește acum o alta, cu totul opusă.

— Nu poate fi numai faptul că te-ai căsătorit cu un om din lumea artei... murmură Mihai, clătinînd îndelung din cap în timp ce privirea îi stă pironită în jos, aiurea.

— Adică ! șoptește Simona.

Mihai își înalță privirea. Ochii femeii rezistă cu greu stăruinței cu care bărbatul o privește.

— Ce vrei să spui, Mihai ? ! clatină Simona din cap ca o negare vehementă.

— De ce m-a sărutat mama ta ?

Mihai își dă seama că a rostit întrebarea înainte de-a o fi gîndit. E gata să-și ceară scuze, dar observă că Simona s-a pierdut complet.

— Ai dreptate ! șoptește ea, parcă să se apere. Nu poate fi numai... Te rog, nu vrei să guști ceva ? arată străruitor spre tava de pe măsuță, bucuroasă că găsește motiv să schimbe subiectul.

Mihai refuză printr-un gest politicos, dar privirea lui, rămasă ațintită asupra femeii, îi dă de înțeles că nu a renunțat la răspuns. Simona strînge un timp din umeri, ca o dorință de-a se face mică, iar mai apoi, prinzînd curaj, se lasă adînc în fotoliu și-l privește lung pe Mihai, hotărîtă să-i vorbească deschis :

— Tu îți amintești, desigur, în ce situație m-ai cunoscut. Întîlnirea cu tine la Sinaia a fost o chestie de destin. Îmi amintesc perfect cum priveam gara de sus, din capul scărilor, în timp ce mîncam semințe într-o nepăsare totală. Nepăsare doar aparentă, că-n sufletul meu mă simțeam bătrînă și urîtă, părăsită de toți, iar gîndurile mi se agățau obsesiv de ideea sinuciderii. „Dacă tînărul ăsta frumos mă salută, sînt salvată !“ mi-am zis. Tu însă ai făcut mai mult : după un „sărut mîinile !“ spus încet, plin de zîmbet, ai întins mîna firesc, parcă ne cunoșteam de cînd lumea, iar eu ți-am dat jumătate din semințele pe care le aveam în pumn. În clipa următoare, cînd am pornit alături spre oraș, am înțeles că sînt salvată definitiv. La Eforie, te-am zărit de departe și te-am urmărit. Voiam doar să-ți spun că mi-am reluat munca. Dar explozia ta de bucurie în clipa cînd m-ai văzut a răsturnat totul...

Simona se oprește și umple două pahare cu vin. Pune unul în mîna lui Mihai :

— Te rog ! Mama știe că datorită ție... de-aceea... Nu insist, schimbă ea tonul, arătînd spre pahar, dar m-aș bucura să bei. Pentru succesul tău ! ciocnește paharele. Chiar și atunci cînd te-am apostrofat că ai abandonat știința, am făcut-o în ideea că, peste ani, vreau să fiu mîndră de tine...

— Doar mama, tata și, eventual, nevastă-mea au dreptul să-mi ceară să fie mîndri de mine... saltă Mihai din umeri cu simplitate.

— Nu-mi place „eventual“ ! îi aruncă Simona o privire tăioasă. Spune-mi, ești nefericit ? De ce taci ? !

— Nu înțeleg ce drept ai să mă întrebi asta, oftează Mihai.

— Cînd o femeie s-a dăruit unui bărbat, chiar și o singură dată, indiferent de consecințe, capătă niște drepturi asupra lui — măcar pe acela de-a ști dacă o alta, apărută ulterior în viața acestuia, l-a făcut mai fericit decît crede că ar fi reușit ea.

— Dacă tot sîntem la ora reproșurilor, Judecata de Apoi, sau de Întîi, cum vrei s-o iei, află că, după Eforie, am așteptat o vară întreagă o veste de la tine.

— Tonul tău devine aspru, și nu-mi place.

— Scuză-mă !

— Bine...

Tensiunea între cei doi s-a redus la zero. Privirile amîndurora stau plecate spre paharele golite, lăsate pe marginea mesei mici, așezate între fotolii. Ostenite, brațele lor se sprijină cu palmele desfăcute pe genunchi. Din camera alăturată, rîsetele copiilor se aud tot mai tare, anume parcă să împrăștie tăcerea așternută. Un gest cît de mic al lui Mihai, prin care împinge paharul mai spre centrul mesei, are efectul unui zgomot strident. Ochii Simonei caută cu aviditate în ai bărbatului din fața sa, pentru ca în clipele următoare, cînd liniștea e deplină, întregită de plecarea copiilor în bucătărie, să se piardă iar în paharul gol. Momentul de tăcere devine obositor. Gîrbovit în fotoliul său, Mihai îl traversează cu stoicism. Ar vrea din tot sufletul să plece, dar nu se poate hotărî.

— Ce mai știi de Teona ?

Întrebarea Simonei îl face să tresară. Spatele i se îndreaptă iar ochii lui, măriți ca de groază, caută cu neliniște în privirea calmă a femeii.

— Înainte de-a mă reîntîlni tu la institut, eu te-am căutat totuși... spune Simona pe un ton jos, hotărîtă să împrăștie deruta de pe chipul bărbatului. Locuiai împreună cu Teona. Am găsit un prilej să stau de vorbă cu ea, cîteva ore, în fața unor cafele, pe motivul unui plan de cercetare conceput în comun de institutul unde lucram și de combinatul vostru. M-am întors acasă plină de-o fericire stranie : te știam alături de-o femeie care mă fascinase. Mi-am zis că merita să nu-ți tulbur viața. Apoi...

Mihai ia sticla cu vin și o rotește absent, privind îndelung eticheta scrisă cu bronz auriu, fără să priceapă un cu-

vînt. Ochii lui clipesc rar, în speranța că vor putea vedea ceva, dar privirea îi devine tot mai tulbure, întunecîndu-i pînă și expresia feței.

— Dacă știam că vin aici ca să-mi vorbești de Teona, renunțam la scenariu, șoptește el ca un reproș.

— Nu cred ! Și știi de ce ? întreabă Simona, rămînînd cu mîna întinsă spre mijlocul mesei, unde se află textul scenariului. Am avut senzația c-o regăsesc în personajul feminin. Chiar și-n ultima ta carte am regăsit-o. E, poate, cel mai reușit personaj. Soțul meu, care are o cultură vastă și un acut simț al esteticului, s-a entuziasmat la lectura romanului tocmai din pricina acestui personaj. Îl continui și-n romanul aflat sub tipar ?

— Nu. Era, dar l-am scos.

— De ce ? !

— Așa, oftează Mihai involuntar. Pentru că așa sînt eu, am un noroc strîmb, pierd mereu. În clipele de bilanț, îmi spun că din lașitate, dar nu-i adevărat. Există o fatalitate, care își cere tributul. Te rog să mă ierți că mă retrag ! spune el dintr-o dată și părăsește fotoliul în care a stat. Mulțumesc pentru primire și pentru referat !

— Ar trebui să-ți spun că m-a bucurat reîntîlnirea cu tine, dar...

— ...nu mai am nimic din exuberanța de la Eforie, știu ! completează Mihai vorbele tărăgănate ale Simonei, rostite de femeie cu un vădit regret.

— Ascultă ! face Simona un gest ferm spre el, trădîndu-și autoritatea de care poate fi capabilă. Chiar și cînd m-am simțit umilită, pentru că de fapt așa mă descopeream eu, ștacheta relației noastre a rămas sus, într-o zonă de lumină. Acum ești doar obosit, ori ros de boala vreunui nou roman, dar, dacă, Doamne ferește !, vei fi deznădăjduit cîndva, gîndește-te că mai sîntem și noi aici ; ne știi adresa, ai telefonul meu... Mai ales că fetița e o mare amatoare de literatură... Și, ca să nu fii și mai derutat decît pari, te informez că Tiberiu mi-a spus în cîteva rînduri c-ar vrea să te cunoască...

La explozia de bună dispoziție a femeii privirea lui Mihai se rotește peste întreaga încăpere cu calm, ca o fugă de confruntare. Glasul lui se aude încet, constatînd cu tristețe :

— Cam dificil să mă cunoască, pentru că abia reușesc s-o fac eu...

Vrea să se îndrepte spre ieșire, dar mîna Simonei îl reține :

— Te rog ! Ina s-ar bucura nespus să-i dai un autograf.

Mihai înțelege că se grăbea spre ieșire tocmai pentru că-i era teamă de o nouă întîlnire cu fetița, în prezența căreia s-a simțit debusolat. Cînd o vede apărînd veselă, cu cartea în mînă, urmată de frățiorul ei, simte că se topește și nu-și dorește decît să ajungă mai repede acasă, la Cristina. Ia cartea, se reașază în fotoliu și-și scoate pixul. Dar stă așa, incapabil să închege două vorbe măcar. Simțind-o pe fetiță alături, are o clipă impresia că stă la masa lui de scris, iar Cristina a venit să-i privească pe lîngă umăr. Întinde mîna și cuprinde trupul plăpînd în arcul brațului, lipindu-și obrazul de tîmpla fetiței. În clipa de mare bucurie, cînd simte plăcerea cu care copilul se lasă în voia lui, își amintește că nu-i acasă, lîngă Cristina, și convertește totul într-un gest de alintare, continuat într-unul poznaș spre băiețelul băgat să vadă și el ce face musafirul.

— Nu pot să scriu ; încă mă mai dor degetele din cauza gerului, arată el fetiței mîna dreaptă. Dar îți trimit eu cîte o carte din fiecare, cu autograf. Promit !

Bucuroasă, fetița ridică privirea spre mama sa. Ochii Simonei însă au rămas ațintiți asupra lui Mihai, obligîndu-l la o înfruntare plină de un calm abia stăpînit. Apoi, vocea ei se aude ca o rugă, tremurată puțin :

— Vreau să revii odată cînd e soțul meu acasă ! Am putea discuta mai multe... Sîntem maturi și e bine să trecem prin viață demni, cu fruntea sus...

La ușă, Mihai sărută mîna femeii, murmurînd ceva aducînd a mulțumire sau a rămas bun, după care se întoarce domol și coboară scările cu grijă. Tot drumul pînă acasă la regizor lasă gîndurile să-i zboare aiurea. Îl stăpînește senzația că s-a rupt în bucăți și trebuie să-l observe cineva și să-l adune, să-i redea integritatea. În gîndurile lui nu are loc decît ușa care se deschide și-i apare în față chipul unei fetițe cunoscute, deși e sigur că n-a mai văzut-o vreodată.

— Nu se poate ! aruncă brațele în lături regizorul după ce citește referatul. Nu-mi vine să cred că femeia aceea ne-a dat un așa referat !... Ce s-a întîmplat de fapt ? De ce-a ținut atît să vorbească cu dumneavoastră ?

Mihai răspunde ceva ambiguu. Bea, stînd în picioare, ceașca de ceai chinezesc, care i se oferă și pleacă spre hotel însoțit o bucată de drum de regizor. Avînd și referatul acesta, scenariul va fi multiplicat și dat spre lectură consiliului cinematografiei, care se va întruni săptămîna viitoare. Pe cît e

de fericit și plin de vervă regizorul, pe-atît de taciturn e Mihai. S-ar bucura ca ședința consiliului să se țină peste două sau trei săptămîni, să-i tihnească concediul, poate reușește să termine romanul. Dar, abătut, nu-i spune regizorului nimic, de teamă să nu lungească vorba, să iasă din vîrtejul gîndurilor. Merge la hotel, își ia bagajul și pleacă acasă cu trenul de noapte. Găsește loc la vagonul de dormit. Asta îl bucură. Stă toată noaptea întins pe pat îmbrăcat, cu pătura peste picioare și retrăiește în amintire întîmplările de la Sinaia și Eforie. Ar trebui să fie fericit : a scos din ghearele dorinței obsedante de sinucidere o femeie tînără... La Eforie a avut senzația că vor rămîne împreună pentru totdeauna, că fiecare gest al lor era destinat trăiniciei, ca o piatră în temelia viitoarei construcții. Dar de ce nu i-a scris ? ! Era dezorientată, desigur, de cele întîmplate și de ce-a urmat... Apoi, cînd l-a căutat, el stătea cu Teona ! !... Discutînd cu ea, Simona și-a zis că merită să nu-i tulbure viața... Teona și iar Teona !...

Gîndurile lui se învălmășesc, are impresia unui vîrtej iar capul îl doare tot mai tare. De la gară pînă acasă merge pe jos și se mai luminează. Vederea locurilor de joacă pentru copii dormind în zăpadă naște în el o fericire profundă. Cînd ajunge la ușă, nu descuie încet, cum face de obicei, să n-o trezească pe Cristina. Sună prelung. Aude vocea plină de bucurie, apoi zăvorul yalei pocnește de două ori. Stă locului și se uită lung la fetița îmbrăcată în pijama, desculță, cu ochii mari, ridicați spre el ; gură frumos conturată, obrăjori rumeni, cu gropițe.

— Ce te-a apucat ? ! De ce-ai sunat ? întreabă Ana, ieșind din bucătărie.

Mihai întinde brațul stîng și-o cuprinde pe Cristina, ridicînd-o. Își pleacă fața lîngă obrazul ei mic și oftează prelung.

— Și totuși, de ce nu mi-a spus ? !... murmură el într-un tîrziu, vorbind de unul singur în timp ce-și lasă hainele în camera de zi.

— Cine, ce ? întreabă Ana, privindu-l surprinsă.

Dar nu primește răspuns.

*

Concediul s-a scurs tot, fără ca Mihai să mai fi scris vreun rînd la roman. În una din zile a luat cîte un exemplar din cărțile sale, să facă un pachet ; spera că, expediindu-le, își va găsi liniștea. În ultima vreme îl frămînta mereu un gînd :

ce-ar trebui să simtă ? ! cum să se manifeste ? !, și ajungea la concluzia că-l doare mai mult soarta personajului feminin din cartea la care lucrează, decît frămîntarea lui, născută în seara cînd a fost la Simona acasă. Nici măcar ce să scrie pe cărți nu a fost în stare să găsească prea repede. După lungi ezitări, a deschis unul din romane și a scris : „Pentru Ina, cu drag".

— Cine-i Ina ? ! l-a luat Ana la rost, gata să-i facă imediat o scenă.

I-a atras atenția faptul că Mihai avea în față cîte un exemplar din fiecare roman al său, altfel nu s-ar fi preocupat de ce-i pe masa de scris. Ce-ar fi putut el să-i răspundă, cînd nu îndrăznește să-și formuleze nici măcar pentru sine gîndul ? !

— Hai-hai, că te-ai înroșit tot ! Mereu plecat, cine știe cu ce haimanale umbli prin hoteluri !...

Mihai a început să amețească ; orice discuție de felul ăsta e ca o anchetă. În una din cărțile sale, a inserat în amintirile unui intelectual și scena de la anchetarea acestuia, de mult, cînd ar fi spus : „Domnilor, comparativ cu nevastă-mea, sînteți niște ageamii ; atît doar că aveți palma mai grea și folosiți pumnul." Și-a amintit de asta și, rîzînd, i-a spus Anei. Apoi i-a explicat că Ina e fetița directoarei de la institut, o cititoare pasionată a cărților sale, iar el i-a promis că i le trimite pe toate, fapt care a îndulcit relația cu mamă-sa. A putut obține astfel un referat bun, iar dacă nu-l crede, n-are decît să-l întrebe pe regizor, sau să dea un telefon la institut... Drept dovadă, va scrie : „Pentru micuța Ina și frățiorul ei..." Conflictul s-a încheiat, dar cîteva zile Mihai n-a mai avut chef de nimic. În joia următoare, cînd s-a întrunit consiliul cinematografiei, a plecat de acasă cu trenul de dimineață, a ajuns în București la ora treisprezece, peste o oră a fost ședința și s-a reîntors cu trenul de seară. Parcă s-ar fi discutat despre scenariul altcuiva. L-a bucurat faptul că cei prezenți nu au avut obiecții prea mari iar subiectul a fost apreciat ca foarte actual și primul de acest gen ! S-a făcut și o referire la referatul lui Mateianu, prezentat ca un exemplu de gir dat, cu întregul simț al răspunderii, de un cadru de conducere conștient că semnează în numele atîtor oameni ai muncii. Asta l-a impresionat pe Mihai și a hotărît să i-o spună directorului imediat ce-și va relua munca, după concediu.

Întors acasă de la consiliu, în următoarele patru zile, cît a corectat șpalturile romanului, s-a simțit din nou furat de cele scrise, personajele și soarta lor i-au umplut iar sufletul,

încît abia a așteptat să se reașeze la masa de scris. Ana l-a lăsat în pace, iar copiii, bucuroși de zăpada abundentă, stăteau mai mult pe afară. A recitit tot cît a scris și s-a oprit. Doar gîndurile continuau să se frămînte. Personajul evadase din carte și redevenise Teona cea reală, din cauza căreia el a uitat de Tamara ; Simona nu l-a mai căutat pe el ; Liliana a hotărît să nu mai depindă de voința altora, iar Violeta n-a putut rămîne împreună cu Iftimie, singurul bărbat pe care l-a iubit cu adevărat. Uneori, hotărît brusc, Mihai își zice că trebuie s-o caute, dar imediat i se face frică. A ajuns să se teamă cumplit de Teona ! Pînă și acum, aplecat cu stăruință pe ultimele pagini, cărora le face corectura finală, gîndurile îi fug la ea, ca la principalul viitor critic al cărții, imparțial și necruțător. Se teme de ea, așa cum drept-credincioșii judecă greșelile lor gîndindu-se la Dumnezeu. Petre Graur a citit și el cartea în șpalt și nu i-a plăcut. Nu i-a spus-o direct lui Mihai, dar s-a simțit în timpul discuției ; a fost de părere că, așa cum sînt construite personajele și acțiunile lor, trebuia să existe ceva care să le reunească, în afara subiectului, un filon subteran din care să-și extragă seva — ceea ce s-a vrut a fi existența personajului feminin. Ana începe și ea cartea de cîteva ori, dar mereu apare vreo treabă mai importantă de făcut : ba cumpărături, ba este apă caldă și pune la spălat, ba a nins din nou iar covoarele trebuie strînse, pentru ca Mihai să le ducă în zăpadă, să le aerisească și să le scuture. Lasă cartea pe duminică, dar atunci e obosită și doarme toată ziua. Nici Mihai nu insistă. Altfel se citește cartea în forma finală și vrea ca Ana să aibă plăcerea asta. Știe că întotdeauna, în primele zile după ce el aduce exemplarele de semnal de la tipografie, Ana stă și citește pînă tîrziu. Nu și-a exprimat niciodată dorința de-a citi vreun roman înainte de-a ajunge în stadiul cînd nu se mai poate schimba nimic. Și tocmai de aceea Mihai înțelege că o apreciază. Ce s-ar fi ales de personajele lui dacă Ana ar fi intervenit mereu : schimbă aici, că lumea ar putea zice că-s eu, sau se poate supăra cutare, ori cutare ?! Indiscutabil ! — atunci, de mult, cînd i-a spus tatălui său că e hotărît să o ia de soție pe Ana, înțelesese că e femeia de care el are nevoie. Pe atunci, Ana era tandră, plină de dragoste. Și celelalte femei cunoscute de Mihai fuseseră așa, dar îi lipsea lui convingerea că nu-și ia singur, prin ofițerul stării civile, cenzor în casă.

Luni dimineață duce corectura romanului la tipografie. Află că vineri a sosit de la editură corectura cu aprobarea

pentru tipărirea cărții. Ia pachetul cu „bunul de tipar" și merge în biroul prietenului său, inginerul mecanic al tipografiei, să transcrie corecturile pe exemplarul venit de la editură. Imediat ce desface ambalajul simte cum inima lui lovește cu putere în tîmplă. Nu-i place să-și prevestească viitorul, dar înțelege că peste ani, cînd va îmbătrîni, la un asemenea moment, ar putea face o comoție cerebrală sau un infarct. O clipă se gîndește dacă merită atîta strădanie, cînd foarte bine ar trebui să-și vadă liniștit de grijile cotidiene, absent la ce se întîmplă în jur. Dar el are deja experiența unor zile *goale* și nu-și dorește altele, indiferent care-i va fi sfîrșitul. În fond, pe cînd tatăl lui stătea paralizat într-un spital, mai era acolo un altul, care se văita mereu : „De ce, Doamne, chinul ăsta, cînd toată viața am fost un om bun, cu teama de tine, m-am rugat ție, am ascultat poruncile tale și n-am făcut nimic altceva ? !" Înfuriat, bătrînul Vlădeanu replica uneori : „Tocmai de-aceea !"

— Sînt bun de-o cinste ! se bucură Mihai cînd termină de parcurs toate paginile.

— Da, e o victorie. Totuși ! precizează prietenul său, inginerul mecanic, un tip de o cultură vastă, îndrăgostit de pagina tipărită. Oricum, mie îmi dai prima formă s-o citesc.

În timp ce traversează secția de legătorie, plină la refuz cu viitoarele cărți de telefoane ale orașului, Mihai înțelege că precizarea prietenului său l-a făcut să se simtă fericit dar și nefericit totodată. Merge abătut, cu privirea în jos, ca un om răscolit de durere. Pe culoarul dinspre linotipuri, îl oprește un tînăr în salopetă, care întinde mîna spre el :

— Vă salut, dom' Vlădeanu ! Eu am cules cartea...

— Atunci, Marcele, imediat ce apare, o cinstim ! strînge Mihai mîna tipografului.

— Știți, saltă muncitorul din umeri cu timiditate, versurile alea... știți dumneavoastră care, m-au dat gata. De unde sînteți ?, că și-n sat la mine circulau astea pe cînd eram copil... Pentru ele, dau eu o ladă de bere !

Bucuria tipografului îl face pe Mihai să se simtă cu adevărat fericit. Își zice că numai și pentru asta merită truda depusă la roman. Urcă în primul autobuz spre centru, iar de acolo, în altul, care duce la combinat schimbul de ora 12, din secțiile cu program de 6 ore. Hotărăște să lase timiditatea deoparte și să-i facă o mică bucurie lui Mateianu, povestindu-i cum a fost comentat referatul lui în consiliul cinematografiei.

Într-adevăr, deși copleșit de hîrtii și dosare, directorul se luminează. De altfel, Mihai a remarcat la Mateianu că, oricît ar fi de supărat din cauza altor probleme, nu-i dintre aceia cărora să le plouă tot timpul în cap, și găsește tonul potrivit discuției la care participă.

— Știi, tov Vlădeanu, se uită directorul la ceasul de pe birou, ar fi cazul să merg la masă și-ar trebui să vă invit s-o facem împreună, dar nu vreau să las în urmă victime...

— Nu înțeleg ! îl privește Mihai cu uimire.

— Eah ! face Mateianu un gest de renunțare.

— Dar vă rog ! insistă Mihai.

— Să zicem că eu nu mai sînt aici și vine altcineva... A, Vlădeanu e omul lui Mateianu — buf din cînd în cînd cîte una !

— Atunci, zău, haidem la masă ! insistă Mihai.

O face cu atîta convingere și pe un așa ton, că Mateianu izbucnește în rîs. Deschide ușa dulapului care maschează chiuveta și începe să se spele pe mîini.

— Sîntem singuri, arată Mihai în jur, cînd cei de pe la celelalte mese au plecat.

Privirea lui dă de înțeles directorului că e rugat să se explice.

— Domnule, oftează Mateianu, simt că ceva e în neordine. Am cam fost luat la rost — și pe bună dreptate cred. Uite chiar problema aia cu filtrele fine... Importantă, bineînțeles ! Nu pentru noi — pentru cei de la îngrășăminte, pentru economie în ultimă instanță ! Trebuia să știu de soarta ei căci, în definitiv, un director, e, în primul rînd, un dispecer de probleme. Am aflat de filtre abia cînd ni se mulțumea pentru rezolvare.

— Bine, dar ce legătură are asta cu... ? face Mihai un gest evaziv.

— Are. Depinde cine și cum o interpretează. Că poți să faci din nimic un munte și dintr-un munte un nimic.

Mihai împinge farfuria cu felul doi într-o parte și-și pune coatele pe masă, sprijinindu-și bărbia în pumni :

— Spuneți-mi, oficial, cine se știe că a rezolvat problema ?

Mateianu tace cîteva minute, apoi îl privește deschis :

— Uite ce, tov Vlădeanu : eu nu vreau să mai scormonesc treaba asta. Șeful secției mi-a arătat un plan de măsuri întocmit cu tovarășa Barbu, la indicația ei, în februarie anul trecut. Tot atunci tovarășa Barbu i-a dat și o propunere de lucru, pe care apoi, prin mai, a înregistrat-o ca cerere de brevet.

Nu vreau să neg contribuția dumneavoastră și nici să vă imput că m-ați dezinformat.

— Formidabil ! clatină Mihai din cap cu ciudă. Cînd v-am reproșat chestia cu interviul, să știți că n-am făcut-o de pomană !...

— Tovule, rîde Mateianu, pe cine să mai cred cînd toți cei întrebați spun ca Adriana Barbu ? !

— Afară de mine, evident ! precizează Mihai înciudat. Dar să știți că mai este și inginerul Arbore, care a lucrat efectiv la rezolvarea problemei.

— Da, aprobă Mateianu. Dar spune tot ca inginera Barbu.

— Asta-i culmea ! se aprinde Mihai.

Mateianu tace un timp, terminînd de mîncat și felul trei. Bea un pahar cu apă, apoi, ca un punct pus discuției, oftează :

— Oricum, mai jos, inginer-șef la fabrica de detergenți, sau mai sus, în minister — tot o să am ceva de muncă și n-o să mă știu incapabil. Hai, să ne fie de bine masa !

Dar lui Mihai mîncarea îi stă în gît. Indiferent unde pleacă Mateianu, de ce să plece așa ? ! Și nu că e vorba de Mateianu, ci se conturează un caz, care generează o atmosferă. Sub ochii lui se minte că inginera Barbu a rezolvat problema prin indicațiile pe care le-ar fi dat. Asta îl întărîtă pe Mihai la culme. Trece prin secție, să facă un control de rutină, apoi merge direct în biroul șefului de tură de la dispeceratul energetic.

— Nu pot ! face Ion un gest larg, de neputință. Înțelege că-s într-o situație idioată. Nevastă-mea m-a lăsat cu doi copii, Săteanu nu mai e, să mă ajute la o adică — iar de vine madam Barbu directoare, mă aruncă imediat pe post de inginer simplu și-mi ia o mie de lei din salariu.

— „Ioane, Ioane, toată lumea doarme..." începe Mihai să cînte, plimbîndu-se alene prin încăpere. Ia spune ! se întoarce el spre prieten, arătîndu-l cu degetul. Tu nu-ți brevetezi ideea ?

— A fost a ta...

— Nici măcar ! începe Mihai să rîdă. Ceea ce-ai făcut tu are la bază brevetul unor cercetători ieșeni privind tratarea electrică a țesăturilor înainte de vopsire. Iar ceea ce-am aplicat eu în instalație la obținerea benzilor și zice madam Barbu că-i ideea ei, este întocmai ca-n tehnologia de obținere a foliilor din aliaje de polimeri termoplastici. O să primească madam Barbu brevet de inventator cînd o să cînte porcul !

Ion se uită lung la el, sfîrșind prin a schița un zîmbet pe jumătate amuzat, pe jumătate trist. Oftează :

— Mi-ajung palmele primite de la viață. Vreau să nu-mi fie rușine de copiii mei cînd vor fi mari și-mi vor judeca acțiunile. Tu te-ai exprimat odată că, pe unde treci, nu vrei să lași clanțele ușilor murdare. Nici eu ! Îți sînt alături ! Dar mai trebuie cineva, ca să fim crezuți.

Mihai renunță brusc la plimbarea sa plină de nervozitate. Stă locului și-și privește o clipă prietenul, apoi se așază pe scaun, lîngă birou :

— Mă lași să dau un telefon ?

Tăcut, Ion părăsește încăperea.

*

Tamara continuă să-și încălzească palmele cu paharul plin cu cafeaua pregătită de Mihai. A ascultat tot timpul în liniște, privind într-o parte sau în jos, niciodată în ochii bărbatului așezat în scaun, lîngă măsuța rotundă. La un moment dat, n-a mai suportat să stea pe marginea patului și, fără nici o jenă, și-a scos cizmulițele, s-a urcat pe pat și a rămas cu spatele sprijinit de pernă, acoperită pe picioare de Mihai cu haina sa de blană. Cînd l-a văzut că se ridică de pe scaun, a încremenit ; era sigură că Mihai va veni să stea pe marginea patului, mai aproape de ea, să încerce un gest de tandrețe. Dar el a luat din cuier haina sa de blană și a așezat-o cu grijă, să-i învelească picioarele în întregime. Apoi s-a retras pe scaun. Chiar și felul în care palmele lui s-au plimbat peste picioarele ei, înfășurîndu-le în blană, a avut ceva din grija tatălui pentru fetiță. Acum îl privește lung, nemulțumită că, de data asta, el e cel care evită întîlnirea ochilor. Mihai știe toate astea, le simte, și tocmai de aceea stă așa, așteptînd. L-a surprins tăcerea femeii tot timpul cît el a vorbit — nici măcar un cuvînt !...

— Mda, Mihai, rupe Tamara tăcerea. Eu te-am băgat în povestea cu filtrele. Dar n-am fost decît o intermediară.

— Mi-am dat seama, murmură el, rotind paharul cu cafea pe masă. Prin tine, Teona știa ce-i cu mine ; prin ea, ai știut ce mi s-a întîmplat în Ardeal. Dar nu pentru asta te-am rugat să ne întîlnim în București !

— M-ai rugat ? ! rîde Tamara. Mi-ai spus doar că mă aștepți în cutare loc, în cutare zi, adaugă cu tristețe. Eu însă, acum, îți voi spune altceva : sînt o femeia singură, cu două fete mari, a căror fericire am înțeles că trebuie să stea deasupra intereselor mele intime. Ele au nevoie și de George, tatăl lor, care, de bine, de rău, le poate oferi mai mult confort de-

cît au acum. Deja am vorbit cu inginera Barbu să mă întorc la Valea Brînduşelor.

Mihai tresare. Privirea lui se ridică prompt şi rămîne aţintită spre ochii femeii. Tamara clatină din cap şoptind :

— M-a sfătuit să mai aştept puţin, să mă întorc pe post de şefă a serviciului Tehnic.

— Şefă ? ! Nu poţi ; eşti în divorţ...

— Mi-am retras acţiunea după Anul Nou.

— În cazul ăsta... rîde Mihai înfundat, ca un hohot înăbuşit. Ne-am spus tot ! adaugă tăios, oprindu-se din rîs.

— Nu, pentru că eu nu ţi-am spus. Nu ţi-am spus că telefonul de-alaltăieri îl aştept de cînd am plecat. Nu l-am dorit, pentru că mi-a fost ruşine de mine să-mi formulez gîndul, dar l-am aşteptat... Cînd s-a întîmplat de l-am primit, a fost îngrozitor ! Nu-mi venea să cred. Mă juram că-ţi voi telefona imediat, sau a doua zi, să-ţi spun vorbe de ocară, dar mă trezeam pregătindu-mă să vin încoace. Am înţeles că nu-s decît o femeie oarecare, departe de soţ. O femeie care a spus cîndva că urăşte mai mult decît orice amorul fizic, acceptînd acum să întîlnească un bărbat mediocru, într-o cameră de hotel de lux. Cînd am văzut că intru într-un hotel de categoria a doua, mi-am zis că eşti de-a dreptul meschin. Dar n-am putut să renunţ : în palat sau în bordei, păcatul e acelaşi. Iar partea tenebroasă din mine îşi cere porţia de păcat. Îi simţeam nevoia ! Parcă mă şi vedeam *după*, chinuită de remuşcare, întorcîndu-mă spăşită acasă, cu dorinţa de-a redeveni aceea care am fost. Tu însă... Imediat ce-ai început să-mi vorbeşti, am înţeles că m-am înşelat tot timpul. Tu nu eşti meschin şi nici mediocru — eşti sublim ! Îţi lipseşte prăjina slujind ca lance şi lighenaşul bărbierului drept coif. Iar pe mine m-ai chemat aici nu pe post de Dulcinee, ci în calitate de Sancho.

Tamara se opreşte, menţinîndu-şi privirea aţintită asupra lui Mihai, care se uită la ea cu stupefacţie. Fălcile lui încleştate şi felul în care-şi încordează muşchii obrazului trădează eforturile pe care le face ca să se abţină. Tonul domol al femeii l-a lovit mai cu putere decît orice ironie.

— Hai, ripostează ! face Tamara un gest spre el. Fii şi tu o dată aşa cum simţi !

— Simt că nu ţi-ai terminat gîndul, oftează Mihai.

— Crezi tu că intervenţia mea şi-a lui Arbore schimbă soarta lui Mateianu ?

— Soarta, poate nu. Impresia lui despre noi — cu siguranță da ! Iar dacă noi ne considerăm integri, trebuie să luptăm să ne conducă un tip integru, ca Mateianu, nu o...

— Filozofie, Mihai ! explodează Tamara. Din cîte mi-ai spus, înțeleg că picarea lui Mateianu, dacă va fi, se va trage de la Oșanu, cumnatul Teonei, sînt sigură ! adaugă plină de amărăciune.

— Doamne ! șoptește Mihai, și sare de pe scaun, începînd să se învîrtă în loc prin spațiul mic dintre masă și fereastră. Iar Teona, iar ?! clatină el din cap cu durere.

— Iar... confirmă Tamara. Teona s-a înșelat o dată, crezînd că Mateianu, inginer-șef pe atunci, a pus-o pe aia să vorbească împotriva romanului tău la întîlnirea din sala de festivități. Și eu, și George, se aprinde ea, gesticulînd, știam că nu Mateianu !... Pentru că-ntîi mi s-a propus mie !

— Cine ți-a propus ? întreabă Mihai calm.

Tamara rămîne cu mîna în aer. Înghite încet, căznindu-se, nodul care i s-a pus în gît. Mihai se ridică de pe scaun și clătește un pahar, îl umple cu apă și i-l oferă. Înțelege că nu va afla acum cine a vrut să deturneze sensul acelei întîlniri, atunci. De altfel, nici nu-l interesează. Iar cînd va hotărî să afle, îl va îmbăta pe George.

— Dacă tot ai venit pînă aici, preocupat de cazul lui Mateianu, oftează Tamara, du-te în Ardeal și discută cu Oșanu. Un om ca el abia așteaptă să ajute la căderea vreunuia care ar face o măgărie ca aceea de care îl acuză Teona pe Mateianu. Convinge-l pe Oșanu că nu Mateianu...

Mihai tace. Iar un drum în Ardeal !... Dar dacă trebuie... În fața lui, Tamara soarbe restul de cafea, apoi lasă paharul cu grijă pe noptieră, să nu tulbure liniștea camerei. Întinde mîinile amîndouă, prinde haina de blană și o ridică de pe picioare încet, cu părere de rău pentru căldura pierdută. Coboară la marginea patului și-și încalță cizmulițele.

— Chiar te reîntorci la noi ? o întreabă Mihai, să împrăștie liniștea.

Tamara merge în fața oglinzii să se aranjeze. Din cînd în cînd, ochii ei se înfruntă cu ai lui Mihai.

— George a venit să facem împreună revelionul, surîde ea, vrînd să pară binedispusă. Cînd s-a îmbătat, a început să-și înjure soarta, anii pierduți aiurea ; a culminat aruncînd cu sticla de vodcă în televizor. Speriate, fetele au fugit în altă

cameră și s-au culcat. Eu am rămas lîngă el. În noaptea aceea mi-a fost drag — cu adevărat drag !...

Mihai îi ia paltonul de pe umeraș și i-l ține. O clipă, simte cum se redeșteaptă în el amintiri vechi : o femeie tînără, cu capul brumat, intrînd în camera lui în seara de Ajun... Se rotește brusc pe călcîie și-și ia haina de blană de pe pat. Apoi adună puținul bagaj în servietă și coboară împreună cu Tamara. Cît timp el plătește camera, femeia îl așteaptă calmă în fotoliul din hol. Abia după ce ies din hotel, Mihai înțelege că prea s-au purtat firesc amîndoi în prezența recepționerului.

— De ce rîzi ?! se oprește Tamara în mijlocul străzii să-l poată privi în față.

Mihai o conduce de braț pînă ajung pe trotuarul de lîngă gară.

— La hotelul ăsta am tras mereu cît am venit să lucrez la scenariul de film. Odată, regizorul mi-a spus că ar trebui să mai urc în cameră și cu vreo femeie, măcar de formă ; nu de alta, dar, întîlnindu-mă mereu cu el, să nu înțeleagă altceva băieții de la recepție.

Tamara începe să rîdă cu chef, agățîndu-se strîns de brațul lui. Înainte de-a urca în troleibuzul care s-o ducă la verișoara ei, se apropie și-i urează drum bun. Mihai are impresia că-i din nou la combinat, ca pe vremuri, timpul a fost dat înapoi cu un an, iar lîngă el e buna lui prietenă Tamara. Spre seară însă, cînd gerul din trenul gonind pe podișul transilvan e tot mai prezent, uită de bucuria regăsirii și se ceartă iar, în gînd, că, la aproape patruzeci de ani, cutreieră țara în vagoane reci, alergînd după himere. Vrea să doarmă, dar nu poate : gîndurile i se agață de dorința ca în gară, la destinație, să-l aștepte cineva, o femeie frumoasă, cu ochii migdalați, iar în geanta ei să se afle un termos plin cu cafea fierbinte. Dar la destinație e frig și suflă un vînt aspru. Ia un taxi și merge la hotelul în care a mai stat. Deși ușile se deschid automat, portarul e prezent și face plecăciunea de rigoare, întîmpinîndu-l cu un „iar pe la noi ? Poftiți !...“ În braseria din hotel, doar doi-trei. Camere libere, din belșug. Imediat ce primește cheia, Mihai pleacă spre cameră. Portarul a chemat deja liftul și i-a deschis ușa. Observînd privirea plină de mulțumire a lui Mihai, se oferă să-l ducă pînă la cameră.

— Frig al naibii ! începe Mihai.

— Da, frig. Veniți de la drum lung ?

— București.

Portarul îi ia cheia și-i descuie ușa. Mihai îi dă de înțeles să-l urmeze în cameră.

— Mersi ! spune, punîndu-i în palmă o bancnotă.

— O !... Dar... se miră portarul, observînd cît a primit.

— Lasă ! îl bate Mihai prietenește peste umăr. Încă una ! Dar poți face rost de ceva cald ?

—. Cît de cald ? se uită portarul fix în ochii lui.

— Foarte ! clatină Mihai din cap.

— Căldura multă costă...

— Bine ! aprobă Mihai și-i mai pune portarului o bancnotă în mînă.

Apoi, rămas singur, se spală pe față și-și pregătește o cafea mare, ale cărei fierbințeală și aromă îl fac să simtă cum se trezește la viață. Uită de tot gerul îndurat în tren și lasă intenția de a-l căuta pe Oșanu pentru a doua zi. Tocmai se gîndește ce fericit ar fi să se plimbe aiurea pe străzi știute cînd aude o ciocănitură în ușă. În prima clipă tresare, umplîndu-se de o bucurie stranie — Liliana ! Dar știe că nu poate fi ea. Își amintește de discuția în doi peri purtată cu portarul și deschide.

— Bună seara ! salută fata cu glasul scăzut, dar calm.

Poartă o scurtă din blană de iepure argintiu cu păr lung, o căciuliță fistiche, lucrată din aceeași blană, și o eșarfă galbenă la gît. E frumoasă, atrăgătoare. Ochelarii însă răscolesc în Mihai amintirea fetei în costum din catifea roșie, îmbătată deja, strigînd cuvinte triviale tinerilor așezați în jurul mesei de la braseria din hol. De fapt, e una și aceeași.

*

A trecut o oră de frămîntări și tot nu-și amintește numele cu care bărbatul s-a prezentat, cînd i-a făcut cunoștință Liliana cu el. A retrăit în amintire totul, de la telefoanele primite la ieșirea și intrarea lui din casă, pînă la plecarea *Daciei* roșii spre spital, cu vecina Lilianei pe bancheta din spate. Ar fi o soluție : să meargă la recepție, să ceară cartea de telefoane a orașului și s-o citească, atent la abonații de pe strada Goga. Dar nu se hotărăște să coboare, i-e teamă să dea ochii cu portarul. Pur și simplu i-e teamă ! Om în toată firea... Din plimbarea lui prin camera de hotel se oprește în fața oglinzii mari și se privește îndelung. Sub cămașa bleu, se reliefează umerii lui lați și rotunzi. În ochi nu vrea să se privească, parcă cel de dincolo i-ar fi dușman... Face brusc o gardă clasică, schițează o directă de stînga la figură, pentru ca în clipa următoare

să aplice celuilalt un upercut de dreapta la corp, undeva în apropierea plexului... Pumnul lui s-a oprit la cîțiva milimetri distanță de perete, sub oglindă. Încă nu și-a pierdut reflexele !

Într-o seară, pe cînd își lăsa cămașa, Teona l-a oprit :

— Ia stai ! a întins ea mîna spre umărul drept. Ai făcut box ?

— Doar antrenamente în vremea studenției.

Degetul ei arătător s-a plimbat încet de-a lungul unor mușchi.

— Păcat că n-ai vrut să intri în ring !

— Închipuie-ți ce mi-a făcut antrenorul ! a rîs Mihai. Pe atunci nu mă durea piciorul și mă mișcam de minune. Adevăru-i că nu voiam să-mi stîlcesc fața.

— Ba mie mi-ar fi plăcut să ai un semn pe față, așa, o cicatrice, care să-ți taie din aerul ăsta fragil de adolescent, să pari mai bărbat... a rîs Teona. Azi am stat mult de vorbă cu o femeie, avea o cicatrice la sprînceană, care-i dădea un aer aparte. Abia în final am înțeles că-i din cauza cicatricei. Am vorbit mult, chiar și despre literatură. Îți citise cărțile și a părut surprinsă că tu lucrezi aici.

Mihai își amintește că a tresărit în prima clipă, dar imediat și-a făcut de lucru cu o sticlă de vodcă pe care o avea sub masă. Cînd s-a întors cu cele două pahare în mîini, Teona se băgase deja sub pătură. Nu l-a refuzat și nici n-a mai adus vorba despre asta. Chiar și el a uitat complet, iar dacă Simona nu i-ar fi spus că a stat de vorbă cu Teona, se îndoiește că și-ar mai fi amintit vreodată. O întîmplare ! Lui însă, întotdeauna i-au fost vii în amintire, izvorîte din suflet, altele. Și peste toate, ca o dominantă comună, își amintește de seara cînd, după o zi de zbucium, trezindu-se din somnul plin de frisoane ce-l cuprinsese, a descoperit-o pe Teona lîngă patul său, ștergîndu-i fruntea fierbinte ; seara cînd, întinzînd brațele să atingă obrazul femeii, și-a plimbat degetele peste tîmplele ei și i-a luat buclele castanii între palme, șoptindu-i un bun venit, în timp ce ea continua să stea nemișcată în fața lui, cu ochii închiși strîns și palmele alăturate în fața gurii, ca la rugăciune. A urmat clipa cînd Teona a deschis ochii încet, feminin și tandru, făcîndu-l să se descopere renăscut în seninul care îl învăluia, sorbindu-l, împlinindu-i rațiunea de a fi... — implicîndu-l în zbuciumul unei povești de dragoste și de ură, de dăruire și de renunțare, la finele căreia... Dar, așa cum avea să noteze Mihai mai tîrziu, astea erau povestea altor zile. Cît despre finalul poveștii...

Îmbracă sacoul și iese din cameră în grabă, răsucind cheia în ușă o dată. Puțin îl interesează că portarul se plimbă între ușă și lift ! Se prefac amîndoi că nu se cunosc. În braserie s-au adunat mai mulți, e agitație. Undeva, la o masă, lui Mihai i se pare că zărește spatele unei haine din iepure argintiu. Cere cartea de telefoane a orașului și o deschide la litera A.

— Apostolan ! exclamă încet, cu bucurie, amintindu-și înainte de-a fi început să urmărească numele abonaților.

Notează pe un colț de hîrtie numărul și urcă în cameră. Încuie ușa, ia receptorul și cere un ton cu orașul. Simte că tîmpla stîngă e gata să se spargă din cauza inimii ce o aude bătînd acolo. Lasă receptorul la loc, se ridică din fotoliu și începe să se plimbe. Vrea să deschidă televizorul, dar rămîne locului, privind cu ochii măriți paharul pus lîngă antena de cameră, cu puțin zaț în el și cu o urmă distinctă de ruj pe margine. Îl ia, deschide fereastra și-l aruncă spre valurile de zăpadă din spatele hotelului, apoi merge în baie și se spală îndelung pe mîini. Vede telefonul așezat lîngă fotoliu și hîrtia pe care și-a notat numărul aruncată jos. În fond, vrea doar s-o audă ! Cere o altă legătură cu orașul și formează numărul. Și dacă-i răspunde soțul ?! Va saluta politicos și-o va cere pe doamna, spunînd că-i un coleg de serviciu. Ba nu ! Va întreba : familia Popa ? și, cînd i se va spune că nu, își va cere scuze politicos.

— Alo... se aude glasul unui copil de cîțiva anișori.

Mihai încremenește iar vederea i se întunecă. În toate gîndurile lui a uitat un lucru esențial : Teona are un copil !

— Alo... se aude imediat vocea unei femei.

Să fie într-adevăr *ea* ?! Mihai nu-și poate da seama. Nodul așezat în gît pare că-l strangulează.

— Alo, de ce nu vorbiți ?!...

E vocea ei, aceeași de-atunci, de demult !... Nodul din gît îl înecă de-a binelea, nu se mai poate abține și tușește de cîteva ori, timp în care acoperă receptorul cu palma și-l depărtează.

— Acum, că v-a trecut tusea, v-ascult ! aude vocea gravă a Teonei și parcă îi vede ochii deveniți mai albaștri ca impresie, plini de nedumerire.

— Iartă-mă că te deranjez ! Poți să-mi dai numărul de-acasă al domnului Oșanu ?

— Șase-doi-zero-opt-unu.

Vocea Teonei a fost seacă, impersonală. Mihai are impresia că inima i-a stat. Se teme să nu-i cadă receptorul din mînă înainte de-a mai spune vreun cuvînt.

— S-a întîmplat ceva grav? aude vocea sugrumată a Teonei.

— Nu, sigur nu! răspunde Mihai. Mulțumesc! Sărut mîinile! adaugă încet, după cîteva clipe de tăcere.

Lasă receptorul la loc și rămîne gîrbovit asupra telefonului, cu privirea în gol. A vorbit cu Teona, după atîția ani... Puteau să-și spună mai multe, dar... Vede hîrtia pe care a scris numărul telefonului... O rupe în zeci de bucățele. Degeaba! Poate deschide oricînd cartea la litera A. Trebuie să plece, să părăsească orașul! Ia receptorul din nou, cere un ton și formează numărul spus de Teona. Îi răspunde o voce plictisită de bărbat obosit. Mihai cere scuze pentru deranj și spune cine este.

— Ia te uită ce surpriză! se entuziasmează Oșanu. De unde telefonezi?

— De la hotelul „Carpați".

— A, deci ești în oraș! Nu-mi scapi, zău! Ia un taxi și vino la mine, sînt singur. Putem bea o țuică fiartă în liniște.

— Îmi pare rău, dar... se fîstîcește Mihai. Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră, dar...

— Bine! conchide Oșanu. Peste jumătate de oră sînt în fața hotelului, într-un *Mercedes* alb.

Mihai se uită la ceas: va putea prinde trenul de noapte spre Moldova. Se spală pe obraz, să-i dispară din oboseala zilei. Ar vrea și să-și mai facă o cafea, dar se teme să nu întîrzie. Se îmbracă, își ia geanta și coboară la recepție. Achită camera, apoi ia chitanța în mîna dreaptă și-o mototolește între degete, în timp ce, pășind încet, aparent indiferent, ochii lui caută cu interes peste sala braseriei. La o masă, fata cu ochelari ține haina de blană pe umeri și fumează. Mihai și-o amintește intrînd în camera de la hotel ca la ea acasă: a făcut cîțiva pași, apoi s-a așezat în fotoliu, picior peste picior, sorbind cu delicatețe din paharul lui de cafea. Au stat mult față în față. Un gest al fetei a vrut să spargă gheața tăcerii, dar mîna lui s-a dus imediat la piept, să scoată portmoneul:

— Spune-mi, cît îți datorez? a întrebat-o calm, dîndu-i de înțeles că vrea să scape de ea.

Fata s-a uitat la el derutată, apoi a sărit din fotoliu, rămînînd o clipă locului, să-l poată privi de sus.

— Hai sictir ! i-a strigat și s-a îndreptat grăbită spre ușă, luîndu-și din mers haina de blană de pe cuier.

Acum, Mihai observă că privirea fetei s-a intersectat cu a lui pentru o secundă și nu înțelege de ce a fost nevoie de asta. Parcă l-ar căuta pe dracu ! Trece alene pe lîngă portar, care își face de lucru cu covorul de pe jos, aranjîndu-l mai bine. Aude ușile închizîndu-se cu zgomot înfundat în spatele său și rămîne pe loc, sus, în capul scărilor, așteptînd retras într-o parte. După un timp, cineva iese în fugă, face doi pași mari pînă pe treapta a doua și rămîne așa, scrutînd întunericul.

— Căutați pe cineva ? întreabă Mihai.

Bărbatul ieșit în fugă se întoarce speriat. Mihai recunoaște în el pe tînărul blond, cu fața de adolescent, care o însoțea pe fata în roșu cînd a văzut-o prima dată.

— A ! îi scapă tînărului o exclamație de surprindere.

Mai stă un timp acolo, pe treapta a doua, după care face doar un pas, privindu-l îndelung pe Mihai.

— Mișto cojocul ăsta ! arată el cu capul. Cred c-a costat mult.

— Depinde...

— Păcat ! pufnește tînărul într-un surîs scurt, atent la mîna dreaptă a lui Mihai, care stă în buzunar. S-ar putea ca în autobuz, la înghesuială, să ți-l cresteze cineva, pînă una alta...

— S-ar putea să-ți fac o gaură-n burtă, pînă una alta ! mișcă Mihai mîna din buzunar, pășind spre tînăr, dar de fapt vrea să coboare, căci vede *Mercedes*-ul apropiindu-se.

— Ce-ai cu mine, domnule ?! se retrage tînărul imediat, speriat de siguranța celui care vine spre el. Ce, n-am voie să-mi spun și eu părerea ?! Io-te, dom'le, nu mai poți schimba o vorbă cu lumea ! zice el, coborînd treptele de-a-ndoaselea.

Dar cînd vede că Mihai îl urmează pas cu pas iar calea îi e blocată de *Mercedes*-ul oprit în capul scărilor, face un salt peste balustradă în zăpadă și se pierde în noapte. În urma lui, Mihai coboară nestingherit, să nu trezească vreo bănuială celui de la volan, care s-a plecat deja și i-a deschis portiera. După ce se așază în scaun, vede mîna bătrînului întinsă și o strînge. Păstrează amîndoi tăcerea tot timpul drumului, ba chiar și după ce coboară. Pătrund într-o sală de restaurant, unde sînt întîmpinați de responsabil. Oșanu comandă cîte o vodcă, supe fierbinți, fripturi și cafele.

— Pentru succesul cărții tale, care-i sub tipar ! ciocnește el paharele, apoi și-l bea pe-al său, fără să vrea să ia aminte la nedumerirea lui Mihai. Te rog ! Cu ce-ți pot fi de folos ?

Mihai se pierde în amănunte, povestind cum a fost rezolvată problema benzilor perforate.

— Apropo ! îl întrerupe Oșanu. Cei de la îngrășăminte mi-au spus că și-au dat avizul pentru brevetarea ideii inginerei Barbu, dar...

Văzînd că Oșanu a tăcut, Mihai mai așteaptă două-trei clipe și completează :

— Dar n-o să primească brevet !

— Exact ! surîde Oșanu. Cei de la Institutul de Standardizare au descoperit că ideea ei seamănă întrutotul cu ceea ce se aplică de mulți ani la foliile de polimeri. Știai ?

— Bineînțeles. Dacă ideea mi-ar fi aparținut, o brevetam eu. Dar nu pentru asta am venit, chiar de-aș fi aflat că mi se cer banii înapoi, clatină Mihai din cap cu tristețe.

Vorbește apoi mult, pe îndelete, despre Mateianu. Aduce în discuție chiar și întîmplarea de la întîlnirea lui cu cititorii în sala de festivități, asigurîndu-l pe Oșanu că altcineva ar fi pus la cale luarea de cuvînt a femeii aceleia. Cînd crede că a vorbit destul, conchide :

— Dacă vreți, doi din cei implicați în problema benzilor perforate pot spune adevărul cum s-au născut ideile de rezolvare.

— Ce să fac cu el ? întreabă Oșanu derutat.

— Exact ! pufnește într-un rîs scurt Mihai. Doar nu sîntem la tribunal. E de ajuns intervenția dumneavoastră din nou și Mateianu va continua să-și vadă nestingherit de lucru, iar madam Barbu, la urma urmei, poate munci și alături, la fabrica de detergenți, ca ingineră-șefă în cel mai bun caz.

— Înseamnă retrogradare, îi atrage atenția Oșanu.

— Și nu merită ? Dacă se dovedește că a vrut să inducă ministerul în eroare cu cererea de brevet, cu plecarea la specializare, ba a ținut și marfa vreo lună în plus în depozit...

— Uiți un lucru ! întinde Oșanu mîna spre el, ca și cum l-ar amenința. E sora fostului cumnat.

— Atunci, să hotărască alții ! i-o taie Mihai cu voce aspră. Dar nu lăsați să lovească în Mateianu, vă rog ! Nu că e vorba de Mateianu, dar prea se întărește coaliția nonvalorilor împotriva valorii !

Ochii celor doi bărbați se reține îndelung, înfruntîndu-se. Tonul ferm al lui Vlădeanu a creat o clipă de derută ; evident,

Oșanu nu se aștepta la o asemenea exprimare. Cedează primul, surîzînd, nu fără o urmă de tristețe în glas :

— Hm ! Ca să vezi... Uitîndu-mă acum la tine, mă gîndesc că vreodată, la o adică, s-ar putea găsi cineva care să facă și pentru mine ceea ce faci tu pentru Mateianu. Ești sigur că nu el a pus la cale măgăria aceea ?

— O bag în foc ! arată Mihai mîna dreaptă.

— Știi... murmură Oșanu după un timp. În cazul lui Mateianu, dar și al Adrianei Barbu, cred că deja s-a apăsat pe trăgaci iar gloanțele sînt pe țeavă.

— Stă în puterea dumneavoastră să mișcați arma, unul să plece în sus iar altul... aiurea ! hotărăște Mihai.

— Și care să fie în sus, și care aiurea ? întreabă Oșanu, privindu-l cu interes.

Mihai se uită la el surprins, parcă l-ar cerceta cu de-amănuntul. Nu-i place felul în care Oșanu tratează problema Adrianei Barbu. A observat că și atunci cînd s-a glumit pe seama slanei și a palincii consumate de Tibor, el a reacționat neplăcut, iar rîsul lui, în contextul general, a fost forțat.

— Bine... aprobă încet Oșanu și începe să se șteargă îndelung pe mîini cu prosopul, ocolind privirea lui Mihai.

Pînă le sosesc ceștile cu cafea păstrează amîndoi tăcerea. Oșanu își amintește brusc de ceva, se scuză și iese pentru două minute.

— Ascultă, Mihai, de unde ai știut numărul meu de telefon : se aude glasul lui domol imediat ce se reașază la masă.

Mihai tresare. Mîna care ține ceașca tremură, iar o parte din cafea se varsă pe masă. Oșanu se preface că nu observă, preocupat să achite costul consumației. Chelnerul încearcă să refuze politicos, dar cedează. Rămași din nou singuri, după ce lui Mihai i-a fost adusă o nouă cafea, tăcerea se lasă greoaie și stînjenitoare peste cei doi.

— Într-o zi, începe Oșanu, vorbind aproape în șoaptă, cred că duminica trecută, cînd am fost la ei la o cafea, am văzut o revistă literară. Avea o pagină în care se anunțau viitoarele apariții editoriale. De-acolo știu de cartea ta. Cînd ți s-a transmis piesa, Fana, căci așa îi spunem noi, n-a suflat nimănui o vorbă. Și nu întotdeauna avem timp să consultăm în amănunt programul teve... Am vrut s-o întreb de ce nu mi-a spus, dar... Cred că de-o vreme ne-am cam înstrăinat ; așa, din cauza crizei de timp și-a preocupărilor cotidiene. Cît era Liliana, reușea ea să ne adune măcar de sărbători... Seara asta, cînd să cobor spre

garaj, să vin la hotel, o văd pe Fana intrînd la mine în cameră. Părea desfigurată. „Nu pleca, te rog!“ mi-a spus, reținîndu-mă de braț. Nu înțelegeam ce s-a întîmplat. „S-ar putea să ți se dea un telefon... Aș vrea să fii acasă... Mă tem că i s-a întîmplat ceva și are nevoie de ajutor, altfel nu m-ar fi căutat să-mi ceară numărul tău...“ Abia am potolit-o. Cînd am ieșit adineauri, i-am telefonat, să nu fie îngrijorată... De ce n-ai vrut să vii la mine să bem o țuică?

Întrebarea lui Oșanu s-a auzit ca un reproș. Mihai saltă ușor din umeri, continuînd să stea cu privirea plecată.

— Cred că amîndurora vă e teamă să vă reîntîlniți, adaugă Oșanu. Pretextați că vă ignorați, că fiecare își vede de-ale lui, dar de fapt sufletul unuia trăiește în umbra celuilalt. Peste ani, cînd întîmplarea vă va pune față-n față, veți fi dezamăgiți: fiecare va fi purtat în suflet pe-un celălalt *al lui* și se va trezi confruntat cu unul real, ros de vreme. Față de toamna cînd am venit s-o luăm pe Fana cu mașina și s-o ducem la București, toți ne-am schimbat: eu am albit, tu te-ai maturizat, peste ea au trecut niște ani, și nu ușori... M-am gîndit de multe ori la voi amîndoi: cred că sînteți, unul pentru celălalt, blestem și binecuvîntare în același timp. Noi venisem cu gînd s-o luăm și s-o aducem aici, la clinica de neurochirurgie, dar ea o ținea morțiș că vrea la doctorul Manoliu, la București. Am aflat că i-l recomandaseși tu cu cîteva zile înainte, cînd ai trecut pe la ea la spital. A fost șansa ei acest medic...

Mult timp nici unul nu mai spune vreo vorbă, de parcă ar păstra un lung moment de reculegere. Și, ca la un semn, hotărăsc amîndoi să se ridice. La despărțire, pe peronul gării, își strîng mîinile cu căldură, continuînd să tacă.

— Ce mai știți de Liliana? întreabă Mihai pe un ton care pare să pună punct discuției.

Bătrînul saltă din umeri, clătinînd capul cu tristețe:

— Mă uit la vecinii de vizavi: parcă-s acolo dintotdeauna. Și doar acum un an Liliana îmi mărturisea entuziasmată că-și va reîntîlni un fost coleg, ajuns scriitor între timp, de care se temea că se va îndrăgosti... Iar eu îi dădeam sfaturi — de om bătrîn — că trebuie să aibă grijă, să-și refacă viața...

— Mda, a trecut aproape un an... murmură Mihai și se depărtează.

— Apropo! strigă Oșanu după el, făcîndu-l să se răsucească pe călcîie. Cînd i-am dat telefon, în momentul ei de bucurie că nu ți s-a întîmplat ceva grav, Fana m-a rugat să te întreb dacă a înflorit magnolia din sera combinatului.

Mihai se întunecă. În ziua aceea zbuciumată, cînd, la finele ei, deșteptîndu-se din starea de febră și coșmar, a găsit-o pe Teona lîngă patul său, adusese acasă un ram de magnolie cu trei flori, dăruit de bătrînul îngrijitor al serei. Toate întîmplările zilei se petrecuseră sub semnul acelor flori exotice, luate dintr-un copac viscolit de ultima izbucnire a iernii, pătrunsă prin geamurile uitate deschise de un tînăr îngrijitor nepriceput și chiulangiu, actualul responsabil al gospodăriei anexe, constituită din ferma de porci, cîteva vaci, zece hectare de pămînt arabil și ciupercăria.

— Îmi pare rău ! răspunde Mihai. Acum trei ani a murit bătrînul care îngrijea de seră. Anul următor magnolia n-a mai înmugurit. Mulți cred c-a fost o manevră a celor de la administrație, să poată extinde ciupercăria.

— Prietenul tău Mateianu cum a reacționat ? întreabă Oșanu.

— Anul trecut a vorbit cu cei de la Institutul Agronomic și a cumpărat cîțiva puieți de magnolie, pe care i-a plantat în diferite locuri ale combinatului, răspunde Mihai.

— Mda, aprobă cu jumătate de gură Oșanu. Oricum, e altceva decît plopii ăia, cu care la voi, în Moldova, s-au umplut lateralele șoselelor, ca de altfel și-n alte zone. La noi în județ, am optat pentru meri, cireși, nuci — parcă e mai gospodărește.

— Cînd am deschis ochii eu, continuă Mihai ideea celuilalt, marginile șoselei naționale din apropiere erau pline de cireși bătrîni, plantați înainte de 1900. Toți la un loc făceau mai mult decît actuala livadă a comunei. La revedere !

— Drum bun !

*

Vîntul suflă cu putere, întețind viscolul. În față, e malul abrupt, cu țurțuri lungi și suluri de zăpadă pe vîrfurile stîncoase ieșite în afară. În spate, luciul gheții se întinde pînă hăt departe, cît cuprinde privirea. Din cauza reflexiei luminii, pe nemărginirea albă, ochii încep să-l doară. Pe mal nu are cum urca, peste gheață nu se încumetă să treacă. Deși aude vîntul și știe că viscolește, în ochi îl lovește lumina puternică, iar spatele îi e transpirat. Sus, lîngă șosea, i se pare că zărește silueta unei femei. Vîntul îi suflă poalele pardesiului în toate părțile. „Cu pardesiu de doc iarna !“ gîndește Mihai. Femeia de pe mal are aceeași ținută ca a Simonei, atunci, la Sinaia. Dar e alta : împlinită la trup, cu haine scumpe și elegante pe sub pardesiu și o privire impresionant de verde.

Brațul ei drept se întinde iar palma făcută căuș ajunge pînă la gura lui, vrînd să o astupe. Simte că se sufocă. Se zbate să scape. Departe, pe mal, femeia flutură mîna îndelung, ca un semn insistent de chemare.

— Ce faci, dormi cu lumina aprinsă ?

Ana a intrat în cameră și a ieșit. Ca un pedagog ce controlează dormitoarele. Mihai a aruncat plapuma deoparte și a privit ceasul : șapte ! I s-a părut aproape imposibil, dar de vreme ce Ana se trezise, însemna că sosise dimineața. În ziua precedentă, după-amiază, a vrut să doarmă mai mult, să poată sta peste noapte, dar la ora trei a coborît la complexul alimentar. Sîmbăta, de obicei, aduc una, alta... Cum stătea la rînd, și-a simțit brațul atins : prietenul său, procurorul, îl chema pînă afară.

— Bătrîne, ești mare ! Ne gîndeam să te implicăm, trimițîndu-te la București s-o recunoști pe tipă...

— Ați găsit-o ?! a tresărit Mihai.

— Cu-atîtea indîcii ? ! a rîs prietenul. Ten creol, pardesiu verde, salcie pletoasă la poartă și menajeră cu un ochi de sticlă... A recunoscut ea totul : i-a turnat *verde de Paris* în pahar, apoi a turnat și în sticlă. Amicul nostru Eugen, de la București, că el s-a ocupat de caz, îți mulțumește pentru pont. Deja ieri au fost arestați cîțiva de-aci, de la abator...

— Și crezi că-n felul ăsta o să-mi tihnească sîmbetele ? a bombănit Mihai, întorcîndu-se la rînd.

— Mi-a telefonat Tamara ! l-a întîmpinat Ana contrariată. De ce nu mi-ai spus că a fost plecată ?

— Să-mi reproșezi că mănînc timpul cu discuții despre fostele mele amante ? i-a replicat Mihai.

— Ha ! a pufnit Ana ironică. Una ca ea, mai ales acum, întinerită cu zece ani de cînd și-a vopsit părul, nu se uită la tine, nu te vezi cum arăți ?!

— Eu nu mă văd, că oglinda-i departe ; dar tu, care mă privești și știi cît de grozavă ești, la rîndu-ți, mă întreb ce naiba găsești la mine de mai stăm împreună ?!

Intenția Anei a fost să facă o glumă, dar a ieșit pe dos.

La serialul de la televizor Mihai n-a stat ; a preferat să o învețe pe Cristina *La steaua*. Cînd a rămas singur, spre miezul nopții, s-a așezat la masa de scris. Și-a dat seama că e obosit și s-a întins pe pat, cu becurile aprinse, hotărît să se trezească peste vreo oră, două. Dar a dormit șapte. Lumina nu l-a supărat decît acum, spre ziuă, pentru că între orele zero și patru jumătate se întrerupe întotdeauna. El a renunțat la lumînări

și și-a confecționat un opaiț, cum trebuie să fi avut cei din antichitate (de altfel, ideea a preluat-o dintr-o carte de artă). A topit mai multe lumînări într-o cană, iar firul de bumbac l-a înlocuit cu unul de azbest. Ar fi utilizat cu plăcere lampa, dar nu se găsesc nici lămpi, nici petrol lampant. Necazul mare însă, e ziua, cînd se întrerupe lumina, iar copiii care vin de la școală nu vor să intre în întunericul beznă de pe casa scărilor și stau jos la ușă pînă se aprinde lumina sau vin părinții de la serviciu.

— Vrei ? a întins Ana ceașca plină cu cafea imediat ce l-a văzut apărînd în ușa bucătăriei.

— Las' că-mi fac eu.

— Eu am ; asta-i pentru tine, a insistat Ana plină de drăgălășenie.

— Mersi ! a răspuns Mihai acru. Mă duc la lapte și fără să-mi dai tu o cafea...

A luat sacoșa cu sticle și a coborît. Peste noapte a viscolit iar acum era ger — ger de februarie ! Bine că vînzătoarele s-au gîndit să distribuie laptele înăuntru, în magazin. Timp de o oră, Mihai a stat cu bărbia în piept, încălzit de gulerul hainei de blană și s-a gîndit. Nu înțelegea nici el la ce anume, dar începea să-i placă. Făcea pași mărunți, să mențină distanța față de cel dinaintea lui, sprijinindu-și din cînd în cînd sacoșa pe lăzile cu sticle de apă minerală. Ar fi trebuit să scoată punga goală ce-o poartă mereu în buzunar și s-o umple cu cîteva sticle de apă, vin și vodcă. L-ar fi chemat pe Graur cu soția și pe... pe nimeni altcineva, că nu mai are prieteni chiar așa de apropiați și sinceri, să cinstească primul exemplar al cărții, trimis de inginerul mecanic al tipografiei. Cu două zile în urmă, cînd l-a primit, s-a uitat la el, l-a răsfoit și l-a aruncat pe capacul pick-up-ului. Și-a recitit mai apoi cu plăcere unele capitole, inclusiv cel cu întoarcerea în sat a eroului, dar n-a simțit nici o tragere de inimă să se gîndească la roman ca la un întreg... Personajul feminin, în forma finală, după modificările suferite, îi apare cu totul nou și continuă să-l neliniștească. E mai real, mai viu decît toate celelalte din romanele precedente, pare că-l știe dintotdeauna, că-l simte mereu alături — și asta îi place ! E ceva nou în creația sa. Și totuși regretă din tot sufletul că a dat drumul romanului așa, modificat. Stilistic e mai bun, mult mai bun, se citește și mai ușor, dar i s-a atenuat drama, puterea trăirilor e joasă, conflictul atenuat, parcă-i o operetă. Abia cu experiența acestei cărți va ști cum să o finiseze pe aceea la care scrie. Deocamdată, a

considerat romanul publicat o bătălie cucerită, dar nu o victorie, și l-a lăsat pe capacul pick-up-ului. Doar Cristina l-a luat mereu și l-a pupat — „cartea lui tăticu' !" —, așezîndu-l între păpușile ei, cît s-a jucat de-a grădinița. Păpușile au fost primele care au trebuit „să-l citească".

— Tata, e bine ? se alinta ea din cînd în cînd, așezîndu-și cartea pe creștet și mergînd prin cameră ori pe hol cu mîinile la spate.

Într-una din zilele lor de joacă, Mihai a învățat-o să umble așa prin casă, purtînd ceva pe cap, să-și formeze un mers drept. „N-ai să vezi o egipteancă, oricît de bătrînă, adusă de spate. De mici, ele poartă pe creștet oale sau alte obiecte fragile", i-a mărturisit Doris după ce i-a arătat vaza în care pusese florile aduse de el. „Am altele mai frumoase, a spus despre vază, dar prefer să pun florile în ea, ca un fel de răzbunare. Toată copilăria mama m-a pus s-o port pe creștet, să-mi formez un mers drept. S-o înveți și tu pe fetița ta, dar s-o deprinzi s-o facă din plăcere, nu ca o obligație."

Cînd a ajuns la casă, Mihai a cerut rest mai mulți de un leu. S-a abătut pe la oficiul poștal și a format numărul de telefon al lui Doris. O senzație stranie — teamă sau bucurie — se cuibărise în pieptul său. Voia să închidă imediat ce-a auzit primul apel, dar nu a avut putere. Au urmat alte sunete prelungi, monotone. Mîna îi părea să fi încremenit în aer, ținînd receptorul în fața ochilor. „Nu, Doamne, te implor ! !" tremura privirea lui, ca o rugăciune amarnică. Dacă, plecînd înapoi spre București, Doris a fost întroienită undeva și a murit în mașină ? !... Doar s-au auzit atîtea cazuri...

— Da, vă rog ! a șoptit într-un tîrziu, în receptor, vocea angelică.

Trăiește ! s-a umplut de bucurie Mihai. Mîna i-a prins viață și a descris un arc domol, agățînd receptorul înapoi, în furcă. Simțea de mult nevoia să dea telefonul ăsta, dar se temea. Nu știe de ce. Pur și simplu îi era teamă. Atunci însă, după ce-a auzit-o, a înțeles că-i e dor s-o revadă. Pentru el, în clipele de judecată severă, Doris era întruchiparea păcatului. Iar el simțea tot mai des nevoia de păcat ! Ca o evadare. Ori un refugiu din cotidian. Poate și numai din ora de mers cu bărbia în piept pentru două sticle de lapte, cu care nici măcar nu-și va fi spălat vreun păcat. Pentru că-și zicea că nu-l are. Dar și-l dorea ! Să aibă ce ispăși... El nu bea și, la întoarcerea de la serviciu, ori după un moment ca acela cînd a mers o oră printre stivele de conserve, nu se poate defula în fața

paharului. Căci, în definitiv, cumulul de asemenea situații trebuie să se reverse undeva : fotbal, amor, pocher, băutură... Crîșmele de la intersecțiile de străzi își au, în fond, o rațiune... Lui i-ar plăcea s-o revadă pe Doris. Pur și simplu s-o revadă. Să-i admire gesturile domoale, calculate și mai ales mersul — mersul ei !... Dar atunci, în dimineața aceea geroasă de duminică, n-a avut curaj să-i vorbească la telefon. Era fericit că nu i s-a întîmplat nimic și a închis. Orice vorbă schimbată cu ea ar fi reactualizat relația dintre ei și nu și-o dorea. Femeia aceasta tînără și frumoasă nu încăpea în nici un sistem, i se părea că nu-i spune nimic mai mult decît știa deja. Ar fi vrut totuși s-o revadă, asta însă pe alt plan, așa cum în clipele de oboseală te duci să vezi un film de dragoste ; s-o vadă fără să fie implicat. Și-apoi, impresia de peste noapte îi era vie, ba chiar avea certitudinea că i-a rămas întipărită în suflet — o stare de spirit în care s-a zvîrcolit toată dimineața aceea de duminică. Zadarnic a recitit ultimele capitole din roman ! A sfîrșit prin a se culca din nou. Săptămîna trecută vorbise la telefon cu cei de la editură : cartea e în planul de apariții pe trimestrul patru abia — vestea l-a bucurat grozav. Totuși directorul vrea de urgență cartea, măcar o primă formă, ca o bază de discuții, să știe pe ce contează cînd analizează planul economic. Mihai i-a răspuns că așteaptă să iasă de sub tipar cealaltă carte, să vină și cu niște exemplare, așa, ca pentru prieteni. A fost de fapt pe jumătate minciună. E drept, vrea să le ducă exemplare din cartea rămasă o treime, dar nu le poate oferi nici măcar o primă formă din viitoarea. Toată duminica s-a învîrtit pe lîngă manuscris, fără să-l poată continua. A dormit cîteva ore, iar spre seară, cînd gerul s-a înmuiat, a ieșit cu Cristina, s-o ajute la patinaj. În rîsetul general al copiilor căzuți de-a valma la capătul micii pîrtii de lîngă bloc, a uitat de toate. La cină, Ana a adus iar vorba de bucătărie și hol : vrea să le văruiască. Zicea că, din cauza mîncării preparată la sărbători, pereții s-au murdărit, că totul e murdar, că numai la ea nu-i ca lumea ! De altfel, colegele ei și-au zugrăvit, chiar și Sanda, căreia bărbat-su i-a făcut totul. Și doar și ăla e profesor — profesorul Jitaru ! —, e ocupat, dă meditații, e un nume în tîrgul ăsta : cine vrea să-i reușească copilul la facultate îl caută, îl roagă... Mihai a crezut că-și iese din minți. A acceptat. Dar asta n-a stins conflictul, că Ana a mai bombănit. Așa e Ana în ultima vreme : chiar

dacă rămîne singură în cameră, vorbește pînă-și varsă oful, maculînd totul, fără discernămînt. Apoi devine calmă.

Marți, spre sfîrșitul programului, Mihai a primit un telefon la serviciu. Auzind sunetul de apel prin centrală, s-a bucurat că-l caută regizorul, să-i spună ce se mai întîmplă cu filmul. Știa că s-a semnat intrarea în producție, dar voia să afle ce echipă are : operator, costumier, director de producție și toate celelalte, care concură — „sau dimpotrivă" — la buna reușită a filmului. La telefon însă era altcineva : profesorul Jitaru ; îl ruga să se întîlnească la venirea lui în oraș. Mihai a acceptat, mai mult din curiozitate. Ba chiar îi stătea în gînd să-i zică profesorului să-și stăpînească soția, să nu se mai laude cu ceea ce face el acasă — că aduce cireșe de nu știu unde pentru dulceață, afine pentru afinată, că pune murături ca nimeni altul, că dă cu var —, pentru că Ana are motiv de discuții și se creează o permanentă psihoză a menținerii în ton cu colegele.

— Domnule Vlădeanu, a început Jitaru oarecum strîmtorat, imediat ce s-au întîlnit, pentru mine ați început să fiți un calvar. V-o spun deschis și scurt, pentru că azi, ca-n fiecare zi de altfel, timpul meu e limitat : vin de la o meditație și fug la alta. Am cheltuieli mari, că mi-am cumpărat apartament, părinții sînt bătrîni, pensionari de ceape și trebuie să-i ajut, plătesc și o mie de lei primei soții...

Mihai l-a invitat să fie mai explicit și a făcut-o pe un ton deja iritat, gata să-și înceapă el șirul reproșurilor.

— Acasă, nevastă-mea, nu-mi vorbește decît ce teribili sînt soții colegelor ! pufnește înciudat profesorul. I-am spus de mai multe ori să mă lase naibii în pace, că nu-s decît un amărît de profesor ce știe să explice bine unele noțiuni de matematici, atît ! Din asta trăiesc. Ea nu ! Ăla aduce acasă carne, că-l trimite directorul să ia de la abator și cumpără dublu, celălalt că..., Vlădeanu scrie cărți dar face și cutare și cutare și cutare, iar acum, deși-i iarnă, are timp să zugrăvească și-n bucătărie, că știe omul ce face : au fost atîția aburi de mîncare la sărbători..., la-la-la. Eu asta vreau ! hotărăște Jitaru. S-o rugați pe doamna Ana să nu mai spună în birou tot ce faceți dumneavoastră, că, zău, mi-ați devenit total antipatic. Deja, sincer să fiu, aveam un dinte împotrivă, că-mi prind mereu elevele răsfoindu-vă cărțile pe sub bancă în ora de matematică...

Mihai a izbucnit într-un rîs înfundat, abținîndu-se cu greu să nu se dea în spectacol pe stradă. Cînd s-a potolit, i-a expli-

cat profesorului că amîndoi sînt ca două personaje dintr-o farsă. De fapt, și el are să-i reproșeze aceleași lucruri. Că și Ana vine mereu acasă și spune că o colegă de birou, Miruna, a chemat zugravi să-și pună din nou casa la punct, a mai cumpărat un covor, bărbat-su îi face toate cumpărăturile, iar Sanda tocmai a vrut să-l oprească pe-al ei să nu mai dea cu var, că era obosită și nu putea să-l ajute, dar el a făcut singur toată treaba...

Au stat amîndoi în frig, pe trotuar și au vorbit preț de două ore.

— Domnule Vlădeanu ! a pus profesorul punct. Apropo de această Mirună, mai întîi : la mine în casă nu se mai pomenește numele ei, că i-am interzis soției. M-a torturat și pe mine Sanda cu covoarele și zugrăvelile acesteia. Pînă am nimerit odată în casă la ea. Știți cum e la ea ? Ca în blocurile alea de confort trei, patru și cinci, evacuate de curînd. Bărbat-su e-un bețiv notoriu și n-are nimic. Singură ea, Miruna, ce-și mai cumpără de îmbrăcat. În compensație, se laudă.

— Dac-o bănuiți pe nevastă-mea că se laudă, a rîs din nou Mihai, amuzat de-a binelea, n-aveți dreptate. Măcar în ce privește văruitul bucătăriei.

Și-a dezbrăcat cojocul și, ridicînd mîneca puloverului, a arătat cîteva pete de var pe braț.

— Dar m-am lăsat convins abia duminică, a adăugat el. Și asta după ce Ana mi-a spus că dumneavoastră ați văruit deja de două săptămîni...

— De-atunci mă bate Sanda la cap ! a explodat profesorul. Culmea-i că noi am văruit înainte de Crăciun... La revedere, c-am pierdut deja două ore de meditații... face el un gest de salut și pleacă în grabă, sfîrșind întrevederea la fel de abrupt, cum de altfel o începuse.

Mihai a ajuns acasă rîzînd. Cînd i-a povestit Anei, a abătut o grindină de injurii asupra lui : că și el și profesorul sînt doi nebuni, ăla cu matematica lui, el cu hîrtiile scrise, că s-au întîlnit și-au băut două ore vorbind aiurea, în timp ce biata Sanda muncește, iar de Miruna s-au legat ca proștii, că aia e-o doamnă, are un soț și o căsnicie model... Mihai a scăpat ieșind cu Cristina afară, s-o ajute la patinaj. Ana a rămas să spele urmele de var de pe jos în bucătărie. A doua zi, cînd a venit de la serviciu, rîdea ea de una singură. Povestea că Sanda avea un ochi vînăt și, pentru prima oară, ea, gureșa neobosită, n-a mai scos o vorbă. În birou a fost liniște și și-au putut face lucrările în tihnă iar acum se simte parcă mai

odihnită ca de obicei. Peste încă două zile, Ana i-a spus lui Mihai că s-a mai interesat pe la colegele din birourile de la alte etaje și a aflat că Miruna are într-adevăr doar hainele de pe ea. Bărbat-su nici nu vine pe acasă, iar cînd o face, ea pleacă și doarme la maică-sa. Mihai a vrut să aprofundeze discuția, să o facă pe Ana să-nțeleagă psihoza „concurenței" creată în biroul lor, unde discuțiile cantonează la cotele cele mai de jos, incluzînd preocupările zilnice și schimbul de informații frizînd bîrfa. El e sigur de altfel că ea nici nu spune la serviciu că a fost la teatru, cînd se întîmplă să meargă, pentru că se teme să nu i se replice c-o face pe nebuna. Este un stadiu previzibil al degradării spirituale la care se ajunge din cauza lipsei de educație și de cultură la vremea școlii și sub presiunea grijilor cotidiene mai tîrziu. Iar dacă nu se intervine la timp, dînd sufletului cele necesare, așa cum țăranii știau că-n ziua de sărbătoare trebuiau să lase plugul și sapa pentru a merge la biserică spre-a se purifica, riscul abrutizării e mare. Soția însă i-a întors spatele și a plecat imediat în altă cameră, poftindu-l s-o scutească de discuții despre țărani și mersul la biserică al acestora. Nu, Ana nu poate fi un partener de discuție. Mihai credea că numai pe tărîmul literar, unde accesul ei e anevoios din cauza lecturilor insuficiente, dar și în problemele de viață Anei îi place să participe la discuții doar cînd știe că are dreptate. De maleabilitate nici nu poate fi vorba. Dar cum de s-a ajuns aici ? ! îl interesează pe Mihai, preocupat de aspectul etic al manifestării, dincolo de latura hilară a situațiilor și gustul vulgar al conținutului. Renunță însă imediat. El are alte răspunsuri de dat. Nu că nu i-ar păsa de manifestările Anei, care, în ultimă instanță, se răsfrîng asupra lui, dar înțelege că strigă în deșert. A găsit și soluția : din aprilie, Ana se va transfera la combinat, poate chiar la serviciul Tehnic, împreună cu Tamara. Speră, totuși, ca Adriana Barbu să plece, mai sus, mai jos, dar să plece. Deși, reacția lui Oșanu l-a pus pe gînduri. Oricum, Mateianu pare mai stăpîn ca oricînd pe poziție ; ba chiar s-a „înrăit" — a sancționat deja cîțiva șefi de secție, printre care și pe șeful lui Mihai, ca răspuns la complicitatea lui cu Adriana Barbu. Întîlnindu-l odată pe Mihai pe alee, Mateianu l-a oprit :

— La interviul dat atunci, mai am de adăugat ceva, pentru cazul că-l includeți în vreo carte : un șef nu trebuie să fie nici rău, nici aspru ; sever, da ! Severitatea lui să usture, dar să nu jignească ; s-o aprobe chiar și cel căruia îi e adresată. Și apropo : cred că Vlad avea dreptate cînd a cerut să fie

schimbați cîțiva... Un cadru de conducere trebuie să-și formeze singur echipa, altfel ajunge în situația : dumneata prefă-te că ții volanul, pentru că direcția, frîna și accelerația sînt la noi...

Începînd de joi, cînd bucătăria și holul au fost puse la punct, Mihai a vrut să scrie din nou la roman, dar n-a putut. Speriat de sancțiunea primită, șeful de secție a început să-l frece cu tot felul de probleme aiurea, că Mihai venea acasă cu nervii la pămînt. Scriitorul în mijlocul producției e o lozincă de propagandă, bună pentru o statistică la zile festive : avem atîția membri creatori care lucrează nemijlocit în uzine și pe șantiere. Puțin interesează pe cineva, cînd citește *Frații Karamazov* sau *Comedia umană,* cărui mediu productiv a fost integrat Dostoievski ori Balzac !

Nu se pot face două lucruri bine deodată, spunea un mare profesor universitar, și Mihai a înțeles că n-are nici o șansă cu cartea dacă el vrea să facă trei : familie, uzină și literatură.

S-a interesat cum poate să-și ia concediu fără plată, pentru că și-a consumat concediul de odihnă, dar nimeni nu știa încă interpretarea corectă a ultimelor modificări din lege. Și-atunci, și-a amintit de exclamația cumnatei : concediu medical ! Pe motiv de nervi, că și-așa creatorii sînt considerați de vulg niște trăsniți, măcar să profite de asta. Lazăr, prietenul său, e tovarăș de pescuit cu medicul psihiatru. Șapte zile din primul foc, urmînd ca la expirare, să meargă tot el și să mai prelungească șapte. Toată perioada, Mihai va sta la Sînzieni să scrie. Cînd a auzit de hotărîrea lui, Ana și-a făcut cruce. Apoi a rîs : „Nu degeaba te-ai dus la psihiatru !“ De data asta Mihai nu s-a supărat. Gluma îi reușise Anei, ba chiar a încălzit relația dintre ei. Cu toate asigurările soției că va avea liniște acasă, el n-a acceptat. Atunci, Ana a intrat în panică ; ce să-i dea de mîncare ? ! L-a văzut abătut, ca un om bolnav, și n-a insistat să rămînă acasă. Și nici n-a mai zis că nu are frigiderul plin pentru copii — va cumpăra zilnic ce se găsește, dar ce va mînca el acolo, la Sînzieni ? ! Mihai a liniștit-o spunîndu-i că a vorbit deja cu sora lui, care locuiește în orașul din apropiere și-o să-i trimită ea mereu cîte ceva. În contul banilor pe care trebuie să-i ia pentru lucrările literare din ultimul an, a mai făcut un împrumut, i-a lăsat Anei cîteva mii și și-a luat două cu el.

*

Au trecut deja nouă zile de cînd Mihai stă la Sînzieni. Cînd a ajuns, era pe la amiază. A făcut mai întîi focul în camera mică, apoi a mers în sat, la bătrînul care are grijă

de casă și l-a rugat să se intereseze cine taie porc sau vițel și vrea să vîndă. E hotărît să mănînce bine. Știe că, altfel, capul nu-l ajută. Cînd era mic, mama sa îi spunea mereu : „Să mănînci bine, mai ales cînd înveți ! Să fii mai dezbrăcat, dar sătul. Mintea nu crește cu buruieni, că boul ar fi mai deștept ca omul." Sfînta înțelepciune populară ! Într-o revistă medicală recentă, Mihai a citit că refacerea neuronilor și stimularea funcțiilor creierului reclamă o anume alimentație. Așa că, la un preț pipărat, s-a asigurat de ouă, brînză și carne. Resturile de mîncare le dă unui cîine pripășit prin curte, bucuros că și-a găsit stăpîn. Doarme în fața ușii toată ziua. Noaptea, Mihai îl aude cum dă ocol casei de cîteva ori. Asta îi creează o stare de siguranță.

Primele trei zile Mihai a recitit tot. Apoi a început să scrie mai departe. Abia acum înțelege pe deplin că pe lîngă harul divin, puterea de muncă și pregătirea temeinică, trebuie să ai și o Iasnaia Poliana ca să poți construi un *Război și pace*. În nouă zile, nu l-a deranjat nimeni. O singură dată a venit sora lui — era în trecere prin sat cu o salvare — și-au discutat puțin, ca la un vorbitor de închisoare sau într-o oră de vizită la un bolnav. Noțiunile de *detenție* a lui Aragon și *boală* a lui Blaga se justifică pe deplin. Chiar și Mihai, cînd se uită în oglindă, nu se recunoaște — nu știa că barba lui poate crește atît în nouă zile ! Niciodată nu s-a simțit atît de bine și nicicînd nu i-a fost mai rău. Mănîncă, doarme, bea cafele și scrie. Parcă-i aici, la Sînzieni, de ieri — sau dintotdeauna ! Zilele sînt identice iar numărul lor se regăsește doar în capitolele scrise. Întîmplările petrecute în acest timp sînt multe și de mare însemnătate pentru Mihai : copilărie, școală, iubire, căsătorie, ascensiune, cădere, naștere, moarte — toate cîte se adună în roman. Se bucură și suferă împreună cu toți. Iar cînd, ostenit, se afundă în scaun și privește spre masa plină cu paginile manuscrisului, își mîngîie îndelung barba și oftează mulțumit. După doar nouă zile de ședere aici la Sînzieni, e sigur că va cîștiga pariul cu sine însuși : cartea e gata, mai puțin capitolul final, pe care îl are deja în cap. S-ar putea ca romanul să placă editurii, s-ar putea să nu placă ; să fie bun, ori ba — important e că lui îi dă o satisfacție aproape deplină. Peste cîteva luni, după ce-l va fi revăzut de mai multe ori, trudind nopți întregi asupra vreunei pagini, șlefuind îndelung, va dispare și acel „aproape" din gîndurile sale, rămînîndu-i plăcerea deplină.

Afară, cîinele începe să latre. Dinspre poartă, prin troianul pînă peste genunchi, înaintează o femeie îmbrăcată gros, ca pentru drum. E sora din orașul apropiat. A venit să-l vadă. A vorbit la telefon cu Ana : și ea și copiii sînt bine și-i transmit urări de sănătate. Au primit carnea și slănina cumpărate de el și puse la cursa de Suceava. Altceva nu mai au ce-și spune. Pînă se întoarce salvarea din satul vecin, sora lui Mihai stă sus pe pat, lîngă sobă, să se încălzească.

— Apropo ! își amintește ea. Ai avut un coleg de serviciu Dinu Zaharia ?

Mihai se uită mirat spre ea. Sora lui începe să rîdă cu poftă :

— Doamne, Mihai, urît mai ești așa nebărbierit !

— Ce-i cu Dinu ?

— Are probleme cu ficatul, vine mereu pe la noi. Acum a făcut o complicație... Ne trebuiau două medicamente străine, singurele care nu i-ar fi agravat boala, dar nu le avem. L-am trimis la Iași, la clinică, dar nici acolo n-au...

Mihai cere denumirea exactă a medicamentelor. Cînd se va întoarce acasă, ar putea să insiste, dar la cine ? ! La Mateianu, desigur, care, prin cineva din minister... În definitiv, Dinu și-a distrus ficatul la Valea Brîndușelor !... Știe că Mateianu nu l-ar refuza. Dar mai știe că acum e în străinătate, undeva în Africa, unde se construiește o fabrică cu tehnologie și asistență tehnică de la Valea Brîndușelor. Se va întoarce abia la începutul lui martie. Mult ! vreo zece zile, iar Dinu stă în spital, cu situația agravată din ceas în ceas.

Deși a rămas de mult timp din nou singur, Mihai nu s-a hotărît încă să se așeze la masa de scris. A mai adus un lighean cu cărbuni și a întețit focul în sobă. La vară, poate va găsi timp și bani să repare casa, deși va fi o vară plină de emoții : Adrian și trei din copiii surorilor au examene de treaptă la liceu sau de bacalaureat și admitere în facultate. E drept, Ana nu face alergie cînd aude de casa din Sînzieni, dar nici nu se bucură peste măsură. Ca orice lucru de care nu e legată sufletește, n-o interesează. Mihai însă și surorile sînt decișI s-o păstreze și să-i poarte de grijă. Nu știu ce le rezervă viitorul... Rîvna cu care s-a ocupat de reparat acoperișul și soba vara trecută îl face să înțeleagă că, în subconștientul său, se pregătea încă de atunci șederea lui de acum, aici. Poate că, indiferent de condițiile ce le-ar fi avut acasă, la oraș — liniște și timp disponibil —, subconștientul său calculase cu exactitate că rotunjirea cărții, *coacerea* ei, se va produce abia acum,

în a doua jumătate a lunii februarie... Dar gîndurile lui Mihai, în clipa de față, nu mai sînt la carte, așa cum zilele trecute, scriind, nu și-a mai amintit de familie — nici măcar de Ina, cealaltă fetiță a lui ! —, cu-atît mai puțin de problemele de serviciu. Discuția cu sora sa l-a făcut să descopere că există ceva mai grav decît soarta personajelor : viața unui om apropiat, care atîrnă de două medicamente, pe care el ar putea să le procure... Dar cum, prin cine ? !...

— Doris ! exclamă fericit, cu un ton pe care trebuie să-l fi folosit Arhimede cînd a strigat *evrika !*

Merge la sediul ceapeului și-i telefonează. Doris pare foarte reținută ; nici pomeneală să se mai entuziasmeze ca altădată, să-l întrebe unde se află și dacă poate veni să-l ia cu mașina. De altfel, Mihai se grăbește să-i spună ce-i cu el și de unde telefonează. În receptor, Doris murmură ceva, doar să-l încredințeze că-i prezentă. Încurcat, Mihai îi explică de ce a deranjat-o.

— Sigur e pentru un prieten ? întreabă Doris.

— Pe cuvînt !

— Mi-ar părea rău să ai necazuri cu cineva din familie, vorbește femeia încet, plină de emoție. Nu vreau să-ți spun că mă bucură telefonul tău, pentru că-și are originea într-un necaz, dar... Deci mai stai acolo măcar patru zile... Cel mai devreme abia poimîine pot avea un răspuns. Telefonează-mi spre seară. Sau te sun eu, la ceape Sînzieni. Sînteți pe hartă ?

— Evident ! rîde Mihai și-i explică pe unde se află satul lui, ca Doris să știe cînd face comanda telefonică, să nu nimerească la Sînzienii din Ardeal.

— Dacă ții atît de mult la prietenul tău, îți promit că fac rost ! se entuziasmează Doris.

Cînd se încheie discuția, Mihai șoptește un „te sărut", care creează un moment de derută : în telefon nu se mai aude nimic. Doar afară vîntul lovește cu putere o creangă de marginea ferestrei, iar motorul unui tractor se ambalează din nou, încercînd să tragă din pămînt rădăcina unui nuc. Aici, lîngă clădire, fostă cîndva conac boieresc, erau trei nuci bătrîni, cu fructe mari, cît pumnul — „nuci de Sînzieni", cum sînt numite grămezile pe care le mai întîlnesc în piață, de sărbători, locuitorii orașelor apropiate. În fața clădirii impunătoare, renovată de curînd, străjuită doar în părți de cîțiva pruni, se întinde calea de acces largă, mărginită de cele două șiruri de plopi. În sat, gardurile curților au fost date mai înăuntru cu cîțiva metri, să lase loc trotuarelor. Iar cum trotuare nu s-au mai făcut,

acum fiecare gospodar și-a împrejmuit locul cu cîte o sîrmă ghimpată și cultivă cartofi, sfleclă sau usturoi. De șapte-opt ani, în Sînzieni, e o adevărată febră a usturoiului. Sînt cultivate pînă și fostele straturi cu flori. În iernile precedente, usturoiul s-a vîndut și cu o sută de lei kilogramul. A fost perioada cînd unii dintre țăranii din Sînzieni, fără să aibă noțiuni de marketing, dar practicîndu-l cu un acut simț al pieții, dezvoltat o dată cu oscilarea lor între munca la ceape și naveta la oraș, au dat lovitura, cîștigînd într-un timp scurt cît alții într-o viață. Iar din toate acestea nimeni n-a pierdut, dimpotrivă ! Acum, la apropierea serii, satul pare pustiu. Oamenii stau în case, la căldură. În tot drumul său, Mihai a întîlnit doar trei, unul fiind paznicul de la ceape, care i-a deschis camera unde se află telefonul și i-a tăiat chitanță pentru convorbire. Ajuns la iaz, se oprește pe mal, în locul unde stătea astă-vară la pescuit. Își amintește visul avut de două ori pînă acum : el, prins între apa înghețată și malul abrupt. Poate că nu-i decît o convertire în imagini a frigului din suflet. Chiar și acum, după discuția purtată cu Doris, își dă seama că-l stăpînește o stare ciudată, de sentimente amestecate, peste care tronează promisiunea acelei voci angelice că va avea medicamentele necesare. Iar bucuria ei, revărsată în întrebarea „chiar vrei s-o faci ?“, rostită după momentul de tăcere creat de acel „te sărut“ al său, îl pune pe gînduri ; începe să se îndoiască dacă a făcut bine apelînd la ajutorul ei. Aici, în liniștea din casa părintească, a ajuns să se detașeze de problemele existenței diurne și să se integreze universului din cartea la care lucrează. Pentru multe din cele cunoscute a sunat ceasul bilanțului — trebuie *să dea seamă* în rîndurile scrise. „De ce ?“ e întrebarea pe care nici măcar nu îndrăznește să și-o formuleze în gînd. Literatura e o chestie de vocație, e o *chemare* în accepțiunea dată termenului de religie. A răspunde la întrebarea neformulată ar echivala cu o minciună de conveniență. Că literatura duce sufletul pe culmi nebănuite sau stîrnește indignarea, ține de *comunicarea* între „cantitatea de adevăr“ din pagina scrisă și *calitatea* cititorului. Lui Mihai încă îi mai este vie întîmplarea din vremea apariției pe piață a ultimului său roman : stătea în biroul șefului de la librăria centrală și dădea autografe pe cîteva exemplare. Printre cei intrați în depozit să întrebe ce-a mai apărut nou în ultima vreme a fost și unul despre care el știa că a lucrat mai de mult la fabrica de strunguri, a ajuns în Comitetul Municipal, apoi a

fost transferat în sectorul comercial, să întărească rîndurile cadrelor de nădejde, mai ales că fuseseră oarecari neordini pe acolo. În ultima vreme, tipul era mereu prezent prin magazine, măcar o dată la două-trei zile, iar vînzătorii deja îi găsiseră o poreclă — „micul satrap" — și formula adecvată situației : „vine popa cu Ajunul", pentru că acel șef mărunt, cu muncă de teren, obișnuia să spună vînzătorilor exact ce-i trebuie, mai precis, ce pretenții are pe ziua în curs. Cei apropiați îi cunoșteau și unele amănunte familiale, pe care le bîrfeau : își „educase" așa de bine cei doi copii ai săi, că aceștia, la numai doi-trei ani de la terminarea studiilor universitare, își administraseră atît de judicios salariile lor de stagiari, cu care cei mai mulți abia reușesc să se îmbrace, încît ajunseseră la o condiție materială invidiată chiar și de un director general din industrie, cu vechime în funcție de 10-15 ani. Asta nu i-ar mai spune ceva acum lui Mihai — deja e convins că a ajuns să se mire că nu-l mai miră nimic —, dacă atunci, pe cînd stătea în biroul șefului de librărie, amicul său librarul nu i-ar fi oferit oaspetelui, printre altele, și romanul abia apărut. Acesta l-a luat, a citit titlul, încuviințînd că da, îl cumpără, dar imediat ce a ridicat ochii mai sus, aflînd cine-i autorul, a făcut un gest brusc, de om vexat și a aruncat cartea peste cîteva colete aflate în apropiere : „Vlădeanu nu, nu mă interesează !" Mihai nu a fost decît rar de tot un spontan — atunci, mai puțin ca oricînd, așa că n-a putut replica, să-l facă pe musafir să înțeleagă că e prezent, să deschidă astfel ostilitățile. Dar la ce bun ? ! s-a întrebat o clipă mai apoi. A înțeles foarte bine că, în alte condiții, musafirul acela ar fi fost în stare să-l înjunghie pe la spate cu o răutate ce nu poate fi a soțului căruia i s-a luat nevasta, ori a tatălui cu fiica violată. Era un alt fel de răutate, provenită din dezvăluirea micului său univers de existență, crezut inexpugnabil. Un spirit caustic însă, ca Mihai, sau ca altul, mărturisește lumii prin pagina scrisă că de fapt acesta a luat și cotețul cu el, prezentîndu-l lumii ca pe o colivie. Cînd a povestit întîmplarea prietenilor, Mihai a făcut-o rîzînd ; un rîs plin de amărăciune la urma urmei. Pe individ îl denumiseră vînzătorii micul satrap, și asta pentru că, desigur, ei cunoscuseră alții mai mari. Ca și Mihai de altfel. Pe litoral, într-un concediu, nemulțumit de mîncărurile înecate în sosuri sărate și picante că-ți făceau ficatul cît dovleacul, a vrut să se transfere la restaurantul alăturat, unde șeful de sală, un bătrîn aducînd a balenă albă, l-a întîmpinat cu oarecare amabilitate, asigurîndu-l că : „o să vedem", „o să

vorbim cu șeful restaurantului"... Întîmplarea a făcut să treacă pe acolo un cunoscut al lui Mihai. Din schimbul de vorbe al celor doi, șeful de sală a înțeles că Mihai se ocupă cu scrisul, poate pe undeva, pe la vreun ziar. Atitudinea lui a devenit brusc ostilă. Drumul spre șeful restaurantului i-a fost barat lui Mihai definitiv, iar la insistențele sale, bătrînul a pus în joc un cinism de mare canalie. La o amenințare a lui Mihai că se va adresa mai sus, șeful de sală cu înfățișare de cașalot alb s-a uitat ironic la degetul mic. Atunci Mihai a înțeles că în fața unuia ca ăsta nu poate avea cîștig de cauză decît dacă vine cu automatul în bandulieră. Și nu era decît un „amărît" de șef de sală... În aceeași vară, cu o săptămînă înainte, începuse deja să cunoască „fauna". Făcînd un circuit prin țară, se oprise la un motel ; șeful îi fusese coleg de școală în copilărie. Îmbătîndu-se, acesta i-a povestit că persoana de care depinde rămînerea lui în funcție pretindea anual o sumă de minim cincizeci de mii de lei în obiecte, aur de preferință. La așa enoriaș, așa Ajun !... Mai tîrziu însă, după concediu, lui Mihai i-a fost dat să asiste la o discuție purtată de Petre Graur cu un economist de la combinat, venit de curînd din funcția de șef al unei cantine. Acesta din urmă dădea un singur exemplu al activității lui anterioare : păstra o notă de plată și o arăta bucuros oricui, notă ce conținea contravaloarea mesei date la cantină cu prilejul vizitei de lucrū a ministrului. Nimeni n-a plătit cele consumate. „Am adunat personalul cantinei și-am spus : ați avut cinstea să serviți pe ministru și pe ceilalți ; veți pune din buzunar cîte atît fiecare. Las' că banii vi-i scoateți !... Tu, din micșorarea porțiilor ; tu, de la cafele ; tu, de la gogoși... Iar asta, continua economistul, nu era decît una din puținele delegații care veneau la întreprinderea aceea." Acum Mihai își amintește de bărbatul acela superb ca înfățișare, șofer la abatorul de curci, care spera salvarea în scris. Dar n-a reușit ! Nu stătuse să observe mecanismul, să-l demonteze, apoi să-l recompună spre a-l arăta lumii. Nu ! Acel bărbat se implicase, și angrenajul l-a prins, strivindu-l. În șoferul acela, Mihai se vede pe sine, eliberat de rețineri, „consumînd" totul, ca o defulare. El, ignorînd *chemarea !* Dar, pe plan real, chemarea a fost mai puternică ; l-a adus în plină iarnă aici, într-o casă pustie și i-a dăruit fericirea gîndului că va cîștiga pariul cu sine însuși. Restul — afară de cei dragi cu adevărat, care-i transmit urări de sănătate — contează prea puțin. Și-o dorește, e drept, pe Doris alături, dar altfel, așa cum au fost multe alte

relații din viața lui, de care nu s-a legat sufletește și nici nu i-au perturbat existența. Sîngele încă mai clocotește în el și nu se crede în stare să-și taie un deget, ca unul dintre personajele lui Tolstoi, dacă l-ar vizita aici o femeie tînără, frumoasă și plină de temperament. Poate la senectute, cu trupul ostenit și spiritul potolit în trăiri superioare — da ! Acum — nu !, nu poate lua de bun pasajul din Evanghelia lui Matei, care strigă împotriva *păcatului*. Și cu toate acestea, regretă că a trebuit să-i dea telefon lui Doris. Voia s-o elimine total din existența sa. Va rămîne o relație, ca multe altele, în ciuda faptului că gîndurile sale se îndreaptă tot mai des spre ea. De ce ? ! Nu-și dă nici el seama. Doris îl frămîntă tot mai mult, deși, pentru el, acum, au valoare doar cunoștințele cuprinse în *sistemul Teonei*, acele pietre în albia unei ape repezi, ajutîndu-l să treacă pe malul celălalt, cariatidele templului sub cupola căruia visează s-o regăsească pe femeia devenită miraj.

„Și dacă reîntîlnirea cu Teona va fi o cumplită deziluzie ?!" se cutremură, învîrtindu-se prin încăperea strîmtă, așteptînd să se încălzească soba în care a reaprins focul.

Pînă noaptea tîrziu, încearcă zadarnic să se concentreze asupra celor scrise, vrînd să continue, dar nu poate ; gîndurile lui o iau razna mereu. Se înfurie și bea un pahar cu țuică — primul de cînd a venit acasă —, apoi altul. Cînd se amețește, uită de toate — „asta-i viața !" — și se reîntoarce să-și continue munca la roman. După încă un pahar, se simte acaparat de lumea cărții și se crede în stare să scrie dintr-o suflare ultimul capitol, despre care e sigur că-i va ieși foarte bun. El însă îl vrea extraordinar, chiar genial de se poate, și mai bea două pahare, să aibă inspirație. Dar băutura îl face să se clatine. În fond, își zice, poate fi genial și a doua zi... Controlează dacă ușa e încuiată, se uită la sobă să nu ia foc ceva și se culcă. A doua zi însă, pînă spre prînz, lenevește în pat, doborît de mahmureală, acoperit cu plapuma și cu cojocul tatălui. Abia-abia are curaj să se miște puțin, să scoată mîinile afară, să pună cîteva lemne în sobă și să le aprindă. Apoi se culcă din nou. Cînd se lasă noaptea, în cameră e cald și bine. Parcă și durerea de cap l-a mai lăsat, dar nu se îndură să se ridice din pat. Mănîncă ceva stînd culcat și adoarme iar. După miezul nopții aude cîinele lătrînd de zor prin grădină. Știe că-i vreo vulpe fugărită de alți cîini. Se scoală și iese afară. Cîinele a auzit ușa și a venit imediat, lipindu-i-se de picioare. Mihai înțelege că-i este foame și-i aduce resturile de la masa din ajun. Apoi își face un ceaun de mămăligă, frige cîteva bucăți

de carne și mănîncă pe săturate. Stinge unul din opaițe cît se odihnește după masă, timp în care așteaptă să fiarbă apa pentru cafea. Odată aroma puternică instalată în toată cămăruța, ridicîndu-se continuu din ibricul tras pe marginea plitei, aprinde celălalt opaiț și se lasă pe spate, rezemîndu-și umerii de sobă. Gustă încet din cafea și se concentrează asupra întregului roman. Îl privește detașat, ca pe o construcție a cărei arhitectură îi aparține. Cunoaște fiecare colț, are știință de toate bolțile, cu simetriile cumpănite îndelung. Știe unghiul în care să se așeze spre a contempla, tot așa cum constructorii bisericilor ortodoxe, privindu-și opera dintr-o anume parte, trăiau senzația că se află în fața unei nave pornite să navigheze pe oceanul istoriei, ducînd cu ea comorile spiritului.

Zorii îl găsesc analizînd încă o dată punctul de concurență a liniilor esențiale ale construcției. Își dă seama că nu poate începe ultimul capitol... Mai trebuie scris încă unul, ca un preludiu ; o reluare în registru grav a temei dominante în precedentele și prefigurarea celei din final.

Muncește cu înfrigurare, ca niciodată. Scrie cîte o frază, se întoarce și citește întregul capitol, mai scrie un rînd, sau jumătate de pagină, iar citește, taie cuvinte, rescrie propoziții, șterge și înlocuiește expresii, caută sensuri noi — totul într-o încordare extremă, parcă i-ar fi teamă să nu-l lase puterile înainte de-a termina. Aude semitonurile adunîndu-se în linia melodică a temei finale și-și dă seama abia acum că, doar prin acest nou capitol, personajele și-au întregit existența, iar gesturile lor devin mai articulate, acțiunile au acoperire chiar și atunci cînd par să fi fost necugetate.

Din curte, se aude cîinele lătrînd puternic și într-un fel anume, ceea ce-l face pe Mihai să înțeleagă că a intrat pe poartă un străin. Oftează nemulțumit și se ridică de la masa de scris ieșind pînă în cerdac.

Prin zăpadă, indiferentă la zarva cîinelui, dar atentă totuși la el, să nu se repeadă și să-i sfîșie hainele, o femeie înaintează către casă. Ochii ei mari și negri caută spre bărbatul ieșit s-o întîmpine.

— Bună ziua ! Îl caut pe... Mihai !... exclamă ea, recunoscîndu-l și începe să rîdă încet.

Rușinat, cîinele tace ca sugrumat și fuge spre grajd cu coada între picioare. Doris face cîțiva pași grăbiți și ajunge lîngă Mihai.

— Bun găsit ! îi șoptește iar palma ei dreaptă atinge o clipă obrazul lui nebărbierit, parcă l-ar alinta.

Luat prin surprindere, Mihai murmură cuvinte de politețe, invitînd-o să intre. Cînd ajunge în încăpere, Doris stă clipe în șir locului, privind cu aviditate totul.

— Mereu m-am întrebat cum va fi arătînd camera de naștere a unor personaje...

— Bun venit ! îi întoarce Mihai gestul de alintare a obrazului, semn că a redevenit stăpîn pe sine.

Doris reține palma lui și o strînge cu putere. Apoi schițează un gest de apropiere, întîmpinîndu-i îmbrățișarea.

— Te rog ! se retrage ea, scuturîndu-se ca de friguri, să-și alunge amețeala. Am primit medicamentele cu avionul de aseară și-am plecat de-acasă în zori, dar se circulă greu... Dacă ne grăbim, se uită ea la ceasul-brățară, putem să-i mai găsim pe medici în clinică, e-abia ora douăsprezece.

— Atunci, aprobă Mihai, luînd ibricul de pe plită, două-trei minute, cît bei o cafea, eu îmi rad barba ; n-aș vrea să-mi sperii prietenul.

— Păcat ! izbucnește în rîs tînăra femeie. Așa nebărbierit, îmi păreai mai accesibil...

Și-a dezbrăcat haina de blană, agățînd-o într-un cui bătut în perete, lîngă fereastră, apoi s-a urcat pe pat, rezemîndu-și spatele de sobă. Stă așa, toropită de căldură și soarbe din cana cu cafea. Mihai și-a scos mașina de ras din geanta de voiaj și iese pe sală. Zilele trecute s-a gîndit să facă o glumă, întorcîndu-se acasă nebărbierit, să vadă ce-ar zice fetița. Cu cîțiva ani în urmă, într-o zi, cînd se plimba cu ea prin oraș, s-a salutat cu un prieten pictor, care trecea pe celălalt trotuar. Pictorul a traversat strada spre el. Mihai parcă-l și vede venind : netuns și nebărbierit, doar cu dantura albă, superbă, lucind amenințătoare. „Tata, ba-bau !...“ a îngînat Cristina, agățîndu-i-se de mînă. Apoi, noaptea următoare, prin somn, fetița a tresărit de cîteva ori, începînd să plîngă. Mihai știe că nu-i explicase Cristinei cum arată bau-bau, dar în mintea ei de doi ani și jumătate însemna ceva urît, iar o formă a urîtului era și bărbatul acela cu plete și barbă, dovadă certă că urîtul și frumosul se constituie în aprecieri independente de modă ori de gust.

Cînd se întoarce în cameră, Mihai o găsește pe Doris dormind răsturnată într-o parte, pe pernă. Are în ea ceva fragil, de copil adormit în așteptare. Îi lipsește doar păpușa preferată, pe care n-a maltratat-o, pentru că-i cumpărată din banii economisiți de ea. „Mama, te caută domnul Vlădeanu...“ O voce trădînd bucuria stranie, născută din mirajul unui gînd : un

bărbat ca un personaj de poveste, venit să-i alunge pe cei ce-i luau mama... Lui Mihai îi pare rău că nu o poate lăsa să doarmă cîteva ore. Ar sta s-o privească, așa cum făceau într-o schiță a lui Marquez bătrînii aceia japonezi, care contemplau tinere femei dormind. Poate că el ar continua să scrie în timpul ăsta. Prezența lui Doris l-a umplut de fericire. Simte deja că e gata să-și termine altfel cartea ; vrea să-i mai ofere o șansă eroinei sale. În fond, de ce nu ?! Cînd viața-i atît de scurtă și lumea-i plină de necazuri, de ce s-o mai înnegrească și el cu încă o dramă ?! Vrea să dea cîștig de cauză vieții ! Și tocmai pentru asta nu trebuie să uite de Dinu !... De la Iași, el și Doris se vor întoarce aici împreună. Apoi, pe cînd ea, istovită de drum, va dormi, el va scrie. Acum însă, continuă să stea așezat pe marginea patului, lîngă ea, femeia tînără și frumoasă, pe care gîndurile lui de bărbat singur și-a dorit-o de-atîtea ori. Însetate de atingere, palmele nu i se pot abține și se lipesc de trupul femeii, alintîndu-l.

— Doamne !... murmură Doris, dăruindu-se cu un gest de felină alintării.

— Așa, fără barbă, nu crezi că-ți sînt accesibil ? o necăjește Mihai, plecat mult asupra ei.

— Ba da, ba da ! șoptește femeia. Acum ești senin, așa cum mi te-am dorit mereu — și te vreau ! Dar... nu pentru tine m-am grăbit, Mihai ! îl ceartă vocea ei, devenită mai angelică parcă. Ba pentru tine, dar... se aprind obrajii femeii. Să mergem la Iași, apoi...

B.M.W.-ul gonește pe șoseaua încă traversată de zăpadă sau cu urme de gheață pe alocuri fără să-i pese, ca un cal de rasă, bine hrănit. Doris îl roagă pe Mihai să-i vorbească, s-o țină trează.

— Păcat că pe cinci martie nu ești în București ! întoarce ea privirea o clipă. Ți-aș face rost de un bilet la Ateneu ; e un recital. Știi că eu n-am mai fost pînă acum în Iași ? Așa c-ai să-mi fii ghid. Vreau să-mi arăți cîteva locuri : teiul lui Eminescu, bojdeuca lui Creangă, bisericile, mănăstirile din jur, Palatul...

Mihai aprobă bucuros. Îi face mereu semn pe unde să se strecoare cu mașina și ajung la intrarea principală a spitalului. Cînd află că Dinu e la reanimare, deja lui Mihai i se pune un nod în gît. Deschide totuși ușa și intră, urmat de Doris. Cîteva paturi despărțite între ele prin draperii de mușama. Asistenta de serviciu trage o draperie. Bolnavul stă întins, cu

ochii închiși și cu un leucoplast lipit pe buza de sus, să-i țină furtunul de oxigen băgat pe nas. Femeia în alb face un gest nervos și împinge cu piciorul mai sub pat un lighean, apoi ia prosopul de pe pernă și șterge obrazul bolnavului.

— Aveți vizitatori... spune, să atragă atenția celui întins pe pat.

— Dinu, sînt eu, Mihai Vlădeanu, pune Mihai palma pe brațul dezgolit, în care stă înfipt acul perfuziei.

Bolnavul tresare. Face un gest de neîncredere și-și ridică mult capul.

— Mihai !... șoptește el cu bucurie.

— Te rog, nu te osteni ! se apropie Mihai. Mi-a spus sora mea că ai nevoie de medicamente și ți-am făcut rost...

— Ce bine c-ai venit ! oftează Dinu. De cîteva zile mi-i tot mai rău... Păcat că nu ne-am mai văzut de-atîția ani...

Tac amîndoi. Dinu și-a lăsat capul pe perna ridicată de asistentă și se uită galeș spre vizitator.

— Te rog, dă-i... pune Doris sacoșa cu portocale în mîna lui Mihai.

— Uite, portocale...

— Ce soție frumoasă ai !

— Mulțumesc ! încearcă Doris să surîdă. Sînt o cunoștință a domnului Vlădeanu.

— Ea a făcut rost de medicamente.

— Mulțumesc ! Dar... cred că...

— Ei, hai, ce naiba ! îl îmbărbătează Mihai.

Privirea lui Dinu se pierde undeva în sus, spre un ungher al tavanului. Doris se retrage pînă dincolo de capătul patului iar Mihai, mușcîndu-și buza de jos pe dinăuntru, să se abțină, atinge ușor brațul dezgolit, ca o alintare.

— Auzi, Mihai... întoarce Dinu puțin capul, căutîndu-l cu privirea. Ar trebui să te duci la București, la institut, să stai de vorbă cu Simona...

— Am aflat de fetiță, Dinule, acum cîteva săptămîni...

— Eu știu de mult, de cîțiva ani, cînd am fost în delegație acolo. Am văzut pe biroul ei poza fetiței și mi-am dat seama... Simona m-a rugat să nu-ți spun... Mă temeam că n-ai să afli vreodată... și nu e drept ! Nu pentru noi, cei maturi ; pentru copii, că ei n-au vină...

— Te obosești, Dinule... îl temperează Mihai, ducîndu-i la gură o felie de portocală.

Mirosul de spital, gestul cu bucata de portocală și faptul că stă lîngă un bolnav neputincios îl fac pe Mihai să se simtă

înfrînt, cum era atunci, cu ani în urmă, cînd mergea la tatăl său, paralizat de puțină vreme. Un hop pe care l-a trecut greu, de unul singur și, doar foarte rar, a simțit-o alături de el pe femeia tînără și frumoasă, pe care o cunoscuse de cîtva timp și cu care se împrietenise : Ana. Acum, ajunsă doamna Vlădeanu, Ana intră milităreşte în camera în care se odihnește el, răpus de chinul scrisului, și întreabă cu voce de pedagog venit în inspecție de ce doarme cu lumina aprinsă.

— Ce mai știi de Teona, Mihai ?

Întrebarea lui Dinu îl face să tresară ; bucata de portocală îi scapă din mînă și, cînd își revine, o împinge cu piciorul mai sub pat. Cel bolnav însă, cu ochii pierduți în tavan, se pare că nu i-a observat reacția ; își continuă șirul gîndului :

— Cînd am mers la Vlad la spital, am reîntîlnit-o ; îi trata pe amîndoi doctorul Manoliu. Aflase și ea de fetiță ; aducînd vorba despre tine, mi-am dat seama că știe... Dorea mult ca tu să nu afli...

— Teona știa de fetița Simonei ?! se apropie Mihai de capul lui Dinu.

Ochii bolnavului se închid prelung, aprobator.

— M-a rugat să nu-ți spun nici c-am întîlnit-o pe ea în spital, adaugă. Zicea că te-ai căsătorit și ești fericit... N-am înțeles ce-o stăpînea mai mult : ura, grija, sau dragostea pentru tine. De altfel, nici tu n-ai rămas indiferent, că, în ultima carte, personajul feminin are ceva din... Eah ! pare el că se îneacă și fața i se face pămîntie. Scuip pe soarta ce ni s-a hărăzit ! Unii am pierdut fericirea, alții ne-am pierdut sănătatea, cei mai mulți pe amîndouă... Iartă-mă că te rog să pleci, dar simt că-mi vine să vărs din nou... Cheamă asistenta...

— Sînt aici, apare imediat femeia în alb. Dom' doctor vă așteaptă, șoptește lui Mihai și se pleacă să tragă de sub pat ligheanul de tablă.

Ochii celor doi prieteni se mai întîlnesc o clipă. Ai bolnavului se închid osteniți, apoi obrazul i se întoarce spre perete.

— Cu bine, Dinule ! șoptește Mihai și iese prin deschizătura draperiilor.

Afară, lipită de tocul ușii, Doris stă cu fața ridicată spre tavan, ținînd ochii închiși iar buza de jos și-o mușcă puternic, încercînd să-și stăpînească plînsul.

— Te rog ! o conduce Mihai spre cabinetul medicului.

Sînt întîmpinați de un bărbat cărunt, care le vorbește calm, ca într-o expunere făcută la catedră. Ia totuși medica-

mentele oferite de Doris și cheamă asistenta, dîndu-i indicații precise de administrare.

— Nu-s bigot, clatină el îndelung capul, dar în cazuri ca acesta, al lui Dinu Zaharia, obișnuiesc să mă uit și în sus...

Doris s-a îndesat în umărul lui Mihai și, cînd a simțit că nu se mai poate abține, a întors capul și a început să plîngă.

— Iartă-mă ! oftează înăbușit imediat ce ies pe poarta spitalului. Nu mă cred în stare să urc la volan...

Mihai știe că și ochii lui sînt umezi. O ia pe Doris de braț și intră împreună în holul hotelului din apropiere. O conduce la o masă mai retrasă și aduce două cafele. Le sorb încet, în liniște, ignorînd zarva produsă de tot felul de cheflii, care populează localurile de lux ale Iașului în ultima vreme.

— Te superi, Mihai, dacă-ți spun că vreau să mă întorc la București ? întreabă Doris, oprindu-se o clipă din drumul spre mașina parcată în apropiere.

— Sînt bucuros c-ai venit.

— Te duc, desigur, mai întîi pe tine acasă, dar...

Mihai nu-i răspunde. Strînge doar puțin mai tare brațul femeii, semn c-o aprobă.

— Poate altădată, cu un prilej mai fericit, am să vizitez Iașul... Nu-mi explic ce visam să fie acest drum al meu încoace... Că voiam să te revăd, e sigur,! Dar îmi doream altceva ; speram că voi putea fi de folos cuiva drag ție, că medicamentele pe care le aduc răscumpără totul... Dar astea sînt străine de mine, mă implică doar ca intermediar... Și totuși, cînd medicul a chemat asistenta și i-a dat indicații cum să le administreze, îmi venea să-i sărut mîinile ; înțelegeam că mai este o speranță, că fusesem totuși de folos...

Mihai tace, atent la lumina așternută în răstimpuri scurte pe chipul femeii. Cu o asemenea iluminare a obrazului l-a întîmpinat în ziua cînd a mers la ea acasă, după despărțirea din zori de Violeta. Și-n noaptea cînd a venit să-l ia cu mașina din Balta Albă, de lîngă stația de metrou, l-a întîmpinat cu aceiași ochi iradiind. Are în ea un sublim al dăruirii, cînd știe că-l poate face fericit pe celălalt. Doar în compania celor două prietene Mihai și-o amintește ostilă, afișînd un aer suveran și distant. Acum e fragilă, inspirînd milă și dragoste, ca un copil frumos găsit plîngînd iarna pe stradă. Brațul protector al lui o conduce spre mașină. Tot drumul pînă la Sînzîieni, tac amîndoi, ascultînd emisiunea muzicală de la radio.

— Casa cu doi nuci la o poartă mare, din scîndură vopsită verde, așa mi-a spus un om cînd am intrat în sat, murmură Doris oprind mașina.

— Te rog ! o invită Mihai. Guști ceva și mai bei o cafea.

Cît el pregătește mîncarea, Doris se întinde pe pat. Cînd s-o poftească la masă, Mihai își dă seama că femeia doarme profund. Lasă mîncarea pe plită și începe să-și facă bagajul ; înțelege că nu mai are rost să stea aici ; i-a pierit cheful de scris. Privește mereu ceasul și socotește cîte ore mai sînt pînă la lăsarea întunericului. N-ar vrea s-o știe pe Doris înnoptînd prea mult la volan. Dar nici nu se simte în stare s-o rețină. Situația lui Dinu și vestea că Teona a știut de fetiță, i-au răscolit sufletul, iar acum și-l simte tot mai tulbure cu fiecare clipă care trece. Îl încearcă uneori părerea de rău că n-a lăsat-o pe Doris la prînz să doarmă iar el să scrie ; niciodată poate că nu va mai fi capabil de atîta deschidere spre fericire ca atunci cînd o contempla dormind !... Imediat însă își revine și se ceartă : nu are dreptul să modifice evoluția unor personaje ; bucuria din sufletul său îi aparține, ca și tristețea ; destinul personajelor, nu ; ele sînt elementele unui univers, și numai universul poate decide asupra lor. Penetrarea realului în faptul literar se face inexplicabil, printr-o alchimie a sufletului celui posedat de demon, sau de înger, cînd se află la masa de scris. Toți cei ce-au recunoscut-o pe Teona în unele personaje feminine din romanele precedente nu s-au înșelat, dar nici n-au avut dreptate. Personajele acelea erau ale cărților, iar cărțile îi aparțin ! În actualul roman, pe care ar fi trebuit să-l termine acum, să se întoarcă acasă cu *boala învinsă*, nu are un personaj care să-i semene, dar Teona e prezentă. Mai prezentă decît în oricare altă carte a sa. E prezent spiritul ei, așa cum pe plan real, în ultimul an, Teona a fost prezentă în spatele fiecărei întîmplări mai importante din existența lui. Și el a înțeles asta. A înțeles-o deplin în seara cînd, îndreptîndu-se spre *Dacia* vecinului Lilianei, să meargă pînă în centru, din interiorul întunecat al mașinii l-a secerat lumina unor ochi ce nu puteau fi decît ai ei. Poate că bătrînul Oșanu are dreptate : ar trebui s-o caute, să se întîlnească. Dar de ce ?! Violeta i-a înțeles prima neliniștea din suflet cînd i-a prezentat-o pe meseriașa aceea dizgrațioasă. Iar preocuparea lui pentru Violeta nu s-a sfîrșit. Chiar visul avut, în care ea, aflată sus pe mal, voia întîi să-l sufoce, apoi îl chema îndelung e un semn că femeia cu privirea atît de verde, stăruie încă în adîncurile conștiinței sale. Acum nu mai regretă întîlnirea cu Violeta : a fost

ca un final de joc cinstit, cînd partenerii aruncă pe masă cărțile. Păcat doar că ea, de-a lungul partidei, și-a păstrat cărțile cele mai proaste ! E totuși prima lui femeie ! Să fi avut Violeta atunci cu doi-trei ani mai puțin decît tînăra care doarme acum aici, la căldura sobei încinse de lemnele trosnind odihnitor... — această femeie frumoasă, care nu are loc în *sistemul Teonei*... Dar, la urma urmei, sînt clipe cînd, saturat, sau încorsetat, vrei să evadezi din sistem. Și Mihai simte nevoia asta. Poate și numai ca represalii la gîndul că Teona a știut de existența Inei și nu i-a spus. Dar acum, cînd el a aflat deja, cînd știe că Ina e fetița lui, cum va acționa ?! Cel mai greu lucru va fi să-i spună Anei. Pentru că el nu poate ține doar în sufletul său adevărul despre existența fetiței. Așa cum i-a spus și Simona, sînt cu toții maturi și trebuie să se comporte civilizat, cu înțelepciune. Și totuși nu se poate hotărî să-i vorbească Anei înainte de a-și termina cartea. Mai are nevoie de liniște în familie, măcar atît cît este în prezent. Răceala și distanța din comportarea de-acum a Anei sînt nimic pe lîngă ceea ce-și închipuie că, probabil, va urma... Poate și de aceea privirea lui s-a țintuit pe femeia adormită, iar gîndurile i se leagă obsesiv de amintirea paltonului de blană desfăcut puțin, atît cît să-i prindă mîna și să i-o încălzească la piept. El, veșnicul înfrigurat, a găsit o clipă un piept cald lîngă care să-și încălzească mîna. Alții au riscat coroane, sceptre, sau imperii pentru puțină căldură... Se așază pe marginea patului și-și trece vîrful degetelor peste fruntea femeii. Somnul ei e destrămat domol. Ochii i se mijesc un timp, abia apoi, cînd pieptul s-a ridicat și coborît de cîteva ori, ca un oftat de oboseală, se deschid, rămînînd adînciți în ai bărbatului.

— Spune-mi, Mihai, cum arată Teona ?

Întrebarea femeii se aude în clipa cînd au schițat amîndoi un gest de apropiere. Palmele lui Mihai au încremenit în atingerea trupului ei. Doar privirea lui se mărește. Apoi, ca o renunțare bruscă, se ridică și rămîne în picioare, în mijlocul încăperii.

— Iartă-mă ! șoptește Doris, conștientă că a ratat apropierea. Ți-am văzut reacția cînd Dinu a amintit de ea... pare că se scuză în timp ce coboară la marginea patului. O, dar ce plăcut miroase ! izbucnește în rîs, arătînd cu privirea spre mîncarea de pe plită, vrînd să depășească momentul stînjenitor.

Se așază amîndoi la masă. Mihai îi împărtășește gîndul că vrea să plece acasă, la familie și cere să fie dus doar pînă la bifurcarea șoselei, deși Doris insistă să-l ducă pînă la destinație, că nu-și face probleme nici din cauza benzinei și nici a celor două-trei ore în plus cît ar însemna abaterea de la ruta cea mai scurtă. La ieșirea din casă, Mihai pune pe cerdac toate resturile de mîncare și-i adresează cîinelui vorbe de rămas bun. Acesta pare să-l înțeleagă ; iese în urma lor pînă în șosea și rămîne acolo, petrecîndu-i cu privirea, așa cum pe vremuri vreunul din părinți, rămas în marginea satului, îl petrecea pe Mihai.

— Îmi pare rău ! Îmi devenise foarte drag, întoarce Mihai privirea în urmă, spre cîinele care continuă să stea în mijlocul drumului.

— Uneori, cînd mă chinuie tăcerea singurătății, mă gîndesc și eu să-mi iau un cîine, surîde Doris, aruncînd o privire lui Mihai. Dar nu pot admite, zău !, că ăsta-i cel mai bun remediu pentru singurătate. Este, cred, un gest ultim, disperat aproape, justificat poate și prin recrudescența actelor de huliganism și hoție.

Mihai ar vrea să mai discute cu Doris ; îi face plăcere s-o audă vorbind. Le-a ocolit întotdeauna pe fetele băiețoase și s-a ținut la distanță de femeile cu gesturi lipsite de delicatețe, chiar și cînd păreau agreabile la înfățișare. Era de ajuns să închidă ochii o clipă și-i revenea în minte vreo imagine de femeie masculinizată, cu cîțiva peri negri crescuți pe obraz. Discuțiile telefonice cu doamna Ella fuseseră pentru el o încîntare, deși, încet-încet, acele momente se transformaseră pentru tînărul de-atunci în veritabilă piatră de încercare. Reușea să găsească întotdeauna subiect de discuție și simțea cînd trebuie să se oprească. Acum însă își dă seama că e pradă unor întrebări tot mai neliniștitoare : dacă Ella a însemnat doar atît, ce caută în gîndurile lui ?! De ce nu e prezentă și fata de la Brașov, sau alte cunoștințe ale sale ?! Și de ce fuge de Doris în măsura în care o și caută ?!... În prezența Ellei, vorbea tot timpul, ca un asalt continuu. Alături de Doris, nu e în stare să mai spună o vorbă. E posibil ca, în spațiul dintre cele două femei, să se fi consumat *totul* ? Dar ce *spațiu* delimitează ele ?!...

— Din clipa asta, pot să mă uit la tine în voie, se alintă Doris cînd oprește mașina dincolo de stația de autobuz de la bifurcație. Chiar nu vrei să te duc acasă ?

— Nu. Autobuzul mă lasă lîngă bloc.

Mihai privește ceasul și oftează un „mda" mulțumit, pentru că mai are de așteptat doar cîteva minute.

— Te rog ! îi reține Doris mîna cînd se zărește în depărtare autobuzul. Vreau să-l iei pe următorul...

Mihai se îndeasă în scaun, întors către Doris. O vede cum încearcă să se ascundă parcă, lăsîndu-și bărbia în piept, în timp ce palmele ei ridică gulerul hainei de blană.

— Cred că nu-i cinstit ce se întîmplă cu noi, murmură ea, ca și cum ar vorbi de una singură. Mi-am propus să te uit, dar a fost de ajuns să-mi dai un telefon... Cînd am spus că nu-i cinstit, nu m-am referit la morala căsniciei ; ăsta-i un proces pe care ni-l judecăm fiecare în forul nostru interior și deliberăm ca atare. Am vrut să spun că nu e drept să mai continuăm așa. Eu nu pot fi o relație *pur și simplu* pentru tine. Am înțeles-o de mult, poate de-atunci cînd am venit în Gara de Nord. Nu pentru că ești căsătorit — asta-i problema ta de conștiință ! Mi-am dat seama că nu fac parte din universul tău. Dacă visam ceva de la tine, era să repeți ceea ce-ai făcut cu mama...

Mihai tresare. Lîngă el, surprinsă, dar și întreruptă din șirul vorbelor, Doris întoarce privirea. După cîteva clipe, care par chinuitoare pentru cel de alături, își reia poziția și revine la tonul dinainte :

— Mi-e dor de copilărie, Mihai ! Și nimic nu-mi redă senzația asta mai bine ca telefoanele tale. Cît am stat împreună, la mine, am crezut că găsesc în tine o relație *pur și simplu*. Dar te descopeream lunecos, ca o apă ce nu vrea să-ți rămînă în pumn. Azi, cînd prietenul tău ți-a vorbit de Teona și de femeia de la institut, Simona, cu care ai o fetiță, am înțeles că jocurile sînt deja făcute. Eu nu am loc. Și, de altfel, cred c-am venit prea tîrziu. Reține totuși că, deși nu fac parte din joc, și nici nu ne complacem în sfera lui *pur și simplu*, vreau să nu-ți rămîn indiferentă. Pentru că nici tu nu-mi ești. Chiar și din gară dacă ai să mă suni, o să mă bucur... Iar bucuria asta sînt capabilă s-o răsplătesc regește...

Mihai sărută mîna femeii, apoi își ia geanta de voiaj de pe bancheta din spate și coboară. Iese în mijlocul șoselei grăbit și face semn spre cursa care se apropie.

*

Bucuria celor de acasă a fost mare. Chiar și Ana l-a întîmpinat cu căldură. Nu se așteptau să vină cu cîteva zile mai devreme. Cristina s-a rușinat întîi, ascunzîndu-se după o

draperie, dar imediat ce a fost luată în brațe, s-a lipit toată de pieptul lui, rămînînd așa multă vreme. Ana nu l-a întrebat nimic despre roman : dacă l-a terminat, ori ba. În schimb, s-a mirat de cîtă carne a putut el să consume — opt kilograme în nici măcar două săptămîni —, apoi i-a povestit ce s-a mai întîmplat la ea în birou. Mihai a vrut să-i vorbească și el despre tovărășia cîinelui, dar n-a mai avut cînd. Și nici chef. La culcare însă, Cristina s-a așezat în fotoliul lui și, umblînd la pachetul pus pe birou, l-a rugat să-i arate cît a scris. Apoi Mihai i-a povestit de prietenia cu cîinele, iar fetița l-a pisat pînă tîrziu, spre miezul nopții, cu tot felul de întrebări și s-a bucurat la gîndul că la vară vor merge din nou la Sînzieni.

Zilele următoare, Mihai a stat acasă. A recitit manuscrisul, în speranța că va putea reintra în atmosferă, să scrie ultimul capitol, dar s-a simțit tot timpul străin, indiferent. De altfel, nici nu se știe presat de timp ; Lazăr i-a spus la telefon că-i va asigura concediu medical și-n luna martie.

Azi e sîmbătă. Ana a avut zi liberă. S-a sculat mai tîrziu ca de obicei, pe la șase, și, pentru că e zi de apă caldă, a pus lenjeria la spălat. Mihai a pierdut toată dimineața umblînd după cumpărături. A aflat că i-a intrat zilele trecute cartea în librării și s-a dus la prietenul său librarul să-i oprească o sută cincizeci de exemplare, să aibă ce da cunoscuților apropiați. Înainte, mai trimitea pe la reviste, pe numele diferitor critici literari. Acum, nu-i mai dă mîna. De altfel, cu cartea asta nici nu se prea poate mîndri, știe că nu-l reprezintă ; de-aceea nici nu o oferă celor de specialitate. O va trimite doar prietenilor. Și, bineînțeles, conferențiarei de la Universitate. Primele două exemplare, puse chiar azi la poștă, au fost pentru Doris și Liuță. Ar fi vrut să-i trimită o carte și Simonei, împreună cu toate celelalte, promise Inei, dar s-a răzgîndit. I le va duce personal la institut cînd va merge la București. În felul acesta, va avea prilejul să schimbe două-trei vorbe cu ea. Îl neliniștește întrebarea : cum a putut Simona să nu-i spună atîția ani că au un copil ?! Dacă nu pentru partea materială, măcar pentru ca fetița să știe că are tată...

— Altfel ții în mînă gospodăria cînd ai timp !... arată Ana cu plăcere spre masa întinsă în bucătărie.

Obosiți de orele petrecute afară, la săniuș, Adrian și Cristina abia au așteptat să termine de mîncat și să se culce. Nu i-a mai reținut nici măcar invitația lui Mihai de-a gusta din sticla cu vin adusă din cămară.

— Cînd am făcut curat săptămîna trecută, voiam s-o arunc, își amintește Ana. Văzînd-o așa ambalată și ceruită, credeam că ai adus vreo soluție pentru gîndacii de bucătărie.

Primul pahar, băut încet, cu plăcere, încălzește atmosfera. Pentru o clipă, Mihai și-a amintit de Violeta, dar prezența Anei alături alungă prompt orice alt gînd. Își dă seama că este fericit — acea fericire ieftină, sau teribil de scumpă, care se poate stabili într-o familie, cînd soții își rezervă un ceas numai pentru ei, dar nu uită să treacă întîi prin camera unde dorm copiii, să le așeze perna mai bine sub cap și să-i învelească. Mihai știe că e vina lor, a lui și-a Anei, că nu-s în stare să găsească mai des prilejul de-a fi cu adevărat împreună. Au ajuns să se comporte ca doi străini, mereu cu capsa pusă, tracasați de grijile cotidiene, fără să încerce depășirea sau ignorarea neajunsurilor măcar în clipele de sărbătoare. Neștiind să se mai bucure de viața împreună, au uitat pînă și să mai rîdă. Parcă s-ar dușmăni. Și dacă ea nu-și dă seama, el se simte tulburat profund. În nevoia lui de afecțiune, de comunicare prin afecțiune, caută. Și nu întotdeauna situația în care îl aduce căutarea lasă sufletul lui senin... Cu aproape un an în urmă, pe cînd el afirma despre Ana că știe ce fel de soț are, Liliana l-a întrebat ce face aceasta ca să-l păstreze. Și tot Liliana i-a mai dat de înțeles că, dacă el ar fi fost fericit în căsnicie, n-ar fi ajuns la ea. Dar cum să discute el, acum, toate acestea cu Ana ?!

— Ascultă, Mihai... oare cît ai să mai taci ?!... se aude vocea Anei.

El o credea deja adormită, doborîtă de vinul băut. Dar înțelege că e trează și se uită fix, în sus.

— Ce anume ?! se neliniștește Mihai, aprinzînd veioza de pe noptieră.

Ana întoarce fața spre perete.

— Credeam că dormi. De unde să știu că vrei conversație la miezul nopții ?! glumește Mihai.

— Nu-i vorba de conversație, îi retează Ana aerul vesel. Aștept de la tine, de ani de zile, să-mi spui că mai ai un copil...

— „De ani de zile" ?! tresare Mihai, ridicîndu-se în capul oaselor. Cum adică, întoarce el privirea, știi *asta* mai de mult ?! De cînd ?

— A avut grijă să-mi dea telefon o femeie, să-mi spună că „Mihai are o fetiță cu una, Simona, ingineră la institutul de viteze mari din București"... Abia ne căsătorisem de cîteva

luni ; am vrut să ignor telefonul, crezînd că-i o farsă, dar o dată te-am întrebat cine a fost Simona. Mi-ai răspuns urît, înfuriat, blamînd-o. Pretextai că, devenită om de știință, nu pune preț pe cei ce se ocupă de artă. Eu însă am înțeles că...

— Și ții în tine, de-atîția ani, bănuiala și reproșul întemeiate pe faptul c-ai înțeles ceva atunci ?! O, Doamne ! își pleacă Mihai fruntea în palme. Puteai, tot atît de bine, să mă bănui de crimă sau de hoție la drumul mare !...

— Dar eu m-am interesat și-am aflat... completează Ana cu voce domoală.

— Și de ce nu mi-ai spus și mie ?! strigă Mihai. Dacă scenariul meu de film nu ajungea la acea directoare tehnică, una și-aceeași cu Simona, mama copilului, aș fi aflat la bătrînețe sau niciodată... oftează cu glasul înăbușit.

Ana pare derutată de afirmația lui. Mihai o observă și-i povestește cum a cunoscut-o pe Ina.

— Deci cărțile erau pentru ea... murmură Ana.

— Da.

— Și de ce nu mi-ai spus ?

— Pentru că a trecut doar o lună de cînd am aflat. Tu știi de-atîția ani și nu ai făcut-o. Noroc de blestemata asta de sticlă cu vin vechi !...

Coborît la marginea patului, Mihai își ia tîmplele între palme și stă așa.

— Nu, Ana, nu-i normal ! oftează într-un tîrziu. Să știi de-atîta timp și să nu-mi spui...

— Ea de ce nu ți-a spus ?

— Nu știu. Nici acum n-a făcut-o. Am înțeles eu că Ina e...

— Bine că m-a informat pe mine la vreme !...

— N-o cred în stare pe Simona de așa ceva !

— Și totuși cineva mi-a telefonat ! se înfurie Ana.

Mihai se întoarce și o privește îndelung, pînă îi întîlnește ochii ridicați cu răceală spre el.

— Ascultă, Ana, ai să-mi reproșezi și altceva ?

— Nu. Ți-aș fi spus-o.

— Asta de ce nu mi-ai spus-o ?

Ana saltă din umeri, afișînd un aer de femeie strîmtorată.

— Păcat ! surîde Mihai amar. Ar fi fost bine să-mi imputezi o vină de care să fiu conștient.

— Te pomenești c-ai făcut copilul ăla într-un moment de inconștiență ! rîde Ana.

— Nu ! replică Mihai furios. Dar dacă ea l-a adus pe lume și nu mi-a spus, ce vrei să fac eu acum ?!

— În nici un caz nu te îndemn să te duci s-o strîngi de gît, surîde ea, încercînd să pondereze discuția.

— Dacă-i vorba să strîng pe cineva de gît, am pe cine... oftează Mihai, cu privirea rătăcindu-i aiurea.

— Nu cred să fiu eu aceea, că nu te-am supărat într-atît.

— Nu ! Nici măcar ! Tu ai făcut altceva. Ai instaurat între noi un pustiu de gheață. Și nu pentru că știai de fetița... Nu !... Acesta era motivul față de propria-ți conștiință. Răceala ta e boală din născare, altoită cu orgoliul hrănit din suficiența amorului propriu. Stăm de atîția ani împreună și iată-ne ajunși doi oameni indiferenți tocmai în pragul vîrstei cînd începem să avem mai multă nevoie unul de altul. Iar eu, ca un idiot, mă amăgesc mereu cu gîndul că... Eah, la naiba !... Parșiva asta de viață și-a bătut joc de mine, mereu am fost înșelat...

— Sper că nu-mi pui la îndoială castitatea ! se uită Ana deschis în ochii lui.

— Nu dau un ban pe castitate dacă nu are acoperirea valorică în acte de comuniune sufletească !...

— Vorbe ! Ce comuniune mai mare vrei decît să tragem amîndoi pe uscat o barcă în care se află doi copii ?! E-al naibii de ușor să judeci din vîrful condeiului !... Dacă ai inspirație și har, tu, scriitorul, poți crea paradisul într-o pagină. Ei află că și eu, care mă consider o artistă acolo, în bucătărie, am acum inspirație să-ți servesc luni dimineața un mic dejun pe cinste, cu o cafea numai caimac, să simți că plutești toată ziua. Dar ai să pleci la serviciu ca de obicei...

— În antichitate, grecii n-au avut bucate mai multe decît alții, dar au știut mai bine ca oricare să dăinuie prin spirit.

— Te pomenești că se hrăneau cu așchiile sărite din marmora în care se cioplea chipul lui Pericle !... Și mai scutește-mă de prelegeri ca la orele de învățămînt ! Parcă tu-mi citeai o statistică referitoare la antichitatea greacă : Fidias, exilat ; Socrate, obligat să bea cucută ; Eschil, sfîșiat de femei ; Platon, Lisias și Aristotel, nevoiți să fugă ; Alceu, Xenofon și Herodot, de asemenea... Iar dacă e vorba de mîncare, cît ai stat la Sînzieni, de ce nu te-ai limitat la sacul cu cartofi din grajd ? face Ana un gest larg cu brațele, apoi își înnoadă cordonul capotului din mers. Mai gîndește-te ! oftează, oprindu-se în ușă.

— Cred că m-am gîndit destul, răspunde Mihai. Dar ne-am avîntat prea departe. Mîine, sau peste un an, s-ar putea

să nu ne mai confruntăm cu grijile astea cotidiene. Crezi că te vei putea bucura pe deplin de viață ? Nu cumva noi doi nu avem aceeași optică despre mulțumire ?

— Și chiar de-am avea-o, unele lentile se opacizează cu vremea... Cînd eram singură, și eu mă mulțumeam cu un cartof și-un ou pe zi. Dar acum sîntem legați de mîini și de picioare prin ceea ce avem mai scump și ne e mai drag : copiii ! Mă duc să mă culc. Dacă tu mergi mîine dimineață la lapte, eu trag o fugă pînă în piață, poate găsesc brînză de vaci sau ouă. Deși, fiind duminică, parc-ar fi fost mai frumos să lenevim în pat împreună pînă pe la zece, nu ? Noapte bună !

Mihai nu s-a mai culcat. Ziua l-a prins răsfoind albumele de artă, cu reproduceri din muzeele mari ale lumii : Metropolitan, Luvru, Vatican. Parcă niciodată mai mult ca acum nu i se pare mai adevărată afirmația lui Nietzsche, care spune că avem arta pentru ca realul să nu ne sufoce. Ora de ședere printre stivele de lăzi cu sticle goale din magazin și-o trece încercînd să-și închipuie cum va fi arătat rochia pictată de Modigliani pentru prietena sa. Întors acasă, fierbe laptele și pune masa pentru cînd se vor trezi copiii. Ana revine din piață, unde nu erau decît cumpărători. Stau un timp de vorbă despre ce să facă de mîncare, apoi Mihai se duce să se culce un ceas-două. Trezită de zgomotul vaselor prin bucătărie, Cristina cere o cană de apă, apoi fuge în pat lîngă tatăl ei, cuibărindu-i-se la piept. Spre amiază, stau cu toții la masă. Mihai propune să iasă la un film, dar Cristina sare cu gura că se topește zăpada și nu s-au săturat de săniuș. Amintește că iarna asta nu au fost încă „acolo unde-i frumos și mergi mult", adică în poienile de la marginea orașului.

— Bine ! aprobă Mihai. Și cînd vreți să mergem ? întreabă el absent, dar cu privirea, ca din treacăt, spre Adrian.

— După-amiază, cînd e mai cald, saltă băiatul din umeri, vrînd să pară indiferent, dar cu obrazul înroșit deja. Abia învăț și eu pînă atunci... murmură.

Ana se lasă convinsă, merge și ea. Dar imediat ce mănîncă, refuză ; vrea să stea acasă, să se odihnească.

— Ia spune tu lui tăticu', nu-i așa că Adrian te-a învățat să zici că vrei la săniuș ? o întrebă Mihai pe Cristina cînd o îmbracă de plecare.

Fetița aprobă dînd din cap.

— Ieri, a vorbit cu cineva la telefon ; a zis că vine azi la săniuș, îi șoptește ea la ureche. Dar să nu mă spui, că nu mai joacă țintar cu mine.

Pe deal, sînt mulți copii, dar pe pîrtia mare. Mihai caută o pantă mai domoală. Adrian o duce pe Cristina pînă sus, în culmea unui dîmb apropiat, o ajută să se așeze pe săniuță și o împinge. Rămas jos, în vale, Mihai are grijă să nu intre săniuța în tufa de măceș. La un moment dat, Adrian dispare după coama dealului. Apoi, Cristina apare pe săniuță cu încă un copil la spate. E Mara, fetița mai mică a Tamarei. Își povestesc reciproc ce le-a adus Moș Crăciun. Cristina își arată costumul de fîș tip cosmonaut și încearcă să-i explice Marei cum stă situația cu dreptul ei de coautoare. Bucuros de fericirea copiilor, Mihai așteaptă ca Adrian și Carmen să împingă săniuța la vale și bătătorește mereu între palme cîte un bulgăre de zăpadă, pe care îl aruncă aiurea. Cînd aude pe cineva la spatele lui, înțelege că trebuie să fie Tamara (a văzut-o pe Mara făcînd din mînă) și se întoarce. Un pumn de zăpadă îi acoperă fața. Rîde și face doi pași, prinzînd-o pe Tamara de brațe. Ar vrea s-o trîntească în zăpadă, să continue jocul, dar se abține. Unul dintre ei ar fi trebuit să spună : stai, că ne văd copiii... — au renunțat însă amîndoi în aceeași clipă. Brațele lor au căzut brusc pe lîngă corp, ostenite.

— Dacă era și Ana, vă invitam la un pahar de vin fiert. George e plecat la București.

— Nu, Tamara ! Să nu convertim povestea noastră într-un fragment de sindrofie anostă.

Săniuța vine din nou, purtîndu-le pe cele două fetițe. Mihai a oprit-o, să nu ajungă în tufele de trandafiri sălbatici de pe marginea șanțului de hotar. Apoi, cînd Mara și Cristina fug la deal, trăgînd sfoara săniuței, el rămîne locului, oftează înăbușit și continuă să arunce aiurea cu bulgări. Alături, Tamara lovește mereu cu vîrful cizmulițe în zăpadă, pînă ajunge la iarbă. O clipă, ochii lor se caută. Parcă ar vrea să-și confirme că stau pe locul unde s-au întîlnit astă-vară, cînd vîntul a zburat foile scenariului. Mihai își zice că ar trebui să se mustre : putea găsi altă pîrtie pentru săniuș ! Parcă-i un bătrîn pornit în căutarea locurilor unde a fost fericit cîndva...

— Aș vrea să mai treci pe la mine prin birou, șoptește Tamara. Știi doar că-mi face plăcere.

Asta e el ! Omul care procură mici momente de plăcere. Dar nu toate îi sînt răsplătite regește.

— Cum e acasă ? o întreabă.

— Minunat ! se bucură femeia. Comod și cald, adaugă zîmbind.

Mihai pornește către șosea, făcînd semn cu mîna spre Cristina să-l urmeze. Fetița strigă că vrea să mai stea, dar el n-o ia în seamă ; știe că-l va ajunge imediat. De altfel, se înserează.

— Mihai ! fuge Tamara cu pași mici prin zăpadă și-i prinde brațul. Ce-i cu tine ? îl privește în ochi. De ce nu iei viața așa cum este ?

— Și cum este, mă rog ?!

Se uită fix unul în ochii celuilalt. Cristina a ajuns lîngă ei și cuprinde în brațe coapsele Tamarei, sărutînd-o pe fustă cu imensă afecțiune. Ochii femeii clipesc des, adună pînza de pe ei în două boabe, pe care Tamara le șterge cu dosul pumnului, apoi se pleacă spre fetiță.

— Tantam, mi-a fost dor de tine, și de Mara, și de cățel... se alintă Cristina.

— Și mie mi-a fost dor de tine, și de Adrian, și... de toți ! oftează Tamara. De-aceea m-am întors.

— Mara spune că sînt pescărușl mulți acolo și apă multă, și vapoare... La vară mă duce tăticul din nou la mare și-am să văd vapoare și pescărușl... se bucură fetița, apoi fuge în urmă să-și ia săniuța rămasă în grija Marei.

— Uite-așa *este* viața, arată privirea Tamarei spre Cristina.

— Da, în zilele de sărbătoare, aprobă Mihai. Pentru că azi e duminică, adaugă și se întoarce să plece.

— Dacă avem putere în noi, putem menține spiritul sărbătorii și-n zilele de lucru.

— Dacă ! Dar ce te faci cînd puterea din noi se cheltuie aiurea ?!

— Nu te obligă nimeni să stai nopți întregi la masa de scris !

— O, Doamne ! Asta ai înțeles tu prin *aiurea ?!*... clatină Mihai din cap oftînd și se pleacă să ia de jos un pumn de zăpadă.

— Avea dreptate Teona : ești un om trist ! îi strigă Tamara. Viața alături de tine ar fi fost...

Mihai se întoarce brusc spre ea. O vede rămasă locului, cu ochii măriți, plini de spaima vorbelor pe care le-a rostit deja.

— Cum ar fi fost ? întreabă el calm.

— De ce fugi de întîlnirea cu ea ? tremură vocea femeii.

— Pentru că, întîlnind-o, ar trebui s-o strîng de gît. În absența ei, poate c-aș lua viața așa cum este.

Mai face cîțiva pași, apoi se oprește și așteaptă pînă ce Tamara ajunge lîngă el. Îi pune bulgărele de zăpadă în palmă ca pe un cadou și-i surîde :

— Atunci, în absența ei, va trebui să te ferești de mine ! Ascunde bulgărele ăsta în sîn ca să vezi cum te vei simți *după*.

— Te detest, Mihai !

— Curios ! rîde el, plecîndu-se să ia alt pumn de zăpadă. Uneori aș vrea să-mi strig și eu așa, dar n-are cine mă auzi. Celălalt din mine e plecat în alte sfere...

Face un gest cu palmele, parcă s-ar scutura de zăpadă și pornește de-a dreptul spre șosea.

— Și poate că-i mai bine așa, adaugă încet, ca pentru sine. Altfel, la ce bun strămoșii noștri ar mai fi coborît din copac, sau ar mai fi ieșit din peșteri ? ! Că și-acolo era comod și cald.

— Doamne, cît te urăsc ! o aude pe Tamara, care pășește alături de el.

Se oprește. Femeia a mai făcut doi pași, abia apoi s-a oprit. Cînd se întoarce spre el, ochii ei au cuibărită în adînc uri spaima. Aceeași ca în seara de Ajun, din urmă cu un deceniu și jumătate, cînd, intrînd în camera lui, a rămas sprijinită de tocul ușii. O spaimă născută din întrebarea : cum va reacționa el ? !

Mihai descifrează neliniștea femeii și forțează jocul, hotărînd :

— Mergem la tine, să mi-o repeți !

— Și Teona ? întreabă Tamara cu vocea ei tremurată contrastînd parcă neclintirea ochilor.

— Teona e departe... răspunde Mihai încet, deja învins de privirea în care se simte țintuit.

— Minți ! Doamne, cum minți și încerci să te minți... surîde Tamara plină de amărăciune. Teona e aici, prezentă mereu în tine — și tu o știi ! Chiar mai înainte ai afirmat că numai în absența ei poți fi altul. Acum însă, cît ea e *vie* și te domină, duci totul la extrem, la epuizare : pînă și reîntîlnirea de azi ai ținut să se întîmple pe locul în care, într-o zi toridă, s-a răsturnat pămîntul o clipă cu mine. De teama Teonei ai vrut să nu lași victime în urmă și, obligîndu-mă să recunosc că nu sînt decît o femeie care, în final, ia viața așa cum este, m-ai plantat din nou, definitiv, în realul ucigător, acolo unde, pentru mine, e comod și cald. Ei află, domnule Vlădeanu, că și mie, uneori, îmi vine să te strîng de gît ! Am fost înșelată de mai multe ori, dar cel mai cumplit ai făcut-o tu. Atunci,

în seara de Ajun, m-ai obligat să înțeleg cît am greșit căsătorindu-mă cu George. Dar cînd să răspund dragostei tale, în care începusem să cred și-mi făceam visuri, a apărut Teona, această femeie bizară, care te-a vrut fără să-i fi fost necesar. Ba mai mult! Plecînd, a făcut din mine o intermediară; de la mine a aflat tot ce-o interesa; la îndemnul ei ți-am băgat pe gît delegația în Ardeal!...

„Nu s-ar zice c-ai făcut-o de pomană, ținînd cont că și tu și George ați avansat frumușel între timp", ar vrea Mihai să-i răspundă, însă hotărăște că e mai bine să tacă și s-o privească la fel de calm ca pînă acum.

— Ei da, ăsta-i adevărul! răsuflă Tamara prelung, semn că s-a eliberat de-o povară.

— Nu înțeleg osteneala ta de-acum! se miră, puțin ironic, Mihai. În Ardeal există doar o femeie căreia i se spune Fana... adăugă el trist.

— I se spune după împrejurare, coboară Tamara tonul, parcă să intre în rezonanță cu tristețea bărbatului. Numele ei adevărat, de botez, e Teofana... Și cred că știi: la greci, *theophaneia* desemna apariția sau manifestarea divinității. Cu sau fără această semnificație, un lucru e cert: din confruntarea cu tine, dar în *prezența* ei, mi-a rămas mereu același gust amar al actelor mele și certitudinea că te urăsc!...

„Doamne!" se cutremură Mihai, înspăimîntat de privirea tăioasă cu care l-a secerat femeia cînd i-a strigat ultimele vorbe. Da, el e cel care provoacă răni, sau le deschide pe cele vechi, cotrobăind în suflete. Strigătul de acum al Tamarei nu se deosebește decît prin stil de reacția fetei de la hotel, trimisă de portar, în clipa cînd a sărit din fotoliu, îndreptîndu-se spre ușă. Pentru că și aceea, asemeni Lilianei în cîteva momente la rînd, ori a Violetei în dimineața cînd s-au despărțit, și-a simțit esența dezgolită total sub lumina rece a ochilor calmi cu care bărbatul o privea. Singură Teona a știut să-i reziste, înfruntîndu-l. Chiar și păcatele pe care i le-a mărturisit au fost prezentate cu atîta noblețe că Mihai a avut mai degrabă reacția lui Toma în fața palmelor purtînd însemnele crucificării, decît chinul absurd al orgoliului masculin rănit prin infidelitate. Cînd Teona a plecat, Mihai a fost distrus, a crezut că a pierdut-o pentru totdeauna, dar abia acum înțelege că ea, pentru el, s-a înălțat în alte sfere, pierzîndu-și conturul real, devenind o „theophaneia"...

— Tata, fă-mi vînt!

Cristina a ajuns deja lîngă el și s-a așezat pe săniuță, așteptînd să fie împinsă la vale, spre șosea. Mihai renunță la orice continuare a discuției cu Tamara — i-ajunge privirea cu care l-a secerat. Iar gîndul ce și l-a formulat despre Teona — pe numele ei adevărat Teofana — îl înspăimîntă. I-e tot mai teamă că, reîntîlnind-o, ar fi în stare s-o strîngă de gît, să scape de blestemul chinului continuu... Se așază pe săniuță la spatele Cristinei și-și face vînt. Chiotul de bucurie al fetiței, susținut de rîsul sonor al tatălui, se frînge doar cînd se îngroapă amîndoi în valul de zăpadă spre care au zburat. Mihai rămîne în genunchi și-o trage pe fetiță afară din gaura făcută de ei, mare cît o peșteră. Cristina rîde din tot sufletul și-și răstoarnă tatăl pe spate. Încalecă apoi pe pieptul lui și începe să-l frece cu zăpadă pe obraz. Mara sosește și ea, s-o ajute. Mihai se lasă în voia lor, întărîtîndu-le din cînd în cînd cu cîte puțină zăpadă aruncată între ochi, îmbătat de-o bucurie profundă, născută din conștiința faptului că, alături de el, Cristina e fericită. După cîteva minute, fetițele obosesc, se ridică și fug, să scape de amenințarea lui. Dar Mihai nu se ridică; mai continuă să stea așa, parcă în așteptare, savurîndu-și fericirea. Cînd se hotărăște să deschidă ochii, vede cum mîna Tamarei se întinde să-l ajute. Face un gest scurt, calculat și femeia cade peste el. Se rostogolesc apoi amîndoi amuzați, afundîndu-se în zăpadă. Cînd se ridică, sînt roșii de efort iar ochii le strălucesc de bucurie.

— Ei, acum putem bea un vin fiert ca doi buni prieteni ce sîntem? rîde Mihai, scuturînd zăpada de pe paltonul femeii.

— Nu, că mă tem, vine răspunsul sec al Tamarei.

— De mine?!

— Nu, de mine. Aș putea să te întreb cum se face că tu, care iubești atît copiii și-ai pretins că-mi ești bun prieten, nu mi-ai vorbit niciodată de cealaltă fetiță a ta.

Mihai încremenește. Apoi, încet-încet, mîinile lui se retrag de pe paltonul Tamarei.

— De unde știi? răzbate vocea lui peste nodul crescut imens în gît.

— De la Teona, evident.

— Tu i-ai dat telefon Anei!

Privirea fixă a Tamarei nu e în stare să aprobe și nici să nege. Doar buzele i se dezlipesc puțin, gata să țipe cînd bărbatul ar atinge-o, căci brațele lui stau pregătite să se abată asupra ei.

— Meriți să te strîng de gît ! clatină Mihai din cap cu durere.

Face un gest de lehamite și pleacă, prinzînd săniuța de sfoară, indiferent la faptul că e răsturnată și o trage cu scîndura prin zăpadă.

*

În zilele care au urmat, Mihai și-a mai recitit cartea și a dat-o la dactilografiat. Ultimul capitol îl va scrie mai tîrziu. Dar toată noaptea s-a rotit în pat, nemulțumit de sine. A doua zi s-a dus dis-de-dimineață și și-a luat manuscrisul înapoi. Nu e hotărît să-i dea drumul așa nici ca primă formă. Vrea măcar literatura să-i iasă bine, să fie el, mai întîi, mulțumit pe deplin. Și-a propus ca de luni să plece iar la Sînzieni, să stea acolo pînă cînd termină. La uzină se va întoarce după, dacă-l vor mai primi. Deja a aflat că Adriana Barbu a fost instalată ca directoare, iar Mateianu așteaptă o nouă numire. Nu s-ar mira să afle că el e dat afară. Dar cui o să-i pese peste douăzeci sau cincizeci de ani ? !... Mateianu avea dreptate : ce va atîrna mai mult atunci ?... Mihai își dorește din tot sufletul, mai fierbinte ca oricînd, să poată răspunde : cărțile scrise ! Asta l-a și hotărît să plece iar în sat. Dar sîmbătă după-amiază a primit un telefon.

— Te caută doctorul Manole Manoliu, de la spitalul de ortopedie de pe litoral, a venit Ana pe balcon să-i spună.

Mihai tocmai repara lada în care stau butoiul cu murături și cutiile cu mere învelite în hîrtie. Auzul numelui l-a făcut să rămînă perplex. Apoi și-a amintit brusc vorbele Lilianei : „Cunosc cazul unui bărbat care a plecat numai ca să-și aducă înapoi copilul..." Cum de nu și-a dat seama ?!... Manoliu a tratat-o pe Teona. Cumnatul acesteia, Oșanu, i-a înlesnit plecarea, desigur...

— Spune-mi, Vlădene, a auzit în receptor vocea medicului, poți veni luni sau marți pînă la mine, aici, la spital ? Te rog !

— Bine, doctore, voi încerca, a răspuns Mihai cu o voce străină, sugrumat de emoție.

Ana doar l-a privit lung. Abia spre seară s-a hotărît să-l întrebe ce-a vrut Manoliu. Lui Mihai i-a fost mai greu ca oricînd să mintă. Parcă s-ar fi răsturnat pămîntul cu el ; obrajii i-au luat foc, iar inima l-a lovit cu putere în tîmple.

— Doctorul Manoliu s-a întors și vrea să mă vadă.

Nu i-a spus că-l refuză și nici că se duce la el la spital. De altfel, nici n-a fost sigur că vrea s-o facă. Abia ieri după-amiază s-a hotărît. Ana mai credea că merge a doua zi la Sînzieni, dar spre miezul nopții, cînd l-a văzut că s-a îmbrăcat și-și sărută fetița, apoi pe băiat, s-a neliniștit.

— Pleci deci.

— Plec.

Au tăcut amîndoi, ocolindu-și privirile.

— M-am tot gîndit zilele astea... Ai dreptate : parcă ne dușmănim... a oftat Ana.

— E bine că ți-ai dat seama.

— E o tîmpenie să pretindem că ne putem schimba așa, peste noapte.

— Ar fi un lucru inteligent să încercăm...

— Da, ar fi...

Pentru că n-au mai avut ce-și spune, Mihai și-a aranjat fularul la gît, apoi a început să-și îmbrace haina de blană. Ana a făcut cîțiva pași după el, pe hol. Cînd l-a văzut că-și pregătește mănușile, a rupt tăcerea :

— Spune-mi, Mihai, ce mai știi de Teona ?

Ochii soțului s-au aruncat spre ea plini de întrebare, dar și de surprindere. Ai Anei n-au rezistat și s-au plecat.

— După cum vezi, știu... a murmurat soția. Odată, pe cînd eram la film, am auzit-o pe prietena care stătea lîngă mine : „Uite-l pe Mihai Vlădeanu cu Teona Trifon !“ Am privit îndelung spre voi. Pe ea n-am văzut-o ; am zărit doar părul ei ondulat frumos. Tu însă parcă ai simțit privirea mea și-ai întors capul. Tot filmul m-am uitat în direcția aceea. La sfîrșit, voi nu mai erați și mi s-a făcut ciudă ; o ciudă absurdă, care mi-a reținut gîndurile mult timp. Cînd ne-am cunoscut în fața vitrinei cu obiecte de cristal, eu te știam deja. Te știam de mult, de cînd ai venit prima oară în oraș, parcă ți-am mai spus...

Mihai s-a rezemat de tocul ușii, așteptînd să-și mai potolească durerea de cap ce l-a cuprins.

— De ce-mi spui toate astea acum ? a întrebat el ostenit.

— Așa. De obicei, femeile frumoase sînt ținta unor bîrfe de tot felul. Nici Teona nu a scăpat de asta. N-o cunoșteam, dar mi-o închipuiam în fel și chip. Abia după ce-am cunoscut-o pe musafira aceea, astă-vară, la Tamara, am înțeles că Teona nu poate fi decît o femeie ca ea. Știam că Teona stă *la baza* multora din personajele tale feminine. Și chiar dacă n-ai mai

văzut-o de cînd a plecat, am simțit mereu că mă înșeli cu ea ; altfel, nu la modul vulgar...

— Ce faci ? ! a izbucnit Mihai într-un crîmpei de rîs involuntar. Citezi din ultima mea carte ?

— Vorbele sînt ale unui personaj dincolo de care m-am recunoscut. Nu roz și frumos, cum și l-ar dori o gîndire mai puțin dezvoltată, dar nici odios ca să-mi fie rușine de mine însămi.

— Mărturisesc că nu m-am gîndit la asemănare !

— Ar trebui să fiu fericită ; înseamnă c-am început să fac parte din gîndurile tale intime de creație fără să-ți fi propus. E mai mult decît o comuniune, nu crezi ? Geloasă pe Teona, care stîrnise admirația prietenei mele, atunci, în sala de cinematograf, mi-am zis : „Cu ce-i mai grozavă această Teonă ca mine ? !“

— „That is the question“ !

— Poftim ?

— Nimic... Ce răspuns ți-ai dat ?

— Cred c-ai să-ți răspunzi singur la întrebarea asta... Și apropo de noi ! Dacă-mi pare rău de ceva e că ți-am suspectat mereu drumurile la București ; credeam că duci o viață dublă. Nici măcar socoteala banilor, pe care îi luai uneori direct de la Fondul Literar, nu ți-o ceream în amănunt, crezînd că... Acum însă știu că n-ai mai văzut-o pe Simona, dar nu mă bucur. Ar fi fost mai bine să se fi întîmplat ce-am gîndit eu. Nu pentru noi. Pentru fetiță !... Ce faci ? Pleci fără bagaj ?

— Fără.

— Dacă treci prin București, ia măcar pachetul cu cărți pentru fetiță.

— Nu-s pregătit s-o întîlnesc.

— I le duci maică-sii la institut. Nu-i în firea ta să fii laș cînd e vorba de-un copil, și cu-atît mai mult nu-i cazul să creezi impresia asta.

Așa se face că acum, la prima oră a dimineții, Mihai traversează Gara de Nord cu pachetul de cărți într-o sacoșă de plastic, singurul său bagaj. Despărțirea de Ana a fost rece, ca de obicei. Poate cu o notă de reținere în plus. Doar urarea ei de drum bun a avut în ea o undă de căldură.

— La revedere ! Nu ? a încercat Ana o glumă cînd el trecuse deja dincolo de prag.

— Sărut mîinile ! a murmurat Mihai și a pornit să coboare scările.

Acum îi pare rău. Ar fi trebuit să răspundă Anei cu mai multă căldură, așa cum a obișnuit-o ; niciodată nu se lăsa rugat să destindă atmosfera dintre ei doi. De data asta însă nici măcar nu i-a răspuns cu „la revedere". Chiar și fetița, la despărțire, și-a sărutat-o mai îndelung, ca un adio. Ceva îi spune că ar putea, într-adevăr, să transforme în realitate amenințarea : să facă un gest necugetat față de Teona, poate chiar s-o strîngă de gît. Își amintește cît de pierdut era atunci, în sfîrșitul acela de toamnă, cînd ea a plecat. Măcar de i-ar fi spus unde ! Întîlnirea cu Ana în fața vitrinei i s-a părut o binecuvîntare. Dar află acum că Ana... Din cauza aceleiași femei — blestemata de Teonă ! Îi pare cumplit de rău că a luat cărțile. Pe la prînz ar fi putut fi pe litoral...

— O cafea mare și tare ! face un gest autoritar chelnerului sosit lîngă masa la care s-a așezat.

Vede în vitrina barului din restaurant cutii mari cu bomboane și se ridică să cumpere una. La institut ajunge abia pe la ora zece. Simona e plecată la o ședință. Cînd se întoarce și-l vede așteptînd în anticameră, se oprește o clipă nedumerită, potrivindu-și mai bine ochelarii.

— Atît m-am gîndit la tine în ultima vreme, rîde ea cîteva clipe mai tîrziu, cînd stau amîndoi față în față la masa de discuții din biroul ei, că mă întrebam dacă acum, cînd te-am văzut, ești real sau... M-am gîndit, coboară femeia tonul roșind, în sensul că te știam în încurcătură din cauza fetiței și-mi părea rău.

— De ce nu mi-ai spus pînă acum ?

Întrebarea lui Mihai o face pe Simona să tresară. Ochii ei se opresc înspăimîntați în ai bărbatului. Apoi, încet-încet, obrazul își recapătă culoarea obișnuită, iar buzele prefigurează surîsul.

— De întrebarea asta mi-a fost groază. Dar uite că mi-ai pus-o, iar eu n-am leșinat, cum mi-nchipuiam.

Își așază ochelarii mai bine și rîde domol, ca o confirmare a unor gînduri bune. Începe să povestească încet, pe ton de confesiune :

— Ți-am mai spus că eu am fost, după facultate, asistenta favorită a profesorului... Dar și-a luat de soție o fată mai tînără chiar decît mine ; pe Fulvia, fostă prietenă, în timpul studenției, a colegului tău de uzină Dinu Zaharia. Asta m-a afectat puternic ! se atinge Simona cu degetul la tîmplă. De la pastilele pe care mi le adusese profesorul din străinătate mă credeam incapabilă să mai am copii, dar cînd am aflat

că-s gravidă, primul gînd a fost să fug la mama. Ea m-a convins să nu încerc nimic ; ba chiar a venit să stea cu mine, să mă ajute. Știa, și mi-a spus, că un copil, mai mult decît o mare iubire, te vindecă de toate angoasele — și-a avut dreptate ! Fără Ina, aș fi rămas o pacientă permanentă a cabinetelor de psihiatrie. La început am zis că fetița nu te privește ; e-a mea și-a mamei. Apoi, am vrut, totuși, să aflu ce-i cu tine și-am venit la combinat... — ți-am mai spus. Dar nu ți-am spus că m-a vizitat și Teona după un timp...

— Nu se poate ! o privește Mihai surprins.

— Ba da. Venise cu o problemă de serviciu. Am găsit-o în picioare lîngă biroul meu. „De ce nu-i spuneți ?“ m-a întrebat, arătînd pozele fetiței, așezate sub sticlă. M-am înroșit toată de furie și i-am arătat ușa. După cîteva luni, m-a vizitat din nou. Mi-a spus că s-a întors la soțul ei. De data asta m-am simțit jignită și-am tăcut pînă am auzit-o că murmură o scuză și iese. Cînd am văzut-o a treia oară — mi-a transmis rugămintea s-o vizitez aici, la spital, unde era internată —, am înțeles că ține imens la tine. Eu deja te reîntîlnisem și-ți imputasem preocuparea pentru scris ; o făcusem pentru că-n sufletul meu visam ca fetița să te cunoască odată și doream ca tu să fi ajuns un mare om de știință. Atunci însă, după vizita la spital, mi-am zis că și eu pot ține în felul meu la tine. Dacă nu te puteam ajuta direct, voiam măcar să nu te încurc... Fetiței nu i-am spus... schimbă Simona tonul, dar să știi că a întrebat mereu de cărți. „Mama, ai văzut cum m-a cuprins domnul Vlădeanu ? s-a mirat o dată. Cred că fetița lui e foarte alintată...“

Simona se oprește un timp, apoi, oftînd apăsat, se uită lung spre Mihai pînă ce-l vede că se hotărăște să ridice privirea.

— Spune-mi, ai să-mi reproșezi ceva ? întreabă ea cu glasul domol. În fața fetiței e bine să spunem amîndoi aceeași poveste, cît mai simplă, dar și adevărată.

— Nu-s în stare să merg azi.

— Cum hotărăști. Cărțile or s-o bucure, arată femeia spre pachet. De altfel, e mai bine așa ; abia am timp s-o pregătesc sufletește.

— Pînă acum ce i-ai spus ? își fixează Mihai privirea pe femeia din fața sa.

— Te simt plin de răutate ! se apără Simona. Speram că noi doi putem discuta frumos, civilizat...

— „Ai văzut cum m-a cuprins ? Cred că fetița lui e foarte alintată..." Nu-ți spun nimic vorbele astea ? Poate că, material, fetița n-a simțit vreo nevoie, dar ea a crescut ca un copil fără tată... Chiar și conștiința faptului că-l are, îl știe, dar e departe, ar fi însemnat ceva ! Egoismul tău însă...

— Fără supoziții, te rog ! lovește Simona masa cu palma.

Hotărît să riposteze, Mihai se îndeasă mai bine în scaun și o privește lung, afișînd un calm sfidător :

— Să știi că una care-mi bate cu pumnul în masă, uneori, vrînd să aibă ultimul cuvînt, am și acasă, spune el cu tristețe. Dar aceea mă spală, mă calcă, îmi dă de mîncare și împarte cu mine bucuria copiilor. Ca și necazurile, bineînțeles. Mă suportă cînd sînt morocănos și nu-și ia lumea-n cap cînd sînt plecat cu săptămînile undeva departe, să scriu. Dacă mă rănește uneori, e pentru că se simte strivită de orizontul îngustat mereu și-atunci lovește în cei apropiați, ca o defulare. Niciodată însă n-am simțit-o că ar vrea cu adevărat să fiu un altul, vreun fripturist notoriu. În felul ei, știe să-mi fie alături... Sau, cel puțin, încearcă să mă tolereze.

Simona oftează prelung, înfruntînd privirea lui Mihai, care continuă să stea calm în scaunul de dincolo de masă. După un timp, își pleacă obrazul în palme și rămîne așa.

— Îmi pare rău ! șoptește ea. Cred că ai dreptate : trebuia să-ți spun. Și chiar voiam s-o fac. Dar cînd am venit la Valea Brîndușelor și-am cunoscut-o pe Teona, n-am mai fost în stare. Apoi, cînd am mers la ea la spital, am fost rugată să nu-ți tulbur liniștea. S-a oferit chiar să-mi dea ea banii pe care legea te-ar fi obligat să mi-i trimiți. Asta m-a umilit, pentru că nu mă gîndisem vreodată la așa ceva, dar m-a și hotărît să nu te mai caut. Fără Teona, poate că...

Mihai s-a ridicat deja din scaun. Simona îl urmează, conducîndu-l în tăcere de-a lungul culoarului întunecat. Se opresc doar în capăt, lîngă ușa mare, din sticlă.

— Nu te întreb nimic de soarta scenariului pentru că știu, spune Simona, încercînd să împrăștie tăcerea. Zilele trecute a fost regizorul pe la mine și m-a solicitat să fiu consilierul științific al filmului. Acum e plecat prin țară în prospecție. Dar... vezi... De fapt, tu hotărăști ! devine ea fermă, privindu-l în ochi. Nu, nu redeschid discuția despre fetiță. Asta o lăsăm, ca să zic așa, pentru romanul următor.

— Tot așa cum alții lasă chestiunea fericirii și-a bunăstării noastre pentru viața viitoare.

Simona e derutată. Ar vrea să zîmbească, dar aerul trist al lui Mihai o face să se încrunte, învăluindu-l în privirea ei scrutătoare.

— Nu-mi placi ! hotărăște ea.

— Nu mai sînt la vîrsta cînd voiam să plac. Încep să mă întreb cît pot fi de folositor.

— A, folositor ! îi aruncă Simona o privire ironică. Sper că nu te referi la munca ce-o faci în uzină !

— Te deranjează ?

— Pe tine ar trebui să te deranjeze, că-ți răpește timpul cînd ai putea scrie.

— Ia te uită ! Și cînd mă gîndesc că mai acum cîțiva ani tot tu îmi strigai că societatea are nevoie de furnicuțe, nu de greierași !

— Mai acum cîțiva ani, i-o întoarce Simona, și tu voiai mai mult să placi. Iar dacă acum ții să fii folositor, desigur ai în vedere afirmația lui Heinrich Mann, cum că scriitorii sînt datori să spună *da* sau *nu* în fața existenței.

După o clipă de tăcere, femeia schimbă brusc tonul, devenind apropiată :

— Dar ziceam de regizor, Mihai. Susțineți că sînteți un cuplu. Mă îndoiesc ! Vezi să nu-i fii doar scutier. Scuză-mi aluzia la modele celebre, dar... Cînd a venit el la mine după referat, i l-aș fi dat, tot pe cel care l-ai luat tu. Dar l-am ținut un pic la discuții. Mi-era dor — cred că ăsta-i cuvîntul ! —, mi-era dor să aflu cît mai multe despre tine. Nimic ! Întorcea discuția tot la propria-i persoană. Eu, eu, eu !... Plus infatuarea ! — care, drept să-ți spun, o accept. Și soțul meu e foarte plin de sine. Altfel, cu falsa modestie și cu timiditatea nativă, artistul pierde. Vezi... nu mi-a picat bine acel eu, eu, eu. Pentru că tu nu ești așa. Într-un cuplu ca ăsta, bunătatea ta moldovenească, prost folosită, pentru că tu ești un mare păgubos, devine teren fertil pentru egocentrismul și infatuarea celuilalt.

— Nu înțeleg ce vrei ! face Mihai un semn scurt cu mîna.

— Arta nu-i amor să se facă în cuplu ! Joacă pe cărțile tale, nu fi băiat de mingi pentru jocurile altuia ! se înfurie femeia.

— Simona ! o prinde Mihai de braț, obligînd-o să-l privească. E primul regizor care nu m-a folosit ca rezervă. Cum poți vorbi așa ?

— Te-ar fi folosit și el, sau nici nu te-ar fi băgat în seamă, dacă avea o ofertă mai bună. Joacă pe cărțile tale,

Mihai ! coboară Simona tonul imediat, atingîndu-i protector mîna care i-a prins brațul.

„M-ai dezamăgit !“ ar vrea Mihai să-i strige, dar își zice că e inutil și, obosit, renunță. Peste ani însă, cînd regizorul îi va fi dat o lecție pe care nu o merita, va înțelege, cam tîrziu, că s-a înșelat în privința multor oameni și că ani în șir a transferat, pentru sine, celor din jur, caracterele personajelor sale. Scriind, se va fi transformat pe sine, îmbrăcînd ușor-ușor pielea personajului creat ca un alter ego în paginile romanelor, dar va descoperi cu tristețe că cei din jur, care i-au servit de model, n-au mai evoluat, că lumea a rămas la fel de reală ca înainte și că, de fapt, *lumea lui* e cea creată în cărți. Revelația asta îl va măcina mult, iar rezultatul, cum era de așteptat, va fi un roman — poate cea mai profundă carte a sa, cea mai plină de miez.

Deocamdată, privește absent prin fereastra mare de sticlă. Alături de el, Simona întinde mîna încet, cu delicatețe :

— Cînd te hotărăști s-o revezi pe Ina, spune-mi. Urări de bine Anei și sărutări copiilor !

— Îmi pare rău pentru ieșirea de-adineaori ! oftează Mihai.

— Asta m-a făcut să înțeleg că personajul feminin din ultima-ți carte, pe care am citit-o deja, are ceva din Ana. M-a surprins plăcut. În celelalte romane personajul feminin era ciudat, cu o oarecare nuanță de ireal ; dacă închideam ochii, parc-o revedeam pe Teona.

— De-aceea și cărțile erau mai bune ! pune Mihai punct discuției, spre stupefacția Simonei, care lasă brusc mîna în jos, înainte să-i fi fost atinsă. Sărut-o pe Ina din partea mea. Și să nu mai dăm toată vina pe Teona. Dacă atunci cînd ne-am reîntîlnit n-ai fi vorbit cu ură împotriva *greierilor,* acum poate că nu eram dator unui copil cu atîția ani de dragoste și grijă.

— Poate ! surîde Simona, oferindu-i mîna din nou, să-și ia rămas bun.

Drumul pînă în centru accentuează lui Mihai durerea din ceafă. Îi pare rău de discuția purtată cu Simona. Trebuia să afișeze un aer de mare înțelepciune, discuțiile să fi fost duse pe un ton jos, vădind efortul de înțelegere, pentru ca, în final, să meargă s-o reîntîlnească pe Ina. Dar ar fi fost fals. Iar dacă Simona nu l-ar fi simțit, fetița desigur că ar fi făcut-o. Acum înțelege că gestul lui spontan de-a o cuprinde și alinta pe Ina

a spus mai mult decît o sumedenie de vorbe ticluite îndelung. Cu un băiat adolescent și două fetițe așa de lipicioase ar trebui să fie un om bogat și fericit totodată. Și poate că acum, după discuția cu Simona, se simte, iar fericirea lui ar vrea s-o împărtășească și altora, dovadă că s-a oprit în merceria de pe bulevard și, fără să se gîndească prea mult, a cerut trei scule de ață muliné, pe care le-a băgat în buzunarul hainei de blană. Înseamnă asta, oare, că vrea totuși să se reîntoarcă ? Da ! Peste două ore are tren înapoi, spre Moldova. ...Dar nu pentru un drum pînă la București, s-o vadă pe Simona, a plecat el de acasă... De altfel, o singură dată a fost ferm hotărît ce vrea, cînd a plecat la drum : atunci, cu aproape două decenii în urmă, cînd a dat examen de admitere la facultate. Cunoștea în tot Bucureștiul un singur om, pe Liuță, și se credea acasă. Acum cunoaște atîția și se simte străin. Ar pleca spre litoral, dar n-o poate face decît după miezul nopții, să ajungă în zori, să aibă înaintea lui o zi. Telefonează lui Liuță la serviciu și stabilesc să se întîlnească peste o oră în fața unui restaurant.

— Pentru cartea care ți-a apărut ! ciocnește Liuță primul pahar cu bere. Bună, rea, ca și-un copil, bine că s-a născut !

— Și ce te faci cînd, tras cu forcepsul, copilul iese șpanchi ? se uită Mihai în ochii prietenului.

— Asta-i încă bine. Ferească Dumnezeu de cei care ies tîmpiți ! răspunde Liuță.

Se privesc un timp, apoi încep amîndoi să rîdă. Cînd aude că Mihai mai are o fetiță, Liuță se lasă adînc în scaunul moale și-l măsoară cu ochi plini de stupefacție.

— Bărbate, bărbate !... clatină el capul cu amărăciune. De ce te-am temut, de-aia n-ai scăpat. Ce pretenții are individa ?

Mihai se cutremură. Da, iată că o relație de felul acesta poate fi judecată și astfel, pentru că regula generală tinde spre așa ceva. Lumea, printre care și Liuță acum, s-a învățat să judece asemenea cazuri prin prisma actelor de șantaj, care se practică. Tocmai de aceea Mihai se simte obligat să povestească în amănunt relațiile lui cu Simona. Liuță îl ascultă avid, sorbind pahar după pahar. Cînd se amețește, rămîne prăbușit în scaun, cu privirea aiurea peste cei cîțiva indivizi din jur, ce par a fi clienți permanenți ai localului și surîde unor gînduri neformulate, pe care și le savurează în voie. Mihai nu mai are ce adăuga și, strîmtorat, se preocupă de paharul din care a sorbit doar foarte puțin.

— Punct și de la capăt ! îi strigă Liuță. Ba nu : mai departe ! Fă-i pe copii să te simtă mereu aproape și vezi-ți de scris. Cînd erai student și mi-ai spus că pierzi nopțile scriind, te-am certat. Singura care s-a entuziasmat aflînd că te preocupă literatura a fost Violeta. Dar ea era așa... Cum să-ți spun ?... Oricum, mi-a părut rău cînd am auzit c-a murit. Am aprins și-o lumînare la biserică...

Mihai a încremenit. Are tot mai acut senzația că cineva și-a înfipt mîinile în gîtul lui, pe cînd o palmă nevăzută îi astupă gura, să-l sufoce. Reușește cu greu să se miște, ia paharul cu bere și gustă. Abia apoi își poate face glasul auzit, bîiguind :

— Cînd... cum... ?

— A intrat cu mașina pe un pod stricat de peste Olt. Ce căuta pe acolo, nimeni nu știe... Dar ce ai, ți-e rău ?

Mihai îngînă ceva și se scuză că nu mai poate sta. Scapă cu greu de insistențele lui Liuță de-a merge să doarmă la dînsul și pleacă singur, aiurea, pe străzi. Aerul rece îi face bine. Ca și tranchilizantul zdrobit între măsele, cu care și-a amărît gura. Înțelege că și el nu-i decît un biet element dintr-o mulțime care a uitat să se mai reechilibreze din interior. Voința e mereu înlocuită cu pilula, gîndirea proprie, cu voința altora ; cerul pare să-și fi însușit Apocalipsa și poartă în el trîmbița nevăzută, prin care se cîntă marșul coditian pentru mulțimea de drept-credincioși. Dumnezeu stă într-un buton, pe firul unui telefon, sau în vîrful vreunei focos modern și rîde de cei ce-l imploră. Numai geniile și nebunii mai sfidează ordinea turmei, scapă bîtei păstorului și înfruntă cîinii asmuțiți asupră-le. Dar Mihai știe că nu e geniu, iar nebun nu se crede. Ros de gînduri, bate străzile fără odihnă, mînat de neliniște. Undeva, nu prea departe de centru, era o casă joasă, ca o baracă și o curte lungă, plină de pietroaie. Ar vrea să ajungă pînă în fața porții și, închizînd ochii, poate s-ar simți din nou strîns de braț și-ar auzi șoapta : „În curte sînt niște pietre, să nu te lovești de ele". Dar curtea a dispărut. Pe acolo, acum, trece o linie de tramvai. Mihai știe asta mai de mult și rămîne să se plimbe pe bulevardul central. Cînd se înserează, i se pare că s-a mai recules. Ar vrea să intre la un film, să uite, dar nu se hotărăște s-o facă. În urechile lui nu răsună decît numele Violetei, iar oamenii care trec pe lîngă el par să aibă toți privirea impresionant de verde. Se așteaptă din clipă în clipă să audă șoapta ei și să se simtă sufocat de palma apăsată pe gură. I se pare că o și zărește sus pe mal, în pardesiu de

doc, fluturînd mîna îndelung. Cînd visezi că te cheamă un mort, e semn rău, poate cel mai rău ! Asta îl îngrozește și-i vine să fugă, așa, de nebun, de-a dreptul printre șirurile de mașini ce gonesc pe bulevard. Trecut cu bine dincolo, poate c-ar găsi curaj să meargă în piața Rosetti, să împingă ușa masivă și să urce la etajul patru, acolo unde, cu ani în urmă, îl aștepta o femeie frumoasă, superbă, cu un mers maiestuos. Apoi, peste ani, în aceeași casă, l-a întîmpinat o Ella în vîrstă, lovită cumplit de bătrînețe, care s-a stins în spital, uitată de toți. Iar acum, fiica ei...

— Bună seara ! Nu aveți un bilet în plus ?

Mihai se oprește după primul pas făcut în bulevard, spre trotuarul celălalt. Rămîne o clipă nehotărît, apoi se întoarce. În fața lui, stă o tînără cu obrazul îngropat în gulerul ridicat al paltonului, roșie toată de emoție. I se pare că a mai văzut-o cîndva, poartă în amintire candoarea surîsului cu care fata încearcă să iasă din încurcătură.

— Vă urmăresc de cînd ați trecut pe lîngă cinematograful Luceafărul... face un gest plin de timiditate tînăra. Ce vi s-a întîmplat ? întinde ea mîna și-i atinge brațul.

Mihai o recunoaște : studenta de la A.S.E., cu care a fost la teatrul Nottara în primăvară. Luat prin surprindere, se simte invadat brusc de o bucurie firavă, care-i dezgheață obrazul.

— Ce-i cu tine ? Cum de umblă neînsoțită o fată așa tînără și frumoasă ? încearcă el o glumă, să-i alunge timiditatea.

— Dacă vreți să fim chit, pot repeta aceeași întrebare... îl privește fata în ochi. Adevăru-i că mi-ați părut... straniu pot zice, sau... Mă dusesem să văd un film...

— Vrei să ne reîntoarcem ?

— A, nu ; a început și nu mai sînt bilete.

— Atunci, haidem la Ateneu, la un recital ! propune Mihai, făcînd deja doi pași, dar cu mîna întinsă în urmă, ca o chemare.

Fata rămîne locului privindu-l lung, nehotărîtă. De sub basca ei, cîțiva zulufi blonzi zboară în toate părțile chinuiți de vînt.

— Zău, nu știu ce m-a apucat ! clatină ea din cap cu vehemență. Ce-o să credeți despre mine ? !... tremură vocea plină de rugă.

După o clipă, cînd Mihai a făcut un pas înapoi, pînă în fața ei, adaugă :

— Vă văzusem așa... și mi s-a părut nedrept să nu vă întreb. V-ați purtat atît de frumos cu mine atunci seara...

— A ! rîde Mihai, atingîndu-i mîna, ca o invitație. Dacă ții neapărat, îți promit că mă port la fel și seara asta.

Fata își lasă brațul cu plăcere în mîna bărbatului de alături. În plus, se întoarce puțin și, cu un zîmbet echivoc, șoptește :

— Din cartea dumneavoastră, la care citesc acum, știu că oamenii cei mai periculoși sînt de obicei foarte politicoși...

— Ba chiar și manierați. Folosesc întotdeauna tacîmurile cînd își mănîncă un semen.

Rîd amîndoi amuzați și pornesc grăbiți spre Ateneu, alături, ca doi prieteni. Figura cu legitimația de scriitor îi reușește iar lui Mihai și, din nou, tînăra e prezentată ca soție. Înainte de-a intra în sală, ochii bărbatului caută cu aviditate în jur, peste spectatorii din foaier. N-a mai fost de mult aici, din vremea studenției. Partea întîia a recitalului anulează în el orice gînd negru ; întîmplările de peste zi sînt scoase în afara memoriei. I-a rămas constant doar gîndul că are de terminat ultimul capitol din romanul pe care și-l simte în suflet, ca o durere aflată pe punctul de a-l părăsi. E la un pas de propria sa eliberare, iar fericirea asta i se poate citi pe obraz.

— Ce senin sînteți ! se bucură tînăra cînd s-au ridicat amîndoi în picioare, să iasă în foaier. Ce vi se întîmplase înainte de-a vă opri eu pe stradă ?

— Aa, nimic...

Expoziția de acuarele din hol reține atenția multora dintre spectatori. Mihai stăruie îndelung în fața unui peisaj din Deltă. Alături, tînăra care îl însoțește s-a uitat un timp spre cei din jur și a rămas cu privirea îndreptată în direcția panourilor din partea opusă.

— Doamne, ce frumoasă-i și ce rochie superbă are !... murmură ea fascinată, continuînd să-și țintuiască ochii în același loc, în ciuda faptului că Mihai a întins mîna și i-a atins brațul, chemînd-o. Vine spre noi !... șoptește speriată.

Mihai o întîmpină calm și grav pe femeia care s-a apropiat de ei cu intenția vădită de a-i aborda. Deși își impune să nu-i acorde atenție, privirea lui o măsoară, cercetîndu-i mersul elegant și ținuta dreaptă, dar degajată, în ciuda rochiei mulate pe corpul subțire. Pentru prima dată, înțelege că mersul acesta, același cu al Ellei !, nu-l mai impresionează. Dimpotrivă ! Îl detestă ! Simte c-ar vrea să se repeadă, s-o sugrume. „Dar e Doris ! își strigă în gînd. Sînt nebun ! Ce am cu ea ? !“ Înghite

cu greu nodul din gît și continuă să o privească fix, cu luare aminte. Doris e plină toată de zîmbet, parcă emană în jur căldură ; te face să-ți dorești apropierea de ea, să-i furi o fărîmă din lumina de pe chip. La vederea ei, celor pe lîngă care trece le scapă un gest ori o privire de admirație.

— Bună seara ! se oprește Doris la numai un pas de cei doi.

Cînd studenta întinde mîna, Mihai se grăbește să o prezinte, atingîndu-i brațul, ca un semn discret :

— Lidia Olteanu, ingineră, spune el.

Urmează un schimb de păreri despre spectacol, apoi, retrăgîndu-se împreună spre locul de unde a venit, Doris prezintă o familie în vîrstă, muzicieni, prieteni de-ai mamei sale. Cînd prinde un moment de neatenție a studentei, preocupată de o suită de acuarele ce-l reprezintă pe Prometeu, se adresează lui Mihai pe un ton plin de dragoste, șoptindu-și vorbele :

— Mulțumesc pentru cartea trimisă prin poștă !

Apoi, surîsul îi îngheață pe buze iar glasul i se aude la fel de încet, dar ironic, vădind intenția clară de dominare :

— Frumoasă manevră de-a nu afla cine-i tînăra ! Oricum nu-mi închipuiam că avem gusturi comune.

— Nu-i ce crezi !

— Știu ! La tine nu-i niciodată ce cred alții. Dar mă tem că nu-i nici măcar ceea ce crezi tu.

Înainte de a intra în sală, Doris face un gest delicat spre tînără, fixînd-o în lumina ochilor săi mari și negri ; abia după ce pare să-și fi devorat în întregime prada, se întoarce către Mihai, cu expresia feței schimbată brusc de cuta surîsului cinic, apărută în colțul gurii :

— Ne vedem după spectacol. Sînt cu mașina, vă pot duce...

— Mulțumesc, dar... încearcă Mihai să refuze, impunîndu-și cu greu să fie calm.

— Ba da ! se bucură studenta. Chiar mă gîndeam... roșește ea, arătînd spre ușa de intrare, dincolo de care se zărește cum vîntul învăluie lapoviţa.

Partea a doua a concertului nu-l mai entuziasmează pe Mihai. Caută din cînd în cînd cu privirea spre tînăra de alături, care-i surîde fericită de fiecare dată, iar uneori chiar îi strînge mîna cu putere, ca o îndrăgostită.

— Ce-i cu tine ? ! o întreabă după spectacol, cînd merg spre garderobă.

— Nimic. Nu-i așa că-i minunat să cunoști o astfel de femeie, care se oferă să-ți facă un serviciu ? !

Cît Mihai stă la rîndul lung, să ia hainele, Doris se întreține cu tînăra cunoscută, discutînd din ce în ce mai aprins, ca două bune prietene.

— M-a rugat să-ți scuz gluma, spune după ce Mihai îi ține haina de blană. Este, de fapt, studentă la A.S.E., o cheamă Steliana și-i place să meargă la spectacole. Și pariez că-i fecioară ! adăugă încet, dar apăsat, cu răutate vădită în glas.

Mihai înghite în sec, ocolind privirea femeii. O are din nou în fața sa pe acea Doris ostilă, suverană, ironică pînă la cinism, sigură pe fiecare gest al ei delicat, care îi întregește farmecul acaparator. Modul în care știe să se salute cu numeroșii cunoscuți, acea înclinare elegantă a privirii, urmată de un gest către bărbatul de alături, pe care îl aduce în centrul atenției, sugerează că numai astfel prezența ei e întreagă și-i sporește feminitatea. Întors către oglinda înaltă, să-și aranjeze fularul, Mihai își simte privirea captivată de imaginea ei, apărută alături. Abia acum îi admiră în voie rochia de seară, atît cît se vede prin haina de blană desfăcută, pentru că Doris își face îndelung de lucru cu eșarfa de la gît, parcă anume să dea timp bărbatului s-o contemple.

— Ajunge ! șoptește ea ca un ordin, dar cu o voce de dojană tandră și întinde mîna să-i aranjeze lui Mihai fularul.

Cînd reușește să-i întîlnească privirea, ochii lor par să se sfîșie reciproc. Cei ai bărbatului însă cedează imediat, doborîți de surîsul victorios așternut pe buzele tinerei femei.

— Să mergem... a întins Doris mîna, luînd-o ușor de braț pe tînăra blondă, care a așteptat plină de emoție să fie băgată din nou în seamă.

În mașină, Mihai stă singur pe bancheta din spate, atent la comportarea celor două femei așezate alături : nici un gest care să-i displacă. Se discută despre concert și se elogiază expoziția de acuarele ; aprecieri pertinente, evidențiind gusturi rafinate, îmbogățite prin cultură.

— Aici, căminul trei, camera o sută șase... arată studenta, imediat ce mașina a frînat în fața unor săpături făcute recent pe mijlocul străzii.

— Te conduc eu ! se oferă Mihai pe un ton autoritar, coborînd o dată cu ea.

Mulțumesc amîndoi lui Doris și pleacă spre clădirea căminului. În urma lor, mașina întoarce. Cînd ies din raza vizuală a femeii de la volan, Mihai prinde brațul fetei și o răsucește cu violență spre el.

— Ce s-a-ntîmplat ? ! face studenta ochii mari, pregătită să țipe sau să fugă.

— Spune-mi de ce te-ai comportat așa, ca o gîsculiță care se oferă ?...

— Domnule Vlădeanu !... bîiguie fata stupefiată.

— Fetițo, nu vreau ca peste cîțiva ani să blestemi întîlnirea cu mine !

— De blestemat nu cred ; dar orice s-ar întîmpla între noi, peste ani sînt sigură că voi regreta, e în firea lucrurilor, nu ?

Mihai înțelege că are în fața sa un caracter redutabil, ascuns după vălul candorii date de vîrstă. Sigur că răspunsul fetei e o parafrază după cel dat de Socrate întrebării unui tînăr care voia să știe dacă e bine sau nu să se însoare : „orice-ai face, tinere, peste zece ani tot o să-ți pară rău". Dar de unde convingerea asta într-o fată așa de tînără și frumoasă ? !

— Te rog, totuși ! insistă el, cuprinzînd obrazul studentei în palma lui fierbinte. Ți-am promis că mă port frumos, deși.. Pentru o femeie tînără și atrăgătoare, absența oricărui avans, cît de fin, din partea unui bărbat care o însoțește a doua oară la un spectacol poate fi un semn cert că nu trezește vreun interes, și e cumplit ! Dar, în cazul tău, nu e așa, te asigur ! Eu văd în tine o copilă care trebuie să întîlnească un copil tînăr și frumos, pe măsura ei... Văd viitoarea femeie normală, fără amintiri urîte, dar și fără complexe, înțelegi ? ! o scutură el cu putere de braț. Cum tu ai simțit nevoia să vii după mine și să mă oprești în ultimul moment, am datoria și eu să accept că dincolo de interesul meu stă cauza unei vieți trăită senin și frumos, atît cît depinde de noi ! Altfel, frumoasă cum ești, te invitam la crîșmă...

Tace un timp, alintînd cu vîrful unui singur deget zulufii blonzi. Apoi, toată palma lui se lipește de tîmplă și coboară încet pe obrazul umed și rece, din cauza fulgilor loviți de el.

— Mă interesează ce-a fost în sufletul tău cînd ai văzut-o pe Doris... Te rog !... Am și eu o fetiță... ba două !... tot blonde, tot cu ochi albaștri... Peste zece ani, cea mare va fi de vîrsta ta... Îmi spui ?

Fata se uită un timp în jos, ridicînd mereu din umeri, ca un semn al neputinței de-a răspunde.

— Nu știu, credeți-mă ! oftează, îndrăznind să înalțe privirea. Parcă mi-am pierdut mințile. Am văzut-o așa frumoasă

și m-am simțit fascinată numai la gîndul că mi-ar putea vorbi, spune cu convingere, înfierbîntîndu-se. Am vrut să știe unde mă poate găsi și cred c-o să aștept să mă caute... Ba chiar îmi doresc s-o facă !

— De-aceea mergi la spectacole singură, sau în compania colegelor ? o întreabă Mihai prompt.

— Doamne, ce vă trece prin gînd ? ! se uită fata speriată în ochii lui.

— Ai grijă ! amenință Mihai, apoi o conduce încă puțin, spre intrarea în bloc și-și ia rămas bun.

E-abia zece. Pînă la tren, mai are trei ore, timp destul să poată ajunge la gară pe jos. Asta i-ar face plăcere, mai ales că lapovița deasă îi răcorește obrazul și pare să-i împrăștie durerea cuibărită din nou la ceafă. Niciodată nu s-a simțit mai inutil ca în seara aceasta, în prezența celor două femei !... Înțelege că bărbații nu mai au nici o șansă dacă femeile complotează, tacit ori nu, împotriva lor. Ieșirea din matriarhat trebuie să se fi produs diabolic, prin manevra unor minți extraordinare sau, pur și simplu, va fi fost un stupid abandon al femeilor, care, ajunse în culmea puterii, au renunțat la frîie și la bici într-un moment de slăbiciune, creat de adulația continuă pretinsă supușilor — un moment nefast al unei corzi întinse la nesfîrșit. Ori poate că, izbucnind conflicte între diferitele grupuri umane, inteligența fină, penetrantă și-a pierdut hegemonia și a început epoca de dominație a rațiunii solide, completată cu forța brută. Acea forță pe care Mihai și-a stăpînit-o cu greu cînd s-a văzut eliminat din atenție și dominat total doar prin modul în care două femei au știut să se înțeleagă mai mult din priviri.

— Îmi dai voie să te însoțesc ?

Doris s-a desprins de undeva din întunericul din jur. Căciula ei din vulpe polară pare să fi adunat lumină, iar acum o revarsă asupra obrazului. Întors către umbra apărută spontan în stînga, Mihai observă că are din nou în fața sa un copil frumos, care-l privește cu ochi mari, plini de spaimă, trezind mila. Simte că-i de datoria lui să facă un gest de încurajare. Bagă mănușile în buzunarele hainei și întinde brațele. Capul femeii tremură. Cînd palmele ating obrazul, ochii ei se închid iar buzele, încă nehotărîte pînă acum, conturează pe ele un surîs prelung, trădînd plăcerea chinuitoare. Încă nesigur de reacția femeii, pe care o simte gata să izbucnească în plîns, Mihai își lasă palmele să coboare de pe obraz pe gît, pînă-i

ating eșarfa, unde rămîn un timp ; apoi, ca o hotărîre luată în urma momentului de gîndire, și le insinuează dibaci sub paltonul de blană, cuprinzînd în ele mijlocul. Participarea femeii la îmbrățișare e mai degrabă un abandon stoic, și numai cînd brațele bărbatului i-au eliberat trupul, ale ei s-au ridicat, înlănțuindu-i umerii. Apoi, Doris se desprinde puțin, atît cît să poată șopti o chemare și-l conduce pe Mihai pînă la mașina parcată între două ziduri în construcție. Ar vrea să pornească motorul, dar bărbatul a întins deja brațul peste umerii ei și o imobilizează. Gesturile de opunere ale femeii au în ele, de fapt, frenezia unei chemări. Nu devin ferme nici cînd Mihai a acționat un contact iar scaunele încep să se întindă. Blana i-a căzut de pe umeri și stă îngrămădită jos, la picioare. În liniștea instalată din nou, după ce zgomotul unui tramvai s-a pierdut în noapte, șoapta femeii, cu modulația vorbelor schimbată brusc, pare să implore un moment de răgaz. Mihai se retrage. Obișnuit cu întunericul, vede lîngă el trupul subțire, cu forme atît de feminine, apărate strașnic de rochia mulată perfect. Întîlnește privirea ochilor negri, ațintiți spre el, în care deslușește o neliniște stranie : teamă și dorință, ură și devoțiune. Îi pare rău de insistență ; o clipă și-a dorit s-o înfrîngă pe acea Doris ostilă și cinică. Dar descoperă că a lăsat din brațe o tînără speriată ; atît de speriată, că încearcă, fără convingere, un gest de tandrețe, ca o chemare, sau ca o rugă. Asta îl face pe Mihai să se simtă rușinat. Întinde mîna și redă scaunelor poziția inițială.

*

— Nu-mi plac cele povestite, toate cîte ți s-au întîmplat în ultimul an... Ba-mi plac, ba-mi plac ! scutură Doris din cap cu înverșunare. Dar n-aș fi vrut să fie ale tale. Pe tine te vreau altfel. Așa cum erai seara asta la Ateneu...

— Adică ? ridică Mihai privirea de pe măsuța plină cu pahare și cești, din care a gustat doar de cîteva ori, la întîmplare, în timpul cît a vorbit.

Doris părăsește canapeaua și începe să se plimbe. Același mers al ei dintotdeauna ! — ai impresia că a prins viață statuia unei purtătoare de ofrande din Egiptul antic.

— Ei da ! face ea un gest larg, depărtîndu-se. Cînd te-am zărit, nici măcar nu m-am mirat. Presimțeam c-ai să vii. Toată ziua te-am bănuit undeva, pe-aproape.

Se oprește lîngă fereastră și se rotește pe călcîie, întorcîndu-se cu fața către Mihai. Răsuflă scurt, ca un oftat, apoi începe să se apropie :

— Pe măsură ce veneam spre tine...

— Stai naibii locului odată ! țipă Mihai, lovind cu palma în brațul fotoliului. De cîte ori să-ți spun ? !

Doris încremenește, țintuindu-l în ochii ei mari, larg deschiși :

— Mihai...

— Nu te mai plimba ; stai undeva jos !... arată Mihai nervos în jur.

Doris face cîțiva pași, oprindu-se chiar lîngă el :

— Ce-i cu tine ?

Are o voce caldă, plină de îngrijorare.

— Nu știu ! oftează Mihai. Nu... nu suport să te mai văd mergînd, asta-i ! Mersul ăsta mă... mă...

Doris începe să rîdă înăbușit, parcă ar fi scuturată de friguri. Se retrage apoi cu greu spre canapea :

— Și eu care, la Ateneu, pe măsură ce mă apropiam de tine și de fată, simțeam cum mă sorbi cu privirea... Mă așteptam din clipă în clipă să faci cîțiva pași, să mă iei în brațe... Și asta, în primul rînd, din cauza mersului...

Se oprește, privind într-o parte, să nu întîlnească ochii lui Mihai ridicați brusc spre ea.

— Da ! Știu de la mama că-i admirai mersul. Și nu numai mersul — fiecare gest ! Dar mersul în primul rînd. Te fascina ! I-o și spuneai deseori la telefon. Și ea era fericită ! ...Cineva, un tînăr, o admira... Te bănuia chiar că ești la primul tău contact cu... nu, nu cu o femeie, ci cu misterul feminin. Se simțea mîndră și nu voia să te dezamăgească. Apoi... Am înțeles de la ea că-i deveniseși drag și nu și-ar fi refuzat plăcerea unei întîlniri, dar te-a ocolit de teamă : vizavi de tine ar fi fost nevoită să se evalueze pe sine și nu și-o dorea. Dar îți aștepta telefoanele, după primirea cărora era fericită. Știu însă că noaptea tîrziu, cînd își închipuia că eu dorm, plîngea. Da' ce-i cu tine, ce mă privești așa ? !

— Nimic ! scutură Mihai din cap. A, da, face un gest de încuviințare. De ce te-ai comportat așa cu studenta ? întreabă prompt, să abată discuția.

Doris se uită lung în ochii lui. Nu se aștepta la întrebarea asta ! Surîde — un surîs care aduce mai degrabă a oftat :

— Cînd am ajuns chiar în fața ta, am simțit că trebuie să te fac să suferi. În prezența acelei fete, pe care o cuceri-

sem de la prima privire, mi-am dat seama că-s iar puternică. Dar cînd am rămas singură în mașină, m-a cuprins frica de mine însămi și groaza că te-am pierdut. Nu pe tine, ci conștiința faptului că există și pentru mine acel *domn Mihai Vlădeanu.* Apoi, ajunși aici, pe măsură ce-mi povesteai necazurile tale, te simțeam în întregime al meu, numai al meu!... Dacă nu te-ar fi înfuriat mersul — dar eu cred că nu mersul, ci ceea ce *s-a întîmplat* dincolo de el —, poate că seara asta ar fi fost cea mai fericită de mulți ani încoace...

Doris s-a oprit. Și pentru că tăcerea ei se prelungește, Mihai saltă bărbia de pe palmele puse una peste alta și-și retrage coatele de pe brațele fotoliului. Gustă o gură din cafeaua care s-a răcit de mult, apoi, lăsîndu-se iar pe spate, cu ceafa rezemată de spătarul înalt al fotoliului, privește îndelung tavanul încăperii. Cînd se uită spre Doris, o vede ghemuită pe canapea, cu picioarele strînse sub ea, acoperindu-și-le cu poala capotului. De data asta, ochii ei au cuibărit în adîncuri o lumină palidă, pe care fiecare gest al lui o face să tresară.

— De ce te temi, Doris ?

— De nimic, Mihai. Sau de toate... S-ar putea, într-o zi, să auzi c-am murit. Poate și de-aici frenezia unor trăiri...

— Ești bolnavă ?

— Aș zice că de teamă. Teama aceea animalică, de vietate firavă, cu blană scumpă, care se știe vînată continuu ; o teamă care ne supune și ne roade pe toți. În cazul meu însă, ea are o bază materială sigură : fostul soț. Un om care era înnebunit de dragoste pentru mine, ca apoi să vrea să mă schimbe pe o cămilă, nu se va împăca ușor cu gîndul că eu, plecînd, am luat toate bijuteriile pe care mi le oferise cîndva... *El* a cimentat în mine ura ce-o port bărbaților încă din copilărie.

— De-aceea, în fiecare bărbat, îl cauți, iar în cel pe care te răzbuni îl vezi deja pe el, conchide Mihai cu durere. De-aici, desigur, din căutarea infernului, senzația morții apropiate. Dar chiar așa de urîtă e lumea noastră, a bărbaților, că ne reduci la un mascul sinistru, pe care ai avut nesansa să-l întîlnești ? o privește Mihai lung, cu interes.

— E chiar așa de frumoasă lumea noastră, a femeilor, că-n fiecare din noi dorești s-o vezi pe Teona, sau măcar una asemeni ei ? ! răspunde tînăra femeie, înfruntîndu-i privirea.

Între cei doi se lasă o tăcere grea, încărcată de vorbe nerostite. Primul care o sparge este Mihai. Șoapta lui, voalată de durere, se aude slab, ca un gînd murmurat :

— Nu ! Te înșeli... Teona nu-i numai atît...

— Ce vrei să faci ? ! tresare Doris, văzîndu-l că se ridică din fotoliu.

— Plec.

— Nu se poate ! Nu te las ! ! țipă femeia înspăimîntată, în timp ce sare și i se agață de braț. Rămîi ! Vreau să rămîi aici azi și mîine ! Îl vei vedea altădată pe Manoliu ; te duc eu cu mașina peste cîteva zile, dar nu azi, și nici mîine, înțelegi ? În absența celuilalt, fiecare din noi caută o extremă : cerul, tu ; iadul, eu... Tu poți coborî pe pămînt, o faci mereu, ai un univers real de existență... Dar eu, ca să revin la suprafață, trebuie să știu pe cineva aici, să-mi întindă mîna... Am motive întemeiate să te urăsc uneori din tot sufletul — ei da, ți-o spun ! —, pentru că ai dorit-o și tu pe mama ; alteori te doresc eu, pentru te-am cunoscut, ai fost al meu ; dar constant, zi de zi, în momentele mele de soare, îți port o prietenie profundă, faci parte din sufletul meu, ești geana de lumină a unei copilării pline de păpuși maltratate. Îmi spun cîteodată că tu m-ai creat, am devenit matură visînd la „domnul Vlădeanu", și-atunci amintirea întîlnirilor noastre are gustul incestului. Dar nu-mi mai pasă ! Te implor, stai încă două-trei zile !...

Mihai clatină cu înverșunare din cap :

— Nu pot, crede-mă ! Cînd am intrat aici, în cameră, ți-am cerut de băut. Ai rîs și-ai zis că mă vrei treaz, să privim senin, detașat, întîmplările serii. Dar eu știam de ce vreau să mă-mbăt. Doream să uit definitiv pentru ce-am plecat aseară la drum, așa cum uneori, cînd mi-e lehamite de toate, uit plecarea mea de-acasă cu două decenii în urmă, adevărata ieșire din adolescență... Eu n-am avut un „domn Vlădeanu", pe care să-l doresc venind în chip de Făt-Frumos, dar am visat mereu o Cosînzeană, care să-mi fie alături în strădania mea de-a realiza ceva și cu care să împart bucuria roadelor. Plecasem dintr-un sat plin de nevoi, cu oameni osteniți de-o hărțuială continuă, nesiguri pînă și pe apa din fîntîni, nu numai pe mila lui Dumnezeu, dar duceam cu mine un suflet bogat în speranțe... Și eu am stat de multe ori singur ; părinții mei erau luați tot timpul de-un căpcăun atotputernic — pămîntul —, de pe care trebuiau să scoată roade atît cît scria în registrele altor căpcăuni — atrocitatea unui timp răscolit de orgoliul dominării prin forță brută... Nu te deranja, te rog ! Iau un taxi și ajung la timp să prind trenul.

— Deci nu rămîi...

— Nu !

— Blestemată să fie Teona ! ! țipă Doris și se aruncă pe canapea, îndesîndu-și obrazul în cuvertură.

Mihai iese pe hol și se pregătește de plecare. Cînd revine să-și ia rămas bun, Doris stă lîngă ușă, rezemată cu spatele de perete și cu ochii ridicați spre tavan. Buza de jos și-o mușcă puternic, să-și stăpînească plînsul.

— Dacă mă întorc, îi spune Mihai în timp ce-i ia mîna și i-o sărută, îți fac cunoștință cu prietenul meu, regizorul. De nu vrea să te distribuie în rolul principal din filmul intrat deja în producție, voi scrie un alt scenariu, doar pentru tine — o meriți ! Sînt sigur că poți da viață unui personaj așa cum visez eu.

— Pe dracu ! țipă Doris, scuturînd violent capul, lăsîndu-și-l apoi pe spate, să privească iar tavanul. Tu și regizorul — doi... !... strînge ea cu putere ochii, răsuflînd apăsat. Uzi pe pantaloni pînă la piele, c-ați stat cu fața la vînt cînd... oftează prelung. Vă veți consuma cît pentru trei romane și veți cunoaște cît pentru unul de nescris, căci lucrurile prea mari sau prea mici nu-s abordate decît de genii sau de nebuni. Dar tu nu vei fi decît un om normal, al dracului de normal ! Iar eu — ingrata ! —, în seara premierei, cînd publicul, răscolit, va întîrzia o clipă în scaune, eu, furișîndu-mă, voi ieși prima din sală, de teamă să nu-ți întîlnesc ochii...

Ultimele cuvinte au fost murmurate, auzindu-se greu printre buzele mușcate scurt și des. Mihai nu înțelege explozia tinerei femei, care i-a vorbit cuprinsă de tremur, ca într-o transă. Dar mai tîrziu, cînd va traversa noaptea, își va aduce aminte de vorbele astea și-o va întreba de unde a știut. Doris va rîde : „Vorbești prostii ! De altfel, tot ce faci tu în ultima vreme e-o prostie. V-ați găsit voi, tu și regizorul, să faceți pipi împotriva vîntului."

Acum o vede cum deschide ochii încet, puțin speriată, parcă s-ar trezi din somn.

— Dacă te întorci, n-am să mai vreau să te întîlnesc, murmură ea. Înțeleg că, spiritual, în ciuda eforturilor mele, îmi ești inaccesibil. Tot la fel cum, pe alt plan, dacă tu n-ai fi însemnat o parte din adolescența mea, eu ți-aș fi rămas inabordabilă, de ce să n-o recunoaștem ? ! Dar de cînd mi-ai telefonat și-am venit să te iau din fața Operei, tresar la fiecare sunet al telefonului, aștept mereu. Poate că asta m-a și reținut să nu-mi

formulez un gînd de care mi-a fost teamă : oare de ce n-aș scăpa de calvar întorcîndu-mă singură la soțul meu ? !

— Ca să-l ucizi ? întreabă Mihai calm.

— Tu de ce te duci s-o întîlnești pe Teona ? coboară Doris privirea și se uită fix în ochii lui.

Fiecare din cei doi se îngrozește de sine, descoperindu-se oglindit în privirea celuilalt. Primul care cedează este Mihai. Se întoarce și iese imediat, fără să ia în seamă gestul disperat al femeii, care s-a repezit după el, să-l rețină.

— Nu pleca, Mihai !... Oh, cum te detest ! se aude din urmă.

Apoi, cînd deja a coborît un etaj, de sus, unde a rămas sprijinită de balustradă, Doris îi șoptește :

— Nu uita că mi-e dor de copilărie, Mihai ! Și numai telefoanele tale...

Ușa mare, încărcată de metal, se deschide greu, apoi cade la loc, bubuind strident. Mihai se grăbește să ajungă în stradă, să caute un taxi. Abia după ce urcă în tren, reușește să ofteze ușurat, iar graba sa pare preluată obsesiv de zgomotul îndrăcit al șinelor. O țigancă în vîrstă, care moțăie amețită de rachiu, așezată turcește pe o boccea în capătul vagonului, îl îmbie cu un pumn de gume de mestecat și țigări străine ; a fost în Capitală să-și plaseze marfa luată de la vaporeni și n-a prea avut succes. Mihai cumpără de-amîndouă, ascultînd un timp cum femeia își drăcuie suratele, care s-au pus sub oblăduirea unui „patron" ; ea a fost și va rămîne cinstită, vrea să se bucure singură de roadele muncii sale și n-o să accepte să ducă în spate pe un puturos, devenit „patron", care călătorește cu-a-ntîia și are-n fiecare cartier cîte-o cadînă. Apoi Mihai se retrage în compartimentul gol. Cu țigări și gumă de mestecat i se pare că noaptea trece mai ușor. La Constanța ajunge în zori. Caută o frizerie, se bărbierește, apoi bea o cafea în cofetăria gării. Pînă la spital, are mult de mers cu autobuzul. Cunoaște locurile. Cînd intră în pavilionul central, deja e trecut de ora nouă. Aflînd pe cine caută, asistenta șefă îl conduce plină de respect într-un cabinet și-l roagă să aștepte. Peste un timp, intră doctorul Manoliu. Cei doi se uită o clipă unul la altul, apoi brațele lor se încrucișează, strîngîndu-se puternic.

— Vă iubesc, mă, pe amîndoi ! se bucură medicul, clătinînd capul afirmativ. Numai cei asemănători se adună, spuneau latinii și nu greșeau. Păcat că fetița nu mi-e aici ! schimbă el tonul. Dar mergi după-masă, ori mîine, cu mine în Con-

stanța s-o vezi. Odată întors, m-am angajat aici, unde sînt copii mulți, care au nevoie de mine. Sînt fericit ! Hai, fugi, nu te mai reține, rîde, ducîndu-l de braț spre ușă. Eu îmi continuu vizita. Tu mergi la vila de lîngă cantină, apartamentul doi. Ba nu ! rectifică imediat, privindu-și ceasul. Du-te și fă o plimbare pe țărm, pînă în stațiune, doar cunoști locurile...

De la spital, spre primele hoteluri din stațiune, duce un drum îngust, cu urme de asfalt pe alocuri. De o parte, arătura de toamnă, cu rădăcini de porumb întoarse către cerul plumburiu. De cealaltă, liziera de salcîmi și plopi, cu crengile pline de cuiburi de cioară. Printre copaci, răzbește zgomotul mării. Apoi liziera se îngustează, pînă se termină cu niște tufari. Urmează țărmul : înalt și abrupt, din care, jos, la bază, mușcă mereu valuri uriașe. O mare vînătă și un cer greu, de plumb se împreunează undeva, în larg, într-o zonă neclară, dinspre care vine vîntul plin cu stropi fini de apă sărată și alge. Mirosul lor trezește în Mihai amintirea verii. Ar vrea să se întindă cu fața în sus, cu mîinile sub cap și să doarmă, ascultînd valurile. Și poate c-ar face-o — e marea lui plăcere, cînd vine vara la mare. Dar observă că nu e singur. În față, departe, pe mal, stă o femeie. Pare o cariatidă, pe care se sprijină greutatea cerului. Mihai încetinește pasul. I se face teamă. Vrea să se întoarcă, dar nu-l mai ascultă nici un mușchi. Pînă și glasul i-a pierit. Ar fi trebuit să se îmbete astă-noapte, să rămînă la Doris o zi, două... Ba mai bine l-ar fi rugat pe Liuță să-l ducă la gară, să-l însoțească pînă pleacă trenul de Moldova...

Femeia stă chiar pe buza malului înalt, cu fața spre larg și cu mîinile în buzunarele paltonului de blană. La spate, de sub căciula de vulpe argintie, au ieșit cîteva șuvițe, pe care le flutură vîntul — bucle castanii, inconfundabile.

Mihai a ajuns chiar în spatele ei. Un singur gest, și valurile mari ar înghiți-o pentru totdeauna — s-ar simți răzbunat știind-o dincolo, alături de Violeta și de Iftimie, bărbatul pe care ele amîndouă și l-au disputat. El, Mihai, n-a fost decît intermediarul, cel care procură mici momente de plăcere... Gîndul ăsta îi dă curaj. E gata să întindă mîinile spre spatele femeii... Dar la ce bun ? ! Mai degrabă s-ar întoarce în stațiune. Are un tren la prînz. E mai bine ! Și totuși, ar trebui s-o ia de braț și s-o întoarcă spre el. Dar ce să-și spună ? ! Ea cunoaște totul despre viața lui. El știe, la rîndu-i, că nici ea nu o duce mai strălucit : zi de zi, alături de un spirit limitat, conjuncturist consolat cu „ferească Dumnezeu de mai rău",

dispus să povestească lui George cît de bleagă e vecina de peste drum, care nu știe altceva decît să meargă la concerte... Oare Liliana ar fi acceptat să-i fie soție dacă nu și-ar fi dat seama cine-i, de fapt, prietena sa Fana ? Greu de răspuns ! Și chiar de-ar fi acceptat, e sigur că s-ar fi răzgîndit el... Cert e că fără Teona, Liliana n-ar fi existat pentru el. La rîndu-i, poate că Teona l-ar fi ignorat dacă Violeta nu s-ar fi interesat, prin Iftimie, cine-i și cu ce se ocupă acel inginer stagiar Vlădeanu. Iar dacă Teona n-ar fi existat, desigur că Simona i-ar fi spus de fetiță. Cît despre Tamara, n-a mai invitat-o vreodată la el după noaptea aceea de Ajun ; în viața lui intervenise Teona. Intervenise — bine zis ! Pentru că el o știa mai de mult, de-atunci, cînd a văzut-o prima dată : tot așa, de departe, din spate... — cum de-a uitat ? ! Teona și iar Teona !... Pînă și valurile, cînd se izbesc și mușcă din malul pe buza căruia stau ei amîndoi, par că-i repetă numele, ca o chemare în adîncuri. Și numai din cînd în cînd, vreunul mai mic, spart aiurea, înainte de vreme, îngînă celelalte nume, creează freamătul continuu, peste care tronează același suveran — Teona ! Urechile lui sînt tot mai îndurerate iar un clește nevăzut îi strînge tîmplele, sub care inima lovește apăsat. Ar mai fi, desigur, și Doris, dar ea e exterioară sistemului... Sau așa crede ! Cît despre Ana... — ea e soția ! „Te știam de mult, i-a spus o dată. Îl plimbam pe Adrian cu landoul prin centru. Tu te-ai oprit în fața mea, l-ai privit, apoi ai ridicat ochii spre mine și-ai zîmbit : «Frumos ca dumneavoastră !» Voiai să știi cum se ajunge la Valea Brîndușelor, că fuseseși repartizat aici și veneai prima oară în oraș. Mai tîrziu, te vedeam mereu pe stradă, îmi plăceai, dar nu îndrăzneam să mă gîndesc ; rămăsesem singură, cu copil mic..."

Vîntul aduce iar particole de apă sărată și miros de alge. Un pescăruș cade spre valuri, apoi se ridică, purtînd un pește în cioc. Parcă aici începe sau se sfîrșește lumea. Iar valurile bat cadența unui permanent memento.

— De ce m-ai chemat, Teona ?

— Tu de ce-ai venit, Mihai ?

— Nu crezi că ajunge cît m-ai chinuit ?

— Dacă ești sigur că te-am chinuit, sau crezi că ești singurul care s-a chinuit, de ce nu faci un gest, să mă trimiți după Violeta ?

— Ai aflat deci !

— Sau întoarce-mă spre tine și ia-mă în brațe !

Mihai tace. I se face tot mai teamă — o teamă cumplită de el însuși, de gîndurile care l-au încercat cîndva. În fața lui, la numai o întindere de braț, stă Teona, femeia căutată atît... Dar a fost căutarea ei, a acestei femei ?! Nu ! Acum e sigur de asta. Mai important a fost drumul. A găsit-o, sau nu — puțin importă ! Are conștiința drumului spre ea și-i ajunge. Aici, în fața sa, e doar o femeie, Teona de demult. Pentru el, ea înceta să mai existe... pe măsură ce se pierdea în idee, trecea *dincolo*. Adevărata lui Teonă îl așteaptă să se reîntîlnească la sfîrșitul altei lumi, în capitolul ei final, prin care va mai învinge o boală.

— Te superi dacă plec ? murmură el.

— Sîmbătă, cînd am venit aici, aș fi regretat, răspunde Teona. A trecut un an de cînd ai fost prima oară în Ardeal, chemat de Liliana, la insistențele mele ; un an în care drumurile noastre s-au intersectat, dar nici unul n-am avut curajul întîlnirii. Te-am iubit și te-am urît deopotrivă. Mi-ai fost șansă și ghinion. Sîmbătă mai speram. Ce ? Nu știu ! Dar speram. Manoliu a găsit cartea ta în Constanța. I-am luat-o s-o citesc, să-ți spun părerea. În femeia aceea strivită de griji, terestră în idealuri, cicălitoare și plină de răutate uneori, defulîndu-se de micimea vieții cotidiene, m-am văzut pe mine dacă am fi rămas împreună. Ori poate mai rău, pentru că eu n-am avut tăria să pornesc la un drum lung, anevoios. Nici Liliana n-a avut-o și, cînd și-a dat seama, a venit la mine să mi-o spună plîngînd, apoi a hotărît să-l accepte pe Teo. Dar eu mai speram, fără să știu precis ce anume. Romanul tău mi-a dat o imagine de ce-aș fi putut ajunge aici, în sfera reală. Și totuși, pe alocuri, în structura cărții, am mai ghicit frînturi dintr-un personaj aparte, din subteranul narațiunii, de la temelie, ca un filon, pe care l-ai eliminat violent, așa cum ai smulge o plantă cu rădăcini lungi...

— Mi-am modificat romanul presat de timp. Am vrut să fac în două-trei zile o muncă de cizelare de cel puțin jumătate de an... — un moment de slăbiciune !

— Mai bine nu mi-o spuneai ! Aș fi continuat să mă mint c-ai fost lipsit de har. Oricum, salut-o pe Ana din partea mea. Am recunoscut-o în actualul personaj feminin.

— O spui cu răutate.

— Speram să te facă mai fericit.

— Tu de ce n-ai încercat ? Putere de drum aș fi avut eu pentru amîndoi, sau am fi găsit împreună.

— Tu de ce nu mi-ai cerut-o cu convingere ?

— Pentru asta ne-am reîntîlnit, Teona ?

— Dar, oare, ne-am reîntîlnit, Mihai ?

— Cred că ai dreptate. E mai bine așa.

— Bineînțeles ! Că și în curaj, și în lașitate, cineva trebuie să aibă inițiativa.

— Poate. De altfel, nu-mi dau seama ce așteptam de la reîntîlnirea noastră.

— Nici eu. Ai dreptate ! E mai bine...

Mîna lui Mihai se întinde și atinge brațul Teonei, ca o invitație să se întoarcă spre el :

— Aș vrea să-mi iau rămas bun...

— De ce, dacă nu ne-am reîntîlnit ?

Mihai se retrage. Lumea începe să se învîrtă cu el, iar în vîrtejul creat, gîndurile îl părăsesc. Se simte pustiu. Doar în sufletul său mai stăruie teama. El nu e Orfeu și, din nou, n-a avut curajul să vadă în Teona o Euridice — totuși se teme c-ar putea întoarce capul. E mai bine așa, e mai bine așa ! pare să-și repete la nesfîrșit. Mai bine pentru cine ?, mai bine de ce ? Născute din obsesia întrebării, gîndurile se înfiripă din nou în mintea sa. Oare s-a despărțit definitiv de Teona ?! E posibilă despărțirea ?!... „Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nu am prins nimic", spune pescarul Simon Petru. „Despărțiți de mine, nu puteți face nimic", i se răspunde.

În barul de la parterul unui hotel din stațiune, în prezența unei perechi de bătrîni veniți pentru tratament, Mihai comandă o vodcă și o cafea. Ce senini sînt bătrînii aceștia și cu cîtă tandrețe se îngrijește fiecare de soarta celuilalt !... Parcă-s bătrînii din scenariul lui, cei care-au vînat tigri în tinerețe. El și Ana vor ajunge vreodată așa, dacă acum, la nici 40 de ani, loviți de necazuri, se comportă cu atîta răceală ?! O singură dată Mihai a simțit pe cineva cu adevărat alături de el : o femeie cu ochi mari, albaștri, plini de lumină cînd îl privea ; iar vorba ei avea inflexiuni aparte... Azi a văzut-o din nou. Ca atunci, la început... Da, și-a amintit ! ...Ajunsese de puțină vreme la Valea Brîndușelor și se simțea străin. Avea prieteni, e drept ; veniseră mai mulți stagiari odată, începeau să se cunoască între ei, se întîlneau, dar el simțea nevoia să știe că există cineva cu care să stea de vorbă așa cum o făcea în anii trecuți cu *doamna Ella*. I-ar fi telefonat Ellei la București, dar cum să se scuze că n-a intrat atunci în blocul din piața Rosetti ?! Și nu dorea decît să discute din nou cu ea la telefon, s-o roage să-i permită uneori s-o conducă o bucată de drum ; iar în

momentul cînd o întîlnea, s-o privească lung, să-și umple ochii la refuz cu imaginea ei, poate-poate îi va surprinde esența, va ghici miezul misterului sau, modest în intenții, se va mulțumi doar cu gîndul că s-a mai înnobilat puțin, așa cum crede că i s-ar întîmpla în fața unei capodopere dintr-un mare muzeu al lumii, la care el, viță nobilă din „biet român săracul", n-a avut acces încă. Da, acum e sigur că n-a dorit-o pe Ella ca femeie — s-ar fi comportat altfel. A simțit că de la ea are de cîștigat altceva — se poate îmbogăți cu mult mai mult decît cu amintirea unei clipe de amor. De-aceea și refuzul lui, din seara cînd s-a oprit pe trotuarul de vizavi, n-a fost deloc o frondă, ci dorința tainică de-a și-o păstra pe *doamna Ella*. Și era sigur că a păstrat-o, dar, ajuns departe, într-un oraș străin, suferea. Într-o zi însă, a zărit-o pe aleile combinatului. Același mers, aceeași ținută ! Nu-i venea să creadă : Ella se afla la Valea Brîndușelor ! A alergat după ea. La numai un metru în spatele ei, s-a oprit. Auzind pașii ce s-au apropiat, femeia s-a întors spre el. Surprinși amîndoi, s-au privit îndelung. Mihai n-a fost în stare să schițeze un gest măcar sau să scoată un cuvînt. În fața lui stătea o femeie cu ochi mari, albaștri, opriți stăruitor spre el. Nu l-a întrebat nimic. Doar într-un tîrziu, colțul gurii i s-a mișcat puțin, prefigurînd începutul unui surîs. Asta a fost tot — prima lor întîlnire. Apoi, zilnic, se vedeau în stația de autobuz. Stăteau cît mai departe unul de altul și, ca din întîmplare, ochii lor se întîlneau. Se priveau deschis, clipe în șir. Abia tîrziu de tot, după vreun an, Mihai a aflat că pe doamna aceasta, cu care purta lungi discuții... numai din priviri, o cheamă Teona. Iar mai apoi... Da, mai apoi a fost *continuarea*. Dacă rămîneau împreună, ce-ar fi *devenit* Teona ?! L-ar fi împins într-o parte, sau în alta, cum spunea Săteanu ? De ce nu înainte ?! Lui îi trebuie atît de puțin ca să fie fericit !... Numai că, din cîte știe, nimeni nu a făcut literatură de calitate crăpînd de fericire... Afară doar de cei ce-au scris ode.

Vodca nu-i mai place. Lasă pe masă paharul plin. Cafeaua e bună, și mai comandă una. De țigările din buzunar nu vrea să se atingă — nu-i o soluție ! „Despărțiți de mine, nu puteți face nimic"... A pierdut-o definitiv ?!... Părăsește barul și pleacă pe faleză. Ici și colo, cîte o pereche. Nu înțelege de-s tineri sau bătrîni — important e că-s pereche ! Pînă și pescărușii de jos, de pe nisipul îngust al plajei măturate de valuri, par să se caute doi cîte doi. Ar trebui să-i fie rușine de singurătatea

lui. Singuri sînt doar lașii ; lașii ce-și recunosc lașitatea, dar și lașii care se cred puternici. Primii nu pot ; ceilalți, orgolioși, nu vor să mai caute, să spere... Exterior, printre oameni, Mihai e singur, și-o știe. Doar în forul lui interior, se simte cu adevărat puternic, o are acum pe Teona — Teona lui ! Rădăcinile acesteia sînt undeva, în urmă, în femeia pe care a reîntîlnit-o azi, dar n-a avut curajul s-o întoarcă spre el. Și nu ca s-o ia în brațe ! — asta trebuia s-o facă de mult, cînd Teona i-a mărturisit c-ar vrea să rămînă soția lui Iftimie și nu părea convinsă de sinceritatea dorinței sale. Acum, e acolo, pe țărmul pustiu, continuînd să sprijine greutatea cerului pe creștet. Ori s-o fi întors la vila de lîngă cantină, să se pregătească de plecare. Venind încoace, și ea a sperat. Ce ? N-a știut să-și răspundă. Poate ieșirea din singurătate, asemeni lui. Ori, pur și simplu, i-o fi fost dor să-l privească în ochi și să-l întrebe simplu, omenește : ce mai faci ? De-un an, ea a avut măcar curajul să se implice în viața lui, amăgindu-se că-i vrea binele. El — nici atît ! Dar a simțit-o mereu aproape, tot ce-a făcut s-a aflat sub puterea gîndului c-o are pe ea. Iar acum... — „despărțiți de mine“...

Hotărît brusc, mînat de dorința ce-l domină, se întoarce pe drumul cu urme de asfalt. Pustiu. Rămas fără sprijin, cerul pare să se surpe asupra malului sub care se zbuciumă valurile. Peste liziera de salcîmi, se rotesc sute de ciori ; din cauza lor, Mihai nu mai aude marea. Croncănitul înfiorător din jurul său îi dă impresia că aceste biete zburătoare ridicole se cred corbi și văd în el un cadavru, asupra căruia se vor repezi din clipă în clipă. Dar e de ajuns să arunce cu un pietroi că marea se aude din nou, netulburată de cîrdul negru, zburat departe. Triumful lui asupra acestor fantome îi dă putere, se simte iarăși viu. Gîndul că o va revedea pe Teona îl bucură, emoționîndu-l. Fie ce-o fi ! O va lua în brațe și-i va spune toate cîte nu le-a rostit în acești ani. În femeia reală, din brațele sale, o va planta iar, definitiv, pe Teona din suflet. Va închide astfel acolada unei existențe, și-n sistemul ajuns la echilibru vor fi cuprinși doar ei doi. Existînd dragoste, va exista și fericire — restul vine de la sine... Dar imediat ce trece de poarta spitalului, Mihai se oprește brusc, privind speriat înainte, fără să vadă ceva. Deși grăbit, memoria lui a reținut o imagine care aruncă în sufletul său senzația de neliniște. Întoarce capul. Dincolo de gard, o mașină mare stă îndreptată cu botul spre el. Cele trei inițiale, B.M.W., îl cutremură. Ce caută Doris

aici ?! Simpla ei prezență sparge sistemul și strică echilibrul. Se grăbește cît poate spre vila de lîngă cantină. Pe hol, la parter, o femeie spală pe jos urme de sînge. Cînd îl vede pe Mihai că se apropie de ușa apartamentului cu numărul 2, tresare înspăimîntată și-și duce palma la gură, bolborosind :

— În sala de urgențe... acolo... amîndouă...

Mihai pornește în grabă pe aleea străjuită de molizi. Drumul pînă la pavilionul central i se pare cel mai lung și mai chinuitor din lume. Ar vrea să strige : „Doris, de ce-ai făcut asta ?!", dar se teme că nu va avea atîta putere încît să dărîme clădirea peste el și ea, vocea lui să răscolească marea, ale cărei valuri să vină și să-i mănînce, trăgîndu-i în adîncuri. Și cu toată furia născută în el la gîndul că Doris o fi făcut un gest necugetat și violent față de Teona, deși își dorește nespus ca pămîntul să se desfacă și să-i înghită pe ei doi, nu poate decît să se oprească în fața tinerei femei care stă lîngă ușă : un copil frumos, cu ochi mari și negri, plini de durere, a căror lumină difuză caută insistent într-o parte :

— Doris... murmură el s-o aducă la realitate.

— Toată noaptea mi-a fost teamă să nu faci vreo prostie, Mihai... se înecă femeia în plîns. În zori am plecat încoace... Am întrebat unde vă pot găsi... Cînd am intrat, Teona zăcea lîngă canapea... Își...

Mihai împinge ușa. Manoliu și două asistente se învîrt pe lîngă patul pe care stă întinsă o femeie acoperită cu o pătură pînă la piept, întoarsă cu fața către perete ; nu i se zărește decît puțin din obrazul alb. Brațele ei dezgolite au la încheieturi două brățări de tifon. Lîngă pat, străjuiește un stativ de transfuzie, cu flaconul aproape gol, din care mai cad prin tubul de control ultimele picături de sînge. Asistentele pregătesc un alt pat, alături. Manoliu se rotește, căutînd ceva. Cînd îl vede pe Mihai, îl privește lung, fără să-i adreseze vreun cuvînt. Apoi face un semn lui Doris, invitînd-o să se întindă pe patul alăturat. Cele două asistente pregătesc un instrument ciudat, ca o pompă. Manoliu își amintește de Mihai și, întorcîndu-se o clipă spre el, întreabă ce grupă sanguină are.

— La naiba ! N-ai nimic bun ! șoptește înfuriat după ce i se răspunde, și-și vede de treabă.

Mihai s-a retras doi pași, pînă lîngă perete. Privește ca hipnotizat spre cele două femei legate între ele printr-un instrument ciudat, manevrat de Manoliu. Obosiți, ochii negri

ai lui Doris îl privesc insistent. Peste durerea întipărită pe obrazul cu trăsături fine, un surîs amar îngroapă colțul gurii într-o paranteză iar privirea poartă în adîncuri o lumină stranie. Uneori, pînă și cerul, ca să supraviețuiască, are nevoie de iad... Dar cine poate spune în ce parte a lumii e iadul și dacă în cealaltă e raiul ?!...

— Am telefonat joi la Iași. Dinu e mai bine.

Dintre cei prezenți, nimeni nu înțelege vorbele ei. Celui căruia au fost adresate nici nu le-a auzit. El își duce mîna la cap și-și scoate căciula. Apoi, face pași mici, plini de teamă că ar putea sparge liniștea. Ajuns lîngă pat, se lasă în genunchi. Obrazul alb al femeii se întoarce către el. Îl privește aceeași Teonă de demult, cu doi ochi mari și albaștri cît cerul. O știe dintotdeauna — a fost în sufletul lui dinainte de-a o cunoaște. Pe-atunci n-avea chip, nici nume. O găsea risipită cîte puțin în fiecare femeie cunoscută. Prin Ella, învățase cum trebuie s-o caute. Și a găsit-o. *Atunci.* Acum, privind-o, înțelege de ce n-a putut s-o întoarcă spre el, s-o reîntîlnească : i-a fost teamă. Știe că nu mai e în stare s-o ia de la capăt. Ca și ea, de altfel. Dar voiau amîndoi să fie siguri. Și-au venit aici, unde pare că începe sau se sfîrșește lumea.

Se privesc îndelung, întocmai ca *atunci,* cînd s-au văzut întîia oară. Pînă și surîsul ei, apărut în colțul gurii, e la fel. Doar ochii amîndurora sînt mai triști — culoarea cerului la sfîrșitul verii, spre asfințit.

Într-un tîrziu, Mihai se pleacă pînă atinge dosul mîinii întinse pe pat. Apoi se ridică încet și, cu privirea rătăcită, ca un învins, pornește spre ușă. Observă că Teona a întors din nou fața spre perete ; îi zărește doar puțin din obrazul alb și buclele răvășite pe pernă. De pe celălalt pat, Doris îl privește lung. Ella și Doris... Nu, ele nu fac parte din *sistemul Teonei.* Nu fac, pentru că sînt sistemul însuși, al cărui centru a fost, de fapt, Teona. Ella l-a prefigurat, Doris a încercat să-l închidă. Și-n limitele acestui sistem, el, Mihai Vlădeanu, s-a consumat, a ars căutînd. Dar că nu s-a ales cu mare lucru din ceea ce a găsit, e însăși drama căutătorului, destinul lui. Cert e că și-a purtat cu demnitate bătăliile, dintr-un război pe care... Da, l-a cîștigat. *L-a cîștigat în felul lui...*

Doris plimbă prin aer brațul liber cu un gest molcom, ca o lăsare de cortină și-și acoperă ochii, răsuflînd rar și apăsat, parcă ar dormi. Gîrbovit pe scaunul mic, fără spătar, cu cocoașa ridicată spre tavan, dominînd centrul încăperii,

Manoliu manevrează cu grijă pistonul pompei. Asistentele s-au retras lîngă dulapurile cu medicamente și-și fac de lucru.

Mihai se simte de prisos. Murmură vorbe de rămas bun, dar nimeni nu-i răspunde. Cînd ajunge la poartă, refuză să privească spre stația de autobuz. Își tîrîie pașii din nou, alene, pe drumul spre stațiune. Ciorile acoperă iarăși zgomotul mării. Nu mai are chef să le sperie. Niciodată vreun loc nu i s-a părut mai pustiu ca acesta. Doar el și mulțimea de corbi degenerați. Ajuns pe mal, îi este imposibil să rămînă în picioare — greutatea cerului l-ar zdrobi. Se așază jos, cu picioarele spînzurate spre valuri și cu privirea slobodă către zarea confuză, din care izvorăște continuu vîntul rece și umed. E un sfîrșit mohorît de iarnă. Altădată, la vremea asta, aștepta zilele însorite, să meargă în poienile de lîngă oraș, să culeagă brîndușe. Acum nu mai așteaptă nimic. Poate cîrdul de ciori, să se repeadă asupra lui, să-l sfîșie.

— Bună ziua !

Întîi zărește botul unui cîine-lup chiar lîngă umărul său.

— N-aveți o țigară ? întreabă grănicerul.

Mihai scoate pachetele *Kent* cumpărate de la țigancă. Soldatul vrea să ia o țigară din cel început. Mihai insistă să-l primească tot. Pe celălalt îl bagă la loc în buzunar — i-ar place să-l ofere lui Petre Graur !... Schimbă două-trei vorbe cu tînărul care abia așteaptă să-și mărturisească fericirea că i-au mai rămas numai unsprezece zile pînă să plece acasă. Are acolo, în satul lui, la munte, o soție mititică, toată numai inimă și doi copii după care se topește. Rămas din nou singur, Mihai privește lung peste valurile mari, cu coama înspumată. Sufletul lui e plin de ceață, iar în gînd nu vede decît ochii mari cît cerul, privindu-l calmi și senini, parcă ar fi fost ai cuiva de dincolo. Închide pleoapele strîns. Boabele cristaline, rostogolite pe obraz în jos către valurile ce se sparg amenințătoare dedesubt, par balastul aruncat pentru o viitoare înălțare. Sau primii soli spre adîncurile în care va coborî. În fond, de ce nu ?! Prima lui femeie, Violeta, l-a chemat deja... Se aude o sirenă. Tresare. Înțelege imediat că pe drumul din spatele său trece o mașină. Miliția sau Salvarea... O durere cumplită îi încinge capul. Orele trec, aducînd înserarea. Odată cu ea se întoarce și grănicerul cu cîinele. Mihai este salutat cu prietenie. Chiar și cîinele îl privește cu ochi blînzi. Apoi, rămîne iar singur : doar el, strivit de greutatea cerului.

Jos, valurile s-au potolit. Vîntul, tot mai domol, venit din aceeași zonă incertă a împreunării cerului cu marea, poartă încă miros de alge și particole de apă sărată. Aici începe și se sfîrșește lumea. Doar cadența e mai rară, să nu tulbure înserarea.

Pentru o clipă, Mihai închide ochii strîns, parcă s-ar agăța cu ploapele de raza de lumină venită de undeva, din sufletul său. Imediat ce soldatul a plecat și s-a văzut singur, și-a amintit visul avut de două ori : el, pe marginea unei ape, între malul abrupt și gheața subțire. Acum se ține strîns de raza agățată între gene. Mîinile lui, băgate în buzunarele hainei, să se încălzească, au găsit acolo ceva, care îl neliniștește. Nu înțelege ce, dar trage mîinile afară și se uită la palmele desfăcute : gume de mestecat, trei scule mici de ață muliné și un pachet cu țigări. Surîde. Primul surîs pe ziua de azi. Și singurul sincer, adevărat, de mult timp încoace. Vrea să se ridice de jos, dar i se face brusc teamă, o teamă cumplită că ar putea pica în valuri — tocmai acum, cînd a învins !... Își strînge pumnii și, tremurînd, se tîrîie pe un cot cîțiva metri. Apoi se ridică. Privește iar, îndelung, obiectele din palmele făcute căuș. Le bagă la loc, în buzunare. Întoarce spatele malului abrupt, ca o prăpastie, pe buza căruia a stat și pornește încet înapoi, spre cei dragi, cu adevărat dragi !...

...Pînă la regăsirea cărora mai are de traversat noaptea...

— Sfîrșit —

1983—1984

— P. Neamț, Fedeleșeni, Săvinești —

Redactor : ELENA CHIRIAC
Tehnoredactor : MIHAI BUJDEI

Apărut 1989. Format 54 x 84/16. Coli tipo : 27,50.
Bun de tipar la 20.III.1989.
Editura Junimea, str. Cuza Vodă nr. 29
IAȘI—ROMÂNIA

Tipărit sub cd. 5219/989 la
ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ
BACĂU
Str. Mioriței, nr. 27

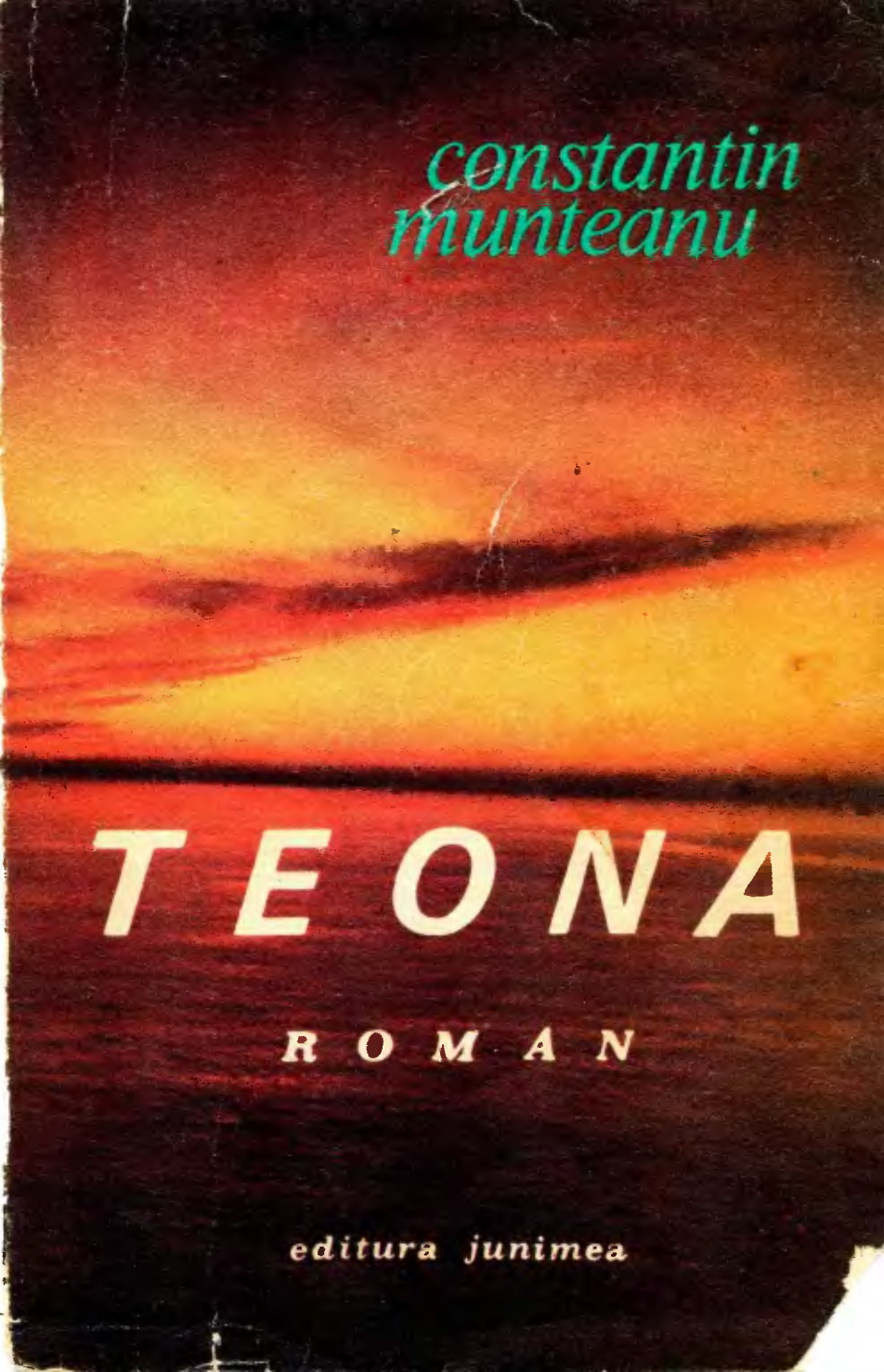
constantin
munteanu
TEONA
ROMAN
editura junimea